

Kommunfullmäktige

Årsbokslut och årsredovisning 2016

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna årsredovisning för 2016,

att av årets resultat markera 10 miljoner kronor i det egna kapitalet för sociala investeringar,

att till investeringsbudgeten för 2017 lägga de pågående investeringarna 2016 enligt handlingens **bilaga 1**,

Anmäls att kommunstyrelsen för egen del beslutar

att godkänna bokslut 2016 för kommunstyrelsen enligt handlingens kapitel 3 samt handlingens **bilaga 2**,

att godkänna uppföljningen av kommunstyrelsens verksamhetsplan 2016 och indikatorer, handlingens **bilaga 3**,

att fastställa 2016 års resultat för samtliga nämnder, handlingens **bilaga 4**,

att anmäla uppföljningen av intern kontroll till kommunfullmäktige, handlingens **bilaga 5**,

att anmäla resultat av 2016 års löneanalys till kommunfullmäktige, handlingens **bilaga 6**,

att anmäla kartläggning av levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun till kommunfullmäktige, handlingens **bilaga 7**, samt

att anmäla Uppsala Stadshus AB:s årsredovisning 2016 till kommunfullmäktige, handlingens **bilaga 11**.

Reservationer

Simon Alm (SD) reserverar sig till förmån för bifall till eget yrkande; avslag på ärendets andra att-sats.

Särskilda yttranden

Fredrik Ahlstedt, Mats Gyllander, Carolina Bringborn Anadol (alla M), Mohamad Hassan (L), Stefan Hanna (C) och Jonas Segersam (KD) avger särskilt yttrande enligt **bilaga A**.

I avgörandet deltagande

Maria Gardfjell (MP), Fredrik Ahlstedt (M), Caroline Hoffstedt (S), Ulrik Wärnsberg (S), Loa Mothata (S), Gustaf Lantz (S), Eva Christiernin (S), Rickard Malmström (MP), Ilona Szatmari Waldau (V), Mats Gyllander (M), Carolina Bringborn Anadol (M), Mohamad Hassan (L), Stefan Hanna (C), Jonas Segersam (KD), Simon Alm (SD)

Uppsala 5 april 2017

Marlene Burwick/Ingela Persson

Ärendet

Verksamhetsåret 2016 presenteras i bifogade årsredovisningar.

Årets resultat

För verksamhetsåret 2016 redovisar Uppsala kommun för verksamhet i förvaltningsform ett resultat på 381 (56) miljoner kronor och efter justering för engångs- och jämförelsestörande poster ett resultat på 440 (-50) miljoner kronor. Jämfört med föregående år ökade skatter och kommunalekonomisk utjämning med 8,6 procent, vilket motsvarar 7,1 procent när intäkten justeras för effekten av höjd skattesats med 30 öre. Nettokostnaderna justerade för jämförelsestörande poster ökade med 2,5 (3,3) procent, vilket är lägre än det budgeterade utrymmet och även lägre än utvecklingen av skatteintäkterna.

Uppsala kommunkoncern redovisar ett starkt resultat 2016. Resultat uppgår till 381 (-39) miljoner kronor. I jämförelse med föregående år har resultatet ökat med 420 miljoner kronor. De finansiella indikatorerna soliditet, självfinansieringsgrad av investeringar och nettolåneskuld har utvecklats positivt. Årets verksamhet har därmed bidragit till att stärka kommunens ekonomiska ställning.

Årets intäkter uppgick sammanlagt till 13,7 miljarder kronor vilket är en ökning med 8,5 procent jämfört med 2015. Skatteintäkterna och kommunalekonomisk utjämning utgör den största intäktsposten på sammanlagt 10,6 miljarder kronor.

Under året ökade mottagningen av nyanlända och asylsökande vilket ledde till att flera kommunala verksamheter fick ett ökat uppdrag. De ökade uppdragen finansierades främst med statliga medel.

Kommunens arbete med sociala investeringar är ett förebyggande arbetssätt som bland annat syftar till att motverka arbetslöshet, social utsatthet samt sociala och ekonomiska klyftor. Sociala investeringar möjliggör ett arbetssätt som är effektivt både socialt, hälsomässigt och

ekonomiskt. Kommunfullmäktige beslutar att i det egna kapitalet markera 10 miljoner kronor för sociala investeringar.

Kommunen har stora utmaningar framöver i form ett demografiskt tryck, stora investeringsbehov samt integration av nyanlända. Detta i kombination med en försvagad utveckling i det reala skatteunderlaget ställer krav på effektiviseringar.

Årsredovisning för Uppsala kommun och kommunkoncern framgår av handlingen där återfinns redovisningen av verksamhetens effektivitet och ändamålsenlighet. I årsredovisning för Uppsala Stadshus AB framgår att ägardirektiv till aktiebolag och produktionsstyrelser uppnås i allt väsentligt, se även handlingens **bilaga 11**.

Årets investeringar

Investeringarna i kommunkoncernen 2016 uppgår till 2 273 miljoner kronor, varav kommunen svarar för 391 och kommunbolagen för 1 882. En stor del av årets investeringar är hänförliga till nyproduktion och förnyelse av bostäder där Uppsalahem står för 832 miljoner kronor. Andra större investeringar under året är hänförliga till Uppsala Kommun Skolfastigheter AB med 500 miljoner kronor, Uppsala Vatten och Avfall AB med 224 miljoner kronor samt Uppsala Kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB:s investeringar på Studenternas, Gränby sportfält och parkering, Gränby friidrottsarena och Storvreta idrottshall. Kommunens enskilt största investering under året är byggnationen av en ny bro vid Flottsund med 75 miljoner kronor. Därtill har investeringar i infrastruktur skett, exempelvis i gator och parker samt investeringar i markreserver för exploatering samt bostäder för sociala ändamål. Nämndernas förteckning över pågående investeringar från 2016 för överföring till 2017 (298 967 tkr) redovisas i handlingens **bilaga 1**.

Uppdrag och direktiv

De uppdrag och direktiv som kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen gett under året, eller för de som tidigare getts och ännu inte genomförts, återfinns i handlingens **bilaga 8**. När det gäller verkställighet av de mål, uppdrag och riktade satsningar som finns i Mål och budget 2016-2018 är den samlade bedömningen att kommunens arbete löper på enligt plan i riktning mot målen. Kommunens verksamheter har till stor del uppnått ambitionerna för 17 av de 34 inriktningsmålen, medan resterande 17 inriktningsmål är delvis uppnådda. Av de 26 uppdragen från Mål och budget 2016-2018 är sex genomförda och av de 74 riktade satsningarna är 36 genomförda. De kommunala bolagen uppfyller i princip alla kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Samtliga nämnders och produktionsstyrelser verksamhetsberättelser anmällda till kommunstyrelsen avseende årsbokslutet 2016 finns i akten. Kommunledningskontoret följer under året upp de uppdrag och direktiv som nämnderna inte verkställt.

Intern kontroll

Under 2016 har kommunstyrelsen reviderat de riktlinjer som beslutades 2015. I sak innebär detta tydligare krav på arbetet med riskhantering och krav på kontrollmoment inom olika områden. När det gäller riskhantering har arbetet under året lett till en ökad riskmedvetenhet.

Nämndernas rapportering av internkontrollplanerna för 2016 har skiftande omfång, innehåll och kvalitet. I de fall rapporteringarna har lägre kvalitet bedöms det bero på brister i kontrollmomentens utformning. Rapporteringarna är sparsmakade avseende vad som granskats och hur granskningen genomförts. Resultatet av kontrollerna är mer utförligt beskrivna. Kontrollerna bedöms ha haft möjlighet att upptäcka avsedda brister. Nästan alla nämnders uppföljning visar tydligt om det finns några brister som behöver åtgärdas. I de fall nämnderna upptäckt brister har de tagit fram förbättrande åtgärder. Bedömningen är att den interna kontrollen genomförts på ett ärligt och öppet sätt och att den interna kontrollen i kommunen 2016 var acceptabel. För utförlig redogörelse gällande kommunens internkontroll 2016 se handlingens **bilaga 5**.

2016 års löneanalys

Uppsala kommun ska vara en arbetsgivare som utmärker sig när det gäller jämställdhet och mångfald bland de anställda, inkluderat ökat ansvarstagande för att åstadkomma jämställda löner och arbetsvillkor, det pekas i Mål och budget 2016 ut som en av utmaningarna för kommunen. 2016 års löneanalys, se handlingens **bilaga 6**, visar att Uppsala kommun har strukturella löneskillnader mellan kvinnor och män samt mellan kvinnodominerade och mansdominerade yrken. Kommunledningskontoret och förvaltningarna arbetar för att åtgärda detta och det kommer att påverka exempelvis kommande löneavtal och samverkan med arbetstagarföreträdarnas organisationer.

Kartläggning av levnadsvillkor och hälsa

I jämförelse med andra kommuner mår Uppsala kommuns invånare generellt sett bra. Samtidigt finns skillnader i hälsa kopplade till inkomst och bostadsområde. För att ta reda på mer om de bakomliggande faktorerna till ojämlikheterna gjordes en kartläggning av levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun, se handlingens **bilaga 7**. Kartläggningen beskriver levnadsvillkor som har betydelse för god hälsa och utgör är ett kunskapsunderlag för att bedöma vilka framtida insatser som behövs för att skapa ett mer jämlikt samhälle.

Samverkansgrupp

Den centrala samverkansgruppen har getts information om bokslut 2016 den 22 mars 2017.

Bilaga A

Årsbokslut och årsredovisning 2016

Särskilt yttrande

M, L, C, KD

Vi välkomnar ett positivt resultat på 381 miljoner kronor men hade med hänsyn till omständigheterna önskat se ett ännu bättre resultat, då resultatet inte främst åstadkommits av egen kraft, utan är en effekt av engångsinkomster från staten i kombination med försäljning av tillgångar och höjd skatt för Uppsalaborna.

En statlig byggbonus på 104 miljoner kronor, ett generellt statsbidrag till flyktingar på 119 miljoner kronor samt realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter för sammanlagt 134 miljoner kronor bidrar kraftigt till det positiva resultatet för 2016. Utan dessa engångsinkomster hade resultatet istället varit blygsammare 24 miljoner kronor. Det är förvisso fortfarande ett positivt resultat men har sin bakgrund i att skattesatsen höjdes med 30 öre under 2016, vilket gav 137 miljoner kronor extra till kommunen.

Tyvärr skjuter den rödgröna majoriteten kostnader och nödvändiga investeringar framför sig för att få positiva resultat. Alliansen befarar att detta kommer att leda till ett bakslag när dessa väl genomförs.

Allianspartierna hade andra förslag till mål och budget, vilka hade givit ett annat resultat för Uppsala kommun.

Fredrik Ahlstedt (M)

Mohamad Hassan (L)

Stefan Hanna (C)

Jonas Segersam (KD)

Års- redovis- ning 2016

Innehållsförteckning

1. Kommunstyrelsens ordförande.....	4
2. Så styrs Uppsala kommun	8
Intern kontroll.....	10
3. Kommunen som helhet – Kommunstyrelsen	11
Viktiga händelser under året.....	11
Måluppfyllelse.....	12
Modern och effektiv förvaltning	14
Demokratiskt samhälle med delaktiga medborgare.....	15
En sammanhållen hållbarhetssyn i en växande stad och landsbygd.....	15
Hållbar utveckling	15
Ekonomisk hållbarhet.....	16
Social hållbarhet.....	17
Ekologisk hållbarhet.....	18
Kommunen som arbetsgivare.....	20
Framtida utmaningar	24
4. Finansiell analys, sammanställd redovisning	26
Resultat och kapacitet.....	26
Risk och kontroll	34
Utmaningar framöver	37
5. Kommunens verksamheter	39
Varifrån kommer pengarna och vad används de till?	39
Kommunens nämnder och produktionsstyrelser	40
Översikt över kommunens nämnder och produktionsstyrelser	40
Gatu- och samhällsmiljönämnden	45
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	48
Namngivningsnämnden.....	51
Plan- och byggnadsnämnden.....	52
Räddningsnämnden	54
Arbetsmarknadsnämnden	56
Utbildningsnämnden	60
Omsorgsnämnden.....	66
Socialnämnden	69
Äldrenämnden	73
Överförmyndarnämnden	76
Idrotts- och fritidsnämnden	79
Kulturnämnden.....	81
Valnämnden.....	85
Styrelsen Uppsala vård och omsorg	86
Styrelsen för teknik och service	89

Kommunens bolag.....	92
Översikt över dotterbolagen i stadshuskoncernen.....	92
Uppsala Stadshus AB.....	93
Uppsalahem.....	94
Uppsala Kommuns Fastighets.....	96
Uppsala Kommuns Industrihus.....	98
Uppsala Kommun Skolfastigheter.....	100
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter.....	102
Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter.....	104
Uppsala Parkerings AB.....	106
Fyrishov.....	108
Uppsala stadsteater.....	110
Uppsala Konsert & Kongress.....	112
Uppsala Vatten och Avfall.....	114
Uppsala Bostadsförmedling.....	116
Övriga bolag.....	118
6. Bilagor.....	119
Bilaga 1 Pågående investeringar vid årsskiftet 2016-12-31.....	119
Bilaga 2 Kommunstyrelsens bokslut 2016, analys av ekonomiskt utfall.....	123
Bilaga 3 Kommunstyrelsens verksamhetsuppföljning 2016.....	133
Bilaga 4 Ekonomisk översikt.....	148
Resultaträkning.....	148
Specificerad resultaträkning.....	149
Balansräkning.....	150
Kassaflödesanalys.....	151
Övriga tilläggsupplysningar.....	162
Redovisningsprinciper.....	164
Fem år i sammandrag.....	165
Bilaga 5 Internkontroll 2016.....	166
Bilaga 6 Resultat av 2016 års löneanalys.....	169
Bilaga 7 Kartläggning av levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun 2016.....	177
Bilaga 8 Bedömning av kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag.....	178
Bedömning av måluppfyllelse per mål.....	178
Bedömning av arbetet per uppdrag.....	191
Bedömning av arbetet per riktad satsning.....	199
Bilaga 9 Ordförklaringar.....	207
Bilaga 10 Revisionsberättelse.....	209

1. Kommunstyrelsens ordförande

2016 har varit ett framgångsrikt år för Uppsala. Vi blev 4433 fler Uppsalabor. Byggandet av drygt 3000 bostäder påbörjades. En bostadsförmedling invigdes. Företagen fortsatte att växa, flytta hit och nyetableras. Arbetslösheten var låg. I skolan förbättrades studieresultaten. Kötiden till vård- och omsorgsboende förkortades avsevärt. Uppsala Musikskola fyllde 60 år och omvandlades till Uppsala kulturskola. Många idrottsliga framgångar bidrog till att ytterligare stärka Uppsala som en idrottsstad, bland annat IK Sirius avancemang till Allsvenskan.

Oron i världen fortsatte att påverka oss. Under hösten 2015 fick Sverige och Uppsala kommun ta emot en större grupp asylsökande än någonsin tidigare. Omkring 163 000 asylsökande kom till landet, och en stor andel av dessa utgjordes av ensamkommande barn. Den 1 mars 2016 instiftades den så kallade anvisningslagen för kommuner där kommuner blev skyldiga att ta emot nyanlända med upphållstillstånd. Under 2016 anvisades 616 individer till Uppsala kommun. En utmaning för en redan växande kommun med bostadsbrist. Tack vare en lösningsinriktad och fokuserad samordning, där i stort sett alla kommunens verksamheter bidrog, var Uppsala en av få större kommuner i landet som klarade åtagandet enligt lagstiftningen.

En ny översiktsplan antogs under året som fångar kommunens fortsatta utveckling och integrerar stads- och landsbygdsperspektiv utifrån social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Samtidigt antogs även en arkitekturpolicy och en innerstadsstrategi. De nya stadsdelarna Rosendal och Östra Salabacke börjar ta form och människor flyttar in i sina nya hem. Här skapar byggherrar och kommunen innovativa lösningar för cykel, mobilitet, vatten, ekosystemtjänster och energi. Tillsammans med planerna för Ulleråker karaktäriseras stadsdelarna också av höga ambitioner för arkitektur och av att bostäder blandas med arbetsplatser, handel, skolor och annan samhällsservice. För tredje året i rad vann Uppsala utmärkelsen Årets stadskommun i tidningen Fokus ranking.

Ett antal projekt pågick under året för att minska kommunens klimatpåverkan och fossilberoende. Flera projekt bedrevs inom ramen för Uppsala klimatprotokoll – ett nätverk där företag, föreningar och offentliga organisationer samverkar för att nå Uppsalas långsiktiga klimatmål: Ett Uppsala som är fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050.

Kommunen tog steg mot att ställa tydligare krav på sociala villkor för de som arbetar i upphandlad verksamhet i enlighet med "Vita jobb-modellen". Ett program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer antogs under året.

Heltid som norm är infört. Kompetenta medarbetare som trivs är en förutsättning för kommunens framgång. För att möta behovet av arbetskraft inom välfärdssektorn arbetar kommunen med att förbättra förmågan att rekrytera, introducera och behålla kompetens. En av de viktigaste insatserna för kompetensförsörjningen rör rätten till heltid. Under 2016 genomfördes ett arbete som lett till att heltid blir norm inom vård- och omsorgsområdet. Från och med den 1 januari 2017 har samtliga tillsvidareanställda i omsorgsförvaltningen, äldreförvaltningen och socialförvaltningen en heltidsanställning.

Under 2016 fortsatte arbetet med att skapa ordning och reda i kommunens ekonomi. Att växa så mycket och så snabbt som Uppsala kommun gör innebär ett ökat behov av kommunala tjänster och ökad efterfrågan på bostäder och annan infrastruktur. Ett starkt ekonomiskt resultat är därför helt avgörande för att lyckas med de investeringar som Uppsala behöver i skola, välfärd och hållbar utveckling. För verksamhetsåret 2016 redovisar Uppsala kommun för verksamhet i förvaltningsform ett resultat på 381 (56) miljoner kronor.

Jag vill avsluta där jag började. 2016 har varit ett bra år för Uppsala. Årets bokslut är starkt samtidigt som verksamheternas kvalitet utvecklas positivt och möter invånarnas behov på ett bra sätt. Detta hade inte varit möjligt utan fantastiska insatser från kommunens alla medarbetare och förtroendevalda. Jag vill därför rikta ett stort tack till er alla. Nu fortsätter vi och tar oss an framtidens utmaningar. Tillsammans bygger vi Uppsala starkare.

Sammanfattning

Årsredovisningen är den samlade återrapporteringen av verksamheten från kommunstyrelsen till kommunfullmäktige och kommunens invånare. Årsredovisningens syfte är att redovisa vad som åstadkommits under året och om målsättningarna uppfyllts.

En ansvarsfull ekonomistyrning

Uppsala kommun växer. Att växa innebär ökat behov av kommunala tjänster och ökad efterfrågan på bostäder och annan infrastruktur, vilket medför höga investeringsnivåer. De senaste åren har sjunkande räntor underlättat för kommunen att finansiera investeringar till en låg räntekostnad. För att klara utmaningarna framöver och samtidigt säkerställa fortsatt god ekonomisk hushållning behöver kommunen själv finansiera en större andel av sina investeringar. Därför krävs även fortsättningsvis starka ekonomiska resultat.

Barn och ungdomar i skolåldern och antalet personer i åldern 80 år och äldre förväntas öka i snabbare takt än antalet personer i åldern 19-64 år. Statistiska centralbyrån bedömer att de demografiskt betingade behoven i genomsnitt kommer att öka med 1,7 procent åren 2016-2020. Detta kan jämföras med 0,6 procent per år för åren 2000-2015. Samtidigt väntas skatteunderlagets tillväxt framöver att avta och ligga mellan 0,8 och 0,5 procent. Detta innebär att intäkterna från skatter inte kommer att täcka den demografiska behovsutvecklingen. Då motsvarande utveckling sker i hela landet kommer Uppsala inte att kompenseras för det genom kostnadsutjämningen.

Det starka demografiska trycket i kombination med en svag ökning i det reala skatteunderlaget ställer krav på åtgärder. På kort sikt krävs fortsatt effektiviseringar, i ännu större omfattning än tidigare med tanke på omfattningen av den demografiska behovsutvecklingen. Detta förutsätter att Uppsala kommun fortsätter att jämföra sig med andra kommuner, såväl kommuner med liknande strukturella förutsättningar som kommuner med effektivare verksamheter. De olika verksamheterna behöver även jämföra sig med andra verksamheter i kommunen som har vidtagit effektivitetsåtgärder och visat goda resultat.

De senaste åren har Uppsala kommun genomfört effektiviseringsåtgärder för att sänka kostnaderna i synnerhet i de verksamheter där kostnaderna var högre än referenskostnaderna. Referenskostnader är kostnader som kommunen skulle haft om verksamheten bedrevs med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. Referenskostnaden varierar från en kommun till en annan beroende på den demografiska sammansättningen och andra strukturella förutsättningar. Trots en stor minskning i avvikelser från referenskostnaden de senaste två åren visar Uppsala fortfarande högre nettokostnader än referenskostnaden för gymnasieskola, barn- och ungdomsvård och äldreomsorg. Den sammanlagda nettokostnadsavvikelsen uppgår till 250 miljoner kronor. En kostnadseffektivisering i denna storlek motsvarar en skatteunderlagsökning på 2,5 procent.

En sammanhållen hållbarhetssyn i en växande stad och landsbygd

Intresset för att leva, bo och verka i Uppsala är stort och skapar utmaningar i byggandet av ett hållbart samhälle. En ny översiktsplan antogs under året som fångar kommunens fortsatta utveckling och integrerar stad- och landsbygdsperspektiv utifrån social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Under 2016 påbörjades byggandet av över 3000 bostäder, vilket ledde till att kommunen fick del av den statliga byggbonusen. Invigningen av en bostadsförmedling underlättar för människor att etablera sig på bostadsmarknaden. För tredje året i rad har Uppsala vunnit utmärkelsen Årets stadskommun i tidningen Fokus ranking.

I jämförelse med andra kommuner mår Uppsala kommuns invånare generellt sett bra. Samtidigt finns skillnader i hälsa kopplade till inkomst och bostadsområde. För att ta reda på mer om de bakomliggande faktorerna till ojämlikheterna gjordes en kartläggning av levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun. Kartläggningen beskriver levnadsvillkor som har betydelse för god hälsa och utgör ett kunskapsunderlag för att bedöma vilka framtida insatser som behövs för att skapa ett mer jämlikt samhälle.

Sociala investeringar är ett sätt att motverka arbetslöshet, social utsatthet samt sociala och ekonomiska klyftor. Under året beslutades om en social investering som syftar till att stödja personer med psykisk funktionsnedsättning att börja eller återvända till studier för att därefter stödja målgruppen till arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

I investerings- och exploateringsprojekten Rosendal och Strandbogatan har lokala försök med att ta hand om och rena dagvatten påbörjats. Rosendal är ett av tolv stadsbyggnadsprojekt i Sverige som deltagit i arbetet med att ta fram ett svenskt certifieringssystem för hållbar stadsutveckling – Citylab Action. Steg mot lokala lösningar har också tagits genom en förstudie kring närproducerade drivmedel – i huvudsak vätgas – och en förstudie kring en ”lokal cirkulär livsmedelskedja” där växtnäring ska återföras från stad till land. För att minska klimatpåverkan och gifter i miljön har kommunen samarbetat med företag och organisationer kring klimatprofilering av restauranger och kring att minska användningen av plast.

Kommunen är en stor inköpare av varor och tjänster och kan därför påverka hur varor och tjänster produceras. Förutsättningarna för att upphandla ekologiskt, rättvisemärkt samt FairTrade-märkt har förbättrats. Kommunen har också tagit steg mot att ställa tydligare krav på anständiga sociala villkor för de som arbetar i upphandlad verksamhet i enlighet med ”Vita jobb-modellen”.

Demokratiskt samhälle med delaktiga medborgare

Insyn och delaktighet är förutsättningar för demokratiskt deltagande och för att kommunens invånare ska kunna utkräva ansvar av sina förtroendevalda. Under 2016 har ett E-arkiv upphandlats. Det kommer kraftigt förbättra tillgången till information om kommunen och kommunens verksamheter.

Det finns flera exempel på hur kommunen under året har försökt göra fler människor delaktiga i olika processer som rör dem. Genom samråd med minoritetsgrupper uppfyller kommunen de nationella minoriteternas rättigheter att ha möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Under våren gjordes omkring 1000 ungdomar delaktiga i arbetet med Agenda 2030 och gav sin syn på hur kommunen bör arbeta för en hållbar utveckling. Genom den lokala överenskommelsen med föreningslivet stöttade kommunen initiativ rörande flyktingmottagande och integration. Olika slags medborgardialoger inför utveckling av stadsdelar hölls under året och kommunen har påbörjat ett samarbete med Sveriges kommuner och landsting för att utveckla dialogformerna.

Under hösten 2015 fick Sverige och Uppsala kommun ta emot en större grupp asylsökande än någonsin tidigare. Omkring 163 000 asylsökande kom till landet, och en stor andel av dessa utgjordes av ensamkommande barn. Den 1 mars 2016 blev kommuner skyldiga att ta emot nyanlända med uppehållstillstånd och under 2016 tog Uppsala kommun emot 616 individer. Uppsala är en av få större kommuner i landets som klarade åtagandet enligt lagstiftningen. Under 2016 har ett intensivt arbete pågått i kommunen för att ge nyanlända förutsättningar för att komma in i samhällsgemenskapen.

Flera insatser under året har syftat till att öka jämlikheten inom de kommunala verksamheterna. En satsning har gjorts på utbildningar inom områdena mänskliga rättigheter, jämställdhetsanalyser, jämställdhetsintegrering samt HBTQ. Under året har Uppsala konstmuseum samt hela fritidverksamheten i kommunen i HBTQ- certifierats.

Modern och effektiv förvaltning

Grunden för att invånarna ska ha förtroende för den lokala demokratin är att de demokratiskt fattade besluten får genomslag i verkligheten. Under året har kommunen arbetat med att förbereda en avveckling av de sista resterna av den gamla ”beställar-utförarmodellen”. Förutom en större politisk genomslagskraft förväntas förändringen leda till en tydligare organisation för invånarna och en effektivare demokratisk styrning av verksamheten. I samband med förändringen beslutade fullmäktige om ett program för kommunalt finansierad verksamhet där kommunens förhållningssätt till välfärdsproduktionen tydliggörs. Genom omorganisationen och programmet förskjuter kommunen tyngdpunkten från konkurrens till samverkan och från inlåsning av kunskap till gemensamt värdeskapande.

Under året har samverkan inom kommunen och med externa företag och organisationer utvecklats. Samordningen för att ta emot nyanlända flyktingar, samverkan för att förebygga och möta social oro och ett tätare samarbete med Uppsala universitet är viktiga exempel på detta. Kommunen söker också aktivt tätare relationer med föreningsliv och företag genom partnerskap. Under året inleddes ett idéburet offentligt partnerskap med Röda korset och Tjejers rätt i samhället och ett tätt samarbete med ett av världens största företag kring lösningar för geografisk information.

Kommunen har tagit ytterligare steg för att utveckla planerings- och budgetprocessen under året. Systematiken kring att analysera nuläge och framtid har utvecklats och en ny målstruktur har införts utifrån FN:s 17 mål för hållbar utveckling och Agenda 2030. Förändringarna innebär att kommunen i ännu högre grad fokuserar de viktigaste utmaningarna och att kommunens pengar används där de gör allra störst nytta.

När det gäller verkställigheten av de mål, uppdrag och riktade satsningar som finns i Mål och budget 2016-2018 är den samlade bedömningen att kommunens arbete löper på enligt plan i riktning mot målen. Kommunens verksamheter har till stor del uppnått ambitionerna för 17 av de 34 inriktningsmålen, medan resterande 17 inriktningsmål är delvis uppnådda. Av de 26 uppdragen från Mål och budget 2016-2018 är sex helt genomförda och av de 74 riktade satsningarna är 36 helt genomförda. De kommunala bolagen uppfyller i princip alla kommunfullmäktiges ägardirektiv.

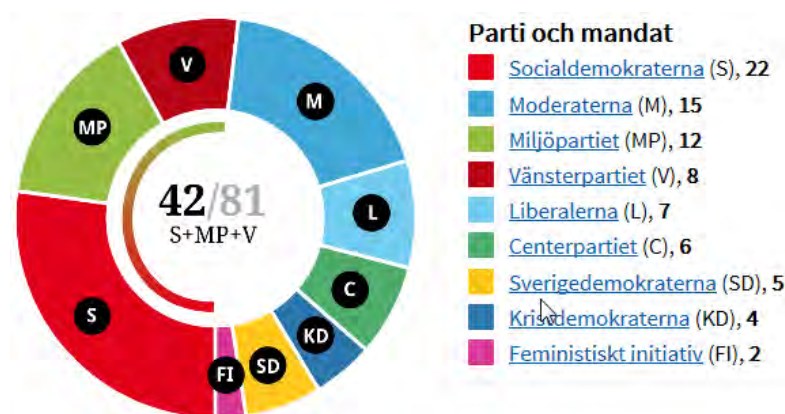
En effektiv kommunal verksamhet vilar på medarbetarna. För att möta behovet av arbetskraft inom välfärdssektorn arbetar kommunen med att stärka systematiken i kompetensanalys och långsiktig kompetensplanering. Det finns också insatser för att förbättra den samlade förmågan att rekrytera, introducera och behålla kompetens. En av de viktigaste insatserna för kompetensförsörjningen rör rätten till heltid. Under 2016 genomfördes ett arbete som lett till att heltid blir norm inom vård och omsorgsområdet. Från och med den 1 januari 2017 har samtliga tillsvidareanställda i omsorgsförvaltningen, äldreförvaltningen och socialförvaltningen en heltidsanställning. Vid utgången av 2018 ska samtliga kommunens tillsvidareanställda vara anställda på heltid. I samband med heltidsinförandet kommer alla anställda även att ges möjlighet att ansöka om tjänstledigt på deltid, en rättighet som antogs av kommunstyrelsen i december 2016.

Den årliga löneanalysen 2016 visade att osakliga skillnader i lön mellan könen minskat. För att förstärka trenden kommer arbetet att intensifieras i form av utbildningar i jämställd och normoberoende lönesättning för alla chefer med ansvar för lönesättning under 2017. Däremot kan eventuella skillnader i lön som grundar sig i andra faktorer, som exempelvis härkomst, inte mätas. Med en större kunskap om normer bland chefer förväntas även detta kunna påverkas i samma riktning som löneskillnader på grund av kön.

2. Så styrs Uppsala kommun

Den kommunala demokratin gör det möjligt för kommunens invånare att känna delaktighet och ta ansvar för samhällets utveckling. I Sverige har kommuner ett mycket stort ansvar för välfärd och samhällsservice. Det är därför viktigt att Uppsala kommun har effektiva sätt att utöva demokrati och genomföra demokratiskt fattade beslut.

Den högsta demokratiska församlingen i Uppsala är kommunfullmäktige. De förtroendevalda som finns i kommunfullmäktige är valda av kommunens invånare i allmänna val. Uppsala kommun leds av en samverkan mellan socialdemokraterna, miljöpartiet och vänsterpartiet.

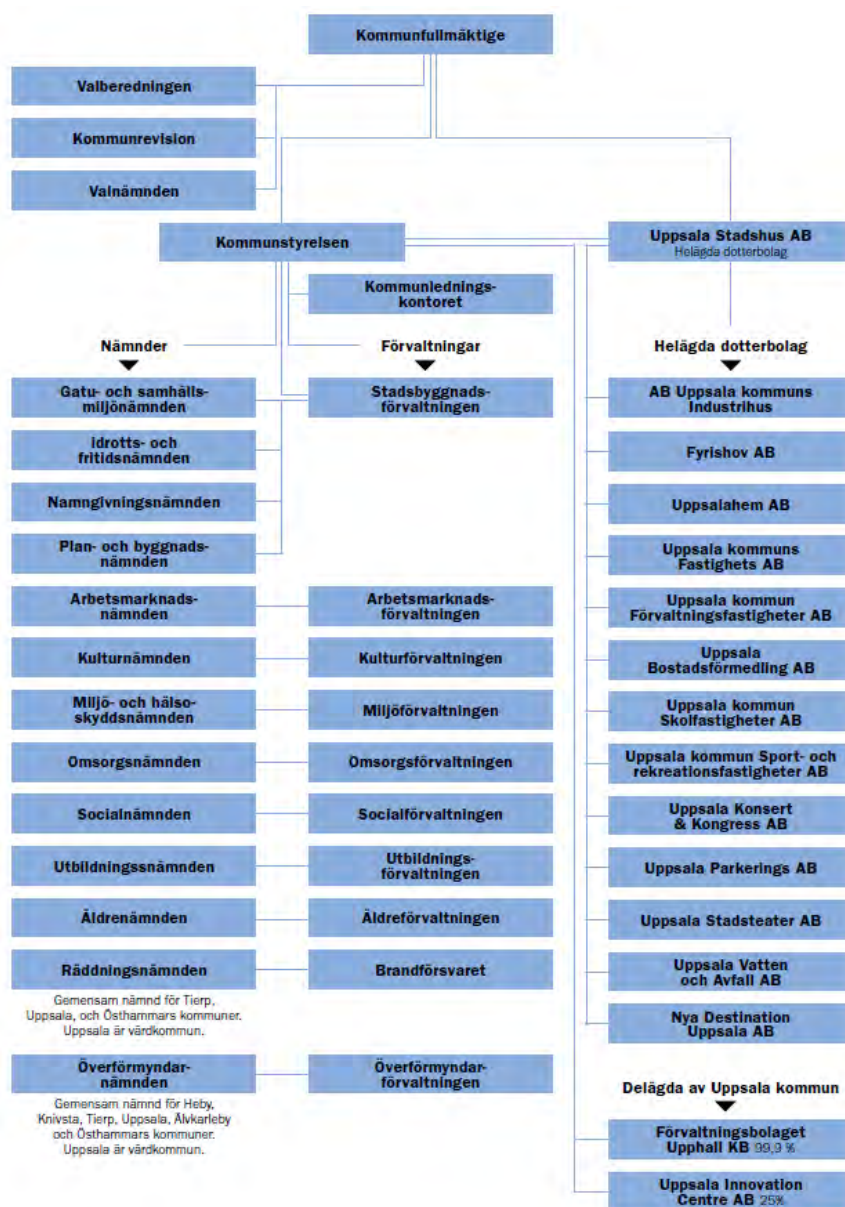
Partiernas platser (mandat) i kommunfullmäktige.

Det är kommunfullmäktige som beslutar om hur mycket av kommuninvånarnas pengar i form av exempelvis avgifter och kommunalskatt som ska gå till kommunens verksamheter och hur kommunen bör utvecklas. Kommunfullmäktige beslutar också om vilka kommunala nämnder och bolag som ska finnas och vilka förtroendevalda som ska sitta med i dem. Två av nämnderna, överförmyndarnämnden och räddningsnämnden, är gemensamma med andra kommuner.

Nya förutsättningar för produktionen av välfärd

Sedan 2003 har en stor del av den kommunala välfärden producerats av två produktionsstyrelser. I juni 2016 beslutade fullmäktige att lägga ned produktionsstyrelserna och föra över deras verksamhet till flera nämnder. Syftet med förändringen är att uppnå en större politisk genomslagskraft, en tydligare organisation för invånarna och en effektivare demokratisk styrning av verksamheten. Beslutet innebar en snabb omställning för verksamheter med cirka 6500 medarbetare. Den nya organisationen trädde i kraft redan den 1 januari 2017.

I samband med förändringen beslutade fullmäktige om ett program för kommunalt finansierad verksamhet. Programmet ska stödja att kommunens mål och riktlinjer får genomslag, men också skapa tydliga förutsättningar för utförare. Programmet ska underlätta insyn och stimulera till samarbeten och samordning. Tillsammans med en mer sammanhållen kommunal organisation förväntas det leda till en effektivare användning av kommunens gemensamma resurser.

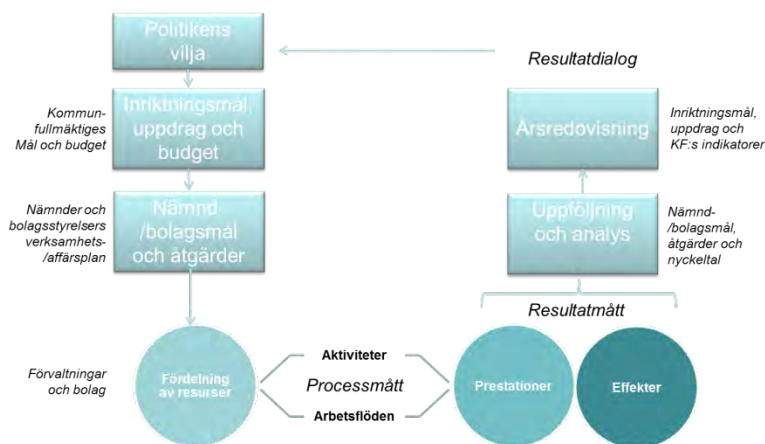
Uppsala kommuns organisation från och med 2017 som förbereddes under 2016.

Genom omorganisationen förskjuter kommunen tyngdpunkten från konkurrens till samverkan och från inlåsning av kunskap till gemensamt värdeskapande. Samtidigt strävar kommunen efter att ge stabila villkor för utförare som underlättar kontinuitet och långsiktighet. Enligt programmet för kommunalt finansierad verksamhet ska kommunen även involvera både brukare och utförare i att förbättra välfärdstjänsterna och ge utförare handlingsutrymme för att kunna anpassa insatser efter individens behov.

Förbättrad planering och sammanhållen styrning

Kommunen har under året tydliggjort hur den demokratiska styrkedjan ser ut och förbättrat arbetet med Mål och budget. Kommunens styrning kan sammanfattas enligt följande figur.

Styrkedja

Uppsala kommuns styrkedja.

När kommunfullmäktige beslutar om Mål och budget i november har ett gediget förarbete gjorts. Kommunstyrelsen leder arbetet och involverar stora delar av organisationen i att analysera utmaningar och ta fram underlag för politiska prioriteringar. Arbetet mynnar ut i en ekonomisk budget, inriktningsmål och uppdrag som speglar den demokratiska viljan. Styrningen följs upp och analyseras för att se om utvecklingen går i önskvärd riktning eller om mer behöver göras. Övriga kommunala styrdokument som planer, program, policyer och liknande är underordnade kommunfullmäktiges inriktningsmål. En mer utförlig beskrivning av styrningen finns i Mål och budget 2017-2019.

Intern kontroll

Intern kontroll är en del av kommunens styrning och syftar till att säkerställa att kommunfullmäktiges mål, riktlinjer och uppdrag uppfylls. Varje nämnd och styrelse fattar varje år beslut om en plan för intern kontroll utifrån en bedömning av risker för verksamhetens effektivitet, informationens tillförlitlighet och verksamhetens förmåga att följa styrdokument. Planerna för intern kontroll innehåller kontrollmoment som följs upp och rapporteras under året.

Nämndernas rapportering av internkontrollplanerna för 2016 har skiftande omfång, innehåll och kvalitet. I de fall rapporteringarna har lägre kvalitet bedöms det bero på brister i kontrollmomentens utformning. Rapporteringarna är sparsmakade avseende vad som granskats och hur granskningen genomförts. Resultatet av kontrollerna är mer utförligt beskrivna. Kontrollerna bedöms ha haft möjlighet att upptäcka avsedda brister. Nästan alla nämnders uppföljning visar tydligt om det finns några brister som behöver åtgärdas. I de fall nämnderna upptäckt brister har de lyft fram förbättrande åtgärder. Det allmänna intrycket är att den interna kontrollen genomförts på ett ärligt och öppet sätt och att den interna kontrollen i kommunen 2016 var acceptabel. För utförlig redogörelse gällande kommunens internkontroll 2016 se bilaga 5.

Under 2016 har kommunstyrelsen reviderat de riktlinjer som beslutades 2015. I sak innebär detta tydligare krav på arbetet med riskhantering och krav på kontrollmoment inom olika områden. När det gäller riskhantering har arbetet under året lett till en ökad riskmedvetenhet.

Nämndernas internkontrollplaner för 2017 innehåller kontrollmoment för både verksamhetsspecifika risker och mer generella risker. Flera planer innehåller flera kontroll- och återrapporteringstillfällen. Det är positivt att arbetet med den interna kontrollen sprids över året. Kontrollmomenten bedöms vara relevanta för att hantera identifierade risker och vara möjliga att genomföra. Många nämnder kontrollerar liknande saker på olika sätt. Flera nämnder använder olika kontrollmoment för samma riskområde. Därför kommer utveckling av kontrollmetoder att ske under 2017.

3. Kommunen som helhet – Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen leder och samordnar arbetet med kommunens verksamhet och ekonomi, följer upp och rapporterar till kommunfullmäktige samt samordnar verksamheten mellan kommunens nämnder. Kommunstyrelsen förbereder ärenden inför kommunfullmäktige och ansvarar för att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen leder planering och utveckling inom strategiska politiska områden samt kris- och beredskapsfrågor. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för näringslivsfrågor, kommunens ekonomi och övergripande arbetsgivarfrågor. Som kommunens arkivmyndighet har kommunstyrelsen ett övergripande ansvar för kommunens arkivfrågor. Kommunstyrelsen har också ett ansvar som ägare av produktionsstyrelserna och de helägda bolagen.

Viktiga händelser under året

Kommunfullmäktige fattade i juni beslut om att införa en ny nämndorganisation i Uppsala kommun och i september fattade kommunstyrelsen beslut om vägledande principer för de nya förvaltningarnas organisationer. För kommunstyrelsens del innebar omorganisationen att egenregi tillkom inom fastighetsområdet och gemensam service och att nya modeller för ekonomi- och verksamhetsstyrning samt nya reglementen behövde tas fram.

För att möta behovet av arbetskraft inom välfärdssektorn förändrades synen på kompetensförsörjning där den naturliga anställningsformen är heltid. Under 2016 implementerades heltid som norm inom vård och omsorgsområdet.

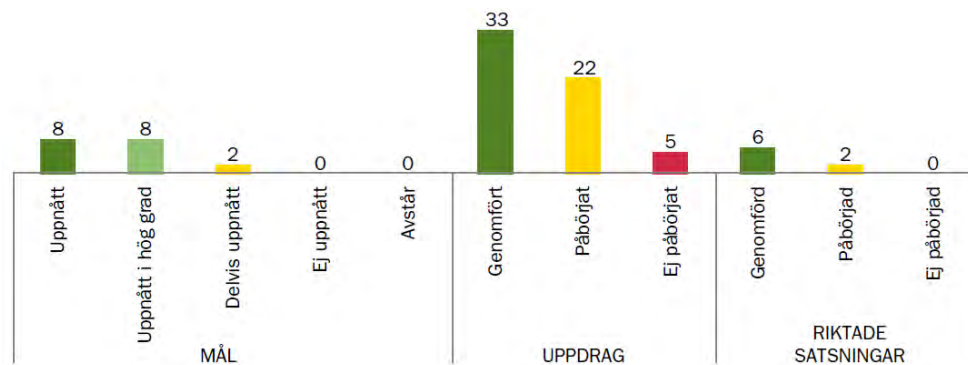
Under hösten 2015 fick Sverige och Uppsala kommun ta emot en större grupp asylsökande än någonsin tidigare. Omkring 163 000 asylsökande kom till landet, och en stor andel av dessa utgjordes av ensamkommande barn. Den 1 mars 2016 instiftades den så kallade anvisningslagen för kommuner där kommuner blev skyldiga att ta emot nyanlända med upphållstillstånd. Under 2016 anvisades 616 individer till Uppsala kommun. Uppsala är en av få större kommuner i landets som klarade åtagandet enligt lagstiftningen.

Under året har ett några fall som kan kategoriseras som social oro inträffat vilket har föranlett ett ökat behov av i samarbete med övriga nämnder, kommunala bolag och samhällsaktörer stärka förmågan att förebygga och möta social oro.

Intresset för att leva, bo och verka i Uppsala är stort, vilket skapar utmaningar i byggandet av ett hållbart samhälle. Under 2016 påbörjades byggandet av över 3000 bostäder vilket resulterade i att kommunen fick ta del av den statliga byggbonusen. För att underlätta för människor att etablera sig på bostadsmarknaden invigdes en bostadsförmedling under året.

En ny översiktsplan antogs under året som fångar kommunens fortsatta utveckling och integrerar stad- och landsbygdperspektiv utifrån samtliga tre hållbarhetsdimensioner.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för kommunstyrelsen. I diagrammet exkluderas de fyra kvarvarande uppdrag från 13-listan som kommunstyrelsen genomfört under 2016.

En komplett sammanställning och analys över kommunstyrelsens måluppfyllelse och status för uppdrag och riktade satsningar samt indikatorer finns i bilaga 3. Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

Kommunstyrelsen har bidragit till målet om *en öppen och solidarisk kommun avseende flyktningmottagande och särskilt avseende ensamkommande barn* genom att inrätta en temporär samordningsenhet för flyktingfrågor. Enheten verkade under året för att stärka arbetet med flyktingrelaterade frågor, samt ansvarade för uppföljning av den kommungemensamma handlingsplan som togs fram. Vid början av 2016 fanns närmare 1200 ensamkommande barn i kommunen. Under våren utfördes ett intensivt arbete med att ordna god man, boende och utbildning för alla. Civilsamhället och föreningslivet involverades i arbetet med skapa en meningsfull fritid för målgruppen. Bostadsbehovet löstes för samtliga individer som Uppsala kommun anvisades. Det innebar en stor utmaning att möta bosättningslagens anvisningstakt av nyanlända eftersom bristen på bostäder var stor, takten nyanlända hög och ledtiderna för nya bostäder lång.

Flera av nämndens verksamheter stödjer fullmäktiges mål om *ett utökat utbud av bostäder och arbetstillfällen*. Genom samverkan med företagsfrämjande aktörer och regionförbundet kring projekt som exempelvis verksam.se möjliggör kommunstyrelsen för ett ökat utbud av arbetstillfällen. Näringslivsprogrammet har under året reviderats utifrån tre utgångspunkter; tillväxt i befintliga företag, fler företag flyttar till Uppsala samt nya företag startas. Programmet underställs kommunfullmäktige för beslut i januari 2017. Uppsala citys attraktivitet har stärkts genom att kommunen deltagit i flera aktiviteter, bland annat Allt ljus på Uppsala festivalen. 2016 hade Uppsala city rekordmånga besökare och centrumhandeln fortsatte att stärkas. En samordnad planeringsprocess för hållbar stads- och landsbygdsutveckling har utvecklats. Även kriterier för urval och en prioriterad projektportfölj samt rutiner för att säkerställa bättre kontroll av exploateringsprojekt har tagits fram. Åtgärder för att öka utbudet av mark för etablering har genomförts i bland annat östra Fyrislund och Librobäck. Mark för 1637 lägenheter anvisades under året vilket överstiger målet om 1500 lägenheter. För att öka antalet byggherrar har två markanvisningstävlingar genomförts. Antalet aktiva byggherrar på uppsalamarknaden är strax över 60. I december beslutade kommunfullmäktige om översiktsplan, innerstadsstrategi samt arkitekturpolicy. En fördjupad översiktsplan för Södra staden är utställd för granskning.

Kommunen ska utveckla sin organisation och service så att det är lätt för medborgare och företagare att komma i kontakt med rätt instans. För att bidra till målet om *att god service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag, ideell sektor samt kommuninvånare* pågår arbete med ett fyrtiotal olika digitala tjänster, bland annat för redogörelse för god man till ensamkommande barn, kalendarium för asylsökande och nyanlända Uppsalabor och tillgängliggörande av baskartan som öppna data. Uppsala kommuns webbplats har utvecklats för att öka möjligheten för medborgare att vara delaktiga och påverka. Som underlag för det fortsatta utvecklingsarbetet pågår en utredning av kommunens ingångar, strukturer för hantering samt uppföljningsmetodik för synpunkter, felanmälan och avvikelser. En IT-plattform byggs upp för

enklare och snabbare handläggning av föreningsbidrag i samarbete med SKL. Övriga nämnders verksamheter har erbjudits stöd i arbetet med effektiv myndighetsutövning, bland annat inom bygglov. I arbetet med att upprätthålla och utveckla effektiva mötesplatser har exempelvis lunchmöten, näringslivsforum och företagargalan genomförts. Processen för uppstart av nya företag inom restaurangbranschen har effektiviserats genom Serverat-projektet i samarbete med SKL.

Kommunstyrelsen har bidragit till att *Uppsala kommun är i framkant gällande ekologisk hållbar samhällsutveckling* genom att samordna och leda arbetet inom Uppsala klimatprotokoll och att arbeta mot skarpa miljömål. Under året fastställdes gemensamma energi- och klimatmål för perioden och en projektansökan avseende klimatsmart upphandling av plastprodukter lämnades in. Klimatkraven har stärkts i två påbörjade upphandlingar som syftar till 100 procent ekologiska livsmedel och fossilbränslefri fordonsflotta för de kommunala verksamheterna. Kommunens egna fordon byts ut till fossilbränslefria alternativ i takt med att leasingavtal förfaller. Ett inledande arbete med ny energiplan har genomförts och ett pilotprojekt med gröna hyresavtal är påbörjat med Uppsala kommun fastighets AB. Uppsala kommun deltog under Almedalsveckan i seminarium om hur fyra spår Stockholm-Uppsala kan leda till byggandet av tusentals nya bostäder. Kommunen deltar också i Trafikverkets åtgärdsvalsstudie för ABC-stråket som understryker behovet av ny kapacitet. Ett miljömålsråd inrättades under året och ersatte det tidigare miljövårdsrådet med syfte att skärpa arbetet med att implementera det tidigare beslutade miljö- och klimatprogrammet. En fördjupad beskrivning av utvecklingen inom området ekologisk hållbarhet återfinns i kapitel 4.2 *Hållbar utveckling – ekologisk hållbarhet*.

När det gäller målen att *ge förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen och skillnader i levnadsvillkor för kommunens invånare jämnas ut* har kommunstyrelsen gjort en första kartläggning av skillnader i hälsoläge och levnadsvillkor i Uppsala kommun. Den ska användas för att ta fram förslag på åtgärder och mått på god hälsa. En lägesrapport och handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering har tagits fram i samverkan med civilsamhället. För att öka det ideella engagemanget och utveckla arbetet med den lokala överenskommelsen mellan föreningar och kommunen (LÖK) har en riktlinje för idéburet offentligt partnerskap beslutats. Ett jämställdhetsråd och ett utskott för sociala hållbarhetsfrågor under kommunstyrelsen (KSAU-S) har inrättats för att skapa en sammanhållen politisk hantering av sociala hållbarhetsfrågor. Kommunens verksamheter har utbildats i kunskap och metodik inom jämställdhetsbudgetering och jämställdhetsanalyser har gjorts inom flera områden. Det har lett till omprioriteringar av resurser inom exempelvis vinterväghållning och föreningsstöd. Elevhälsoteamen i kommunens skolor har utbildats i HBTQ-frågor och Tiundaskolan har inlett processen för att bli HBTQ-certifierade. En fördjupad beskrivning av utvecklingen inom området social hållbarhet återfinns i kapitel 4.2 *Hållbar utveckling - Social hållbarhet*.

För att bidra till målet om *en attraktiv arbetsgivare* beslutade kommunstyrelsen under 2016 om nya villkor som bland annat heltid, friskvård, löneväxling och hyrcyklar. Centrala kollektivavtal tecknades för att kunna erbjuda traineeplatser inom vård- och omsorgsverksamheten samt förskoleverksamheten. Under året har kommunen haft totalt 16 trainee i tjänst. Studentmedarbetarskap har implementerats som arbetsform. Kommunstyrelsen har förberett införandet av målet *heltid som norm* inom vård- och omsorgsverksamheterna från och med 1 januari 2017. Under 2017 planeras för införandet i resterande kommunala verksamheter. En fördjupad beskrivning av utvecklingen inom området attraktiv arbetsgivare återfinns i kapitel 4.3.

Kommunstyrelsen har under året utvecklat formerna för det interna arbetet i syfte att bidra till målet om att *kommunen underlättar för innovationer i den egna verksamheten*. Elva innovationsprojekt har startats varav ett är avslutat. Ett planerat projekt kommer att förläggas vid två boenden inom vård- och omsorgsverksamheten och ett är under framtagande som är tänkt att etablera idésluss för medarbetare inom arbetsmarknadsförvaltningen.

För att *öka graden av extern finansiering av kommunens utvecklingsprojekt* har kommunens bolag och förvaltningar fått information och rådgivning kring extern finansiering. Under året beviljades medfinansiering för 18 projekt om totalt 56 miljoner kronor i projektmedel, vilket kan jämföras med 2014 då motsvarande summa var 10 miljoner kronor.

Kommunstyrelsens ekonomiska resultat för 2016 uppgår till 68 miljoner kronor. Resultatet påverkas bland annat av ett netto av realisationsavslut inom exploatering (41 miljoner kronor) samt försäljning av mark (9 miljoner kronor) och av bostäder (12 miljoner kronor). Om man bortser från sådana jämförelsestörande poster blir kommunstyrelsens ekonomiska resultat 10 miljoner kronor högre än budget. Överskottet förklaras bland annat av effektivare arbetsprocesser, att kommunstyrelsens förfogandemedel inte behövt nyttjats fullt ut samt att ansökningar för sociala investeringar varit färre än väntat. Inom fastighetsförvaltning finns ett underskott som bland annat har orsakats av införandet av ett nytt fastighetssystem och tomhyror kopplade till framförallt omställning av administrativa lokaler. För en fullständig analys av ekonomiskt utfall för kommunstyrelsen se bilaga 2. En fördjupad beskrivning av utvecklingen inom området ekonomisk hållbarhet återfinns i kapitel 4.2 *Hållbar utveckling – ekonomisk hållbarhet*.

Modern och effektiv förvaltning

Förutom att ett stort fokus har varit att utveckla Uppsala i en hållbar riktning utifrån de tre dimensionerna social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet, har kommunstyrelsen under 2016 fortsatt arbetet med att skapa en modern förvaltning för att möta framtidens utmaningar.

Kommunstyrelsen har bidragit till att utforma och planera för implementeringen av den nya nämnd- och förvaltningsorganisationen. En ny ekonomi- och verksamhetsstyrningsmodell har tagits fram som är anpassad till den nya organisationen. Ett omfattande arbete lades ned för att involvera samtliga nämnder i förändringsarbetet.

Under året har kommunstyrelsen ytterligare utvecklat planerings- och budgetprocessen. Planeringen genomförs med ett brett deltagande från majoritetens politiker och från kommunens olika verksamheter. Systematiken kring att analysera nuläge och framtid har utvecklats. Det gör att mål och uppdrag i högre grad koncentreras till de viktigaste utmaningarna och att kommunens pengar används där de gör allra störst nytta. Under året beslutade kommunfullmäktige för första gången också om övergripande nyckeltal för att följa och analysera den kommunala verksamheten, varav några används som indikatorer för fullmäktiges inriktningsmål. En ny målstruktur har införts med nio inriktningsmål som styr verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i hela verksamheten. Inriktningsmålen tar avstamp i och svarar upp mot FN:s 17 mål för hållbar utveckling och Agenda 2030.

Riktlinjen för styrdokument som beslutades 2015 har implementerats i kommunorganisationen. Den skapar en enhetlighet i hanteringen av styrdokument och underlättar genomförande och uppföljning av politiska beslut. Under 2016 inleddes arbetet med att knyta ihop fullmäktiges styrning i övergripande program och planer med Mål och budget. Även ett program för externa utförare har tagits fram.

Arbetet med att lägga en tydlig och stabil grund för en hållbar verksamhetsutveckling med koppling till IT och digitalisering har fortsatt. Ett stärkt grepp om kommunens IT-kostnader och IT-avtal har bidragit till bättre styrning vilket är en förutsättning för att IT ska bidra till verksamheternas utveckling för att möta de kommande välfärdsutmaningarna. En ny lösning för kartrelaterad information (GIS) har införts i stora delar av organisationen. Det är ett viktigt stöd inom flera områden, bland annat i olika planeringsprocesser. Under året har betydande investeringar gjorts i ökad driftsäkerhet i kommunens datanät. Som ett exempel på IT-baserad verksamhetsutveckling kan nämnas projektet Agata. Projektet syftar till att öka samordning, systematisering och förenkling av kommunens arbete med nyanlända och asylsökande genom att vidareutveckla och kvalitetssäkra de IT-system, processer, rutiner och arbetsmodeller som kommunens verksamheter använder i arbetet med nyanlända och asylsökande. Förbättrade rutiner för bland annat prognosarbete, kostnadsanalyser och återsökning av statliga medel har utarbetats – vilket ska resultera i ökad mottagningskapacitet, stärkt ekonomikontroll och bättre planeringsförutsättningar, samt kortare etableringstider för de nyanlända.

Upphandlingsorganisationen har under 2016 organiserats om för att på ett bättre sätt fånga verksamheternas behov. Under året har antalet upphandlingar som inte direkt kan genomföras halverats. Förutsättningarna för att upphandla ekologiskt, rättvisemärkt samt FairTrade-märkt har förbättrats. Kommunstyrelsen fattade under 2016 beslut om att inleda pilotverksamhet inom

upphandlingsområdet för att genomföra uppdrag som bland annat förhindrar svartarbete enligt ”vita jobb-modellen”.

Demokratiskt samhälle med delaktiga medborgare

Samhällets krav och förväntningar på insyn och tillgänglighet ökar hela tiden. En effektiv informationsförvaltning är en förutsättning för att kommunens ska kunna fortsätta leva upp till lagkrav och medborgarnas förväntningar. Flera åtgärder har under året genomförts för att säkerställa en modern informationsförvaltning om stödjer en digitalisering och effektivisering av kommunorganisationen. Ett E-arkiv har upphandlats och kommer successivt från 2017 att implementeras.

Antalet besökare till Uppsala Stadsarkiv fördubblades under 2016 till cirka 5000 personer efter invigningen av det nya lokalhistoriska centret Fyriskällan under hösten 2015. En programverksamhet med föredrag, visningar och aktiviteter har startats upp under året tillsammans med Stadsbiblioteket och Folkrorelsearkivet i Uppsala län. Förskolebarn, skolelever och studenter har besökt Stadsarkivet och bjudits in till workshops kring andra världskriget och källkritik. I samband med att tryckfrihetsförordningen firade 250 år anordnades en heldag kring tryckfrihet och det fria ordet inom ramen för Fyriskällan.

En sammanhållen hållbarhetssyn i en växande stad och landsbygd

Under 2016 har Uppsala kommun tagit viktiga steg för att förverkliga de politiska målen för stadens och landsbygdens utveckling. En ny översiktsplan sätter riktningen för perioden fram till 2050, samtidigt som bland annat stadsdelarna Rosendal, Östra Sala Backe och Ulleråker börjar ta form och människor flyttar in i sina nya hem. Här skapar byggherrar och kommunen innovativa lösningar för cykel, mobilitet, vatten, ekosystemtjänster och energi. De nya stadsdelarna karaktäriseras också av höga ambitioner för arkitektur och av att bostäder blandas med arbetsplatser, handel, skolor och annan samhällsservice. Uppsalas metod för markanvisningstävlingar utvecklas kontinuerligt och har rönt stort intresse bland Sveriges kommuner och företag i branschen. Under året tog kommunstyrelsen fram ett landsbygdsprogram som tar ett samlat grepp kring frågor som rör landsbygden i Uppsala kommun för beslut i kommunfullmäktige i januari 2017.

Hållbar utveckling

Kommunstyrelsen lade grunden för arbetet hållbar utveckling genom att tydliggöra de tre hållbarhetsdimensionerna i Mål och budget 2016. Arbetet har förstärkts genom de globala initiativen Agenda 2030 och det så kallade Parisavtalet som båda togs 2015 och som började implementeras globalt, nationellt och lokalt 2016.

Agenda 2030 antogs av FN i september 2015 och består av 17 globala mål för hållbar utveckling. De globala målen ersätter de tidigare millenniemålen. Vikten i de nya globala målen läggs vid att de tre dimensionerna, social-, ekonomisk och miljömässig utveckling är sinsemellan lika viktiga och utgör tillsammans det vi kallar hållbar utveckling. Ansvaret för att nationellt nå de globala målen ligger på varje lands egen regering som ska samarbeta med nationella och lokala myndigheter, organisationer, föreningar, forskare och näringsliv.

Parisavtalet är det globala klimatavtalet som FN:s klimatkonferens antog i Paris i slutet av 2015. Parisavtalet är en överenskommelse mellan världens länder om att begränsa jordens uppvärmning till under 2 grader, och med målet 1,5 grader. Avtalet blev under 2016 juridiskt bindande.

Uppsala kommun har under 2016 successivt implementerat dessa två globala överenskommelser i det lokala arbetet för att utveckla Uppsala i en hållbar riktning utifrån de tre samspelande hållbarhetsdimensionerna.

Ekonomisk hållbarhet

Näringslivsutveckling

Att Uppsala växer ger stark framtidsstro och kommunen planerar för att möta en befolkningsökning som leder till att Uppsala har 340 000 invånare 2050. Med ambitionen att fortsatt vara en stark arbetsmarknad framöver är målet för näringslivsutvecklingen att skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb under samma period. Befolkningsökningen och arbetsmarknaden behöver utvecklas i takt och verksamhetslokaler behöver tillskapas i samma takt som bostäder. För att möta dessa utmaningar har ett nytt näringslivsprogram arbetats fram i nära samarbete med näringslivet. Programmet fokuserar på att utveckla arbetsmarknaden genom att fler företag kan starta och utvecklas samt att fler företag kan flytta till kommunen. Därigenom kan arbetsmarknadsmålen nås.

Fler och växande företag

Företagen i Uppsala fortsätter växa, fler flyttar hit och nystarter är på en hög nivå. Det gör att efterfrågan på mark och lokaler är fortsatt hög. Kommunen behöver ha en bra balans mellan dag- och nattbefolkning och möjliggöra för ett brett näringsliv som inte bara omfattar handels- och serviceföretag. För att nå detta har en positionsförflyttning inletts vad gäller investeringsfrämjande åtgärder, ökad tillgång till mark och lokaler samt att locka hit företag att etablera sig.

Förbättrad företagsservice

Uppsala kommun har arbetat med att förbättra sin företagsservice och arbetar med kundperspektivet som utgångspunkt i handläggning av de tillstånds- och tillsynsfrågor som berör företag. Företagsservicen gällande tillstånd och lov av olika slag har haft en ökad efterfrågan som matchats av ökad service från kommunen även om mer finns att göra.

Uppsalas lyskraft ökar

För tredje året i rad har Uppsala vunnit utmärkelsen Årets stadskommun i tidningen Fokus ranking och är för första gången så högt som på andra plats av samtliga 290 kommuner. I juni invigdes fritt Wifi i stadskärnan vilket är viktigt för ökad attraktivitet i city. Här är Uppsala kommun delaktig genom Uppsala citysamverkan. Under året har flera coworkingspaces öppnat i Uppsala där kommunen är en av parterna bakom satsningen Base 10 som fått stor uppmärksamhet.

Uppsala kommun har bidragit till flera mötesplatser för företagare. Bland annat genomfördes Uppstart, en träff för företagare, entreprenörer och investerare inom teknikområdet som lockade 1000 personer internationellt och nationellt. Även Företagargalan utvecklades och lockade mer än 300 deltagare. Uppsala är fortsatt den tredje största konferensarrangören i Sverige och det är rekordmånga konferenser och kongresser som anordnats i kommunen. Flera event såsom Allt ljus på Uppsala, Uppsala Magic and comedy och olika kultur- och sporthändelser har satt Uppsala på kartan.

Samverkan i regionen

Under 2016 har Uppsala kommun undertecknat ett nytt samarbetsavtal med Uppsala universitet. Syftet är att upprätta och utveckla goda och långsiktiga relationer för kunskapsutveckling och kunskapsuppbyggnad.

Under året har Uppsala kommun ytterligare stärkt kontakterna med omkringliggande kommuner och landstinget om gemensamma uppgifter i syfte att hitta smarta och effektiviserande lösningar. Under året har Uppsala kommun deltagit i arbetet med en regionkommunbildning som innebär att landstinget tog över det regionala utvecklingsansvaret från och med 1 januari 2017.

Internationell samverkan

I slutet av 2015 blev Uppsala kommun medlem i Eurocities, ett nätverk med syfte att stärka storstädernas ställning i EU. Genom medlemskapet har Uppsala goda möjligheter att knyta kontakter med andra medlemsstäder samt att påverka utvecklingen på EU nivå av frågor som har betydelse för kommunens invånare. Under 2016 har ett intensivt arbete pågått med att identifiera lämpliga forum och arbetsgrupper för Uppsala att engagera sig i samt att bygga relationer inom Eurocities.

I oktober månad stod Uppsala kommun tillsammans med Stockholms stad och Mälardalsrådet värd för den internationella IRBC-konferensen. Konferensen samlade representanter för politik, akademi och näringsliv från samtliga kontinenter för att diskutera hur universitet och offentlig sektor på regional och lokal nivå kan samarbeta och bidra till regional tillväxt och utveckling, samt till att jämföra och lära av andra framgångsrika regioner i världen.

Extern finansiering av utvecklingsprojekt

Genom en proaktiv arbetsmetod har Uppsala kommun under 2016 fått nära 50 miljoner kronor i extern finansiering för att finansiera utvecklingsprojekt. Detta är en ökning med 400 procent jämfört med 2014. Arbetet med att ytterligare utveckla kommunens metoder för att systematiskt söka extern finansiering av utvecklingsprojekt och andra satsningar fortsätter under 2017.

Social hållbarhet

Ledning och styrning för social hållbarhet och mänskliga rättigheter

Uppsala kommun har arbetat med insatser för ökad jämlikhet och tillvaratagande av mänskliga rättigheter under många år. Under 2016 sattes fokus på att samordna och utveckla strukturer för ledning och styrning av arbetet i syfte att införa ett kontinuerligt och strategiskt arbete som är hållbart över tid.

För att öka genomslaget för de politiskt prioriterade områdena tog kommunstyrelsen fram ett utbildningspaket inom områdena mänskliga rättigheter, jämställdhetsanalyser, jämställdhetsintegrering samt HBTQ. Kommunstyrelsen har vidare utvecklat en modell för HBTQ-diplomering, som är Uppsala kommuns motsvarighet till RFSL:s HBTQ-certifiering. Under året har Uppsala konstmuseum samt hela fritidverksamheten i kommunen i HBTQ- certifierats.

Under april lånade kommunen in den nationella vandringsutställningen "Hon, hen och han" och erbjöd genom arrangemanget skolklasser, verksamheter i kommunen samt kommuninvånare ökad kunskap om genus och jämställdhet. Drygt 300 personer deltog i guidade visningar under månaden och därutöver besöktes utställningen av många fler.

Under hösten erbjöd kommunstyrelsen öppna seminarier för medarbetare och ledare inom teman som jämställdhetsintegrering, mänskliga rättigheter samt barn som rättighetsbärare. Seminarierna samlade tillsammans mer än 250 personer.

Flera styrdokument har arbetats fram under året:

- Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet, vilken beskriver hur alla kommunala nämnder och bolagsstyrelser ska prioritera jämställdhetsarbetet i sina verksamhetsplaner och sin kvalitetsutveckling.
- En handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism har som tagits fram i syfte säkerställa att insatser på området inom kommunen sker systematiskt och fortlöpande och utvecklas i en riktning som överensstämmer med globala, nationella och regionala målsättningar.
- Kommunstyrelsen har beslutat om kommunövergripande riktlinjer för IOP (ideellt offentligt partnerskap).
- Kommunstyrelsen har vidare antagit riktlinjer för arbete med sociala företag.

Under året har medborgarlöftet förnyats för området kring resecentrum mellan Uppsala kommun och Lokalpolisområdet Uppsala/Knivsta. Löftet innebar bland annat att kommunen ökade belysningen och satte upp övervakningskameror i området och polisen arbetade mer aktivt med närvaro i området i syfte att öka tryggheten och minska brottsligheten.

Demokrati genom delaktighet

Trots att delaktigheten i Uppsala kommun generellt sett är hög skiljer det sig dock åt mellan olika grupper i kommunen. Under året har därför Uppsala kommun på flera sätt arbetat med att göra fler människor delaktiga i olika processer som rör dem. Både för att skapa förutsättningar för en bred demokrati i kommunen men också för att utveckla de kommunala insatserna och verksamheterna.

Syftet med samråd med minoritetsgrupper är att uppfylla de nationella minoriteternas rättigheter enligt lag att ha möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Samråd har hållits med sverigefinnar sedan Uppsala kommun blev förvaltningsområde för finska år 2010. Samråd hålls också med romer, tornedalingar och samer, samt dialog med judar.

För att göra ungdomar delaktiga i arbetet med Agenda 2030 ordnades dialogdagarna WeChange under våren. Under två dagar samlades omkring 1000 ungdomar som fick ge sin syn på hur kommunen bör arbeta för en hållbar utveckling.

Inom ramen för den lokala överenskommelsen med föreningslivet (LÖK) fördes en dialog mellan föreningarna och kommunen som syftar till att främja en god samverkan och att gemensamt bygga framtidens Uppsala. Genom den lokala överenskommelsen stöttade kommunen initiativ rörande flyktningmottagande och integration. En arbetsgrupp för integration skapades inom LÖK-samarbetet med syfte att arbeta med frågor kring bildandet av ett informationscenter/träffpunkt och hur det psykosociala stödet kan förbättras.

Olika typer av medborgardialoger inför utveckling av stadsdelar hölls under året. Inom ramen för arbetet med planprogram Gottsunda har kommunen ingått ett samarbete med SKL för att utveckla dialogformerna.

Kartläggning och sociala investeringar

Uppsala kommuns invånare har, generellt sett, ett bra välmående, jämfört med andra kommuner. Samtidigt finns skillnader i hälsa kopplat till inkomst och bostadsområde/-ort. För att ta reda på mer om de bakomliggande faktorerna till ojämlikheterna gjordes en kartläggning av levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun. Kartläggningen beskriver levnadsvillkor som har betydelse för god hälsa och utgör är ett kunskapsunderlag för att bedöma vilka framtida insatser som behövs för att skapa ett mer jämlikt samhälle. Rapporten i sin helhet återfinns i bilaga 7.

Kommunens arbete med sociala investeringar är ett förebyggande arbetssätt som bland annat syftar till att motverka arbetslöshet, social utsatthet samt sociala och ekonomiska klyftor. Sociala investeringar möjliggör ett arbetssätt som är effektivt både socialt, hälsomässigt och ekonomiskt. Under året beslutades om en social investering ”Supported Education”. Insatsen syftar till att stödja personer med psykisk funktionsnedsättning att börja eller återvända till studier för att därefter stödja målgruppen till arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Den ska vidare möta de behov av insatser som målgruppen behöver och att motverka skillnader i sysselsättningsgrad mellan olika grupper.

Ekologisk hållbarhet

Klimatomställning och förnybar energi

Enligt kommunens övergripande klimatmål ska Uppsala vara fossilfritt 2030, och klimatpositivt 2050. Ett antal projekt har pågått under året för att minska kommunens klimatpåverkan och fossilberoende. Flera projekt bedrivs inom ramen för Uppsala klimatprotokoll – ett nätverk där företag, föreningar och offentliga organisationer samverkar för att nå Uppsalas långsiktiga klimatmål.

Ett projekt är inom klimatdriven företagsutveckling, där små och medelstora företag stöts i att minska sin energi- och klimatpåverkan, och samtidigt öka sin konkurrenskraft. Projektet pågår under 2016-2018, och finansieras med medel från ERUF (Europeiska regionala utvecklingsfonden). Ett första fokus ligger på klimatprofilering för restauranger i Uppsala, med bland annat utbildningar, verktyg för beräkning av klimatpåverkan från mat samt hjälp med energiinventering.

Att minska vår plastanvändning är av stor vikt för både klimatpåverkan och för en giftfri miljö. Fokusgruppen "Jakten på plasten" i Uppsala klimatprotokoll arbetar med att minska plast, ersätta plast med biomaterial och utveckla återvinningsindustrin. Under 2016 har en ansökan gjorts till statliga Klimatklivet för projektet "Klimat effektiv plastupphandling". Syftet är att minska klimatpåverkan vid förbränning av plast med hjälp av förändrade upphandlingsmodeller.

Arbete med att främja utbyggnaden av solenergi i kommunen har fortsatt genom solfokusgruppen i Uppsala klimatprotokoll. Uppsala kommun var en av arrangörerna bakom Svenska Solelmässan 2016, en mötesplats för företag inom sol, energilagring och miljöteknik, samt fastighetsägare och beslutsfattare.

Under året har en förstudie gjorts kring närproducerade drivmedel, med fokus på lokal vätagasproduktion. Uppsala har även med finansiering från Vinnova gjort en förstudie om en "lokal cirkulär livsmedelskedja". Syftet har varit att tillsammans med offentliga och privata aktörer ta fram en verksamhetsmodell för att visa hur den lokala livsmedelsförsörjningen kan vara en drivkraft både för ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Förstudien är grunden till en större ansökan under 2017, där ett flertal projekt inom området planeras, bland annat inom nya samarbetsformer, logistik, innovationsupphandling och ökad återföring av växtnäring från stad till land.

Giftfri miljö, säkrad vattenhantering och hållbar exploatering

Utredningsarbeten av förorenade områden har pågått under året. Exempel är inventering av 100 nedlagda deponier, undersökning inom gamla lertakter där det nu finns skolor, förskolor, parkmark och odlingsmark, samt fortsatt utredning i gamla järnbruk (Bennebol och Vällnora). Ett arbete med utvärdering av materialval vid anläggningsarbeten har påbörjats, exempelvis vad gäller fallskydd av återvunna däck och konstgräs.

Under hösten 2016 initierades en markanvändningsstrategi för Uppsalaåsen. Syftet med projektet är att uppnå en hållbar markanvändning med perspektivet åsen som dricksvattenresurs. Arbetet beräknas pågå hela 2017, och omfattar hela åsen inklusive Ulleråker.

Vattenprogram för Uppsala kommun antogs av kommunfullmäktige (KF) den 7 december 2015, bland annat med bakgrund av EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG). I programmet anges tre ej tidsatta tillståndsmål: Naturligt och rent vatten, Attraktivt och tillgängligt vatten samt Klimatsäkrad vattenhantering. Under 2016 har den första treåriga handlingsplanen till programmet tagits fram (för 2017–2019), och ska beslutas av kommunstyrelsen under våren 2017. Syftet med handlingsplanen är att beskriva de åtgärder och den ansvarsfördelning som krävs för att långsiktigt nå tillståndsmålen. Målet om klimatsäkrad vattenhantering relaterar till kommunens övriga klimatanpassningsarbete. Uppsala kommun rankades som andra bästa kommun i klimatanpassning 2016, av IVL Svenska miljöinstitutet. En kartläggning och analys av pågående anpassning har gjorts under året, och ska utgöra underlag till ett program för klimatanpassning under 2017.

Exempel på åtgärder under året är att det i investerings- och exploateringsprojekten Rosendal och Strandbogatan har anlagts testytor för lokalt omhändertagande samt rening av dagvatten. Detta sker via så kallade regnbäddar där dagvatten leds ned i vegetationen och i vägkonstruktionen, och träd och buskar tillförs till vattnet. Rosendal är också ett av 12 stadsbyggnadsprojekt i Sverige som deltagit i arbetet med att ta fram ett svenskt certifieringssystem för hållbar stadsutveckling – Citylab Action.

Under 2016 påbörjades arbetet med att ta fram en VA-plan. Planen omfattar områden utanför bebyggda områden och områden som planeras för bebyggelse, och som ligger utanför dagens verksamhetsområde för kommunal vatten- och avloppsförsörjning. VA-planen ska omfatta dricksvatten och spillvatten men inte dagvatten. I första hand är det en geografisk indelning som ska

beskrivas. Där det inte anses lämpligt med kommunal vatten- och avloppsförsörjning ska det göras en beskrivning av vilka andra tekniska lösningar som är lämpliga.

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Uppsala kommun har med stöd från Naturskyddsföreningen byggt vandringsvägar för fisk vid Ulva Kvarn. Syftet är att både rädda den hotade arten asp och att bidra till att uppnå en god ekologisk status enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Anläggningarna visar att det är fullt möjligt att förena fiskpassager med att både bevara och förstärka känsliga kulturmiljöer såväl som att kombinera dem med vattenkraftproduktion.

I ett samarbete kallat Lawnproject med SLU (Sveriges lantbruksuniversitet) och landskapsarkitektutbildningen har kommunen inventerat och differentierat klassificeringen av kommunala gräsytor för att tillföra en större biologisk mångfald.

Särskilda åtgärder har gjorts för insekter som trivs i gamla aspar, som cinnoberbaggen, då Uppsala har en stor del av det nationella beståndet. Avverkade tall- och aspstockar från Rosendalsfältet har flyttats till exempelvis Stadsskogen och Hågadalen-Nåsten för att gynna skalbaggar.

Kommunen som arbetsgivare

Det har inte skett några omfattande förändringar i kommunens totala personalstruktur jämfört med 2015. I december 2016 hade kommunen 11 407 personer tillsvidareanställda, vilket är cirka 300 personer fler än samma tidpunkt 2015. Fördelningen av kvinnor och män är oförändrad. Kvinnor dominerar fortfarande inom vård, omsorg och förskola medan tekniskarbete har en betydligt jämnare könsfördelning. De hel- och delägda bolagen hade i medeltal 879 medarbetare under året. Det är en ökning jämfört med föregående år. Andelen kvinnliga anställda har ökat något, från 44,8 procent 2015 till 46,8 procent 2016. Ökningen av mer- och övertidsuttag förklaras av omorganisation vid årsskiftet, vilket bland annat inneburit korrigering av tidssaldon och minskad återrekrytering, i kombination med en ökad arbetsbelastning.

	2012	2013	2014	2015	2016
Antal tillsvidareanställda medarbetare	10 609	10 398	10 623	11 109	11 407
Tillsvidareanställningar omräknat till heltider	9 812	9 651	9 783	10 250	10 796
Visstidsanställningar omräknat till heltider	1 007	1 118	1 239	1 198	1 257
Timavlönades arbetade timmar omräknat till heltider	1 217	1 188	1 281	1 304	1 380
Övertidsuttag omräknat till heltider	51	39	45	46	88
Fyllnadstidsuttag omräknat till heltider	59	50	51	49	93
Genomsnittlig ålder för tillsvidareanställda	47,4	47,5	47,4	47	46,2
Andel kvinnor tillsvidareanställda Uppsala Kommun (%)	75,7	75,4	74,6	74,6	74,3
Andel män tillsvidareanställda Uppsala kommun (%)	24,3	24,6	25,4	25,4	25,7
Genomsnittligt antal anställda inom Uppsala Stadshus AB	743	755	770	819	879
Andel kvinnor Uppsala Stadshus AB (%)	43,1	44	43,8	44,8	46,8
Andel män Uppsala Stadshus AB (%)	56,9	56	56,2	55,2	53,2

Fördelningen av andelen medarbetare som arbetar deltid är relativt statisk över tid. Andelen män som arbetar deltid har ökat något men kvinnor arbetar fortfarande deltid i större utsträckning än män. Dock förväntas en förändring när tillsvidareanställda med deltidsanställning successivt konverteras till heltidsanställning under perioden 1 januari 2017 till och med 31 december 2018.

	2012	2013	2014	2015	2016 ¹
Andel deltidsarbetande av tillsvidareanställda medarbetare	27,0	25,3	26,0	25,9	24,0
Andel deltidsarbetande kvinnor av tillsvidareanställda medarbetare	-	26,8	26,9	26,8	24,8
Andel deltidsarbetande män av tillsvidareanställda medarbetare	-	20,5	23,1	23,1	21,7

Andelen medarbetare som använder kommunens friskvårdssubvention har minskat från 67 procent 2015 till 66 procent 2016. Av de som är berättigade till subventionen har cirka 70 procent av kvinnorna och 57 procent av männen använt möjligheten.

Under året har Uppsala kommun publicerat 2 173 rekryteringsannonser. Antalet ansökningar har uppgått till cirka 37 900, vilket ger ett snitt på cirka 17 ansökningar per annons. Det är en svag minskning jämfört med föregående år då snittet låg på 20 ansökningar.

Under 2014 och 2015 har kommunen genomfört ett antal större organisationsförändringar. Förändringarna har genomförts för att långsiktigt samla kraft att möta upp en svår ekonomisk situation och ett ökat tryck på service. Den sista etappen har förberetts under 2016 och har i huvudsak inneburit att förvaltningar med ett renodlat produktionsuppdrag läggas ned. Egenregin flyttas till andra förvaltningar, som i sin tur får ta ansvar för att axla den systemledande rollen och samtidigt leda den kommunala egenregin. I de delar av verksamheten där förändringarna varit mest påtagliga har självfallet chefer och medarbetare påverkats i sin vardag, men några egentliga effekter i kompetensförsörjning eller personalomsättning går ännu inte att se, eftersom förändringen trädde i kraft först den 1 januari 2017.

Sjukfrånvaron fortsätter att öka i Uppsala kommun. Ökning av sjukfrånvaro finns både i verksamheter som berörs i stor och liten utsträckning av omorganisationen. Det är därför andra förändringar och arbetsbelastning som antas vara bakomliggande orsaker till ohälsan. Den negativa trenden håller i sig och följer utvecklingen i övriga landet. De ökande ohälsotalen antas på nationell nivå vara arbetsrelaterade, bland annat beroende på organisatoriska och sociala faktorer och en stigande arbetsbelastning. Det är också rimliga förklaringar för Uppsala kommun. Kvinnor har en högre sjukfrånvaro än män. Dock har långtidssjukfrånvaron minskat något, beroende på en större rehabiliteringssatsning som genererat återgång i arbete för långtidssjukskrivna medarbetare. I bolagen har sjukfrånvaron minskat något. Skillnaden mellan kvinnors och mäns sjukfrånvaro är betydligt mindre än i kommunen i övrigt och män har här en högre sjukfrånvaro än kvinnor.

	2012	2013	2014	2015	2016	Riket 2016
Total sjukfrånvarotid	5,4	5,4	6,0	6,2	7,0	7,2
Långtidssjukfrånvaro (>59 dagar) av total sjukfrånvarotid	51,8	56,4	58,1	58,7	54,9	48,5
Sjukfrånvaro kvinnor	6,1	6,1	6,8	7,0	7,9	7,9
Sjukfrånvaro män	3,3	3,4	4,1	4,2	4,6	4,4
Sjukfrånvaro åldersgrupp < 30 år	3,7	3,4	4,6	4,5	6,2	5,8
Sjukfrånvaro åldersgrupp 30-49 år	4,9	4,9	5,5	5,9	6,0	6,8
Sjukfrånvaro åldersgrupp >49 år	6,3	6,4	7,1	7,2	8,4	7,9
Total sjukfrånvarotid, Uppsala stadshus AB	3,6	3,5	3,3	3,9	3,4	-
Sjukfrånvaro kvinnor, Uppsala stadshus AB	-	-	-	3,1	3,2	-
Sjukfrånvaro män, Uppsala stadshus AB	-	-	-	3,4	3,3	-

¹ Data är hämtat från QlickView-rapport november 2016. Decemberrapporten innehåller – felaktigt – data som omfattar heltidskonverteringen inom vård- och omsorg från den 1 januari 2017.

Kompetensförsörjning

Den största gemensamma utmaningen på medellång och lång sikt är att säkerställa tillgången på den kompetens som krävs i förhållande till ständigt föränderliga – och sannolikt ökande – servicekrav. Att locka, behålla och utveckla medarbetare med rätt kompetenser till verksamheten är en avgörande faktor för att nämnder och bolag ska klara av välfärdsuppdraget.

Kommunens utmaningar kring kompetensförsörjning skiljer sig åt mellan olika verksamhetsområden. Kompetens inom vård- och omsorgsarbete och tekniskt inriktade arbeten är exempelvis svår att attrahera och rekrytera. Flera av dessa verksamheter har därför arbetat aktivt under året med att marknadsföra sig och öppnat upp för praktikplatser, studentmedarbetarskap och verksamhetsförlagd utbildning för att locka framtida medarbetare. Men det finns också verksamheter som har haft en god tillgång på kompetenta sökande och som har lyckats bra med att anställa de chefer och medarbetare som verksamheten behöver.

Inom vissa verksamheter som exempelvis socialt, kurativt och tekniskt arbete har det varit svårt att behålla kompetens över tid. För att lyckas bättre med det har flera verksamheter under året satsat på att utveckla ledarskapet och skapa strukturer som ger medarbetare större möjligheter att påverka sitt arbete.

På sikt befaras det bli ett underskott på kompetenser inom vissa yrkeskategorier, till exempel lärare. En annan kategori som börjar bli allt mer svårrekryterad är undersköterskor. Det kan komma att innebära att ett antal yrkesroller behöver renodlas. Utmaningarna kring kompetensförsörjning innebär att kommunen behöver hitta nya angreppssätt. Redan idag finns påbörjade initiativ för att stärka systematiken i kompetensanalys och långsiktig kompetensplanering. Det finns också insatser för att förbättra den samlade förmågan och kapaciteten att rekrytera, introducera och behålla kompetens. Det arbetet måste fortsätta. Även andra åtgärder kan bli aktuella, till exempel att utreda i vilken utsträckning fler medarbetare kan arbeta mer och längre.

Alla vill dock inte fortsätta att arbeta efter 65 års ålder. I dagsläget är 14 procent av kommunens medarbetare 60 år eller äldre. Sett till hela verksamheten kulminerar pensionsavgångarna 2021 efter en gradvis stegring under perioden 2017 till och med 2020. Pensionsavgångar över 13 procent den kommande sjuårsperioden är att vänta inom verksamhetsområdena socialt och kurativt arbete och tekniskt arbete. Särskilt belastat av pensionsavgångar är verksamhetsområdet administrativt arbete med 18 procent pensionsavgångar.

För chefer beräknas 21 procent gå i pension inom samma tidsperiod och även här inträffar kulmen 2021. Chefsavgångarna kommer vara mest påtagliga på enhetschefsnivå. Några nämnder aviserar också att successionsplanering börjar bli en högst aktuell fråga. Rekrytering kommer inte lösa ut hela behovet, och arbetet med att behålla och utveckla befintliga chefer kommer bli allt viktigare. Kommunen har påbörjat en systematisering av chefsförsörjningen, som fortsatt under 2016. Under våren slutfördes det större kommungemensamma chefsprogrammet "Ett Uppsala, ett ledarskap". Under hösten har valbara chefsutbildningar börjat genomföras och kommunens mentorsprogram har utvecklats enligt plan.

Arbetet med att erbjuda fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning i kommunens egen verksamhet fortsätter under 2017 med fokus mot kommunens reguljära kompetensförsörjning samt en översyn av relevanta rutiner för anställning inom organisationen, bland annat kompetensbaserad rekryteringsmetodik. Inriktningsmålet *Uppsala kommun erbjuder fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning* kan därför inte ännu anses vara uppfyllt ur arbetsgivarperspektivet.

Attraktiv arbetsplats

Arbetet med att förskjuta arbetsmiljöarbetet mer mot hälsofrämjande och förebyggande insatser har fortsatt under 2016. Chefer och skyddsombud har erbjudits utbildning i vilka aktiviteter som chefer behöver göra under ett verksamhetsår för att ha god kontroll på den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. En god och systematisk kontroll ska möjliggöra en stegvis förskjutning mot mer förebyggande och hälsofrämjande arbete. På organisationsövergripande nivå har indikatorspaket

utvecklats för att kommunen ska kunna följa upp arbetsmiljön på ett bättre sätt. Under året har också ett projekt som syftat till att ge långtidssjukskrivna medarbetare en effektiv rehabilitering genomförts och fullföljts med gott resultat. Av de ursprungliga 308 deltagarna i projektet har 161 personer avslutat sin rehabilitering, varav 97 har återgått i ordinarie arbete.

Den årliga löneanalysen 2016 visade att osakliga skillnader i lön mellan könen minskat från 592 kronor 2015 till 538 kronor 2016. För att förstärka trenden kommer arbetet att intensifieras i form av utbildningar i jämställd och normoberoende lönesättning för alla chefer med ansvar för lönesättning under 2017. Däremot kan eventuella skillnader i lön som grundar sig i andra faktorer, som exempelvis härkomst, inte mätas. Med en större kunskap om normer bland chefer förväntas även detta kunna påverkas i samma riktning som löneskillnader på grund av kön. För hela resultatet av 2016 års löneanalys se bilaga 6.

I och med löneöversynen 2016 slutfördes de lönepolitiska prioriteringar som gjorts avseende lärare och socialsekreterare sedan 2012. Satsningen avsåg en medellöneökning på 5 000 kronor. Målet nåddes för socialsekreterargruppen. För lärargruppen nåddes målet nästan med en medellöneökning på 95 procent av uppsatt mål.

I oktober 2016 tog kommunstyrelsen beslut om att införa möjlighet för medarbetare i kommunen att genom avstående från del av lön göra extra avsättning till tjänstepension. Förmånen, som omfattar alla kommunens tillsvidareanställda är skattefri och kan därmed ge ett större värde för den som sparar inom ramen för sin tjänstepension än om avsättningen görs till privat pensionsförsäkring.

I oktober 2016 tog kommunstyrelsen beslutet att erbjuda löneväxling mot cykel som personalförmån till kommunens anställda. Förmånen är tänkt att öka attraktiviteten som arbetsgivare och bidra både till ett mer hållbart resande och till en hälsofrämjande livsstil. Avtal tecknas i mars 2017, vilket innebär att kommunens medarbetare kan beställa cyklar från och med april 2017.

För att åstadkomma en arbetsplats som är trygg, utvecklande och attraktiv behöver kommunen skapa en långsiktigt hållbar balans mellan krav, förutsättningar, möjligheter och resurser. Inriktningsmålet *Uppsala kommun erbjuder attraktiva möjligheter och villkor som står sig väl i konkurrensen, jämfört med andra arbetsgivare* bedöms därför vara delvis uppnått.

Under andra halvan av 2016 påbörjades arbetet mot att konvertera deltidsanställda medarbetares anställningar till heltid. Satsningen gäller medarbetare med tillsvidareanställning. Från och med den 1 januari 2017 har samtliga tillsvidareanställda i omsorgsförvaltningen, äldreomsorgen och socialförvaltningen en heltidsanställning. Införandeprojektet fortsätter under de två kommande åren med målet att samtliga kommunens tillsvidareanställda ska vara anställda på heltid vid utgången av år 2018. I samband med heltidsinförandet kommer alla anställda även att ges möjlighet att ansöka om tjänstledigt på deltid, en rättighet som antogs av kommunstyrelsen i december 2016. Inriktningsmålet att *Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet för kommunens medarbetare, samtidigt som delade turer ska motverkas* är därmed delvis uppnått.

Prestation, utveckling och engagemang

Medarbetares förutsättningar att prestera och utvecklas ligger till stor del i deras relation till närmsta chef. Därför är de satsningar som görs på chefs- och ledarskap dubbelt viktiga eftersom effekter ska uppstå för både chef och medarbetare. I flera verksamheter prövas olika varianter av dialogforum för att ännu bättre kunna sätta mål och följa upp prestationer - med både grupper och individer. Ett annat syfte med dessa dialoger är att ta tillvara medarbetarnas kompetens och involvera dem till ansvarstagande i förbättrings- och utvecklingsarbete. Kända utvecklingsvägar finns i vissa verksamheter, men inte generellt och genomgående.

Under hösten 2016 har kommunen mätt hållbart medarbetarengagemang (HME-index), som väl ringar in de faktorer som är väsentliga för att nå ett gott arbetsklimat där medarbetare mår bra och kan prestera, vara medskapande och uppleva arbetet som meningsfullt och utvecklande. Årets mätning är den första sedan 2012, och visar på en positiv stabilitet över tid, såväl på totalen som på de tre underliggande indexen – ledarskap, styrning och motivation. Den svaga minskning som uppmäts är

inte alarmerande, med tanke på den omfattande förändring i styrning, organisation och ledning som kommunen drivit igenom de senaste två åren och genomfördes under mätningens period.

	Uppsala 2012	Alla deltagande kommuner 2012	Uppsala 2016	Alla deltagande kommuner 2016
HME Total	77	78	76	79
HME Ledarskap	76	76	74	78
HME Styrning	77	78	75	79
HME Motivation	78	79	77	80

Inriktningsmålet *Medarbetare har förutsättningar att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling. Utvecklingsvägar är kända och kommunicerade* bedöms vara delvis uppnått.

Riktade satsningar

De kommande sex åren behöver kommunen rekrytera runt 1000 medarbetare till skola och förskola. Därför har utbildningsnämnden under 2016 tagit fram en plan för strategisk kompetensförsörjning för perioden 2017-2022. Problematiken med hög arbetsbelastningen har adresserats genom att genomföra enkätundersökningar på temat. Därefter har handlingsplaner tagits fram. Den andra mätningen visar att belastningen har stannat upp och i någon mån även förbättrats.

Under året har ett partsgemensamt projekt etablerats. Projektet finansieras med statliga medel och har som syfte stabilisera kompetensförsörjningen för socialnämndens verksamhetsområde, med särskilt fokus på socialsekreterares arbetssituation och förutsättningar. Projektuppstart är planerad till mars 2017.

Omsorgsnämnden har arbetet för att etablera en ledningsorganisation för myndighetsområdet som ger biståndshandläggare ett nära chefs- och ledarskap för stöd i handläggning och myndighetsutövning. För att skapa kontinuitet för medborgare och brukare har antalet biståndshandläggare utökats. Idag ligger betydligt färre ärenden på respektive handläggare och de har fått ett tydligare ansvar för sina ärenden. Alla handläggare har tillgång till handledning och ärendedragningar inom enheterna. Biståndshandläggare har kompetensutvecklats i jämställdhet. Framöver behöver löneläget för biståndshandläggare ses över för att förbättra rekryteringsmöjligheterna. Planer finns också på att inrätta funktion specialisthandläggare i organisationen.

Framtida utmaningar

Agenda 2030 utmanar till ett större krav på helhetssyn. Kommunens övergripande styrning och ledning behöver leda till ett samordnat genomförande. Ett systematiskt arbetssätt behöver utvecklas och införas i hela den kommunala organisationen med fokus på samverkan mellan de tre hållbarhetsdimensionerna. Under 2017 ska jämställdhetsarbetet stärkas ytterligare. Strukturella löneskillnader ska åtgärdas och bemötandet i kommunens verksamheter ska vara jämställt. Uppsala kommun kommer att fortsätta att arbeta med skyddet av de mänskliga rättigheterna bland annat genom fortsatt kunskaphöjande insatser om HBTQ. En tryggare miljö står fortsatt i fokus, en kartläggning av brott och otrygga platser kommer tas fram som underlag för prioritering av insatser. Kunskaper kommer att ökas om barnkonventionen och forum för dialog med unga kommer att utvecklas. Vidare kommer resultatet av kartläggningen av levnadsvillkor och hälsa användas som utgångspunkt i planering av insatser för att skapa ett jämlikt Uppsala.

Uppsala ska ligga i framkant i klimatomställningen, och fortsätta kraftsamla för att nå målen fossilfritt Uppsala 2030, och klimatpositivt Uppsala 2050. I staden ska gång, cykling och kollektivtrafik prioriteras. För att det ska vara lätt att vara klimatsmart även på landsbygden ska förutsättningarna för fossilfria bilar förbättras. Ett miljömålsråd har inrättats och ambitionerna för energieffektivisering höjs. En stor satsning görs på ekologisk och närodlat mat. Arbetet med klimatanpassning stärks.

Kommunens eget omställningsarbete ska agera draglok för övriga samhället. Det gäller både kommunens egen verksamhet, som omställning av den egna fordonsflottan, och kommunens verksamhetsansvar såsom fysisk planering.

Uppsala kommun har under 2016 mött intentionerna i de globala målen i Agenda 2030 genom att samarbeta brett med andra aktörer inom hållbarhetsfrågan. Ett stort arbete med att ta fram en ny hållbarhetspolicy har varit vägledande för samarbetet. Policy ska beslutas under 2017. Syftet med policyn är att skapa förutsättningar för att Uppsala kommun ska bli en vägledande kraft för hållbar utveckling globalt, nationellt, regionalt och lokalt. Uppsala kommun ska associeras med hållbar utveckling. Policyn utgår från ett integrerat synsätt på hållbarhet, med fokus på synergieffekter och samverkan, både inom kommunen och med andra privata och offentliga aktörer.

Situationen i omvärlden med ökad oro, flyktingströmmar och ökad spänning mellan nationer skapar nya påfrestningar för samhället. Det finns därför behov av att stärka förmågan att möta olika typer av samhällutmaningar där det civila försvaret är ett av flera områden som behöver ses över.

När Uppsala växer måste vi skapa de bästa möjliga förutsättningarna för fler jobb och företag. Målet är att Uppsala ska bibehålla och gärna öka arbetsmarknaden i relation till befolkningsökningen vilket innebär 70 000 fler jobb 2050. För det krävs bland annat att fler lokaler och mer mark ska göras tillgänglig för företag. Vidare ska ett näringslivsprotokoll inrättas för att skapa en ny plattform för utvecklandet av kommunens företagsklimat och att fler jobb skapas.

Stadens utveckling kräver stora krav på välfärdsinfrastruktur i form av skolor, fritidsanläggningar och vård- och omsorgslokaler. Under 2017 behöver lokalförsörjningsplaner utvecklas för samtliga verksamhetsområden med mer långsiktiga perspektiv.

En utmaning under 2017 är att fortsätta implementeringen av den nya förvaltningsorganisationen på ett sådant sätt att målen om ökad tydlighet för medborgare, större politisk genomslagskraft och effektivare styrning förverkligas. För att uppnå detta krävs nya arbetssätt och ökad samverkan inom kommunens alla verksamheter. Inom de delar av kommunstyrelsens verksamhet där egen regi har tillkommit behöver nya gemensamma arbetsprocesser tas fram och synliggöras.

En modern informationshantering och aktivitetsbaserat arbetssätt kräver en fungerande digital infrastruktur där e-arkiv och digitalt handläggarsstöd är basen. Verksamheterna måste gå över från papper till elektronisk information för att kunna utnyttja informationen som den strategiska resurs den är. En verksamhetsbaserad informationsstruktur för hur information redovisas och klassificeras behöver också införas för att informationen ska gå att hitta.

Ett hållbart digitaliseringsarbete förutsätter gemensamma informationsflöden och system. Omställning av dagens splittrade IT-miljö är ett flerårsarbete och förutsätter att isolerade lösningar i enskilda verksamheter minimeras. En kritisk framgångsfaktor för att lyckas med omställningsarbetet är en fortsatt gemensam prioriteringsprocess utifrån ett helhetsperspektiv. 2017 är ett upphandlingsintensivt år då flera för kommunen centrala IT-lösningar ska förnyas, bland annat för hälsa, vård och omsorg, HR lön samt skoladministration.

4. Finansiell analys, sammanställd redovisning

I detta avsnitt görs en finansiell analys av resultat och ställning för Uppsala kommuns koncern, vilket innefattar både kommunens nämnder och hel- och delägda kommunala bolag.

Uppsala kommunkoncern redovisar ett starkt resultat 2016. Resultatet uppgår till 381 miljoner kronor. I jämförelse med föregående år har resultatet ökat med 420 miljoner kronor. Jämfört med föregående år ökade skatter och kommunalekonomisk utjämning med 8,6 procent. Nettokostnaderna justerade för jämförelsestörande poster ökade med 2,5 procent, vilket är lägre än det budgeterade utrymmet och även lägre än utvecklingen av skatteintäkterna. De finansiella indikatorerna soliditet och självfinansieringsgrad av investeringar har utvecklats positivt. Årets verksamhet har därmed bidragit till att stärka kommunens ekonomiska ställning.

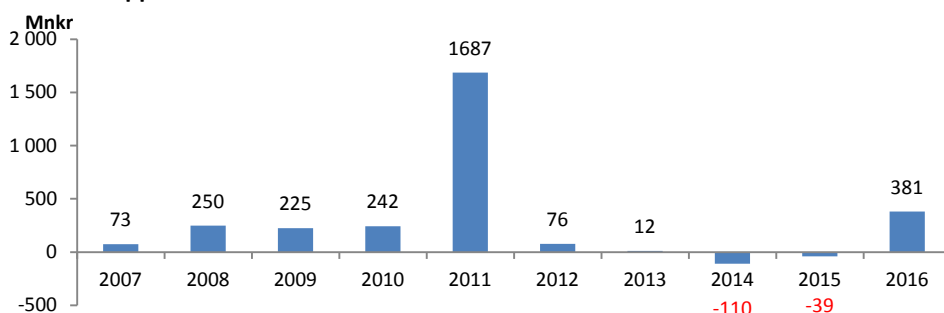
Uppsala kommun växer. Efterfrågan på bostäder och annan infrastruktur ökar. Arbetslösheten är låg och kommunen har en stor inflyttning av nya kommuninvånare. Tillväxten driver ett fortsatt stort behov av investeringar, bland annat fler bostäder och idrottsanläggningar, ombyggda skolfastigheter och en anpassad vatten- och avfallshantering som kan möta behov i en växande kommun. 2016 års investeringar har uppgått till 2 273 miljoner kronor, vilket lett till att låneskulden ökat med 1 570 miljoner kronor och uppgår nu till totalt 14 162 miljoner kronor. En högre låneskuld påverkar skuldsättningsgraden negativt. De senaste åren har dock de låga räntenivåerna möjliggjort finansiering till en lägre räntekostnad.

Uppsala har goda förutsättningar för att ha en fortsatt god ekonomi. Samtidigt har kommunen stora utmaningar framöver i form ett demografiskt tryck, stora investeringsbehov samt integration av nyanlända. Detta i kombination med en försvagad utveckling i det reala skatteunderlaget ställer krav på effektiviseringar. För att möta dessa utmaningar och samtidigt kunna behålla en god ekonomisk ställning behöver kommunen framöver finansiera en större andel av investeringarna med egna medel.

Resultat och kapacitet

Årets resultat i Uppsala kommunkoncern är positivt och uppgår till 381(-39) miljoner kronor. Resultatet har inte varit på denna nivå sedan åren 2008 till 2010. För 2011 redovisades ett betydligt högre resultat som en följd av att ett större fastighetsbestånd såldes med höga realisationsvinster. I koncernredovisningen har interna transaktioner mellan kommunen och bolagen justerats med 77 miljoner kronor.

Resultat Uppsala kommunkoncern

Transaktionerna som justerats i koncernredovisningen är interna mellanhavanden i form av exempelvis räntor och realisationsvinster. Dessutom har det gjorts en justering av avskrivningstakten efter en intern fastighetsförsäljning mellan kommunen och fastighetsbolagen som genomfördes 2013.

För verksamhet i förvaltningsform redovisar Uppsala kommun ett resultat på 381 (56) miljoner kronor. Justerat för jämförelsestörande poster uppgick årets resultat till 440 (-50) miljoner kronor, vilket motsvarar 4,2 procent av intäkter från skatter och kommunalekonomisk utjämning. Resultatet är 341 miljoner kronor högre än det för 2016 budgeterade resultatet på 99 miljoner kronor. De kommunala hel och delägda bolagen redovisar efter skatt ett sammanlagt resultat på 77 (58) miljoner kronor.

Både kommunen och bolagen redovisar ett starkare resultat 2016 än föregående år delvis till följd av ett antal engångsposter. Det fortsatta låga ränteläget har därtill bidragit till betydligt lägre räntekostnader för bolagen. En förändring av räntan med en procentenhet påverkar exempelvis resultatet med cirka 140 miljoner kronor.

Kommunens verksamhet redovisar överskott

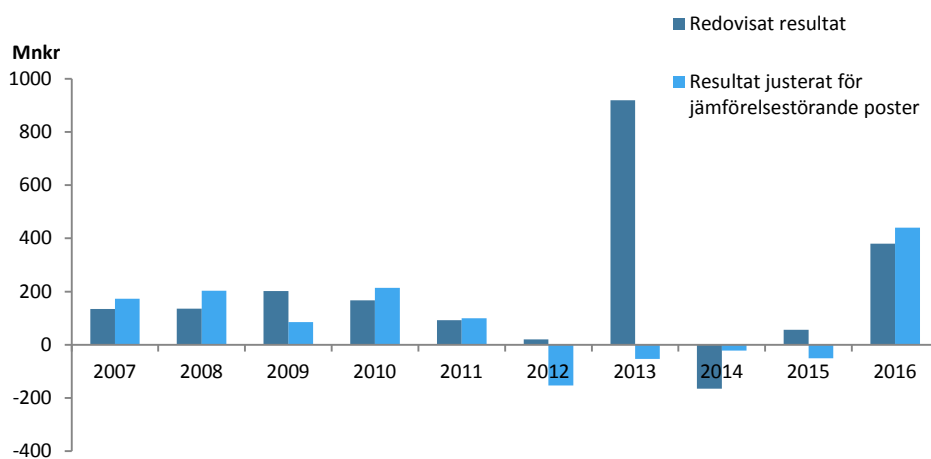
Årets resultat för kommunens nämnder och produktionsstyrelser har påverkats av ett antal engångsposter, både positiva och negativa.

Belopp i miljoner kronor	2014	2015	2016
Redovisat resultat	-165	56	381
Summa jämförelsestörande poster	145	-106	59
Resultat korrigerat för jämförelsestörande poster	-20	-50	440
Andel av skatter och kommunalekonomisk och utjämning	-0,2%	-0,5%	4,2%

De positiva engångsposterna omfattar en byggbonus på 104 miljoner kronor samt nettoreavinster från exploateringsverksamheten och försäljning av anläggningar på sammanlagt 57 miljoner kronor. Engångsposter som har påverkat årets verksamhet negativt rymmer omställningskostnader på totalt 64 miljoner kronor, en reservation för befarad kompensation till fristående gymnasieskolor på 72 miljoner kronor, utträngning av anläggningar på sammanlagt 56 miljoner kronor samt räntekostnader och driftkostnader för Ulleråkerprojektet på totalt 28 miljoner kronor.

Årets resultat och resultatutveckling

Nämnder och produktionsstyrelser redovisar ett positivt resultat på 190 miljoner kronor, vilket är 55 miljoner kronor bättre än vad som prognostiserades i augusti.

Resultatet för styrelsen för teknik och service är i linje med kommunfullmäktiges avkastningskrav. Justerat för en befarad kompensation till fristående skolor, för den kommunala gymnasieskolans underskott tidigare år, uppgår utbildningsnämndens resultat till 71 miljoner kronor. Det negativa resultatet för produktionsstyrelsen Uppsala vård och omsorg förklaras av omställningskostnader i form av karriärväxlingar. För översikt över nämnders och produktionsstyrelses resultat se kapitlet *Översikt över kommunens nämnder och produktionsstyrelser*.

Finansförvaltningen redovisar ett resultat på 191 miljoner kronor, 92 miljoner kronor bättre än budgeterat resultat på 99 miljoner kronor. I resultatet för finansförvaltningen ingår poster som inte budgeterats, främst ett generellt statsbidrag till flyktingar på 119 miljoner kronor och en statlig byggbonus på 104 miljoner kronor. Merparten av statsbidraget till flyktingar, 97 miljoner kronor, betalades ut till nämnderna i extra kommunbidrag under 2016.

Balanskravsutredning

Balanskravet kom 2000 och syftar till att säkerställa att kommuner inte beslutar om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Idag betraktas balanskravet som en miniminivå för god ekonomisk hushållning.

Balanskravsutredning			
Belopp i miljoner kronor	2014	2015	2016
Årets redovisade resultat	-165	56	381
Nettoresultat vid avyttring av anläggningstillgångar	7	-44	-16
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-158	12	364
Synnerliga skäl			
Omställningskostnader	31	-	
Reservation för återföring av tidigare reserverat medel för pensioner	130	-	
Balanskravsresultat	3	12	364

Om kommunen redovisar ett negativt balanskravsresultat måste det återställas inom en period av tre år om det inte finns synnerliga skäl för det negativa resultatet. Utredningen ovan visar att Uppsala kommun redovisar ett positivt balanskravsresultat för 2016.

God ekonomisk hushållning och utvärdering av kommunfullmäktiges finansiella mål

I mål och budget 2016-2018 fastställde kommunfullmäktige ett antal finansiella mål i syfte att säkerställa god ekonomisk hushållning. Det finansiella målet om att resultatet ska överstiga två procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning har uppnåtts. Kommunens resultat för 2016 är 4,2 procent när det justerats för jämförelsestörande poster. Se tabell nedan.

Redovisning av finansiella mål gällande resultat	2014	2015	2016
Skatter och kommunalekonomisk utjämning	9 429	9 746	10 580
Resultat	-165	56	381
Resultat justerat för jämförelsestörande poster	-21	-50	440
Resultat som andel av skatter och kommunalekonomisk utjämning	-1,8%	0,6%	3,6%
Resultat justerat för jämförelsestörande poster som andel av skatter och kommunalekonomisk utjämning	-0,2%	-0,5%	4,2%

Nedan visar tabellen att det finansiella målet om att förändringen i nettokostnad för egentlig verksamhet ska understiga förändringen i skatt och kommunalekonomisk utjämning har uppnåtts eftersom förändringen av nettokostnaden på 2,5 procent är lägre än förändringen av skatter och kommunalekonomisk utjämning på 7,1 procent, justerat för den höjda skattesatsen.

Redovisning av finansiella mål gällande nettokostnadsutveckling	2014	2015	2016
Förändring i skatter och kommunalekonomisk utjämning	2,7	3,4	8,6 ²
Förändring i verksamhetens nettokostnader	16,6	1,7	4,3
Förändring i nettokostnader justerade för jämförelsestörande poster	2,5	3,3	2,5

År 2016 uppgick soliditeten för Uppsala kommunkoncern till 27,0 procent vilket är lägre än genomsnittet för liknande kommuner³ som uppgick till 39,9 procent. Soliditeten för den första kvartilen, den lägsta fjärdedelen bland liknande kommuner, beräknas till 33,0 procent, vilket är högre

² Justerat för höjd skattesats är värdet 7,1 procent.

³ Jönköping, Karlstad, Linköping, Lund, Luleå, Skövde och Umeå.

än soliditeten för Uppsala kommunkoncern. Det finansiella målet om att soliditeten för kommunkoncern ska dels vara minst i nivå med genomsnittet för liknande kommuner och dels vara i nivå med den första kvartilen är därför inte uppnått.

Redovisning av finansiella mål gällande soliditet för kommunkoncern (%)	2014	2015	2016
Uppsala	30,9	29,4	27,0
Genomsnitt för liknande kommuner	37,7	39,1	39,9
Kvartil 1, liknande kommuner	28,2	32,2	33,0

Soliditeten för Uppsala kommunkoncern inklusive pensionsåtaganden uppgick 2016 till 12,0 procent vilket är lägre än genomsnittet för liknande kommuner som uppgick till 26,0 procent. Det finansiella målet att soliditeten för Uppsala kommunkoncern inklusive pensionsåtaganden minst ska vara i nivå med genomsnittet av liknande kommuner är därmed inte uppnått.

Redovisning av finansiella mål gällande soliditet för kommunkoncern inkl. pensionsåtaganden (%)	2014	2015	2016
Uppsala	11,6	11,5	12,0
Genomsnitt för liknande kommuner	22,1	24,9	26,0

Skatte- och nettokostnadsutveckling

Sveriges ekonomi, utveckling

Den svenska ekonomin fortsatte att utvecklas starkt under 2016. Tillväxten drevs av ökande investeringar och en snabbt växande offentlig konsumtion delvis till följd av den stora flyktinginvandringen som inleddes hösten 2015. Bruttonationalprodukten (BNP) beräknas ha ökat 2016 med 3,5 procent, eller 3,2 procent när BNP justeras för en ändrad kalender. Antalet arbetade timmar beräknas öka med 1,9 procent medan arbetslösheten förväntas minska till 6,9 procent. Ekonomin bedöms ha nått konjunkturrell balans 2016. Den snabbt växande produktionen och den vikande arbetslösheten visar att den svenska ekonomin har återhämtat det fall i resursutnyttjande som inträffade i samband med finanskrisen hösten 2008.

En fortsatt stark tillväxt i efterfrågan och produktionen innebär därtill att läget på arbetsmarknaden förbättras ytterligare. Ett ökat resursutnyttjande, bättre fart på privat konsumtion, högre råvarupriser och en försvagad krona innebär emellertid att priserna gradvis börjar stiga under 2017. Ett förbättrat läge på arbetsmarknaden till trots förväntas en dämpad löneutveckling. Den genomsnittliga timlönen beräknas öka med 2,9 procent. Dessa förutsättningar tillsammans innebär att det reala skatteunderlaget fortsätter att vara positivt om än något lägre än 2016.

År 2018 förväntas resursutnyttjandet i den svenska ekonomin stabiliseras på hög nivå. Därefter, åren 2019-2020, kommer ekonomin att återgå till konjunkturrell balans med en normal men väsentligt långsammare utveckling. BNP-tillväxten förväntas understiga 2,0 procent och ökningen av arbetade timmar förväntas avstanna. Detta medför att tillväxten i det reala skatteunderlaget för 2018 ligger kring 0,5 procent, jämfört med 2,3 procent 2016 och 2,0 procent 2017.

Skatter, statsbidrag och byggbonus

År 2016 beräknas intäkter från skatter och generella statsbidrag och utjämning att uppgå till 10 580 miljoner kronor. Dessa intäkter blir slutgiltiga först när skattedeklarationerna avseende 2016-års inkomster fastställts. De beräknade intäkterna från skatter uppgår till 9 673 miljoner kronor och från kommunalekonomisk utjämning inklusive fastighetsavgift till 907 miljoner kronor. Den höjda skattesatsen på 30 öre gav 137 miljoner kronor i intäkter, vilket motsvarar 1,4 procent i ökade skatteintäkter jämfört med 2015. Skatteintäkterna är 27 miljoner kronor lägre än budgeterat medan kommunalekonomisk utjämning är 240 miljoner kronor högre.

I den kommunalekonomiska utjämningen ingår statsbidrag för flyktingmottagandet från hösten 2015 på 119 miljoner kronor och en byggbonus på 104 miljoner kronor. Statsbidraget för flyktingar är avsett

att täcka kostnader som uppstår till följd av det stora flyktingmottagandet medan byggbonusen syftar till att stimulera bostadsbyggandet hos de kommuner som ansöker och uppfyller villkoren för ökat bostadsbyggande och minskad bostadsbrist. För sökta och beviljade statsbidrag under 2016 se tabell nedan.

Nämnd ¹	Sökt bidrag tkr	Beviljat belopp i bokslut 2016 tkr
Kommunstyrelsen (KSN) ²	109 976	109 890
Utbildningsnämnden (UBN)	245 545	275 769
Arbetsmarknadsnämnden (AMN) ³	24 667	20 159
Socialnämnden (SCN)	404 261	420 960
Omsorgsnämnden (OSN)	13 106	10 507
Äldrenämnden (ÄLN)	36 989	36 989
Kulturnämnden (KTN)	4 770	4 012
Gatu- och samhällsmiljönämnden (GSN) ⁴	200	123 228
Plan- och byggnadsnämnden (PBN)	1 510	1 510
överförmyndarnämnden (GSN)	0	50 785
Kommunstyrelsen (KSN) ²	109 976	109 890
Summa statsbidrag (tkr)	841 025	1 053 808

¹IFN, MHN, RAN, STS och SUVO har inte haft några statsbidrag 2016

² Här ingår byggbonusen på 104 miljoner kronor men inte 119 miljoner kronor i statsbidrag för flyktingmottagande från ht 2015

³ De statsbidrag som inkom uppgick till 24 667 tkr men 4509 tkr har betalats tillbaka.

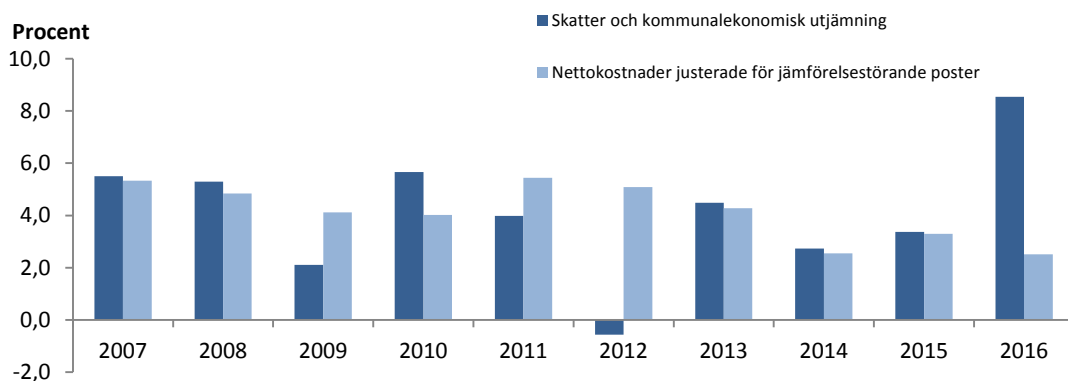
⁴ Varav stadsmiljöavtal 120 tkr.

Justerat för dessa ej budgeterade statsbidrag är intäkterna från skatter och kommunalekonomisk utjämning 10 miljoner lägre än beräknat i kommunfullmäktiges budget för 2016. Den starka uppgången i skatteunderlaget 2015 och 2016 i reala termer beror på en kraftig ökning i antalet arbetade timmar. Den snabba ökningen av verksamhetsvolymen i kommunsektorn innebär att sektorn kommer att ta i anspråk en större andel av ökningen i antalet arbetade timmar. År 2016 förstärktes skatteunderlaget ytterligare av en relativt stor ökning i pensionsinkomster till följd av en kraftig positiv balansering av de inkomstanknutna pensionerna.

Fortsatt dämpad nettokostnadsutveckling

Verksamhetens nettokostnader är de kostnader som finansieras via skatter och generella statsbidrag.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

Årets nettokostnader är 4,3 procent högre än föregående år. Justerat för jämförelsestörande poster, bland annat reavinster, och omställningskostnader uppgår nettokostnadsutvecklingen till 2,5 procent, vilket är lägre än motsvarande ökning 2015 på 3,3 procent. Nettokostnadsförändringen 2016 är lägre än förändringen i skatter och kommunalekonomisk utjämning på 8,6 procent (7,1 procent justerat för den höjda skattesatsen). Kommunfullmäktiges budget medgav en nettokostnadsökning på 4,7 procent, varav merparten var utrymme för volym- och prisökningar. Det budgeterade utrymmet förutsatte även en effektivisering av verksamheten.

Under året har merparten av kommunens verksamheter haft ökade kostnader till följd av det relativt stora flyktingmottagandet. Detta avspeglas emellertid inte i verksamheternas nettokostnader då den i första hand har finansierats med riktade och återsökningsbara statsbidrag.

Soliditet och investeringar

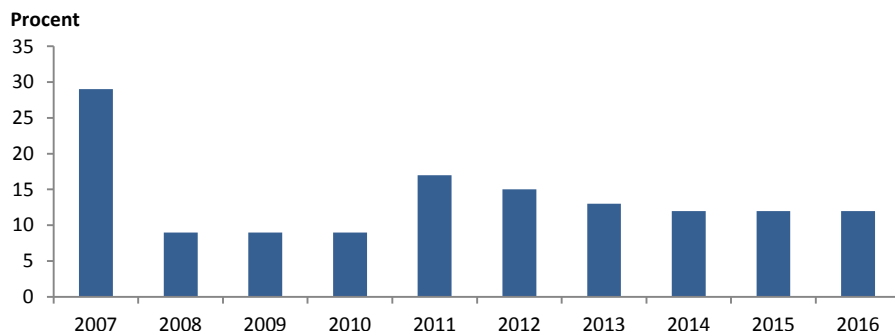
Balansomslutning

Kommunkoncernens balansomslutning uppgick till 27 052 miljoner kronor, vilket är en ökning med 3 364 miljoner kronor eller 14 procent sedan föregående år. Ökningen förklaras till övervägande del av att det bokförda värdet på kommunens materiella anläggningstillgångar ökat till följd av årets investeringar. Se vidare under avsnitt investeringar.

Soliditet

Soliditet är ett finansiellt mått på förmågan att på lång sikt kunna möta sina åtaganden. Soliditet är en relation mellan det egna kapitalet och balansomslutningen. I nyckeltalet nedan ingår samtliga pensionsförpliktelser, det vill säga även de pensionsförpliktelser som inte redovisas i balansräkningen, för att visa på kommunkoncernens handlingsutrymme på lång sikt.

Soliditet inkl. pensionsåtagande Uppsala kommunkoncern

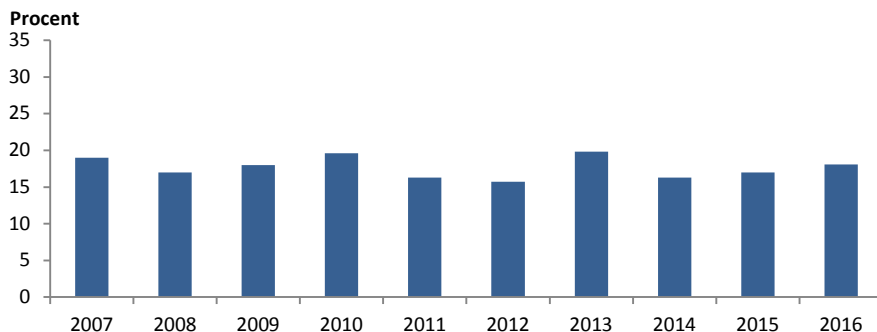

För 2016 uppgår soliditeten för kommunkoncernen inklusive alla pensionsförpliktelser till 12 procent, vilket är i nivå med tidigare år. En stark soliditet innebär en ökad handlingsfrihet och en förmåga att hantera fluktuationer i resultatutvecklingen. Därtill påverkar soliditeten kommunkoncernens kreditvärdighet hos kreditinstituten, vilket har betydelse för lånevillkoren och därmed de finansiella kostnaderna.

Förstärkt soliditet för kommunen

Vid utgången av 2016 uppgick soliditeten inklusive pensionsåtaganden för kommunen i förvaltningsform till 18,1 procent, vilket är 1,1 procentenheter högre än vid utgången av föregående år. Den stora soliditetsförstärkningen 2013 var en effekt av bolagiseringen av verksamhetslokaler.

Soliditet inklusive pensionsåtagande i kommunen

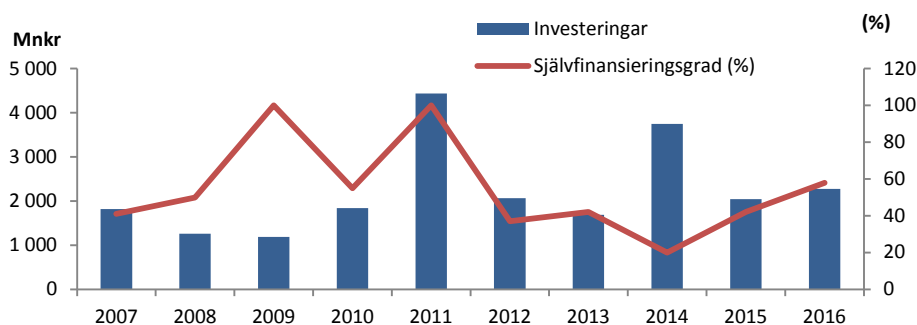
Förbättringen av soliditeten de senaste två åren förklaras av att pensionsförpliktelserna har minskat eftersom pensionsutbetalningarna ur dessa förpliktelser har varit högre än uppräknings av pensionsåtagandet.

Investeringar och självfinansieringsgraden, kommunkoncern

Investeringarna i kommunkoncernen 2016 uppgår till 2 273 miljoner kronor, varav kommunen svarar för 391 och kommunbolagen för 1 882. En stor del av investeringarna är hänförliga till nyproduktion och förnyelse av bostäder där Uppsalahem står för 832 miljoner kronor av årets investeringar.

Andra större investeringar under året är hänförliga till Uppsala Kommun Skolfastigheter AB med 500 miljoner kronor, Uppsala Vatten och Avfall AB med 224 miljoner kronor samt Uppsala Kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB:s investeringar på Studenternas, Gränby sportfält och parkering, Gränby friidrottsarena och Storvreta idrottshall. För kommunen i förvaltningsform är den enskilt största investeringen under året byggnationen av en ny bro vid Flottsund. Därtill har investeringar i infrastruktur skett, exempelvis i gator och parker, samt investeringar i markreserver för exploatering och bostäder för sociala ändamål.

Investeringar och självfinansieringsgrad, kommunkoncern

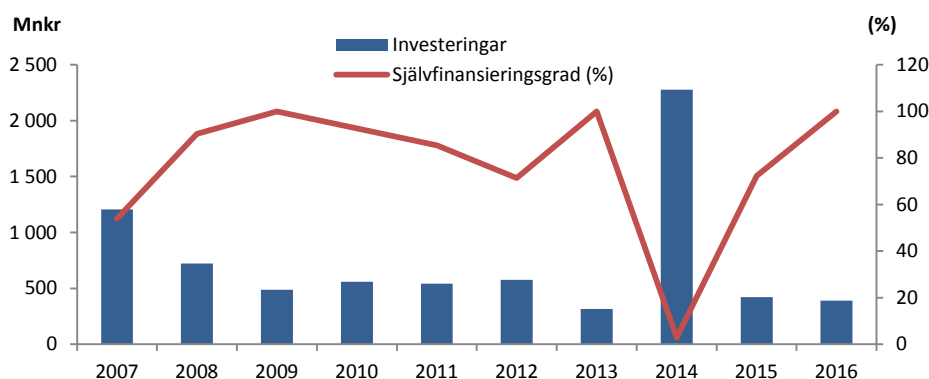
Självfinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som finansieras inom ramen för årets kassaflöde. För 2016 uppgick självfinansieringsgraden i kommunkoncernen till 58 procent tack vare årets positiva resultat. Utvecklingen av självfinansieringsgraden har de senaste åren varit positiv och har stärkts med 16 procentenheter sedan föregående år. År 2014 var självfinansieringsgraden låg vilket till stor del beror på köpet av fastigheterna i Ulleråker.

Investeringar

Kommunens investeringar sker sedan 2013 huvudsakligen inom ramen för kommunens aktiebolag. Under 2014 förvärvade kommunen fastigheter inom Ulleråkersområdet vilket förklarar den höga investeringsnivån det året. Merparten av de investeringar som genomförs inom kommunen i förvaltningsform avser investeringar i infrastruktur, exempelvis gator och parker samt investeringar i markreserv för exploatering, bostäder för sociala ändamål samt verksamhetslokaler för kommunens verksamheter.

Investeringarna i kommunen i förvaltningsform uppgick till 391 miljoner kronor för 2016 varav gatu- och samhällsmiljönämnden svarar för 225 miljoner kronor. Det enskilt största projektet är byggnation av ny bro vid Flottsund; en total investering på omkring 150 miljoner kronor varav 75 miljoner kronor under 2016. Projektet som sträckt sig över flera år, är nu i slutfasen och den nya bron kommer att öppnas under 2017. Andra stora projekt som genomförts under året och som fortsätter under 2017, är åtgärder på Strandbodgatan och Sysslomansgatan, ett färdigställande av Uppsala paradgata, Drottningsgatan, samt ett stort antal cykelvägar. Satsningen på upprustning och nybyggnation av lekplatser har fortsatt, bland annat i Svankärrsparken och i Vänge. I Ulva kvarn har en asptrappa färdigställts i samarbete med naturskyddsföreningen. En betydande del av investeringarna utgörs av reinvestering i befintligt gatunät samt utbyte av belysningsarmaturer.

Investeringar och självfinansieringsgrad, kommunen

Kommunstyrelsens investeringar uppgår till 98 miljoner kronor, varav 58 miljoner kronor avser projekt inom exploateringsverksamheten som vid färdigställandet ska överföras till gatu- och samhällsmiljönämnden. Övriga investeringar utgörs av utvecklingsprojekt inom IT, ombyggnation av verksamhetslokaler samt återköp av bland annat Hammarskogs herrgård från Uppsala kommuns Sport- och Rekreationsfastigheter AB.

I kommunens övriga nämnder uppgår investeringarna sammantaget till 98 miljoner kronor. Investeringarna utgörs i huvudsak av ny- och återanskaffning av möbler och andra inventarier samt fordon och maskiner. Kulturnämnden har investerat 8 miljoner kronor i offentlig konst.

År 2016 uppgick självfinansieringsgraden av investeringarna till 100 procent tack vare årets positiva resultat. Det låga värdet 2014 beror på köpet av Ulleråker.

Översyn av pågående projekt (investeringar inkl. exploateringar)

Exploateringsverksamheten hade vid årets början omkring 150 öppna projekt. Många av projekten har varit pågående, men inaktiva under lång tid, och härrör från en tid med en annan redovisningskultur och regelverk. Ett genomlysningssarbete av samtliga projekt inleddes under året i syfte att skapa ordning i styrningen av projekten.

EXPLOATERING Belopp i tusen kronor	Inkomster och utgifter under året			Avslutat under året		
	Inkomster	Utgifter	Netto	Reavinst	Reaförlust	Netto
	154 374	-273 023	-118 649	42 255	-4 270	40 985

Totalt avslutades 13 projekt under året vilka gav ett positivt netto på 41 mnkr. Ytterligare projekt kommer att avslutas under 2017 som en konsekvens av den fortsatta genomlysningen. Projektens sammanlagda differens mellan inkomster och utgifter uppgick under året till -118 mnkr. Fluktuationer i inkomster och utgifter är vanliga mellan åren då projekten ofta har långa ledtider och är beroende av omvärldsfaktorer, vilket till exempel påverkar tidpunkter för när inkomster från markförsäljningar infaller.

Större exploateringsprojekt

Av de pågående projekten märks bland annat Ulleråker, Rosendal och Östra Salabacke. Totalt omfattar projekten cirka 14 000 lägenheter och kommer att pågå fram till och med 2030.

Projekt Rosendal bedrivs på mestadels kommunägd mark som planeras att omfatta cirka 4 000 lägenheter samt skolor, förskolor och handel. Utbyggnaden är planerad att pågå fram till år 2023. Rosendal har under 2016 varit i ett intensivt skede med många stora byggprojekt som pågår parallellt. I Södra Rosendal har inflyttning till bostäder skett och samtidigt uppförs många nya hus.

Projekt Östra Salabacke bedrivs huvudsakligen på kommunägd mark och omfattar 2 500 lägenheter samt skolor, förskolor och handel. Projektet är planerat att pågå till och med år 2026. Den första inflyttningen i etapp 1 skedde i november och samtidigt pågår utbyggnad av allmän plats. Detaljplan för etapp 2 A har beslutats av plan- och byggnadsnämnden och etapp 2 B kommer att beslutas under

det första halvåret 2017. Under slutet av 2017 kommer genomförandet av etapp 2 att komma igång. Arbetet med att detaljplanera etapperna 3 och 4 kommer att starta under 2017.

ULLERÅKER				
Belopp i miljoner kronor	2014	2015	2016	Totalt
Hysesintäkter	33	31	35	98
Summa intäkter	33	31	35	98
Driftskostnader	-19	-24	-27	-70
Avskrivning	-19	-22	-17	-58
Reavinst/-förlust försäljning/utrangering	-8	1	0	-7
Räntekostnader	-24	-18	-19	-61
Summa kostnader	-70	-64	-63	-197
Resultat Ulleråkersprojektet	-37	-33	-28	-99

Projekt Ulleråker planeras omfatta cirka 7 000 lägenheter samt skolor, förskolor, service och handel. Utbyggnaden väntas pågå under 14 år och är i planeringsskedet. Ulleråker är idag klassificerat som anläggningstillgång varför drifts- och kapitalkostnaderna belastar kommunens resultat. Ulleråkers värdering kommer att prövas löpande, exempelvis i samband med beslut om detaljplaner. I april 2016 antog kommunstyrelsen ett planprogram för Ulleråker som ligger till grund för den fortsatta planeringen. Under våren och sommaren 2016 genomfördes samråd för de två första detaljplanerna. Mot bakgrund av inkomna yttranden, främst från länsstyrelsen, pågår sedan hösten 2016 fördjupade utredningar i syfte att klara planeringsförutsättningarna för markanvändningen utifrån ett grundvattenperspektiv.

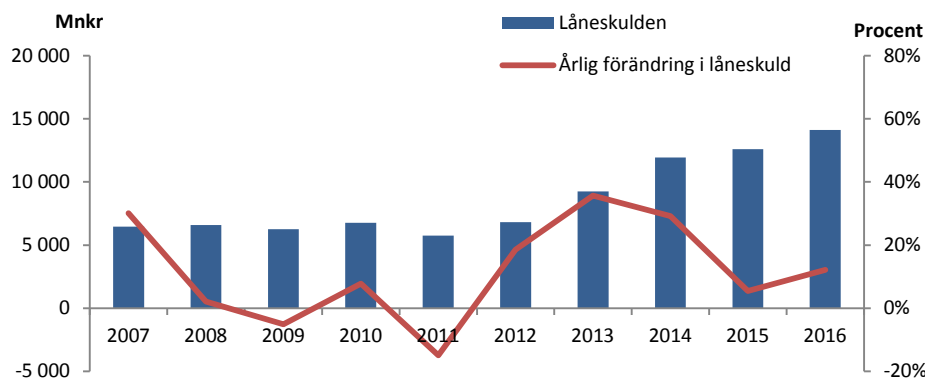
Risk och kontroll

Utveckling av låneskulden

Vid utgång av 2016 uppgick kommunkoncernens låneskuld till 14 162 (12 592) miljoner kronor. Uppsalahem AB svarar för 6 756 miljoner kronor, knappt hälften av låneskulden, medan Uppsala kommun svarar för 6 606 miljoner kronor. Merparten av kommunens låneskuld utgörs av vidareutlåning till de kommunala bolagen. Under året har Uppsala Kommun Skolfastigheter AB tagit lån för 800 miljoner kronor i eget namn med stöd av kommunal borgen.

Jämfört med 2015 ökade låneskulden i kommunkoncernen med 1 570 miljoner kronor huvudsakligen i kommunala bolag genom direktupplåning från kapitalmarknaden. Orsaken till den ökade låneskulden är bolagens ökande investeringar.

Låneskulden, Uppsala kommunkoncern

Vid utgången av 2016 uppgick Uppsala kommuns utlåning till de kommunala bolagen till 7 642 miljoner kronor. 5 004 miljoner kronor motsvaras av en extern upplåning medan 2 638 miljoner är

utlåning av internt upparbetade medel, så kallade reverslån. Kommunens låneskuld ökade under 2016 med 25 miljoner kronor, från 6 581 till 6 606 miljoner kronor. Den måttliga ökningen beror på att de kommunala bolagens ökande investeringar finansierades genom egen upplåning direkt från kapitalmarknaden.

Vid utgången av 2016 uppgick nettolåneskulden (kommunens upplåning för egen del) till 1 085 miljoner kronor, en minskning med 656 miljoner kronor jämfört med 2015. Kommunen har gått från att ha en fordran åren 2009 till 2013 till att ha en låneskuld de senaste tre åren. Det främsta skälet till skuldökningen är förvärvet av fastigheterna i Ulleråker samt start av exploateringsprojekt inom främst Rosendal och Östra Salabacke där utbetalningarna ligger före inbetalningarna. I takt med att dessa exploateringsområden inklusive Ulleråker färdigställs och byggrätter säljs till marknaden vänder betalflöden från projekten till positiva värden och skulderna kan amorteras alternativt att pengarna används för nya projekt.

Finansieringsrisk och säkringsinstrument

Uppsala kommuns finanspolicy med riktlinjer reglerar den finansiella verksamheten för bolag och kommun gällande olika risker såsom refinansieringsrisk, ränte- och valutarisk, motpartsrisk och risker vid derivatanvändande. Låneskulden ska ha en över åren spridd förfallostruktur, skuldportföljens genomsnittliga räntebindningstid regleras liksom valutasäkring. Derivatinstrument med godkända motparter får användas under vissa villkor. Derivatinstrument används huvudsakligen för att justera räntebindning på lån samt att säkra utländsk valuta till svenska kronor.

Både kommunen och Uppsalahem AB, som har egen finansfunktion, får årligen en bedömning av sin kreditvärdighet från det internationella kreditbedömningsinstitutet Standard & Poor's. Kommunens långfristiga kreditvärdighet är AA+ och Uppsalahem AB:s är AA- på en skala där AAA är högst. De höga kreditbetygen ger tillgång till finansiering med goda villkor. För att ytterligare stärka kommunkoncernens ställning på lånemarknaden sker en sammanslagning av de två finansfunktionerna under 2017.

Kommunkoncernen har kommuncertifikatsprogram om sammanlagt fem miljarder kronor för kortfristig upplåning och en borgensram hos Kommuninvest AB om 7,2 miljarder kronor. Av dessa program och ramar är knappt hälften utnyttjade.

Kommunen har obligationsprogram om fem miljarder kronor för långfristig upplåning. Därutöver finns det en investeringsram om 1,8 miljarder för kommunen och bolagen hos Europeiska Investeringsbanken.

Både kommunen och Uppsalahem AB använder sig av ränteswappar för att säkra delar av sin låneskuld med. En ränteswap används för att byta en rörlig ränta till fast ränta under lånets löptid. Vid utgången av 2016 var 970 miljoner kronor av kommunens låneskuld och 3 610 miljoner kronor av Uppsalahem AB:s låneskuld säkrade med ränteswappar. Den genomsnittliga räntebindningstiden för kommunens lån är 2,1 år inklusive swappar och 1,7 år exklusive swappar. Den genomsnittliga räntebindningstiden för Uppsalahem AB:s lån är 3,3 år inklusive swappar och 2,59 år exklusive swappar. Säkringsförhållandet anses effektivt då de swappar som tecknats har underliggande lån.

Förfallostruktur och räntekostnader

Under år 2017 har kommunkoncernen låneförfall om sammanlagt 4,7 miljarder, varav 1,5 miljarder är låneskuld hos kommunen (1,2 miljarder är vidareutlånat till helägda bolag). Likviditetsberedskap utgörs av kontokrediter i bank om 2,2 miljarder kronor och kreditlöften om 1,9 miljarder. Därutöver finns placeringar om en miljard kronor.

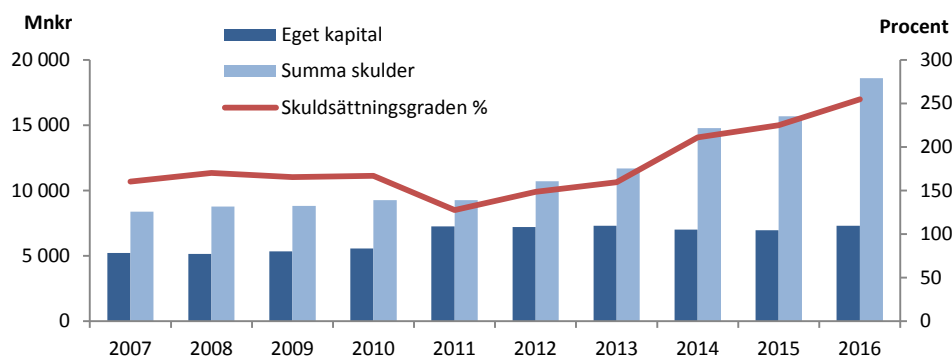
Sjunkande marknadsräntorna under 2016 medförde minskade räntekostnader för kommunen, från 98 miljoner kronor 2015 till 80 miljoner kronor. Den genomsnittliga räntan för upplåning blev 1,14 (1,42) procent. De finansiella kostnaderna för lån och pensionsskuld uppgick totalt till 91 (114) miljoner kronor. Lånen har förfall mellan en månad och nio år. Genomsnittlig kapitalbindningstid är 2,56 år vilket är en ökning från föregående årsskifte. Den ökade kapitalbindningstiden är ett resultat av medvetna val för att få längre löptider på de lån som omsätts eller nyupptas.

Finansnettot för Uppsalahem AB (inklusive dotterbolag) uppgick för 2016 till -111,3 mkr (128,6), vilket ger en snittränta netto 1,76 (2,17) procent. Lånen har en förfallostruktur exklusive löften mellan en månad och fem år. Den genomsnittliga kapitalbindningstiden är 2,4 (2,1) år, vilket är en ökning jämfört med föregående år.

Ökande skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgrad är ett finansiellt nyckeltal som används för att beskriva den finansiella risken i form av räntekänslighet. Skuldsättningsgraden beräknas som kvoten mellan skulder och eget kapital.

Skuldsättningsgrad, Uppsala kommunkoncern

Skuldsättningsgraden i kommunkoncernen per 31 december 2016 uppgick till 255 procent. Det egna kapitalet är i nivå med tidigare år medan skulderna ökar. Den ökande skulden beror på de stora pågående investeringarna i kommunkoncernen som till stor del lånefinansieras. Sammantaget påverkar det skuldsättningsgraden negativt. Nyckeltalet visar att kommunkoncernen är känslig för höjda räntenivåer.

Utveckling av pensionsskulden och pensionskostnaderna

Av det totala pensionsåtagandet redovisas 22 (20) procent som skuld i balansräkningen. Den övriga delen, det vill säga ansvarsförbindelsen (pensionsrättigheter som intjänats före 1998), har under året minskat med 152 miljoner då utbetalningarna kopplade till skulden överstiger ränteuppräkningsen för skulden. Genom att avbetalningarna på ansvarsförbindelsen fortsatt överstiger uppräkningsen och nya avsättningar för pension, förväntas det totala pensionsåtagandet minska under de kommande åren.

PENSIONSÅTAGANDE			
Belopp i miljoner kronor	2014	2015	2016
Avsättningar för pensioner	773	848	897
Upplupen pensionskostnad, individuell del	218	233	251
Pensionsförpliktelse som ansvarsförbindelse	4 370	4 233	4 082
Totalt pensionsåtagande	5 361	5 315	5 230
Genom pensionsstiftelse säkrad del av pensionsåtagandet, inkl. särskild löneskatt	392	404	420
Övriga särskilt placerade medel för pensionsåtagandet	157	-	-
Öronmärkt eget kapital, pensionskostnad	255	255	255

För att möta pensionsåtagandet har 310 miljoner kronor placerats i en pensionsstiftelse vars marknadsvärde vid årsskiftet motsvarade 338 miljoner kronor, en värdeökning på 4 procent jämfört med 2015. Värdet av denna placering, inklusive löneskatt, motsvarar 420 miljoner kronor. År 2014 och tidigare fanns även pensionsmedel placerade i obligationer, men dessa är nu avyttrade. Årets pensionskostnader uppgick, inklusive löneskatt, till 554 (555) miljoner kronor, något lägre än förra året tack vare en lägre ränta. I pensionskostnaderna ingår utöver kostnaden för innevarande år

även utbetalningar av pensioner från ansvarsförbindelsen med 200 (194) miljoner kronor. Denna del av pensionskostnaden avser pensionsrättigheter som intjänats före 1998. Den årliga kostnaden för denna historiska pensionsskuld kommer att öka successivt till cirka 232 miljoner kronor år 2026 för att därefter minska och till slut försvinna helt. Placeringen i pensionsstiftelsen är avsedd att möta de ökade utbetalningarna.

Utmaningar framöver

Ökade behov av välfärdstjänster till följd av den demografiska utvecklingen, finansiering av stora investeringar samt integration är utmaningar som kommunen kommer att möta de kommande åren. Därtill finns faktorer som sysselsättning och löne- och prisutveckling som inverkar på kommunens möjlighet att övervinna utmaningarna. Sysselsättningen påverkar både kommunens intäkter från skatter och kommunens utgifter, bland annat i form av ekonomiskt stöd. Bostadsbrist och brist på kompetens försvårar ytterligare kommunens möjlighet att bedriva effektiv verksamhet.

Framtiden ser emellertid relativt ljus ut för Uppsala som tillhör kommuner med hög tillväxt. De senaste åren har sjunkande räntor underlättat för kommunen att finansiera sina investeringar med låg räntekostnad. Men för att klara utmaningarna framöver och samtidigt säkerställa fortsatt god ekonomisk hushållning behöver kommunen finansiera en större andel av sina investeringar med egna medel.

Den demografiska utmaningen

De närmaste åren kommer Uppsalas befolkningssammansättning att förändras jämfört med de senaste åren. Barn och ungdomar i skolåldern och antalet personer i åldern 80 år och äldre förväntas öka i snabbare takt än antalet personer i åldern 19-64 år. Statistiska centralbyrån bedömer att de demografiskt betingade behoven i genomsnitt kommer att öka med 1,7 procent åren 2016-2020. Detta kan jämföras med 0,6 procent per år för åren 2000-2015. Samtidigt väntas skatteunderlagets tillväxt framöver att avta och ligga mellan 0,8 och 0,5 procent. Detta innebär att intäkterna från skatter inte kommer att täcka den demografiska behovsutvecklingen. Då motsvarande utveckling sker i hela landet kommer Uppsala inte att kompenseras för det genom kostnadsutjämningen.

Det starka demografiska trycket i kombination med en svag ökning i det reala skatteunderlaget ställer krav på åtgärder. På kort sikt krävs fortsatt effektiviseringar i ännu större omfattning än tidigare. Detta förutsätter att Uppsala kommun fortsätter att jämföra sig med andra kommuner, såväl kommuner med liknande strukturella förutsättningar som kommuner med effektivare verksamheter. De olika verksamheterna behöver även jämföra sig med verksamheter i den egna kommunen som har vidtagit effektivitetsåtgärder och visat goda resultat.

De senaste åren har Uppsala kommun genomfört effektiviseringsåtgärder för att sänka kostnaderna i synnerhet i de verksamheter där kostnaderna varit högre än referenskostnaderna. Referenskostnader är kostnader som kommunen skulle haft om verksamheten bedrevs med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. Referenskostnaden varierar från en kommun till en annan beroende på den demografiska sammansättningen och andra strukturella förutsättningar. Trots en stor minskning i avvikelser från referenskostnaden de senaste två åren visar Uppsala fortfarande högre nettokostnader än referenskostnaden för gymnasieskola, barn- och ungdomsvård och äldreomsorg. Den sammanlagda nettokostnadsavvikelsen uppgår till 250 miljoner kronor. En kostnadseffektivisering i denna storlek motsvarar en skatteunderlagsökning på 2,5 procent.

För att öka skatteintäkter och för att sänka sina kostnader på längre sikt behöver kommunen lyckas med etableringen av de nyanlända. Utan en lyckad etablering kommer integrationen bli en utmaning. En framgångsrik skolgång och goda resultat i språkundervisningen är viktiga inslag i en lyckad etablering.

Investeringsnivå och investeringsfinansiering

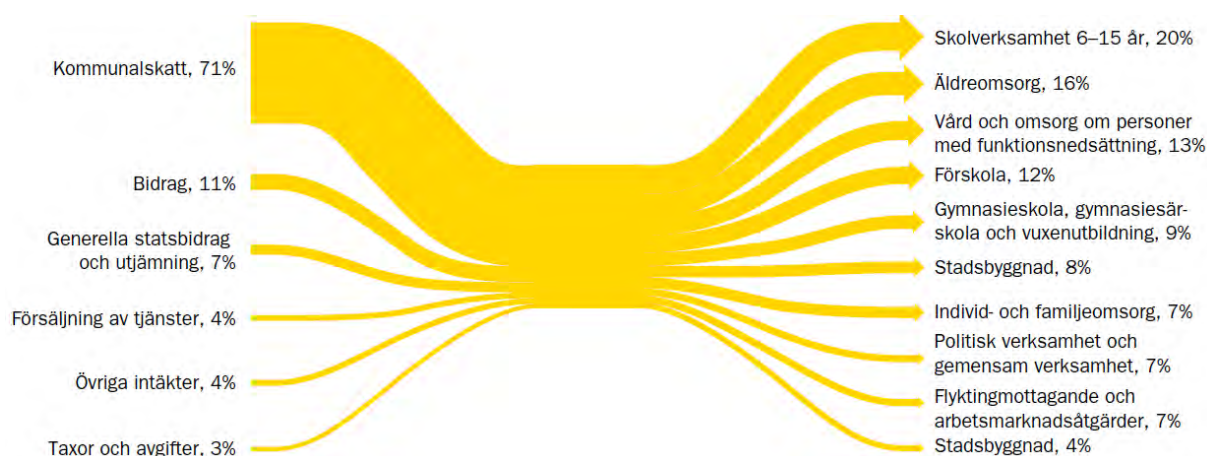
Fortsatt hög investeringsnivå för bostäder, skolor och infrastruktur driver både en ökande låneskuld, ökad andel kapitalkostnader som del av de samlade intäkterna samt ökad snittkostnad för producerade välfärdstjänster. Låneskulden och anläggningstillgångar ökar i en sådan takt att kommunens soliditet riskerar att sjunka trots goda ekonomiska resultat. Resultatet behöver ligga över de 2 procent som tidigare varit riktmärket för resultat. Med sjunkande soliditet och ökad låneskuld sätts press på kreditbetyg vilket kan leda till fördyrade lånekostnader. Brist på likviditet i marknaden ger också dyrare lån. Den situation vi sett de senaste åren med god likviditet har till del genererats genom Riksbankens agerande vilket måste ses som temporära åtgärder. En likviditetsbrist i systemet kan även leda till svårigheter att finansiera investeringar.

5. Kommunens verksamheter

Varifrån kommer pengarna och vad används de till?

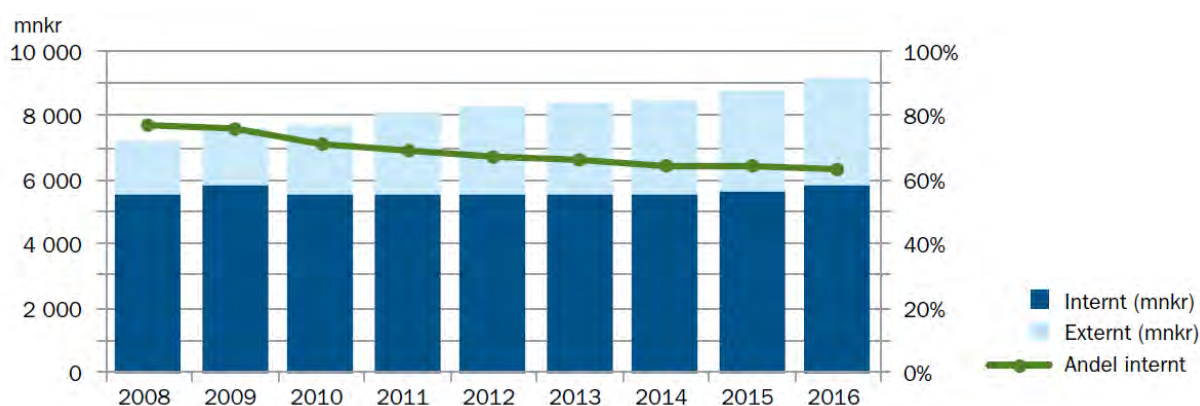
De flesta pengar som kommunen använder kommer från kommunalskatt. En ganska stor del kommer från statliga bidrag. En mindre del kommer från avgifter som invånare och verksamheter i kommunen betalar för till exempel förskola eller miljötillsyn. En mindre del kommer också från hyror, försäljning av tjänster till andra kommuner och finansiella intäkter.

De mesta av kommunens pengar går till skola, äldreomsorg, vård och omsorg av personer med funktionsvariationer och förskola. Kommunen satsar en högre andel av på stadsbyggnad 2016 jämfört med 2015.

Varifrån pengarna kommer och vad de används till. Källa: kommunens ekonomisystem.

Andelen tjänster som utförs av privata utförare har ökat för varje år och fram till 2015. År 2016 gick 36 procent av resurserna till privata utförare, medan 64 procent gick till egen regi. Det var samma nivå som för 2015.

Fördelning mellan egen regi och privata utförare. Källa: kommunens ekonomisystem.

Andelen privata utförare skiljer sig mellan olika områden. Inom vård- och omsorgsverksamheter går varannan krona till en privat utförare. Inom pedagogisk verksamhet går ungefär var fjärde krona till verksamhet som utförs privat, men det finns stora skillnader mellan skolformerna. Exempelvis används var femte krona till privata utförare inom grundskolan, medan varannan krona inom vuxenutbildning går till andra utförare än kommunala.

Kommunens nämnder och produktionsstyrelser

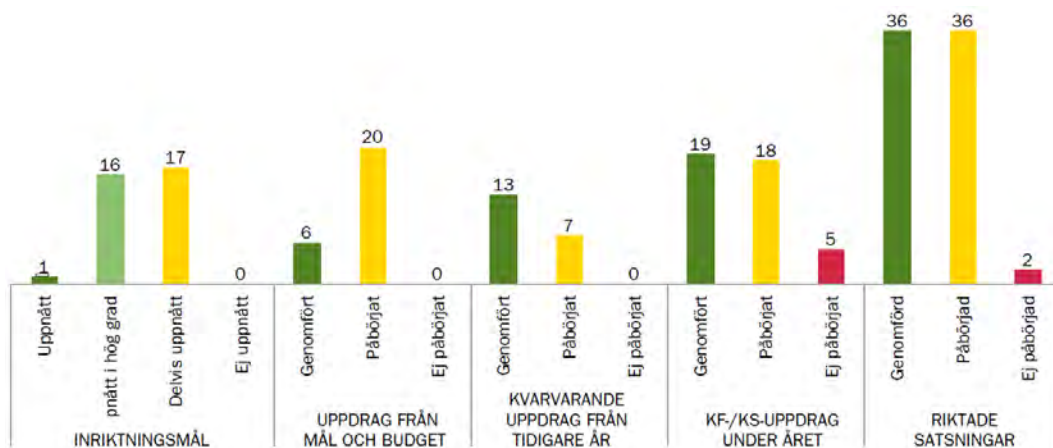
Översikt över kommunens nämnder och produktionsstyrelser

Årets ekonomiska resultat för kommunens nämnder och produktionsstyrelser är 381 miljoner kronor, vilket kan jämföras med 56 miljoner kronor 2015 och -165 miljoner kronor 2014. Om man bortser från kommunstyrelsen och finansförvaltningen är resultatet 122 miljoner kronor. Det ekonomiska resultatet är en effekt av ett systematiskt arbete med att effektivisera och prioritera inom och mellan kommunens verksamheter. I avsnittet Finansiell analys finns det utförliga kommentarer kring kommunens och kommunkoncernens ekonomiska resultat.

Belopp i miljoner kronor	Intäkter exkl. kommunbidrag	Total kostnad	Netto-kostnad	Kommun-bidrag	Resultat 2016
Kommunstyrelsen	1 730	-2 024	-294	362	68
Valnämnden	0	0	0	0	0
Finansförvaltningen	12 612	-12 421	-	-	191
Utbildningsnämnden	847	-5 278	-4 431	4 430	-1
Arbetsmarknadsnämnden	160	-723	-563	584	21
Socialnämnden	433	-1 045	-612	620	7
Omsorgsnämnden	66	-1 585	-1 519	1 530	11
Äldrenämnden	239	-1 928	-1 689	1 719	30
Kulturnämnden	41	-317	-275	282	6
Idrotts och fritidsnämnden	44	-245	-202	208	7
Gatu- och samhällsmiljönämnden	73	-497	-423	442	19
Plan och byggnadsnämnden	79	-130	-51	64	13
Namngivningsnämnden	0	-1	-1	0	-1
Räddningsnämnden	59	-198	-139	140	1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	40	-58	-18	19	1
Överförmyndarnämnden	62	-76	-14	15	1
Styrelsen Uppsala vård och omsorg	1 963	-1 969	-	-	-6
Styrelsen för teknik och service	876	-864	-	-	13
Totalt Uppsala kommun			-10 233	10 416	381

Ekonomiskt resultat 2016 för kommunens nämnder och styrelser.

Mål och budget 2016-2018 innehåller sammanlagt 14 kommungemensamma inriktningsmål och 20 inriktningsmål som riktar sig till en eller flera nämnder. Mål och budget innehåller även två uppdrag som riktar sig till alla nämnder. Det finns därutöver 27 uppdrag och 75 riktade satsningar som riktar sig till en eller flera nämnder. Den årliga uppföljningen fångar också upp 20 uppdrag från föregående år och 42 uppdrag som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen fattat beslut om under året. Följande diagram ger en översikt över statusen för inriktningsmål, uppdrag och riktade satsningar. Diagrammet följs av en närmare beskrivning av inriktningsmål och uppdrag från Mål och budget 2016. En fullständig beskrivning av bedömningarna för inriktningsmål, samtliga uppdrag och riktade satsningar samt indikatorer för dessa finns i bilaga 8.

Översikt över inriktningsmål, uppdrag och riktade satsningar.

I de kommande nämndavsnitten finns motsvarande diagram som visar nämndernas bidrag till uppfyllelse av inriktningsmål, uppdrag och riktade satsningar. I nämnddiagrammen redovisas de olika typerna av uppdrag samlat, det vill säga uppdrag från Mål och budget 2016, kvarvarande uppdrag från tidigare år och de uppdrag som kommit från kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen under året.

Inriktningsmål

Den samlade bedömningen av kommunens arbete är att det löper på enligt plan i riktning mot målen. Bedömningen grundar sig på att nämnderna rapporterar i vilken mån de bidragit till målnöjdhetsmålen och på de indikatorer som ingår i Mål och budget. Kommunens verksamheter har till stor del uppnått ambitionerna för 17 av de 34 inriktningsmålen. Resterande 17 inriktningsmål är delvis uppnådda. Endast för två av målen kan en negativ trend observeras.

Färgmarkeringarna innebär för målen del följande:

Mörkgrön färgmarkering: nämnderna har uppnått det de planerat (eller mer) för att bidra till inriktningsmålet.

Ljusgrön färgmarkering: nämnderna har uppnått övervägande del av det de planerat för att bidra till inriktningsmålet.

Gul färgmarkering: nämnderna har uppnått delar av vad de planerat för att bidra till inriktningsmålet.

Röd färgmarkering: nämnderna har inte uppnått det de planerat för att bidra till inriktningsmålet.

Tecknen i samma ruta som färgmarkeringen är trendmarkeringar och betyder följande:

- ↗ Positiv utveckling över tid.
- ↘ Negativ utveckling över tid.
- Stabil situation över tid.
- ~ Spretig utveckling över tid.
- () Utveckling över tid saknas eller kan inte bedömas.

Kommungemensamma mål

Uppsala kommun ger förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen. Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, RÄN, SCN, SVO, UBN, ÄLN, ÖFN	↘
Barns och ungdomars delaktighet bidrar till att verksamheten anpassas till deras behov. Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, NGN, OMN, PBN, SCN, STS, SVO, UBN, ÖFN	↗
Skillnader i levnadsvillkor för kommunens invånare jämnas ut. Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, SCN, STS, SVO, UBN, ÄLN	()
Uppsala kommun möjliggör för ett utökat utbud av bostäder och arbetstillfällen. Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, NGN, OMN, PBN, RÄN, SCN, SVO	↗
Uppsala kommun är i framkant i miljö- och klimatomställningen. Utsläppen av växthusgaser minskar totalt sett, miljömålen uppfylls och åtgärder vidtas för anpassning efter förändrat klimat. Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, RÄN, SCN, STS, SVO, UBN, ÄLN	↗
Uppsala kommun är attraktiv för nyetableringar och företag. Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, RÄN, UBN, ÄLN	→
Uppsala kommun ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner. Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, RÄN, SCN, SVO, UBN, ÄLN	~

God service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag, ideell sektor samt kommuninvånare. Nämnder som arbetat med målet: Samtliga nämnder	~
Det förebyggande arbetet och tidiga insatser utvecklas inom kommunens alla verksamheter. Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, RÅN, SCN, SVO, UBN, ÅLN	→
Tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer. Nämnder som arbetat med målet: GSN, IFN, KS, OMN, PBN, ÅLN	()
Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet för kommunens medarbetare, samtidigt som delade turer motverkas i verksamheten. Nämnder som arbetat med målet: Samtliga nämnder utom NGN	↗
Uppsala kommun erbjuder attraktiva möjligheter och villkor som står sig väl i konkurrensen, jämfört med andra arbetsgivare. Nämnder som arbetat med målet: Samtliga nämnder utom NGN	~
Medarbetare har förutsättningar att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling. Utvecklingsvägar är kända och kommunicerade. Nämnder som arbetat med målet: Samtliga nämnder utom NGN	→
Uppsala kommun erbjuder fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning. Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, OMN, PBN, SCN	→
Kommunstyrelsen	
Kommunen underlättar för innovationer i den egna verksamheten och utgör testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer. Nämnder som arbetat med målet: KS	↗
Uppsala utvecklas som destination. Nämnder som arbetat med målet: KS	↗
Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende flyktingmottagande och särskilt avseende ensamkommande barn. Nämnder som arbetat med målet: AMN, KS, KTN, SCN, UBN	~
Stadsbyggnad	
Uppsalas grönområden och parker håller hög kvalitet och finns nära Uppsalaborna. Nämnder som arbetat med målet: GSN, IFN, MHN, NGN, PBN	→
Uppsala har väl fungerande kommunikationer och infrastruktur som främjar hållbara transporter. Nämnder som arbetat med målet: GSN, IFN, NGN, PBN	↗
Räddningsnämndens mål och uppdrag återfinns till stora delar i handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst som beslutats av nämndens tre kommunfullmäktige. Nämnder som arbetat med målet: RÅN	()
Utbildning och arbete	
Utbildningsresultaten ska förbättras. Nämnder som arbetat med målet: AMN, UBN	↗
Segregationen ska minska. Nämnder som arbetat med målet: AMN, UBN	↘
Uppsalaborna i arbetsför ålder har egen försörjning. Nämnder som arbetat med målet: AMN	↗
Personer med långvarigt biståndsmottagande erbjuds aktivt stöd, utbildningsinsatser eller arbetsmarknadsanställning för att nå egen försörjning. Nämnder som arbetat med målet: AMN	~
Alla barn och unga garanteras en trygg och lärande miljö och elever med behov av stöd ges möjlighet till tidiga insatser. Nämnder som arbetat med målet: UBN	→
Barns och ungdomars delaktighet bidrar till att skolan anpassas till deras behov. Nämnder som arbetat med målet: UBN	→
Fritidshemmen ska uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning genom att stimulera deras utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation i en trygg miljö. Nämnder som arbetat med målet: UBN	→
Ökad likvärdighet ska uppnås genom att lägstanivån för elevernas kunskapsresultat i Uppsalas skolor höjs. Nämnder som arbetat med målet: UBN	↗
Vård och omsorg	
Inflytande och delaktighet inom välfärden ökar för Uppsalaborna. Nämnder som arbetat med målet: OMN, SCN, ÅLN	↗

Väntetid till särskilda boenden ska minska Nämnder som arbetat med målet: ÄLN	↗
Ökat inflytande för brukarna inom äldreomsorgen Nämnder som arbetat med målet: ÄLN	→
Andelen äldre som är nöjda med maten ska öka. Nämnder som arbetat med målet: ÄLN	↗
Kultur, idrott och fritid	
Uppsalas evenemang bidrar till att stärka Uppsalas attraktivitet för medborgare och besöksnäringen. Nämnder som arbetat med målet: GSN, IFN, KTN	→
Uppsala kommuns utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter är jämställt och tillgängligt för alla. Nämnder som arbetat med målet: GSN, IFN, KTN	→

För att ge några exempel på nämndernas arbete så rapporteras om flera genomförda åtgärder för att *Uppsala ska vara i framkant i miljö- och klimatomställningen*, till exempel fordonsomställning till miljöbilar, transporteffektivisering och energieffektivisering samt övergång till miljövänligare fordon och transporter, förtydligade miljökrav i upphandlingar, ökad andel inköp av ekologiska livsmedel och förbättrade metoder och material vid brandsläckning. Ett resultat är också att kommunens systematiska arbete med klimatanpassning rankas som nummer två i Sverige.

För att *Uppsala ska ha väl fungerande kommunikationer och infrastruktur som främjar hållbara transporter* en av utgångspunkterna i alla fördjupade översiktsplaner och planprogram, närhet till kollektivtrafik. Möjligheten att ta sig till och från anläggningar eller andra platser där den fria tiden spenderas är en viktig aspekt.

Under året har flera samordnade processer etablerats mellan berörda förvaltningar och samarbetet med det civila samhället stärkts i arbetet mot målet *Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende flyktmottagande och särskilt avseende ensamkommande barn*. Kulturnämnden har genomfört åtgärder för att öka inkluderingen av nyanlända i Sverige och skapa meningsfulla aktiviteter för alla åldrar. Arbetsmarknadsnämnden har startat svenska för invandrare med yrkesinriktning mot vård och omsorg.

Äldrenämnden har arbetat med HBTQ-certifiering på boenden och även uppnått målet *Väntetid till särskilda boenden ska minska*. Den genomsnittliga väntetiden till särskilda boenden har minskat med 48 dagar från 96 till 48 sedan föregående år. Resultatet är en effekt av en utbyggnad av lägenheter i vård- och omsorgsboenden under 2016.

Omsorgsnämnden har inom arbetet mot målet *Inflytande och delaktighet inom välfärden ökar för Uppsalaborna* startat ett brukarråd och hållit medborgardialoger för att ta tillvara på medborgarnas engagemang. Socialnämnden har tagit fram en aktivitetsplan för romsk inkludering. När det gäller *barns och ungdomars delaktighet* så har gatu- och samhällsmiljönämnden kontaktat förskolor som ligger i anslutning till parker som ska rustas upp, för medverkan som idésprutor.

När det gäller målet *Uppsalas evenemang bidrar till att stärka Uppsalas attraktivitet för medborgare och besöksnäringen*, har kulturnämnden tagit aktiv del i arbetet med att stärka Uppsalas kultur- och fritidsutbud inom det finska förvaltningsområdet. Nämnden har också stöttat en mängd större och mindre evenemang. Starten av Uppsala kulturskola har gett ökad tillgång till kultur för barn och unga vilket är en bidragande faktor för en god hälsa. Detta bidrar till målet *Uppsala kommun ger förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen*.

Kommunstyrelsen har genomfört en första kartläggning av skillnader i hälsoläge och levnadsvillkor som ska leda till förslag på åtgärder och mått på god hälsa för att *Skillnader i levnadsvillkor för kommunens invånare ska jämnas ut*. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har konstaterat skillnader ur hälsosynpunkt i bostäder i olika bostadsområden och kommer därför att utveckla hälsoskyddstillsynen.

För att *god service, enkelhet och korta handläggningstider ska prägla kommunens kontakter*, lanserade styrelsen för teknik och service lanserade i september appen Felanmälan Uppsala kommun och en webbtjänst som samlar flera av de befintliga felanmälningsformulären. Tjänsterna gör det enklare för

medborgare att anmäla fel och lämna synpunkter till kommunen vilket visar sig i att antalet mottagna ärenden ökat. Även återkopplingen till medborgarna har förbättrats genom att medborgaren får meddelande om att ärendet har registrerats samt när ärendet avslutas.

Ett undantag från bedömningen att arbetet löper på enligt plan gäller arbetet mot målet *Uppsala kommun erbjuder fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning*. Målet är kommungemensamt men åtta nämnder har bedömt att de inte kan bidra till måluppfyllelse med motiveringen att arbetet inte faller inom ansvarsområdet och en rapporterar att den inte nått målet.

Ett annat exempel där arbetet kan förbättras är målet *Uppsala kommun är attraktiv för nyetableringar och företag*. Trots att det är ett kommungemensamt mål har fem nämnder bedömt att bidra de inte kan bidra till måluppfyllelse med motiveringen att arbetet inte faller inom ansvarsområdet. De fem nämnderna ansvarar dock alla för områden som kan anses som viktiga för att Uppsala kommun ska vara ett väl fungerande samhälle vilket är viktigt för attraktiviteten för nyetableringar och företag. De bör därför kunna redovisa ett arbete som leder mot målet.

Uppdrag

Kvarvarande uppdrag sedan tidigare år

Av de 20 uppdrag som var kvar från föregående år har 13 genomförts under 2016 och i sju löper arbetet på enligt plan.

Nya uppdrag 2016

I Mål och budget 2016 gav kommunfullmäktige nämnderna 26 uppdrag vid sidan av inriktningsmålen. Under 2016 har sex av 26 uppdrag helt genomförts, medan 20 är pågående. De uppdrag där arbete pågår har kommit olika långt men i många fall beräknas arbetet att slutföras under 2017. Kommunfullmäktige har dessutom löpande under 2016 gett nämnderna 42 uppdrag ytterligare. Av dessa är 19 redan genomförda, i 18 pågår arbetet enligt plan medan fem ännu inte är påbörjade då uppdragen getts sent under året.

Riktade satsningar

Av de 76 riktade satsningarna i Mål och budget så är 37 stycken genomförda, 37 är påbörjade och arbetet löper på enligt plan medan två ännu inte är påbörjade. När det gäller de satsningar som inte påbörjats, beror det i ett av fallen på att plan- och byggnadsnämnden avvaktat beslut om översiktsplan och därför inte påbörjat arbetet med *handlingsplan utifrån översiktsplanen för framtida tillväxtområden*. Socialnämnden har inte kunnat påbörja satsningen *Regeringens satsning på kvinnojourer innebär en ökad möjlighet för jourerna att arbeta och stödja våldsutsatta kvinnor*. Nämnden avser att fortsätta söka de statliga utvecklingsmedel som kan komma inom området. Detta beror på att inga medel har utlysts.

Jämförelser

För att bättre förstå utvecklingen eftersträvar Uppsala kommun att göra jämförelser, både över tid, med andra kommuner och inom kommunen. Uppsala ingår i ett jämförelsenätverk av större mellansvenska kommuner. Nätverket kallas R9 och innehåller förutom Uppsala även Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Västerås och Örebro. Genomsnittet för R9-kommunerna används som jämförelsegrund på flera ställen i årsredovisningen. I vissa fall jämförs Uppsala med en annan grupp kommuner än genomsnittet för R9 utifrån att det är relevant för verksamhetsområdet. Det framgår då vilka dessa kommuner är.

Gatu- och samhällsmiljönämnden

Gatu- och samhällsmiljönämnden ansvarar för planering, utbyggnad och förvaltning av det offentliga rummet. Det innebär ansvar för gator, torg, parker och naturområden, kommunens jord- och skogsbruk, parkeringar, hamnar och farleder, övrig allmän platsmark, gång- och cykelvägar samt kommunala trafikanläggningar. Dessutom ansvarar nämnden för upplåtelse av offentlig plats och handläggning av färdtjänst och riksfärdtjänst.

Viktiga händelser under året

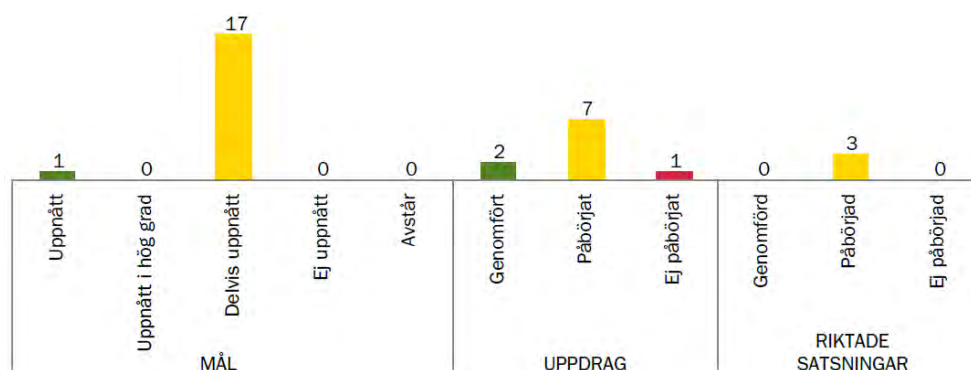
Uppsala hamnade på andra plats i Cykelfrämjandets jämförelse av kommuners arbete med cykelfrågor. Det är tre placeringar bättre än fjolårets femte plats. Nämnden har genomfört många insatser under året för att underlätta cykling, exempelvis Cykelveckan, Pelle Svanslös cykeldag, Cykling utan ålder, Buslätt att cykla rätt och Vintercyklisten.

Nämnden har genomfört en hastighetsöversyn och förändrat hastigheten i ett antal prioriterade tätorter: Storvreta, Lindbacken, Gunsta, Ramstalund, Yternäs, Vreta, Bodarna och Lövstalöt. Lokala trafikföreskrifter för ytterligare 10 prioriterade tätorter är klara och omskytning sker under 2017.

En översyn av parkeringar utmynnade i ett beslut om nya parkeringsregleringar. Arbete med att inventera befintliga parkeringar samt föreslå nya parkeringar i ytterområden startades i december.

Ett uppmärksammat arbete under året var att Svandammen tömdes och muddrades för första gången sedan den anlades. I Stadsskogens naturreservat har dammarna och Valltjärn grävts ur då de var på väg att växa igen.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för gatu- och samhällsmiljönämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

Nämnden har bidragit till målet om *väl fungerande kommunikationer och infrastruktur som främjar hållbara transporter* genom att underlätta cykling och användning av kollektivtrafik. Nämnden har bland annat planerat och projekterat för insatser för en bättre framkomlighet för kollektivtrafiken. En hastighetsöversyn och en inventering av övergångsställen har genomförts i flera orter. Vinterväghållningen har fortsatt att utvecklas för att öka tillgängligheten till allmän plats för hela befolkningen, inklusive personer med funktionsnedsättning, och för att möjliggöra cykeltrafik året om.

När det gäller målen *grönområden och parker håller hög kvalitet och finns nära Uppsalaborna* och att *ge förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen* har nämnden bland annat byggt en lekplats för barn med autism som huvudsaklig målgrupp. Flera parkmiljöer har anlagts och en lekplatsutredning pågår. Det pågår även ett arbete med att ta fram strategier för bland annat spontanidrottsanläggningar, utegym, offentliga toaletter och hundrastplatser.

Flera av nämndens verksamheter stödjer fullmäktiges mål om *god service, enkelhet och korta handläggningstider*. Trafikcentralen vann under året Svenska mästerskapen i telefoni och kundservice

i kategorin resor & transport. En nöjd-kund-undersökning inom markupplåtelser visar att Uppsala har en fortsatt positiv utveckling. För att förenkla invånarnas kommunikation med kommunen infördes under året ett systemstöd på webben för felanmälan, frågor och önskemål. Till detta lanserades också en app för felanmälan. Efter tre månaders drift kommer ca 70 procent av ärendena via webbformuläret och appen. Det har under året varit ett stadigt ökande antal följare på de sociala medier som finns för nämndens verksamheter. Särskilt uppskattat har isplognings- och skidspårningsinformationen varit. Det finns numera Facebooksidor även för Björklinges, Hammarskogs och Sunnerstaåsens friluftsområden och inte som tidigare endast för Fjällnora.

Nämnden har bidragit till målet om *miljö- och klimatomställningen* genom att i plansammanhang lyfta fram effekterna av trafikens miljöpåverkan vid olika utbyggnadsalternativ och verksamhetslokaliseringar. Arbetet med att byta ut belysningsarmaturer till mer energieffektiva alternativ har fortsatt och gör att energiåtgången för den offentliga belysningen har minskat.

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
GATU- OCH SAMHÄLLSMILJÖNÄMNDEN	442,3	423,4	19,0	13,4
Politisk verksamhet	1,1	0,9	0,2	0,0
Infrastruktur, skydd m.m.	372,5	361,1	11,3	8,6
Fritid och kultur	7,7	9,2	-1,5	0,5
Grundskola	0,1	0,0	0,1	-0,4
Färdtjänst/riksfärdtjänst	60,7	48,2	12,5	6,6
Affärsverksamhet	0,4	4,1	-3,6	-2,6
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,7
Nettoinvestering	518,5		225,3	

Årets ekonomiska resultat uppgår till 19 miljoner kronor efter att en bokslutsreglering gjorts med 13,3 miljoner för vinterväghållningen. Enheten för särskild kollektivtrafik är den verksamhet som haft lägst kostnader jämfört med budget, vilket främst beror på lägre transportkostnader än förväntat. Även medarbetarkostnaderna är lägre än de budgeterade. Ett större överskott finns även inom verksamhetsområdet trafik och samhälle. Vinterväghållningen avviker med högre nettokostnader än budgeterat vilket uppvägs av nämndens budgeterade reserv för området och lägre nettokostnader inom andra delar av verksamheten. Årets investeringar uppgår till 225,3 miljoner kronor.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Trafiksäkerhet

Trafiksäkerhetsarbetet genomsyrar hela nämndens verksamhet och hanteras i såväl det löpande arbetet som vid planering av investeringsåtgärder. För att underlätta prioritering av trafiksäkerhetsåtgärder har en koppling till det nationella målstyrningsarbetet med utpekade indikatorer för trafiksäkerhet gjorts. Under 2016 omkom fyra personer i trafiken i kommunen, varav en på det kommunala vägnätet och övriga tre på det statliga vägnätet. Enligt polisens registreringar i Transportstyrelsens informationssystem för skador och olyckor (STRADA) var det 43 svåra olyckor i kommunen under året, varav 21 på det kommunala vägnätet. Enligt sjukvårdens registreringar i STRADA har det skett tre allvarliga olyckor och 108 måttliga olyckor inom det kommunala vägnätet.

Biologisk mångfald

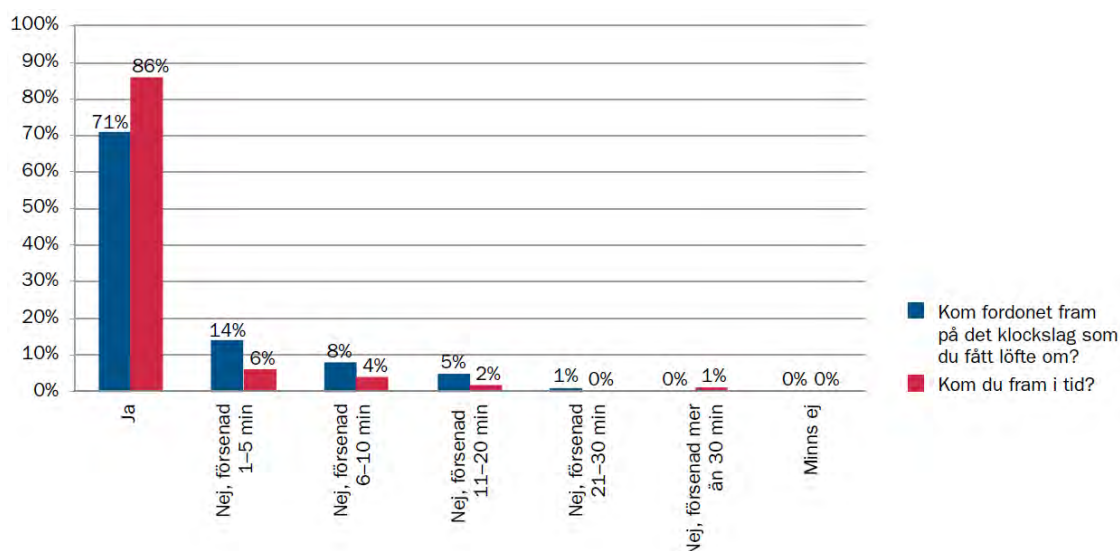
Skötseln av kommunens marker ska så långt möjligt gynna biologisk mångfald. Under året har därför bland annat ett projekt för att inventera gräsytor i Uppsala och Storvreta genomförts. Syftet var att hitta de ytor som har störst potential att hysa hög artrikedom och att sedan sköta dessa som ängsmark. Ett annat sätt att gynna biologisk mångfald är att plantera växter som gynnar bin och andra pollinerare på den mark som inte utnyttjas i väntan på exploatering. Projektet har pågått i ett par år och har också syftat till att skörda och få avsättning för grödorna som biogas.

För att gynna hotade arter har en gammal grustäkt i Stora Vallskog norr om Uppsala restaurerats för att gynna ortolansparv. Insekter som trivs i gamla grova aspar är en annan artgrupp som kommunen har särskilt stort ansvar för, eftersom en stor del av den nationella populationen finns här. Under året har därför ett försök att placera ut aspstockar gjorts för att se hur bra cinnoberbaggen sprider sig. Kommunen har också deltagit i ett samfinansierat projekt med Länsstyrelsen och Upplandsstiftelsen för att kartlägga asprika skogsbestånd öster om Uppsala stad.

För att ta tillvara en del av de naturvärden som fanns på Rosendalsfältet har avverkade tall- och aspstockar placerats ut på strategiska ställen, i till exempel Stadsskogen och Hågadal-Nåsten för att gynna framför allt skalbaggar. Överbliven fin sand har flyttats till Röbo friluftsområde norr om Uppsala stad för att gynna sandlevande arter. Större marksjök med sand har också flyttats från Rosendal till Polacksbacken och Kronparken i ett försök att rädda den population av bibaggar som fanns i Rosendalsområdet.

Särskild kollektivtrafik

I samband med bildandet av den nya trafikcentralen och ett förändrat regelverk inom färdtjänst har stora effektiviseringsvinster uppstått. Orsaker till vinsterna är ett ökat samresande och en effektivare hantering av befintliga fordon, men också att sjukresor som tidigare utfärdades av färdtjänst idag hanteras av landstinget. Nöjd-kund-undersökningar inom den särskilda kollektivtrafiken visar att 71 procent anser att taxin kom på det klockslag som var bestämt och att 86 procent ansåg att de kom fram i tid.

Uppföljning av brukare av särskild kollektivtrafik. Källa: Gatu- och samhällsmiljönämndens egen uppföljning av särskild kollektivtrafik.

Framtida utmaningar

I ett snabbt växande Uppsala behöver nämnden vara lyhörd för de förväntningar som ställs på den kommunala organisationen. De demografiska förutsättningarna med en hög inflyttningstakt och en allt större del av befolkningen i hög ålder, medför utmaningar i planeringen av de offentliga miljöerna. För att bygga en långsiktigt hållbar kommun behöver synen på offentlig miljö förändras. Förändrade behov av – och förutsättningar för – allmänna platser gör att kommunen måste planera för multifunktionell markanvändning på ett sätt som inte gjorts tidigare.

För att kunna möta utmaningarna behöver nämnden ha en flexibel förvaltningsorganisation som kan möta behoven hos omvärlden med bland annat digitalisering och teknikutveckling. Nämnden måste säkerställa en långsiktig kompetensförsörjning både genom rekrytering av medarbetare och genom att se till att knyta an till kompetens utanför organisationen.

För att skapa goda möjligheter för en långsiktigt hållbar tillväxt måste nämnden fortsätta att verka för att infrastrukturen ska gynna omställningen till hållbara transporter.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lotterilagen, tobakslagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten.

Viktiga händelser under året

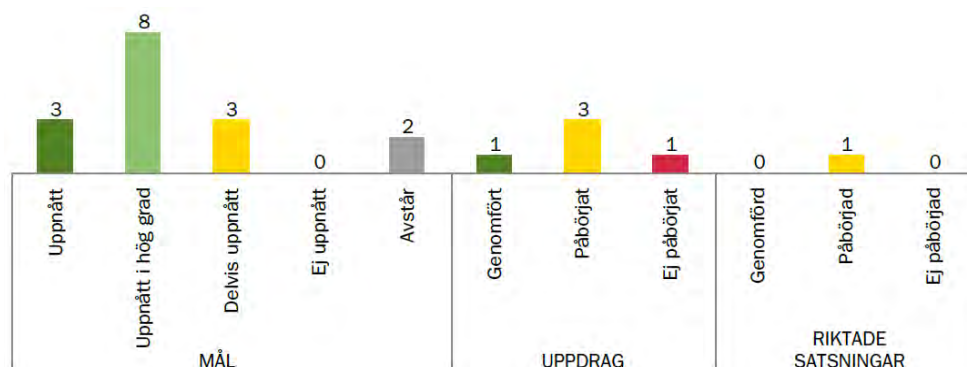
Uppsala har varit försökskommun inom Folkhälsomyndighetens uppdrag att få fram nationella riktlinjer för hur man ska agera vid värmeböljor på vård- och omsorgsboenden. Med anledning av att ett förändrat klimat orsakar fler värmeböljor, är detta ett viktigt utvecklingsområde för att skydda känsliga personer mot ohälsa.

Nämnden har påbörjat en tillsyn av strandskyddet under året. Tillsynen bidrar till att skydda naturen och gör det möjligt för kommunens invånare att befinna sig vid vatten på fritiden. Nämnden ser att tillsynen leder till publicitet, vilket i sin tur leder till ett ökat antal klagomål. Tillsynen leder därmed till att nämnden påverkar och ökar efterlevnaden av strandskyddet.

Kommunen har under året antagit en ny översiktsplan. Nämnden har deltagit aktivt i arbetet. Att nämnden bidrar med miljö- och hälsoskyddsperspektivet i översiktsplanen är viktigt då den styr mark- och vattenanvändningen i Uppsala för framtiden. Det är viktigt att nämndens perspektiv kommer in i översiktsplanen för att säkerställa en hållbar samhällsutveckling i Uppsala.

Luftmätningar på Kungsgatan har visat att miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10 och kväveoxider) klaras för tredje året i rad. Att klara miljö kvalitetsnormen för partiklar på Kungsgatan är viktigt för invånarnas hälsa och för att uppnå det nationella miljömålet frisk luft.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

Nämnden har under året genomfört ett projekt som har undersökt om det finns skillnader ur hälsosynpunkt mellan bostäder i olika bostadsområden. Projektet hade sin utgångspunkt i klagomålsärenden som kommer till nämnden. Analysen visar att det finns skillnader mellan bostadsområden och att klagomål inte är tillräckligt för att säkerställa god inomhusmiljö. Nämnden kommer under 2017 utveckla metodiken för tillsyn av inomhusmiljö även i områden där klagomål är mindre vanliga. Nämndens arbete ligger i linje med kommunfullmäktiges mål att *minska skillnader i levnadsvillkor* för kommunens invånare.

Det finns skillnader mellan kommuner i hur de hanterar miljöaspekterna i samhällsbyggnadsprocessen. I Uppsala ligger kompetensen i miljöfrågor hos miljö- och hälsoskyddsnämnden. Under året har samarbetet mellan miljö- och hälsoskyddsnämnden och plan- och byggnadsnämnden utvecklats så att nämnden är med i arbetsgrupper tidigt i processen. Tidigare arbetade nämnden genom att svara på remisser om samhällsplanering. Samarbetet har fungerat bra och ger miljöfrågorna utrymme och möjlighet att tidigt hanteras i samhällsplaneringen. Detta är viktigt för en hållbar samhällsbyggnad i

framtiden. Därigenom bidrar nämnden till målet om att möjliggöra ett ökat utbud av bostäder och arbetstillfällen.

Nämnden bidrar genom sin verksamhet till *miljö- och klimatomställningen* och till en *god hälsa för hela befolkningen*. Under året har nämnden haft extra fokus på de nationella miljömålen för grundvatten av god kvalitet, begränsad klimatpåverkan, frisk luft och god bebyggd miljö i arbetet med planer och program. Förvaltningen har tagit fram en plan för sitt interna miljöarbete. Nämnden har arbetat med att utveckla modellen för tillsyn. Syftet med modellen är att kunna styrka kontrollens effekt. Med modellen kan nämnden utvärdera behov av förändrade insatser inom ett område. Flera av de åtgärder som påbörjats under året kommer att fortsätta under 2017.

Avseende målet *god service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag, ideell sektor samt kommuninvånare*, har nämnden lyckats med att förkorta väntetiderna hos lantmäterimyndigheten och förtydliga informationen om hur handläggningen går till, inom flera myndighetsområden. Nämndens verksamheter har genomfört djupintervjuer med verksamhetsutövare i syfte att kunna utveckla både tillsyn och service. Preliminära resultat från en enkätundersökning bland företagare visar att de blivit mer nöjda med nämndens verksamhet. Nämnden har även gjort en kartläggning av frågor som kommer via servicetelefonen, vilket kan ge inspel till arbetet med att inrätta ett kungömsamt kontaktcenter såväl som nämndens egen servicetelefon.

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN	19,1	18,2	0,9	-2,9
Politisk verksamhet	1,1	0,7	0,3	0,3
Infrastruktur, skydd m.m.	18,0	17,4	0,6	-3,2
Nettoinvestering	2,0		0,0	

Nämndens nettokostnad är 0,9 miljoner kronor lägre än budget och ligger inom prognosspannet från prognosen per augusti. Överskottet beror bland annat på lägre högre intäkter för uppföljande tillsyn och lägre kostnader för politisk verksamhet än förväntat.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Enskilda avlopp

Nästan alla kommuner i Sverige arbetar med tillsyn av enskilda avlopp. Det finns skillnader mellan kommuner utifrån till exempel antal avlopp, hur känslig miljön är i kommunen samt politiska prioriteringar. I Uppsala kommun finns relativt många enskilda avlopp. Det gör att det blir extra viktigt att enskilda avlopp har en bra rening. Nämndens VA-program koncentrerar tillsynen till att hitta de allra sämsta avloppen och arbetar i en jämn tillsynstakt sedan 2012. Havs- och vattenmyndigheten kommer framöver med nya föreskrifter för enskilda avlopp. De nya föreskrifterna kommer att ställa högre krav på både sökande, entreprenörer men även på nämndens kompetens. Nämnden behöver inom ett par år ta fram en ny tillsynsplan för enskilda avlopp för att möta ökade krav på rening. Målet är att tillsynen ska vara finansierad av avgifter, men inventeringen och delar av tillsynen behöver finansieras genom kommunbidrag.

Skola och förskola

Nämnden ser en ökad miljömedvetenhet och en ökad miljökunskap hos skolor och förskolor. Detta ställer högre krav på nämndens kompetens för att möta efterfrågan om råd och information. Nämnden har stöttat arbetet med giftfri förskola för att minska barn och ungas exponering av farliga kemikalier. Nämnden ser att det finns fortsatta problem när det gäller städning och ventilation i skolor.

Miljöfarliga verksamheter

Myndighetsuppdraget inom tillsyn av miljöfarliga verksamheter blir mer och mer komplext. Ny lagstiftning och ny kunskap om till exempel miljöfarliga ämnen ställer högre krav på nämndens kompetens. Utvecklingen påverkar alla kommuner och ställer också högre krav på nätverkande och

samverkan mellan kommuner, men också med statliga myndigheter. Med den snabba förändringen ökar också trycket på nämndens förmåga att arbeta flexibelt för att snabbt kunna möta nya krav och ny kunskap. Nämnden ser en effekt av tillsynen av miljöfarliga verksamheter. Återkommande tillsyn visar att vissa typer av avvikelser minskar. Samtidigt kan utsläpp eller olyckor identifiera nya tillsynsområden och risker som tidigare varit okända.

Framtida utmaningar

Grundvattnet är en förutsättning för ett fungerande ekosystem och för dricksvattnet. Att skydda grundvattnet och att på sikt säkerställa dricksvattenförsörjningen, minska utsläpp från dagvattenhantering och skydda vattenmiljön som rekreationskälla, är en förutsättning för att utveckla staden för framtiden.

Uppsala kommun ska växa hållbart. Det ger möjligheter men innebär också stora utmaningar för att förbättra och bevara goda och hälsosamma livsmiljöer, minska klimatutsläpp och miljöpåverkan. Luftföroreningar och bullerstörningar är problem som behöver hanteras när staden förtätas. Det är också viktigt att planera för ekosystemtjänster.

Barn och unga är särskilt känsliga för kemikalier och andra farliga ämnen eftersom till hjärnan, hormonsystemet och immunsystemet inte är färdigutvecklade. Om skador uppstår under uppväxten kan det få livslånga konsekvenser. Barnens vardag ska så långt som möjligt vara fri från farliga ämnen. God städning och ventilation i lokaler där barn och unga vistas mycket är då en förutsättning.

Under 2017 träder ett nytt tobaksdirektiv i kraft vilket framför allt innebär nya krav på kontroll av märkning av tobaksvaror. Kontroll av ny märkning påbörjas när övergångsbestämmelserna upphör att gälla och gällande föreskrifter från Folkhälsomyndigheten är på plats. Detta blir troligtvis från och med maj/juni 2017. Regeringen ska under 2017 fatta beslut om det ska införas krav på tillstånd för verksamheter som säljer tobaksvaror. Om det sker så innebär det en stor förändring i arbetet inom detta område. Det kommer i så fall kräva ökade resurser för arbetet med tillståndsgivning samt behov av införande av nya avgifter inom området.

Namngivningsnämnden

Namngivningsnämnden har till uppgift att besluta om namn på kvarter, gator, bostadsområden, vägar, broar och allmänna platser.

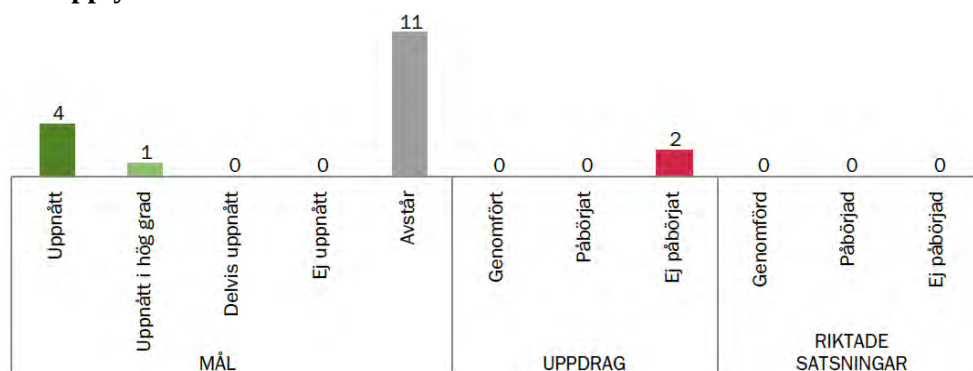
Viktiga händelser under året

Nämnden har under året fastställt namn på 84 kvarter, gator, torg, parker och övriga allmänna platser. År 2015 var motsvarande antal 112. Exempelvis beslutade en enhällig nämnd om att ge platsen utanför Uppsala Konsert & Kongress mot Storgatan namnet Konserthusplatsen.

Nämnden genomförde under året medborgardialog om namn i Ulleråker som resulterade i över 400 förslag. Några av de vägnamn som nyligen fastställdes i centrala Ulleråker är förslag som allmänheten har skickat in.

Under året har nämnden även fortsatt att ge namn åt cykelbanor i kommunen. Nämnden har beslutat att namnge gång- och cykelvägar som löper genom park- och skogsområden. Det görs av säkerhetsskäl så att det ska bli lättare att hitta eller bli hittad av exempelvis ambulans eller polis.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för namngivningsnämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

De områden där nämnden behöver stärka sitt arbete för att öka måluppfyllelse ligger inom delaktighet och då framförallt att ta vara på barnens perspektiv. Nämnden planerar för att arbeta vidare med dessa frågor under 2017.

Nämndens kostnader för 2016 är knappt 0,7 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen mot budget avser kostnader för handläggarsöd som saknat finansiering i nämndens budget. I Mål och budget 2017 är detta handläggarsöd budgeterat.

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
NAMNGIVNINGSNÄMNDEN	0,4	1,0	-0,7	-0,4
Politisk verksamhet	0,4	1,0	-0,7	-0,4

Framtida utmaningar

Nämnden behöver under 2017 och framåt vara med och utveckla en sammanhållen stadsbyggnadsprocess. Nämnden behöver se till att den kommer in i ett tidigt skede för att kunna ta fram namn i den takt som krävs.

Plan- och byggnadsnämnden

Plan- och byggnadsnämnden ansvarar för uppgifter enligt plan- och bygglagen med undantag för översiktsplanering. I ansvaret ingår de lagar och föreskrifter som hör till plan- och bygglagen, exempelvis lagen om byggförsäkring och energideklaration för byggnader. Nämnden planerar för, och ger förslag till, inrättande av områdesskydd såsom natur- och kulturresevat.

Viktiga händelser under året

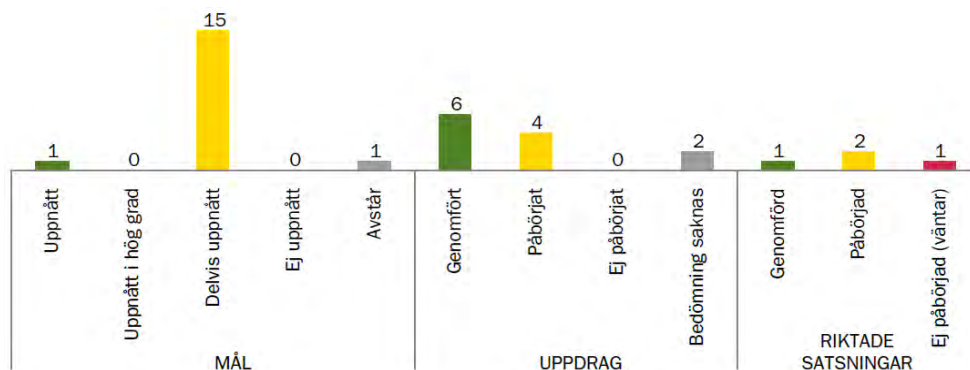
Uppsala befinner sig i en stark byggkonjunktur som skapar förutsättningar för ett stort bostadsbyggande. För att kunna öka produktionen av planer och beslut har nämnden under året förstärkt bemanningen. Nämnden har också förbättrat systematiken kring att prioritera mellan projekt för att åstadkomma bästa måluppfyllelse och kommunalekonomi.

Stadsutvecklingsprojektet Ulleråker är ett omfattande projekt som skapar möjligheter till bostäder i ett läge nära staden och Fyrisån. Programmet har blivit klart och arbete med detaljplaner och markanvisningar pågår. En anpassning till vattentäkten i Uppsalaåsen är viktig och en fördjupad åsstrategi har påbörjats under året.

Naturreservatsbildningar har förberetts i Örnsätra, Kronoparken och Hammarskog. Syftet är att säkra Uppsalabornas framtida tillgång till naturområden.

Ansvaret för bostadsanpassning har kommit till Plan- och byggavdelningen under året. Syftet är att stärka tillgänglighetfrågorna i den byggda miljön.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för plan- och byggnadsnämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året. Nämnden har haft stort fokus på målet om *ett ökat utbud av bostäder och arbetstillfällen* med en takt på 3000 bostäder per år. Under 2016 beviljades bygglov för nära 3900 bostäder. Det är det högsta talet på många år. De bygglov som gett möjlighet till flest antal bostäder är Magnolia bostad i Kungsängen med 450 bostäder och Riksbyggen i Kungsängen med 240 bostäder. Antalet bostäder i detaljplaner antagna under året uppgår till 2400. Planreserven är god och ligger på cirka 9000 bostäder. De detaljplaner som gett möjlighet till flest antal bostäder är Östra Salabacke etapp 2 med 750 lägenheter, Sydöstra Gränby med 350 lägenheter och kvarteret Klacken med 300 lägenheter.

Förutsättningarna för att samordna bostadsanpassning och bygglovsgivning har förbättrats genom att nämnden tagit över ansvaret för bostadsanpassning. Det ger kommunen bättre förutsättningar för att uppnå målet att *tillgänglighetsskapande åtgärder minskar behovet av särskilda boendeformer*.

Nämnden arbetar uthålligt med de långsiktiga inriktningsmål som rör social och ekologisk hållbarhet. Nämnden har bidragit till att *jämna ut skillnader i levnadsvillkor* genom att ett verktyg för sociala konsekvensbeskrivningar har tagits fram och testats. Verktöget behöver implementeras under kommande år. Nämnden arbetar med att ge bättre *förutsättningar för en god hälsa* genom att lyfta fram betydelsen av rekreationsområden i närheten av bostadsområden i den fysiska planeringen, men

också genom att arbeta med att bilda naturreservat och med att säkerställa fortsatt god kvalitet på dricksvattnet även med ett ökat byggande. En viktig insats knuten till *miljö- och klimatomställningen* handlar om skärpta krav på ekologisk hållbarhet i markanvisningstävlingar, vilket ger resultat i inlämnade förslag.

Nämnden har bidragit till målet om *god service, enkelhet och korta handläggningstider* genom att ha betydligt kortare handläggningstider och en ökad service genom bland annat kundansvar inom bygglovsverksamheten. Däremot har utbildning i klarspråk, förenklingar på hemsidan och fler e-tjänster inte kunnat genomföras som planerat under 2016, utan ligger kvar som åtgärder för 2017.

Nämnden har ett överskott på 13,3 miljoner kronor jämfört med fullmäktiges budget. Det beror framför allt på större intäkter från plan- och bygglovsverksamheten än förväntat. Samtidigt har kostnaderna varit lägre inom bostadsanpassningen för bidrag och för konsultkostnader inom strategiska enheten.

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN	64,2	50,9	13,3	12,0
Politisk verksamhet	0,9	1,0	0,0	-0,2
Infrastruktur, skydd m.m.	29,0	23,0	6,0	12,3
Vård och omsorg om äldre (SOL och HSL)	20,6	17,1	3,4	0,0
Vård och omsorg om funktionshindrade (SOL och HSL)	13,6	9,4	4,3	0,0
Insatser enligt LSS	0,0	0,3	-0,3	0,0
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoinvestering	2,0		0,0	

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvar för

Jämfört med R9-kommunerna har Uppsala fler bostadsrätter, färre hyresrätter och färre bostäder med äganderätt per 1000 invånare. Jämfört med storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö har Uppsala färre hyresrätter, men fler bostäder med äganderätt per 1000 invånare. Stockholm har fler bostadsrätter än Uppsala per 1000 invånare, Malmö ungefär lika många och Göteborg färre. Statistiken för 2013-2015 visar att det framför allt är bostadsrätter per 1000 invånare som ökar i Uppsala, medan hyresrätter och bostäder med äganderätt ligger på samma nivå.

När Statistiska centralbyrån frågar medborgarna om bostadssituationen i en kommun ställer de frågor om möjligheterna att *hitta* bra boende, *utbudet* av olika typer av boendeformer (hyresrätt, bostadsrätt, småhus etc.) och *hur trivsamt* bebyggelsen är. Jämfört med större städer ger Uppsalas invånare låga värden för att hitta bra boende och om utbudet, men ungefär lika höga värden för hur trivsamt bebyggelsen är. Skillnaden mellan kvinnor och män är liten.

Handläggningen av nämndens ärenden har ökat i omfattning och blivit effektivare. Kvaliteten i handläggningen av bostadsanpassningsbidrag håller en hög nivå. Antalet överklaganden är relativt få och de överklaganden som prövats i domstol bekräftar att kommunen fattat rätt beslut. Kostnaden för beviljade bidragsbelopp har ökat de senaste åren. Det är värt att notera att ett flertal ärenden haft höga beviljade bidragsbelopp som legat i närheten av eller över en miljon kronor. Det är belopp som inte har funnits tidigare år.

Framtida utmaningar

Den stora utmaningen under 2017 kommer att vara att fortsätta att prioritera rätt i valet av program och detaljplaner. De kommunalekonomiska konsekvenserna av byggandet gör att alla projekt måste prioriteras hårdare. En del planer kommer att behöva bromsa in till fördel för andra. Det blir viktigt att skapa förståelse hos byggherrarna för kommunens behov av att prioritera.

Nämnden behöver också se till att det finns rätt kompetens på förvaltningen, trots en hård konkurrens om medarbetare med rätt utbildning och erfarenhet.

Att gå från vision till verklighet när det gäller social hållbarhet är en framtida utmaning. Det är viktigt att säkra att det även finns bostäder till rimlig kostnad i framtiden och att minska segregationen i Uppsalas stadsdelar.

Räddningsnämnden

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner, med Uppsala som värdkommun. Samarbetet startade 2012 och i nämnden sitter ledamöter från alla tre kommunerna.

Räddningsnämnden ansvarar för räddningsverksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO), tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) och i tillämpliga delar kommunernas uppgifter enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Viktiga händelser under året

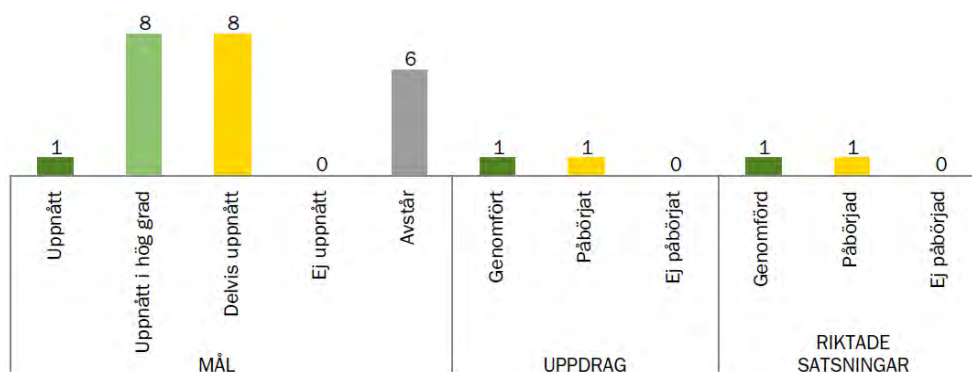
Nämnden har fortsatt att införa metoden första insatsperson (FIP) under året eftersom metoden tydligt väntas bidra till nämndens måluppfyllelse.

Det projekt som drivits under flera år för att förbättra det byggnadstekniska brandskyddet i radhus avslutades under året. Arbetet fortsätter som en del i den löpande verksamheten.

Det pågår ett arbete med att bygga nya brandstationer i Gimo och Tierp samtidigt som några övriga brandstationer byggs om. På nämndens förslag har de tre kommunerna under året avtalat om nybyggnation av en brandstation i Almunge. Förändringarna förväntas leda till en bättre arbetsmiljö och ge förutsättningar för bättre jämställdhet mellan kvinnor och män.

Under året har rengöring och brandskyddskontroll, vanligen kallad sotning, upphandlats. Flera likvärdiga anbud inkom och resulterade i nya entreprenörer i Tierp och Östhammar.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för räddningsnämnden.

Som gemensam nämnd arbetar räddningsnämnden på uppdrag av flera kommuner utifrån ett gemensamt avtal. Nämnden är därför inte bunden till att ta sig an Uppsala kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag på samma sätt som övriga nämnder. Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

Nämnden rapporterar att den helt har uppnått målet om *miljö- och klimatomställningen* och om att ge *förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen*. Nämnden har investerat 3,7 miljoner kronor i en brandövningsmodul för gasol som ger en mycket lägre miljöpåverkan än traditionell brandövning, med förbränning av till exempel trämaterial. Nämnden arbetar med att förebygga olyckor och minska skador till följd av olyckor och bidrar därmed till målet en god hälsa för hela befolkningen.

Exempelvis genomförs utbildningar riktade till vårdpersonal i hur de kan förebygga bränder och hantering av brandsläckare.

Ett inriktningsmål som nämnden anser att den inte bidragit till i tillräcklig utsträckning, är att Uppsala kommun som arbetsgivare *erbjuder attraktiva möjligheter och villkor*. Det finns en svårighet att rekrytera och behålla räddningspersonal i beredskap (så kallade deltid brandsmän) vid vissa orter i kommunen. Även jämställdheten behöver förbättras vid brandförsvaret. Nämnden arbetar långsiktigt för en förbättring inom dessa områden.

Belopp i miljoner kronor för Uppsalas del	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
RÄDDNINGSNÄMNDEN	140,3	139,3	1,1	1,8
Politisk verksamhet	1,1	0,8	0,3	0,2
Infrastruktur, skydd m.m.	139,3	138,5	0,8	1,7
Nettoinvestering	22,4		20,1	

Nettokostnaden för året håller sig inom budget och avviker endast med 0,8 procent från kommunfullmäktiges budget. Den något lägre nettokostnaden förklaras främst av lägre kostnader för kurser och utbildningar och lägre kostnader för reparationer av fordon och materiel än budgeterat.

Nettokostnadsökningen jämfört med föregående år är 3,3 procent och beror till största del på löne- och prisökningar och ökade kostnader för avskrivningar och räntor för genomförda investeringar.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Förutom att räddningsnämnden i sig själv är ett samarbete mellan tre kommuner, verkar nämnden för att utveckla samarbetet med andra räddningstjänster och organisationer i regionen. Vid en jämförelse av kostnad per invånare för räddningstjänst, ligger Uppsala kommuns kostnad cirka 10 kronor lägre än genomsnittskostnaden i kategorin större städer. Uppsala har under flera år haft en responstid (tid från 112-samtal till första resurs på plats) som är lägre än genomsnittet för större städer. Under flera år har det samtidigt varit vanligare med utvecklade bränder i byggnader i Uppsala än i genomsnittet för större städer.

Framtida utmaningar

Rekryteringen av räddningspersonal i beredskap (kallas i vardagligt tal ibland för deltid brandsmän) är en av de viktigaste utmaningarna för att behålla förmåga att utföra räddningstjänst. Det har blivit svårare att rekrytera och behålla räddningspersonal i beredskap. En orsak till detta är att invånare har en förändrad syn på hur man använder sin fritid. En annan orsak är att det är få som arbetar i de mindre tätorterna, vilket är en förutsättning för att vara räddningspersonal i beredskap.

Planering för och av det civila försvaret är en utmaning inte bara för räddningsnämnden utan för hela den kommunala organisationen. För att öka samhällets samlade förmåga är samarbeten med andra samhällsaktörer, företag och frivilliga viktiga för arbetet med att skapa trygga kommuner.

Att förebygga tillbud och olyckor, särskilt hos utsatta grupper, kräver förändrade arbetssätt som exempelvis hembesök eller riktad information till boende på landsbygden. Genom att nå fler, minskar risker samtidigt som den enskildes förmåga att hantera tillbud ökar.

Jämställdhet och mångfald är områden som är i fokus inom räddningsnämndens ansvarsområde men som fortfarande behöver riktade satsningar för att utvecklas snabbare.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för den kommunala vuxenutbildningen, särskild utbildning för vuxna, svenska för invandrare och det kommunala aktivitetsansvaret. Nämnden är kommunens arbetslöshetsnämnd och ansvarar för arbetsfrämjande och kompetenshöjande arbetsmarknadsinsatser samt feriearbete. Nämndens ansvar omfattar också ekonomiskt bistånd, kommunens mottagande av nyanlända, stöd till integrationsinsatser, stöd till föreningar bildade på etnisk grund samt utvecklingsmedel för ökad inkludering. Nämnden ansvarar även för konsument-, budget- och skuldrådgivning.

Viktiga händelser under året

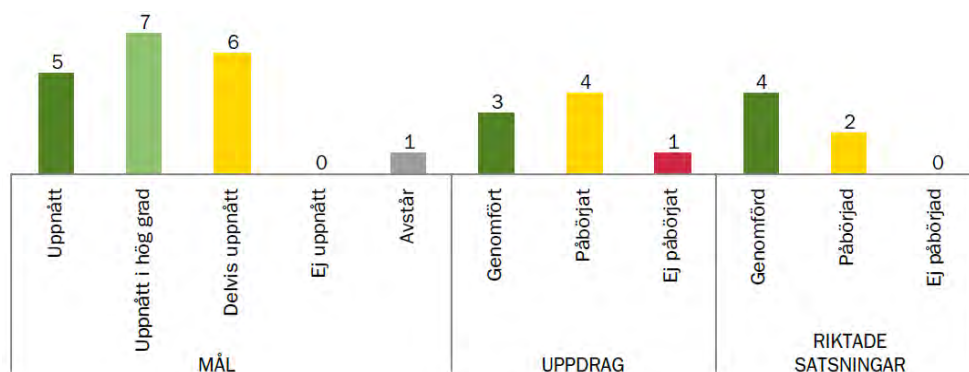
Den stora mängd människor som under hösten 2015 sökte sig till Sverige för skydd behöver någonstans att bo. Den nya bosättningslagen innebär att kommuner ska ta emot det antal nyanlända som anvisas till kommunen. Kommunen har därför arbetat hårt för att ordna bostäder till den mängd personer som Uppsala är skyldig att ta emot.

Nya avtal för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt utbildning i svenska för invandrare (SFI) underlättar uppföljning och kvalitetssäkring av utbildningarna. Färre utförare leder till en ökad flexibilitet med möjlighet för elever att lättare kombinera SFI med exempelvis en yrkesutbildning.

Nämnden har tagit fram riktlinjer och strategiska områden för kommunens stöd till arbetsintegrerande sociala företag. Riktlinjerna beslutades av kommunfullmäktige i december.

Arbete mot överskuldssättning har varit i fokus på statlig nivå och under året har två nya skuldsaneringslagar trätt i kraft; vanlig skuldsanering och F-skuldsanering (skuldsanering för företagare). Syftet med de nya lagarna är att fler ska få möjlighet att ansöka om och genomgå skuldsanering samt att företagare ska få förbättrade möjligheter till skuldsanering.

Måloppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för arbetsmarknadsnämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året. Nämnden har i hög grad bidragit till fullmäktiges mål om *ett ökat utbud av bostäder och arbetstillfällen* och *att uppsalaborna ska ha en egen försörjning*. Nämnden har arbetat intensivt under året med att bygga nätverk med näringslivet, sprida information, etablera kontakter och engagera arbetsgivare för att skaffa platser för att matcha arbetslösa till arbete och praktik. Fler arbetslösa har gått vidare till arbete eller studier efter deltagande i kommunens arbetsmarknadsverksamhet än tidigare.

Nämnden har arbetat intensivt med målen att vara *en öppen och solidarisk kommun avseende flyktingmottagande* och att *minska segregationen*. Nämnden har klarat uppdraget att ta emot samtliga nyanlända personer enligt bosättningslagen, 616 personer. Trots en svår bostadssituation i kommunen har nämnden lyckats erbjuda en majoritet av de nyanlända lägenheter, även om vissa lägenheter har haft korttidskontrakt. Nämnden utgår från geografisk statistik för att kunna göra en strategisk bedömning av var det framöver är lämpligt att ordna bostäder till nyanlända. Syftet är att motverka att

kommunen i sitt mottagande bidrar till att ytterligare öka klyftorna mellan olika områden i staden och ge ökade förutsättningar för bättre integration från start.

Rekordmånga unga har erbjudits och haft feriearbete 2016 genom nämndens stöd, vilket bidrar till målet om att *utveckla det förebyggande arbetet och tidiga insatser*. Det är betydelsefullt att så många som möjligt får en tidig kontakt med arbetslivet för den framtida förankringen på arbetsmarknaden.

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
ARBETSMARKNADSNÄMNDEN	584,4	563,1	21,3	1,5
Politisk verksamhet	1,1	1,2	-0,1	-0,4
Infrastruktur, skydd m.m.	5,0	5,0	0,0	0,3
Fritid och kultur	1,8	1,6	0,2	0,3
Kommunal vuxenutbildning	136,9	123,2	13,7	6,0
Ekonomiskt bistånd	299,4	312,6	-13,2	-15,5
Flyktningmottagande	13,9	19,3	-5,5	0,1
Arbetsmarknadsåtgärder	126,1	100,2	26,2	10,9
Nettoinvestering	4,0	2,4		

Arbetsmarknadsnämndens nettokostnader 2016 är 563,1 miljoner kronor, vilket är 17,8 miljoner kronor lägre än kommunfullmäktiges budget på 580,9 miljoner. Nämnden har fått ytterligare 3,5 miljoner kronor i kommunbidrag under året vilket ger en skillnad på 21,3 miljoner kronor i resultatet. Nämnden har hållit sig inom budgetramen för tilldelat kommunbidrag men det finns avvikelser mot budget per verksamhet.

För att klara en budget i balans har nämnden omprioriterat budgeterade kostnader från icke lagstyrd verksamhet, exempelvis arbetsmarknadsinsatser, till verksamheter som styrs av lagar och förordningar som till exempel ekonomiskt bistånd och utbildning i svenska för invandrare. De stora avvikelserna ligger på fyra verksamhetsområden där vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser har nettokostnader som är lägre än fullmäktiges budget medan ekonomiskt bistånd och flyktningmottagning har nettokostnader som är högre än fullmäktiges budget.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Nyanlända

Många av de bostäder som har gjorts tillgängliga för nyanlända som anvisats finns i socioekonomiskt utsatta områden. Där bor redan en hög andel utrikesfödda, där är arbetslösheten högre och inkomsten och hälsotalen lägre. Detta är något som nämnden har för avsikt att motverka inför nästa års mottagande av nyanlända. Målet är att de nyanlända ska kunna erbjudas bostad i många olika områden i Uppsala, både i staden och i kransorterna.

Verksamhetsområdet är särskilt svårt att planera och prognostisera på grund av att förutsättningarna ändras snabbt. Den statliga schablonersättningen är högre än planerat men samtidigt är också kostnaderna för försörjningsstöd, tillfälliga boenden och stödverksamhet högre än planerat. Efter ett tillskott under året från kommunfullmäktige på 3,2 miljoner kronor landar kostnaderna för området på 5,5 miljoner kronor över fullmäktiges budget. Både intäkter och kostnader avviker stort från nämndbudget och prognos på grund av ökade volymer av nyanlända och kostnaderna har ökat rejält jämfört med 2015.

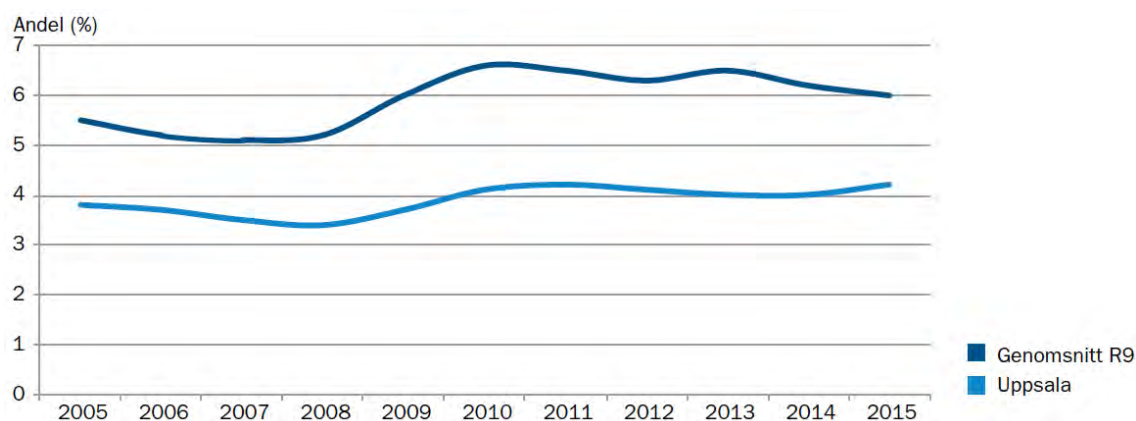
Vuxenutbildning

Antalet studerande inom SFI har ökat stadigt sedan juli 2016 och kommer också att fortsätta öka. Utbildningsplatser har erbjudits utan egentliga köer, men utmaningen blir att klara detta även under 2017. Nämnden samarbetar med Arbetsförmedlingen för att utveckla en yrkesinriktad SFI där målet är att utveckla SFI med inriktning mot vård och omsorg i hela länet.

Även om antalet elever inom SFI har ökat, så har antalet minskat inom främst gymnasial vuxenutbildning. De nya avtalen för vuxenutbildning och SFI innebär lägre kostnader samtidigt som statsbidragen är högre än beräknat både inom gymnasial vuxenutbildning och SFI. Det har lett till att nettokostnaderna är 13,7 miljoner kronor lägre än i kommunfullmäktiges budget och nämndens prognoser.

Ekonomiskt bistånd

Det har länge varit mindre vanligt att invånare i Uppsala har ekonomiskt bistånd jämfört med andra större kommuner. Uppsala har en god arbetsmarknad och en välutbildad befolkning vilket ger goda förutsättningar för kommunens invånare att försörja sig själva. I Uppsala finns det många stora offentliga arbetsgivare som inte är konjunkturkänsliga. Kommunen har också ett välutvecklat samarbete med externa samarbetspartners kring de som får ekonomiskt bistånd.

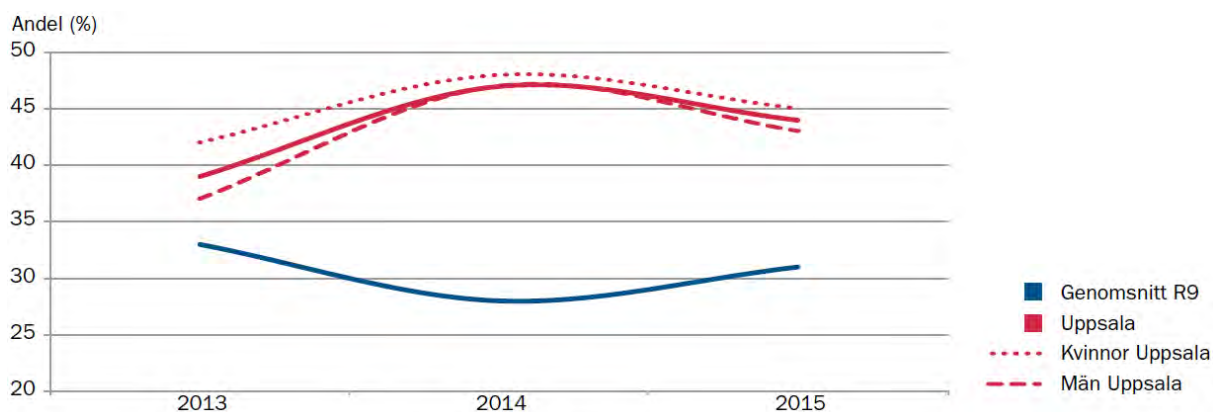
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%). Könsuppdelad statistik saknas. Källa: Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada)

Även om det är få som får ekonomiskt bistånd, får de som har rätt till ekonomiskt bistånd förhållandevis mycket. Antalet hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd har ökat under 2016. Uppsala har bland de högsta hyreskostnaderna per kvadratmeter i allmännyttan jämfört med andra kommuner. Eftersom det är dyrt att bo i Uppsala blir det svårare att försörja sig själv genom deltidsarbete, arbetslöshetsersättning eller etableringsersättning. Det förklarar varför en stor andel av de som uppbär ekonomiskt bistånd i Uppsala får det under en längre period. En grupp som är särskilt sårbar för långvarigt ekonomiskt bistånd är kvinnor med dålig hälsa.

Inom ekonomiskt bistånd är nettokostnaderna 13,2 miljoner kronor högre än kommunfullmäktiges budget, men skillnaden är mindre än tidigare år. Kostnaderna för utbetalt försörjningsstöd har ökat med cirka 1,2 procent jämfört med 2015. Det innebär att kommunen haft en låg kostnadsökning två år i rad. Handläggningskostnaderna för ekonomiskt bistånd ligger generellt lägre än genomsnitt för andra jämförbara stora kommuner.

Arbetsmarknadsinsatser

Kostnaden för kommunal arbetsmarknadsverksamhet per invånare är ungefär i samma nivå som andra kommuner inom R9. Däremot är det betydligt vanligare att de som har deltagit i Uppsalas arbetsmarknadsverksamhet har börjat arbeta eller studera efteråt. Skillnaden mellan kvinnor och män är låg. Arbetslösheten i Uppsala är låg och är en viktig förklaring, men det finns också förklaringar som hänger ihop med målgruppsprioritering, effektiva och anpassade arbetsmarknadsinsatser, en välutvecklad kommunal vuxenutbildning samt individens kontaktnät, erfarenheter och hälsa.

Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, andel deltagare som börjat studera eller arbeta av totalt antal avslut. Källa: Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada).

Uppsala har ett tätt samarbete mellan arbetsmarknadsverksamheten och den kommunala vuxenutbildningen för att öka möjligheten till kombinationer av arbetsmarknads- och utbildningsinsatser. Uppsala har tidigt använt sig av nya statliga arbetsmarknadssatsningar och har under flera år satsat på kommunala arbetsmarknadsanställningar, som underlättar för personer som länge varit utan arbete att komma in på arbetsmarknaden igen. Uppsala beviljar olika sociala företag och ideella föreningar bidrag för att utföra arbetsträning. Andelen som går till arbete från arbetsträning är relativt hög inom dessa företag, då de har möjlighet att anställa personerna inom den egna verksamheten efter avslutad arbetsträning.

Inom arbetsmarknadsinsatser är nettokostnaderna 26,2 miljoner kronor lägre än fullmäktiges budget. Anledningen är att det tagit tid att öka utbudet av arbetsmarknadsanställningar, efter beslutet att stoppa arbetsmarknadsanställningar, som fattades 2015 för att få en ekonomi i balans. Även kostnaderna för feriearbete var lägre än planerat, trots att fler unga fick ett feriearbete 2016 än tidigare år.

Framtida utmaningar

Öka arbetsförmågan

Nämnden behöver bli bättre på att nå personer som står långt från arbetsmarknaden. Det nya studiestartstödet ska ge personer som inte tänkt studera en möjlighet att läsa med bidrag i stället för med studielån. Det uppsökande arbetet behöver utvecklas i ett samarbete med Arbetsförmedlingen och Centrala studiestödsnämnden. Nämnden behöver även bidra till att utveckla arbetet kring individer med komplexa problem som har behov av mycket stöd från många myndigheter och verksamheter.

Nämnden ska kunna erbjuda arbetsträning av hög kvalitet även till målgrupper som mer eller mindre saknar kunskaper i det svenska språket, så att språket i sig inte är ett hinder för att upprätthålla eller utveckla sin arbetsförmåga. Nämnden måste även utveckla branschnära kopplingar inom sin arbetsträning i egen regi, för att på så sätt bidra till förflyttning från arbetsträning till praktik och arbete ute på den öppna arbetsmarknaden.

Påskynda etableringen

Den nya bostättningslagen har haft stor påverkan på arbetsmarknadsnämnden och kommunen som helhet under 2016 och kommer ha så även kommande år. En ökad mängd mottagna nyanlända ger ökade kostnader för att få fram bostäder, utbildning och arbetsmarknadsinsatser. Redan under etableringstiden ökar kostnaderna för kompletterande ekonomiskt bistånd, eftersom nyanlända inte klarar sig på den statliga etableringsersättningen på grund av höga boendekostnader.

För att mottagandet inte ska leda till ökad arbetslöshet, segregation och stora kostnader är det viktigt att nyanlända blir självförsörjande så snart som möjligt. Därför behöver fler boendelösningar med rimliga kostnader tas fram, utökat samarbete med Arbetsförmedlingen samt effektfulla integrationsinsatser i mottagningsskedet. Under 2016 infördes tidsbegränsade uppehållstillstånd som norm för nyanlända från att tidigare ha beviljats permanent uppehållstillstånd. Det kan komma att försvåra integrationen.

Se till att det finns kompetenta medarbetare

Rekrytering av lärare i svenska som andraspråk blir allt svårare. Kommuner och utbildningsanordnare konkurrerar med varandra om legitimerade lärare. Ett särskilt problem är att lärare inom vuxenutbildningen inte får ta del av det statliga lärarlönelyftet, vilket medför konkurrens om lärare även gentemot grundskola och gymnasium.

Efterfrågan på socialsekreterare är stor bland landets kommuner vilket leder till hög konkurrens inte bara mellan kommuner utan även mellan olika förvaltningar inom kommunerna. Konkurrensen försvårar även möjligheten att behålla personalen en längre period.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden ansvarar för huvudmannaskapet avseende det kommunala skolväsendet enligt skollagen, utom kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och öppen fritidsverksamhet. Utbildningsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter i övrigt enligt skollagen och för den vuxenutbildning, särskilda utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och naturskola som bedrivs i egen regi samt skolskjuts.

Viktiga händelser under året

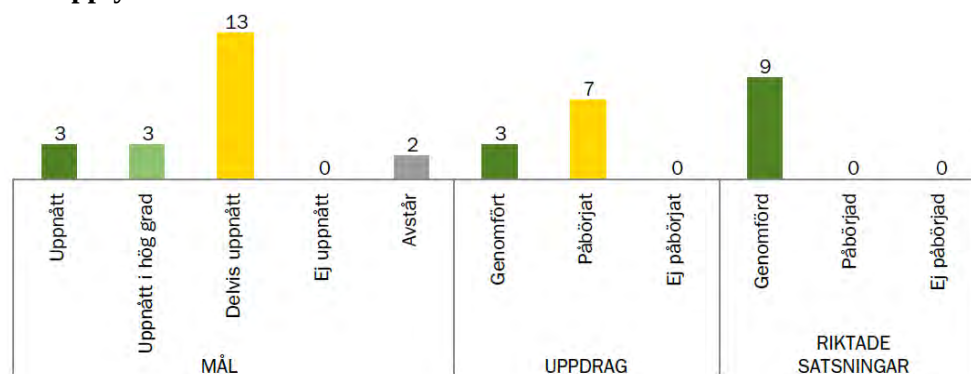
Utbildningsnämnden har under året beslutat om två viktiga planer för att säkerställa en framtida verksamhet som svarar upp mot invånarnas behov. En plan för strategisk kompetensförsörjning beslutades efter en rad dialoger med elever, medarbetare och vårdnadshavare och en plan för strategisk försörjning av pedagogiska lokaler beslutades i april och tar sikte på 5000 nya grundskoleplatser och 700 nya förskoleplatser till år 2020.

För att underlätta vardagen för vårdnadshavare och barn har nämnden beslutat att syskonförtur ska tillämpas vid val av skola från förskoleklass till och med årskurs 3. Beslut har också tagits om att föra in relativ närhet som en prioriteringsgrund vid val av förskola för att alla ska ha möjlighet att få en plats nära hemmet.

Nämnden har beslutat om nya riktlinjer samt ny organisation för studie- och yrkesvägledningen. Syftet är att ge studie- och yrkesvägledarna en tydligare och mer integrerad roll på skolorna.

För första gången delades det 2016 ut ett pedagogiskt ledarskapspris för att uppmuntra ett framgångsrikt pedagogiskt ledarskap i Uppsala kommun. Liksom tidigare år delades det också ut pedagogiska priser till förskollärare och lärare. För första gången har det också delats ut ett pris i Sopkampen till förskola eller skola som visar prov på innovativa lösningar inom området matsvinn, avfallshantering eller nedskräpning.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för utbildningsnämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

Nämnden kan konstatera att *studieresultaten förbättras* för Uppsalas elever. Förbättringstakten är i vissa delar av kommunen högre än i riket som helhet. Samtidigt expanderar verksamheten kraftigt. Utbildningsnämnden har under året haft en stor utmaning i att organisera mottagandet av de asylsökande elever som har kommit till Uppsala 2015-2016. Arbetet innebär att nyanlända barn och elever fått en gemensam ingång till skolsystemet och att placeringen sker snabbt med hänsyn till barnets behov. Den granskning som Skolinspektionen under året har genomfört av mottagande av nyanlända elever i grundskolan, ger Uppsala kommun i huvudsak gott betyg. Nämnden har därmed bidragit till att uppfylla målet om en *öppen och solidarisk kommun avseende flyktingmottagande*.

Inom alla skolformer finns det för stora skillnader mellan de enheter som har högst respektive lägst studieresultat. Det finns därför mer att göra kring *att jämma ut skillnader i levnadsvillkor*.

Utbildningsnämnden tillämpar en modell för resursfördelning som ger mer pengar till skolor och förskolor som har större utmaningar. Modellen håller på att följas upp och resultatet redovisas till nämnden under våren 2017.

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
UTBILDNINGSNÄMNDEN	4 429,9	4 431,2	-1,3	-18,3
Politisk verksamhet	2,3	2,0	0,4	-0,3
Förskoleverksamhet	1 374,5	1 348,2	26,3	16,8
Grundskola, förskoleklass och skolbarnsomsorg	2 218,8	2 189,2	29,6	20,0
Grundskola	82,8	77,3	5,4	7,0
Gymnasieskola	699,2	774,9	-75,8	-59,7
Gymnasieskola	52,3	49,4	2,8	-1,9
Kommunal vuxenutbildning	0,0	-10,0	10,0	1,5
Övriga verksamheter	0,0	0,1	-0,1	-1,7
Nettoinvestering	44,0		19,8	

Med en budgeterad nettokostnad på 4 359 miljoner kronor är det ekonomiska resultatet för nämnden - 1,3 miljoner kronor. Det ekonomiska resultatet har påverkats av att antalet elever i Uppsalas grund- och gymnasieskolor är betydligt fler än vad nämnden beräknade vid årets början. Utbildningsnämnden fick därför ett utökat kommunbidrag för 2016 med 70 miljoner kronor genom kommunfullmäktiges beslut den 5 september 2016. Nämnden har också fått högre statsbidrag än budgeterat. De största statsbidragen avser bidrag från Migrationsverket för asylsökande elever samt lärarlönesatsningen.

I april 2015 tog nämnden ett inriktningsbeslut för att skapa budget i balans för gymnasieskolan i egen regi. Dessa och ytterligare åtgärder har till största delen genomförts och 2017 beräknas en budget i balans.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Under 2016 nämnden prioriterat arbetet med rutiner och stöd för att skapa en röd tråd i elevernas skolgång vid övergångar mellan och inom skolformer och mellan skolor. Ett samarbete med bland andra socialtjänsten har påbörjats för att tidigt fånga upp elever med hög frånvaro.

Förskola

Verksamheten i förskolan följs upp bland annat genom enkäter till vårdnadshavare. Vårdnadshavarnas uppfattning om förskolornas verksamhet har utvecklats positivt under perioden 2013-2016, både i kommunen som helhet och i den kommunalt drivna verksamheten.

Utvecklingen bedöms vara ett resultat av ett medvetet arbete med att fokusera på förskolans uppdrag kring undervisning och lärande. Även om den övergripande utvecklingen är positiv kvarstår en skillnad i likvärdighet mellan förskolor. I den kommunala verksamheten pågår ett arbete med att minska skillnaderna mellan förskolorna genom att förbättra situationen i de förskolor där resultaten är

lägre. Alla nivåer analyserar sina resultat och verksamhetens effektivitet. Målet för arbetet är att alla barn ska utvecklas till sin fulla potential och i det arbetet ingår bland annat att hitta former för att tydligare kunna följa upp undervisningens påverkan på varje barns lärande.

Antalet folkbokförda förskolebarn i Uppsala kommun har i snitt varit 11290 vilket är något fler än 2015. Statsbidraget för mindre barngrupper i förskolan har bidragit till mindre barngrupper. Statsbidraget har också möjliggjort att personal har fått kompetensutveckling och handledning kring arbetssätt. Antalet barn per medarbetare har i den kommunala förskolan sjunkit från 5,69 år 2015 till 5,35 år 2016.

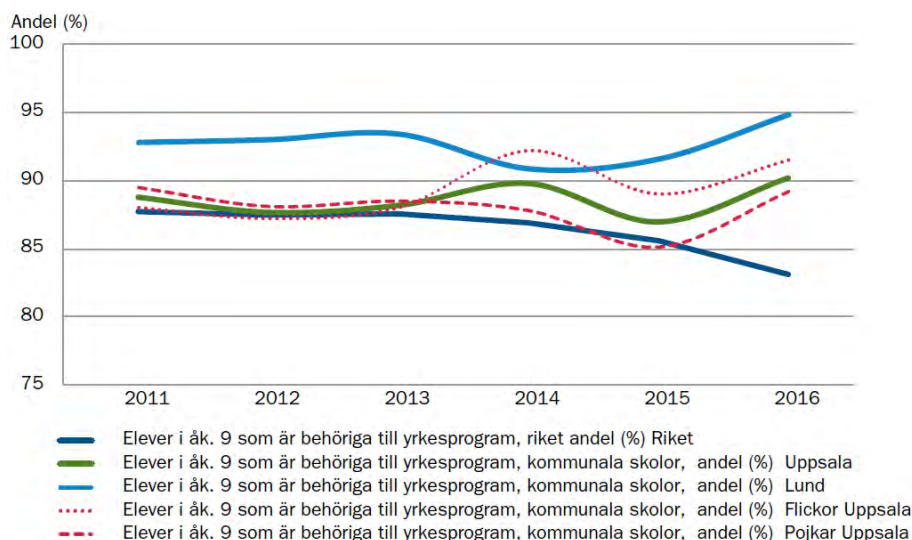
Det ökande antalet barn som behöver plats i förskolan ställer krav på flexibilitet och samarbete vilket också inneburit inventeringsinsatser i befintligt fastighetsbestånd. Branden i Kullens förskola och förseningen av Jarlaparkens förskola har inneburit en förlust i antal platser som ger en pressad situation. Kompetensförsörjningen är en stor utmaning. För att skapa en jämn fördelning av kompetens omfördelas förskollärare genom motiverande åtgärder. Fortsatt arbete behövs för att klara rekryteringsbehovet och för att vända utvecklingen med den höga sjukfrånvaro som finns inom förskolan. De tjugo förskolor som har lägst antal förskollärare per barn prioriteras för särskilda insatser.

Utbildningsnämnden har ansvar för tillsyn av de fristående förskolorna i kommunen. Verksamheten har under 2016 granskats av KPMG och revisionen bedömer att tillsynen i Uppsala kommun bedrivs strukturerat, systematiskt och med kvalitet utifrån gällande styrdokument. Revisionen rekommenderar att utbildningsnämnden årligen begär in en rapport av arbetet med tillsyn av fristående förskolor, pedagogisk omsorg och fritidshem samt att besluten efter tillsyn tillgängliggörs för berörda vårdandshavare och intresserad allmänhet. Detta omhändertas under 2017.

Med en budgeterad nettokostnad på 1 374,5 miljoner kronor redovisar förskoleverksamheten ett överskott på 26,4 miljoner. Överskottet hänförs till verksamheten i kommunens regi och beror på mer statsbidrag än budgeterat, svårigheten att rekrytera förskollärare, hög sjukfrånvaro som inte alltid vikariebesatts och högre andel yngre medarbetare.

Grundskola

Utgångspunkten är att alla elever ska gå ut grundskolan med behörighet till nationellt program i gymnasieskolan. Resultaten för eleverna i kommunalt drivna grundskolor utvecklas positivt och uppvisar den högsta andelen behöriga på sex år. Se diagram nedan. Elever med okänd bakgrund⁴ är inte medräknade i diagrammet 2016.

Andel elever behöriga till yrkesprogram, år 9, Uppsala jämfört med Lund och riket. Källa: Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada).

⁴ Elever med okänd bakgrund är ett begrepp som används i Skolverkets statistik. Här ingår bland annat personer som nyligen har kommit till Sverige och saknar personnummer.

Den positiva resultatutvecklingen har skett samtidigt som verksamheten har expanderat kraftigt. Även när det gäller andelen behöriga elever till naturvetenskaps- och teknikprogram har Uppsala utvecklats positivt. De goda resultaten gäller även om de fristående skolorna i kommunen räknas med.

Om studieresultat för elever med okänd bakgrund räknas med i statistiken är andelen behöriga till nationellt program lägre än 2015. Av de elever som 2016 slutade årskurs 9 har de flesta gått mycket kort tid i svensk skola och det är naturligt att de inte har hunnit uppnå kunskapskraven. För att få till stånd en så god integration som möjligt har förberedelseklasser etablerats på flera skolor i olika stadsdelar.

Resultaten inom grundskolan visar på brister i likvärdighet mellan och inom skolor. Under året har de kommunala grundskolorna börjat arbeta i det gemensamma dokumentationssystemet Unikum vilket underlättar erfarenhetsutbyte och möjlighet att få en bild av resultat och effekter av undervisning. Uppföljning sker på alla nivåer från lärare till förvaltnings- och nämndnivå. Syftet är att förbättra likvärdigheten genom att både förbättra resultaten i de skolor som ligger lägre och att alla elever ska utmanas för att utvecklas till sin fulla potential.

Elevernas uppfattning om likabehandling och delaktighet följs årligen upp i enkäter i årskurserna 5 och 8 i både kommunala och fristående skolor. Det är ganska små skillnader mellan åren och mellan flickor och pojkar, men eleverna i årskurs 5 har en mer positiv bild av likabehandling och delaktighet på skolan än eleverna i årskurs 8. Under 2016 har Uppsala dessutom deltagit i Skolinspektionens enkät som tar upp bland annat frågor om undervisning och studiero. Resultatet visar att eleverna från Uppsala kommuns skolor i högre grad svarar positivt än genomsnittet för deltagande skolor från ett urval av 59 kommuner. Skolinspektionens enkät presenterar inte resultat fördelat på kön, så det finns inga uppgifter om skillnader mellan flickor och pojkar.

Uppföljningen av skolvalet visar att några skolor, främst i de centrala delarna av staden, har högre söktryck än vad de har möjlighet att ta emot. Det finns även ett samband som pekar på att de skolor med högt söktryck får ett ännu högre söktryck ju fler som väljer aktivt. Andelen elever som fick placering på sitt förstahandsval 2016 var 88,8 procent för förskoleklass och 77,3 procent för åk 1-9. Resultatet visar på vikten av att alla skolor behöver vara attraktiva för Uppsalas vårdnadshavare och elever.

Med en budgeterad nettokostnad på 2 218,8 miljoner kronor redovisar verksamheten i förskoleklass, grundskola och fritidshem ett överskott med 29,6 miljoner. Överskottet inom grundskola kan förklaras av att det varit en svårighet att rekrytera behörig personal i takt med elevtalsökningen. Antal elever i Uppsalas grundskolor var i snitt 23206, vilket är 1234 fler än under 2015 och varav 1050 tagits emot inom kommunens egen verksamhet.

Kostnaden för lokaler har inte ökat i samma omfattning som elevökningen på grund av att grundskolan förtätat i befintlig verksamhet. Den förtätning som har skett med fler elever per kvadratmeter kommer inte att vara möjlig när antalet elever ökar ytterligare. Det är därför viktigt att lokaler är flexibla och användbara i ett 0-19-årsperspektiv.

Fritidshem

Fritidshemsverksamheten följs årligen upp genom enkäter till elever i årskurs 2 och 3. Totalt sett har väldigt små förändringar skett över tid vad gäller fritidshemmens enkätresultat. Det är framför allt frågor om delaktighet som haft en positiv utveckling över tid, det vill säga om man får vara med och bestämma vad man ska göra, om man är delaktig i arbetet mot diskriminering och likabehandling, om man samarbetar med varandra och om man blir lyssnad på av personalen.

Skillnaderna mellan de fritidshem där barnen svarar mest positivt och minst positivt på enkätfrågorna är fortfarande stora. För de kommunala fritidshemmen finns ett nätverk som kommer att användas för att verksamheterna själva ska kunna öka likvärdigheten och lära av varandra.

Gymnasieskola

Utgångspunkten är att alla elever ska nå gymnasieexamen. Genomströmningen i gymnasieskolan har blivit bättre. Det förklaras främst av att elever i yrkesprogram i ökad utsträckning tar examen inom tre år.

I de kommunala gymnasieskolorna pågår ett arbete för att öka likvärdigheten mellan och inom skolorna samt för att alla elever ska utmanas att nå sin fulla potential. Respektive skolas resultat och arbete följs upp av förvaltningen och nämnden. Genom en utvecklad systematik för uppföljning bevakar rektorerna nu i större utsträckning att åtgärder vidtas, i de fall det finns risk för att elever inte ska nå målen. Rektorer arbetar under läsåret med prognoser för hur många som bedöms nå examen.

Elevernas uppfattning om likabehandling och delaktighet följs årligen upp i enkät i år 2. Andelen positiva svar om likabehandling har ökat från 71 procent 2013 till 73 procent 2016. När det gäller delaktighet har dock andelen positiva svar sjunkit från 71 procent till 67 procent 2016. Skillnaden mellan flickor och pojkar är mycket liten. Under 2016 har Uppsala kommun också deltagit i Skolinspektionens enkät som tar upp bland annat frågor om undervisning och studiero. Resultatet visar att eleverna från Uppsala kommuns skolor i högre grad svarar positivt inom flertalet områden, jämfört med genomsnittet för deltagande skolor från 59 kommuner. Det finns inga uppgifter om skillnader mellan flickor och pojkar.

Elevantalet ökade kraftigt under 2016. Antal elever var i snitt 7028 vilket är 659 fler än 2015 och varav 657 är inom kommunal verksamhet. Ökningen berodde huvudsakligen på ett stort antal asylsökande och nyanlända elever. För att kunna ta emot alla eleverna öppnade vid läsårsstarten en skola med introduktionsprogrammet språkinträdning (Sprint). Sprint anordnas också på flertalet andra gymnasieskolor. Under året har Skolinspektionen gjort en kvalitetsgranskning av undervisningen på Sprint. Skolinspektionen konstaterar i beslutet att man inte funnit något att anmärka på.

Med en budgeterad nettokostnad på 663,2 miljoner kronor redovisar gymnasieskolan ett underskott på 75,8 miljoner. I underskottet ingår en engångspost om 72,5 miljoner kronor som tas upp i bokslutet på grund av en pågående rättslig process kring ersättning till fristående gymnasieskolor. Trots att processen inte är avslutad väljer kommunen att i bokslutet reservera sig för risken för återbetalning.

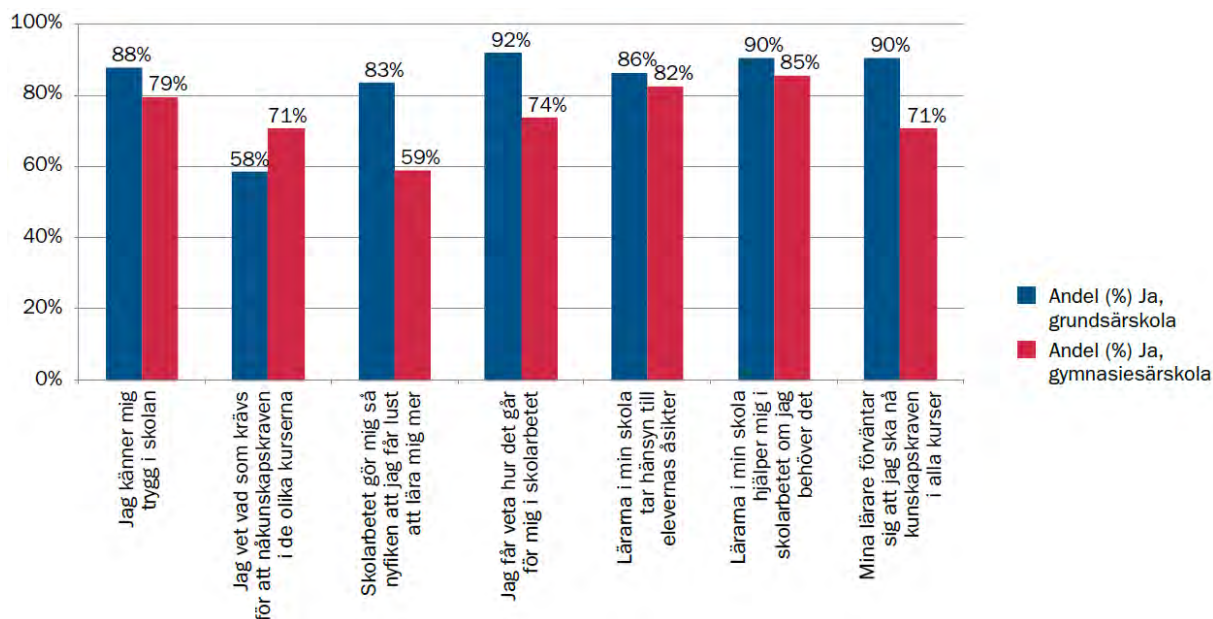
Under de senaste åren har gymnasieskolan i kommunens regi arbetat för att få ekonomi i balans och att skapa skolor som har ekonomisk bärkraft. Särskilda åtgärder har tillsammans med kontinuerliga effektiviseringar i verksamheten lett till att underskottet för den kommunala gymnasieskolan har minskat och att budgeten för 2017 är i balans.

Särskola

I snitt har 170 folkbokförda elever i Uppsala kommun gått i grundsärskola under året. Under hösten har antal elever ökat, framförallt elever i behov av träningsklass. Gymnasiesärskolan har däremot något färre elever än 2015. Årssnittet för gymnasiesärskolan är 98 folkbokförda elever.

Grundsärskolan hade en budgeterad nettokostnad på 82,8 miljoner kronor och redovisar ett överskott på 5,4 miljoner. Gymnasiesärskolan hade en budgeterad nettokostnad på 52,3 miljoner kronor och redovisar ett överskott på 2,8 miljoner. Överskotten beror bland annat på att kostnader för skolskjuts varit lägre än budgeterat och att färre elever än beräknat studerat på de dyrare individuella gymnasieprogrammen.

Verksamheten i grund- och gymnasiesärskola följs från och med 2016 upp genom enkäter. Under 2016 deltog enbart kommunala skolor. Utgångspunkten är de frågor som används av Sveriges kommuner och landsting i öppna jämförelser. Det samlade resultatet visar att eleverna är nöjda med sin skolgång. Ett utvecklingsområde är i vilken utsträckning eleverna känner till vad som krävs för att nå kunskapsmålen. Gymnasiesärskolans elever svarade mindre positivt än grundsärskolans elever på samtliga frågor utom på vad som krävs för att nå målen. Svaren delas inte upp på flickor och pojkar på grund av att det rör sig om så få elever.

Resultat på elevenkät i grundskola och gymnasieskola. Källa: Utbildningsnämndens egen uppföljning.

Framtida utmaningar

Likvärdigheten är nämndens största utmaning. Nämndens uppdrag är att ge varje elev, oavsett bakgrund, möjlighet att lämna gymnasiet med en gymnasieexamen. Uppdraget handlar inte bara om att alla ska få det stöd de behöver för att nå grundläggande nivå. Verksamheterna ska också utformas så att alla utmanas i sitt lärande för att nå sin fulla potential oavsett vilken skola man går i. Det mest utmanande uppdraget avser utbildningen för de elever som kommit till Sverige i tonåren och som då har mycket kortare tid på sig för att nå målen. Under 2017 kommer några av dessa elever också att få avvisningsbeslut, vilket är en stor påfrestning för eleven, men som också kommer att påverka skolan där eleven går.

Den lokalstrategiska planen innebär att antalet platser ökar med närmare 30 procent inom grundskola och 10 procent inom förskola under åren 2016-2020. Det finns stora renoveringsbehov 2016-2020 vilket medför behov av evakueringslokaler. Ett ökat elevantal har hittills i stor utsträckning lösts genom förtätning i befintliga lokaler, men det kommer framöver inte att vara möjligt. Byggandet och användningen av lokaler behöver matchas rätt med tillförlitliga prognoser av barn- och elevtalsutvecklingen för att undvika lokalbrist eller tomställda lokaler. Alla parter som deltar i plan- och byggprocesser behöver arbeta gemensamt för att uppnå det politiska målet att lokalkostnad per barn och elev inte ska öka.

Utmaningen med kompetensförsörjning är störst inom förskolan, både att se till att det finns vikarier och för att rekrytera legitimerade förskollärare. Det är också svårt att kunna rekrytera specialpedagoger och lärare inom praktiskt-estetiska ämnen inom grundskolan. Under 2017 kommer arbetet att påbörjas med att genomföra de åtgärder som anges i planen för strategisk kompetensförsörjning.

Omsorgsnämnden

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Vidare ansvarar nämnden för service, vård och omsorg enligt socialtjänstlagen i ordinärt och särskilt boende för personer upp till 65 år som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Nämnden ansvarar för uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen inom ovanstående områden och ansvarade fram till och med juli 2016 även för bostadsanpassning.

Viktiga händelser under året

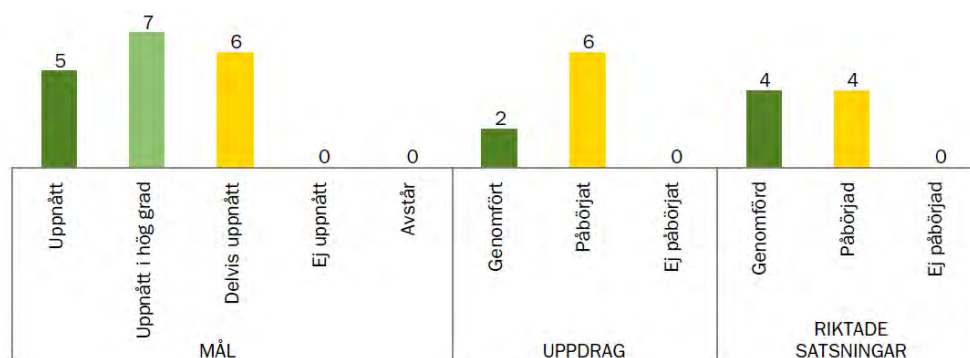
Nämnden har genomfört en rad utvecklings- och förbättringsarbeten under 2016 – trots kostnadseffektiviseringar och förberedelser inför ny nämndorganisation.

Sanktionsavgifterna till Inspektionen för vård och omsorg på grund av beslut som inte har verkställts har minskat för andra året i rad. Nämndens verksamheter har genomfört kartläggningar och analyser för att målgruppens få sina behov tillgodosedda genom bostad med särskild service och för att undvika sanktionsavgifter.

För att öka målgruppens möjlighet till kultur- och fritidsaktiviteter och semestervistelse i bostad med särskild service LSS har nämnden haft ett större fokus på detta i sina upphandlingar.

I september beslutade kommunfullmäktige om avgiftsbefrielse för samtliga resor till och från daglig verksamhet, vilket har inneburit en minskad intäkt för nämnden med cirka 850 tusen kronor.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för omsorgsnämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

Nämnden har flera åtgärder som syftar till att uppnå inriktningsmålen om att *ge förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen, jämna ut skillnader i levnadsvillkor* och att *utveckla förebyggande arbete och tidiga insatser*. Projekt Hikikomori inom socialpsykiatri har permanentats som ett stöd för vuxna personer som isolerar sig och som trots stora behov av stöd från samhället drar sig undan detta. Nämnden har hos kommunstyrelsen ansökt om och beviljats medel för sociala investeringar i ett projekt med stöd mot studier för personer inom socialpsykiatri.

Nämnden har genomfört flera insatser för att *möjliggöra för ett ökat utbud av bostäder och arbetstillfällen*. Projektet Boendekarriär har inneburit att lägenheter har kunnat frigöras för personer med stora omvårdnadsbehov. Nämndens verksamheter har under hösten 2016 samarbetat med verksamheter inom plan- och byggnadsnämnden för att planera nya bostäder med särskild service. Arbetet har fått till följd att drygt 40 nya lägenheter kommer att vara färdiga för inflyttning under 2017 och 2018.

I linje med fullmäktiges mål att *erbjuder fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning* har nämnden avslutat beslut om daglig verksamhet för 13 personer och de har istället

erhållit anställning på öppna arbetsmarknaden eller som egen företagare. Detta är det bästa resultat nämnden uppnått på fem år. 34 procent av de som var inskrivna vid årsskiftet hade anställning eller studerade.

Nämnden har också arbetat mycket för att öka delaktigheten för personer med funktionsnedsättning i linje med målen om *inflytande och delaktighet inom välfärden, barns och ungas delaktighet* och *att personer med funktionsnedsättning ska få mer egenmakt och i större utsträckning kunna påverka sin vardag*. Nämnden har på uppdrag av kommunfullmäktige utarbetat ett funktionshinderpolitiskt program tillsammans med handikapporganisationerna (HSO). Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning syftar till att skapa förutsättningar för en ökad trygghet samt att upplevelsen av frihet, delaktighet och självbestämmande ska stärkas. Ett LSS-råd inrättades under 2016 av omsorgsnämnden med representanter från HSO, omsorgsnämnden och omsorgsförvaltningen.

En stor utbildningssatsning för baspersonal har slutförts i nära samverkan med intresseorganisationerna. Ett flertal delaktighetsslingor har genomförts bland annat inom daglig verksamhet där brukare diskuterar frågor som sedan tas om hand av verksamheten. När det gäller barns och ungas delaktighet har nämnden arbetat med att vårdnadshavare alltid ska delta i möten gällande samordnad individuell plan och myndighetsbeslut. Barnen har deltagit i den mån det är möjligt. Nämnden deltar också i ett projekt för ökad delaktighet för barn och unga via Sveriges kommuner och landsting, kallat Innovationsguiden.

Sjukfrånvaron för medarbetarna var för året 5,5 procent vilket är en godtagbar siffra. Antalet tjänster för biståndshandläggare har utökats så att antalet ärenden som en handläggare ansvarar för idag ska ligga på cirka 80 ärenden, jämfört med tidigare upp emot 130 ärenden per handläggare. De genomsnittliga handläggningstiderna har förlängts något under året men nämnden genomför fortfarande utredningar med god tidsmässig marginal gentemot lagstiftningens krav på tre månader. Samtliga biståndshandläggare har fått utbildning inom jämställdhetsintegrering

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
OMSORGSNÄMNDEN	1 529,6	1 518,8	10,8	-31,9
Politisk verksamhet	1,1	1,2	0,0	0,0
Vård och omsorg om funktionshindrade	1 528,5	1 517,6	10,9	-32,0
varav vård och omsorg om äldre (SoL HSL)	111,2	110,8	0,4	-104,7
varav öppna insatser	35,4	31,8	3,6	0,0
varav SoL och HSL	321,2	368,8	-47,6	50,4
varav LSS	1 060,6	1 006,3	54,4	22,3
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,1
Nettoinvestering	2,0		0,0	

Omsorgsnämndens nettokostnader är 10,8 miljoner kronor lägre än budgeterat. Ovanstående tabell visar det ekonomiska utfallet vid bokslut samt prognos i förhållande till kommunfullmäktiges ramtilldelning per verksamhetsområde. Nämnden har lagt en kostnadsbudget för 2016 efter förväntat utfall per verksamhetsområde. Nämnden har förstärkt områden inom Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), samt minskat tilldelningen inom Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken (ASS), i förhållande till fullmäktiges budget.

I årsbokslutet 2015 redovisade nämnden ett negativt resultat om 31,9 miljoner kronor. Inför 2016 vidtog nämnden planerade åtgärder för en budget i balans. En ny ersättningsmodell för boendestödet har minskat kostnaderna med fem miljoner kronor per helår. Även för serviceboenden enligt LSS har en ny ersättningsmodell införts, vilket har inneburit 4,5 miljoner kronor i lägre kostnader. Inom LSS gruppboendestäder har nya nivåersättningar och upphandlingar som genomfördes under 2015 lett till kostnadsminskningar på uppskattningsvis 11 miljoner kronor.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Minskad andel SoL-beslut och ökad andel LSS-beslut

Arbetet med att minska antalet beslut om SoL till förmån för LSS har under året inneburit minskade nettokostnader för SoL-insatser. Antal beslutade och verkställda LSS-insatser har ökat med 97 stycken per den 1 oktober 2016 jämfört med den 1 oktober 2015. Detta gör det möjligt för Uppsala att få ökade intäkter i det nationella LSS-utjämningsystemet.

Den senaste statistiken från 2015 visar att sammanlagt 0,76 procent av Uppsalas befolkning (0-64 år) hade en LSS-insats. Riksgenomsnittet är 0,86 procent och genomsnittet för R9-kommunerna är 0,90 procent. Uppsala har alltså en lägre andel invånare med LSS-insats än riksgenomsnittet och genomsnittet för R9-kommunerna, även med hänsyn tagen till att antalet LSS-beslut har ökat under året.

Personlig assistans

Antal brukare med personlig assistans har ökat från januari till december från 116 till 122 personer. Ökningen består av brukare som har många timmar assistans, över 400 timmar per månad. Statistik från Socialstyrelsen visar att timmarna inom personlig assistans har ökat under de senaste åren även i landets övriga kommuner. För Uppsalas del har ökningen i antalet personer som fått mer än 40 timmar personlig assistans per vecka ökat med 89 procent mellan 2007 och 2015. Flertalet av R9-kommunerna har haft en större procentuell ökning än Uppsala under samma tid.

Kommunens grundersättning för personlig assistans har under 2016 varit 258 kr per timme, och för brukare med behov av assistans nattetid har ersättningen varit 288 kr per timme i enlighet med Försäkringskassans schablonersättning. Nämnden har under året haft ett flertal ansökningar om det högre ersättningsbeloppet. I slutet av året kom en dom från högsta förvaltningsdomstolen som ger kommuner rätt att kräva ett underlag för beräkning av kostnader för personlig assistans och att kommuner har rätt att ha ett lägre timbelopp än schablonbeloppet. Idag har ungefär 75 procent av de som har personlig assistans från kommunen den lägre ersättningen.

När det gäller assistansersättning som Försäkringskassan beviljar, och där kommunen betalar för de 20 första timmarna per vecka, är volymutvecklingen under 2015-2016 motsatt till den inom personlig assistans. Under 2015 ökade antal personer med assistansersättning, men under 2016 har antal personer successivt minskat från 338 personer i januari till 332 i december.

Framtida utmaningar

Nämndens utmaningar gäller framförallt kostnader för utbyggnad av boenden, ett större kommunalt ansvar för personlig assistans och att nämndens målgrupper ökar i antal. Nämnden arbetar i samverkan med andra nämnder, andra huvudmän och exempelvis byggföretag och föreningar för att hitta flexibla lösningar.

Nämnden behöver skapa nya boenden utifrån nya behov och större volymer, till exempel äldre personer med funktionsnedsättning. Barn och ungdomar i skolålder och personer i åldern 80-89 år förväntas öka betydligt under perioden 2017-2019 vilket kan medföra stora anpassningsbehov. För att nämnden ska hålla sig inom budget kan utbyggnadstakten behöva bromsas. Det finns en risk för att en bromsad utbyggnadstakt i relation till brukarnas behov leder till en ökad mängd beslut som inte kan verkställas, akuta köp av enskilda placeringar och också vitesförelägganden på kommunen.

Ett antal prejudicerande domar har förändrat Försäkringskassans bedömning av de grundläggande behoven som ligger till grund för personlig assistans enligt LSS, exempelvis stöd för att andas och att äta. Detta har medfört att kommuner i större utsträckning ansvarar för att tillgodose behov inom dessa områden. Kommunens yttersta ansvar i denna fråga gör att kostnaderna för assistansen med all sannolikhet kommer att öka för nämnden.

Under senare år har nämndens målgrupp ökat i antal. En förklaring är att autismspektrumsdiagnosen har utökats till att gälla fler funktionshinder. Fler människor överlever också svåra sjukdomar och

trauman tack vare den medicinska utvecklingen. Det kan leda till att fler lever med funktionsnedsättning efter behandlad sjukdom och behöver stöd och service för att klara sin vardag. Ytterligare en orsak är att den psykiska ohälsan ökar i samhället. Nämnden möter allt fler personer med ökad problematik kring social situation, missbruk och psykisk ohälsa.

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg i alla åldrar med undantag för ekonomiskt bistånd. Detta inkluderar att ge stöd till barn, ungdomar och deras föräldrar. Det handlar även om att ge stöd till personer med missbruks- eller annan beroendeproblematik. Nämnden ansvarar också för bostadssociala frågor, mottagande av ensamkommande barn, EU-migranter, familjerättsliga frågor, stöd till våldsutsatta, samordning av arbetet för att motverka våld i nära relationer och insatser för den nationella minoriteten romer. Socialnämnden ansvarar även för förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT).

Viktiga händelser under året

Nämnden har genomfört en rad stora utvecklings- och förbättringsarbeten under 2016. Detta har skett trots stora kostnadseffektiviseringar, en svår personalsituation inom området barn- och unga och intensiva förberedelser inför ny nämndorganisation.

En av flera insatser för att förbättra mottagandet av ensamkommande barn handlar om förebyggande traumaintervention. Det är frukten av ett samarbete mellan nämndens verksamheter, utbildningsnämnden, Regionförbundet, Röda Korset och Uppsala Universitet. Samarbetet har väckt nationellt intresse. Nämnden har ingått ett partnerskap med Röda Korset för att stärka arbetet med ensamkommande barn. Därutöver har nämnden också ingått ett partnerskap med Tjejers rätt i samhället (TRIS) och tagit fram en grundmodell för hur partnerskap med idéburna föreningar ska se ut.

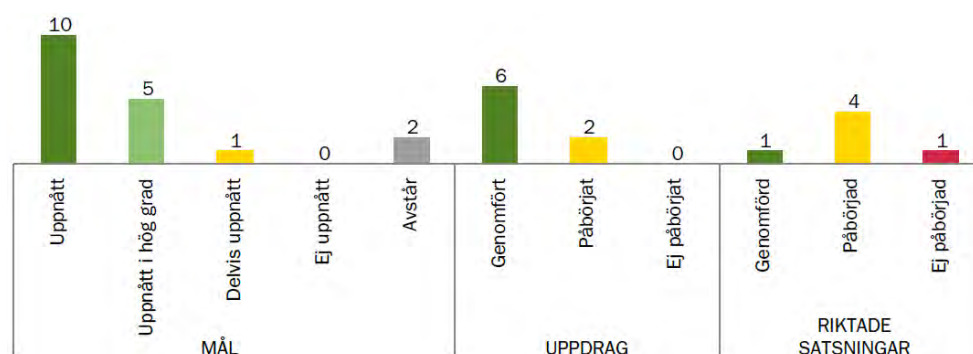
Under året har nämnden börjat använda modellen ”Bostad först” för att hjälpa långvarigt hemlösa till en egen bostad och till att behålla bostaden. Arbetsmodellen innehåller metodmässigt två delar: bostaden och stödet till brukaren. Målgruppen för Bostad först är långvarigt hemlösa med psykiatrisk problematik, ofta i kombination med missbruk. Bostad först är ett samarbete med Uppsalahem och flera verksamheter i Uppsala kommun.

Även platsobunden nykterhetskontroll har väckt intresse i andra kommuner. Metoden började användas 2016 och handlar om att personer med beroendeproblematik själva kan kontrollera och redovisa nykterhet under kvällar och helger när förvaltningen har stängt.

Uppsala kommun anordnade i samarbete med Uppsala universitet en nationell konferens om ANDT för cirka 1000 personer.

Kommunfullmäktige antog under året ett program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer som socialnämnden arbetat fram.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för socialnämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

När det gäller målen om *barns och ungas delaktighet* och *inflytande och delaktighet inom välfärden* har nya former för brukarinflytande utvecklats och provats under året. Det handlar exempelvis om implementering av metoden Signs of Safety som borgar för hög delaktighet och ett nytt ungdomsråd för ensamkommande barn. Nämnden lät även en brukarförening bidra i en HVB-upphandling och genomförde för första gången Sveriges kommuner och landstings brukarundersökning för individ- och familjeomsorgen.

Flera insatser som riktar sig till utsatta grupper har bidragit till målen om att *ge förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen, jämna ut skillnader i levnadsvillkor, utveckla förebyggande arbete och tidiga insatser och vara solidarisk avseende flyktmottagande*.

- De första personerna inom projektet Bostad först för långvarigt hemlösa flyttade in under hösten. Flera som har saknat ett eget bostadskontrakt har gått från att ha haft ett bostadssocialt kontrakt till att ha eget kontrakt (från drygt 900 bostadssociala kontrakt till cirka 700).
- Nämnden har ingått partnerskap med TRIS och med Röda korset och påbörjat en revidering av riktlinjer för föreningsbidrag, vilket också stödjer målet att *öka samarbetet med det civila samhället*.
- Arbetet för den nationella minoriteten romer har utvecklats. Uppsala kommun valdes ut av kulturdepartementet till utvecklingskommun för romsk inkludering. Samverkan med Uppsala Läns Bildningsförbund har inletts i syfte att stärka det romska civilsamhället.
- En handlingsplan för socialt utsatta EU-migranter har upprättats och härbarget för målgruppen utökades till året-runt-drift. Däremot har inte en uppsökande funktion kunnat verkställas under 2016 på grund av oklara ekonomiska förutsättningar.
- Kartläggningar av social oro har genomförts för city, Gottsunda och Valsätra och områdesarbetet har utvecklats.
- Mottagandet av ensamkommande barn och unga har kvalitetssäkrats, återsökningsprocessen kartlagts, förbättringsområden identifierats och åtgärder vidtagits. En kontinuerlig dialog har framgångsrikt förts med leverantörerna för att sänka kostnaderna inför de sänkta statsbidragen för ensamkommande barn som träder i kraft sommaren 2017. Förebyggande traumainterventioni-samarbete med utbildningsförvaltningen, Regionförbundet, Röda Korset och Uppsala Universitet har väckt nationellt intresse. I samarbete med RFSU ges utbildning till leverantörerna om samtal med ungdomarna om sex, kärlek, relationer och kroppen utifrån ett normkritiskt förhållningssätt.

Inom ramen för uppdraget om *jämställdhetsintegrering* har nämndens verksamheter identifierat att det finns skillnader både i antal insatser och i insatsernas omfattning om man jämför flickor och pojkar. För att öka kunskapen om jämställdhet i verksamheterna har några fokusområden identifierats för analys och ökad medvetenhet om eventuella skillnader mellan kön, orsaker och lämpliga åtgärder.

Det har också vidtagits flera åtgärder för att förbättra arbetsmiljön och kompetensförsörjningen för den myndighetsutövande barn- och ungdomsvården, i linje med målet om *attraktiva möjligheter och villkor*. Det handlar exempelvis om förbättrade rutiner, förbättrad introduktion, arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud, stärkt administration och aspirantprogram för studenter.

Nämnden har minskat sina kostnader även om de ekonomiska effektiviseringsmålen inte uppnått för alla verksamheter. En bidragande orsak till de lägre kostnaderna är att nämndens verksamheter utvecklat mer systematiska arbetssätt för framförallt den ekonomiska uppföljningen och att chefer på alla nivåer fått ett ökat stöd.

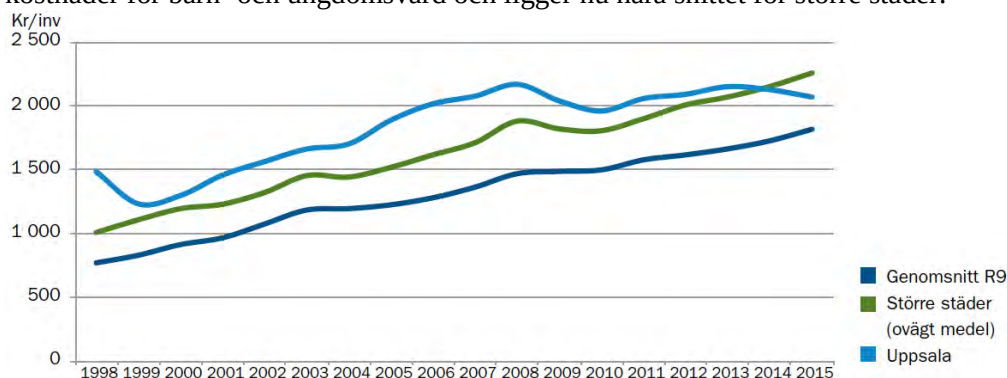
Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
SOCIALNÄMNDEN	619,7	612,5	7,2	-25,6
Politisk verksamhet	3,2	3,3	-0,1	-0,2
Individ- och familjeomsorg, missbrukarvård för vuxna	157,7	167,3	-9,6	-13,3
Individ- och familjeomsorg, övrig vuxenvård	0,0	0,0	0,0	0,0
Individ- och familjeomsorg, barn- och ungdomsvård	435,4	438,0	-2,7	-17,5
Familjerätt	11,2	14,4	-3,3	0,0
Flyktingmottagande, ensamkommande barn och unga	12,4	-10,6	22,9	5,4
Nettoinvestering	3,7		2,6	

Nämndens ekonomiska resultat för 2016 är 7,2 miljoner kronor över budget. Prognosen per augusti var -10,6 miljoner kronor med en resultatrisk på +/- 5 miljoner. Avvikelsen jämfört mot prognosen förklaras främst genom att utfallet för ensamkommande barn förbättrades under de sista månaderna för året och landade på nära 15 miljoner kronor över prognosen. Nämndens ekonomiska resultat för 2016 är ungefär 33 miljoner kronor högre än för 2015. Det är framför allt verksamhetsområdena barn- och ungdomsvård och ensamkommande barn som står för skillnaden mellan åren. Nämndens arbete med att *minska institutionskostnaderna* börjar ge effekt.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Barn- och ungdomsvård

Nämndens egen uppföljning visar en nästan 47-procentig ökning av antalet orosanmälningar från och med 2013 till 2016. Antalet unika individer som anmäls har ökat med 6 procent. Det är alltså framförallt antalet anmälningar per individ som har ökat. En bidragande orsak är en ökad medvetenhet om den skärpta lagstiftningen om anmälningsplikt när barn misstänks ha blivit utsatt för våld eller bevittnat våld av en närstående. Trots en ökad mängd anmälningar sänker Uppsala fortsatt sina kostnader för barn- och ungdomsvård och ligger nu nära snittet för större städer.⁵

Nettokostnad barn och ungdomsvård, kr/invånare, Uppsala kommun i jämförelse med genomsnittet för större städer och R9-kommunerna, 1998-2015. Källa: Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada).

⁵ "Större städer" utgörs av Borlänge, Borås, Eskilstuna, Gävle, Halmstad, Helsingborg, Jönköping, Karlstad, Linköping, Luleå, Lund, Norrköping, Sundsvall, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro, Östersund

Uppsala kommun har även lägre nettokostnader än genomsnittet för R9-kommunerna. Uppsala har lägre kostnader och färre vård dygn per invånare för familjehemsvård i jämförelse med snittet vid R9-kommunerna. Uppsala har däremot högre kostnader och fler vård dygn per invånare för institutionsvård, men antal vård dygn på institution minskar som en konsekvens av nämndens arbete. Jämfört med R9-kommunerna och andra större städer har Uppsala en något högre andel barn och ungdomar som återkommer till socialtjänsten efter avslutad insats.

Missbruksvård för vuxna

Kostnaderna för missbruksvård för vuxna ökar i riket och i Uppsala kommun. Uppsala ligger dock kostnadsmässigt betydligt lägre än både genomsnittet för R9-kommunerna, för större städer och för riket. Uppsalas tre beroendeenheter har stadigt minskat kostnaderna för placeringar under året genom färre och billigare vård dygn. Det är sedan ett par år tillbaka mindre vanligt i Uppsala än i R9-kommunerna och andra större städer, att vuxna personer som avslutat sin insats återkommer till socialtjänsten. Uppsalas goda resultat för vuxna missbrukare kommer av ett nära samarbete mellan öppenvård och myndighetsutövning, vilket ger en bättre bedömning och planering av eventuella fortsatta insatser efter grundbehandling.

Medarbetare

Uppsala kommun har längre utredningstider för både barn, ungdom och vuxna i jämförelse med genomsnittet för R9-kommunerna och större städer. Handläggningstiderna påverkas av vakanser och hög personalomsättning inom vissa enheter.

Jämfört med 2015 har antalet medarbetare har ökat. Det är dock fortsatt svårt att rekrytera och behålla medarbetare, särskilt inom myndighetsutövningen för barn och unga. Personalomsättningen är högre inom vissa enheter och HR har under 2016 genomfört avgångssamtal för att försöka fånga upp avgångsorsaker som grund för förbättringsåtgärder.

Personalsituationen inom vuxenområdet är stabil och det är lättare att rekrytera till dessa enheter än till myndighetsdelarna inom barn och ungdom. Korttidsfrånvaron är genomgående låg, även långtidsfrånvaron ligger på nivåer som brukar anses acceptabla.

Framtida utmaningar

Nämnden har fokus på utmaningen att rekrytera och behålla medarbetare. Om nämndens verksamheter saknar tillräckligt med kompetenta medarbetare finns det en risk för brister i arbetsmiljön för personal och chefer, bristande rättssäkerhet och kvalitet samt högre kostnader.

En ökad polarisering i samhället riskerar leda till ökad social oro, ökat missbruk och kriminalitet. Bostadsbristen i Uppsala medför risk för sämre, dyrare boendelösningar och långa placeringar.

Mycket osäkra migrationsprognoser gör det svårare att planera för ett gott mottagande. Lagförslag om nya ersättningsnivåer för ensamkommande barn innebär i kombination med förändrade ekonomiska förutsättningar en risk för sämre ekonomi för nämnden.

Äldrenämnden

Äldrenämnden ansvarar för service, vård och omsorg till personer 65 år och äldre. Nämnden arbetar främst utifrån socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar även för öppna insatser och förebyggande verksamhet för åldersgruppen.

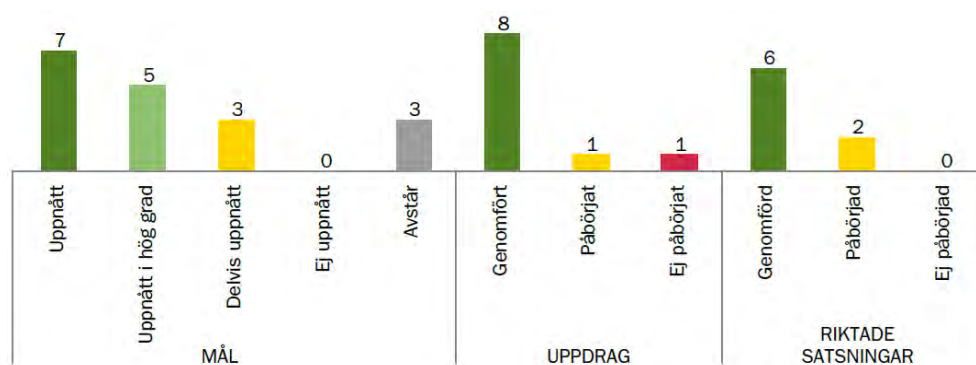
Viktiga händelser under året

Äldrenämnden har ägnat mycket uppmärksamhet åt att utveckla en ny nämnd- och förvaltningsorganisation i syfte att bättre få politisk genomslagskraft, tydlighet för medborgarna och en effektivare verksamhet.

Under året har kommunen kommit med i Världshälsoorganisationens (WHO) internationella nätverk med målet att utveckla äldrevänliga städer. Medlemskapet tillhandahåller ramverk och strategier för att möta utvecklingen mot en allt äldre befolkning. Om drygt tio år förväntas andelen personer 80 år och äldre fördubblas i kommunen.

Översyner har gjorts kring ansvarsförhållanden gentemot landstinget, bland annat vad det gäller sjukvårdsteamet,⁶ där ansvaret för verksamheten återförts till landstinget från årsskiftet 2016/2017.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för äldrenämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året. Några av nämndens åtgärder stödjer målet om *inflytande och delaktighet inom välfärden* och *inflytande för brukarna inom äldreomsorgen*. Handläggningsrutinerna i enskilda ärenden har fortsatt att utvecklas utifrån Socialstyrelsens metodik Äldres behov i centrum (ÄBIC). I metodiken får enskilda stöd i att aktivt formulera sina egna behov och mål med olika insatser. Under året påbörjades ett nytt och mobilt arbetsätt, som bland annat möjliggör förbättrad information till enskilda vid hembesök. Nämnden kommer att fortsätta utveckla former för delaktighet och inflytande ytterligare framöver.

Nämnden har påbörjat arbetet med en ny typ av medborgardialog i arbetet med en äldrevänlig stad, såväl i staden som på landsbygderna. Dialogen är ett led i kommunens arbete i *WHO:s internationella nätverk för att utveckla äldrevänliga städer* som Uppsala blev medlem i under året. Medlemskapet ligger i linje med ett av kommunfullmäktiges uppdrag för 2016 och arbetet med äldrevänlig stad fortsätter på bred front genom att det har blivit ett kommungemensamt uppdrag i Mål och budget 2017-2019.

Kötiderna till vård- och omsorgsboende har varit korta under året. Nämnden har sett till att det finns ett utbud som matchat behovet och innebär att nämnden uppfyllt målet om att *väntetiderna till särskilda boenden ska minska*.

⁶ Sjukvårdsteamet var ett kommunövergripande uppdrag till egenregin inriktad på patienter i behov av specialiserad hemsjukvård med omfattande medicinska insatser.

Nämndens verksamheter har genomfört flera åtgärder inom ramen för uppdraget om *jämställdhetsintegrering*, exempelvis kring konsuppdeldad statistik och jämställdhetsperspektiv i förfrågningsunderlag.

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
ÄLDRENÄMNDEN	1 719,1	1 688,7	30,4	11,8
Politisk verksamhet	1,1	1,0	0,1	0,1
Vård och omsorg om äldre	1 718,0	1 687,7	30,3	11,7
varav öppna insatser	79,5	63,9	15,6	-0,8
varav SoL och HSL	1 638,5	1 623,8	14,6	12,5
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoinvestering	2,0		1,9	

**Siffrorna för 2015 är inte korrigerade för jämförelsestörande poster som hänger samman med 2015 års omorganisation*

Nämnden har under de tre senaste åren haft ett ekonomiskt positivt resultat. Ökningen av nämndens nettokostnader 2016 jämfört med 2015 uppgår endast till 1,6 procent. 2016 års avvikelse från budget är 30,4 miljoner kronor. Avvikelser finns inom nämndens alla tre verksamhetsområden: ordinärt boende (15,8 miljoner kronor), särskilt boende (10,2 miljoner kronor) och öppen verksamhet (4,3 miljoner kronor).

Inom hemvården har antalet brukare, genomsnittlig tid per brukare och antalet beviljade timmar fortsatt att minska under året. Inom korttidsboende har också viss överkapacitet fortsatt justerats, både vad gäller platsantal och inriktning.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Jämfört med andra liknande kommuner är det en lägre andel av den äldre befolkningen i Uppsala som har bistånd i form av vård- och omsorgsboende och hemtjänst.⁷ Andelarna har dessutom successivt minskat inom båda formerna av bistånd under senare år. Om detta beror på vitalare äldre, mindre efterfrågan från äldre, skillnader i myndighetsutövning eller en blandning av dessa faktorer är oklart.

I jämförelse med liknande kommuner har kostnaderna för verksamheten påtagligt minskat över tid, särskilt under de senaste åren. Kostnadsnivån per brukare inom särskilt boende har sedan länge legat lägre, medan kostnaderna per brukare inom hemtjänsten successivt närmat sig nivån för liknande kommuner. Även om man ser till det övergripande jämförelsemått som kallas "nettokostnadsavvikelse" har kostnaderna successivt närmat sig liknande kommuner, även om Uppsalas nettokostnader fortfarande indikerar ett högre kostnadsläge. Observera att kostnaderna i den officiella statistiken sträcker sig fram till och med 2015 och att de kostnadsminskningar nämnden haft 2016 inte finns med där.

De helhetsomdömen som ges om äldreomsorgen i Socialstyrelsens brukarundersökning ligger över tid något lägre än genomsnittet för jämförbara kommuner. Skillnaderna är dock små, särskilt i den senaste mätningen. Vad som förklarar de relativt sett lägre nivåerna är oklart.

Gemensamt för samtliga kommuner är att en överväldigande majoritet av de svarande uppger att de är ganska eller mycket nöjda med äldreomsorgen.

⁷ Uppsala ligger lägre än både genomsnittet för R9-kommunerna och liknande kommuner avseende äldreomsorg 2015 enligt kommun- och landstingsdatabasen Kolada (Linköping, Örebro, Lund, Umeå, Västerås, Norrköping, Jönköping).

	2012	2013	2014	2015	2016
Volym					
Andel invånare 65 år och äldre i särskilt boende	4,6	4,4	4,3	4,2	-
Avvikelse jämfört med liknande kommuner*	-0,6	-0,4	-0,9	-0,5	-
Skillnad mellan kvinnor och män**	2,4	2,4	2,3	2,2	-
Andel invånare 65 år och äldre med hemtjänst	7,6	6,8	6,8	6,7	-
Avvikelse jämfört med liknande kommuner*	-1,3	-0,9	-0,8	-1,0	-
Skillnad mellan kvinnor och män**	4,2	3,8	3,6	3,3	-
Kostnader					
Hemtjänst: Kostnad per brukare/kr	236 428	234 744	254 476	260 438	-
Avvikelse jämfört med liknande kommuner *	50 931	13 197	13 979	9 663	-
Särskilt boende: Kostnad brukare/kr	636 392	661 182	676 999	679 953	-
Avvikelse jämfört med liknande kommuner *	-674	-51 699	-63 437	-136 301	-
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%) **	12,7	10,6	10,6	7,1	-
Avvikelse jämfört med liknande kommuner *	13,5	9,9	7,8	3,2	-
Omdömen från Socialstyrelsens brukarundersökning					
Hemtjänst andel ganska/mycket nöjda	86	87	86	84	88
Avvikelse jämfört med liknande kommuner*	-4	-3	-4	-5	-1
Skillnad mellan kvinnor och män**	0	0	0	0	0
Särskilt boende andel ganska/mycket nöjda	81	80	78	75	80
Avvikelse jämfört med liknande kommuner*	-3	-2	-4	-6	-2
Skillnad mellan kvinnor och män**	0	0	0	0	0

* Plus betyder högre kostnader i Uppsala, minus betyder lägre kostnader i Uppsala jämfört med genomsnittet för liknande kommuner.

** Plus betyder att kvinnor har högre värden än män.

*** Avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för äldreomsorg, kr/inv. Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Referenskostnaden bygger på nettokostnaden för äldreomsorg i riket, åldersstruktur (andel 65-79 år, 80-89 år och 90+ år i kommunen), civilstånd, ohälsa, andel födda utanför Norden, restider i hemtjänsten samt merkostnader för institutionsboende i glesbygd. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Källa: SKL.

Källa: Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada).

Framtida utmaningar

En kraftig ökning av de äldre åldersgrupperna väntas i Uppsala. Fram till år 2030 förväntas de allra äldsta, personer 80 år och äldre, att fördubblas. Men även i ett kortare tidsperspektiv sker kraftiga ökningar och redan 2019 förväntas 1000 personer träda in i 80-årsåldern. I denna åldersgrupp har omkring var tredje person idag någon form av insats och de utgör omkring 75-80 procent av brukarna inom kommunens äldreomsorg.

I en prognos från Sveriges kommuner och landsting förväntas ökningen av antalet äldre leda till att insatserna behöver öka med närmare 20 procent inom de närmaste fem åren. Med nuvarande sätt att utforma äldreomsorgen motsvarar det en ökning från nuvarande cirka 1,7 miljarder kronor till cirka 2,1 miljarder år 2020.

För att möta det ökade antalet äldre är det av stor strategisk betydelse att försöka påverka det som ger äldre möjligheter att leva ett hälsosamt och oberoende liv. Här är initiativet att verka för en äldrevänlig stad centralt. Särskilt fokus behöver ligga på att skapa ett partnerskap med andra samhällsaktörer, eftersom det finns mycket som påverkar äldres hälsa som ligger utanför kommunens uppdrag, exempelvis sådant som rör kommunikationer och hälso- och sjukvård. Också ifråga om själva äldreomsorgen kommer det att behövas flera åtgärder för att möta de ökade behoven, exempelvis effektiviseringar, förändringar i policyer och riktlinjer och användning av välfärdsteknik och utveckling av nya tjänstekoncept.

Vid sidan av det strategiska förebyggande arbetet blir det i närtid viktigt att stimulera ett ökat utbud på äldrebostäder på den ordinarie bostadsmarknaden i form av trygghetsbostäder och seniorbostäder.

Förebyggande och hälsofrämjande insatser kommer fortsatt att vara betydelsefulla för att ge äldre möjligheter till ökad livskvalitet och, om möjligt, skjuta omsorgsbehov på framtiden. Samhällsplaneringen behöver utformas för att öka den fysiska tillgängligheten och tillgången till service och möjligheter till full delaktighet i samhällslivet.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden i Uppsala län är en gemensam nämnd för Uppsala, Knivsta, Heby, Tierps, Älvkarleby och Östhammars kommuner. Nämnden har Uppsala kommun som värdkommun och bildades 2011.

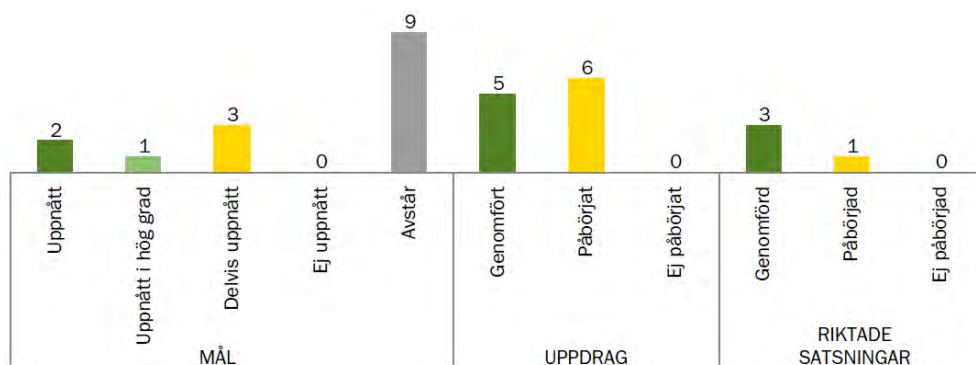
Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Tillsynen ska se till att den kommuninvånare som har en ställföreträdare i form av god man, förvaltare eller förmyndare ska få det hen har rätt till, både ekonomiskt och rättsligt. Tillsynen utgår från föräldrabalken, förmynderskapsförordningen och lagen om god man för ensamkommande barn.

Viktiga händelser under året

Inledningen av 2016 präglades av arbete för att alla de ensamkommande barn som kom under hösten 2015 och i januari 2016 skulle få en god man.

Under hösten fattade Håbo kommunfullmäktige samt samtliga kommunfullmäktige i de sex kommuner som ingår i den gemensamma nämnden, beslut om att ansluta Håbo till den gemensamma förvaltningen från den 1 januari 2017 och till den gemensamma nämnden från den 1 januari 2019. Enköpings kommun fattade i november 2016 ett inriktningsbeslut om att gå med i den gemensamma nämnden och förvaltningen.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för överförmyndarnämnden.

Som gemensam nämnd arbetar överförmyndarnämnden på uppdrag av flera kommuner utifrån ett gemensamt avtal. Nämnden är därför inte bunden till att ta sig an Uppsala kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag på samma sätt som övriga nämnder. Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

Inriktningsmålet om *god service, enkelhet och korta handläggningstider* är delvis uppfyllt. I enlighet med en av fullmäktiges riktade satsningar finns e-tjänster på plats för alla stora åtgärder som en ställföreträdare kan ställas inför förutom årsräkning. Processer och rutiner har sett över för att säkerställa en rättssäker handläggning av den stora mängden ärenden nämnden haft (också det i enlighet med en riktad satsning). Handläggningstiderna har hållits under perioden förutom i några få fall.

Den sista december 2016 hade nämnden tillsyn över 1190 ensamkommande barn i samtliga sex kommuner att jämföra med 1750 ensamkommande barn 2015. Början av året var intensivt. Fram till

april såg nämnden till att sammanlagt 826 ensamkommande barn fick en god man. Av dessa barn var det över 80 procent (673 barn) som avsåg Uppsala kommun, medan resterande avsåg Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar. Den riktade satsningen om att hitta nya vägar för rekrytering pågår fortfarande, men har redan gett resultat. Från den 1 april fanns det inga ensamkommande barn som behövde vänta på att få god man. Mot slutet av året fanns det ett överskott av personer som önskade ta uppdrag som god man för ensamkommande barn.

Antalet övriga ärenden har ökat under året, för Uppsalas del från 1110 godmanskap 2015 till 1214 godmanskap 2016 (9 procent). Ökningen gäller främst gruppen äldre och personer med både missbruk och psykisk sjukdom. Under våren 2016 har handläggningstiderna för godmanskap och förvaltarskap varit längre på grund av den stora ökningen av ärenden med ensamkommande barn.

Nämnden bedömer att arbetsgivarmålen om *rättighet till heltid och attraktiva möjligheter och villkor* är uppfyllda. Arbetet mot målet om att *medarbetare ska ha förutsättningar för att nå överenskommen prestation* är påbörjat genom utvecklingen av lönekriterier.

Nämnden har två huvudtyper av kostnader: arvode till ställföreträdare som hjälper kommuninvånare och kostnader för överförmyndarförvaltningen som har i uppgift att rekrytera och kontrollera dessa ställföreträdare.

Belopp i miljoner kronor för Uppsalas del	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	15,4	14,4	1,0	-0,9
Politisk verksamhet	15,4	14,4	1,0	-0,9
Familjerätt	0,0	0,0	0,0	0,0
Flyktmottagande	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoinvestering	0,1		0,1	

Nämnden har ett överskott jämfört med budget med drygt en miljon kronor. Detta beror på att det budgettillskott som samtliga kommuners kommunstyrelseordförande beslutade om i november 2015. För Uppsala kommuns del betalades det ut först i februari 2016. Uppsala kommuns andel var på 970 000 kr. Sett till tvåårsperioden 2015 och 2016 gör nämnden ett nollresultat.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Uppsala har efter personalutökningar under 2016 ungefär samma antal ärenden per anställd som andra större kommuner såsom Göteborg och Malmö, drygt 300 ärenden. Av R9-kommunerna är det enbart Jönköping och Gävle som har ungefär lika många ärenden per anställd som den gemensamma nämnden. Övriga kommuner i R9 har mellan 143 och 232 ärenden per anställd. Den nationella statistiken för överförmyndares verksamhet är ny och innehåller vissa brister, men den tyder på att det finns ett samband mellan antalet ärenden per handläggare och kostnad för verksamheten. Nämnden tycks ha en mer kostnadseffektiv verksamhet än många andra jämförbara kommuner.

Könsuppdelad statistik visar på mycket små skillnader mellan kvinnor och män, som har ställföreträdare, när det gäller klagomål och förmögenhet. Även för ställföreträdare är könsskillnaderna små om man ser till vilka som tar uppdrag eller tittar på skillnader i arvode.

Framtida utmaningar

Under 2017 kommer troligen antalet ärenden med ensamkommande barn att minska ytterligare. Migrationsverkets prognos är 2400 ensamkommande barn för hela riket. Prognosen är dock väldigt osäker; antalet människor på flykt har inte minskat. Förändringar i politik gällande gränskontroller och i migrationsöverenskommelsen mellan Turkiet och EU kan snabbt göra att antalet ensamkommande barn åter ökar.

Det finns ett lagförslag om åldersbedömning tidigare i asylprocessen, som föreslås träda i kraft den 1 maj 2017. Tidigare åldersbedömningar skulle kunna innebära att ungdomarna har god man kortare tid, eftersom godmanskapet upphör i det fall att ungdomen skrivs upp i ålder till över 18 år.

Det finns även ett förslag om ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och vuxna som föreslås träda i kraft den 1 juli 2017. Beslut är ännu inte fattat men om förslaget går igenom kommer det att få stor påverkan på nämndens ekonomi. Förslaget innebär att socialtjänsten i anvisningskommunen förmedlar en schablonersättning till överförmyndarverksamheten. Om överförmyndarnämnden skulle få del av halva schablonen skulle det saknas kostnadstäckning för drygt 5 miljoner kronor för andra halvåret 2017. I dagsläget återsöker nämnden kostnader från Migrationsverket men om förslaget blir verklighet kommer nämnden att behöva göra upp fördelning av schablonen med de cirka 150 kommuners socialtjänster som har barn placerade i de sex kommunerna. Detta skulle bli väldigt administrativt krävande.

Sveriges kommuner och landsting kommer inom kort av regeringen, att begära en översyn av föräldrabalkens regler, där frågan om professionella ställföreträdare finns med. Att frågan om professionella ställföreträdare närmare regleras i lag är mycket viktigt för planeringen av rekrytering till de svåraste uppdragen framöver.

Den 1 juli 2017 kommer en lag om framtidsfullmakter att träda i kraft. Lagen ger den enskilde möjlighet att, när hen fortfarande är frisk, utse någon som kan ha hand om personliga och ekonomiska angelägenheter om hen senare i livet skulle behöva hjälp. På sikt skulle detta kunna innebära att behovet av gode män för äldre personer minskar.

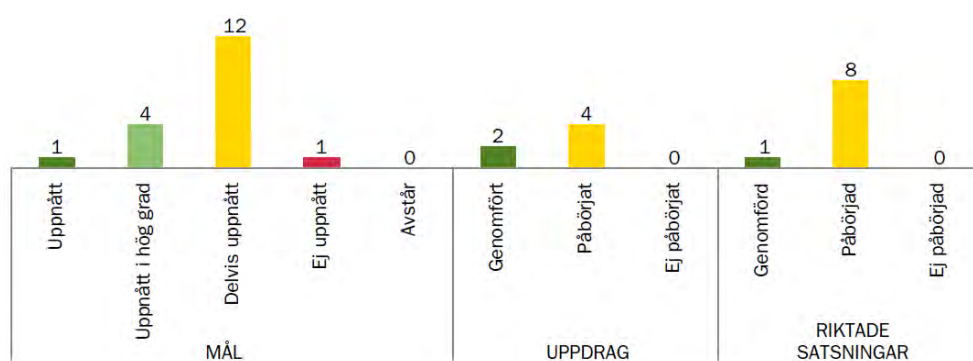
Idrotts- och fritidsnämnden

Idrotts- och fritidsnämnden ansvarar för planering och utveckling av bredd- och elitidrott samt fritidsverksamhet. Nämnden löser sitt uppdrag huvudsakligen genom inhyrning och uthyrning av anläggningar samt genom att ha en långsiktig planering för lokalförsörjning avseende idrotts- och fritidsanläggningar. Som en del i arbetet med att forma och upprätthålla riktlinjer och mål för föreningsstöd inom nämndens ansvarsområde sker samverkan med föreningar och andra aktörer.

Viktiga händelser under året

Nämnden har arbetat med att förse ett växande Uppsala med nya och renoverade anläggningar. Genom anläggningar som anpassas till de behov och förväntningar som finns, skapas mer likvärdiga förutsättningar för att kunna bedriva idrott och motion. Det finns nu en strukturerad plan för vilken lokalförsörjning som behövs för att möta nuvarande och kommande behov.

Måluppfyllelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för idrotts- och fritidsnämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

Under året har nämnden kartlagt och analyserat hur lokaler och anläggningar används utifrån ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv. Ett led i denna kartläggning handlade om att genomföra workshopar med barn och unga kring deras behov av lokaler, vilket bidragit till uppfyllelse av målet *barns och ungas delaktighet bidrar till att verksamheten anpassas till deras behov*.

Nämnden har också analyserat demografi och socioekonomiska förhållanden i kommunen. Analyserna och erfarenhetsbaserad information från skola, socialtjänst och polis har gett nämnden en bra bild av vilka behov som finns av lokaler och anläggningar och har påverkat nämndens inriktning. Nämnden har exempelvis förändrat bidrag till föreningslivet och avgifter för att hyra lokaler (markeringsavgift). Insatserna ligger i linje med uppdraget om *jämställdhetsintegrering* och ett tidigare uppdrag om att utreda möjligheterna att skapa *jämlika och jämställda förutsättningar för barn och ungas kultur- och idrottsutövande*. De bidrar också till målen om att *jämna ut skillnader i levnadsvillkor och förebyggande insatser*.

Nämnden redovisar ett överskott om 6,6 miljoner kronor, vilket stämmer med den prognos som redovisades i augusti. Nämnden ska ha ett överskott i storleksordningen 4,5 miljoner då kommunbidraget räknats upp för några åtaganden som nämnden ännu inte fullgjort.

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
IDROTTS- OCH FRITIDSNÄMNDEN	208,3	201,7	6,6	12,7
Politisk verksamhet	0,9	0,8	0,1	-0,2
Fritid och kultur	207,4	201,0	6,4	12,9
Nettoinvestering	5,2		1,5	

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Något förenklat kan nämndens verksamhetsområden beskrivas som att dels försörja skola, föreningsliv och allmänhet med anläggningar och lokaler för idrott och motion och dels att stödja föreningslivet ekonomiskt med bidrag för barn- och ungdomsverksamhet.

Uppsala använder drygt 800 kronor per invånare och år för idrotts- och fritidsanläggningar. Det är lägre än genomsnittet för R9-kommunerna. Med 2015 års kostnader motsvarar skillnaden cirka 17 miljoner kronor. En del i de lägre kostnaderna beror på att Uppsala har relativt åldrade anläggningar där kostnaderna är låga för infrastrukturen. Med de satsningar som nu görs inom anläggningsområdet, både på befintliga och helt nya, kommer kostnaderna successivt att öka.

De jämställdhetsanalyser som gjorts inom nämndens område visar att pojkar och män i en högre utsträckning än flickor och kvinnor får del av nämndens resurser. De främsta orsakerna till detta är dels att pojkar och män i högre utsträckning än flickor och kvinnor deltar i föreningsdriven verksamhet, och dels att de verksamheter där pojkarna och männen dominerar är de som har högst ekonomiskt stöd genom lokalsubventionen. Flickor och kvinnor genomför i högre grad motions- och fritidsaktiviteter på egen hand eller genom verksamheter som inte nås av den kommunala subventionen, exempelvis gym.

Fritidsvaneundersökningen har visat att invånarna i staden är något mer nöjda med sin fritidsverksamhet än invånarna i övriga delar av kommunen och att kvinnor är mer nöjda än män trots att männen får större del av de resurser som kommunen använder för idrott och fritid. Detta mönster bekräftas i medborgarundersökningen. Medborgarundersökningen visar däremot ingen skillnad mellan stad och land när det gäller hur nöjd man är med idrotts- och motionsanläggningar.

Framtida utmaningar

Den främsta utmaningen för nämnden ligger dels i att möta behoven från en växande kommun där befintlig infrastruktur inom idrotten är relativt föråldrad, dels att balansera mellan åldrar och kön. Flera av de större traditionella idrottanläggningarna behöver ersättas eller renoveras samtidigt som mer öppna anläggningar för rekreation och motion behöver tillföras. Lokaler och anläggningar behöver utvecklas så att de möter skola, föreningar och enskilda individers behov på ett mer jämlikt och jämställt sätt.

Flera anläggningar och lokaler står inför ganska omfattande investeringar, vilket gör att nämnden behöver göra prioriteringar och avvägningar. Förutom mer omfattande om- och nybyggnad finns ett behov att säkerställa basfunktionen på befintliga anläggningar. Det handlar i flera fall om att se till att det finns tillgång till omklädningsrum, förråd, domarrum och faciliteter för besökare.

Kulturnämnden

Kulturnämnden ansvarar för kultur- och fritidsverksamhet och fördelar stipendier, bidrag och annat stöd till kulturliv, kulturevenemang, folkbildning, nationella minoriteter. Nämnden ansvarar för folkbiblioteksverksamhet, kommunens museer och kulturscener, konstnärliga gestaltungsprojekt, konstinköp och konstsamlingar. Nämnden stödjer ungdomars egna initiativ och ansvarar för fritidsgårdar, öppen fritidsverksamhet, övrig fritidsverksamhet för barn och unga samt kultur- och musikskola. Kulturmiljö- och kulturarvsfrågor samt stöd till bygdegårdar ingår också i nämndens ansvarsområde.

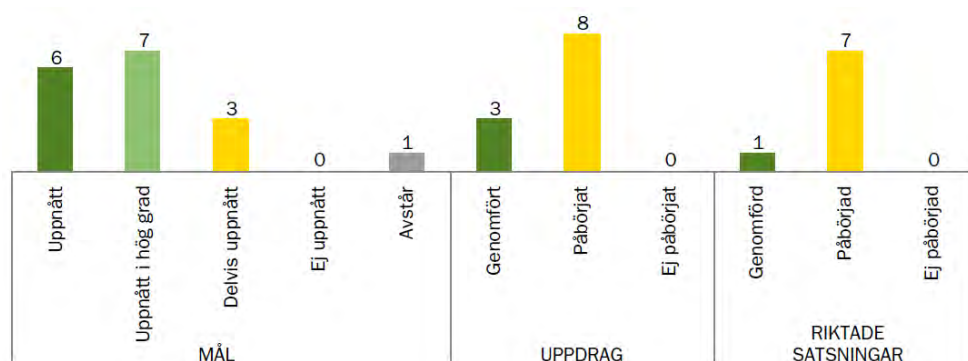
Viktiga händelser under året

Under året fyllde Uppsala Musikskola 60 år och omvandlades till Uppsala kulturskola. Två av nämndens verksamheter i egen regi, Fritid Uppsala samt Uppsala konstmuseum, blev HBTQ-certifierade under året. Uppsala konstmuseum är det enda museet i Sverige som är HBTQ-certifierat.

Den offentliga konsten har debatterats under året. Nämnden har tagit fram riktlinjer för arbetet med offentliga gestaltningar. Riktlinjerna syftar till att tydliggöra arbetsprocesser kring olika gestaltungsprojekt och att tydliggöra hur förankringen och dialogen med medborgare kan ske. Under 2016 inrättade kulturnämnden ett ateljéstöd som utlysts och fördelats under 2016.

Inom ramen för kommunfullmäktiges beslut att Uppsala är en fristad för förföljda författare har Uppsala kommun deltagit i en internationell fristadskonferens i Paris samt stått värd för en nationell fristadskonferens i Uppsala.

Målfyllnelse

Översikt över mål, uppdrag, riktade satsningar för kulturnämnden.

Här följer ett antal exempel på hur nämnden arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

Nämnden har bidragit till att *öka tillgängligheten till kultur- och fritidsområdet* under året, i synnerhet för barn och unga. Förutom att ha fått verksamheter HBTQ-certifierade har nämnden exempelvis stärkt utbudet av aktiviteter under skollov och skapat ett bredare utbud inom ramen för Uppsala kulturskola. Nämnden utvecklar också en kulturgaranti för barn och unga i samarbete med utbildningsnämnden. Den ökade tillgången till nämndens främjande och förebyggande verksamheter innebär att nämnden bidrar till fullmäktiges mål om *förebyggande och tidiga insatser*.

Nämnden har också arbetat för att möta behoven hos ungdomar som flytt till Sverige. Exempel på insatser för att bidra till att Uppsala är en *öppen och solidarisk kommun* är utökad bemanning och utökade öppettider på de mest besökta fritidsgårdarna, språkcaféer vid biblioteken, uppsökande verksamhet på flyktingboenden samt projektet Låna en Uppsalabo.

Nämnden har bidragit till att utveckla evenemang för att stärka Uppsalas *attraktivitet för medborgare och besöksnäringslivet*. Det handlar om stöd till flera stora festivaler som Kulturnatten och Uppsala internationella kortfilmfestival, men också till mindre eller växande arrangemang som Uppsala Magic and Comedy festival. Nämnden har under året också gett stöd till kulturskapare och det fria kulturlivet

samt till barn- och ungas fria tid. Under 2016 beslutade nämnden om stöd motsvarande cirka 60 miljoner kronor till omkring 200 aktörer.

Den växande kommunen ställer krav på bra planeringsunderlag för infrastruktur inom kultur- och fritidsområdet. Nämnden samverkar aktivt med andra nämnder för att använda resurser och lokaler så effektivt som möjligt. Nämnden har därmed bidragit till att på sikt kunna *minska skillnader i levnadsvillkor* inom kultur- och fritidsområdet för kommunens invånare.

Kulturnämnden redovisar ett ekonomiskt överskott om 6,3 miljoner kronor för år 2016. Nämnden har under året fått 3,2 miljoner kronor från kommunstyrelsen för verksamhet riktad till ensamkommande ungdomar.

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
KULTURNÄMNDEN	281,6	275,3	6,3	-0,1
Politisk verksamhet	0,8	1,1	-0,3	-0,4
Fritid och kultur	262,2	256,2	6,0	1,0
Skolbarnsomsorg/Fritidsklubbar	18,5	17,9	0,6	-0,7
Nettoinvestering	17,0		9,0	

En orsak till nämndens överskott är att nämnden inte använt hela årets budget för två av sina större utvecklingsprojekt, Uppsala kulturskola och Gränby kulturcentrum. En annan orsak till nämndens överskott är att en budgetteknisk resultatöverföring av försäkringsersättningar från tidigare år påverkat kulturnämndens ekonomiska resultat positivt med två miljoner kronor.

Nämnden har även fått statligt stöd på 3,3 miljoner kronor från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor för utveckling av sommaraktiviteter för åldersgruppen 6-15 år. Nämnden har under året aktivt sökt och beviljats annan statlig och regional finansiering samt stöd från stiftelser, fonder och andra externa finansiärer.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Nämndens verksamheter i egenregi uppger att det finns ett märkbart ökat tryck på personalen. Timvikarier används i en ökande omfattning inom fritids- och biblioteksverksamheten.

Biblioteksverksamhet

Antalet utlån av böcker och andra medier inom biblioteksverksamheten är i princip oförändrat jämfört med 2015. Utlåningen av e-böcker har däremot ökat med drygt 20 procent. Totalt ligger utlåningen på cirka 63000 lån av e-medier. Uppsala går mot den nationella trenden som innebär en minskning av antalet e-lån. Skälet till det är att Uppsala har valt att ha ett generöst utbud, medan de flesta andra kommuner har valt att begränsa tillgången till e-medier. Ett e-lån kostade under 2016 i snitt 29 kronor, vilket är en låg kostnad jämfört med ett fysiskt lån, men samtidigt en reell och inte helt förutsägbar kostnad. Biblioteksverksamheten befinner sig i ett tekniskt paradigmskifte med en delvis ny logik som kräver nya sätt att tänka och planera.

Antalet program och antalet deltagare har också ökat under 2016 jämfört med året innan. Drygt 19000 personer kom till Bibliotek Uppsalas olika program under året, vilket är en ökning med 20 procent jämfört med föregående år.

Under året har biblioteksverksamheten samarbetat med ungdomar för att göra biblioteken mer angelägna för dem. Folkbibliotekens primära uppdrag är att möta barn och unga på fritiden samtidigt som biblioteken kan fungera som ett komplement till förskolans och skolans arbete med läs- och språkutveckling. Biblioteksverksamheten samarbetar därför med förskola och skola för att skapa bra helhetslösningar för barn och unga.

Fritidsverksamhet

Antalet besök inom tonårsverksamheten i egen regi har ökat med 25 procent. Störst är ökningen på Grand och i Sävja. Den stora gruppen ensamkommande barn och ungdomar som besökt verksamheten har ställt stora krav på flexibilitet och ökad bemanning vilket lett till ökade kostnader för fritidsverksamheten.

Efterfrågan på fritidsklubbar har ökat under de senaste åren. Mellan oktober 2014 och oktober 2016 ökade antalet inskrivna barn med 15 procent. Nämnden räknar med att trenden kommer att fortsätta och att det finns behov av nya klubbar i områden som har stor beläggning i dag, i områden som saknar fritidsklubb samt i nya områden som ännu är i ett planeringsskede. Nämnden har under 2016 påbörjat en kartläggning av behovet av nya fritidsklubbar för att kunna göra en plan för utvecklingen av nya fritidsklubbar den närmaste femårsperioden.

Möjlighet till delaktighet och inflytande är viktiga beståndsdelar inom fritidsverksamheten. Nämndens uppföljning visar att nio av tio barn och ungdomar upplever att de har möjlighet att utveckla sina intressen. Det är en något högre nivå än föregående år.

Kulturskoleverksamhet

Utvecklingen av kulturskolan har varit ett fokusområde för nämnden under året. Antalet inskrivna elever i Uppsala kulturskola har ökat med 19 procent. Sammanlagt hade kultur- och musikskolorna 3250 deltagare mellan 7-15 år under 2016. Något över hälften av deltagarna var flickor.

Det upphandlade musikplatserna inom Studieförbundet sades upp i juni. Kvarvarande elever går kvar inom Studieförbundet kulturskola och ersätts särskilt per elev. Verksamheten har inte rätt att ta in fler elever och antalet elever i den tidigare upphandlade verksamheten har därmed minskat med närmare 100 stycken mellan våren och hösten 2016.

Konstverksamhet

Inom konstområdet har nämndens satsning på fri entré resulterat i ökade besökstal både till Uppsala konstmuseum och till Bror Hjorths hus. Besöken till Uppsala konstmuseum har ökat med 29 procent jämfört med föregående år. Konstmuseet har haft de högsta publiksiffrorna i museets historia vilket förutom fri entré beror på ökad marknadsföring, ombyggda lokaler och ny caféverksamhet.

Under 2016 har ett ateljéstöd inrättats där upp till 40 konstnärer kan få stöd för ateljéhyra. Flera större offentliga konstprojekt har satts igång i bland annat Ulleråker, Rosendal och Årsta torg. Gång- och cykeltunneln under Fyrislundsgatan i Östra Sala backe med konstnärlig gestaltning av Fideli Sundqvist tilldelades Uppsala Nya Tidnings Stadsmiljöpris 2016. Samarbetet med landstinget kring galleriverksamhet har fortsatt med utställningar och samtalsserier kring den offentliga konsten. Satsningen på att utveckla Walmstedtska gården till ett kulturkvarter där bland andra Uppsala konstnärsklubb är en viktig aktör har fortsatt. Under 2016 har det konstnärsdrivna kulturhuset *Köttinspektionen*, som nämnden gett stöd till, fortsatt att etablera sig som en mötesplats för både nyskapande projekt och gränsöverskridande samarbeten och väckt både nationellt och internationellt intresse inom bildkonstområdet.

Natur- och kulturcentrum

Nämnden har utvecklat en ny verksamhet under året, Natur- och kulturcentrum. I den ingår Biotopia och nämndens tre kulturcentra. Biotopia har utöver den löpande verksamheten med aktiviteter för skolan, workshopar för allmänheten och lovverksamhet varit med och arrangerat årets SciFest som anordnades på Fyrishov. Evenemanget fick ett nytt besöksrekord med 8700 besökare. Under året har Biotopias podcast *Naturpodden* haft cirka 13700 lyssningar.

Nämndens tre kulturcentra har utgjort en viktig del i att stärka och utveckla lokalsamhället i Gottsunda, Stenhagen och Sävja. Kulturcentrumverksamheten har bidragit till att öka trygghet, inflytande, delaktighet och gemenskap i de aktuella områdena med särskilt fokus på barn och unga.

Scenkonstverksamhet

Kulturnämnden har under 2015 och 2016 gjort en extra satsning på att nå ut med scenkonst till skolor i hela kommunen, främst för mellan- och högstadiet samt gymnasiet för att bredda scenkonstutbudet och får att nå skolor som sällan tar del av scenkonst.

Under 2016 har flera lyckade danssatsningar genomförts i Uppsala med stöd av kulturnämnden. Genom K.R.O.P.P. och Dansfiket har uppsalapubliken regelbundet kunnat ta del av gästspel och diskussioner på olika teman med anknytning till den samtida danskonsten. Gottsunda dans och teater har under hösten upplåtit sina lokaler till residens för Focus Dance som där gett både offentliga och skolföreställningar.

Nämndens egen teaterverksamhet, Reginateatern, finansieras till 60 procent av externa medel. Reginateatern har arrangerat 220 föreställningar under året. Reginas beläggningsgrad har varit ca 70 procent och teatern har under året besökts av totalt 32374 personer. Andel studerande, ungdomar och barn gör 28 procent av det totala besöksantalet.

Framtida utmaningar

Nämnden vill fortsätta öka barns och ungas möjligheter till kulturupplevelser och eget skapande under de kommande åren. Nämnden fortsätter att följa den statliga kulturskoleutredningen och verkar för en långsiktig inriktning för Uppsala kommuns kulturpolitik i ett nytt kulturpolitiskt program.

I takt med en växande befolkning i kommunen behöver kulturnämnden planera för hur kultur- och fritidsområdet ska utvecklas för att kunna tillgodose den ökade efterfrågan på nämndens verksamhet och utbud. Detta gäller framförallt för biblioteks- och fritidsverksamhet, lokaler för annan kulturverksamhet samt samlingslokaler och scener i olika format. Ett exempel på ett område där nya behov av investeringar i infrastruktur för kultur- och fritidsverksamhet uppstår är de södra delarna av Uppsala som står inför en expansiv utveckling. Investeringsmedlen för offentlig konst räcker idag inte till för att hålla jämna steg med den utbyggnadstakt som sker i kommunen. Det innebär att Uppsala kommun inte följer den av staten rekommenderade så kallade enprocentsregeln, det vill säga att en procent av den samlade kostnaden vid offentligt finansierad ny-, om- och tillbyggnad ska avsättas för konstnärlig gestaltning.

En annan stor utmaning som nämnden ser är den ökade polariseringen i samhället. Nämnden kommer att fortsätta prioritera främjande och förebyggande insatser för att bidra till en ökad förståelse mellan människor.

Valnämnden

Valnämndens uppgift är att på lokal nivå ansvara för genomförandet av allmänna val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige, val till europaparlamentet samt folkomröstningar i enlighet med gällande lagar.

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	KF-budget 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
VALNÄMNDEN	0,2	0,2	0,0	0,0
Politisk verksamhet	0,2	0,2	0,0	0,0
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0

Mellan valår är valnämndens verksamhet mycket begränsad. Valnämndens kostnader består främst av lokalhyra för förråd för valmaterial och av arvoden.

Styrelsen Uppsala vård och omsorg

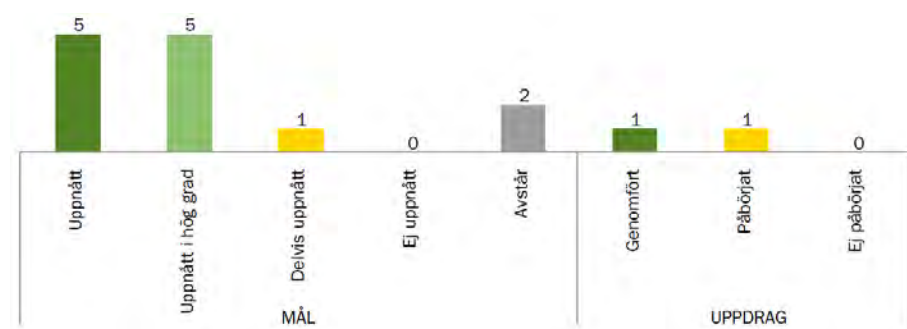
Styrelsen Uppsala vård och omsorg ansvarar för kommunens egenproduktion av tjänster inom vård och omsorg. Styrelsen erbjuder genom sina verksamheter bland annat hemvård, vårdboende och träffpunkter för äldre. Barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning får stöd genom bland annat kontaktpersoner, ledsagare, personliga assistenter och genom olika former av boenden och fritidsaktiviteter. Personer med psykisk ohälsa eller beroendeproblematik erbjuds hjälp genom öppenvård, träffpunkter, sysselsättning och behandling. Anhöriga får stöd genom samtal, kursverksamheter och rekreationsdagar. Ensamkommande flyktingbarn får stöd och boende.

Viktiga händelser under året

Styrelsen Uppsala vård och omsorg avvecklades som egen nämnd och förvaltning den 31 december 2016. Verksamheterna och medarbetarna övergick från den 1 januari 2017 till fyra nya nämnder: äldrenämnden, omsorgsnämnden, socialnämnden och kommunstyrelsen. Mycket tid och resurser har lagts på arbetet med förändringsledning och deltagandet i utformningen av en ny organisation i Uppsala kommun.

Under 2016 har stort fokus legat på att skapa boenden för hundratals människor på flykt. Det har handlat om både evakueringsboenden och boenden för ensamkommande barn. Nya enheter och verksamheter har både tagits emot och lämnats över till andra utförare. Under sommaren tog styrelsen över ansvaret för hela kommunens vård- och omsorgsinsatser nattetid. I september övertogs på samma sätt ansvaret för joursjukvården för hela kommunen.

Måloppfyllelse

Översikt över mål och uppdrag för Styrelsen Uppsala vård och omsorg.

Styrelsens verksamheter har drygt 5300 medarbetare och omsatte under 2016 2,0 miljarder kronor. Ekonomiskt har 2016 varit ett utmanande år. Drygt 40 procent av verksamheterna hade ingen ersättningsuppräkning för året, samtidigt som löner och övriga kostnader ökade. Med tanke på att det råder stora utmaningar att rekrytera vårdpersonal sänder särskilda lönesatser positiva signaler, men det påverkar de ekonomiska förutsättningarna. Svårigheten att rekrytera medarbetare driver även en högre kostnad för övertid och en fortsatt stor användning av bemanningsföretag.

Belopp i miljoner kronor (exklusive förvaltningsinterna poster)	Budget 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
STYRELSEN UPPSALA VÅRD OCH OMSORG			
Intäkter	1 974,2	1 963,0	1 842,4
Interna intäkter	1,3	0,9	1,2
Totala kostnader	-1 975,5	-1 970,3	-1 820,7
Kostnader	-1 974,2	-1 969,4	-1 819,4
Resultat	0,0	-6,4	22,9
Nettoinvestering	4,0	1,7	

Trots förutsättningarna visar styrelsen ett resultat som är 3,9 miljoner kronor bättre än budget, rensat för poster av engångskaraktär. De kostnader som är av engångskaraktär handlar om avgångsvederlag och karriärväxlingar på 10,3 miljoner kronor, varav 6,6 miljoner hänger samman med omorganisationen vid årets slut. När engångskostnaderna räknas med överstiger kostnaderna budget med 6,4 miljoner kronor.

Attraktiv arbetsgivare

Årets löneprocess ledde till att Uppsala kommuns lönenivå för undersköterskor blev marknadsledande. Projektet Heltid som norm, har pågått under hösten och från 2017 erbjuds alla nyanställda heltid. Det har lett till att nära 450 medarbetare går upp från deltid till heltid från januari 2017. Uppsala ligger i framkant när det gäller att erbjuda sina medarbetare den möjligheten. Som en förberedelse inför förändringen har många nyanställda under året redan erbjudits heltid i samband med rekrytering.

Medarbetare har också erbjudits vidare- och introduktionsutbildningar. Exempelvis har femton vårdbiträden valts ut för vidareutbildning till undersköterskor.

Miljö- och klimatomställning

Styrelsen har en fordonsintensiv verksamhet och arbetar för att minska de egna fordonens miljöpåverkan. Att ställa om hela fordonsparken tar tid och utbytet sker successivt när befintliga fordonskontrakt löper ut. Vid årsskiftet 2016/2017 var cirka 20 procent av bilarna fossilfria. Vid samma tidpunkt nästa år är planen att 40 procent ska vara fossilfria. Verksamheterna har börjat använda elcyklar som alternativ till bilar för att bidra till miljö- och klimatomställningen och deltar i flera projekt för att öka andelen hållbart resande och hållbara transporter.

God service och enkelhet

I årets nöjd-kund-undersökning fick verksamheterna och medarbetarna högst betyg i bemötande och kompetens i landet inom vård och omsorg. Det visar tydligt på konkurrenskraft och ett gott utfört arbete. Den systematik som bidrar till ett gott arbete har även prövats i en extern revision som bekräftade att verksamheten lever upp till kraven för kvalitets- och miljöcertifieringen ISO 9001 och ISO 14001.

Förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen

Med hjälp av statliga stimulansmedel har bemanningen ökat inom vården och omsorgen om äldre, vilket i sin tur ger förutsättningar för en ökad trygghet, ökad kvalitet och en bättre social samvaro för de enskilda brukarna. I arbetet har de äldres hälsa haft stort fokus. En del har bland annat omfattat munhälsovård för att se till att äldre har kvar sin förmåga att äta och prata.

Framtida utmaningar

Under 2017 fortsätter kommunens egen produktion av vård och omsorg i nya förvaltningar. En utmaning närmaste tiden blir att ha en effektiv styrning och hitta stordriftsfördelar i verksamheterna. För att veta om den egna produktionen är effektiv behöver den kunna mätas och jämföras mot övriga utförare på marknaden.

Allt eftersom antalet äldre ökar kommer kommunen behöva fortsätta att effektivisera och minska kostnaden per brukare utan att kvaliteten och säkerheten äventyras. För att kunna möta den större andelen äldre och samtidigt ha en ekonomi i balans behöver utvecklingen och satsningen på välfärdsteknik ta fart.

För att kunna ge Uppsalaborna den bästa vården och omsorgen behövs medarbetare med kompetens, drivkraft och engagemang. Att attrahera, rekrytera och behålla de bästa medarbetarna är därför ett prioriterat område med särskilt fokus på yrken där det råder brist på utbildad personal, exempelvis legitimerad personal, omvårdnadspersonal och socionomer.

Enligt Uppsalas miljö- och klimatprogram ska alla fordon vara fossilbränslefria år 2023. Det innebär en stor utmaning då det delvis saknas utbud på marknaden idag, exempelvis på bussar och specialfordon för brukare. Här behöver kommunen samverka med branschen och ställa högre krav på

energieffektivisering och förnybara bränslen. Tillgången till förnybart bränsle måste också vara utbyggd runt om i hela kommunen, för att bibehålla effektivitet och produktivitet i verksamheterna.

Styrelsen för teknik och service

Styrelsen för teknik och service ansvarar för kommunens egen produktion av produkter, materiel och tjänster inom det tekniska området, efter interna överenskommelser och enligt särskilda direktiv från kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Styrelsen erbjuder även servicetjänster till kommunens nämnder, styrelser och bolag. Tjänsteutbudet varierar över tid beroende på önskemål och behov.

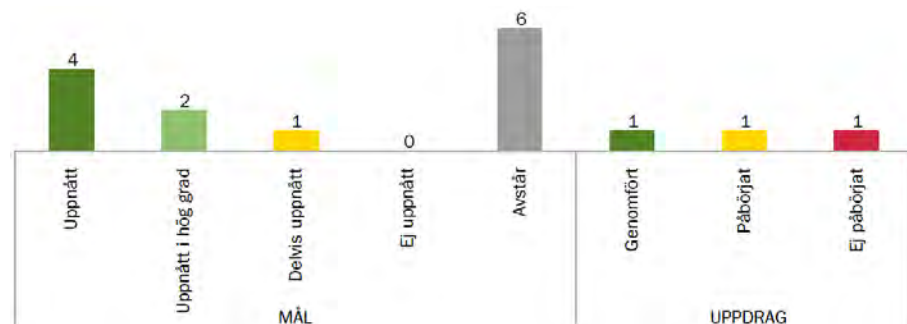
Under 2016 lagade och serverade måltidsverksamheten cirka 32000 måltider varje dag till kommunens förskolor, skolor, seniorrestauranger och äldreboenden. Entreprenadverksamheten utförde flera bygg- och anläggningsuppdrag inom stadsmiljö, vatten- och avloppsanläggningar, parker och naturmark. Driften skötte om mycket av den offentliga miljön så att vägarna var säkra att gå, cykla och åka på oavsett årstid och att grönytor och idrottsanläggningar och friluftsområden var tillgängliga och välfungerande för medborgarna. Fastighetsdriften skötte om stora delar av kommunens fastigheter och bostäder och hanterade tillbyggnationer, myndighetskrav, brand- och skalskydd. Styrelsen tillhandahöll även flera olika servicetjänster i form av transporter, städ och hantering av felanmälan till kommunens verksamheter samt skötte verksamheten på kommunens elektronikåtervinning.

Viktiga händelser under året

2016 har i stor utsträckning präglats av kommunens omorganisation och beslutet att avveckla styrelsen för teknik & service från och med 1 januari 2017. Mycket arbete har lagts ned för att avsluta och arkivera handlingar samt delta i utformningen av den nya organisationen.

Måltidsservice fick 2016 priser i White guide junior, Sveriges enda tävling för offentlig gastronomi. Björn Carlsson, chef för måltidsservice, vann första pris i kategorin Årets måltidschef. Dessutom kom Uppsala som kommun tvåa i kategorin Årets skolmatskommun.

Måluppfyllelse

Översikt över mål och uppdrag för Styrelsen för teknik och service.

Styrelsen redovisar ett ekonomiskt resultat i linje med budget. Omsättningen är lägre jämfört med föregående år. Den främsta orsaken är att faktureringen från underleverantörer inom fastighetsområdet, som tidigare gått genom teknik och service, gått direkt till fastighetsägande bolag. Verksamhetsvolymen har däremot ökat.

Belopp i miljoner kronor (Exklusive förvaltningsinterna poster)	Budget 2016	Resultat 2016	Resultat 2015
STYRELSEN FÖR TEKNIK OCH SERVICE			
Intäkter	883,9	876,4	950,3
Interna intäkter	16,1	41,1	17,5
Totala kostnader	-887,0	-904,6	-939,0
Kostnader	-870,9	-863,6	-921,5
Resultat	13,0	12,8	28,7
Nettoinvestering	13,0	9,3	

Styrelsen har haft i uppdrag att hålla kommunens nettokostnadsutveckling på en låg nivå. Målsättningen har varit att minimera prishöjningar genom effektiviseringar. Under 2016 sänktes priserna för måltids- och städtjänster. Inom övriga områden hölls priserna på oförändrad nivå. Exempel på genomförda aktiviteter för att minska kostnaderna för kommunen är effektivisering av resursplaneringen mellan verksamheter, återanvändning av material och utrustning, maskinoptimering, optimerad fordonshantering och aktivt upphandlingsarbete för att få bra inköpspriser.

God service och delaktighet

Under 2016 har förbättringar kring medborgares felanmälningar och synpunkter på offentlig miljö genomförts. Genom bland annat appen Felanmälan Uppsala kommun och en webbtjänst på uppsala.se har det blivit lättare att anmäla fel. Antal ärenden har ökat. Sedan starten i april har drygt 8000 ärenden mottagits vilket motsvarar det normala antalet ärenden under ett helt år.

Under året genomfördes totalt 75 matråd för att elever ska få inflytande över skolmaten. Barnperspektivet har också funnits med i utvecklingen av lekplatser i Vänge, Ekebyparken, Höganäsparken, Skivlingeparken, Vasaparken, Svankärrsparken, Gunsta Backar och en ny planerad naturlekplats i Storvreta. Önskemålen samlades in i samarbete med gatu- och samhällsmiljönämnden genom förslagslådor, öppna informationsmöten och referensgrupper.

Miljö- och klimatomställning

Under hösten 2016 har omställningsarbetet mot en fossilbränslefri fordonsflotta år 2020 tagit fart. Teknik och service verkställer och administrerar omställningsarbetet och har anlitat externt stöd för att klara det ökade trycket. På grund av långa leveranstider syns ännu inte hela årets omställningsarbete i statistiken. Ett nytt fordonsadministrativt system implementerades i början av året som förbättrar fordonsuppföljningen.

Styrelsen har en fordonsintensiv verksamhet och har även arbetat för att minska de egna fordonens miljöpåverkan. Under 2016 minskades antalet fordon genom en mer effektiv fordonshantering med gemensamma bilpooler, förbättrad resursplanering och fler tjänstecyklar. Vid årsskiftet var antalet lätta fordon 175 varav 14 procent var fossilbränslefria. Ytterligare 49 nya fossilbränslefria fordon är beställda som levereras under våren.

År 2023 ska alla livsmedel som köps in i Uppsala kommun vara ekologiskt producerade. För att nå dit har måltidsverksamheten arbetat aktivt med att utveckla sina upphandlingar, utbilda och inspirera måltidspersonalen och öka andelen vegetariska rätter på menyerna. Under året har ett samarbete med kocken Paul Svensson inletts för att få inspiration i den gröna matlagningen. Dessutom har en mejeriupphandling genomförts där bara ekologiska produkter upphandlades. 2016 var andelen ekologiska livsmedel 36 procent.

Exempel på andra insatser som har genomförts för att bidra till ekologisk hållbarhet är test av kemikaliefria moppar inom städverksamheten, återanvändning av material och utrustning inom entreprenadverksamheten samt byte till batteridrivna småmaskiner inom driften.

Socialt ansvar och attraktiv arbetsgivare

Styrelsen är en stor arbetsgivare inom kommunen och representerar många olika kompetenser och arbetsuppgifter. Styrelsen har erbjudit platser för arbete och praktik till personer som står utanför ordinarie arbetsmarknad och sommarjobb till ungdomar. Under 2016 tillhandahöll förvaltningen 279 platser för välfärdsanställning, sommarjobb, daglig verksamhet, samhällstjänst och liknande vilket är en ökning med 8 procent jämfört med föregående år.

Styrelsen har under 2016 arbetat för att öka delaktigheten bland alla medarbetare och skapa en säker arbetsmiljö. Alla chefer har fått information om systematiskt arbetsmiljöarbete och arbetsmiljöansvar och nya rutiner har tagits fram. Som ett led i det kommungemensamma uppdraget om jämställdhetsintegrering har alla chefer och utvalda nyckelpersoner genomgått en utbildning i jämställdhet och nu pågår ett temaarbete om jämställdhet för alla medarbetare. Målet om

heltidstjänster är uppnått inom all verksamhet utom städ och måltid som i enlighet med beslut från central nivå i kommunen avvaktar genomförandet till ny organisation.

Framtida utmaningar

Under 2017 fortsätter verksamheten huvudsakligen inom stadsbyggnadsförvaltningen. Gemensam service flyttar till kommunledningskontoret. En utmaning framöver blir att hitta nya arbetssätt som bidrar till att förverkliga de mål om ökad tydlighet för medborgare, större politisk genomslagskraft och effektivare styrning som sattes upp för den nya organisationen.

Enligt Uppsalas miljö- och klimatprogram ska alla arbetsmaskiner vara fossilbränslefria år 2023. Det innebär en stor utmaning att nå målet eftersom det delvis saknas utbud på marknaden idag. Här behöver kommunen samverka med branschen och ställa högre krav på energieffektivisering och förnybara bränslen. Omställning till en fossilbränslefri fordons- och maskinpark samt enbart ekologiska livsmedel medför högre kostnader. Det behöver kompenseras genom åtgärder för att optimera fordonsanvändning och anpassa matsedlar. En utmaning är att vänja alla elever vid ett ökat vegetariskt inslag i skolmåltiderna.

Det förekommer deltidsarbete inom vissa av förvaltningens verksamheter. Främst inom måltids- och städverksamheterna där det krävs större arbetsinsatser i anslutning till arbetstoppar. Det innebär en utmaning att upprätthålla en kostnadseffektiv verksamhet med enbart heltidstjänster. Här kommer möjligheten att skapa kombinerade servicetjänster att kartläggas.

Kommunens bolag

Översikt över dotterbolagen i stadshuskoncernen

Uppsala stadshuskoncern består av moderbolaget Uppsala Stadshus AB och fjorton dotterbolag, varav tre är underkoncerner. Samtliga koncernbolag uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Ägardirektiv för samtliga bolag

Kommunfullmäktige har beslutat om ett antal styrdokument. Dessa omfattar och ska tillämpas av samtliga nämnder och bolag. Som exempel kan nämnas jämställdhets- och arbetsgivarpolicy, miljö- och klimatprogram och upphandlingspolicy. De av kommunstyrelsen fattade riktlinjerna för sponsring och sociala medier ska tillämpas av bolagen.

Respektive bolag ska genom affärsplanen synliggöra dess bidrag till uppfyllelse av fullmäktiges prioriteringar uttryckta i styrdokument samt generella och bolagsspecifika ägardirektiv. Samråd och dialog mellan bolag och ägare ska ske inför styrelsens fastställande av affärsplan.

Moderbolaget och dotterbolagen ska verka för värdeskapande samarbeten med andra bolag inom stadshuskoncernen.

Bolagen ska arbeta med klimatdriven affärsutveckling och energieffektiviseringar. Bolagen ska stödja systematisk tillämpning av ny energiteknik, energisnåla uppvärmningslösningar, klimatneutrala transporter samt materialval med hög miljöprestanda. Bolagen ska bidra till en hållbar utveckling genom att använda gröna obligationer där så är tillämpligt.

Dotterbolagen ska följa fastställda redovisningsprinciper för koncernen. Särskilda värderingsfrågor ska lösas i samråd med Uppsala Stadshus AB.

Dotterbolagen ska anmäla följande till Uppsala Stadshus AB

1. årligt fastställande av affärsplaner med strategiska mål för de närmaste tre åren,
2. fastställande av budget för verksamheten,
3. ställande av säkerheter,
4. bildande/avveckling av bolag,
5. köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant,
6. köp eller försäljning av fast egendom,
7. månadsrapportering,
8. årsbokslut och delårsbokslut.

Moderbolaget ska samordna och nyttja möjligheter till resultatutjämnning inom Stadshuskoncernen, bland annat koncernbidragsmöjligheter.

Investeringar som påverkar annat kommunalt bolag eller nämnd inom Uppsala kommun ska godkännas av Uppsala Stadshus AB. Frågor av principiell beskaffenhet ska godkännas av kommunfullmäktige.

Rekrytering och förhandling av anställningsvillkor för verkställande direktör och vice verkställande direktör i dotterbolagen ska ske i enlighet med process fastställd av styrelsen för Uppsala Stadshus AB.

Nyckeltal

Nedan presenteras nyckeltal för koncernens bolag. Två av dotterbolagen har de senaste åren inte bedrivit någon verksamhet, se vidare information under avsnittet Övriga bolag

Miljoner kronor	Medelantalet anställda		Netto-omsättning		Resultat efter finansiella poster		Balans-omslutning		Eget kapital		Soliditet, %		Investeringar	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Uppsala Stadshus AB	0	0	8	5	-23	97	5 745	5 547	4 000	3 975	70%	72%	0	0
Uppsalahem AB, koncern	269	262	1 222	1 181	224	233	10 618	9 652	3 533	3 306	33%	34%	832	847
Uppsala Kommuns Fastighets AB, koncern	19	18	87	85	-3	-3	913	859	204	226	22%	26%	95	56
Uppsala Kommuns Industrihus AB, koncern	24	22	168	152	32	9	1 146	1 089	614	650	54%	60%	94	106
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	38	37	497	477	22	2	4 882	4 657	694	734	14%	16%	500	249
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	0	0	41	37	1	-7	357	378	180	186	50%	49%	9	5
Uppsala Kommun Sport-och Rekreativfastigheter AB	12	9	72	69	16	5	552	357	43	44	8%	12%	114	49
Uppsala Parkerings AB	28	5	70	65	19	16	180	178	13	20	7%	11%	2	0
Fyrishov AB	96	96	101	103	-8	-4	332	334	9	7	3%	2%	9	19
Uppsala stadsteater AB	98	97	14	13	-71	-68	33	30	11	11	34%	38%	7	1
Uppsala Konsert & Kongress AB	67	67	60	52	-28	-34	55	48	3	3	5%	6%	6	2
Uppsala Vatten och Avfall AB	199	191	492	480	-3	8	2 275	2 111	140	141	6%	7%	224	283
Uppsala bostadsförmedling AB	18	3	7	0	-6	-2	26	13	7	7	28%	56%	8	3
Uppsala R2 AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	89%	91%	0	0
Nya Destination Uppsala AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	97%	97%	0	0

Uppsala Stadshus AB

Uppsala Stadshus AB (USAB) är moderbolag i stadshuskoncernen och ägs till 100 procent av Uppsala kommun. USAB äger i sin tur 100 procent av aktierna i stadshuskoncernens 14 dotterbolag, varav tre är underkoncerner. Moderbolaget svarar för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning samt ekonomisk kontroll och uppföljning. Dotterbolagens affärsplaner och förändringar av grundläggande affärsidéer godkänns av USAB och vid principiellt viktiga förändringar även av kommunfullmäktige. Investeringar som påverkar annat kommunalt bolag eller förvaltning godkänns av USAB och vid principiell beskaffenhet av kommunfullmäktige.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	-	-	-	-	-
Nettoomsättning, mnkr	8	5	4	6	3
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	0%	0%	0%
Balansomslutning, mnkr	5 745	5 547	5 239	4 813	3 720
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-23	97	194	-2	-14
Eget kapital, mnkr	4 000	3 975	3 819	3 588	2 627
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	2%	6%	neg	neg
Investeringar, mnkr	-	-	-	-	-
Soliditet, %	70%	72%	72%	75%	71%

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster är -23 miljoner kronor. I jämförelse med föregående års bokslut och när man rensat för utdelning som moderbolaget erhöll under förra året är årets resultat 12 miljoner kronor bättre huvudsakligen tack vare det låga ränteläget och en nedskrivning av aktier i dotterbolag på 7 miljoner som gjordes under förra året.

I moderbolaget fanns per den 31 december 2016 en låneskuld om 1 500 miljoner kronor, en ökning med 123 miljoner kronor sedan föregående årsskifte. Låneskulden ökar i storlek då de koncernbidrag som kommer in från dotterbolagen inte motsvarar de aktieägartillskott och koncernbidrag som betalas ut till dotterbolagen. Även ränte- och skattebetalningar påverkar låneskuldens ökning.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Stadshus AB är moderbolaget i Stadshuskoncernen och ska äga samtliga aktier i dotterbolagen.	Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och i kommunkoncernen och aktivt följa bolagskoncernens utveckling.
Moderbolaget ska leda och samordna verksamheten i bolagskoncernen samt avgöra frågor som är gemensamma för koncernen och som inte är av större principiell beskaffenhet.	Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsalahem

Uppsalahemkoncernen består av moderbolaget Uppsalahem med tre dotterbolag. Under året har Studentstaden i Uppsala AB fusionerats med moderbolaget. Uppsalahem AB är Uppsalas ledande bostadsbolag med cirka 16 000 bostäder, inklusive bolagets studentbostäder. Totalt bor nästan 30 000 Uppsalabor i bolagets hyresrätter.

Uppsalahem AB bidrar till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och utveckla fastigheter och erbjuda boenden för olika faser i livet. Bolaget erbjuder bostäder för såväl studenter och ungdomar som seniorer. Målet är att skapa trygga, trivsamma och hållbara boendemiljöer. Förutom bostäder förvaltas även drygt 1 600 lokaler varav cirka 550 kommersiella lokaler. Uppsalahem är en av Uppsalas största byggherrar.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	269	262	253	256	262
Nettoomsättning, mnkr	1 222	1 181	1 132	1 082	1 050
Andel av koncernens nettoomsättning, %	45%	45%	44%	45%	56%
Balansomslutning, mnkr	10 618	9 652	9 070	8 584	8 275
Resultat efter finansiella poster, mnkr	224	233	235	195	130
Eget kapital, mnkr	3 533	3 306	3 074	2 832	2 743
Räntabilitet på eget kapital, %	6%	7%	8%	7%	5%
Investeringar, mnkr	832	847	785	1 023	993
Soliditet, %	33%	34%	34%	33%	33%

Ekonomiskt utfall

Uppsalahemkoncernen redovisar ett resultat efter finansiella poster på 224 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor sämre än föregående års bokslut. Årets resultat har belastats med cirka 11 miljoner kronor i utrangeringskostnad för två fastigheter som rivits under 2016.

Investeringarna uppgår till 832 miljoner kronor, att jämföra med planerade 950 miljoner kronor. Investeringarna avser nyproduktion och förnyelse av bostäder. Skillnaden mellan budget och bokslut beror i huvudsak på förseningar i planprocessen.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsalahem AB ska, som allmännyttigt bostadsbolag bidra till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och bygga hyresfastigheter i Uppsala. Uppsalahem AB ska erbjuda kunderna det boende de vill ha i olika faser i livet.

Med utgångspunkt i den av kommunfullmäktige antagna bostadspolitiska strategin, ska Uppsalahem bidra till att nya lägenheter tillkommer i kommunen.

Uppsalahem ska erbjuda minst sju procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter AB Uppsalahem hyr ut per år).

Uppsalahem ska vara en aktiv part i Uppsalas stadsutveckling och därmed samverka med övriga bolag och nämnder i arbetet med att utveckla nya och förnya befintliga stadsdelar.

I arbetet med hållbar stadsutveckling ska Uppsalahem särskilt fokusera på energibesparingar i rekordårens flerbostadsområden samt att minska boendesegregationen.

Uppsalahem ska verka för ett brett utbud av kommersiell och samhällelig service i de områden där Uppsalahem verkar.

Utifrån allmännyttans principer och på affärsmässiga grunder ska Uppsalahem söka uppnå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter per år.

Uppsalahem ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Uppsalahem AB är undantaget från kravet att följa Uppsala kommuns finanspolicy då en egen finanspolicy finns.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Uppsalahem

Den 20 september 1946 bildades Stiftelsen Uppsalahem. Under året har det uppmärksammats genom många olika erbjudanden till de boende på Uppsalahem. Under året har bland annat ett nytt spännande konstverk placeras på innergården av Lassebygårde som var det första projektet som byggdes år 1947. Under jubileumsåret har det också ordnats extra många aktiviteter tillsammans med hyresgäster där barn och vuxna från olika områden i Uppsala kan möta varandra, vilket möjliggjort för hyresgäster att vara delaktiga i utvecklingen av sitt boende. Uppsalahems 70-årsjubileum i Parksnäcken lockade till exempel 1300 besökare.

Bostadsförmedlingen

Den första juni flyttades Uppsalahems bostadskö över till Uppsala bostadsförmedling och under november lämnades Studentstadens bostadskö över. Sedan dess sköts förmedling av Uppsalahems såväl som Studentstadens lediga lägenheter via Uppsala bostadsförmedling.

Ansvarstagande

Enligt ägardirektivet ska Uppsalahem under 2016 ha erbjudit sju procent av nyuthyrningen till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få bostad på egen hand. Genom god dialog och en särskild överenskommelse ökades denna volym till 10 procent under året. Totalt erbjöds 138 bostäder och 60 korttidskontrakt under året. Utöver detta erbjöds också fem lägenheter enligt konceptet "bostad först". Utöver dessa upplåts även en del bostäder med kommunal borgen som hyresgaranti.

Fortsatt nyproduktion

Under 2016 har Uppsalahem startat produktionen av 318 nya lägenheter i tre olika projekt: kvarteret Sverre vid Vaksala torg, kvarteret Koret på Råbyvägen samt i Brillinge. Den ursprungliga planen för 2016 var att starta produktionen av fler än 400 lägenheter, men överklaganden av detaljplaner har orsakat stora förseningar av projekt. Totalt färdigställdes ändå 355 lägenheter under året och för kommande år planeras den siffran att öka.

Miljö & energieffektivisering

Det har varit fortsatt fokus på att genomföra energibesparande åtgärder. I miljonprogramsområdena har bolaget genomfört flertalet projekt med till exempel installation av inomhusgivare, byte av ventilation, kulvertbyten och byte av belysning, där bolaget räknar med en kommande energibesparing. I områdena Lasseby, Tunabackar, Gröna gatan och Sala backar, har det genomförts en besiktning av behov och tagits fram en plan för kommande åtgärder.

Det har startats en fokusgrupp för hyresgäster om miljö- och energifrågor där hyresgäster från flera olika bostadsområden deltar och därmed påverkar Uppsalahems arbete inom miljö- och energieffektivisering.

Uppsala Kommuns Fastighets

Uppsala Kommuns Fastighets AB är ett allmännyttigt fastighetsbolag som äger och förvaltar tre centrumanläggningar i Uppsala av varierande storlek: Gottsunda Centrum, kvarteret Flöjten och Storvreta Centrum, totalt cirka 72 000 kvadratmeter uthyrningsbar yta. Cirka 45 procent av ytan hyrs av Uppsala kommun och Uppsala läns landsting, 30 procent är kommersiella lokaler och resterande 25 procent består av bostäder. Bolaget har under 2016 rekryterat en ny verkställande direktör, Anders B Lundh, som tillträdde den 1 januari 2017.

Uppsala Kommuns Fastighets AB:s affärsidé är att förvärva, utveckla och förvalta stadsdelar och närcentrum och därmed bidra till kommunens hållbara utveckling och tillväxt. Bolaget balanserar långsiktig samhällsnytta med affärsnytta och är därför en pålitlig fastighetsägare och partner i både låg- och högkonjunktur som kan vara en brygga mellan privata, offentliga och ideella aktörer.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	19	18	18	16	13
Nettoomsättning, mnkr	87	85	84	83	74
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	3%	3%	3%	4%
Balansomslutning, mnkr	913	859	820	805	757
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-3	-3	-6	7	-6
Eget kapital, mnkr	204	226	221	228	211
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	3%	neg
Investeringar, mnkr	95	56	41	76	197
Soliditet, %	22%	26%	27%	28%	28%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är -3 miljoner kronor, ett resultat som är i nivå med både budget och föregående års utfall. Att resultatet är negativt förklaras i huvudsak av att uthyrningen av lokaler i Gottsunda Centrum inte nått upp till en tillräckligt hög nivå.

Investeringarna uppgår till 95 miljoner kronor och till största delen avser kontorshusprojektet i Gottsunda.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Kommuns Fastighets AB är kommunens redskap för att bygga, utveckla och förvalta lokaler och centrumanläggningar.

Bolaget ska bidra till utveckling i Uppsalas kransorter och stärkt social sammanhållning i kommunen.

Bolaget ska vara delaktigt i arbetet med framtagandet av översiktsplaner.

Uppsala Kommuns Fastighets AB ska erbjuda, om kommunen begär det, upp till fem procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter Uppsala Kommuns Fastighets AB hyr ut per år). Bolaget ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv, men inte det ena av de två avkastningskraven.

Bolagets verksamhet

Gottsunda Centrum, navet i utvecklingen

Mycket av Uppsalas framtida tillväxt kommer att ske i södra Uppsala. Det innebär att Gottsunda Centrum kommer att ha en viktig uppgift att fylla under lång tid framöver i sin roll som traditionellt

stadsdelscentrum. Här finns stort utrymme för kultur, social service samt hälsa och välbefinnande. De nya bostadsområden som växer fram i södra Uppsala kommer att ha lokala inslag av närservice. Verksamheter som kräver större utrymme, god tillgänglighet med mera kommer att ha en naturlig plats i Gottsunda Centrum.

Stärkt social sammanhållning

Nyckeln till att långsiktigt säkra utvecklingen av Gottsunda ligger i att stärka stadsdelen socialt och skapa en enhet av södra Uppsala. Uppsala Kommun Fastighets AB har arbetat mycket aktivt med detta bland annat genom att driva Kulturpunkten som aktivt samverkar med de fasta institutionerna i kommunen, samt driver olika projekt tillsammans med Kulturförvaltningen, i syfte att vända negativ energi som finns i stadsdelen till något positivt.

Solceller – satsning för framtiden

Gottsunda Centrum har ett elbehov som väl matchas av el producerad med solceller med hög förbrukning dagtid på sommaren (på grund av kylbehovet under centrats öppettider). Solel följer också kommunens mål om ett fossilfritt Uppsala och ägardirektivet till bolaget om att stödja ny energiteknik. Som en första etapp togs 197 kilowatt solceller i drift som gav mer än 160 megawattimmar el. Mängden motsvarar cirka 7 procent av bolagets elanvändning och nästan 1 procent av kommunens mål för total solcellsinstallation till 2020.

Storvreta Centrum och landsbygdsutveckling

En utvecklingsplan har utarbetats för Storvreta Centrum. "Storvreta – Från landsby till stadsby", syftar till att skapa ett mer stadsmässigt närcentrum med hållbar profil, där handel och kommunikationer är mer samlat än idag. Detta ska leda till en attraktiv mötesplats som på sikt stärker hela ortens identitet. Arbete med ändring av detaljplanen har pågått sedan 2013 och har passerat samrådsfasen under 2016.

Under 2016 har samarbeten startat för att stärka landsbygdsarbetet. Ett exempel är Åkerlänna skola där bolaget deltagit i diskussioner med kommunledningskontoret, utbildningsnämnden, Uppsala Kommun Skolfastigheter AB och den lokala bygdeföreningen, om hur ett utvecklingsprojekt ska kunna startas och vilken roll bolaget i så fall ska ta.

Uppsala Kommuns Industrihus

AB Uppsala Kommuns Industrihus ägs för att vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen.

Bolaget startades 1972 och hyr sedan dess ut kontors-, industri- och lagerlokaler till Uppsalas näringsliv och offentliga sektor. Den uthyrningsbara ytan uppgår till cirka 190 000 kvadratmeter fördelade på 33 fastigheter. Ändamålsenliga lokaler tillhandahålls till konkurrenskraftiga priser i syfte att öka nyföretagandet samt erbjuda Uppsalas befintliga näringsliv lösningar vid förändrat lokalbehov.

Bolagets syfte är att skapa tillväxt och utveckling för Uppsala kommun genom att tillhandahålla rum att utvecklas i. Syftet är kopplat till bolagets kärnvärden: säker, uppmärksam och dynamisk.

Verksamheten bedrivs i huvudsak inom tre huvudområden; förvaltning, uthyrning och projekt/utveckling. Bolaget arbetar kontinuerligt med att anpassa verksamheten utifrån ägardirektiven samt utveckla och förädla fastighetsbeståndet med hållbarhet som ledstjärna. Det kontinuerliga utvecklingsarbetet består i ett flertal mindre underhållsprojekt samt ett fåtal stora genomgripande om- och nybyggnationer.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	24	22	19	19	15
Nettoomsättning, mnkr	168	152	160	170	157
Andel av koncernens nettoomsättning, %	5%	5%	6%	7%	8%
Balansomslutning, mnkr	1 146	1 089	1 026	1 004	954
Resultat efter finansiella poster, mnkr	32	9	41	55	27
Eget kapital, mnkr	614	650	637	604	571
Räntabilitet på eget kapital, %	5%	1%	6%	9%	5%
Investeringar, mnkr	94	106	61	78	13
Soliditet, %	54%	60%	62%	60%	60%

Ekonomiskt utfall

Uppsala Kommuns Industrihus bildar tillsammans med sina elva dotterbolag en underkoncern. Den koncernen redovisar ett resultat på 32 miljoner kronor, vilket är 23 miljoner kronor bättre än föregående års utfall. Resultatförbättringen beror på att vakansgraden har minskat vilket gett högre hyresintäkter samtidigt som rörelsekostnader har minskat.

Investeringarna uppgår till 94 miljoner kronor, vilket är 138 miljoner kronor lägre än budget. Orsaken till avvikelserna är en kombination av resursbrist, förseningar, överklaganden av upphandlingsbeslut samt omprioriteringar.

Bolagsspecifika ägardirektiv

AB Uppsala Kommuns Industrihus ska vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen. Det näringspolitiska uppdraget ska leda till en attraktiv kommun byggd på ett mångfacetterat och diversifierat näringsliv.

Bolaget ska på ett effektivt sätt erbjuda ändamålsenliga lokaler inom kommunen till konkurrenskraftiga priser.

Bolaget ska pröva särskilda lokaler för inkubator-verksamhet.

Bolaget ska arbeta strategiskt för att säkerställa en god omsättningshastighet på sina fastigheter och genom uppföljning, löpande för ägaren, redovisa sin omsättningsstrategi.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv, men inte avkastningskraven.

Bolagets verksamhet*Hållbar verksamhet*

AB Uppsala Kommuns Industrihus vision lyder ”Vi är stolta och ledande förebilder för ett hållbart samhälle”. Hållbarhetsaspekterna har arbetats in helt i affärsplanen och i verksamhetsmålen. Bolaget är miljöcertifierat enligt standarden ISO 14001:2004 och under 2017 genomförs en omcertifiering enligt ISO 14001:2015.

Ett arbete pågår för att öka medvetenheten kring hållbarhetsfrågorna hos samarbetspartners och leverantörer. Under 2016 har bland annat utbildningar hållits i hållbarhet för ramavtalsleverantörer, för att tydliggöra vilka frågor som är viktiga för verksamheten. Vid två tillfällen har hyresgästräffar hållits med information om hållbarhetsarbetet. Tanken är att genom information och effektiv samverkan, på ett tydligt sätt prioritera och intensifiera arbetet med långsiktighet och hållbarhet.

Hyresgäster

AB Uppsala Kommuns Industrihus hyresgäster består till stor del av småföretagare. Ungefär 80 procent av bolagets cirka 300 hyresgäster är företag med mellan 1-20 anställda. Under 2016 har 88 nya hyresgäster flyttat in, 45 stycken har bytt lokal inom beståndet och 82 hyresgäster har lämnat. Vakansgraden har sjunkit under året och uppgår till 9,2 procent. Inga fastigheter har köpts eller sålts under året.

Väl rustade inför framtiden

Genom utveckling av befintliga fastigheter och planerad nybyggnation skapas ett brett och varierat lokalutbud och bolaget kan därigenom på ett effektivt sätt erbjuda ändamålsenliga lokaler i syfte att öka nyföretagandet i kommunen. Detta innebär samtidigt en möjlighet att erbjuda kreativa lösningar, för Uppsalas befintliga näringsliv, vid förändrat lokalbehov.

Uppsala Kommun Skolfastigheter

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB (Skolfastigheter) äger merparten av kommunens pedagogiska lokaler, allt från villor som inhyser förskolor till större gymnasieskolor.

Bolagets uppgift är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler inom Uppsala kommun för skol- och barnomsorgsverksamhet. Därigenom ska bolaget bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomträtter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Bolagets lokaler är definierade som speciallokaler och inte kommersiella lokaler.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	38	37	24	18	-
Nettoomsättning, mnkr	497	477	461	446	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	18%	18%	18%	19%	-
Balansomslutning, mnkr	4 882	4 657	4 388	4 227	-
Resultat efter finansiella poster, mnkr	22	2	22	-2	-
Eget kapital, mnkr	694	734	744	687	-
Räntabilitet på eget kapital, %	3%	0%	3%	neg	-
Investeringar, mnkr	500	249	315	117	-
Soliditet, %	14%	16%	17%	16%	-

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är 22 miljoner kronor, att jämföra med budgeterade 49 miljoner kronor och 2 miljoner kronor föregående år. Att resultatet är 27 miljoner kronor sämre än budget förklaras bland annat av att planerade försäljningar av fastigheter inte verkställdes och av nedskrivningar av fastigheter. Detta har dock uppvägs av att vissa kostnader varit lägre, till exempel för snöröjning och underhåll.

Årets investeringar uppgick till 500 miljoner kronor att jämföra med en budget på 600 miljoner kronor. Det lägre utfallet följer av förseningar i några av bolagets projekt, bland annat till följd av överklaganden och försenade upphandlingar.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska utveckla aktivt funktionella och ekonomiskt effektiva pedagogiska lokaler som stödjer verksamhetens behov.

Bolaget ska utgå från det generella lokalprogrammet för funktions- och kvalitetskrav för kommunala verksamhetslokaler.

Bolaget ska verka för att lokalkostnader per barn eller elev är oförändrade eller minskar jämfört med 2014 års nivå.

Bolaget ska arbeta för att skapa hälsosamma utbildningslokaler, bland annat i enlighet med beslutet om giftfria förskolor.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv, men inte avkastningskraven.

Bolagets verksamhet

Aktiv samarbetspartner

I mars 2016 tecknades ett nytt ramavtal för pedagogiska lokaler. Ramavtalet omfattar alla pedagogiska lokaler som Uppsala kommun hyr av Skolfastigheter. Syftet med avtalet är att ge riktlinjer och klargöra grunderna för samarbete mellan parterna samt ge övergripande principer för hyres- och ansvarsförhållandet. Målet är att skapa en gemensam syn med koncernnyttan i fokus och att parterna

tillsammans ska söka lösningar som håller kostnaderna nere. Tillsammans ska bolaget skapa ändamålsenliga lokaler som uppfyller pedagogiska krav och erbjuder en god arbetsmiljö.

Klimatsmarta, energieffektiva och giftfria skollokaler

På Fyrissskolans tak installerades under året bolagets hittills största satsning på solenergi. Solcellsanläggningen motsvarar en yta på 1 500 kvadratmeter och togs i bruk sommaren 2016. Anläggningen beräknas leverera cirka 140 000 kilowattimmar per år. Satsningen görs som en del av miljöarbetet inom Uppsala kommun och har erhållit statligt bidrag.

Den el som produceras kommer i huvudsak att förbrukas av skolan. Energin ska också användas till laddstolpar för elbilar som bolaget i ett samarbetsprojekt med Uppsala Parkerings AB monterat vid två parkeringsplatser i anslutning till idrottshallen.

Åtgärder för att uppfylla kraven på utfasning och minimering av farliga ämnen ska göras i samband med all om-, till- och nybyggnation. Även i samband med reparationer ska kontroll och miljöprovning av de varor och produkter som används göras.

Plattformsarbete

Under 2016 har Skolfastigheter arbetat med revidering av vision, mission och värdegrund. Detta för att skapa en gemensam plattform som hjälper både individ, grupp och organisation att utvecklas. För att säkra rätt kompetens för bolaget, och fortsätta attrahera och behålla kompetenta chefer och medarbetare har bolaget inlett ett arbete med lokalisera medarbetarnas drivkrafter genom att genomföra en kompetenskartläggning/ karriärprofil. Arbetet påbörjades hösten 2016 och kommer att avslutas under 2017.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB (FFAB) bedriver uthyrning av lokaler huvudsakligen till de olika specialverksamheter som Uppsala kommun bedriver. Det övergripande syftet är att skapa en långsiktig och effektiv förvaltning med fokus på att utveckla kvaliteten i fastigheterna på ett sådant sätt att medborgarnas, de kommunala verksamheternas och de berörda nämndernas behov säkerställs. Bolaget äger bland annat stadshuset och konsert- och kongresshuset.

Verksamheten bedrivs i huvudsak inom tre huvudområden; förvaltning, uthyrning och projekt/utveckling. Bolaget arbetar kontinuerligt med att anpassa verksamheten utifrån ägardirektiven samt utveckla och förädla fastighetsbeståndet med hållbarhet som ledstjärna.

Bolaget har gemensam administration med AB Uppsala Kommun Industrihus AB. Bolagets styrelse är även identiskt med styrelsen i AB Uppsala Kommun Industrihus AB. Sammantaget innebär detta att bolaget drivs med samma övergripande syfte, värdegrund, regler och rutiner som AB Uppsala Kommun Industrihus AB.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	0	0	0	0	-
Nettoomsättning, mnkr	41	37	36	34	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	1%	1%	1%	-
Balansomslutning, mnkr	357	378	390	406	-
Resultat efter finansiella poster, mnkr	1	-7	-2	2	-
Eget kapital, mnkr	180	186	190	188	-
Räntabilitet på eget kapital, %	1%	neg	neg	neg	-
Investeringar, mnkr	9	5	6	1	-
Soliditet, %	50%	49%	49%	46%	-

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster är 1 miljon kronor, vilket är 8 miljoner kronor bättre än föregående år, men 1 miljon kronor sämre än budget. Det förbättrade resultatet förklaras av mindre vakanser och högre hyresintäkter.

Investeringarna, som budgeterats till 19 miljoner kronor, uppgår till 9 miljoner kronor. Årets investeringar avser till största delen förbättringsåtgärder på Walmstedtska gården och konsert- och kongresshuset.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska särskilt fokusera på att hitta rätt och lämplig förvaltningsform för var och en av de olikartade specialfastigheter som ingår i beståndet.

Utifrån tidigare beslut att utveckla stadshuset ges Förvaltningsfastigheter AB i uppdrag att inom ramen för beslutade investeringsramar på 850 miljoner kronor i 2015 års priser utarbeta systemhandlingar och kalkyler som underlag för slutligt investeringsbeslut.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Om- och nybyggnad av Stadshuset

Under 2016 har bolaget fortsatt arbetet med att skapa en struktur för det fortsatta samarbetet mellan hyresvärd och hyresgäst för projektet "Stadshus 2020". Under hösten 2016 avslutades den arkitektävling som genomförts under året. Det vinnande bidraget "Fröja Ånyo" kom från den danska

arkitektfirman Henning Larsen, som tillsammans med sina teknikkonsultkollegor från Tyréns kommer att utföra den fortsatta projekteringen. "Fröja Ånyo" har potential att bli ett värdigt stadshus och fullända det hus som Erik och Thore Ahlsen påbörjade. Förslaget passar väl in i stadsbilden och är robust i sitt grundkoncept med stora möjligheter att utvecklas, både under projekteringsfasen och som byggnad. I projektet läggs stort fokus på ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Hållbarhet

Bolaget arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor och i slutet av 2015 tecknades ett avtal med Vattenfall om koldioxidneutral fjärrvärme och kyla för alla fastigheter. Under 2016 har arbetet med att teckna gröna hyresavtal med kommunen fortsatt och slutdiskussioner pågår med stadsbyggnadsförvaltningen.

Hyresgäster

Bolagets hyresgäster består nästan uteslutande av verksamheter inom Uppsala kommun, genom stadsbyggnadsförvaltningen. Under 2016 har en ny hyresgäst flyttat in och två hyresgäster har sagt upp sina kontrakt. Inga lokaler är vakanta och inga fastigheter har köpts eller sålts under året.

Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter

Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB ägde vid årsskiftet efter regleringar, förvärv och försäljningar, 49 fastigheter med totalt 45 olika anläggningar/objekt. Den sammanlagda ytan uppgår till 42 600 kvadratmeter lokalaria och 274 hektar mark. Bolaget utvecklar och förvaltar därmed Uppsalas största utbud av arenor och platser för idrott, fritid, rekreation och evenemang. Anläggningarna finns på attraktiva platser i centrala Uppsala samt i natursköna områden inom hela Uppsala kommun. Vissa tilläggsköp respektive återförsäljningar till Uppsala kommun pågår fortfarande för att renodla beståndet.

Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB ska genom nytänkande och ett klimatsmart tänkande förbättra standarden i fastighetsbeståndet och bidra till bästa möjliga tillgänglighet och nyttjande av mark och lokaler.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	12	9	5	2	-
Nettoomsättning, mnkr	72	69	67	49	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	3%	3%	2%	-
Balansomslutning, mnkr	552	357	330	327	-
Resultat efter finansiella poster, mnkr	16	5	-2	0	-
Eget kapital, mnkr	43	44	44	42	-
Räntabilitet på eget kapital, %	37%	11%	neg	0%	-
Investeringar, mnkr	114	49	26	19	-
Soliditet, %	8%	12%	13%	13%	-

Ekonomiskt utfall

Bolagets resultat efter finansiella poster är 16 miljoner kronor, vilket är 12 miljoner kronor bättre än budget och 11 miljoner kronor bättre än föregående år. Det, i jämförelse med budget, bättre resultatet beror främst på en realisationsvinst vid försäljning av Rödboförrådet samt av lägre räntekostnader till följd av senareläggning av lån.

Årets investeringar är 114 miljoner kronor, att jämföra med en budget på 145 miljoner kronor. Bland större investeringar under året märks Gränby fotboll och parkering, Studenternas, Gränby friidrottsarena samt Storvreta idrottshall.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska fokusera på att genom underhåll och erforderliga investeringar förbättra standarden på fastighetsbeståndet.	Bolaget ska verka för att ytterligare förbättra tillgängligheten.
Bolaget ska verka för att erbjuda bra och kostnadseffektiva lokaler.	Bolaget ska samarbeta med idrotts- och fritidsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden i samordningen av användningen av lokaler, mark och anläggningar.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Bättre förutsättningar för sport och rekreation

Flera angelägna projekt har gått in i produktionsfasen, såsom ny sporthall i Storvreta och Lindbacken samt en ny utomhusanläggning för friidrott på Gränby sportfält. På sportfältet har dessutom hela området iordningställt med parkering och infarter. Ett samarbete med övriga arenaägare och

verksamma aktörer på området har också etablerats. Detaljplan för ny fotbollsarena och kommersiella lokaler på Studenternas har varit ute på samråd och utredning om elitbandyns fortsatta lokalisering har lämnats till idrotts-och fritidsnämnden.

Ökad tillgänglighet och hållbara energi- och miljösystem

Genom bland annat utbyte av styr- och reglersystem har bolaget åstadkommit en avsevärt mer effektiv ventilation och värmeåtervinning och därmed kostnadseffektivare energilösningar i ett flertal fastigheter. Inom ramen för samarbetet med Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS) planeras nu för test av ny energibesparande teknik för att sänka luftfuktigheten i ishallarna, liksom för nya materialval vid anläggande av konstgräs.

Tillgängligheten till anläggningarna har förbättrats via bättre belysning, hårdgjorda ytor till entréer, ramper och toaletter liksom röjning av skymmande buskage.

Renodling och förvärv

Under året har renodlingen av bolagets fastighetsbestånd fortsatt, genom dels avyttring av fem fastigheter, dels genom förvärv av Storröta sporthall och konstgräs samt Stenhagens konstgräs. Underhållsarbetet har legat på en fortsatt hög nivå och förbättringar börjar nu vara påtagliga för brukarna. På de välbesökta rekreationsanläggningarna i Björklunge, Fjällnora och Ulva kvarn har både den inre och yttre miljön förbättrats. I Ulva har samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen för att anlägga fisktrappan gått in i ett avslutande skede, med ombyggnation kring och i den gamla kvarnbyggnaden.

Uppsala Parkerings AB

Uppsala Parkerings AB erbjuder parkeringskunder, såväl privatpersoner som fastighetsägare och näringsidkare, parkeringslösningar med hög kvalitet till rimliga priser. Bolaget har en aktiv roll i de olika planeringsprocesserna i syfte att bidra till att de övergripande trafikpolitiska målen uppnås.

Bolaget äger ett parkeringsgarage (Centralgaraget) och förvaltar ytterligare två (Kvarnengaraget och Stadshusgaraget) med sammanlagt cirka 700 platser. Bolaget förvaltar dessutom all gatumarksparkering på allmän plats (cirka 10 000 parkeringsplatser) och 2 500 platser på kommunal kvartersmark. Bolaget deltar i ett flertal garageprojekt vilka samtliga ännu är i tidiga skeden, men varav ett, Rosendal 1, är inne i en byggprocess. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under den kommande 10-årsperioden.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	28	5	1	0	0
Nettoomsättning, mnkr	70	65	53	11	9
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	2%	2%	0%	1%
Balansomslutning, mnkr	180	178	166	143	148
Resultat efter finansiella poster, mnkr	19	16	16	0	-3
Eget kapital, mnkr	13	20	13	11	14
Räntabilitet på eget kapital, %	146%	80%	127%	3%	neg
Investeringar, mnkr	2	0	4	0	4
Soliditet, %	7%	11%	8%	8%	9%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster för 2016 var 19 miljoner kronor, vilket är i 3 miljoner kronor bättre än utfallet 2015 och 2 miljoner kronor bättre än budget. Resultatförbättringen beror i huvudsak på en ökad betalning via mobilapp och högre intäkter av betalningsanmärkningar.

Årets investeringsbudget var 80 miljoner och avsåg köp av parkeringsgarage i centralt läge, i syfte att avlasta Centralgaraget. Bolaget har dock beslutat att avvakta med detta köp till förmån för de planerade byggnationerna av parkeringshus i Rosendal, Ulleråker, Salaplan, Österplan samt Katedralskolan. Investerings-utfallet 2016 blev därmed totalt 2 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Parkerings AB ska vara ett redskap för att skapa ändamålsenliga kommunala parkeringar för både cykel och bil och bidrar därmed till stadens utveckling.

Bolaget ska arbeta strategiskt utifrån kommunens övergripande mål om att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik samt minska trafikens miljöbelastning genom parkeringsstyrning och verka för fler avgiftsbelagda parkeringar och höjda avgifter.

Bolaget ska bidra aktivt till ett högt utnyttjande av parkeringsgaragen i innerstaden och bidrar med sin kompetens i utformningen av kommunens parkeringsstrategi.

Bolaget ska säkerställa att, i syfte att tillgodose parkeringsbehovet i centrala Uppsala, inom en sjuårsperiod skapa 600 nya parkeringsplatser i ett eller flera parkeringsgarage och/eller vid kollektivtrafikförsörjda pendlarparkeringar. Utbyggnaden ska mötas av borttagna parkeringsplatser på markplan.

Bolaget ska i samverkan med plan- och byggnadsnämnden utarbeta rutiner för aktiv hantering av parkeringsköp.

Bolaget ska i de egna parkeringsanläggningarna arbeta med differentierade avgifter och andra marknadsincitament i syfte att höja belägningsgraden i garagen, samt verka för höjda avgifter på markparkeringar.

Bolaget ska i samverkan med övriga aktörer i kommunen arbeta för utökade möjligheter för laddning av elbilar.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Långsiktig planering

Bolaget deltar i planering för nya parkeringshus både i nyexploateringsområden och i centrumnära lägen. Genom att bolaget anlägger nya p-hus i strategiska lägen skapas förutsättningar för att Uppsala ska kunna växa på ett hållbart sätt. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under den kommande 10-årsperioden. Fler projekt står i startgroparna, men det är långa processer innan byggstart kan ske. Bolaget har idag en stark finansiell ställning, men är beroende av att framöver kunna erhålla projektfinansiering från kommunen.

I december tog gatu- och samhällsmiljönämnden beslut om utökat område för parkeringsavgifter, samt förändring av taxor. Genomförandet sker succesivt under 2017 och får full årseffekt först 2018.

Ny teknik och energieffektivisering

Många aktörer inom digital teknik utvecklar kontinuerligt nya produkter och system. Inköp av stolpar, automater och annan utrustning behöver vara ”smarta” med öppna källkoder så att många aktörers system kan anpassas till bolagets verksamheter.

Avveckling av mynthantering har påbörjats och genomförs fullt ut före sommaren 2017.

Mobilbetalssystem har utvecklats och andelen betalning med appar har under 2016 ökat från 6 procent till cirka 13 procent. Äldre parkeringsautomater har tagits ur bruk och i några fall ersatts med solcellsdrivna automater.

Bolaget har fått bidrag från Klimatklivet för utbyggnad av flera laddstationer under 2016.

Fyrishov

Fyrishov AB äger och driver Fyrishov som är Sveriges mest besökta arena med drygt 1,6 miljoner besök år 2016. Bolaget driver också Gottsundabadet som är ett populärt stadsdelsbad i Gottsunda Centrum med drygt 120 000 besök år 2016.

Målet för Fyrishov är att anläggningen ska vara den ledande upplevelsearenan i regionen för bad, idrott och evenemang. Arenans olika verksamheter och breda utbud bidrar till utvecklingen av den totala besöksnäringen i Uppsala och till stadens varumärke.

All verksamhet har öppet alla dagar året runt. På Fyrishov finns ett av Sveriges populäraste äventyrsbad samt en simbassäng med olympiska mått. Här erbjuds även träning, tävlingar och aktiviteter för såväl nybörjare som elitidrottare. Årligen genomförs en rad tävlingar och evenemang inom idrott men även många möten, mässor och evenemang inom andra områden. Till verksamheten hör också stugby och camping samt ett aktivitets- och parkområde med beachvolleyboll, bangolf, fotboll och kanotuthyrning.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	96	96	94	96	95
Nettoomsättning, mnkr	101	103	96	90	86
Andel av koncernens nettoomsättning, %	4%	4%	4%	5%	5%
Balansomslutning, mnkr	332	334	339	306	261
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-8	-4	-8	-2	-1
Eget kapital, mnkr	9	7	13	10	12
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	9	19	8	62	88
Soliditet, %	3%	2%	4%	3%	5%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är -8 miljoner kronor, att jämföra med de -10 miljoner kronor som budgeterats och de -4 miljoner kronor som redovisades i bokslut 2015. Att resultatet är bättre än budget beror bland annat på ej planerade intäkter för uthyrning av transitboende för flyktingar samt av lägre räntekostnader.

Årets investeringar var 9 miljoner kronor, jämfört med budgeterade 33 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras i huvudsak av att renoveringen av äventyrsbadet ännu inte påbörjats.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Fyrishov AB ska tillhandahålla arena för fritid, idrott, bad och evenemang med syfte att bidra till en ökad folkhälsa.

Arenan och badet, som besöksattraktion, ska stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, besöksmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag. Verksamheten ska vara relevant och välkomnande för alla människor oavsett kön, bakgrund och funktionsnedsättning.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten i Fyrishovsanläggningen och efter uppdrag Gottsundabadet i Uppsala kommun och svara för bad, sport och rekreation samt därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom besöksnäringen, och särskilt inom Uppsala Stadshuskoncernen, för att stärka Uppsala som besöksmål och uppnå samordningsvinster.

Tillhandahålla simundervisning kostnadsneutralt till Uppsala skolor.

Bolaget ska verka för ökad simkunnighet i Uppsala.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Bad, idrott och evenemang

På Fyrishov finns utöver simhallen med olympiska mått, ett av landets stora äventyrsbad. Utebadet är ett uppskattat utflyktsmål för uppsalaborna på sommaren. Simskolor för barn, unga och vuxna finns både på Fyrishov och på Gottsundabadet.

Många Uppsalabor tränar på Fyrishov eller Gottsundabadet, antingen i en förening eller individuellt. Fyrishov är också den givna hemmaarenan för många av Uppsalas idrottare.

De flesta evenemangen på Fyrishov är idrottsevenemang. Men här ryms också mässor, möten, konferenser och festivaler av olika slag.

Affärsmässig samhällsnytta

Bolaget bidrar till en ökad samhällsnytta för Uppsala, till exempel ökad simkunnighet, träningsmöjligheter för idrottsföreningar, en viktig del av besöksnäringen med mera. Dessutom vävs hållbarhetsaspekten in i all verksamhet.

Bolagets anläggningar har hög tillgänglighet, både vad gäller öppettider och fysisk tillgänglighet. Fyrishovs simakademi har genomfört simkurser för grupper som inte gått i simskola, till exempel nyanlända flyktingar. För arbetet med simakademin fick bolaget 2016 den europeiska utmärkelsen Ceep-Csr Label.

Bolaget har en genomarbetad miljöprofil. Fyrishovs restaurang är Svanencertifierad och närmare en fjärdedel av alla inköp till restaurang och serveringar är miljömärkta. Multihallarna är Green Building-märkta och Fyrishov har två egna solcellsanläggningar. Bolagets fordonspark består delvis av elfordon. Under 2016 har laddstolpar för besökarnas elbilar satts upp på Fyrishovs parkering för att bidra till stadens utveckling av fossilfria transporter.

Utveckling för Uppsalas framtid

Fyrishov är en av landets ledande arenor och när Uppsala växer behövs utökade möjligheter till både bad, idrott och evenemang. 2013 öppnade Fyrishov de nya multihallarna, 2016 renoverades A-hallen och 2017 kommer äventyrsbadets omklädningsrum och teknik att renoveras. Därefter planeras nästa större steg i arenans utveckling inom baddelen, där målsättningen är att bygga en ny simhall samt att utveckla den befintliga badanläggningen för att möta Uppsalabornas behov i framtiden. Arbetet sker i etapper för att hela tiden kunna hålla anläggningen öppen för badbesökarna.

Uppsala stadsteater

Uppsala stadsteaters vision är att vara Sveriges främsta konstnärliga teater och en ny typ av lokal scen med internationell utblick. Genom kombinationen av en bred och spetsig repertoar är teatern en av landets mest uppmärksammade stadsteatrar. Bolaget strävar efter att aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala och stärka Uppsala som en attraktiv stad.

Varje år producerar teatern 12-18 nya uppsättningar, samt ett antal som återkommer från tidigare säsonger, huvudsakligen på de tre scenerna: Stora scenen, Lilla scenen och källarscenen Ettan. Teatern sätter också upp föreställningar också utanför huset i samproduktioner och ger årligen ett antal gästspel inom både teater, dans och performance.

Förutom dekorateljéerna som ligger på Bolandsgatan, ryms alla scener samt kontor och tillverkning i teaterhuset på Kungsgatan. I teaterhuset finns också Teaterrestaurangen, Teaterbaren, Kulturkaféet och galleriet Offkonsten c/o Teatergalleriet.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	98	97	95	93	88
Nettoomsättning, mnkr	14	13	21	12	11
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	1%	0%	1%
Balansomslutning, mnkr	33	30	29	28	28
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-71	-68	-65	-62	-59
Eget kapital, mnkr	11	11	11	12	12
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	7	1	4	2	2
Soliditet, %	34%	38%	38%	43%	43%

Ekonomiskt utfall

Uppsala stadsteater AB får årligen ett koncernbidrag från moderbolaget, Uppsala Stadshus AB. Beloppet uppgick 2016 till 70,8 miljoner kronor. Årets resultat efter finansiella poster är -71,1 miljoner kronor, det vill säga 0,5 miljoner kronor lägre än det koncernbidrag bolaget erhållit.

Underskottet, som täcks via bolagets egna kapital, har använts för strategiska satsningar och för delar av den renovering av teaterns lokaler som skedde under året.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala stadsteater AB bidrar genom sin konstnärliga verksamhet till en utveckling av kulturlivet i Uppsala.

Stadsteatern som mötesplats ska stärka den positiva bilden av Uppsala som en attraktiv stad och därmed bidra till att stärka besöksnäringen.

Uppsala stadsteater AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

Bolaget ska tillhandahålla en arena för gästspel och andra aktiviteter.

Bolaget ska samverka med andra kulturinstitutioner och besöksmål, särskilt inom Uppsala stadshuskoncern, för att stärka kulturlivet och uppnå samordningsvinster.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

En teater för alla

Med tre scener kan besökare erbjudas ett brett utbud av scenkonstupplevelser. Teaterns uppsättningar lockar publik från hela länet samt Stockholm och musikteatern lockar till sig nya grupper av besökare. Det totala antalet besökare under året har slagit nytt rekord.

Stadsteatern har under de senaste åren drivit ett mycket framgångsrikt dramapedagogiskt projekt. Det har vilat på fyra grundpelare, ungdomsensemblen, pedagogiskt arbete i skolorna, teaterföreställningar och pedagogiskt arbete på teatern. Under 2016 har delar av projektet permanentats genom att bolaget bland annat tillsvidareanställt en dramapedagog.

Två samproduktioner för barn och unga på arabiska och svenska mötte en ny publik och Stadsteaterns ungdomsteatergrupp fortsätter att arbeta tillsammans inför nästa säsong.

Under 2016 har bolaget arrangerat många workshopar ute i länet. Ett samarbete har till exempel inletts med flyktingboendet Ribbingebäck, vilket lett till både besök på teatern och pedagogiskt arbete på boendet med både barn och vuxna.

Internationell utblick

Under våren 2016 tog Uppsala stadsteater ett första steg utanför Europa tack vare en inbjudan att spela "Fanny & Alexander", i regi av Linus Tunström, på den stora och internationellt välrenommerade scenkonstfestivalen i Bogota, Colombia. Den framstående regissören Anja Susa satte återigen Uppsala Stadsteater på den nationella och internationella scenkonstkartan med sin uppsättning av "Inte hela världen". "Scener ur ett äktenskap" blev uttagen till Swedstage som presenterar svensk teater utomlands, inte bara i Europa utan i hela världen. Förhoppningsvis kan detta resultera i gästspel utomlands.

Ny teaterchef och framtiden

Efter nio år som teaterchef avslutade Linus Tunström sitt uppdrag 2016. Ny teaterchef från och med augusti 2016 är Petra Brylander som tidigare var teaterchef vid Malmö stadsteater. Tillgänglighetsfrågor ligger högt på agendan inför 2017 liksom teater för barn och unga samt att bidra till att stärka Uppsala som besöksmål och en attraktiv stad att leva, verka och bo i.

Uppsala Konsert & Kongress

Uppsala Konsert & Kongress AB (UKK) bedriver konsert-, kultur-, kongress- och restaurangverksamhet i konsert- och kongresshuset vid Vaksala torg. Bolaget hyr även ut lokaler och arrangerar och samarbetar kring kongresser, konferenser, möten, mässor, utställningar och evenemang. I samband med ovanstående bedrivs servering och utöver detta även lunchservering.

Konsert och kongresshuset består av stora salen (1 150 platser), Sal B (600 platser), Sal C (120 platser), Sal D (800 platser bankett, alternativt 1 500 platser stående publik) samt ett antal konferens- och mötesrum. Under 2016 etablerades ytterligare en scen i restaurangdelen som rymmer mellan 200 och 600 besökare beroende på möblering.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	67	67	65	64	58
Nettoomsättning, mnkr	60	52	51	71	71
Andel av koncernens nettoomsättning, %	2%	2%	2%	3%	4%
Balansomslutning, mnkr	55	48	40	32	43
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-28	-34	-34	-15	-18
Eget kapital, mnkr	3	3	2	23	6
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	6	2	1	2	1
Soliditet, %	5%	6%	5%	37%	14%

Ekonomiskt utfall

UKK får årligen ett koncernbidrag från moderbolaget, Uppsala Stadshus AB. Resultatet efter finansiella poster är -28 miljoner kronor, vilket är 6 miljoner kronor bättre än föregående års resultat.

Årets omsättning överträffar budget med 11 procent, vilket motsvarar 6 miljoner kronor, samt föregående år med 8 miljoner kronor. En satsning på säljaktiviteter för konferenser och möten samt en ökning av egna arrangemang har bidragit till den ökade omsättningen. Ökningen gäller främst intäkter från konferenser samt försäljning av mat och dryck i restaurangen.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Konsert & Kongress AB ska tillhandahålla en mötesplats för musik för alla Uppsalabor.	Uppsala Konsert & Kongress AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.
Bolaget ska genom sin musikverksamhet aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala samt genom kongress- och konferensverksamheten bidra aktivt till en utveckling av besöksnäringen i Uppsala.	Bolaget ska samverka med andra aktörer inom kulturlivet och besöksnäringen för att stärka respektive område och uppnå samordningsvinster.
Genom konserter och möten ska bolaget stärka bilden av Uppsala som en attraktiv stad.	

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Till UKK är alla lika välkomna

Under 2016 ökade antalet kulturevenemang från ett tidigare genomsnitt på 200 per år till 275. Antalet egenproducerade evenemang ökade från 65 till 115. Av dessa riktade sig 23 procent till barn och unga. Det totala antalet besökare på kulturevenemang var under året cirka 115 000 personer.

Sport- och höstloven fylldes under året med aktiviteter för skolbarn och ungdomar. Bolaget inledde ett samarbete med Uppsala konstmuseum och konst med lokala konstnärer och gallerister visades. En fjärde scen skapades i restaurangen med nya möjligheter till ett intimt och avslappnat lyssnande. UKK var en del av Kulturkompis. Det interaktiva projektet Byggplats, riktat till nyanlända, genomfördes. Samarbetet med Uppsala internationella gitarrfestival utökades och lördagssatsningen Market vidareutvecklades.

UKK blev medlem av Dansnät Sverige. Cirkus Cirkör och deras internationella partners Radical Circus genomförde en inspirationsdag.

Konferenser, evenemang och möten

Antalet internationella konferenser, evenemang och möten på UKK fördubblades under 2016. Antalet stora möten (fler än 500 deltagare) ökade med nära 50 procent. Konferensdeltagarna blev 18 procent fler. Nära 70 000 personer deltog i de 436 möten som arrangerades.

Kundnöjdheten ökade och UKK blev, som enda skandinaviska anläggning, återigen utsedd till en av världens 16 främsta konferensanläggningar av det internationella branschorganet AIPC.

Uppsala Vatten och Avfall

Uppsala Vatten och Avfall AB ansvarar för kommunens VA-försörjning och avfallshantering. Med avancerad teknik och stort kunnande tillgodoser bolaget inom verksamhetsområdet behov av vattenförsörjning och avlopp, tar hand om hushållsavfall, producerar biogas samt återvinner avfall. Sammantaget levererar bolaget dricksvatten och hanterar avloppsvatten för cirka 190 000 personer samt ansvarar för hämtning och behandling av hushållsavfall från alla hushåll och företag inom Uppsala kommun. Bolaget producerar och levererar även biogas till bland annat stadsbussarna i Uppsala. Vid bolagets avfallsanläggning Hovgården sorteras och behandlas grov-, bygg- och industriavfall, askor, förorenade jordmassor med mera.

VA-försörjningen och den för kommunen obligatoriska avfallshanteringen finansieras via taxor enligt lagen om allmänna vattentjänster respektive miljöbalken. Verksamheterna regleras även till stor del av nationella lagar och förordningar. Dessa kompletteras med föreskrifter fastställda av kommunfullmäktige som reglerar de lokala förhållandena. Bolaget bedriver, enligt affärsmässiga principer, även biogasproduktion vid Hovgården.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	199	191	181	174	163
Nettoomsättning, mnkr	492	480	487	479	465
Andel av koncernens nettoomsättning, %	16%	16%	18%	20%	25%
Balansomslutning, mnkr	2 275	2 111	2 079	1 772	1 611
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-3	8	32	26	29
Eget kapital, mnkr	140	141	275	132	87
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	5%	12%	20%	33%
Investeringar, mnkr	224	283	229	218	190
Soliditet, %	6%	7%	13%	7%	5%

Ekonomiskt utfall

Bolaget redovisar ett resultat efter finansiella poster på -3 miljoner kronor. Det är 17 miljoner kronor sämre än budget och 11 miljoner kronor sämre än föregående års utfall.

Resultatet avser i sin helhet den konkurrensutsatta verksamheten där återvinning och deponi redovisade ett negativt resultat på 9 miljoner kronor och biogasverksamheten ett positivt resultat på 6 miljoner kronor. Att resultatet är sämre jämfört med såväl budget som föregående år beror främst på att mer avfallskatt betalats än planerat. Storleken på avfallsskatten följer av hur stora mängder avfall som levereras in och ut på Hovgården, vilket varierar mellan åren.

För den taxefinansierade verksamheten är resultatet alltid noll. Resultatet regleras mot förutbetalda avgifter i balansräkningen. Underliggande resultat är 16 miljoner kronor för affärsområdet Vatten och Avlopp samt 11 miljoner kronor för affärsområdet Avfall. Båda resultaten är i nivå med budget.

Investeringarna uppgick till 224 miljoner kronor, vilket är lägre än de budgeterade 400 miljoner kronor. Orsaken är förskjutningar av ett antal projekt, till exempel nytt vattenverk i Storvreta, nybyggnation på Kungsängsverket, och på Kungsängens gård.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun (ABVA) och föreskrifter om taxa för brukande av den allmänna anläggningen samt förslag till verksamhetsområde. Bolaget ska besluta om avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i taxeföreskrifterna.

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt förslag till taxa för hushållsavfallstjänster.

Uppsala vatten ska utveckla strategier för att kunna ställa miljökrav på upphandlade tjänster och därigenom åstadkomma en klimatomställning av fordonsflottan.

Bolaget ska aktivt medverka i samhällsplaneringen och delta i Mälarens Vattenvårdsförbundsprojekt "Mälaren-en sjö för miljoner".

Bolaget ska ha ett strategiskt utvecklingsansvar för biogas, samt verka för att ytterligare tankställen för biogas etableras.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv, men inte avkastningskraven.

Bolagets verksamhet

En del av Uppsalas utveckling

En hållbar välfärd kräver en väl fungerande VA-försörjning och avfallshantering. Med investeringar och vidareutveckling av sina verksamheter möter bolaget samhällets successivt höjda förväntningar och krav på minskad miljö- och hälsopåverkan. För Uppsalas del är en utbyggnad av VA- och avfallssystemen nödvändig även för att möta den ökande befolkningen och nya bostadsområden.

Aktiv förvaltning av bolagets tillgångar

Även om omfattande investeringar genomförs varje år för att utöka servicen och ersätta uttjänta delar av bolagets system, är det mycket viktigt att säkerställa att förvaltning och underhåll av äldre anläggningsdelar får fortsatt fokus och samprioriteras med andra investeringsbehov. Med rätt underhåll kan den tekniska livslängden av anläggningstillgångar förlängas betydligt. Under 2016 har exempelvis investeringar i driftsäkerhet av vattenverken utförts. Även en kartläggning av framtida underhållsbehov av processanläggningar har genomförts.

Framtidens insamlingssystem

En utredning om framtidens fastighetsnära insamlingssystem av avfall gjordes under 2016. Utredningen kommer under 2017 och 2018 att fördjupas och en genomförandeplan kommer att tas fram. Vid återvinningscentralerna pågår en förändring av verksamheten som syftar till att stimulera besökarna att i större utsträckning lämna användbara produkter till återanvändning och inte bara till material- och energiåtervinning.

Minskad klimatpåverkan

Bolaget har på olika sätt arbetat med att minska påverkan på klimatet och konsekvenserna av en framtida klimatförändring. Bolaget arbetar kontinuerligt med att minska energianvändningen och öka produktionen av biogas som ett alternativ till fossila bränslen. Material- och energiåtervinning av insamlat och mottaget avfall bidrar till en bättre hushållning med resurser och mindre klimatpåverkan.

Kunddialog

Bolagets ambition är att kunderna ska uppfatta bolaget som en pålitlig leverantör. För att minska miljöbelastningen på avloppsvattnet och förbättra sorteringsgraden av hushållsavfall arbetar bolaget aktivt för att öka förståelsen och förändra beteendet hos sina kunder. En bra kunddialog är därför viktig. Kundtidningen *Information och inspiration* delas ut till alla hushåll och informationskampanjen *Varje droppe räknas* genomfördes för att minska spridningen av oönskade ämnen via avloppsvattnet.

Uppsala Bostadsförmedling

Uppsala Bostadsförmedling har i uppdrag att förmedla hyresrätter från privata och kommunala hyresvärdar i Uppsalaregionen. Genom en långsiktig, strategisk och målinriktad förmedlingsverksamhet erbjuder bolaget en digital och modern tjänst som ska göra det enkelt och tryggt för bostadssökande och hyresvärdar att hitta varandra.

Bolaget förmedlar bostäder i turordning till den bostadssökande som har längst kötid och uppfyller hyresvärdens kriterier.

God service, enkelhet och tillgänglighet präglar bolagets tjänster och kontakter med bostadssökande, hyresvärdar och övriga intressenter. Ambition är att skapa förtroende. Nöjda bostadssökande och hyresvärdar är bolagets viktigaste mål.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	18	3	-	-	-
Nettoomsättning, mnkr	7	0	-	-	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	-	-	-
Balansomslutning, mnkr	26	13	-	-	-
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-6	-2	-	-	-
Eget kapital, mnkr	7	7	-	-	-
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	-	-	-
Investeringar, mnkr	8	3	-	-	-
Soliditet, %	28%	56%	-	-	-

Ekonomiskt utfall

Resultat uppgår till -6 miljoner kronor och är i nivå med budget. Såväl intäkter som kostnader blev något högre än beräknat. Bolaget räknar inte med att kunna bära sina egna kostnader under de första verksamhetsåren. Verksamheten finansieras dock inte av skattemedel utan av beviljad checkräkningskredit.

Årets investeringar är 8 miljoner kronor, att jämföra med budgeterade 17 miljoner kronor. Investeringarna avser en digital förmedlingstjänst. Resterande 7 miljoner kronor kommer att investeras under 2017 i samband med att förmedlingstjänsten utvecklas.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Bostadsförmedling AB är kommunens verktyg för att säkerställa en effektiv hyresrättsmarknad i Uppsalaregionen.	Bostadsförmedlingen bär sina egna kostnader och finansieras genom avgiftsbelagd kö samt avgift för förmedling.
Bostadsförmedlingen verkar för att underlätta inträde på bostadsmarknaden med särskilt fokus på ungdomar och studenter.	Bostadsförmedlingen har möjlighet att erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning.
Bostadsförmedlingen har god kunskap om och marknadsför bostads- och fastighetsmarknaden i Uppsalaregionen samt stärker dess attraktionskraft.	Bolaget spelar en viktig roll inom det bostadssociala området.

Bolaget uppfyller 2016 alla utom ett av kommunfullmäktiges ägardirektiv, det om att bära sina egna kostnader. Bolaget uppfyller inte ett av avkastningskraven.

Bolagets verksamhet*Uppbyggnaden av en enkel och modern bostadsförmedling*

Under 2016 arbetade Uppsala Bostadsförmedling med att bygga upp verksamheten för att förbereda en effektiv lansering och övergång av bostadsköer från Uppsalahem, Uppsala Kommun Fastighets AB, Studentstaden och Enköpings Hyresbostäder.

Bolaget stod väl rustat när verksamheten påbörjades den 1 juni för den som letar efter hyresrätt i Uppsala-regionen. Efter lanseringen började ett intensivt arbete med att erbjuda alla hyresvärdar i regionen möjlighet att förmedla sina lediga bostäder genom bolaget.

Med en av landets största nybyggnationstakter kommer Uppsala Bostadsförmedling fortsätta att vara en viktig aktör som bidrar till att allt fler bostadssökande får en ny bostad i regionen.

En marknadsplats för alla hyresvärdar

I bolagets uppdrag ingår att bidra till en långsiktig och hållbar utveckling för Uppsala och regionen genom att erbjuda regionens kommunala och privata hyresvärdar att förmedla sina lediga bostäder via bolagets förmedlingstjänst.

Uppsala-regionens privata och kommunala hyresvärdar har visat stort intresse. Vid årets slut samarbetade bolaget med 10 hyresvärdar och hade hunnit träffa och fört diskussion med många fler.

Kundresan i fokus

Med kundupplevelsen som den viktigaste framgångsfaktorn har Uppsala Bostadsförmedling arbetat med ett inkluderande förhållningssätt under uppstartsåret. Genom en tydlig kommunikation i digitala och traditionella kanaler, service och tillgänglighetsanpassning av förmedlingstjänsten, har bolaget arbetat för att nå ut till så många som möjligt.

Som en viktig aktör inom det bostadssociala området har bolaget dialog och samarbete med olika instanser såsom kommunala förvaltningar och ideella organisationer. Tillsammans med sina samarbetspartners har bolaget utvecklat en digital och tillgänglig förmedlingstjänst som möter de bostadssökandes och hyresvärdarnas behov före, under och efter förmedlingsprocessen.

Övriga bolag**Nya Destination Uppsala AB (f.d. Uppsala R3 AB)**

Nya Destination Uppsala AB har under 2016 bytt namn från Uppsala R3 AB samt ändrat sin verksamhetsinriktning till verksamhet inom besöksnäring. Namn- och verksamhetsändringen har gjorts i syfte att förbereda bolaget för verksamhetsövertagande från, det av Uppsala kommun delägda bolaget, Destination Uppsala AB. Verksamhetsövertagandet genomfördes per den 1 januari 2017.

Uppsala R2 AB

Uppsala Stadshus AB förvärvade under 2014 samtliga aktier i Uppsala R2 AB (före detta Grafiskt Utbildningscenter Media AB) från Uppsala R1 AB (före detta Grafiskt Utbildningscenter i Uppsala AB). Uppsala R2 AB bedriver för närvarande ingen verksamhet.

6. Bilagor

Bilaga 1 Pågående investeringar vid årsskiftet 2016-12-31

Totalt per nämnd

Nämnd		Summa tkr
2300 SCN	Socialnämnden	1 060
4300 KTN	Kulturnämnden	4 600
4500 GSN	Gatu- och samhällsmiljönämnden	199 108
4500 GSN	Gatu- och samhällsmiljönämnden (med ursprung från Styrelsen för teknik och service)	1 988
5200 RÄN	Räddningsnämnden	1 510
7500 KS	Kommunstyrelsen	90 701
Totalsumma		298 967

Specifikation per nämnd och projekt

Nämnd	Projekt	Belopp (tkr)	Kommentar
KOMMUNSTYRELSEN			
7500 KS	9003766 - IT - PA-Lön 2019	8 438	Kravspec påbörjad 2016 upphandling och införande pågår 2017-2018
7500 KS	9003934 - IT - digitalt handläggargstöd	8 817	Kravspec 2016 upphandling och införande 2017
7500 KS	9001886 - IT - E pilotprojekt e-arkiv	5 166	E- förvaltning IVE 2012-2015, särskild satsning, Upphandling klar införande 2017
7500 KS	9001307 - IT - E-plattform	6 910	E- förvaltning IVE 2012-2015, särskild satsning
7500 KS	9001840 - IT - E - Öppen data	800	E- förvaltning IVE 2012-2015, särskild satsning
7500 KS	9001841 - IT - E - Genomlysning integration	500	E- förvaltning IVE 2012-2015, särskild satsning
7500 KS	IT- portwiselösning skolan (Hagg)	500	Införande 2017
7500 KS	9004077 Samariterhemmet ombyggnation flyktingboende	9 971	Ej färdigställd ombyggnation
7500 KS	9003376 S12 Pilot ABW	1 183	Uppföljning och justering kvarstår
7500 KS	9004062 Ombyggnation LSS-boende Vilanvägen 63	2 574	Ej färdigställd ombyggnation
7500 KS	9003928 Rektorsbostaden Knutby	250	Ej färdigställd ombyggnation

7500 KS	9004515 Björklinge 2:33	733	Ej färdigställd ombyggnation
7500 KS	9004005 - Förvärv Vindkraft	44 859	utredningsarbete pågår ännu.

SUMMA KOMMUNSTYRELSEN	90 701
-----------------------	--------

GATU- OCH SAMHÄLLSMILJÖNÄMNDEN

4500 GSN	Saltspridare (7424)	659	Beställd i oktober 2016. Försenad leverans. Ursprung/överföring från 6100 STS
4500 GSN	Kranflak till lastväxlarbil (788)	745	Beställd i oktober 2016. Försenad leverans. Ursprung/överföring från 6100 STS
4500 GSN	Två spårslädar till Björklinge(7436) resp Sunnersta (7437)	58	STS
4500 GSN	Saturator (7424)	526	Beställd i november 2016. Försenad leverans. Ursprung/överföring från 6100 STS
4500 GSN	9000270 Cykegarage	1 932	Pågående arbete 9000270 Cykegarage
4500 GSN	9003194 Cykelräkningsutrustning	923	Pågående arbete 9003194 Cykelräkningsutrustning
4500 GSN	9002946 Digital reseplanerare Cykel	1 000	Pågående arbete 9002946 Digital reseplanerare Cykel
4500 GSN	9002662 Cykelbana Söderforsgatan	1 962	Pågående arbete 9002662 Cykelbana Söderforsgatan
4500 GSN	9002584 Cykelbana Rosenvägen	3 147	Pågående arbete 9002584 Cykelbana Rosenvägen
4500 GSN	9003164 Cykelbana väg 631	6 288	Pågående arbete 9003164 Cykelbana väg 631
4500 GSN	9003165 Cykelväg Lurbo backe	388	Pågående arbete 9003165 Cykelväg Lurbo backe
4500 GSN	9002564 Snabbcykelled 2 Stenhagen via Flogsta	3 669	Pågående arbete 9002564 Snabbcykelled 2 Stenhagen via Flogsta
4500 GSN	9003160 Snabbcykelled 3 G:a Uppsalaleden	9 930	Pågående arbete 9003160 Snabbcykelled 3 G:a Uppsalaleden
4500 GSN	9003701 Snabbcykelled 4 Sävjaleden	1 000	Pågående arbete 9003701 Snabbcykelled 4 Sävjaleden
4500 GSN	9003693 Cykelbana Murargatan	300	Pågående arbete 9003693 Cykelbana Murargatan
4500 GSN	9003694 Cykelbana Gamla Börjevägen	500	Pågående arbete 9003694 Cykelbana Gamla Börjevägen
4500 GSN	9003695 Cykelbana Stigbergsvägen	400	Pågående arbete 9003695 Cykelbana Stigbergsvägen
4500 GSN	9003697 Cykelbana Döbelnsgatan	75	Pågående arbete 9003697 Cykelbana Döbelnsgatan
4500 GSN	9003698 Cykelbana/cykelfält Skolgatan	200	Pågående arbete 9003698 Cykelbana/cykelfält Skolgatan
4500 GSN	9003699 Cykelbana Fålhagsleden	500	Pågående arbete 9003699 Cykelbana Fålhagsleden
4500 GSN	9002213 Cykelväg	200	Pågående arbete 9002213 Cykelväg
4500 GSN	9003702 Cykelbana Fyrislundsgatan	500	Pågående arbete 9003702 Cykelbana Fyrislundsgatan
4500 GSN	9003704 Rekreationscykelväg	100	Pågående arbete 9003704 Rekreationscykelväg
4500 GSN	9002589 Råbyvägen Tycho H - Von Barska	1 931	Pågående arbete 9002589 Råbyvägen Tycho H - Von Barska
4500 GSN	9002486 Råbyvägen Torkelsg - Tycho H	1 550	Pågående arbete 9002486 Råbyvägen Torkelsg - Tycho H
4500 GSN	9002590 Vaksalagatan	1 667	Pågående arbete 9002590 Vaksalagatan
4500 GSN	9002592 Gamla Uppsalagatan	908	Pågående arbete 9002592 Gamla Uppsalagatan

4500 GSN 9003187 Flogstakorset
 4500 GSN 9002574 Vattholmavägen mfl inom Gamla Uppsala
 4500 GSN 9000127 Strandbodgatan
 4500 GSN 9000137 Sysslomansgatan
 4500 GSN 9002587 Kungsängsgatan
 4500 GSN 9001461 Framkomlighet (Framkollus)
 4500 GSN 9003681 Dag Hammarskjöldsväg/Norbyvägen
 4500 GSN 9002178 Stålgatan: Tycho Hedéns - Kungsängsleden
 4500 GSN 9000038 Bro vid Kungsängsesplanaden
 4500 GSN 9000038 Bro vid Kungsängsesplanaden
 4500 GSN Övriga projekt Gata/Bro
 4500 GSN 9002622 Säkra skolvägar
 4500 GSN 9003127 Genomförande hastighetsöversyn
 4500 GSN 9000473 Stomlinje o stadsstråk inkl spårutredning
 4500 GSN Stadsträdgården
 4500 GSN Carolinaparken
 4500 GSN 9004047 Vasaparken
 4500 GSN Ombyggnad lekplatser
 4500 GSN 9002637 Norby vreten
 4500 GSN 9002640 Flogstaparken
 4500 GSN Juvelen
 4500 GSN Tillgänglighet park
 4500 GSN 9003676 Friluftsbad Vårdsätra
 4500 GSN 9002659 Gula Stigen
 4500 GSN 9003678 Ulva fingaller och flyktväg
 4500 GSN 9003215 Hågadalen Nåsten NR
 4500 GSN 9002322 Östra Stadsrandstråket
 4500 GSN 9003113 Hammarskogsstråket
 4500 GSN 9002610 Utveckling av Årike Fyris
 4500 GSN 9002321 Forumtorget
 4500 GSN 9002631 Svandammen
 4500 GSN 9002775 Vaksalatorg utvecklingsplan
 4500 GSN 9003120 Fyristorg
 4500 GSN 9002593 Gränby

983 Pågående arbete 9003187 Flogstakorset
 1 591 Pågående arbete 9002574 Vattholmavägen mfl inom Gamla Uppsala
 8 903 Pågående arbete 9000127 Strandbodgatan
 4 745 Pågående arbete 9000137 Sysslomansgatan
 462 Pågående arbete 9002587 Kungsängsgatan
 26 500 Pågående arbete 9001461 Framkomlighet (Framkollus)
 11 499 Pågående arbete 9003681 Dag Hammarskjöldsväg/Norbyvägen
 998 Pågående arbete 9002178 Stålgatan: Tycho Hedéns - Kungsängsleden
 30 000 Pågående arbete 9000038 Bro vid Kungsängsesplanaden
 5 000 Pågående arbete 9000038 Bro vid Kungsängsesplanaden
 15 000 Pågående arbete Övriga projekt Gata/Bro
 500 Pågående arbete 9002622 Säkra skolvägar
 6 802 Pågående arbete 9003127 Genomförande hastighetsöversyn
 3 117 Pågående arbete 9000473 Stomlinje o stadsstråk inkl spårutredning
 1 400 Pågående arbete Stadsträdgården
 398 Pågående arbete Carolinaparken
 2 779 Pågående arbete 9004047 Vasaparken
 574 Pågående arbete Ombyggnad lekplatser
 5 871 Pågående arbete 9002637 Norby vreten
 4 300 Pågående arbete 9002640 Flogstaparken
 9 000 Pågående arbete Juvelen
 441 Pågående arbete Tillgänglighet park
 1 480 Pågående arbete 9003676 Friluftsbad Vårdsätra
 400 Pågående arbete 9002659 Gula Stigen
 1 000 Pågående arbete 9003678 Ulva fingaller och flyktväg
 1 100 Pågående arbete 9003215 Hågadalen Nåsten NR
 2 300 Pågående arbete 9002322 Östra Stadsrandstråket
 936 Pågående arbete 9003113 Hammarskogsstråket
 2 786 Pågående arbete 9002610 Utveckling av Årike Fyris
 3 246 Pågående arbete 9002321 Forumtorget
 489 Pågående arbete 9002631 Svandammen
 680 Pågående arbete 9002775 Vaksalatorg utvecklingsplan
 118 Pågående arbete 9003120 Fyristorg
 250 Pågående arbete 9002593 Gränby

4500 GSN	9002707 Översiktsplan	600	Pågående arbete 9002707 Översiktsplan
4500 GSN	Åstråket S Övergripande	567	Pågående arbete Åstråket S Övergripande
4500 GSN	9002708 Åstråket S Hamnplan	391	Pågående arbete 9002708 Åstråket S Hamnplan
4500 GSN	9002709 Åstråket S KAP	357	Pågående arbete 9002709 Åstråket S KAP
4500 GSN	9002650 Infartsskyltar	1 997	Pågående arbete 9002650 Infartsskyltar
4500 GSN	9002651 Lakvattendamm Vedyxa mm.	478	Pågående arbete 9002651 Lakvattendamm Vedyxa mm.
SUMMA GATU- OCH SAMHÄLLSMILJÖNÄMNDEN		201 096	

RÄDDNINGSNÄMNDEN

5200 RÄN	FiP-fordon	570	Leverans 2017
5200 RÄN	FiP-fordon	570	Leverans 2017
5200 RÄN	Pulverlans	150	Leverans 2017
5200 RÄN	Kartpärmar	220	Leverans 2017
SUMMA RÄDDNINGSNÄMNDEN		1 510	

KULTURNÄMNDEN

4300 KTN	Östra Salabacke etapp 2	900	pågående projekt där alla kostnader ännu inte fallit ut
4300 KTN	Stadsträdgården	100	.-
4300 KTN	Vaksalagatan/Drottninggatan	400	.-
4300 KTN	Rosendal	1 100	.-
4300 KTN	Storvreta	200	.-
4300 KTN	Förskolor och skolor på landsbygden	750	.-
4300 KTN	Nya institutioner	250	Tiundaskolan, påbörjat projekt med fördröjda kostnader
4300 KTN	Tiundaskolan	700	Pågående konstprojekt där alla kostnader ännu inte fallit ut
4300 KTN	Mindre konstprojekt	200	bevarande av gamla Tiundaskolans tegelkonst
SUMMA KULTURNÄMNDEN		4 600	

RÄDDNINGSNÄMNDEN

2300 SCN	Inventarier Hamnesplanaden	1 060	Påbörjad investering pga flytt under 2016 från Stadshuset till Hamnesplanaden. Sista inköp beräknas göras under första tertialet 2017.
SUMMA SOCIALNÄMNDEN		1 060	

Bilaga 2 Kommunstyrelsens bokslut 2016, analys av ekonomiskt utfall

Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Nettokostnad bokslut	Resultat bokslut	Prognos augusti	Resultat fg bokslut
Nämnden totalt	346,8	294,1	67,6	56,0	36,5
Politisk verksamhet	61,5	53,5	8,0	5,1	1,1
Infrastruktur, skydd m.m.	153,7	91,0	62,7	72,3	48,2
Fritid och kultur	9,9	11,4	-1,6	-1,6	1,2
Barn- och ungdomsvård	15,0	0,6	14,4	9,2	0,0
Särskilt riktade insatser	0,0	10,3	0,7	0,6	0,0
Affärsverksamhet	0,0	-17,0	17,0	3,8	36,2
Kommunledning och gemensamma verksamheter	106,6	142,3	-31,7	-31,3	-50,2
Övriga verksamheter	0,0	2,0	-2,0	-2,0	0,0
Nettoinvesteringar	203,8	97,8			
Exploatering		118,6			

Analys av ekonomiskt utfall

Kommunstyrelsens resultat uppgår till 67,6 miljoner kronor. Av det återfinns 7,3 miljoner kronor inom kommunledningskontorets (KLKs) verksamheter och 60,3 miljoner kronor inom stadsbyggnadsförvaltningens (SBFs) verksamheter. I resultatet återfinns positiva och negativa jämförelsestörande poster:

- Netto av realisationsavslut inom exploatering +41,0 miljoner kronor
- Försäljning till skolbolag +1,7 miljoner kronor
- Försäljning av mark +8,9 miljoner kronor
- Bostadsförsäljning +11,7 miljoner kronor
- Utrangeringar -1,1 miljoner kronor
- Omställning på grund av omorganisation -4,9 miljoner kronor

När resultatet exkluderas från jämförelsestörande poster om sammanlagt 57,3 miljoner kronor uppgår KLKs resultat till 12,3 miljoner kronor och SBFs resultat till -1,9 miljoner kronor.

	KF-budget nettokostnad	Nettokostnad bokslut	Resultat bokslut	Resultat exkl jmfstörande	Prognos augusti	Prognos exkl jmfstörande	Resultat fg bokslut
Kommunstyrelsen	346,8	294,1	67,6	10,4	56,0	-6,3	36,5
- KLK	256,1	259,8	7,3	12,3	-12,6	-10,6	16,6
- SBF	90,7	34,4	60,3	-1,9	68,6	4,3	20,0

KLKS verksamheter har ett resultat på 12,3 miljoner kronor exklusive jämförelsestörande poster. Prognosen per augusti inrymde flera osäkerheter, bland annat kring sociala investeringar, stabernas lägre intäkter och den pågående konsolideringen av IT-verksamheten. Årsbokslutet visar en förbättring med 22,9 miljoner kronor.

Årsbokslutet visar att avsatta medel för de sociala investeringarna har en eftersläpande effekt. De projekt som blir aktuella erhåller medel när kostnaderna uppstår vilket kommer att ske under de år som projekten bedrivs. För 2016 har ett projekt beviljats 4,3 miljoner kronor och kommer att ha kostnader

under kommande två år. Fokus under året har varit att få igång processen med förvaltningarna. Förändringen sedan augustiprognoisen utgör +5,2 miljoner kronor.

Avdelningarna för social och ekologisk hållbarhet har lägre kostnader och högre intäkter. De lägre kostnaderna förklaras bland annat av vakanser, dels för att medarbetare under året arbetat med samordning av flyktingmottagning och dels av att rekryteringar senarelagts. Bidrag till ideella föreningar är utbetalda enligt aktuella beslut medan budget och till viss del även prognos var utifrån tidigare års beslut. Inom näringsliv och omvärld är kostnaderna något högre och förklaras främst av kostnader för studentmottagning, evenemangsstöd och hyra för Walmstedska gården. Sammantaget påverkas resultatet med 3,7 miljoner kronor.

Av förfogandemedel på 20,0 miljoner kronor har 2,5 miljoner kronor använts till bygdegårdsåtgärder, 2,0 miljoner kronor för socialt utsatta EES-medborgare 0,1 miljoner kronor till firandet av Sirius i allsvenskan, sammanlagt har 4,6 miljoner kronor använts.

Under året har stort fokus varit på att sätta en transparent och överskådlig finansieringsmodell av stabernas kostnader mot förvaltningarna. Mellan staber har en justering gjorts vilket minskar de förvaltningsinterna intäkterna. Trots denna justering på 13,3 miljoner kronor är stabernas totala intäkter högre och förklaras till största del av en ökad försäljning av datorer under hösten. Kostnaderna inom staberna är 4,8 miljoner kronor lägre och förklaras av lägre konsultinsatser, senarelagda rekryteringar och att medarbetare arbetat med samordning av flyktingmottagning. Sammanlagt påverkar stabernas förändring resultatet med 13,0 miljoner kronor.

Kostnader kopplade till förtroendevalda är 2,4 miljoner lägre än vad som prognostiserades per augusti och beror dels på lägre kostnader för administration inom fullmäktige och dels på lägre kostnad för revisionens konsultinsatser.

Det fackliga ansvaret har högre kostnader än vad prognosen visade och försämrar sitt resultat med -1,9 miljoner kronor.

Under 2016 har kommunledningskontoret varit samordnare för kommunens flyktingmottagande som finansierats av ett utökat kommunbidrag på 11,0 miljoner kronor. Inom samordningen pågår ett projekt för att minska vistelsetider i systemen för asylsökande. Projektet medfinansieras av Asyl-, migrations- och integrationsfonden och pågår till halvårsskiftet 2018. Årets redovisade medfinansiering uppgår till 0,2 miljoner kronor. Flyktingsamordningens resultat uppgår till 0,7 miljoner kronor.

SBFs verksamheter har ett resultat på -1,9 miljoner kronor exklusive jämförelsestörande poster. Prognosen per augusti visade ett resultat på 4,3 miljoner kronor. Resultat per december fördelar sig på:

- strategisk planering 2,9 miljoner kronor
- Ulleråkersprojektet (förvaltning) 11,3 miljoner kronor
- mark och exploatering - 3,9 miljoner kronor samt
- fastighetsförvaltning -12,2 miljoner kronor

Jämfört med augustiprognois finns avvikelse inom fastighetsförvaltningen; förvaltning inom Ulleråker visar ett högre överskott främst och förklaras främst av lägre förvaltningskostnader medan övrig fastighetsförvaltning har högre kostnader än prognostiserat, främst projektkostnader för införande av nytt fastighetssystem.

Översiktlig och strategisk planering visar överskott på totalt 2,9 miljoner kronor som beror på förseningar i projekt, bland annat fördröjda konsultupphandlingar. I resultatet ingår 0,8 miljoner kronor kostnadsföring av projektkostnader för framställning av Solkartan.

För mark- och exploateringsverksamheten uppgår resultatet till -3,9 miljoner kronor. Det är främst jordbruksförvaltningen som har högre kostnader än budgeterat för rivning, sanering och fastighetsskatt.

Fastighetsavdelningen och Ulleråkers fastighetsförvaltning redovisas under flera verksamhetsområden. För att ge en helhetsbild över dessa, följer här en sammanfattning.

Sammanfattning fastighetsförvaltning totalt:

För fastighetsavdelningen uppgår resultatet 2016 till -1,3 miljoner kronor, i det ingår realisationsvinster från bostadsförsäljning med 11,7 miljoner kronor och utrangeringar av tillgångar med 0,8 miljoner kronor. När detta exkluderas uppgår resultatet till -12,2 miljoner kronor. När prognosen upprättades var det osäkert hur återgångar efter avslutad fastighetsbildning och därtill kopplade utrangeringar skulle hanteras. Merparten av dessa fastighetsaffärer har genomförts som återköp under hösten, bland annat Hammarskogs herrgård, vilket innebär att driftresultatet påverkats i lägre grad än beräknat.

Vidare har tidigare upparbetade projektkostnader för införande av nytt fastighetssystem kostnadsförts och aktiverats vilket innebär omkring 6 miljoner kronor i ökade kostnader i slutet av året. I resultatet inryms även tomhyror bland annat kopplade till omställning av Stadshuset. Underskott inom lokalförsörjning uppvägs av överskott inom bostadsförsörjning. Verksamheten har erhållit 4,0 miljoner kronor i utökat kommunbidrag för arbete med att få fram fler bostäder för nyanlända. Medlen har bland annat använts till personalförstärkning och kampanjen ”Hjärterum”. Projekten kopplade till själva bostäderna för nyanlända, ger en stor avvikelse mot prognostiserade intäkter och kostnader, men ingen resultatpåverkan. Dessa avvikelser samt införandet av nytt fastighetssystem som fortsatt successivt under året, har inneburit osäkerheter i den ekonomiska uppföljningen. Det nya systemet ger möjligheter till förbättrat budget- och prognosarbete under 2017 då systemet är infört inom alla delar av fastighetsverksamheten.

Sammanfattning Ulleråker drift totalt:

För 2016 har fastighetsförvaltningen inom Ulleråker ett utökat kommunbidrag om 37,0 miljoner kronor för att möta förväntade nettokostnader för räntekostnader och underskott i fastighetsförvaltningen. Det sammantagna resultatet för drift och förvaltning inom Ulleråker, inklusive det utökade kommunbidraget, uppgår per sista december till 11,3 miljoner kronor, att jämföra med prognos per augusti 4,6 miljoner kronor och budgeterat nollresultat. Det positiva resultatet beror på högre hyresintäkter, omkring 6 miljoner kronor högre än budget genom att uthyrningsgraden har ökat successivt under året. Vidare har kostnader för avskrivningar, underhåll och reparationer samt övriga förbrukningskostnader minskat. I jämförelse med prognosen beror det ökade överskottet främst på ett för högt antagande om höstens förvaltningskostnader. I mål och budget för 2017 har kommunbidraget för Ulleråker minskats och finansieringen ska i stället hanteras i särskild ordning i enlighet med följande uppdrag:

att uppdra åt kommunstyrelsen att återkomma med principer för hur kostnaden för projektet Ulleråkers anläggningstillgång bör hanteras för 2017 då färdigställande av detaljplaner, och därmed omvandling till omsättningstillgång, inte i sin helhet kommer att ske under 2017

Fastighetsförvaltningen inom Ulleråker redovisas under tre verksamheter – infrastruktur, affärsverksamhet samt gemensam verksamhet.

Analys av ekonomiskt utfall – per verksamhet

Politisk verksamhet

Politisk verksamhet	KF-budget nettokostnad	Nettokostnad bokslut	Resultat bokslut	Prognos augusti	Resultat fg bokslut
Kommunstyrelsen	61,5	53,5	8,0	5,1	1,1
- KLK	61,5	53,5	8,0	5,1	1,1
- SBF	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Politisk verksamhet har ett resultat på 8,0 miljoner kronor och av det förs 1,2 miljoner kronor avseende de politiska sekreterarna inom mandatperioden 2015-2018. 3,0 miljoner kronor av resultatet förklaras av lägre arvodeskostnader och lägre kostnader inom fullmäktige för administration. 1,7 miljoner kronor förklaras av att konsulttjänster inom kommunrevisionen är lägre till följd av nytt avtal.

Infrastruktur, stadsutveckling, skydd m.m.

Infrastruktur, skydd m.m.,	KF-budget nettokostnad	Nettokostnad bokslut	Resultat bokslut	Resultat exkl jmfstörande	Prognos augusti	Prognos exkl jmfstörande	Resultat fg bokslut
Kommunstyrelsen	153,7	91,0	62,7	11,4	72,3	7,9	48,2
- KLK	67,7	68,4	-0,6	-0,6	-5,0	-5,0	-0,5
- SBF	86,0	22,6	63,4	12,0	77,2	12,8	48,7

Verksamhetsområdet har ett resultat som uppgår till 62,7 miljoner kronor, varav 51,3 miljoner utgör försäljning, exploateringsavslut och utrangeringar. Exklusive detta uppgår resultatet till 11,4 miljoner kronor. I jämförelse med prognos per augusti är det en förbättring med 3,5 miljoner kronor.

Inom KLK har resultatet förbättrats med 4,4 miljoner kronor främst inom social och ekologisk hållbarhet. Resultatet förklaras dels av högre externa intäkter och dels av lägre personalkostnader samt lägre kostnader för samverkan med ideell sektor. Fokus har under året varit att stötta de kommunala verksamheterna med frågorna kring hållbarhetsarbete vilket till stor del har gjorts med befintliga resurser.

Resultatet för SBFs inom verksamhetsområdet uppgår till 63,4 miljoner kronor. När jämförelsestörande poster; försäljning, exploateringsavslut och utrangeringar exkluderas uppgår resultatet till 12,0 miljoner kronor.

Översiktlig och strategisk planering visar överskott på 3,9 miljoner kronor som beror på förseningar i projekt, bland annat fördröjda konsultupphandlingar. 1,0 miljoner kronor av kostnaderna återfinns inom gemensam verksamhet.

För mark- och exploateringsverksamheten uppgår resultatet exklusive exploateringsavslut och markförsäljning till -3,9 miljoner kronor. Det är främst jordbruksförvaltningen som har högre kostnader än budgeterat för rivning, sanering och fastighetsskatt.

Exploateringsverksamhetens resultat, inklusive projektavslut kommenteras under rubriken Exploatering längre fram i dokumentet.

Driftresultatet för Ulleråker inom verksamhet infrastruktur, uppgår till +11,8 miljoner kronor, exklusive utrangering på 0,2 miljoner kronor. Främst beror driftresultatet på att kommunbidrag budgeterats här, medan kostnader som det avser täcka, återfinns inom verksamhetsområde affärsverksamhet och gemensam verksamhet. Den största kostnadsposten som redovisas under detta

verksamhetsområde är internränta på marktillgången som, fram till beslut som klarlägger framtida markanvändning fattats, redovisas som anläggningstillgång.

Fritid och kultur

	KF-budget	Nettokostnad	Resultat	Prognos	Resultat fg
Fritid och kultur	nettokostnad	bokslut	bokslut	augusti	bokslut
Kommunstyrelsen	9,9	11,4	-1,6	-1,7	1,2
- KLK	8,6	10,1	-1,6	-1,5	1,2
- SBF	1,3	1,3	0,0	-0,2	0,0

Inom verksamhetsområde fritid och kultur är resultatet -1,6 miljoner kronor, av det avser -2,5 miljoner kronor kostnader för bygdegårdsåtgärder och -0,1 miljoner kronor för firandet av Sirius till allsvenskan. Det finansieras av kommunstyrelsens förfogandemedel som finns budgeterade inom verksamhet kommunledning. Resultatet inrymmer +1,0 miljoner kronor som utgör kommunbidraget för diskrimineringsbyrå och föreningsstöd, kostnaderna för detta redovisas inom infrastruktur, stadsutveckling, skydd m.m.

Inom SBF redovisas kommunstyrelsens stöd till elitidrott. Från 2017 samlas detta ansvar under idrotts- och fritidsnämnden.

Barn- och ungdomsvård (sociala investeringar)

	KF-budget	Nettokostnad	Resultat	Prognos	Resultat fg
Barn och ungdomsvård	nettokostnad	bokslut	bokslut	augusti	bokslut
Kommunstyrelsen	15,0	0,6	14,4	9,2	0,0
- KLK	15,0	0,6	14,4	9,2	0,0
- SBF	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Resultatet inom sociala investeringar uppgår till +14,4 miljoner kronor. Årets kostnader uppgår till 0,8 miljoner kronor, varav 0,2 miljoner kronor har finansierats med bidrag från SKL för ett projekt om utvecklingsarbete kring sociala investeringar. Per augusti bedömdes prognosen som osäker. Flera ansökningar har under året inkommit från nämnderna varav en ansökan har beviljats 4,3 miljoner kronor. Kostnaden för det beviljade projektet kommer under kommande två år.

Särskilt riktade insatser (samordning flyktingmottagande)

	KF-budget	Nettokostnad	Resultat	Prognos	Resultat fg
Särskilt riktade insatser	nettokostnad	bokslut	bokslut	augusti	bokslut
Kommunstyrelsen	0,0	10,3	0,7	0,6	0,0
- KLK	0,0	10,3	0,7	0,6	0,0
- SBF	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Kommunstyrelsen har under året haft ansvar för samordning av flyktingmottagande. Det har finansierats med ett extra kommunbidrag om 11,0 miljoner kronor, varav 4,0 miljoner kronor avsåg bidrag till civila samhället. De medarbetare som arbetat med samordning är främst resurser som omfördelats från andra delar av organisationen. Ett projekt för att minska vistelsetider i systemen för asylsökande pågår och medfinansieras av Asyl-, migrations- och integrationsfonden, projektet pågår

till halvårsskiftet 2018. Årets redovisade medfinansiering uppgår till 0,2 miljoner kronor. Totalt har flyktingsamordning ett resultat på 0,7 miljoner kronor.

Affärsverksamhet

Affärsverksamhet	KF-budget nettokostnad	Nettokostnad bokslut	Resultat bokslut	Resultat exkl jmfstörande	Prognos augusti	Prognos exkl jmfstörande	Resultat fg bokslut
Kommunstyrelsen	0,0	-17,0	17,0	7,2	3,8	-6,0	36,2
- KLK	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- SBF	0,0	-17,0	17,0	7,2	3,8	-6,0	36,2

Resultatet för 2016 uppgår till 17,0 miljoner kronor totalt, varav 9,9 miljoner avser jämförelsestörande poster från försäljning av bostadsrätter inom fastighetsförvaltning.

Resultatet inom fastighetsförvaltningens bostadsförsörjning för 2016 uppgår 12,6 miljoner kronor exklusive bostadsförsäljning, i augusti prognostiserades 6,1 miljoner kronor, förbättringen mot prognos beror främst på högre hyresintäkter.

Resultatet för drift och förvaltning avseende bostäder inom Ulleråker uppgår per december till -5,4 miljoner kronor mot budgeterade -17,7 miljoner kronor och prognostiserade -12,1 miljoner kronor. Avvikelsen mot budget och prognos förklaras i huvudsak av högre hyresintäkter, lägre reparations- och underhållskostnader samt lägre mediakostnader.

Kommunledning och gemensamma verksamheter

Kommunledning, lokalförsörjning och gemensamma verksamheter	KF-budget nettokostnad	Nettokostnad bokslut	Resultat bokslut	Resultat exkl jmfstörande	Prognos augusti	Prognos exkl jmfstörande	Resultat fg bokslut
Kommunstyrelsen	106,6	142,3	-31,7	-27,8	-31,3	-19,4	-50,2
- KLK	103,2	114,9	-11,7	-6,7	-19,0	-17,1	14,7
- SBF	3,4	27,4	-20,0	-21,1	-12,3	-2,3	-64,9

Resultatet inom kommunledning, lokalförsörjning och gemensamma verksamheter uppgår till -31,7 miljoner kronor, varav 3,9 miljoner utgör försäljning, utrangeringar och omställning på grund av omorganisation som redovisats inom verksamhetsområdet. I jämförelse med prognos per augusti är resultatet en försämring med 8,4 miljoner kronor.

Inom KLK uppgår resultatet till -6,7 miljoner kronor, exklusive jämförelsestörande poster, vilket är en förbättring från augustiprognozen med +10,4 miljoner kronor. Förbättringen förklaras av en justerad stabsfördelning mot nämnder, lägre löne- och konsultkostnader. De lägre lönekostnaderna förklaras av dels av senarelagda rekryteringar och dels av att medarbetare ingått som resurser i flyktingsamordning. Konsultinsatser har i större grad gjorts med interna resurser inom kommunledningskontoret än vad som togs upp i prognosen.

Inom SBF redovisas på verksamhetsområdet energiåtgärder samt lokalförsörjning för verksamheter inklusive bostäder. Resultatet uppgår till -21,1 miljoner kronor, exklusive jämförelsestörande poster. netto 1,1 miljoner kronor från försäljning och utrangering.

Av resultatet återfinns -24,8 miljoner kronor inom fastighetsavdelningen, i augusti prognostiserades -7,3 miljoner kronor. Avvikelse mot prognos beror främst på kostnadsföring och aktivering av upparbetade projektkostnader avseende fastighetssystemet LEB som tagits i drift successivt under året och även tomhyror. Till viss del vägs detta underskott upp av resultatet inom affärsverksamhet.

Driftresultatet för Ulleråker inom denna verksamhet uppgår till 4,9 miljoner kronor mot en budget på 0,3 miljoner kronor och en prognos på 5,1 miljoner kronor. Detta förklaras i huvudsak av att hyresintäkterna är ca 5 miljoner kronor högre än budget.

Inom området energiåtgärder, inom strategisk planering, har upparbetade projektkostnader avseende framställning av Solkarta, kostnadsförts, -0,8 miljoner kronor.

Övriga verksamheter

(EES - medborgare) Missbrukarvård o övrig vård för vuxna	KF-budget nettokostnad	Nettokostnad bokslut	Resultat bokslut	Prognos augusti	Resultat fg bokslut
Kommunstyrelsen	0,0	2,0	-2,0	-2,0	0,0
- KLK	0,0	2,0	-2,0	-2,0	0,0
- SBF	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Under övriga verksamheter återfinns 2,0 miljoner kronor i kostnader och avser kostnader för socialnämndens drift av härbärge och dagverksamhet för socialt utsatta EES-medborgare. Kostnaden finansieras av kommunstyrelsens förfogandemedel under verksamhet kommunledning.

Lönekostnadsutveckling

LÖNEKOSTNADSUTVECKLING					Varav effekt av löneavtal		Varav återstående del (volym och mm)	
Belopp i tusen kronor					%	tkr	%	tkr
	Bokslut	Bokslut f.å.	Diff %	Diff tkr				
Lönekostnad (konto 50-51)	280 268	259 996	7%	20 272	2,60%	7 300	5%	12 972

Lönekostnaderna omfattar KLKs medarbetarkostnader. SBFs del redovisas inom gatu- och samhällsmiljönämnden. Lönekostnadsutveckling som inte förklaras av effekten av löneavtal om 13,0 miljoner kronor förklaras av att KLK tagit över medarbetare från utbildningsförvaltningen från halvårsskiftet samt helårseffekter av medarbetare som flyttades in från andra förvaltningar under 2015.

Investeringar

Investeringsmedel (mnkr)	Från M&B 2016	Pågående, inkl om- budgetering	Total budget 2016	Prognos per augusti 2016	Utfall bokslut 2016	Överföra till 2017
Kommunstyrelsen	111,0	92,8	203,8	160,9	97,8	90,7
<i>varav:</i>						
KLK - nettoinvesteringar	47,0	87,6	134,6	114,4	13,2	76,0
E-förvaltning	0,0	13,6	13,6	13,6	0,2	13,4
IT-investeringar	47,0	28,0	75,0	54,6	11,8	17,8
Vindkraft	0,0	46,0	46,0	46,1	1,1	44,9
Övrigt	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0
SBF- nettoinvesteringar	64,0	5,2	69,2	46,5	84,6	14,7
Markförvärv	40,0	0,0	40,0	6,5	0,0	0,0
Egendom	0,0	0,0	0,0	0,2	7,3	0,0
Bostad/Lokal/ LOIS	20,0	0,1	20,1	32,8	13,6	13,5
S12 pilot ABW	0,0	7,0	7,0	7,0	5,8	1,2
Energi	1,0	0,5	1,5	0,0	-0,8	0,0
Bredband	3,0	-2,4	0,6	0,0	0,0	0,0
Exploatering (övergår till GSN)	0,0	0,0	0,0	0,0	58,7	0,0

Kommunstyrelsens investeringsutgifter uppgår till 97,8 miljoner kronor.

Inom KKL har utgifterna uppgått till 13,2 miljoner kronor och avser främst projekt inom IT.

Inom SBF har utgifterna uppgått till 84,6 miljoner kronor, varav 58,7 miljoner kronor hänförs till projekt inom exploateringsverksamheten som vid färdigställande ska föras till gatu- och samhällsmiljönämnden.

Resterande investeringar inom SBF, 25,9 miljoner kronor, återfinns inom fastighetsverksamheten där de största projekten är omvandling av en våning på Stationsgatan för att möjliggöra aktivitetsbaserat arbetssätt (ABW), som en pilot inför kommande ombyggnation av Stadshuset samt återköp av bland annat Hammarskogs herrgård från Uppsala kommuns sportfastigheter AB.

Kommunstyrelsens investeringsmedel för pågående projekt som behöver överföras till 2017 uppgår till 90,7 miljoner kronor.

Exploatering

EXPLOATERING (tkr)	Inkomster och utgifter under året			Avslutat under året		
	Inkomster	Utgifter	Netto	Reavinst	Reaförlust	Netto
	154 374	-273 023	-118 649	45 255	-4 270	40 985

Inkomster och utgifter under året

I samband med prognosen per augusti antogs att inkomster och utgifter i stort sett skulle vara i balans. Bokslut 2016 visar ett negativt netto på -118 miljoner kronor (föregående år -77 miljoner kronor).

Såväl inkomster som utgifter är lägre än vad som antogs i prognosen. På utgiftssidan förklaras detta i huvudsak av fördröjningar av genomförandet inom flera projekt. På inkomstsidan är förklaringen en kombination av senarelagd försäljning och försenad fakturering.

Fluktuationer är vanligt förekommande då projekten ofta har långa ledtider och är beroende av omvärldsfaktorer vilket påverkar tidpunkter för när intäkter från markförsäljningar infaller, vilket får stort genomslag. I vissa fall där kommunen inte äger mark tas exploateringsavgifter in från exploatörer som bland annat ska täcka åtgärder på allmän platsmark. Exempelvis i Kungsängen har exploateringsavgifter tagits in som inkomster tidigare år med kvarvarande åtaganden (utgifter) som genomförts under 2016.

Utgifterna inom exploateringsprojektet Ulleråker uppgick under året till 46 miljoner kronor, vilket avser rivningskostnader samt kostnader för konsulter, egen personal och utredningar. Utbyggnaden av Ulleråker är ett projekt som är kostnadskrävande i inledningen.

Pågående exploateringsprojekt

Belopp i mnkr	innan 2016	innan 2016	innan 2016	Bokslut 2016	Bokslut 2016	
	Inkomster	Utgifter	Netto	Inkomster	Utgifter	Netto
Projekt						
Ulleråker		-24	-24	2	-49	-47
Östra Sala backe totalt	84	-107	-23	6	23	29
Fullerö, olika projekt totalt	4	-3	2	13	-24	-11
Norra och Södra Rosendal totalt	105	-95	10	23	-46	-23
Gunsta	4	-25	-22	0	-1	-1
Östra Fyrislund	65	-93	-28	29	-67	-37
Kungsängen bostad	212	-153	59	0	-13	-13
Juvelen/Triangelntomten	0	-7	-7	29	-19	10
Övriga projekt	1 929	-1 351	577	52	-77	-26
Totalt	2 402	-1 857	546	154	-273	-118

Kommentarer till några av de större projekteten:

Ulleråker - projekt på mestadels kommunägd mark som planeras inrymma cirka 7 000 lägenheter samt skolor, förskolor, service, handel m.m. Utbyggnaden är planerad att pågå under 14 år och är i planeringsskedet. Hösten 2016 påbörjades fördjupade utredningar för att klara planeringsförutsättningarna för markanvändningen utifrån ett grundvattenperspektiv. Tidplanen för genomförandet bedöms i nuläget inte påverkas för projektet som helhet.

Rosendal - projekt på mestadels kommunägd mark som planeras att inrymma cirka 4 000 lägenheter samt skolor, förskolor, handel m.m. Projektet har under 2016 varit i ett intensivt skede med många stora byggprojekt som pågår parallellt. I Södra Rosendal har inflyttning till bostäder skett och samtidigt uppförs många nya hus.

Östra Salabacke - projekt på mestadels kommunägd mark som planeras att inrymma cirka 2 500 lägenheter samt skolor, förskolor, handel m.m. Den första inflyttningen i etapp 1 skedde i november och samtidigt pågår utbyggnad av allmän plats.

Östra Fyrislund - projekt på mestadels kommunägd mark som omfattar cirka 600 000 kvadratmeter mark för verksamhetstomter för främst småindustri och logistik. Projektet är i ett genomförandeskede och försäljning av tomter påbörjades 2016.

Juvelen/Triangelstomten - byggnad vid centralstationen som ska innehålla kontorslokaler samt olika publika och kommersiella verksamheter i gatuplan. Byggnationen har påbörjats och beräknas vara klar i mitten av 2018.

Projekta avslut under året

Exploateringsverksamheten hade vid årets början omkring 150 öppna projekt. Många av projekten har varit pågående, men inaktiva under lång tid, och härrör från en tid med en annan redovisningskultur. Ett genomlysningssarbete av samtliga projekt inleddes under året. Arbetet har dels skett som ett svar på en revisionsrapport riktad mot verksamheten, dels i syfte att skapa struktur och ordning i styrningen av projekten. I arbetet har klargjorts om de kostnader som påförts respektive projekt härrör till dessa. Om så inte varit fallet har kostnaderna förts om till rätt projekt. Målet har vidare varit att särskilja omsättningstillgångar och anläggnings-tillgångar i samtliga projekt (även retroaktivt) samt slutredovisa och resultatföra de projekt som bör avslutas. Arbetet påbörjades i maj 2016 och kommer att slutföras under 2017.

Projekt som avslutats 2016	Resultateffekt (tkr)
Bälinge-Lövsta 10:2	12 138
Skarholmen	-201
Björklunge-Nyny 1:76 mfl	1 706
Rörken 1:2 mfl	-5
Kraftledningsnät Fyrislund	18 297
Seminariet expl avtal	-28
Gamla Uppsala 27:1	-1
Gnista, ICA	13 114
Genomlysningssprojektet	-3 526
Garantiåtaganden	0
Utredningskostnader Ulleråker	0
Diverse exploatering	0
Östra Vårdsätra	-509
SUMMA	40 985

Totalt 13 projekt avslutades vid årsskiftet 2016/2017 och redovisar ett sammantaget överskott om 41 miljoner kronor. Det var färre än de drygt 30 projekt som bedömdes kunna avslutas i samband med prognosen per augusti och ett lägre överskott än de 57 miljoner kronor som då förväntades. Några av de projekt som i samband med prognosen bedömdes kunna stängas under året kommer att avslutas i ett senare skede då arbete fortfarande pågår. Ytterligare ett tiotal projekt kommer att stängas efter att ha varit föremål för den fortsatta genomlysningen.

Bilaga 3 Kommunstyrelsens verksamhetsuppföljning 2016

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2016 finns kommunfullmäktiges inriktningsmål, uppdrag och riktade satsningar. I verksamhetsplanen finns även inriktningsmål och uppdrag som kommunstyrelsen har valt att lägga till.

Hantering av ej slutförda uppdrag och åtgärder

Nedanstående uppdrag, åtgärder och riktade satsningar är ej slutförda och kommer fortsätta att följas upp i samband med kommunstyrelsens verksamhetsuppföljning under 2017. Övriga uppdrag och åtgärder som inte är klara fortsätter i nya uppdrag i kommunstyrelsens verksamhetsplan 2017.

Uppdrag som inte är klara och som inte finns med i KSVP2017:

Implementera jämställdhets- och barnperspektivet i styrdokument och beslutsärenden. (från 2016)

Att revidera policy och riktlinjer för upphandling i syfte att medverka till goda arbetsvillkor hos kommunens externa leverantörer och säkerställa en systematisk uppföljning som förhindrar svartarbete och ekonomisk brottslighet, exempelvis genom 'Vita jobb'-modellen. (från 2015)

Åtgärder som inte är klara och som inte finns med i KSVP2017:

Åtgärd: Se över Uppsala kommuns riktlinjer för mottagande av besök till Uppsala kommun.

Riktad satsning som inte är klara och som inte finns med i KSVP2017

Medborgardialoger och konsultstöd inom ramen för Planprogram för Gottsunda med social inriktning 2015-2017. Arbetet sker i samarbete med plan- och byggnadsnämnden.

Bedömning av måluppfyllelse per mål

Kommunstyrelsen har under 2016 arbetat med 17 av kommunfullmäktiges inriktningsmål och har för egen del lagt till ett eget nämndmål. Utifrån inriktningsmålen har kommunstyrelsen formulerat strategier och åtgärder. Bedömningen avseende måluppfyllnad baseras på den del av måluppfyllnaden som kommunstyrelsen kan råda över.

Färgmarkeringarna innebär för målens del följande:

- Mörkgrön färgmarkering betyder att kommunstyrelsen har uppnått det som planerades (eller mer) för att bidra till inriktningsmålet och att målet är helt uppfyllt.
- Ljusgrön färgmarkering betyder att kommunstyrelsen har uppnått övervägande del av det som planerades för att bidra till inriktningsmålet och att målet är i hög grad uppfyllt.
- Gul färgmarkering betyder att kommunstyrelsen enbart uppnått delar av det som planerades för att bidra till inriktningsmålet och att målet är delvis uppfyllt.
- Röd färgmarkering betyder att kommunstyrelsen inte gjort något för att bidra till inriktningsmålet och att målet ej är uppfyllt.

Bedömningen är att åtta inriktningsmål är helt uppfyllda, åtta är i hög grad uppfyllda och två är delvis uppfyllda.

Kommungemensamma mål	
Uppsala kommun ger förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen.	
<i>Kommentar:</i> En första kartläggning av skillnader i hälsoläge och levnadsvillkor (social kompass) är genomförd. Den redovisas i samband med kommunens årsredovisning för 2016 och ska användas i arbetet med Mål och budget. Uppdraget fortsätter med en analys av hur kommunen svarar mot de behov som identifierats. Detta ska leda till förslag på åtgärder och mått på god hälsa. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar". För att öka det ideella engagemang och utveckla arbetet med den lokala överenskommelsen som finns mellan föreningar och kommunen (LÖK) beslutade KS i september 2016 om riktlinje för IOP (idéburet offentligt partnerskap). Arbeta pågår med "en väg in", IT-stöd för handläggning av föreningsbidrag och lokalbokningar. Under 2016 har LÖK-arbetet fokuserat på samverkan för flyktingmottagande och integrationssatsningar. Fler föreningar har gått med i LÖK. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet - LÖK". För att stärka arbetet med mänskliga rättigheter har en inventering av vad kommunen arbetar med utifrån ECCAR's (Europeiska koalitionen av städer mot rasism) 10-punktsplan genomförts. En lägesrapport och handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering i Uppsala kommun underställs KS för beslut i februari 2017. Handlingsplanen är framtagen i samverkan med civilsamhället. Ett utbildningspaket är framtaget och startar under 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Utifrån framtagen ECCAR-handlingsplan stärka kommunens engagemang mot rasism och diskriminering." Ett jämställdhetsråd och ett utskott för sociala hållbarhetsfrågor under KS (KSAU-S) har inrättats efter beslut i KS i maj med syfte att skapa en sammanhållen politisk hantering för den sociala hållbarhetsdimensionen inklusive demokrati- och jämställdhetsfrågor.	
Barns och ungdomars delaktighet bidrar till att verksamheten anpassas till deras behov.	
<i>Kommentar:</i> Uppsala kommun deltar aktivt i ett partnerskap mellan tio kommuner för förverkligande av barnkonventionen. Ett utbildningspaket tas fram i samarbete med Barnombudsmannen i Uppsala (BOIU). Ett frukostseminarium om barnkonventionen genomfördes i december med	

drygt 80 deltagare. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för inriktningsmål 8 genom utveckling av medborgardialoger.

We-Change, ett tvådagars event där samtliga gymnasieelever i Uppsala bjöds in, har genomförts som ett sätt att pröva nya sätt att involvera unga. Arbetet med att utreda tjänstedesign som ett arbetssätt för att utforma tjänster efter barn och ungas behov är inte påbörjat och kommer att samordnas med metodutveckling av tjänstedesign generellt i kommunen. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för inriktningsmål 8 genom utveckling av medborgardialoger.

Skilnader i levnadsvillkor för kommunens invånare jämnas ut.

Kommentar: Verksamheten har utbildats i kunskap och metodik inom jämställdhetsbudgetering. Jämställhetsanalyser inom flera områden har genomförts och lett till omprioriteringar av resurser inom exempelvis intervåghållning och föreningsstöd. All statistik delas upp på kön där så är möjligt. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för inriktningsmål 1, Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

En första kartläggning av skilnader i hälsoläge och levnadsvillkor (social kompass) är genomförd. Den redovisas i samband med kommunens årsredovisning för 2016 och ska användas i arbetet med Mål och budget. Uppdraget fortsätter med en analys för att utreda hur kommunen svarar mot de behov som identifierats. Detta ska leda till förslag på åtgärder och mått på god hälsa. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar".

För att skapa jämlika förutsättningar för kommunens alla invånare har KS stöttat övriga nämnder för att höja kunskapen om HBTQ. Främst inom utbildningsområdet där elevhälsoteamen utbildats i HBTQ-frågor och Tiundaskolan har inlett processen för att bli HBTQ-certifierade. Utveckling av Uppsala kommuns egen HBTQ-utbildning och diplomering pågår och testas under våren 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Utifrån framtagen ECCAR-handlingsplan stärka kommunens engagemang mot rasism och diskriminering".

KF beslutade om riktlinjer för bostadsförsörjning i september. Riktlinjen ger förutsättningar att säkerställa bostadsförsörjningsansvaret enligt Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. De inläsningseffekter som finns i systemet med de bostadssociala lägenheterna kan svårigen lösas upp i detta skede då vi behöver alla tillgängliga bostäder till nyanlända. Så fort trycket lättar från nyanlända kan arbete fokusera på erbjudande av ersättningsbostäder.

Uppsala kommun möjliggör för ett utökat utbud av bostäder och arbetstillfällen.

Kommentar: För att möjliggöra för ett ökat utbud av arbetstillfällen samverkar Uppsala kommun med företagsfrämjande aktörer och regionförbundet kring projekt som exempelvis verksamt.se. Flera informationsinsatser till kommunens näringsliv har genomförts i syfte att underlätta deltagande i upphandling. Näringslivsprogrammet har reviderats och underställdes KF för beslut i januari 2017. Programmet har tre utgångspunkter; tillväxt i befintliga företag, fler företag flyttar till Uppsala samt nya företag startas. Nyföretagandet ligger på samma nivå som året innan. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Kommunen introducerar ett näringslivsprotokoll i syfte att tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050".

Uppsala citys attraktivitet har stärkts genom att kommunen deltagit i flera aktiviteter enligt samverkansavtalet med Uppsala citysamverkan exempelvis Allt ljus på Uppsala festivalen. Statistik visar att Uppsala city har haft rekordmånga besökare i city jämfört med 2015. Detaljhandelns omsättning i Uppsala City har ökat med 2,0 procent mellan 2014 och 2015. Centrumhandeln har stärkts de senaste åren, vilket enligt Fastighetsägarna Mittnords rapport bland annat beror på att fler centralt belägna bostäder har ökat köpkraften och att samverkan och satsningar har lett till ett attraktivare centrum.

Under året har en samordnad planeringsprocess för hållbar stads- och landsbygdsutveckling tagits fram samt kriterier för urval och en prioriterad projektportfölj. Målet är att de kriterier som ska ligga till grund för prioriteringarna ska vara politiskt fastställda i början av 2017. Under året har nya rutiner införts som säkerställer bättre kontroll av exploateringsprojekt. Projektkalkyler har tagits fram för samtliga exploateringsprojekt. Dessutom har kommunalekonomiska kalkyler tagits fram i samtliga nystartade samt större pågående projekt. Nyckeltal för prioritering av projekt har utvecklats och tillämpas inom ramen för befintlig projektportfölj samt i tidigt skede för bedömning av projekts genomförbarhet. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Fortsatt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling".

För att öka utbudet av mark för etablering har ett informationsmöte om östra Fyrislund genomförts och etableringar påbörjats. Librobäck har utökats ytmässigt och detaljplan planeras bli klar i början av 2017. Intern utredning avseende verksamhetsområdet i Storstora/Fullerö samt dialog med fastighetsägaren kring marknadsanalys och efterfrågan pågår. En fastighetsmarknadsdag genomfördes i maj och Rosendalsdagarna i augusti med god uppslutning. Möten har genomförts med de större kommersiella fastighetstutvecklarna i Uppsala för att skapa förutsättningar för etablering av nya arbetsplatser. Utvecklingsprojekt med fastighetsaktörer för Främre Boländerna pågår tillsammans med Handelskammaren.

Mark har anvisats för 1637 lägenheter under året vilket överstiger målsättningen på 1500 lägenheter. För att öka antalet byggherrar i Uppsala har två markanvisningstävlingar genomförts 2016, en i Ulleråker och en i Rosendal. Vid båda tävlingarna visade nya aktörer stort intresse. Antalet aktiva byggherrar på uppsalamarknaden är strax över 60. Uppsala kommun har under året arrangerat ett fastighetsforum för branschen - Uppsala växer - i Rosendal, för att därigenom stärka positionen hos etablerade och nya aktörer.

Översiktsplanen och innerstadsstrategin beslutades av kommunfullmäktige i december 2016. Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Södra staden är utställd för granskning. FÖP:en underställs KF för beslut innan sommaren 2017.

Kommunstyrelsen har beslutat om arkitekturpolicyn Arkitektur Uppsala i december 2016. Arkitekturpolicyn underställdes KF för beslut i januari 2017.

I arbetet med att ta fram ett planprogram för Gottsunda har utredningar och ett antal dialoger av olika karaktär samt sektorsöverskridande samordning och visionsarbete genomförts. Ambitionen är att planprogrammet för Gottsunda ska underställas KF för beslut under 2017.

Uppsala kommun är i framkant i miljö- och klimatmställningen. Utsläppen av växthusgaser minskar totalt sett, miljömålen uppfylls och åtgärder vidtas för anpassning efter förändrat klimat.

Kommentar: Uppsala kommun är i framkant gällande ekologisk hållbar samhällsutveckling genom att ta ett ledarskap för samverkan och att arbeta mot skarpa miljömål. Samarbetet mellan de 33 medlemmarna i Uppsala klimatprotokoll har utvecklats väl. KS samordnar och leder arbetet. Gemensamma energi- och klimatmål för perioden fastställdes på rundabordsmötet i oktober (-2,7 % energianvändning och -5 % växthusgasutsläpp). En projektsökning på 4,2 miljoner har lämnats in till Klimatklivet (Naturvårdsverket). Sju företag/organisationer i Uppsala klimatprotokoll deltar i projektet vars syfte är att uppnå klimatsmart upphandling av plastprodukter. Ett klimatprojekt som delvis är finansierat genom Europeiska utvecklingsfonden har startats under våren.

Uppsala kommun har stärkt klimatkraven i två påbörjade upphandlingar som syftar till 100 procent ekologiskt livsmedel och fossilbränslefria fordon. Ett systematiskt arbetssätt för att ställa klimatkrav i upphandlingar pågår och rymmer inom flera åtgärder i KSVP2017. Fordon byts ut till fossilbränslefria alternativ i takt med att leasingavtal förfaller. Per november 2016 är cirka 15 % av personbilsflottan fossilfri. Tidigare prognos på cirka 40 % har inte kunnat infrias på grund av försenade beställningar och långa leveranstider. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Utveckla arbetet för att nå klimatmålen för fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050".

Ekologiska ramverket 2014-2024 styr och stödjer kommunfullmäktiges olika miljöprogram. Utvärdering och uppföljning av ekologiska ramverket ska enligt beslut göras 2016, 2020 och 2024. Uppföljningen pågår, men återrapporteringen av denna avvaktar beslut om reviderad policy för hållbar utveckling. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Utveckla programhantering inom ramen för Mål och budget-processen i syfte att säkerställa att hållbarhetsperspektiven är en naturlig del av styrningen".

Utveckling av arbetet med biologisk mångfald hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Stärka och utveckla ekosystemtjänster och gröna strukturer".

Inledande arbete med ny energiplan genomfördes under 2017. Arbetet fortsätter och intensifieras våren 2017. Ett förslag till plan ska vara klar under slutet av 2017 och antas i början av 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Fortsätta arbetet med framtagande av energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering, inom det klimatstrategiska arbetet (klar 2018)".

Pilotprojekt med gröna hyresavtal är påbörjat med kommunens egna bolag Uppsala kommun fastighets AB (UKFAB). Detta är senare tänkt att användas på alla inhyrningar för kontorslokaler från kommunens fastighetsbolag. En konsekvens av uppdraget är att hyresnivån kan öka på grund av att fastighetsägaren i många fall måste göra stora investeringar i sina uppvärmnings- och ventilationssystem. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Utifrån pilotprojekt för gröna hyresavtal, som genomförs under 2016, analysera konsekvenser och ta fram plan för breddinförande". Uppsala kommun deltog under Almedalsveckan i Stockholms handelskammarens seminarium om hur fyra spår Stockholm-Uppsala kan leda till byggandet av tusentals nya bostäder. Kommunen deltar också i Trafikverkets åtgärdsvalsstudie för ABC-stråket, som avser såväl E4 som Ostkustbanan mellan Uppsala och Arlanda/Märsta. Åtgärdsvalsstudien är så gott som klar och understryker behovet av ny kapacitet i första hand mellan Uppsala och Myrbacken strax söder om Knivsta. Resultatet kommer att föras fram som förslag att ingå i nationella investeringsplanen för 2018-2029.	
Uppsala kommun är attraktiv för nyetableringar och företag.	
<i>Kommentar:</i> KS skapar förutsättningar för att företag ska utvecklas och etablera sig inom kunskapsintensiva tillväxtbranscher samt service- och upplevelsenäringsgrupper genom att samverka med bland annat näringsliv, akademin och företagsfrämjande aktörer i flera olika forum. Ett nytt samverkansavtal med Vattenfall har arbetats fram och undertecknades i september. Flera utvecklingsprojekt och evenemang har drivits under året, delvis med extern finansiering, i samverkan med näringsliv och akademi. Flera informationsinsatser till kommunens näringsliv har genomförts i syfte att underlätta deltagande i upphandling. Nyföretagandet ligger på samma nivå som året innan. Reviderat näringslivsprogram underställs KF för beslut i januari 2017. Programmet har tre utgångspunkter; tillväxt i befintliga företag, fler företag flyttar till Uppsala samt nya företag startas. I syfte att utveckla en väl fungerande infrastruktur beslutade kommunfullmäktige i december 2016 om reviderad översiktsplan och innerstadsstrategi och kollektivtrafiknämnden beslutade i juni 2016 om ett nytt linjenät som sjösätts 17 augusti 2017. Arbetet med en handlingsplan för framkomlighetshöjande åtgärder, som gatu- och samhällsmiljönämnden antog i november 2016, fortskrider. Stort fokus ligger på upphandling av nytt system för prioritering av kollektivtrafik i trafiksignaler. Systemvalsstudiens slutrapport publicerades i december 2016. Kommunstyrelsen har beslutat om arkitekturpolicyn Arkitektur Uppsala i december 2016. Arkitekturpolicyn underställs KF för beslut i januari 2017. Arkitekturpolicyn förväntas ge en förutsägbarhet i vad som genererar hög arkitektonisk kvalitet och bilda en gemensam plattform för alla aktörer i stadsbyggnadssektorn såväl kommuninternt som externt.	
Uppsala kommun ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner.	
<i>Kommentar:</i> Landsbygdsprogrammet beslutades av KS i december och underställs KF för beslut i januari 2017. Åtgärder i landsbygdsprogrammets handlingsplan har inarbetats i KSVP2017. Ett servicepunktsprojekt är påbörjat och arbete pågår med en ansökan om externa medel. Metoder för att utveckla engagemang har tagits fram. En film om framtagandet av landsbygdsprogrammet har publicerats på uppsala.se och facebook. Ett landsbygdsprogram har arbetats in i den reviderade översiktsplanen som beslutades av kommunfullmäktige i december 2016. En kalkylmodell är framtagen för att kunna prioritera projekt ur ett kommunalekonomiskt perspektiv. Markanvisningar inom exploateringsprojekt på kommunalägd mark koordineras tidsmässigt för att erbjuda marknaden ett stort utbud av goda valmöjligheter för boende.	
God service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag, ideell sektor samt kommuninvånare.	
<i>Kommentar:</i> Kommunen utvecklar sin organisation och service så att det är lätt för medborgare och företagare att komma i kontakt med rätt instans. Arbetet pågår med ett fyrtiotal olika digitala tjänster bland annat för redogörelse för god man till ensamkommande barn, kalendarium för asylsökande och nyanlända Uppsalabor och tillgängliggörande av baskarten som öppna data. Utveckling sker i nationella samarbeten kopplat till kommunens alla förvaltningar. En IT-plattform byggs upp för enklare och snabbare handläggning av föreningsbidrag i samarbete med SKL. Ett E-arkiv är upphandlat men på grund av överklagad upphandling har implementeringen inte påbörjats - ett E-arkiv kommer att underlätta för medborgare och andra intressenter att digitalt söka information i kommunens arkiv. KS har stöttat övriga nämnders verksamheter, bland annat bygglov, i arbetet med effektiv myndighetsutövning. Processen för uppstart av nya företag inom restaurangbranschen har effektiviserats genom Serverat-projektet i samarbete med SKL. Tjänsteman i beredskap har införts som kontaktyta mot blåljusmyndigheterna. Uppsala kommun ska vara en föregångskommun med delaktiga medborgare samt medarbetare som förstår hur de påverkar och hur beslut fattas. Dialogen med och service till medborgarna har utvecklats genom att kommunen använder teknikens möjligheter och anpassade metoder. Kommunens webbplats har utvecklats för att öka möjligheten för medborgare att vara delaktiga och påverka. Länk till webbsida: https://www.uppsala.se/organisation-och-styrning/engagera-dig-och-paverka/ Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för nämndmålet "Kommunen kännetecknas av god service, tillgänglighet och effektivitet". En utredning av vilka ingångar, strukturer för hantering samt uppföljningsmetodik av synpunkter, felanmälningar och avvikelser är påbörjad och beräknas vara klar Q1 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälningar". I arbetet med att upprätthålla och utveckla effektiva mötesplatser har exempelvis lunchmöten, näringslivsforum och företagargalan genomförts. Företagargalan har ökat från 220 besökare till 320 år 2016, målet är 500 besökare 2017. Ett co-working place har upphandlats och etablerats. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Främja mötesplatser, nätverk och annat som lyfter fram företag och företagande i Uppsala och möjliggör för det offentliga, akademi och näringsliv att öka kunskapen om varandras verksamhet".	
Det förebyggande arbetet och tidiga insatser utvecklas inom kommunens alla verksamheter.	
<i>Kommentar:</i> För att öka kunskaperna om sociala investeringar och förebyggande arbete har en intern utbildningsdag genomförts i september i samarbete med SKL. Ett projekt, Stöd för studier för personer med psykisk funktionsnedsättning, har beviljats sociala investeringsmedel. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar". Trygghetsskapande arbete avses de insatser som riktar sig till identifierade riskområden och riskgrupper. Som ett led i arbetet för en minskad brottslighet i Uppsala kommun har KS beslutat att Uppsala kommun ska samverka med statliga myndigheter inklusive polisen mot organiserad brottslighet. Arbetet startar i januari 2017. Samverkan sker redan kring personsäkerhet, förhindrande av inbrott, mot drogrelaterade brott och kring utbildning mot pågående våld i skolmiljöer. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Utveckla samverkan kommun-polis". För att öka tryggheten är ett styrdokument med principer för lokalisering och utveckling av social infrastruktur under framtagande. Omfattningen har ändrats till förmån för infrastrukturen gällande förskola och skola och ska också vara styrande i samband med planläggning av nya områden. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Grundprinciper för lokalisering och utveckling av social infrastruktur inklusive fritidsanläggningar. Utveckla långsiktiga lokaliseringsstrategier samt grundprinciper för lokal- och anläggningstyper på kommun-, stadsdels- och närområdesnivå. Den upplevda tryggheten i kommunen har minskat under året men är högre än genomsnittet för riket.	
Tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer.	
<i>Kommentar:</i> Tillgänglighetsskapande åtgärder som möjliggör för äldre att bo kvar längre i sitt eget boende utvecklas i takt med den demografiska utvecklingen med allt fler äldre i kommunen. Ett socialt konsekvensanalysverktyg (SKA) är framtaget för att bland annat få in tillgänglighetsperspektivet tidigt i planeringsprocessen. Inga tillgänglighetsinventeringar genomfördes under 2016 eftersom arbetet ska samordnas med projektet äldrevänlig stad. Istället har förberedande åtgärder i form av utbildning och informationsinsatser genomförts för	

bygglovshandläggare, byggnadsinspektörer och för alla sakkunniga i tillgänglighet för alla byggprojekt i Uppsala. Kartläggning av vad som krävs för att all ny- och ombyggnation ska vara tillgänglig är ej genomförd. En teknisk handbok och utemiljöprogram är under framtagande. Ansvaret för tillgänglighetsinventeringar inom förvaltningen har flyttats inför 2017 med syfte att komma närmare verksamheten och planeringsprocessen. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Tillgängligheten och användbarheten av nyproducerade bostäder ska säkerställas av Uppsala kommun." och uppdraget "Implementera handlingsplan för WHO:s åldrevänlig stad." Kontakten med bostadsförmedlingen är initierad och parterna är överens om att bostadsförmedlingen behöver fokusera på sin etablering innan utredningen om Uppsala Bostadsförmedling roll för att skapa omflyttningsmöjligheter påbörjas. Hanteras fortsättningsvis inom ramen för arbetet med ägardirektiv för Uppsala Bostadsförmedling i Mål och budget 2018-2020.	
Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet för kommunens medarbetare, samtidigt som delade turer motverkas i verksamheten.	
<i>Kommentar:</i> Inom vård- och omsorgsverksamheterna påbörjas införandet av heltid som norm från och med 1 januari 2017, enligt plan. I januari 2017 inleds nästa fas, analys och införandeplan av implementering under 2017 och 2018 i resterande verksamheter. Arbetet med schemaläggning för sammanhållen arbetsdag samordnas med införande av heltid under 2017 och 2018, eftersom det kräver en översyn av hur respektive verksamhet schemaplanerar och schemalägger resurser. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Fortsätta genomförandet av heltidsreformen." och nämndmålet "Kommunen ska erbjuda rättvisa, jämställda och attraktiva villkor."	
Uppsala kommun erbjuder attraktiva möjligheter och villkor som står sig väl i konkurrensen, jämfört med andra arbetsgivare.	
<i>Kommentar:</i> Arbetet med att utreda vilka villkor som kommunen bör utveckla för att säkra sin attraktivitet som arbetsgivare pågår och fortsätter in i 2017. Under 2016 beslutade KS om nya villkor så som heltid, friskvård, lönevaxling och hyrcyklar. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för nämndmålet "Kommunen ska erbjuda, rättvisa, jämställda och attraktiva villkor." Centrala kollektivavtal tecknades för att kunna erbjuda trainee-platser inom vård- och omsorgsverksamheten samt forskoleverksamheten. Det återstår att etablera former för att vara en god arbetsgivare för målgrupperna trainee och praktikant. Per december har kommunen 10 trainee i tjänst. Under året har kommunen haft totalt 16 trainee i tjänst. Studentmedarbetarskap är implementerad som arbetsform. För att säkerställa en enhetlig, rättsäker och icke-diskriminerande rekrytering förvaltas och förbättras den kompetensbaserade rekryteringsmetodiken enligt plan. Återkommande utbildning för chefer ingår i förvaltningskonceptet.	
Medarbetare har förutsättningar att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling. Utvecklingsvägar är kända och kommunicerade.	
<i>Kommentar:</i> Det är avgörande att chefer och medarbetare tar ett gemensamt ansvar för resultat och utveckling av verksamheten. För att utveckla chefs- och medarbetarskapet har en enhetlig metod för medarbetarsamtal tagits fram och publicerats på kommunens intranät. Arbetet med fler delar av dialogen fortsätter under 2017, enligt plan. Ett gemensamt chefsprogram har genomförts och ett mentorsprogram har vidareutvecklats enligt plan. Chefs- och ledarutveckling för perioden 2017 - 2018 är planerat och startar under våren 2017. Fler aktiviteter på temat chefsförsörjning kommer att hanteras under 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för nämndmålen "Ledarskapet ska fungera som en stark kulturbärare i förbättring, förändring och medskapande." och "Kommunens medarbetare ska få, kunna och vilja ta ansvar."	
Uppsala kommun erbjuder fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning. (Målet gäller även arbetsmarknadsnämnden och omsorgsnämnden samt övriga nämnder vad gäller anställningar och krav på upphandlad verksamhet.)	
<i>Kommentar:</i> Arbetet med att erbjuda fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning i kommunens verksamheter fortsätter under 2017 med större fokus mot kommunens reguljära kompetensförsörjning samt en översyn av relevanta rutiner för anställning inom organisationen, bland annat kompetensbaserad rekryteringsmetodik. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "I ökad utsträckning erbjuda stads personer med funktionsnedsättning arbete." KS har beviljat medel till en social investering med syfte att stödja unga vuxna med psykisk funktionsnedsättning i studier, Supported Education. Satsningen startar våren 2017.	
Kommunen underlättar för innovationer i den egna verksamheten och utgör testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer. (Målet är riktat till kommunstyrelsen.)	
<i>Kommentar:</i> Kommunen underlättar för innovationer i den egna verksamheten genom att ta fram vision och strategiska aktiviteter samt utveckla former för det interna arbetet. Det praktiska samarbetet vid projekt har blivit tydligare och lättare att kommunicera internt och externt. Under året har 11 innovationsprojekt startats varav ett referensprojekt har avslutats. Kommande referensprojekt kommer att förläggas vid testbädd (två boenden) inom vård- och omsorgsverksamheten. Därutöver finns också ett tredje referensprojekt under framtagande. Det är tänkt att beröra etablering av idésluss för medarbetare inom arbetsmarknadsförvaltningen. Ett innovationsforum med samtliga aktörer i innovationsstödsystemet har bildats och en handlingsplan med nio prioriterade mål har tagits fram. Under år 2016 har kommunstyrelsen bland annat: • Startat projektet Smart Citizen Initiative i samverkan med externa aktörer. • Initierat LoRa-testbädd som en del av projektet Green IoT - tillsammans med externa aktörer. • Positionerat oss inom Eurocities samarbetet - KSF (Knowledge Society Forum) - höstmötet 2017 förlades i Uppsala. • Lanserat publikt WiFi i Uppsalas Stadskärna tillsammans med externa aktörer. • Testbäddsprojekt avseende test digitalt pedagogiskt stöd för lärande av musikinstrument. • Samarbete med Uppsala Universitet - att tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen testa språköversättningsmetoder, för både de som ger vård samt tar emot vård. • Samarbete med Innovation Akademiska och arbetsmarknadsförvaltningen avseende etablerande av idésluss. • Initierat projekt tillsammans med SLU och STUNS avseende framtagande av en ny grön pedagogik för förskola. • Samarbete med STS (system teknik samhälle)- utbildningen vid Uppsala Universitet kring praktik, examensarbete samt utbyte avseende hållbar stadsutveckling ur ett digitalt perspektiv. • Medlemskapet i EIT Health har resulterat i att några av Uppsala kommuns angelägna utvecklingsområden har lyfts upp till att bli ett konkret utlysningsområde (inom EIT Health). • Genomfört pilotprojekt inom kommunen med Freeway - hållbara transporter. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer."	
Uppsala utvecklas som destination. (Målet är riktat till kommunstyrelsen.)	
<i>Kommentar:</i> För att vidareutveckla Uppsala kommuns arbete med att ta emot besök har Destination Uppsala presenterat ett förslag på hur en professionell besöksmottagningsfunktion kan se ut och organiseras. Denna funktion kommer införas under första halvåret 2017 i samarbete med berörda förvaltningar och bolag. Nya riktlinjer för mottagande av besök till Uppsala kommun tas fram under första halvåret 2017.	

Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende flyktningmottagande och särskilt avseende ensamkommande barn. (Målet gäller även arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden.)

Kommentar: En temporär enhet med ansvar för flyktingsamordning i kommunen inrättades i början av 2016 och avslutades vid årsskiftet. Enhetens uppdrag har varit att koordinera strategi och genomförande i samverkan med övriga ansvariga parter för att nyanlända invandrare ska ges möjligheter till etablering och integration. En handlingsplan för flyktningmottagandet beslutades av KS i februari. Under året har flera samordnade processer etablerats mellan berörda förvaltningar, till exempel rörande bostadsanskaffning och föreningsbidrag. Planeringen inför sommaren 2016 gjordes gemensamt och sammanhållet och resulterade i att målgruppen nåddes av ett brett utbud. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för nämndmålet "Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende mottagande av nyanlända för en framgångsrik integration (särskilt avseende ensamkommande barn).".

Samarbetet med det civila samhället har stärkts under perioden, men inte i första hand genom LÖK. Detta samarbete återupptas under 2017. KS ger verksamhetsbidrag till Upplands idrottsförbund för ny tjänst för samordning mellan LÖK-föreningar. Riktlinjer för kommunens arbete med sociala företag beslutades av KS i november. Kartläggning av kommunens olika bidragsformer pågår och rapporteras till KS i början av 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet - LÖK.".

Utkast till överenskommelse om kvotavtal för bostäder för målgruppen nyanlända har överlämnats till de flesta av Uppsalas större hyresvärdar. Arbetet pågår med att följa upp och låsa överenskommelserna. Många diskussioner har inletts och avtalsutkast har bollats men inga överenskommelser har låsts under 2016. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Tillsammans med berörda förvaltningar utreda hur arbetet med att tillhandahålla bostäder för flyktingar som anvisats med stöd av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, ska utformas.".

Öka graden av extern finansiering av kommunens utvecklingsprojekt från bland annat EU:s fonder och program. (Kommunstyrelsens eget mål.)

Kommentar: För att öka tillgång till ny kunskap, nya arbetssätt samt extern finansiering av utvecklingsprojekt har kommunens nämnder, bolag och förvaltningar fått information och i de fall det efterfrågats rådgivning kring extern finansiering av utvecklingsprojekt. Arbetet kommer fortsätta under 2017 då med fokus på rådgivning och på att matcha kommunens utvecklingsprojekt och större satsningar med möjlig extern finansiering. Rådgivning och information om möjlig extern finansiering kan vara både efterfrågad såväl som initierad från kommunledningskontoret.

Under 2016 beviljades sju av elva sökta EU-projekt externa finansieringsmedel (beviljade projektmedel: 43,5 miljoner kronor). Sammantaget var Uppsala kommun beviljad medfinansiering för 18 projekt 2016 (beviljade projektmedel 56 miljoner kronor). I denna summa är inte riktade statsbidrag medräknade. Detta ska jämföras med den noll-mätning som gjordes 2014 då Uppsala kommun beviljades 10 miljoner kronor i extern finansiering av utvecklingsprojekt. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Aktivt och strategiskt söka extern finansiering.".

Kommunstyrelsens egna indikatorer

Uppföljning av indikatorerna i kommunstyrelsens verksamhetsplan.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål Uppsala kommun möjliggör för ett ökat utbud av bostäder och arbetstillfällen.				Medansvarig nämnd Kommungemensamt	
Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend	Tidpunkt för uppföljning
Detaljhandelns omsättning i Uppsala City (KS)	2 702 Mnkr (2015)	2 649 Mnkr (2014)	Öka	Ökande	Årsbokslut

Källa: Fastighetsägarna Mittnord.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål					Medansvarig nämnd		
Det förebyggande arbetet och tidiga insatser utvecklas inom kommunens alla verksamheter.					Kommungemensamt		
Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend	Tidpunkt för uppföljning
	Totalt	Kvinnor	Män				
Antal anmälda våldsbrott per 100 000 invånare (KS)	957	Saknas	Saknas	1160	Minska	Spretig	Årsbokslut
Antal anmälda misshandelsbrott (KS)	1502	616	886	1521	Minska	Spretig	Årsbokslut
Upplevd trygghet.(KS)	86	-	-	84	Öka	Minskar	Årsbokslut

Källa: Brottsförebyggande rådet.

Antal anmälda våldsbrott avser det preliminära antalet anmälda våldsbrott 2016 som inte haft dödlig utgång per 100 000 invånare. Jämförvärdet för avser genomsnittet för R9-kommunerna. Målsättningen är att antalet våldsbrott bör minska, men det kan i vissa fall vara så att *anmälda* våldsbrott i vissa fall bör öka på grund av att det är en stor andel brott som begås, men som inte anmäls.

Antal anmälda misshandelsbrott avser det preliminära antalet anmälda misshandelsbrott som inte haft dödlig utgång 2016. Jämförvärdet för är ett genomsnitt de närmast föregående fem åren (2011-2015). Målsättningen är att antalet våldsbrott bör minska, men det kan i vissa fall vara så att *anmälda* våldsbrott i vissa fall bör öka på grund av att det är en stor andel brott som genomförs, men som inte anmäls.

Upplevd trygghet avser en fråga från den nationella trygghetsundersökningen 2016: hur stor andel i Uppsala län som uppger att de *inte* anser att deras livskvalitet påverkas till viss del eller till stor del av otrygghet. Jämförvärdet avser riket.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål						Medansvarig nämnd	
Tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer.						Kommungemensamt	
Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend	Tidpunkt för uppföljning
	Totalt	Kvinnor	Män				
Antal genomförda tillgänglighetsinventeringar.(KS)	0 (2016)	-	-	175 (2015)	175	Minskande	Årsbokslut

Källa: Egen uppföljning.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål						Medansvarig nämnd	
Kommunen underlättar för innovationer i den egna verksamheten och utgör testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer.						-	
Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend	Tidpunkt för uppföljning
	Totalt	Kvinnor	Män				
Innovationsprojekt inklusive innovationsledningsaktiviteter.(KS)	11	-	-	-	Öka	Underlag saknas	Årsbokslut

Källa: Egen uppföljning.

Nämndens inriktningsmål
Öka graden av extern finansiering av kommunens utvecklingsprojekt från bland annat EU:s fonder och program

Indikatorer	Nuvärde			Jämför- värde	Mål- sättning	Trend	Tidpunkt för uppföljning
	Totalt	Kvinnor	Män				
Antal sökta EU-projekt.	11	-	-	-	Öka	Underlag saknas	Årsbokslut
Antal projekt med extern medfinansiering.	18	-	-	-	Öka	Underlag saknas	Årsbokslut
Antal beviljande EU-projekt.	7	-	-	-	Öka	Underlag saknas	Årsbokslut

Källa: Egen uppföljning.

Bedömning av arbetet med uppdrag 2016

Uppföljning av kommunstyrelsens arbete med kommunfullmäktiges uppdrag.

Förklaring till färgmarkeringar:

- Grön färgmarkering betyder att uppdraget är genomfört.
- Gul färgmarkering betyder att arbete med uppdraget pågår.
- Röd färgmarkering betyder att arbete med uppdraget inte har påbörjats.

Kommunstyrelsen har arbetat med 14 av kommunfullmäktiges uppdrag. Samtliga uppdrag är påbörjade. Hälften än helt färdiga och resterande flyter på enligt plan.

KOMMUNFULLMÄKTIGES UPPDRAG FÖR 2016	
Arbeta med jämställdhetsintegrering utifrån den beslutade CEMR handlingsplanen i all kommunal service och i den kommunala organisationen.	
<i>Kommentar:</i> Fokus har under året varit att bygga upp och utveckla förutsättningar för ett systematiskt jämställdhetsarbete. Utifrån befintlig kartläggning och nulägesanalys har en riktlinje för CEMR tagits fram och underställs KS för beslut i februari 2017. Riktlinjen styr hur CEMR ska integreras i den ordinarie verksamhetsplaneringen. Arbetet 2016 har riktat sig mot förvaltningar och bolag. 9 av 10 förvaltningar och 8 av 13 bolag har tagit fram handlingsplaner för genomförande av CEMR. Inför arbetet med verksamhetsplanerna har samtliga förvaltningar fått stöd att integrera jämställdhetsperspektivet i sina uppdrag och kompetenshöjande insatser har erbjudits chefer, biståndshandläggare och övriga nyckelpersoner. Två pilotskolor utvecklar sitt normkritiska jämställdhetsarbete. Uppsala kommun har ansökt om och blivit uttagna till modellkommunprojekt via SKL (Sveriges kommuner och landsting).	
Bevaka möjligheter att söka statlig finansiering för investeringar och löpande verksamhet.	
<i>Kommentar:</i> Alla statsbidrag som är möjliga att söka för Uppsala kommun finns publicerade på kommunens intranät och är kommunicerade till respektive förvaltning. Under året har återsökningsprocessen (flyktinkostnader) genomlysts, förbättrats och implementerats. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Aktivt och strategiskt söka extern finansiering".	
Sociala investeringar inför kommande budgetperioder ska planeras utifrån framtagna riktlinjer.	
<i>Kommentar:</i> Under året har kommunen arbetat utifrån en överenskommelse med SKL (Sveriges kommuner och landsting), genomfört utbildningsinsatser samt reviderat riktlinjen för sociala investeringar. En social investering beviljades medel under 2016 och ytterligare ett antal är under beredning. Ny överenskommelse mellan kommunen och SKL kommer att ingås för 2017. Medel för sociala investeringar finns avsatta i budget 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar".	
Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälan.	
<i>Kommentar:</i> En utredning av olika ingångar till kommunen, strukturer för hantering samt uppföljningsmetodik av synpunkter, felanmälan och avvikelser är påbörjad och beräknas vara klar i början av 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälan".	
Ta fram en samordnad planeringsprocess för hållbar stads- och landsbygdsutveckling tillsammans med berörda nämnder och bolag.	
<i>Kommentar:</i> En process, arbetssätt och kriterier är framtagna och ett första förslag till prioriterad projektportfölj finns. I det fortsatta arbetet kommer arbetssätt och kriterier att utvecklas. Planen är att de kriterier som ska ligga till grund för prioriteringarna ska vara politiskt beslutade i början av 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Fortsatt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling".	
Kommunen ska förenkla för medarbetarna att resa klimatsmart till jobbet genom att utveckla förmånserbjudanden för cykling och kollektivt resande.	
<i>Kommentar:</i> KS beslutade om förmånserbjudande för cykel i oktober. Införande pågår. Avseende kollektivt resande påbörjas diskussioner under våren 2017.	
Implementera kommunens reviderade upphandlingspolicy.	
<i>Kommentar:</i> Ett förslag till ny policy togs fram under hösten 2015 men har varit vilande i väntan på ny lagstiftning. Därav har ingen implementation skett. Beslut om ny lagstiftning togs 2016-11-30. Policyen kommer att uppdateras 2017 och åtgärder om revidering av policy och riktlinjer återfinns i KSVP 2017 under flertalet åtgärder. Utbildning som omfattar upphandlingspolicy och riktlinjer sker löpande i samband med kursen Grundutbildning LOU (lagen om offentlig upphandling) som genomförs två gånger per termin.	
Implementera jämställdhets- och barnperspektivet i styrdokument och beslutsärenden.	
<i>Kommentar:</i> Ett socialt konsekvensanalysverktyg har tagits fram för att bland annat få in jämställdhets- och barnperspektivet tidigt i fysisk planering. En förstudie för att få in perspektiven i styrdokument och beslutsärenden pågår. Arbetet kopplar till hållbarhetspolicyen. Enstaka styrdokument har i dagsläget ett integrerat jämställdhets- och barnperspektiv. Vägledningar för jämställdhets- och barnperspektivet är under framtagande. Arbetet fortsätter 2017.	
Innehavet av värdepapper hos kommunen och stiftelser i vilka kommunen har avgörande inflytande ska utredas i syfte att avveckla placeringar i bolag som producerar kol, olja och gas.	
<i>Kommentar:</i> Uppsala kommun har inga värdepapper, dessa finns hos donationsstiftelserna samt hos pensionsstiftelsen. För båda dessa har placeringsreglementena gått igenom och ändrats avseende fossila bränslen. Innehaven ändras genom att sälja av fonder och byta till fonder som är screenade för fossilfritt.	
Systematiskt medverka till goda arbetsvillkor hos kommunens externa leverantörer och säkerställa en systematisk uppföljning som förhindrar svartarbete och ekonomisk brottslighet, exempelvis genom "Vita jobb"-modellen.	
<i>Kommentar:</i> Pilotprojekt avseende upphandling av städtjänster till Fyrishov pågår med annonsering under första kvartalet 2017. I upphandlingen ställs kollektivavtalsliknande krav i syfte att säkra goda arbetsvillkor. Städtjänster har valts utifrån att området bedöms vara ett högriskområde gällande svart arbetskraft och oskäliga arbetsvillkor. Beslut om nya LOU (lagen om offentlig upphandling) blev klart 2016-11-30 och kommer gälla från 1 januari 2017. Dock lyftes krav på arbetsrättsliga villkor bort från nya LOU då Riksdagen sa nej till de delar av förslaget som handlar om att ställa krav enligt den hårda kärnan, d.v.s. arbetstid, lön och semester för leverantörernas personal. Riksdagen sa även nej till regeringens förslag om att ge upphandlade	

myndigheter rätt att ställa krav på att företagen ska erbjuda sina anställda försäkringar och tjänstepension. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Utveckla former för upphandling av tjänster och entreprenader för att säkra kollektivavtalsenliga villkor, samt utveckla och genomföra "Vita jobb"-modellen."											
Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden tillsammans med kulturnämnden, plan- och byggnadsnämnden och de kommunala fastighetsbolagen.											
<i>Kommentar:</i> Framtagande av en strategisk lokalförsörjningsplan för samlings- och kulturlokaler är påbörjat inom ramen för arbetet med den strategiska planen för idrottslokaler. En separat strategisk plan för samlings- och kulturlokaler kommer att tas fram efter att det pågående arbetet med strategisk plan för brandförsvaret och för de administrativa lokalerna är klar. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden." Styrdokument för att i tidigt skede i planeringen skapa utrymme för social infrastruktur är under framtagande. Omfattningen har ändrats till förmån för infrastrukturen gällande förskola och skola och ska också vara styrande i samband med planläggning av nya områden. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Grundprinciper för lokalisering och utveckling av social infrastruktur inklusive fritidsanläggningar. Utveckla långsiktiga lokaliseringsstrategier samt grundprinciper för lokal- och anläggningstyper på kommun-, stadsdels- och närområdesnivå.											
Kommunen ska fortsätta att vara en aktiv part i arbetet med Fairtrade City.											
<i>Kommentar:</i> Kommunen är en aktiv part i arbetet med Fairtrade City. Beslutad handlingsplan är genomförd. Antalet produkter som projektet har fokuserat på har successivt ökat. Kaffe och bananer står för den stora inköpsvolymen. Där är andelen inköp av Fairtrademärkta produkter jämförelsevis hög. Även andelen inköp av Fairtrademärkt automatchoklad är hög, medan andelen inköp av Fairtrademärkt te är låg. När det gäller projektets insatser och förnyad ansökan kommer en särskild rapport för 2016 att anmälas till kommunstyrelsen i mars 2017.											
Utreda förutsättningarna att vidarutveckla arbetet kring en professionell besöksutveckling inklusive Technical Visit. Utredningen ska ske i nära samverkan med Destination Uppsala AB.											
<i>Kommentar:</i> Destination Uppsala har presenterat ett förslag på hur en professionell besöksmottagningsfunktion kan se ut och organiseras. Denna funktion kommer att införas under första halvåret 2017 i samarbete med berörda förvaltningar och bolag.											
Verka för att kostnader för pedagogiska lokaler per barn eller elev är oförändrade eller minskar jämfört med 2014 års nivå.											
<i>Kommentar:</i> Plan för strategisk försörjning av utbildningslokaler 2016-2020 beslutades av KS i april 2016. Den strategiska lokalförsörjningsplanen för utbildningslokaler är kommunens gemensamma planering av hur den kommunala utbildningsverksamhetens behov av lokaler ska mötas. Utgångspunkten vid framtagandet av planen har varit att lokalkostnaderna inte ska öka jämfört med nuvarande nivå. Under åren har kommunen ändrat intern hyresmodell och principer för vad som ska räknas in i hyran som debiteras till skolan. Den officiella statistiken blir därför missvisande vid jämförelser. För att nå bästa möjliga jämförelse mellan åren, definieras nyckeltalet som "Kommunens årskostnad för inhyra (motsvarande kostnad för egenägda lokaler) för pedagogiska verksamhet / antalet barn/elever (årsmedeltal) i egen regi" I redovisningen för 2014 finns ingen korrekt uppdelning av hyreskostnaden för förskola respektive grundskola. I jämförelsen har dessa båda skolformer därför slagits ihop.											
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Hyreskostnad per barn/elev (kr)</th><th>År 2014</th><th>År 2016</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Förskola och grundskola gemensamt</td><td>15 700</td><td>15 220</td></tr> <tr> <td>Gymnasieskola</td><td>21 488</td><td>19 435</td></tr> </tbody> </table>			Hyreskostnad per barn/elev (kr)	År 2014	År 2016	Förskola och grundskola gemensamt	15 700	15 220	Gymnasieskola	21 488	19 435
Hyreskostnad per barn/elev (kr)	År 2014	År 2016									
Förskola och grundskola gemensamt	15 700	15 220									
Gymnasieskola	21 488	19 435									
Utvecklingsarbete har inletts för att ta fram ett robust nyckeltal för jämförelser som även kan vara styrande vid nyproduktion och lokalförändringar.											

Bedömning av arbetet med kvarvarande uppdrag från 2015

Uppföljning av status för de uppdrag i IVE 2015-2018 som är riktade till kommunstyrelsen, eller samtliga nämnder och styrelser och inte slutfördes under 2015. Här ingår även en bedömning av status för de uppdrag i kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2015 som inte slutfördes under 2015.

Förklaring till färgmarkeringar:

- Grön färgmarkering betyder att uppdraget är genomfört.
- Gul färgmarkering betyder att arbete med uppdraget pågår.
- Röd färgmarkering betyder att arbete med uppdraget inte har påbörjats.

Av de åtta uppdrag som har följts upp bedöms sju vara färdiga medan ett fortfarande pågår.

KVARVARANDE UPPDRAG FRÅN 2015	
Att komplettera miljöprogrammet med de miljömål som är tillämpliga för Uppsala kommun.	
<i>Kommentar:</i> Uppdraget är genomfört. En återstående aktivitet, genomlysning av arbetet med biologisk mångfald, har överförts till kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2016 som en åtgärd till målet <i>Uppsala kommun är i framkant i miljö- och klimatomställningen. Utsläppen av växthusgaser minskar totalt sett, miljömålen uppfylls och åtgärder vidtas för anpassning efter förändrat klimat.</i>	
Att revidera policy och riktlinjer för upphandling i syfte att medverka till goda arbetsvillkor hos kommunens externa leverantörer och säkerställa en systematisk uppföljning som förhindrar svartarbete och ekonomisk brottslighet, exempelvis genom 'Vita jobb'-modellen	
<i>Kommentar:</i> Ett förslag till ny policy skrevs fram under hösten 2015 men vilar i väntan på ny lagstiftning 2017. Därav har ingen implementering skett. Beslut om ny lagstiftning togs 2016-11-30. Policyn kommer att uppdateras under 2017 och revidering av policy och riktlinjer återfinns i KSVP 2017 under flertalet åtgärder. Utbildning som omfattar upphandlingspolicy och riktlinjer sker löpande i samband med kursen Grundutbildning LOU (lagen om offentlig upphandling) som genomförs två gånger per termin.	
Att utarbeta och införa ett uppföljnings- och utvärderingssystem för bostadsbyggande	
<i>Kommentar:</i> Uppdraget är genomfört för kommunstyrelsens del. Plan- och byggnadsnämnden ansvarar för genomförandet.	
Särskilt följa upp de sociala nämndernas ansvarsfördelning vid hantering av individärenden och vid behov utforma riktlinjer för detta. (13-listan)	
<i>Kommentar:</i> Reglementet som beslutades av KF i december tydliggör ansvarsfördelningen.	
Utreda samverkan mellan kommun och föreningsliv. (13-listan)	
<i>Kommentar:</i> KS beslutade om riktlinjer för partnerskap IOP (idéburet offentligt partnerskap) i september. Fortsatt arbete med implementering pågår. Flera partnerskap är på gång och har tecknats, bland annat mellan socialnämnden och TRIS (tjejers rätt i samhället). Samverkan sker mer övergripande i och med uppdragen om utvecklingen av LÖK (lokal överenskommelse med föreningslivet) och en väg in-projektet, IT-stöd för handläggning av föreningsbidrag och lokalbokningar.	
Utreda samordning mellan nämndernas olika system för föreningsbidrag och samverkan med föreningslivet. (13-listan)	
<i>Kommentar:</i> Utredning är klar. KS roll avseende föreningsbidrag förtydligas i ärende som underställs KS för beslut under första kvartalet 2017. Projektet "en väg in" hanteras inom ramen för uppdraget i KSVP2017 om att utveckla LÖK och genom satsningen tillsammans med SKL där Uppsala är pilotkommun.	
Utreda huvudprinciper för ersättningar inom vård och skola för att säkerställa neutralitets- och likabehandlingsprincipen. (13-listan)	
<i>Kommentar:</i> Förutsättningar finns genom framtagna principer som har legat till grund för uppsättning av ansvarsstrukturen och hur kostnadsfördelningar ska göras. Implementering sker under 2017.	
Revidering av hållbarhetspolicy.	
<i>Kommentar:</i> Hållbarhetspolicyn underställs KS för beslut under första kvartalet 2017.	

Bedömning av arbetet med tillkommande uppdrag 2016

Uppföljning av de uppdrag som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har gett kommunstyrelsen löpande under åren och som därmed inte finns med i kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2016.

Förklaring till färgmarkeringar:

- Grön färgmarkering betyder att uppdraget är genomfört.
- Gul färgmarkering betyder att arbete med uppdraget pågår.
- Röd färgmarkering betyder att arbete med uppdraget inte har påbörjats.

Under 2016 har kommunstyrelsen fått 36 tillkommande uppdrag. 17 uppdrag är färdiga och 14 pågår. Fem uppdrag har inte påbörjats ännu, vilket huvudsakligen beror på att besluten fattades sent under året.

TILLKOMMANDE UPPDRAG 2016	
Medlemskap i Partnerskap Elitidrott Uppsala 2016-2017, KSN-2014-0036 (KS 2016-02-10 § 12)	
<i>Kommentar:</i> Avtal är tecknat.	
Översyn av nämndernas ansvar och organisering, KSN-2015-2455 (KS 2016-03-03 § 36)	
<i>Kommentar:</i> KF beslutade i juni om ny nämndorganisation som implementerades per den 1 januari 2017. KS beslutade om principer för förvaltningsorganisationen i september 2016.	
Fairtrade City 2016, KSN-2015-2117 (KS 2016-03-03 § 34)	
<i>Kommentar:</i> Ansökan till Fairtrade Sverige är godkänd.	
Uppföljning av nämndernas verksamhetsplanering och internkontroll, KSN-2015-2371 (KS 2016-04-06 § 45)	
<i>Kommentar:</i> KS beslutade i september om reviderade riktlinjer för riskanalys och intern kontroll samt riktlinjer för nämndens verksamhetsplanering.	
Revidering av varumärkesplattform för varumärket Uppsala, KSN-2016-0374 (KS 2016-04-06 § 46)	
<i>Kommentar:</i> KS beslutade om ny varumärkesplattform i april. Samverkansgrupp startad enligt beslut samt arbete i samverkansgrupp påbörjat. Implementering i kommunens egna verksamheter startad och hanteras framöver i ordinarie linjearbete.	
Översyn av Destination Uppsala AB, KSN-2016-0572 (KS 2016-04-06 § 49)	
<i>Kommentar:</i> KF beslutade i september om namnändring och ny bolagsordning och i november om nya ägardirektiv för DUAB.	
Yrkes-SM 2018, KSN-2016-0356 (KS 2016-04-06 § 54)	
<i>Kommentar:</i> KS svarar för genomförande. Projektgruppen består av representanter från kommunledningskontoret, utbildningsförvaltningen och Destination Uppsala samt en nyrekryterad projektledare. Kostnaden för genomförande finns med i budget för 2017 och 2018.	
Justerad ansvarsfördelning för lokalförsörjning av utbildningslokaler samt ramavtal med Uppsala Kommun Skolfastigheter AB, KSN-2016-0531 (KS 2016-04-06 § 56)	
<i>Kommentar:</i> Arbete med projektmodellen samt diskussion avseende effekttal analyser i den ekonomiska modellen som har tagits fram pågår. Ramavtalsarbetet pågår.	
Strategisk försörjning av utbildningslokaler 2016-2020, KSN-2016-0536 (KS 2016-04-06 § 57)	
<i>Kommentar:</i> Beställningarna är skickade till Skolfastigheter AB. Genomförandeförslagen ska underställas KS för beslut när det har tagits fram underlag såsom offerter, volymstudier etc. Detta görs löpande. Lokalberedningsgruppen arbetar med att tillse att de samlade åtgärderna genomförs. Gruppen träffas regelbundet.	
Översiktsplan 2016, KSN-2014-1327 (KS 2016-05-11 § 82)	
<i>Kommentar:</i> Samtliga uppdrag i ärendet finns omhändertagna i verksamhetsplanerna för 2017.	
Finskt förvaltningsområde 2016, KSN-2016-0547 (KS 2016-05-11 § 88)	
<i>Kommentar:</i> KS beslutade om fördelning av statsbidrag i maj. Arbete går enligt plan. Samråd med teman har fallit väl ut. Statsbidraget har inte nyttjats fullt ut, främst på grund av att inga toplatser på förskolan har behövts finansieras med statsmedlen.	
Borgensärende Fyrisfjädern AB, KSN-2016-0528 (KS 2016-05-11 § 89)	
<i>Kommentar:</i> Det finns en rutin för att säkerställa att uppföljning sker enligt beslut.	
Förslag till ny nämndorganisation för Uppsala kommun, KSN-2015-2455 (KS 2016-05-25 § 101)	
<i>Kommentar:</i> Översyn av stadsbyggnadsförvaltningen är inte påbörjad. Ny ekonomimodell innehållandes principer för fördelning av kostnader beslutades av KS i oktober. Modellen implementeras under 2017 och eventuella ombudgeteringar sker i samband med marsbokslut.	
Åtgärder för socialt utsatta EES-medborgare, KSN-2016-0594 (KS 2016-05-25 § 105)	
<i>Kommentar:</i> Socialnämnden har tagit fram en handlingsplan. En gemensam processdag med olika aktörer har genomförts.	
Ansökan om ekonomiskt stöd för verksamhetsåret 2016 från Rasbo i samverkan, Utvecklingsrådet för Störvretabygden och Knutby i samverkan, KSN-2016-0538 (KS 2016-05-25 § 106)	
<i>Kommentar:</i> Arbete pågår och beräknas bli klart under våren 2017.	
Upphandling som villkor för vita jobb, goda arbetsvillkor och kollektivavtalsenliga villkor, KSN-2016-0573 (KS 2016-06-15 § 131)	
<i>Kommentar:</i> Piloten fortsätter enligt plan. Utvärdering 2017.	

Vårdskap för O-ringen 2020, KSN-2015-1239 (KS 2016-06-15 § 132)	
<i>Kommentar:</i> Stadsdirektören har undertecknat ett avtal med O-ringen. Medel finns avsatta i Mål och budget 2017-2019. Avtal kring genomförandet av O-ringen 2020 är undertecknat mellan O-ringen AB och Uppsala kommun.	
Uppföljning av Uppsalas drogpolitiska program, KSN-2016-1077 (KS 2016-06-15 § 134)	
<i>Kommentar:</i> Arbetet har inte påbörjats och kommer att ingå i uppdraget om att ta fram ramverk för social hållbarhet 2017.	
Partnerskap med idéburna organisationer (KF 31 mars 2014 § 76)	
<i>Kommentar:</i> KS beslutade i september om riktlinjer för IOP (Riktlinjer, idéburet offentligt partnerskap).	
Ändring av reglementet för kommunstyrelsen och nämnderna i Uppsala kommun (KF 24 november 2014 § 233)	
<i>Kommentar:</i> KF beslutade i december 2016 om nytt reglemente för Uppsala kommun. Reglementet innehåller en beskrivning av hur närvaro på distans i nämnderna ska hanteras.	
Förslag till ny nämndorganisation (KF 13 juni 2016 § 127)	
<i>Kommentar:</i> Månadsarvoden - beslutades av KF i december Reglemente - beslutades av KF i december Gemensam verksamhet - två ärenden beslutade av KS, organisatorisk placering i november samt inrättande av utskott i december Principorganisation för förvaltningen - beslutades av KS i september Följa implementeringen - pågår löpande från 2017 och överlämnas till linjen Program för externa utförare - beslutades av KF i december	
Barnens träd (KF 30 maj 2016 § 109)	
<i>Kommentar:</i> I juni planterades en fem meter hög kastanj utanför Johannesbäckskolan av kommunalråd och barn.	
Verksamhetsanpassning av delar av Samariterhemmet för att kunna ta emot 70 ensamstående personer KSN-2016-1648 (KS 14 september)	
<i>Kommentar:</i> Arbetet har påbörjats och inväntar nu upphandling av viktiga funktioner såsom el och vvs.	
Omsorgsnämnden och arbetsmarknadsnämndens ansökan om medel för social investering för projekt med stöd mot studier för personer med psykisk funktionsnedsättning KSN-2016-1515 (KS 14 september)	
<i>Kommentar:</i> Projektet startade 1 januari 2017. Det finns ingen ekonomisk uppföljning för 2016.	
Antagande av översiktsplan för Uppsala kommun KSN-2014-1327 (KS 23 november)	
<i>Kommentar:</i> I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdraga till stadsbyggnadsförvaltningen att pröva förutsättningarna för utbyggnad med bostäder på kommunal mark i Vänge upp till kapacitetstaket för vatten- och avloppsanläggningen" och "att inom ramen för programarbetet för Stabbyfältet och Flogsta utreda en naturreservatsbildning av Stabby Backe". Dessa beslut kom sent under året och har inte påbörjats under 2016. En naturreservatsbildning av Stabby Backe kommer att utredas inom ramen för programarbetet för Stabbyfältet och Flogsta. Programarbetet är ej påbörjat. Uppdraget att pröva förutsättningarna för utbyggnad med bostäder på kommunal mark i Vänge upp till kapacitetstaket för vatten- och avloppsanläggningen påbörjas 2017.	
Utställning av förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden KSN-2012-0452 (KS 23 november)	
<i>Kommentar:</i> Ett utredningsdirektiv för arbetet med att ta fram förslag till mark- och dagvattenplan för Södra staden håller på att tas fram. Utredningen genomförs under 2017 och underställs KF för beslut efter sommaren.	
Riktlinje för stöd till sociala företag KSN-2016-1923 (KF 12 december)	
<i>Kommentar:</i> I detta ärende beslutade kommunfullmäktige "att uppdraga till kommunstyrelsen att skapa och samordna former och forum med berörda nämnder, sociala företag och myndigheter, med syftet att implementera riktlinje för stöd till sociala företag". Arbetet har ej påbörjats då beslutet togs i december 2016.	
Översyn av besittningsrätt inom det kommunala bostadsrättsbeståndet KSN-2016-2315 (KS 23 november)	
<i>Kommentar:</i> Planering är påbörjad internt. Arbetet fortsätter under 2017.	
Ombildning av Uppsala R3 AB till destinationsbolaget USAB-2016/20 (KF 5 september)	
<i>Kommentar:</i> Uppdragen är genomförda i enlighet med beslutet.	
Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019 samt fastställande av skattesats för 2017 KSN-2015-1920 (KS 19 oktober, KF 7-8 november)	
<i>Kommentar:</i> I samband med ombudgeteringsärendet som underställs KF för beslut i juni kommer hanteringen av Ulleråker samt konsekvenserna av omorganisationen (47,5 mnkr) att hanteras.	
Premier och priser i Uppsala kommun KSN-2016-2192 (KF 12 december)	
<i>Kommentar:</i> I detta ärende beslutade kommunfullmäktige "att uppdraga till kommunstyrelsen att utarbeta förslag till modell för ett kvalitetspris i Uppsala kommun i enlighet med de föreslagna riktlinjerna". Beslut kom sent under året och har inte påbörjats under 2016.	
Samarbetsavtal med Vattenfall 2016 KSN-2016-1627 (KS 14 september)	
<i>Kommentar:</i> En samverkansgrupp är bildad med representation från Kommunstyrelsens ordförande (KSO) och biträdande stadsdirektör biträdda av förste vice KSO och miljöchef.	
Samverkan mellan Uppsala kommun och statliga myndigheter mot organiserad brottslighet (KS 19 oktober)	
<i>Kommentar:</i> Samverkan inledd genom gemensamt uppstartsmöte.	
Rapportering av internkontroll 2016 och internkontrollplan 2017 kommunstyrelsen KSN-2016-2160 (KS 14 december)	

<i>Kommentar:</i> En riskanalys samt internkontrollplan för verksamheten inom gemensam service är framtagen och rapporteras till kommunstyrelsens utskott för gemensam service vid det första sammanträdet den 23 februari 2017.	
Revidering av riktlinjer för sociala investeringar KSN-2016-2186 (KS 14 december)	
<i>Kommentar:</i> I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till kommunledningskontoret att förtydliga den finansiella modellen och bifoga denna till föreliggande riktlinje samt följa upp och vid behov föreslå förändringar för sociala investeringar". Uppdraget är påbörjat. I samband med årsredovisningsärendet i april kommer den ekonomiska modellen för sociala investeringar underställas kommunfullmäktige för beslut.	
Landsbygdsprogram för Uppsala kommun KSN-2015-1907 (KS 14 december)	
<i>Kommentar:</i> I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till kommunledningskontoret att i gemensam beredning med berörda nämnder och bolag utveckla metoder för att arbeta med delgeografiska utvecklingsfrågor, enligt föredragningen". Detta beslut kom sent under året och har inte påbörjats under 2016. Uppdraget att utveckla metoder för att arbeta med delgeografiska utvecklingsfrågor har lagts in som en åtgärd i landsbygdsprogrammets handlingsplan och har inarbetats i kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2017.	

Bedömning av arbetet per riktad satsning

Uppföljning av kommunstyrelsens arbete med kommunfullmäktiges riktade satsningar.

Förklaring till färgmarkeringar:

- Grön färgmarkering betyder att den riktade satsningen är genomförd.
- Gul färgmarkering betyder att arbete med den riktade satsningen pågår.
- Röd färgmarkering betyder att arbete med den riktade satsningen inte har påbörjats.

Kommunstyrelsen har arbetat med 8 av kommunfullmäktiges riktade satsningar. Sex riktade satsningar är färdiga och två pågår enligt plan.

KOMMUNFULLMÄKTIGES RIKTAD E SATSNINGAR FÖR 2016	
Framtagande av en arkitekturpolicy samt planering och genomförande av ett arkitekturår.	
Nämnder som arbetat med den riktade satsningen: KS och PBN	
<i>Kommentar:</i> KS har beslutat om arkitekturpolicy Arkitektur Uppsala i december 2016. Arkitekturpolicyn underställs KF för beslut i januari 2017. Ett system för uppföljning av planer och byggprojekt håller på att tas fram. Arkitekturpolicyn förväntas ge en förutsägbarhet i vad som genererar hög arkitektonisk kvalitet och bilda en gemensam plattform för alla aktörer i stadsbyggnadssektorn såväl kommuninternt som externt. I samband med arbetet med arkitekturpolicyn har flera åtgärder för att öka intresset för arkitektur och stadsbyggnad genomförts. Bland annat har en arkitekturguide tagits fram under namnet "Uppsalavandringar". Guiden kommer under 2017 att vidareutvecklas till en digital version. Organiserade stadsvandringar utifrån guidens teman kommer att genomföras under 2017. Mötesplatsen Uppsalorummet i Stadshuset, har utvecklats som plats för visningar, diskussioner, pressträffar och information om Uppsalas arkitektur och stadsplanering. En modell över Uppsala har tagits fram och blivit föremål för stort intresse. Den kompletteras med en digital 3D-modell. Under Kulturnatten öppnades Uppsalorummet för allmänheten och under några timmar hade cirka 500 besökare kommit för att diskutera med stadsarkitekten om det växande Uppsala. Uppsalorummet har även övriga tider många besökare från bland annat skolor och förhoppningen är att kunna utöka öppettider och verksamhet. Arbetet fortsätter i löpande verksamhet.	
Utreda omställning till ekologisk produktion av verksamheten vid Jälla egendom. Utredningen är en viktig del av kommunens miljöomställning, liksom ett steg i att ytterligare stärka Jällas attraktionskraft.	
<i>Kommentar:</i> Utredningen är genomförd. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för åtgärden "Undersöka möjligheten att ge Jällastiftelsen/Jällaskolan en större roll som en större producent av betesdjur och närproducerad mat till de kommunala verksamheterna".	
Implementera landsbygdsprogrammet.	
<i>Kommentar:</i> Landsbygdsprogrammet beslutades av KS i december och underställs KF för beslut i januari 2017. Det finns påbörjade projekt inom varje fokusområde i landsbygdsprogrammet. Exempelvis ett servicepunktsprojekt och arbete med en ansökan om externa medel. Metoder för att utveckla engagemang har tagits fram. En film om framtagandet av landsbygdsprogrammet har publicerats på uppsala.se och i kommunens sociala medier. Åtgärderna i landsbygdsprogrammets handlingsplan har inarbetats i KSVP2017.	
Implementera den strategiska IT-planen. Utveckling av ekonomisystemet i syfte att uppnå målet om ordning och reda i den kommunala ekonomin. Utveckling och säkerställande av kommunens grundläggande IT-infrastruktur.	
<i>Kommentar:</i> Implementering av den strategiska IT-planen har god fart framåt. En komplett uppföljning redovisades i samband med uppföljningen av augustibokslutet i enlighet med kommunstyrelsens beslut. Viktiga milstolpar är passerade för flertalet stora projekt vad gäller till exempel digitalisering, nytt personalsystem, förstudie för systemstöd hälsa, vård och omsorg samt moderniserat systemstöd för kartrelaterad information. Åtgärderna i den strategiska IT-planen har inarbetats i nämndernas verksamhetsplaner för 2017.	
Implementera jämställdhetsintegrering enligt CEMR Breddinsats för att HBTQ-certifiera utvalda verksamheter och höja kunskapen kring HBTQ-personers situation.	
<i>Kommentar:</i> Utifrån befintlig kartläggning och nulägesanalys har en riktlinje för CEMR tagits fram och underställs KS för beslut i februari 2017. Riktlinjen styr hur CEMR ska integreras i den ordinarie verksamhetsplaneringen. Utbildningar för att stödja arbetet har tagits fram och kommer hållas under 2017. Elevhälsoteamen utbildas i HBTQ-frågor. Tiundaskolan har inlett certifieringsprocessen. Arbetet med Uppsala kommuns egen HBTQ-utbildning och diplomering pågår och pilotprojekt planeras till våren 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för inriktningsmål 1, "Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi" och uppdraget "Utifrån framtagen ECCAR-handlingsplan stärka kommunens engagemang mot rasism och diskriminering".	
Arbetet med ny översiktsplan, fördjupad översiktsplan för södra staden och innerstadsstrategi som ska beslutas under 2016.	
<i>Kommentar:</i> Översiktsplanen och innerstadsstrategin beslutades av KF i december 2016. Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Södra staden är utställd för granskning. FÖP:en underställs KF för beslut innan sommaren 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Ta fram och godkänn direktiv för arbeten med program för Stabby-Flogsta, fördjupad översiktsplan för sydöstra stadsdelarna samt trafikstrategi".	
Arbete med Framtida kollektivtrafik för Uppsala stad (Framkollus).	
<i>Kommentar:</i> Kollektivtrafiknämnden beslutade i juni om ett nytt linjenät som sätts i augusti 2017. Arbetet med en handlingsplan för framkomlighetshöjande åtgärder, som gatu- och samhällsmiljönämnden antog i november 2016, fortskrider. Stort fokus ligger på upphandling av nytt system för prioritering av kollektivtrafik i trafiksignaler. Systemvalsstudiens slutrapport publicerades i december 2016.	
Medborgardialoger och konsultstöd inom ramen för Planprogram för Gottsunda med social inriktning 2015-2017. Arbetet sker i samarbete med plan- och byggnadsnämnden.	
<i>Kommentar:</i> Under 2016 har flera olika utredningar och dialoger genomförts samt ett visionsarbete med bland annat KSAU-P utökat med sociala nämnder. Arbetet har haft en sektorsöverskridande samordning Medborgardialogen i december fokuserade bland annat på de utvecklingsområden som tidigare har pekats ut av förtröendevalda och medborgare i Gottsunda; trygghet, trivsel, attraktionskraft, arbetstillfällen och hållbara renoveringsprocesser. Detta har inkluderats i framtaget planprogramsförslag med tillhörande handlingsplan. Ambitionen är att detta ska underställas KF för beslut under 2017. Parallellt med planprogramsarbetet inleds även arbete med fokus på sociala perspektiv kopplat till Citylab Action.	

Bedömning av arbetet med kommunstyrelsens uppdrag till förvaltningen

Uppföljning av arbetet med kommunstyrelsens uppdrag till förvaltningen.

Förklaring till färgmarkeringar:

- Grön färgmarkering betyder att uppdraget är genomfört.
- Gul färgmarkering betyder att arbete med uppdraget pågår.
- Röd färgmarkering betyder att arbete med uppdraget inte har påbörjats.

Samtliga av de sex uppdragen från kommunstyrelsen till förvaltningen är färdiga.

KOMMUNSTYRELSENS UPPDRAG TILL FÖRVALTNINGEN	
Ta fram en handlingsplan för kommunens kris- och beredskapsarbete samt en uppföljningsplan som är utformad efter MSB:s krav.	
<i>Kommentar:</i> Handlingsplan för förebyggande arbete mot extraordinära händelser 2016-2019 preciserar vilka åtgärder som behöver vidtas för att stärka krisberedskapen i kommunen under mandatperioden, samt hur åtaganden och ersättning enligt överenskommelse om kommunernas krisberedskap ska fullgöras. Handlingsplanen riktar sig till förvaltningar och har beslutats på tjänstemannanivå.	
Genomför de åtgärder som framkom i lönekartläggningen 2015.	
<i>Kommentar:</i> Åtgärderna från lönekartläggningen är genomförda. Uppföljande löneanalys har genomförts och visar förbättring gällande skillnader mellan könen. Jämställdhetsarbete är inlett, inklusive plan för lika lön för lika eller likvärdigt arbete, ett mål som ska vara uppnått inom fem år. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2017 inom ramen för uppdraget "Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön."	
Utveckla stöd för prioritering och beskrivning av ekonomiska konsekvenser.	
<i>Kommentar:</i> I Mål och budget finns en beskrivning av hur riskanalyser ska upprättas för att minimera risker och möjliggöra prioriteringar. Prioriteringar av kommunens medel och investeringsutrymme görs inom ramen för mål- och budgetprocessen.	
Genomföra konsekvensanalyser vid köp av mark och vid förändring av markanvändning.	
<i>Kommentar:</i> Under året har KS inventerat och analyserat skicket på kommunens exploateringsbara mark. I samband med exploatering av kommunal mark hanteras frågan om eventuella saneringskostnader i markanvisningsavtalen. En riskanalys ska göras för att visa på behov av miljöutredning för planlagd kommunalägd mark eller för kommunalägd mark som är på väg att planläggas. Konsekvenser och avvägningar bedöms rutinmässigt i processen inför förändrad markanvändning.	
Utveckla rutiner för att kvalitetssäkra verksamhetsdata i systemen.	
<i>Kommentar:</i> Kvalitetssäkring av verksamhetsdata pågår inom ramen för förvaltningsstyrning, en metodik för att löpande underhålla och utveckla kommunens IT-system, grupperade efter funktion i så kallade förvaltningsobjekt. En genomlysning av verksamhetsdata har exempelvis gjorts i återsökningsprocessen. Där har arbete gjorts för att kvalitetssäkra inrapportering av antalet flyktingar och asylsökande för att kunna återsöka korrekta kostnader samt ta fram statistik. Under 2017 motsvarar återsökningarna cirka 500 miljoner kronor.	
Vidareutveckla lokalförsörjningsprocessen i samverkan med berörda förvaltningar.	
<i>Kommentar:</i> Kontinuerligt arbete som sker inom ramen för såväl strategiska lokalförsörjningsprogram som i arbetet med Stadshus 2020.	

Bilaga 4 Ekonomisk översikt

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor	Not	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		KOMMUNEN		
		Bokslut 2016	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Verksamhetens intäkter		4 728	4 175	2 319	2 940	2 588
Verksamhetens kostnader		-13 722	-12 772	-12 416	-12 990	-12 194
Av- och nedskrivningar		-935	-890	-242	-228	-249
Verksamhetens nettokostnader	1	-9 929	-9 487	-10 339	-10 278	-9 855
Skatteintäkter	2	9 673	9 001	9 700	9 673	9 001
Kommunalekonomisk utjämning	2	907	746	667	907	746
Finansiella intäkter	3	21	1	283	165	279
Finansiella kostnader	4	-210	-245	-212	-86	-114
Resultat före skatt		462	16	99	381	56
Skatt	5	-81	-55			
Minoritetsintresse		0	0			
ÅRETS RESULTAT		381	-39	99	381	56

Specificerad resultaträkning

Belopp i miljoner kronor	2016	2015		2016	2015
VERKSAMHETENS INTÄKTER			VERKSAMHETENS KOSTNADER		
Försäljning	97	114	Lämnade bidrag	630	550
Taxor och avgifter	444	421	Köp av huvudverksamhet	3 338	3 130
Hyror och arrenden	314	307	Löner	4 318	4 011
Bidrag	1 448	982	Sociala avgifter, pensioner och övriga personalkostnader övrigt	1 950	1 808
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	514	635	Lokal- och markhyror	1 232	1 218
Försäljning av exploateringsfastigheter	118	117	Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	198	254
Realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar	5	12	Material ¹	596	579
Summa verksamhetens intäkter	2 940	2 588	Realisationsförluster från förs av anläggningstillgångar	57	58
Skatteintäkter			Anskaffningskostnad, försäld exploateringsfastighet	77	41
Skatteintäkter	9 673	9 001	Övriga kostnader ²	744	714
Generella statsbidrag och utjämning	907	746	Avgår interna investeringar	-150	-170
Summa skatteintäkter	10 580	9 746	Summa verksamhetens kostnader	12 990	12 194
Finansiella intäkter			Avskrivningar		
Finansiella intäkter	165	279	Avskrivningar	228	249
SUMMA INTÄKTER	13 684	12 613	Finansiella kostnader		
			Finansiella kostnader	86	114
			SUMMA KOSTNADER	13 303	12 557
			RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER	381	56
			Extraordinära kostnader		
			Bidrag till statlig infrastruktur	0	0
			ÅRETS RESULTAT	381	56
			1) Specifikation material		
			Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	104	98
			Bränsle, energi och vatten	135	133
			Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	312	286
			Material, övrigt	45	63
			Summa material	596	579
			2) Specifikation övriga kostnader		
			Konsulttjänster	88	63
			Övriga främmande tjänster	171	177
			Tillfälligt inhyrd personal	31	16
			Hyra/leasing av anläggningstillgångar	39	83
			Reparation och underhåll	25	23
			Tele-, IT-kommunikation och postbefordran	65	62
			Transporter och resor	142	140
			Övrigt	183	151
			Summa övriga kostnader	744	714

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		KOMMUNEN	
	20161231	20151231	20161231	20151231
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar ¹⁾	6	32	23	19
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	7	22 352	20 051	5 880
Maskiner och inventarier	8	2 071	1 775	338
Summa materiella anläggningstillgångar		24 423	21 845	6 219
Finansiella anläggningstillgångar				
Värdepapper andelar och bostadsrätter	9	808	593	3 054
Långfristiga fordringar	10	179	233	6 506
Summa finansiella anläggningstillgångar		987	826	9 560
Summa anläggningstillgångar		25 442	22 673	15 802
Omsättningstillgångar				
Förråd och lager		19	20	18
Exploateringsfastigheter		-401	-561	-401
Kortfristiga fordringar	11	1 107	965	2 664
Kassa och bank		883	590	452
Summa omsättningstillgångar		1 609	1 014	2 733
SUMMA TILLGÅNGAR		27 051	23 688	18 535
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital exkl. årets resultat		6 920	7 004	7 047
Övrigt			1	
Årets resultat		382	-39	381
Summa eget kapital	12	7 301	6 966	7 428
Minoritetsintresse		0	0	-
Avsättningar				
Pensioner och särskild löneskatt		902	853	897
Uppskjuten skatteskuld		178	118	-
Övriga avsättningar		71	73	9
Summa avsättningar	13	1 152	1 043	906
Skulder				
Långfristiga skulder				
Obligationslån och skulder till kreditinstitut	14,18	9 408	9 145	5 110
Övriga långfristiga skulder	15	1 842	447	1 404
Summa långfristiga skulder		11 250	9 592	6 515
Kortfristiga skulder				
Kortfristiga lån	16,18	4 712	3 448	1 501
Övriga kortfristiga skulder	17	2 636	2 640	2 185
Summa kortfristiga skulder		7 348	6 088	3 686
Summa skulder		18 598	15 679	10 201
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		27 051	23 689	18 535
STÄLLDA PANTER				
Företagsinteckningar				
Fastighetsinteckningar		1 913	1 913	0
Summa ställda panter		1 913	1 913	0
ANSVARSFÖRBINDELSER	19	4 586	4 586	5 268
pensionsförpliktelse och löneskatt som ej upptagits som skuld eller avsättning		4 233	4 233	4 082
övriga borgens- och garantiförbindelser		353	353	1 186

1) Posten har tidigare felaktigt redovisats som materiella anläggningstillgångar, men redovisas nu i enlighet med RKR "12.1 Redovisning av immateriella tillgångar".

Kassaflödesanalys

Belopp i miljoner kronor	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		KOMMUNEN	
	2016	2015	2016	2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	381	-39	381	56
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet				
- av- och nedskrivningar (+)	935	890	228	249
- realisationsvinster (-) /-förluster (+)	30	43	41	14
- förändrade avsättningar för pensioner och särskild löneskatt	49	75	50	74
- gjorda övriga avsättningar (+)	58	58	-2	0
- ianspråktaga övriga avsättningar (-)				
- övriga ej kassapåverkande poster	20	8		
- betald skatt	-83	-10		
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 390	1 025	697	393
Förändring i rörelsekapital				
- ökning (-) /minskning (+) av förråd och varulager	1	-1	0	0
- ökning (+) /minskning (-) av exploateringsfastigheter	-160	1	-160	1
- ökning (-) /minskning (+) av kortfristiga fordringar	-142	-22	-349	849
- ökning (+) /minskning (-) av kortfristiga skulder	-4	277	-65	299
Förändring i rörelsekapital	-305	255	-573	1 149
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	1 085	1 280	124	1 542
Investeringsverksamheten				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar (-)	-11	0	-4	0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar (-)	-3 676	-2 043	-1 785	-417
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (+)	115	177	6	17
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar (-)	-6	0	-6	-4
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar (+)	12	0	12	33
Erhållna investeringsbidrag (+)	0	0	0	0
Investeringsverksamhetens kassaflöde	-3 566	-1 866	-1 777	-372
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån (+)	4 975	3 517	3 470	3 115
Amortering av skuld (-)	-3 441	-2 862	-3 441	-2 865
Ökning (+) /minskning (-) av övriga långfristiga skulder	1 395	-21	1 347	-52
Ökning (-) /minskning (+) av långfristiga fordringar	54	53	401	-1 298
Ökning (-) /minskning (+) av lång- och kortfristiga placeringar	-209	-19	-41	-16
Erhållet (+) /lämnat (-) aktieägartillskott			0	0
Utbetald utdelning (-)			0	0
Finansieringsverksamhetens kassaflöde	2 774	668	1 735	-1 116
ÅRETS KASSAFLÖDE	293	82	82	54
Kassa och bank vid årets början	590	508	370	316
Kassa och bank vid årets slut	883	590	452	370

Not 1. Verksamhetens nettokostnader

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	2016	2015	Belopp i miljoner kronor	2016	2015
Verksamhetens intäkter	4 728	4 175	Nämndernas intäkter	22 967	21 945
Varav jämförelsestörande poster			Varav jämförelsestörande poster		
realisationsvinster	16	51	realisationsvinster ¹	5	12
försäljning av exploateringsfastigheter	118	117	försäljning av exploateringsfastigheter ³	118	117
			Avgår interna transaktioner	-20 027	-19 357
Verksamhetens kostnader	-13 722	-12 772	Verksamhetens intäkter enligt resultaträkningen	2 940	2 588
Varav avsättningar	-109	-132	Nämndernas kostnader	-33 017	-31 551
Varav jämförelsestörande poster			Varav jämförelsestörande poster		
realisationsförluster	-97	-96	realisationsförluster ²	-57	-58
anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet	-77	-41	anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet ^{2,3}	-77	-41
			Avgår interna transaktioner	20 027	19 357
			Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	-12 990	-12 194
Av och nedskrivningar	-935	-890	Av och nedskrivningar	-228	-249
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-9 929	-9 487	VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-10 278	-9 855

1) Pga anpassning till Kommunbas 2013 har reavinst på försäljning av finansiella anläggningstillgångar flyttats från verksamhetens intäkter till finansiella intäkter (33,3 mnkr 2015).

2) Pga anpassning till Kommunbas 2013 har reaförlust på försäljning av finansiella anläggningstillgångar flyttats från verksamhetens kostnader till finansiella kostnader (876 tkr 2015), samt 3 mnkr till anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet.

3) Pga anpassning till Kommunbas 2013 bruttoredovisas exploateringsvinster, tidigare redovisades posten netto (79 mnkr 2015). Nu redovisas 117 mnkr som försäljning och 38 mnkr som anskaffningskostnad.

Not 2. Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	2016	2015
Egna skatteintäkter		
Allmän kommunalskatt ¹	9 708	9 007
Slutavräkning föregående år	-43	9
Preliminär slutavräkning året	9	-16
Summa skatteintäkter	9 673	9 001
Kommunalekonomisk utjämning		
Inkomstutjämningsbidrag	1 045	1 032
Strukturbidrag	0	22
Införandebidrag	0	26
Regleringsbidrag	0	-8
Utgjänningsbidrag LSS	31	43
Kommunal fastighetsavgift	304	296
Konjunkturstöd	223	16
Summa utjämningsintäkter	1 603	1 427
Regleringsavgift	-7	0
Kostnadsutjämningsavgift	-689	-681
Summa utjämningskostnader	-696	-681
Summa ekonomisk utjämning	907	746
Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	10 580	9 746
<i>Slutavräkning (kr/invånare)</i>	42	-78
<i>Preliminär avräkning (kr/invånare)</i>	-206	43

1) Skattesatsen höjdes 2016 med 30 öre till 21,14 kronor per 100 kronor. Som konsekvens ökade skatteintäkterna med 137 miljoner kronor.

Not 3. Finansiella intäkter

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	2016	2015	Belopp i miljoner kronor	2016	2015
Ränteintäkter från värdepapper	12	4	Finansiella intäkter ¹	265	383
Övriga finansiella intäkter	9	-3	Avgår interna transaktioner	-100	-104
SUMMA	21	1	SUMMA	165	279
			Varav intäkter		
			värdepapper	0	4
			utl. Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	78	81
			utl. Uppsala Stadshus AB	22	27
			utl. Uppsala Vatten och Avfall AB	21	24
			utl. Uppsala Kommuns Fastighets AB	10	10
			övrig utlåning	35	133

1) Pga anpassning till Kommunbas 2013 har reavinst på försäljning av finansiella anläggningstillgångar flyttats från verksamhetens intäkter till finansiella intäkter (33,3 mnkr 2015).

Not 4 Finansiella kostnader

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	2016	2015	Belopp i miljoner kronor	2016	2015
Räntekostnader	-210	-245	Finansiella kostnader ¹	-186	-219
Räntebidrag	0	0	Avgår interna transaktioner	100	104
SUMMA	-210	-245	SUMMA	-86	-114
			Varav kostnader		
			ränta lång upplåning	-83	-98
			ränta kort upplåning	3	0
			aktiverad ränta på pågående nyanläggningar	6	2
			övriga finansiella kostnader	-2	-5
			ränta pensionskostnader	-9	-14

1) Pga anpassning till Kommunbas 2013 har reaförlust på försäljning av finansiella anläggningstillgångar flyttats från verksamhetens kostnader till finansiella kostnader (876 tkr 2015).

Not 5 Skatt

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2016	2015	<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2016	2015
Aktuell skatt	-51	-47			
Uppskjuten skatt	-30	-8			
SUMMA	-81	-55			

Not 6 Immateriella anläggningstillgångar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Förvärvade immateriella tillgångar	SUMMA	Förvärvade immateriella tillgångar	SUMMA	
Ingående anskaffningsvärde ¹	115	115	113	113	
Årets anskaffningar	12	12	4	4	
Årets försäljning/utrangering	0	0		0	
Omklassificeringar/överföringar	0	0		0	
Utgående anskaffningsvärde	127	127	117	117	
Ingående ack avskrivningar	-93	-93	-93	-93	
Årets försäljning/utrangering	0	0			
Årets avskrivningar	-1	-1	-1	-1	
Omklassificeringar/överföringar	0	0			
Utgående ack avskrivningar	-95	-95	-94	-94	
Planenligt restvärde	32	32	23	23	

1) Posten har tidigare felaktigt redovisats som materiella anläggningstillgångar, men redovisas nu i enlighet med RKR 12.1 redovisning av immateriella tillgångar.

Not 7 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

KOMMUNEN								
Belopp i miljoner kronor	Pågående nyanläggning ¹	Mark-reserv	Verksamhets-fastigheter	Fastigheter för affärs-verksamhet	Publika fastigheter	Fastigheter för annan verksamhet	Övriga fastigheter	Summa
Ingående anskaffningsvärde	291	1 570	304	13	2 351	9	277	4 814
Ingående anskaffningsvärde uppskrivningar ²		0	30		720	5		755
Årets anskaffningar	1 491	1	66		147			1 704
Årets försäljning/utrangering			-20		-33	0	-3	-56
Årets försäljning/utrangering uppskrivningar								0
Omklassificeringar/överföringar								0
Utgående anskaffningsvärde	1 782	1 570	380	13	3 185	14	274	7 218
Ingående ack avskrivningar		-1	-117	-4	-541	-4	-42	-709
Ing. ack avskrivningar uppskrivningar ²		0	-28		-502	-5		-535
Årets försäljning/utrangering			10		29	0	3	42
Årets försäljning/utrangering uppskrivningar								0
Årets avskrivningar		0	-15	0	-79	0	-17	-112
Årets avskrivningar uppskrivningar		0	-1		-22	0		-23
Omklassificeringar/överföringar								0
Utgående ack avskrivningar	0	-1	-150	-4	-1 116	-9	-57	-1 337
Planenligt restvärde	1 782	1 569	230	9	2 069	5	217	5 880

1) 1 350 mnkr av posten utgörs av pågående nyanläggning av allmän plats inom exploateringsverksamheten. Motsvarande belopp redovisas också som förutbetalad intäkt (se not 15). Pågående nyanläggningar inom exploateringsverksamheten har tidigare redovisats netto under posten exploateringsfastigheter.

2) Avser uppskrivning av anläggningstillgångar enligt beslut i kommunstyrelsen 1990. Återstående bokförd uppskrivning utrangerades i februari 2017, med hänvisning till regelverk kring värdering av anläggningstillgångar. Utrangeringen regleras direkt mot eget kapital motiverat av uppskrivningens ålder.

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			
Belopp i miljoner kronor	Pågående nyanläggning	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	SUMMA
Ingående anskaffningsvärde	1 892	27 668	29 560
Ingående uppskrivningar ²	0	755	755
Årets anskaffningar	2 342	804	3 146
Årets försäljning/utrangering	0	-163	-163
Årets försäljning/utrangering uppskrivningar	0	0	0
Omklassificeringar/överföringar	0	5	5
Utgående anskaffningsvärde	4 234	29 069	33 303
Ingående ack avskrivningar	0	-9 743	-9 743
Ingående ack nedskrivningar	0	-521	-521
Årets försäljning/utrangering	0	75	75
Årets försäljning/utrangering uppskrivningar	0	-1	-1
Årets avskrivningar	0	-700	-700
Årets nedskrivningar	0	-6	-6
Årets avskrivningar uppskrivningar	0	-35	-35
Omklassificeringar/överföringar	0	-22	-22
Utgående ack avskrivningar och nedskrivningar	0	-10 952	-10 952
Planenligt restvärde	4 234	18 117	22 351

Not 8 Maskiner och inventarier

KOMMUNEN						Förbättrings- utgifter			
Belopp i miljoner kronor	Finansiell leasing	Maskiner	Inventarier	Fordon	ADB- utrustning	annans fastighet	Konst	Djur	SUMMA
Ingående anskaffningsvärde	11	582		149	219	3	71	1	1 035
Årets anskaffningar		25	16	19	17		4		81
Årets försäljning/utrangering	-2	-117	-20	-13	-158	0		0	-310
Omklassificeringar/överföringar		-421	421						0
Utgående bokfört värde	9	69	417	154	78	3	75	0	805
Ingående ack avskrivningar	-6	-376		-99	-159	-1	0	0	-641
Årets försäljning/utrangering	1	116	12	11	126	0		0	265
Årets avskrivningar	-2	-36	-10	-9	-33	-1		0	-91
Omklassificeringar/överföringar		260	-260						0
Utgående ack avskrivningar	-7	-37	-258	-98	-66	-1	0	0	-467
Planenligt restvärde	2	32	160	57	12	1	75	0	338

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			
Belopp i miljoner kronor	Finansiell leasing	Maskiner och inventarier	SUMMA
Ingående anskaffningsvärde	11	2 968	2 978
Årets anskaffningar		530	530
Årets försäljning/utrangering	-2	-321	-323
Omklassificeringar/överföringar		-5	-5
Utgående bokfört värde	9	3 171	3 180
Ingående ack avskrivningar	-6	-1 197	-1 203
Årets försäljning/utrangering	1	275	276
Årets avskrivningar	-2	-191	-193
Omklassificeringar/överföringar		11	11
Utgående ack avskrivningar	-7	-1 102	-1 109
Planenligt restvärde	2	2 069	2 071

Not 9 Värdepapper, andelar och bostadsrätter

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor		
	2016	2015
Bostadsrätter	138	174
Aktier	2	2
Värdepapper	599	390
Övriga andelar	70	28
SUMMA	808	593

KOMMUNEN		Nominellt	Bokfört	Ägarandel
Belopp i tusen kronor		Antal	värde	värde (%)
Aktier och andelar				
Uppsala Stadshus AB	370 000	1,0	2 460 377	100,0
Uppsala Innovation Centre AB	250	25,0	25	25,0
Destination Uppsala AB	7 070	0,0	370	60,0
Aktier och andelar i dotterföretag			2 460 771	
Svenska Kommunförsäkrings AB	1 524	1,0	1 860	5,0
Övriga aktier			1 860	
SUMMA AKTIER OCH ANDELAR			2 462 631	
Placering Pensionsstiftelse			385 124	
Bostadsrätter			137 611	
Övriga andelar			69 099	
SUMMA TOTALT			3 054 466	

Not 10 Långfristiga fordringar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor				2016	2015
	2016	2015			
Fordringar investeringsmoms	88	169	Fyrishov AB	105	205
Övriga fordringar	91	64	AB Uppsala Kommuns Industrihus	290	170
SUMMA	179	233	Uppsala Stadshus AB	1 095	1 120
			Uppsala Kommuns Fastighets AB	320	450
			Uppsala Parkerings AB	130	80
			Uppsala Vatten och Avfall AB	979	1 179
			Uppsala Konsert och Kongress AB	18	18
			Förvaltningsbolaget Upphall KB	0	0
			Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	3 016	3 248
			Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	96	136
			Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB	394	260
			Övriga fordringar	63	52
			Värdereglering	-11	-12
			SUMMA	6 495	6 906

Not 11 Kortfristiga fordringar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	2016	2015		2016	2015
Kundfordringar	226	229	Kundfordringar	148	191
Fordringar på staten	100	53	Fordringar på staten	289	233
Fordringar koncernkonto	0	-	Fordringar koncernkonto	501	242
Nästa års amorteringar på långfristiga fordringar	0	-	Nästa års amorteringar på långfristiga fordringar	1 201	1 046
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	229	227	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	424	423
Kortfristiga placeringar	0	1	Kortfristiga placeringar	0	0
Övriga kortfristiga fordringar	552	456	Övriga kortfristiga fordringar	118	193
SUMMA	1 107	965	SUMMA	2 681	2 329

Not 12 Eget kapital

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	2016	2015		2016	2015
Ingående balans	6 966	7 004	Ingående balans	7 088	7 032
Utrangering ¹	-40		Utrangering ¹	-41	
Ändring av tidigare års egna kapital	-8				
Övrigt	1	1			
Årets resultat	0	-39	Årets resultat	381	56
SUMMA	6 919	6 966	SUMMA	7 428	7 088

Varav reserverade medel för pensionsutbetalningar

255 255

1) Korrigering av en tidigare (1991) uppskrivning av anläggningstillgång som aldrig kommit att aktiveras. Om aktiveringen genomförts korrekt hade anläggningen varit helt avskriven 2006 vilket motiverar utrangering mot eget kapital. Anläggningen är del av den uppskrivning som beskrivs i avsnittet redovisningsprinciper.

Not 13 Avsättningar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	2016	2015		2016	2015
Ingående avsättningar pensioner	853	779	Ingående avsättningar pensioner	848	773
Förändring avsättningar	88	74	Pensionsutbetalningar	-53	-49
			Nyintjänad pension	73	65
			Arbetsstagare som pensionerats	32	46
			Ränte- och basbeloppsuppräknig	9	14
			Övrigt	-12	-2
Summa pensioner och löneskatt	941	853	Summa pensioner och löneskatt	897	848
Uppskjuten skatteskuld	139	99			
Övriga avsättningar ¹	71	91	Övriga avsättningar	9	11
SUMMA	1 152	1 043	SUMMA	906	859

1) Varav 32 (31) miljoner kronor avser avsättning för framtida avveckling av avfallsanläggning.

Aktualiseringsgrad

96,0% 96,0%

Varav pensioner exkl. garantipension
garantipensioner

685 650
37 28

löneskatt

175 165

Not 14 Oblighationslån och skulder till kreditinstitut

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	2016	2015		2016	2015
Oblighationslån	2 900	2 100	Oblighationslån och	2950	2550
Skulder till kreditinstitut	6 508	7 045	Skulder till kreditinstitut	2 156	2 786
SUMMA	9 408	9 145	SUMMA	5 106	5 336
			Lånens löptider		
			andel lån på mellan 1-5 år	87,0%	96,0%
			andel lån på mellan 6-10 år	13,0%	4,0%
			TOTALT	100%	100%
			Genomsnittsränta	1,4%	1,6%

Not 15 Övriga långfristiga skulder

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	2016	2015		2016	2015
Checkräkningskrediter	0	0	Checkräkningskrediter (2 000 mnkr)	0	0
Förutbetalda anläggningsavgifter VA	320	299	Deponerade medel elhandel	2	2
Förutbetald exploateringsavgift ¹	1 350		Förutbetald exploateringsavgift ¹	1 350	
Förutbetalt investeringsbidrag	87	8	Förutbetalt investeringsbidrag	54	
Långfristig leasingskuld	2	3	Långfristig leasingskuld	2	3
Medfinansiering Citybanan	0	52	Medfinansiering Citybanan	0	52
Övrigt	10	8			
SUMMA	1 842	447	SUMMA	1 409	58
			Genomsnittsränta checkräkningskrediter	0,0%	0,2%

1) Posten avser extern finansiering av kommunal infrastruktur, huvudsakligen gator och parker under uppförande, inom ramen för kommunens mark- och exploateringsverksamhet. Motsvarande belopp redovisas även som pågående nyanläggning (not 7). Posten netto redovisades tidigare som exploateringsfastigheter, se kommentar om exploateringsredovisning i redovisningsprinciperna.

Not 16 Kortfristiga lån

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	2016	2015		2016	2015
Kortfristiga låneskulder till kreditinstitut	4 712	3 448	Kortfristiga skulder till kreditinstitut	1 501	1 247
			varav nästa års amorteringar	1 100	945
			kortfristig del finansiell leasing	1	2
SUMMA	4 712	3 448	SUMMA	1 501	1 247

Not 17 Övriga kortfristiga skulder

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN		
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2016	2015	<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2016	2015
Leverantörsskulder	742	758	Leverantörsskulder	523	526
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 515	1 332	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ¹	1 196	1 045
Övriga kortfristiga skulder	379	551	Övriga kortfristiga skulder ²	466	679
SUMMA	2 636	2 640	SUMMA	2 185	2 250
			1) varav semesterlöne- & övertidsskuld	282	266
			arbetsgivaravgifter	248	227
			pensionskostnader individuell del	202	188
			särskild löneskatt individuell del	49	46
			2) varav personalens källskatt	92	82
				2 185	2 614

Not 18 Derivat

Av kommunens låneskuld vid årsskiftet var 970 miljoner kronor säkrade med ränteswapar.

Swaparnas negativa marknadsvärde var -39 miljoner kronor vilket ej återspeglas i balansräkningen då kommunen tillämpar säkringsredovisning. Av årets räntekostnader för upplåning, 80 miljoner kronor, utgjorde swapräntorna 18 miljoner kronor.

Genomsnittlig upplåningsränta var 1,14 procent inklusive och 0,89 procent exklusive ränteswapar. Genomsnittlig räntebindningstiden var 2,1 år med, och 1,7 år utan ränteswapar.

Not 19 Ansvarsförbindelser

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2016	2015
Borgensförbindelser	387	351
Garantiförbindelser	3	3
Pensionsförpliktelser	4 083	4 233
SUMMA	4 473	4 586
Övriga förbindelser		
Pensionsförpliktelser för kommunalråd	5	4
Avtalat avgångsvederlag för förvaltningschefer	27	23
Pensionsförpliktelser för bolags styrelse och ledning	5	1
Avtalat avgångsvederlag för bolags styrelse och ledning	4	4
KOMMUNEN		
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2016	2015
Borgensförbindelser		
Borgen avseende småhus	2	3
Borgen mot föreningar	379	342
Borgen för kommunala bolag	805	5
Borgensförbindelser totalt	1 186	349
Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse		
Ingående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	4 233	4 370
Gamla utbetalningar	-161	-156
Sänkning av diskonteringsränta	0	0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	47	63
Bromsen	0	0
Övrigt	-7	-17
Förändring löneskatt pensionsförpliktelser	-30	-27
Utgående ansvarsförbindelse ¹	4 081	4 233
<i>Aktualiseringsgrad</i>	96%	96%
Garantiförbindelser	1	1
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER	5 268	4 583
Övriga förbindelser		
Pensionsförpliktelser för kommunalråd	5	4
Avtalat avgångsvederlag för förvaltningschefer	27	23

1) För att möta pensionsåtagandet har 385 (385) miljoner kronor placerats i en pensionsstiftelse. Marknadsvärdet på denna placering uppgick till 420 (404) miljoner kronor.

KAPITALTÄCKNINGSGARANTI

Uppsala kommun förbinder sig genom en kapitaltäckningsgaranti till Uppsala Stadshus AB att täcka eventuella framtida förluster i bolaget. Uppsala Stadshus AB har i sin tur lämnat kapitaltäckningsgaranti till sina dotterbolag.

BORGEN FÖR KOMMUNINVEST I SVERIGE AB

Uppsala kommun har i ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Uppsala kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 313 278 kronor och totala tillgångar till 338 153 308 936 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 4 636 338 547 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 4 529 800 826 kronor.

Övriga tilläggsupplysningar

Leasingavtal

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN	
Belopp i miljoner kronor	2016	2015	2016	2015
OPERATIONELL LEASING				
Årets leasingavgifter				
Byggnader	451	465	669	587
Fordon	16	7	15	7
Kontorsutrustning inkl. datautrustning	12	17	11	16
Övrigt	5	4	5	3
SUMMA	484	492	700	613
Framtida leasingavgifter				
inom ett år	358	382	526	442
senare än ett år men inom fem år	1 107	1 222	1 498	1 378
senare än fem år	1 206	1 703	1 438	1 816
FINANSIELL LEASING				
Redovisat värde enligt balansräkningen				
Maskiner och inventarier	2	5	2	5
Framtida leasingavgifter				
inom ett år	1	2	1	2
senare än ett år men inom fem år	1	2	1	2
senare än fem år	0	0	0	0

Aktieägartillskott och koncernbidrag

Belopp i miljoner kronor	AKTIEÄGARTILLSKOTT		KONCERNBIDRAG	
	GIVARE	MOTTAGARE	GIVARE	MOTTAGARE
Uppsala Stadshus AB	-273	0	-134	300
Uppsalahem, koncern	0	244	-244	0
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	0	0	0	11
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	0	0	0	7
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	0	15	-19	0
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	0	1	-2	0
Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter AB	0	1	-17	0
Uppsala Parkerings AB	0	0	-17	0
Fyrishov AB	0	0	0	12
Uppsala stadsteater AB	0	0	0	71
Uppsala Konsert och Kongress AB	0	0	0	27
Uppsala Vatten och Avfall AB	0	12	0	0
Uppsala Bostadsförmedling AB	0	0	0	5
Uppsala R2 AB	0	0	0	0
Uppsala R3 AB	0	0	0	0
Summa	-273	273	-433	433

Lån, borgen, räntor, intäkter och kostnader

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	LÅN		BORGEN		RÄNTOR		NETTOINTÄKT OCH NETTOKOSTNAD	
	BORGENÄR	GÄLDENÄR	GIVARE	MOTTAGARE	INTÄKT	KOSTNAD	INTÄKT	KOSTNAD
Uppsala Kommun	-7 642		-800		152		0	-660
Förvaltningsbolaget Upphall KB	0	0	0	0	0	0	0	0
Uppsala R 1 AB	0	0	0	0	0	0	0	0
Destination Uppsala AB	0	0	0	0	0	0	24	0
Uppsala Innovation Centre	0	0	0	0	0	0	1	
Uppsala Stadshus AB	0	1 395	0	0	0	-22	-21	0
Uppsalahem, koncern	0	0	0	0	0	0	49	0
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	0	520	0	0	0	-10	29	0
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	0	290	0	800	0	-5	66	0
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	0	3 016	0	0	0	-78	403	0
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	0	151	0	0	0	-4	20	0
Uppsala Kommun Sport-och Rekreatiönsfastigheter AB	0	438	0	0	0	-6	67	0
Uppsala Parkerings AB	0	130	0	0	0	-2	-1	0
Fyrishov AB	0	305	0	0	0	-5	30	0
Uppsala Stadsteater AB	0	0	0	0	0	0	0	0
Uppsala Konsert och Kongress AB	0	18	0	0	0	0	2	0
Uppsala Bostadsförmedling AB	0	0	0	0	0	0	0	0
Uppsala Vatten och Avfall AB	0	1 379	0	0	0	-21	-10	0
Övrigt	0	0	0	0	2	0	0	0
Summa	-7 642	7 642	-800	800	154	-154	660	-660

Redovisningsprinciper

Kommunens årsredovisning är i allt väsentligt upprättad i enlighet med lag (1997:614) om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). De fall där kommunen väsentligt avviker från lag eller rekommendation redogörs för nedan.

Exploateringsredovisning – RKR 11.4 och RKR 18.1

Redovisning av mark- och exploateringsverksamhet har under en längre tid avvikit från gällande normering. Ett omfattande arbete pågår för att komma till rätta med bristerna. Här ingår både en revidering av verksamhetens framtida arbetssätt som dess redovisning. I arbetet utgör RKR:s vägledning om exploateringsredovisning en viktig del. En systematisk genomgång av samtliga icke avslutade projekt ingår. Detta ska säkerställa ett rimligt avslut av projekt som anses färdigställda och ett strukturerat upplägg för projekt som anses pågående.

Historiskt har inkomster från markförsäljning (RKR 18.1) och exploateringsavgifter tillsammans med utgifter i exploateringsverksamheten (RKR 11.4) avslutats och nettoresultatet mot kommunens resultat. I samband med bokslutet för 2016 har en uppskattning och bruttoredovisning gjorts av pågående nyanläggning respektive förutbetalad exploateringsavgift för att ge en mer rättvisande bild av kommunens ställning, se balansräkning samt not 7 och 8. Uppskattningen kommer under 2017 ersättas med resultatet från den systematiska genomgången av projektportföljen.

Materiella anläggningstillgångar – RKR 11.4

I november 2016 identifierades att kommunens anläggningstillgångar, efter beslut i kommunstyrelsen, skrivits upp i värde år 1991. Uppskrivningens värde fördelades senare (1994) proportionellt mot befintliga anläggningstillgångar och avskrivning påbörjades i takt med de respektive anläggningar mot vilka uppskrivningarna knutits. I samband med att lag (1997:614) om kommunal redovisning infördes 1998 borde uppskrivningarna ha uttrangerats vilket inte gjordes. Återstående bokförd uppskrivning (se not 7) har uttrangerats i februari 2017. Motiverat av uppskrivningens ålder regleras uttrangeringen direkt mot eget kapital.

Sammanställd redovisning – RKR 8.2

Syftet med den sammanställda redovisningen, den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, är att ge en sammanfattande bild av kommunens totala ekonomiska ställning och åtaganden. Den omfattar all kommunal verksamhet i den mån kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, oavsett vilken form den bedrivs i.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i det förvärvade företaget vid förvärvstidpunkten eliminerats. I redovisningen ingår sålunda endast kapital som intjänats efter förvärvet. Med proportionell konsolidering menas att i den sammanställda redovisningen ingår så stor del av dotterföretagets eller intresseföretagets resultat- och balansräkning som svarar mot kommunens ägarandel.

I sammanställd redovisning har konsolideringen skett av boksluten för de civilrättsliga underkoncernerna. Uppskrivning av koncernföretagens materiella anläggningstillgångar återförs före konsolidering. I balansräkning uppdelas de obeskattade reserverna i en del som uppskjuten skatt under avsättningar och i en del under eget kapital.

Fem år i sammandrag

	2016	2015	2014	2013	2012
Allmänt					
Antal invånare 31 december	214 559	210 126	207 362	205 199	202 625
Genomsnittlig utdebitering per 100 kronor	32,85	32,00	32,0	32,0	31,7
varav kommunens ¹	21,14	20,84	20,84	20,84	20,84
Skattekraft i procent av rikets (taxeringsår)	103	103	102	102	102
Kommunens verksamhet					
Skatteintäkter och statligt utjämningsbidrag, netto (mnkr)	10 580	9 746	9 429	9 178	8 784
Verksamhetens nettokostnader ² , totalt (mnkr)	10 278	9 855	9 686	8 285	8 725
Verksamhetens nettokostnader ² i procent av skatteintäkter	97	101,1	102,7	90,3	99,3
Finansiella intäkter och kostnader, netto (mnkr)	79	164	92	25	-39
Resultat före extraordinära poster (mnkr)	381	56	-165	919	20
Årets resultat (mnkr)	381	56	-165	919	20
Årets resultat exkl. jämförelsestörande (mnkr)	440	-50	-21	-53	-152
Nettoinvesteringar (mnkr)	391	421	2 277	317	576
Låneskuld, koncernextern räntebärande (mnkr)	6 606	6 581	6 331	3 836	2 958
Låneskuld per invånare (kronor)	30 789	31 319	30 529	18 694	14 598
Anläggningstillgångar per invånare (kronor)	73 647	69 928	64 002	55 628	51 636
Soliditet (procent)	40	42	43	54	50
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse (procent)	12	15	14	20	16
Kassalikviditet (procent)	85	77	94	103	63
Kommunkoncernens verksamhet³					
Verksamhetens nettokostnader, totalt (mnkr)	9 929	9 487	9 248	8 871	8 458
Finansiella intäkter och kostnader, netto (mnkr)	-189	-244	-258	-311	-255
Årets resultat (mnkr)	381	-39	-110	10	76
Nettoinvesteringar i anläggningstillgångar (mnkr)	2 273	2 043	3 753	1 685	2 065
Anläggningstillgångar (mnkr)	25 443	22 673	20 912	18 242	18 113
Räntebärande lång- och kortfristiga skulder (mnkr)	14 120	12 592	11 942	9 246	6 814
Soliditet (procent)	27	29	31	36	37
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse (procent)	10	12	12	13	15

Förklaringar

1) Skattesatsen fastställs varje år av kommunfullmäktige. Den anges som antalet utdebiterade kronor och ören per skattekrona (1 skattekrona motsvarar 100 kronor beskattningsbar inkomst).

2) Med nettokostnad avses kommunens samtliga kostnader och intäkter, utom skatteintäkterna.

3) Jämförelsetalen för bokslut 2013 har räknats om enligt K3-regelverket.

Bilaga 5 Internkontroll 2016

Arbetet med intern kontroll inom kommunen utgår från kommunfullmäktiges beslut 2007 om reglemente för intern kontroll och den riktlinje för intern kontroll som kommunstyrelsen beslutade om 2015 (reviderad 2016). Syftet med intern kontroll är att säkerställa ändamålsenlig och effektiv verksamhet, tillförlitlig ekonomisk rapportering samt efterlevnad av tillämpliga lagar och förordningar.

Ansvaret för den interna kontrollen vilar på verksamhetens styrelse. I den kommunala organisationen innebär det respektive nämnd och i aktiebolagskoncernen respektive bolagsstyrelse. Kommunstyrelsen och Uppsala Stadshus AB har ett samordnande ansvar för den interna kontrollen och ska bidra med tillsyn och utvärdering av dess funktionalitet och ändamålsenlighet och rapportera detta till kommunfullmäktige.

Aktiviteter under året

Under 2016 har kommunstyrelsen reviderat de riktlinjer som beslutades 2015. Riskhanteringen har nu en egen riktlinje medan den interna kontrollen ingår i samma riktlinje som verksamhetsplaneringen. I sak innebär det tydligare krav på arbetet med riskhantering. När det gäller den interna kontrollen infördes krav på kontrollmoment inom olika områden. Syftet med riktlinjerna är att ytterligare öka systematiken avseende hur kommunen på ett enhetligt sätt arbetar med riskhantering och intern kontroll. När det gäller riskhanteringen har arbetet under året lett till en ökad riskmedvetenhet och en starkare koppling mellan identifieringen av risker och hur de hanteras i internkontrollplanerna och – framförallt – i nämndernas verksamhetsplaner. Riskregistren och internkontrollplanerna läggs från och med 2017, liksom verksamhetsplanerna, in i kommunens IT-stöd för planering och uppföljning. Steg har också tagits för ökad likvärdighet mellan nämnder i arbetet med den interna kontrollen, genom att skapa forum för erfarenhetsutbyte på förvaltningsnivå.

Uppföljning av planer för intern kontroll 2016

I enlighet med kommunens internkontrollreglemente har nämnder och styrelser i kommunen, till kommunstyrelsen, rapporterat in sin uppföljning av beslutade planer för intern kontroll för 2016. Nämndernas och styrelsernas internkontrollplaner för 2016 baserades tydligare på dokumenterade riskanalyser jämfört med tidigare år. Planerna var ofta kortfattade och innehöll få kontrollmoment, i genomsnitt nio kontrollmoment per nämnd. Kontrollmomenten låg som regel på en övergripande nivå och bedömdes vara möjliga att genomföra. I flertalet fall var kontrollmomenten kopplade till risker i riskregistret och kontrollmomenten bedömdes som relevanta för att hantera dessa risker. Eftersom antalet kontrollmoment var få saknade dock flera nämnder kontrollmoment inom områden där det tidigare vanligtvis funnits kontrollmoment, t.ex. oegentligheter, mutor och jäv.

Enligt riktlinjen ska nämnderna anmäla uppföljningen av internkontrollplanerna till kommunstyrelsen i samband med rapportering av årsbokslut. Detta har lett till att många nämnder beslutar om sin avrapportering i februari, vilket gjort det svårt att ta fram ta fram den kommunövergripande sammanställningen till årsredovisningen i tid. Det kan därför finnas anledning att fastställa ett tidigare datum för nämndernas inrapportering.

Avrapporteringarna av internkontrollplanerna för 2016 har skiftande omfång, innehåll och kvalitet. Fem avrapporteringar bedöms hålla en god kvalitet, fem avrapporteringar en acceptabel kvalitet medan tre avrapporteringar håller en lägre kvalitet. I de fall avrapporteringarna har lägre kvalitet bedöms detta mycket bero på brister i kontrollmomentens utformning.

Det allmänna intrycket är att den interna kontrollen genomförts på ett ärligt och öppet sätt och att den interna kontrollen i kommunen under 2016 var acceptabel. I stort sett samtliga planerade kontrollmoment har genomförts. Rapporteringarna är sparsmakade avseende vad som granskats och hur granskningen genomförts. Endast i undantagsfall redovisas t.ex. vilka beslut som granskats eller vilka frågor som ställts. Resultatet av kontrollerna är mer utförligt beskrivna. De genomförda kontrollerna bedöms ha haft möjlighet att upptäcka avsedda brister. Totalt redovisas 13 upptäckta

brister. Nio av de 12 nämnder som upptäckt brister beskriver också hur dessa ska åtgärdas. Tidpunkter för detta redovisas dock endast i undantagsfall.

Avrapporteringarna visar att det finns anledning att titta på utvecklingen av de ekonomiska kontrollerna, kontroll av diarieföring, ramavtal och digital utveckling. Förutom digital utveckling är detta också sådant som i internkontrollplanerna för 2017 identifierats som möjliga utvecklingsområden inom den interna kontrollen. Även beskrivningarna av hur kontrollerna genomförts bör utvecklas.

Redovisning av plan för intern kontroll 2017

I enlighet med kommunens internkontrollreglemente har nämnder och styrelser i kommunen rapporterat antagen internkontrollplan för kommande verksamhetsår, i det här fallet 2017. Nämndernas internkontrollplaner för 2017 innehåller kontrollmoment för både verksamhetsspecifika risker och mer generella risker. Ett undantag är att namngivningsnämnden inte fattat beslut om någon internkontrollplan. Nämnden har heller inte tidigare haft någon sådan, men är inte undantagen från de krav som framgår av reglementet för intern kontroll och som gäller för samtliga nämnder. Nämnden bör ta fram en internkontrollplan under året.

Nämnderna har i genomsnitt tio kontrollmoment var i sina internkontrollplaner men variationen är stor. Åtta av 13 internkontrollplaner innehåller flera kontrolltillfällen, dvs. att vissa kontrollmoment utförs vid flera tillfällen. Nio av 13 internkontrollplaner innehåller också flera återrapporteringstillfällen till nämnd, framförallt i samband med delårs- och årsbokslut. Olika kontrollmoment återrapporteras alltså vid flera eller olika tillfällen. Dessa beskrivs översiktligt i en tabell längst bak i denna bilaga. Det är positivt att arbetet med den interna kontrollen sprids över året, bland annat för att arbetet med den interna kontrollen då hålls aktuellt under hela året.

Samtliga kontrollmoment för 2017 är kopplade till risker i riskregister. Nämndernas riskhantering bedöms ha utvecklats markant jämfört med 2016. Det är däremot svårt att bedöma om nämnderna hanterat samtliga bestämda kontrollområden enligt riktlinjen, då kontrollmomenten i internkontrollplanerna inte alltid kategoriserats enligt dessa.

Kontrollmomenten bedöms på det stora hela vara relevanta för att hantera identifierade risker, vissa mer än andra. Kontrollmomenten bedöms vidare vara möjliga att genomföra. Det framgår också vad som ska kontrolleras, hur kontrollen ska genomföras och vem som är ansvarig för detta. När kontrollen ska genomföras framgår i lägre utsträckning och hur rapporteringen ska ske framgår inte. Kontrollmomenten håller sig också till övervägande grad på en övergripande nivå och är inte fokuserade på enskildheter i förvaltningens arbete.

Om man bortser från de kontrollmoment i nämndernas internkontrollplaner som kan betecknas som verksamhetsspecifika, det vill säga har en klar koppling till den verksamhet nämnden ansvarar för, så återstår många kontrollmoment av mer generell karaktär och som mer eller mindre skulle kunna vara relevanta för alla nämnder. Många nämnder kontrollerar då även liknande saker men på olika sätt. Dessa kontroller bör kunna utformas på samma sätt för alla nämnder. Detta skulle underlätta jämförelser mellan nämnderna. Berörda nämnder bör kunna samarbeta kring hur kontrollerna ska genomföras och utbyta erfarenheter kring detta för att utveckla den interna kontrollen ytterligare.

Arbetet framåt

Under kommande verksamhetsår eftersträvas ytterligare samarbete över nämndgränserna inom arbetet med den interna kontrollen. Anledningen till detta är en strävan att ytterligare öka förståelsen för vad intern kontroll är och hur den kan användas för att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten. En vägledning för nämndernas arbete med intern kontroll är också under framtagande.

Det finns också anledning att ta fram förslag på mer av gemensamma kvalitetssäkrade strukturer och metoder när det handlar om gemensamma risker och kontrollmoment. Mer av gemensamma strukturer i redovisning och avrapportering kan också underlätta överblicken över helheten.

Nämndernas och styrelsernas rapportering

Nämndernas, styrelsernas och aktiebolagens rapportering av intern kontroll 2016 och intern kontrollplaner för 2017 finns i pärm knuten till detta ärende. I pärmen redovisas även de helägda aktiebolagens dokumentation.

Bilaga 6 Resultat av 2016 års löneanalys

Sammanfattning

Det finns höga förväntningar på Uppsala kommuns arbete med normkritiskt jämställdhetsarbete, inte minst ur ett arbetsgivarperspektiv. Även diskrimineringslagen ställer krav på kommunen att arbeta aktivt med jämställda löner. 2016 års löneanalys visar att löneskillnaderna mellan tillsvidareanställda kvinnor och män minskar. Samtidigt finns flera områden som kräver ytterligare åtgärder.

Bakgrund

Uppsala kommun ska vara en arbetsgivare som utmärker sig när det gäller jämställdhet och mångfald bland de anställda, inkluderat ökat ansvarstagande för att åstadkomma jämställda löner och arbetsvillkor, det pekas i Mål och budget 2016 ut som en av utmaningarna för kommunen. I Uppsala kommuns riktlinjer för lönebildning förtydligas detta åtagande:

Kommunens lönebildning ska säkerställa likabehandling och rättsäkerhet. Det innebär att all lönebildning, oavsett det rör sig om nylönesättning, löneöversyn eller lönebeslut i övrigt ska ske med iakttagande av kommunens gemensamma lönekartläggning och arbetsvärdering. Kommunens lönebild ska vara fri från osakliga löneskillnader mellan könen.

Vidare anges att kommunstyrelsen ansvarar för att lönebildningen är enhetlig och säkrar likabehandling och rättssäkerhet, samt att en årlig lönekartläggning genomförs och analyseras. Analys och åtgärder för att åstadkomma jämställda löner mellan könen, lika lön för lika och likvärdigt arbete samt mellan mansdominerade och kvinnodominerade yrken är även reglerat i diskrimineringslagen.

Deltidsarbetande har lägre heltidslön än de som arbetar heltid

Heltidslönen för deltidanställda är i genomsnitt 84 procent av lönen för heltidsarbetande medarbetare. Det gäller både kvinnor och män. Mönstret är likartat när jämförelsen görs mellan likvärdiga yrken. Heltidslönen för både kvinnor och män som arbetar deltid är mellan 85 procent och 97 procent av lönen för heltidsarbetande i alla utom en värderingsgrupp.

(Se diagram 1)

Män nylönesätts över befintliga medarbetares lönenivå, kvinnor nylönesätts under den

Vid nylönesättning får externrekryterade män i allmänhet högre lön än befintliga medarbetare. Externrekryterade kvinnor däremot får vanligen lägre lön än befintliga medarbetare i likvärdiga yrken. Genomsnittlig heltidslön för nylönesatta män är i 80 procent av värderingsgrupperna högre än motsvarande lön för nyrekryterade kvinnor. Den genomsnittliga löneskillnaden mellan nylönesatta män och kvinnor är nära 1 300 kronor, till fördel för män. (Se diagram 2)

I likvärdiga yrken har män högre lön

I den senaste arbetsvärderingen har kommunens yrken kategoriserats i 30 värderingsgrupper med stigande kompetenskrav. Av dessa är 21 avsedda för yrken på medarbetarnivå. Yrken i samma värderingsgrupp bedöms vara likvärdiga. I 15 av 21 värderingsgrupper på medarbetarnivå är mäns medellön högre än kvinnors. I fem av dessa är löneskillnaden mer än 1 000 kr, i samtliga fall till förmån för män. Det saknas systematik i arbetet för att hålla samman de genomsnittliga lönenivåerna mellan kvinnor och män med likvärdiga yrken. Sedan år 2015 har löneskillnaden mellan likvärdiga yrken minskat i en handfull värderingsgrupper och ökat i något fler. Det visar att en tydligare sammanhållen styrning av lönebildningen kan vara betydelsefull för att nå kommunens åtaganden. (Se diagram 3)

Mansdominerade yrken har högre lönenivå än kvinnodominerade yrken

Ju större andel män det är i ett yrke, desto högre är lönenivån. Med ett undantag är det så mönstret ser ut när likvärdiga yrken jämförs utifrån könsfördelningen i yrket. Lönenivån i kvinnodominerade yrken är cirka 1 300 - 4 600 kronor lägre än i likvärdiga mansdominerade yrken. (Se diagram 4)

Ålder och sysselsättningsgrad påverkar kvinnors och mäns löner på olika sätt

En ögonblicksbild år 2016 visar att sambandet mellan (ökande) lön och (ökande) ålder är relativt starkt för både kvinnor och män i början av yrkeslivet. I åldersgruppen 35-40 år är sambandet svagare och bland kvinnor över 40 år minskar lönenivån i takt med ökande ålder. Först i åldersgrupper över 55 år är kvinnors lönenivå i höjd med lönenivån för kvinnor i 40-årsåldern. För deltidsanställda är kvinnors lönenivå något högre än mäns i åldersgrupper yngre än 55 år. I åldersgrupper över 55 år är deltidsanställda mäns lönenivå högre än kvinnors. (Se diagram 5)

Lönepolitiska satsningar på prioriterade grupper har gjort svaga avtryck i lönenivåerna

Lärare, socialsekreterare och undersköterskor är lönepolitiskt prioriterade grupper. Den genomsnittliga löneförändringen under perioden 2012-2016 (fyra lönerörelser) har totalt varit mellan fem och 16 procent för dessa grupper, vilket motsvarar ca 1 600–4 600 kronor. Under samma period var den totala löneförändringen i genomsnitt 12 procent för samtliga anställda, vilket motsvarar strax under 3 200 kronor. Flera politiskt prioriterade grupper ligger på eller under den genomsnittliga löneutvecklingen i kommunen. I samtliga fall har lönenivån för de politiskt prioriterade gruppernas chefer ökat med i storleksordningen 1,5-2 gånger mer än medarbetarnas lönenivå under perioden. (Se diagram 5-7)

Chefers löner har ökat mest under de fyra senaste lönerörelserna

Bland de tio yrkesgrupper där yrkets heltidslön ökat mest under perioden 2012-2016 återfinns enbart chefsyrken. Tre i topp utgörs av ledning köks och måltidsarbete, ledning kultur, turism och fritid samt ledning administration, där genomsnittslönen totalt ökat med mellan 24 och 32 procent under perioden (motsvarande ca 13 600-10 000 kronor). Lägst har den genomsnittliga löneförändringen varit i grupperna sjuksköterska allmän, handläggare upphandling/inköp och tekniker drift, där löneökningen totalt under perioden varit mellan en och fem procent. Det motsvarar ca 200-1 400 kronor på fyra lönerörelser.

Systematiska löneskillnader mellan kvinnor och män kan inte påvisas bland chefer

Några systematiska löneskillnader mellan kvinnor och män som är chefer eller har ett annat utpekat ledaransvar kan inte påvisas. Män som har annat funktionsansvar (F) eller är chefer på C-nivå har något högre lön än kvinnor på motsvarande position. Kvinnor med annat ledningsansvar (L) eller som är chefer på B-nivå har något högre löner än män. Bland chefer på A-nivå är löneskillnaden mellan könen stor, till fördel för män. När de högsta lönerna (över 100 000 kronor) exkluderas från jämförelsen minskar löneskillnaden mellan könen från drygt 19 000 kr till cirka 13 000 kr per månad i genomsnitt. (Se diagram 8-9)

Arbete återstår för att lönenivåer i och mellan yrken ska avspegla arbetsvärderingen

Det återstår att ta ett samlat grepp om löneutvecklingen i och mellan värderingsgrupperna. En jämn stegring mellan värderingsgrupperna i takt med ökande krav saknas. I många fall har yrken som i arbetsvärderingen värderats högre eller mycket högre, likväl lägre lön än yrken med lägre värdering. Även inom samma värderingsgrupp kan det finnas stora skillnader. I drygt hälften av värderingsgrupperna är den genomsnittliga lönenivån för det högst betalda yrket mer än 20 procent högre än för det lägst betalda yrket. Sedan år 2015 har löneskillnaden mellan likvärdiga yrken ökat väsentligt i sex värderingsgrupper och minskat i fem.

Krympande löneskillnader mellan kvinnor och män

Skillnaden mellan kvinnors och mäns löner krymper, men män har fortfarande högre löner än kvinnor. För att uppnå lika lön för lika arbete återstår en löneskillnad på 291 kr till förmån för män. Skillnaden kvarstår efter kontroll av ålder, sysselsättningsgrad, ansvars- och chefsnivå samt yrke. Löneskillnaden vid likvärdigt arbete är större, 538 kronor. Även i detta fall till förmån för män. Män har alltså högre lönenivå än kvinnor, men vad gäller löneutveckling skedde ett trendbrott för både chefer och medarbetare år 2015. Sedan dess har kvinnors löneutveckling varit något högre än mäns. Det gäller både totalt och i förhållande till medarbetare med likvärdig kompetensnivå. Åren dessförinnan var mäns löneutveckling högre än kvinnors.

Sned könsfördelning mellan yrken

Sveriges arbetsmarknad är könssegregerad, både vertikalt (mellan olika nivåer i organisationen) och horisontellt (mellan olika yrkesgrupper), det visar jämställdhetsdelegationens rapport *Yrke, karriär och*

lön från år 2014. Även Uppsala kommun har en tydlig könssegregering mellan yrken (61 procent både år 2015 och 2016). Det innebär, i absoluta tal, att nära 3 400 medarbetare skulle behöva vara av annat kön, för att nå könsbalans i samtliga yrken. Den vertikala segregeringen i organisationen är lägre (åtta procent), men oförändrad sedan år 2015. För att nå samma könsfördelning bland respektive förvaltnings chefer som bland deras medarbetare skulle 37 chefer behöva vara av annat kön. (Se diagram 10)

Diagram

Diagram 1. Deltidsarbetande har lägre heltidslön än de som arbetar heltid

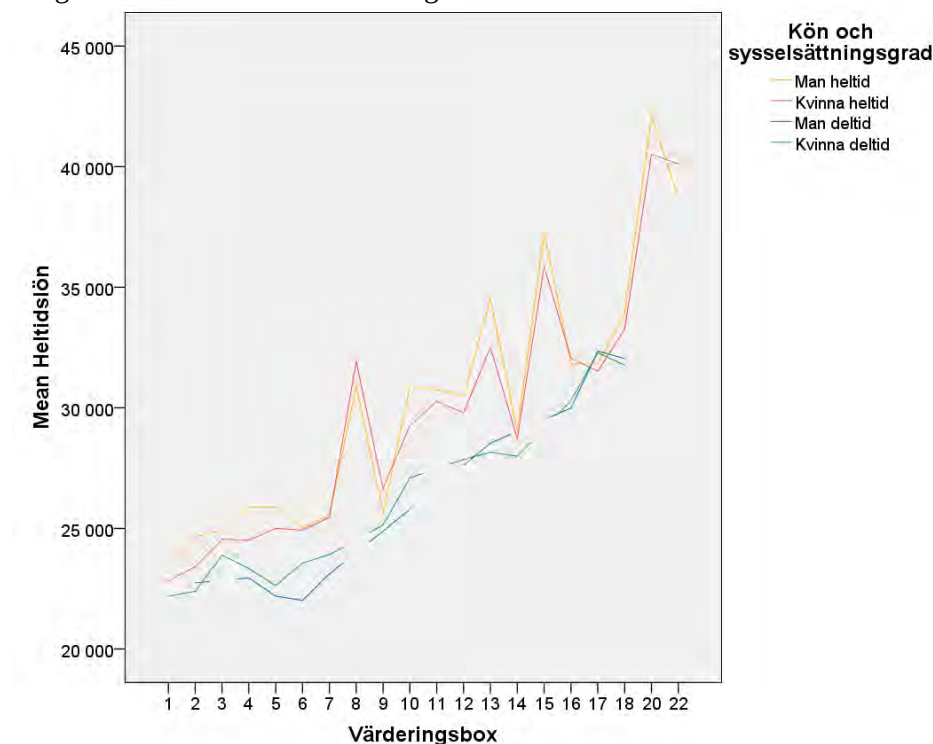

Diagram 2. Män nylönesatts över befintliga medarbetare, kvinnor nylönesatts under dem

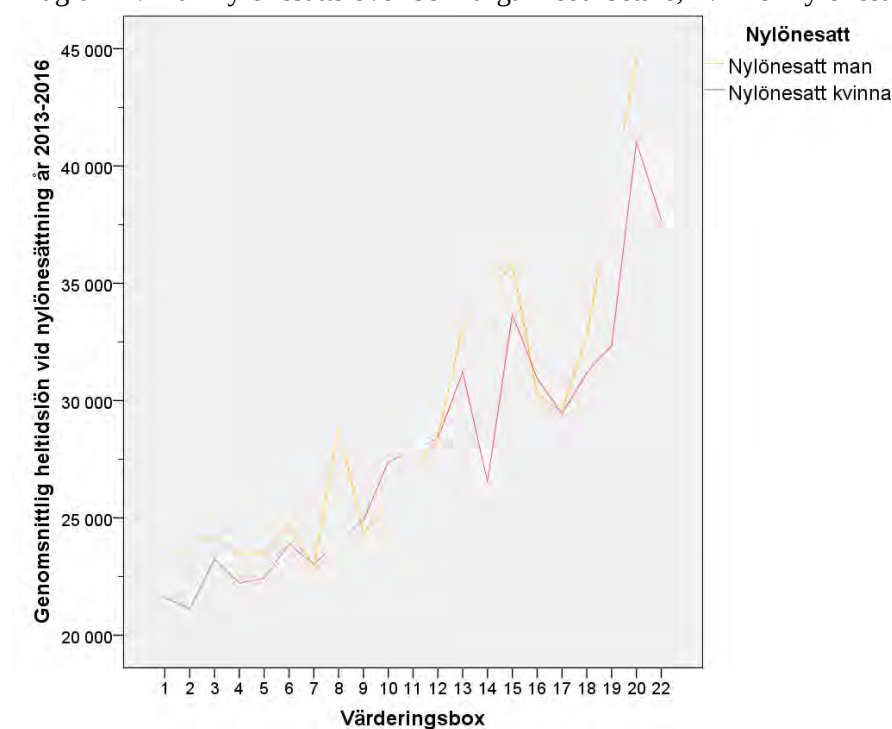

Diagram 3. I likvärdiga yrken har män högre lön

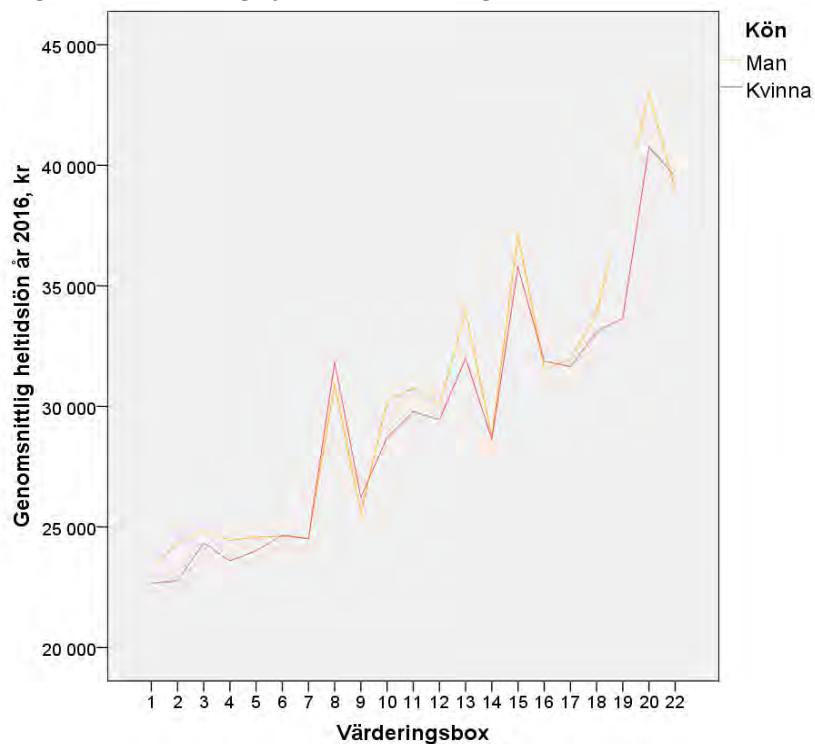

Diagram 4. Mansdominerade yrken har högre lönenivå än kvinnodominerade yrken

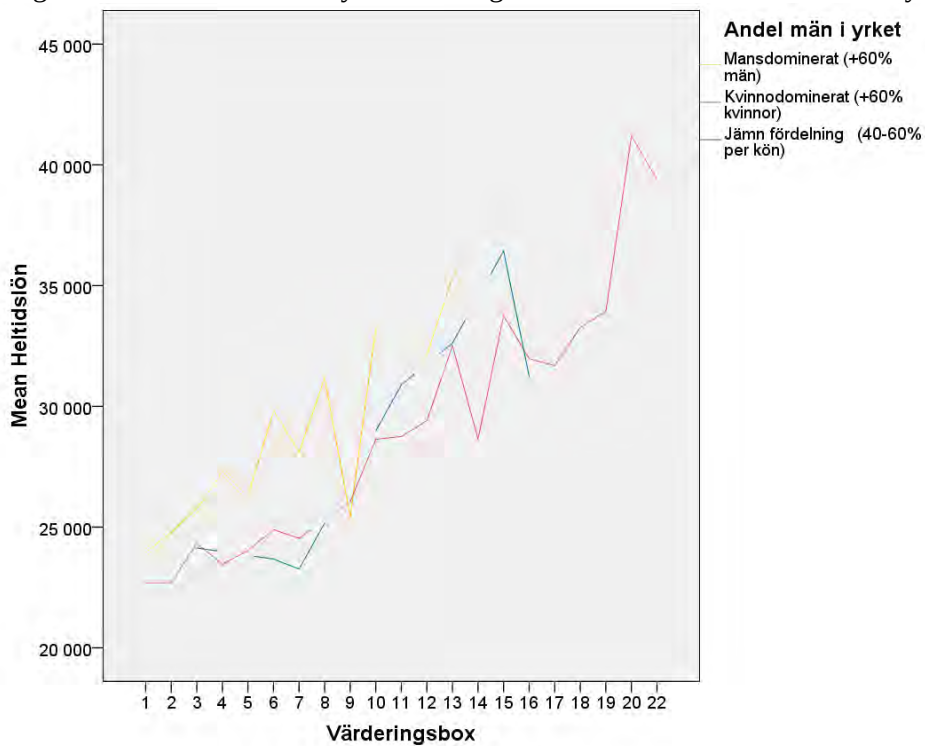

Diagram 5. Ålder och sysselsättningsgrad påverkar kvinnors och mäns löner olika

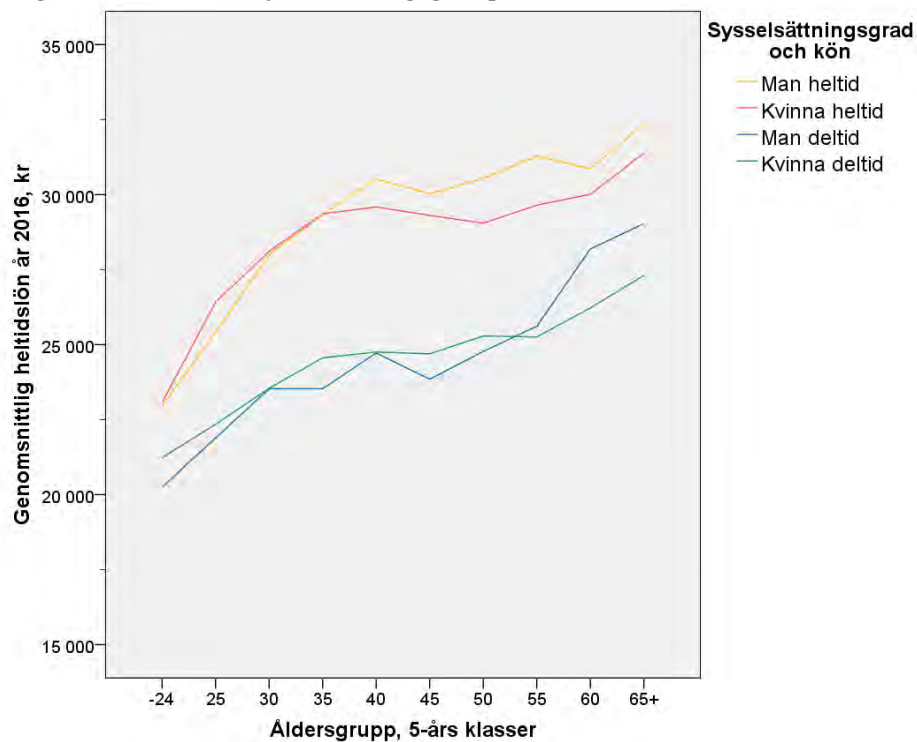
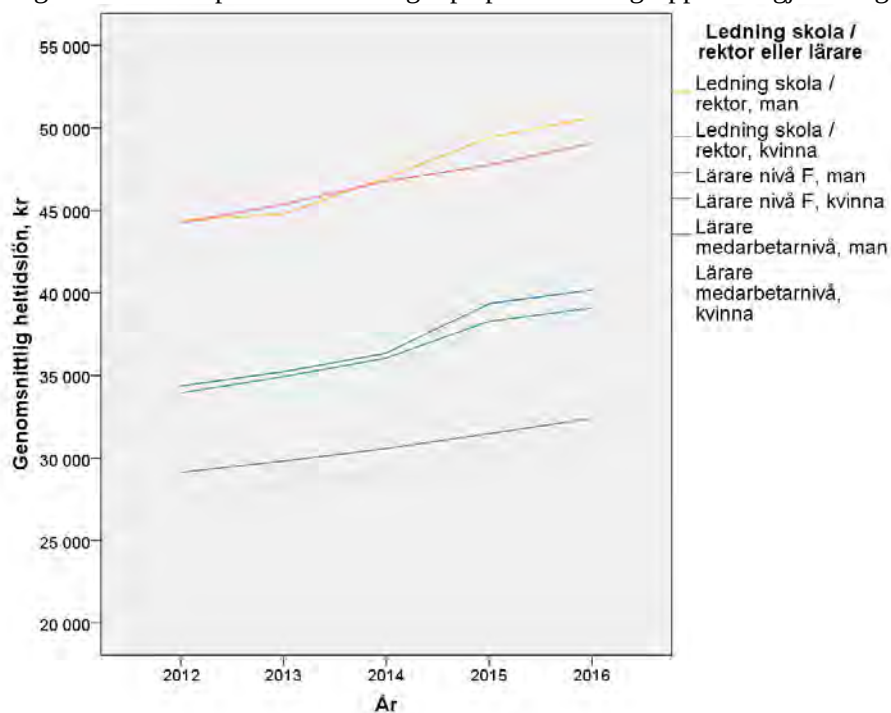

Diagram 5-7. Lönepolitiska satsningar på prioriterade grupper har gjort svaga avtryck i lönenivåerna

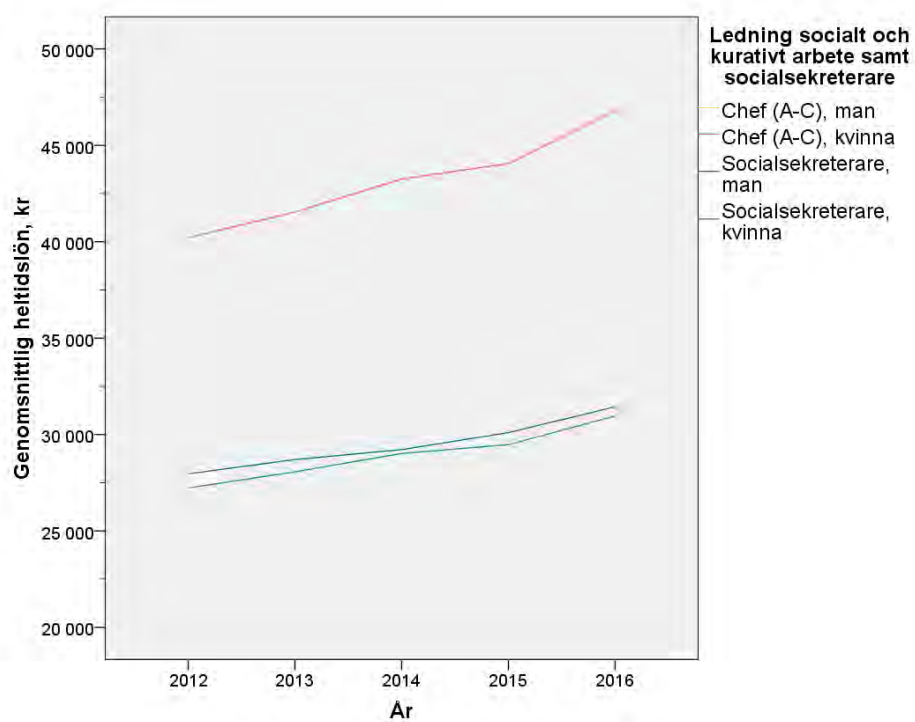
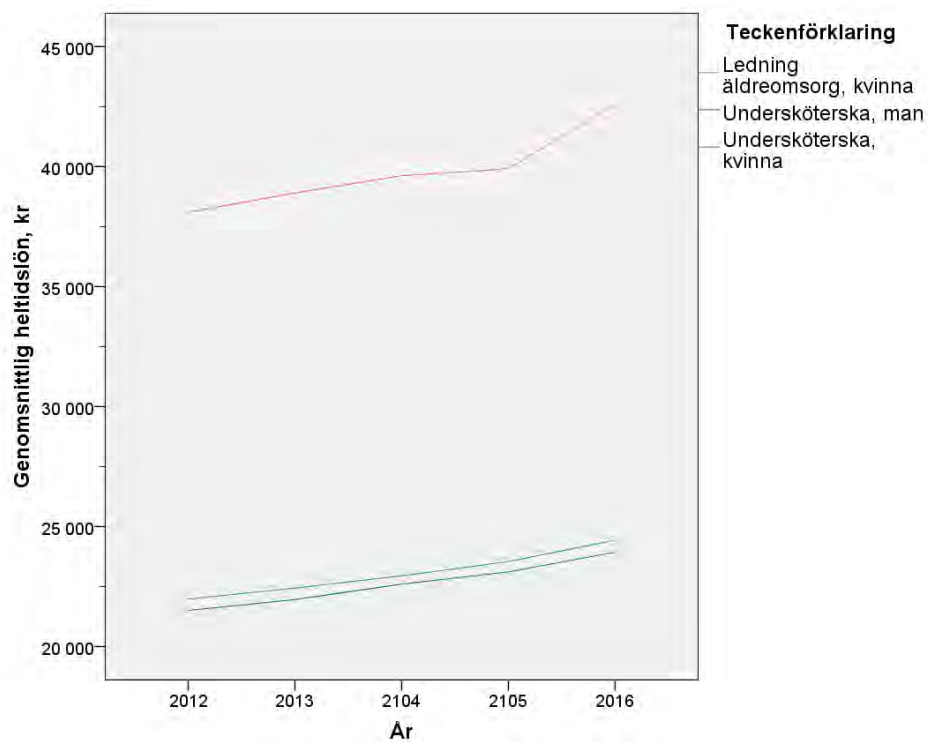

Diagram 8-9. Systematiska löneskillnader mellan kvinnor och män kan inte påvisas bland chefer och andra ledare

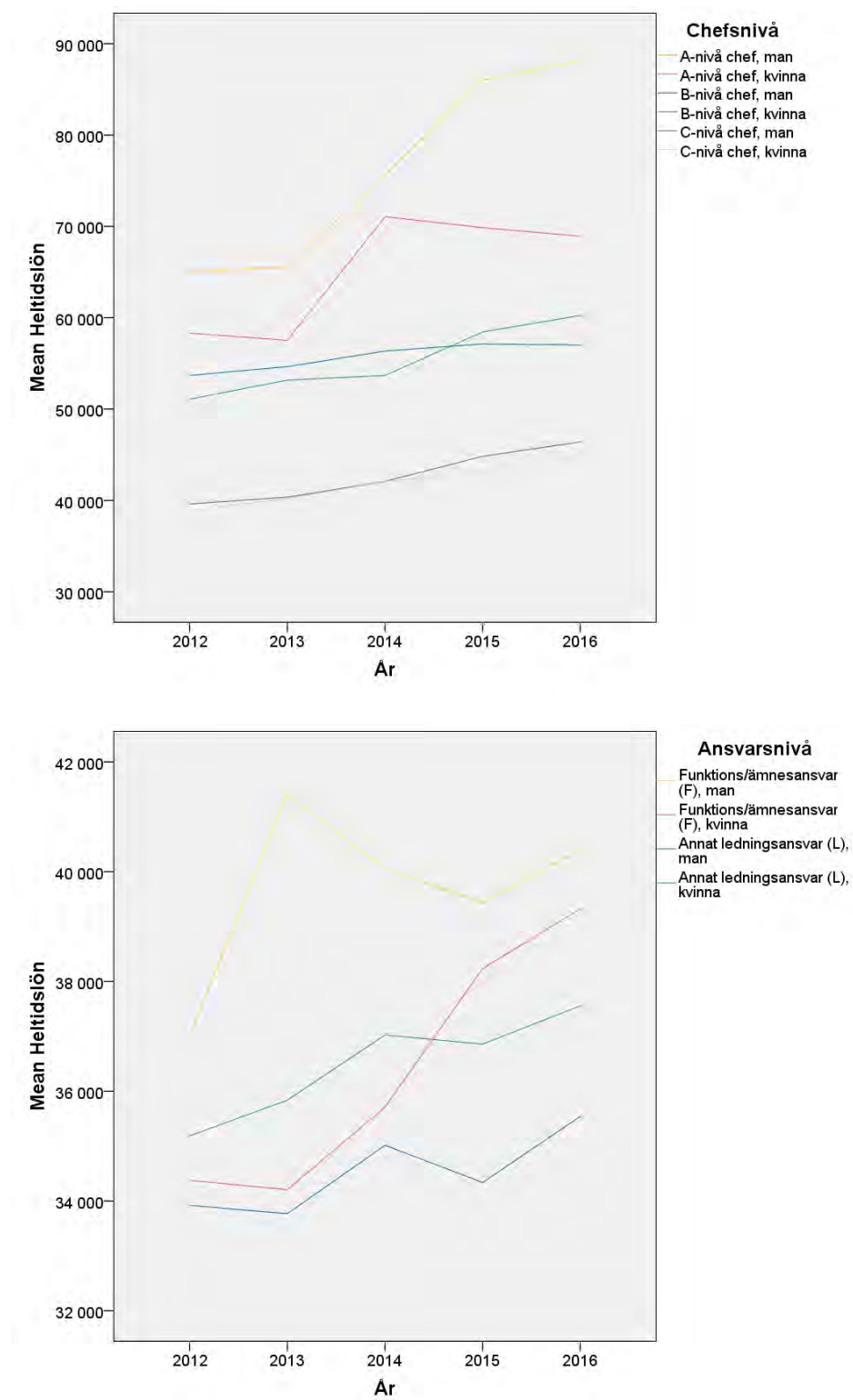
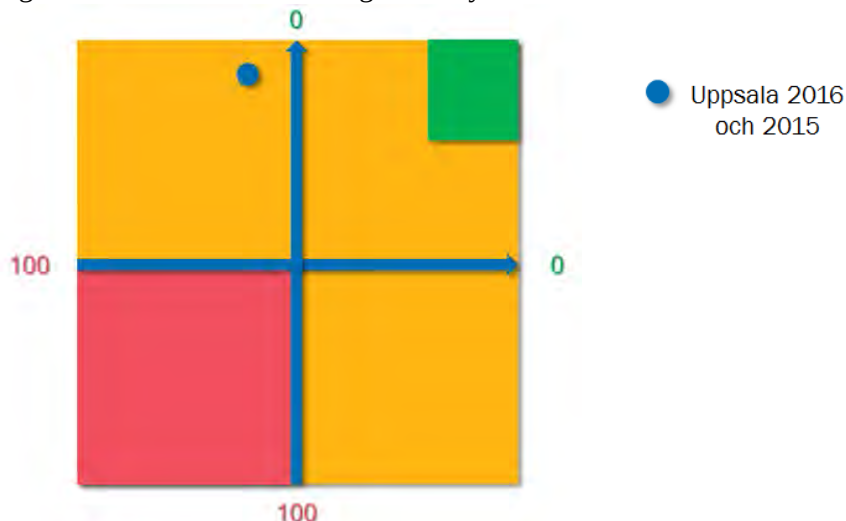

Diagram 10. Sned könsfördelning mellan yrken

Diagrammet (ovan) visar segregeringsindex för Uppsala kommun. Vertikal axel visar könssegregeringen mellan olika nivåer i organisationen och horisontell axel visar könssegregeringen mellan olika yrkesgrupper. Den gröna kvadraten markerar inom vilka intervall organisationen har en jämställd könsfördelning. Det gula fältet visar att det återstår arbete för att nå jämställdhet. Den röda kvadraten markerar att organisationen befinner sig långt ifrån en jämställd fördelning bland medarbetare och chefer.

I Uppsala kommun är skillnaden i könsfördelning mellan chefer (nivå A-C) och medarbetare (övriga) endast nio procent. Uppsala kommun uppnår alltså jämställd könsfördelning bland chefer. Vertikalt markerar den gröna kvadraten att könsfördelning bland cheferna på respektive förvaltning inte avviker mer än 20 procent från könsfördelningen hos medarbetarna.

Horisontellt markerar den gröna kvadraten att könsfördelningen i kommunens yrkesgrupper uppfyller fördelningen 40-60 procent av varje kön. Vid index 100 procent skulle alla medarbetare i respektive yrkesgrupp vara av samma kön. I Uppsala är den horisontella segregeringen 61 procent. Det innebär att många stora yrkesgrupper har en skev könsfördelning.

Bilaga 7 Kartläggning av levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun 2016

Levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun

Kartläggning

Förord

Utvecklingen av hälsan i befolkningen är centralt för en hållbar samhällsutveckling och för människors välbefinnande.

En av de mest kända definitionerna av hälsa är Världshälsoorganisationens (WHO) definition från 1946. Där definieras det som ett tillstånd av fullkomligt fysiskt, psykisk och socialt välbefinnande, inte enbart frånvaro av sjukdom.

Hälsa påverkas av olika faktorer på samhälls-, lokal- och individnivå. En populär modell för att beskriva detta ömsesidiga samband är Dahlgrens och Whiteheads modell (2007/1991) om hälsans bestämningsfaktorer. Modellen illustrerar hur faktorer på olika nivåer påverkar en individs hälsa. Faktorerna delas in i generella socioekonomiska-, kulturella och miljömässiga förhållanden såsom socialförsäkrings- och rättssystem, levnads- och arbetsförhållanden såsom tillgång till utbildning, arbete och bostad, sociala och samhällsliga nätverk såsom socialt stöd och barns vuxenkontakter, samt individuella livsstilsfaktorer såsom sömn-, kost- och motionsvanor. Dessutom finns det längst in i modellen en kärna, vilken beskriver de opåverkbara individuella faktorerna vilka kan bestå av arv, kön och ålder. Många faktorer relaterar till en kommuns ansvars- och verksamhetsområden, medan andra faktorer ligger på samhälls- och individnivå.

Ledande forskare har länge haft en diskussion om hur ojämlikhet i hälsa ska definieras. Gemensamt för alla definitioner som förs fram är dock ett fokus på skillnader i hälsa mellan olika grupper med olika social position. Social position brukar förstås som breda socioekonomiska grupper, som till exempel yrkesgrupper, utbildningsgrupper eller inkomstskikt. Men utöver skillnader i sådana breda grupper finns även skillnader i mer avgränsade grupper, som till exempel grupper i mer marginaliserade situationer, såsom långtidsarbetslösa, minoritetsgrupper eller personer med funktionsnedsättningar.

Kommissionen för jämlik hälsa lämnade i augusti 2016 över sitt delbetänkande till regeringen, där de definierar ojämlikhet i hälsa som *systematiska skillnader i hälsa mellan samhällsgrupper med olika social position*.

Om utgångspunkten är *systematiska skillnader i hälsa* bör skillnaderna således vara påverkbara. I praktiken är det dock inte realistiskt att helt utjämna skillnaderna, eftersom personer med mer resurser (i form av socialt kapital, humankapital, ekonomiskt kapital eller miljömässigt kapital) generellt har en större motståndskraft mot hälsorisker. Som kommissionen för jämlik hälsa skriver i sitt delbetänkande, så är en mer pragmatisk bedömning av vad som är påverkbara skillnader i hälsa att utgå från frågan *hur stor* del av skillnaderna som är påverkbara.

På nationell nivå har vi en god förståelse för hur hälsoläget skiljer sig beroende på gruppens sociala position.

Föreliggande rapport är en första sammanställning av det påbörjade kartläggningsarbetet i Uppsala kommun.

För att få en förståelse för geografiska och socioekonomiska skillnader i hälsa och levnadsvillkor i Uppsala kommun, hur dessa skillnader kan påverkas, samt ligga till grund för kommunala insatser och fördjupade analyser har ett arbete med social kartläggning inletts.

Innehåll

Förord	sid 2
Sammanfattning av kartläggningen	sid 4
Omvärld och förutsättningar	sid 9
Faktorer som har betydelse för levnadsvillkor och hälsa	sid 12
Boende	sid 15
Arbete och försörjning	sid 21
Uppväxtvillkor och utbildning	sid 30
Demokrati och trygghet	sid 36
Välbefinnande och hälsa	sid 41
Bostadsområden som är lika	sid 47
Den geografiska kartan	sid 49
Det fortsatta arbetet	sid 53

Sammanfattning av kartläggningen

Utifrån arbetet med denna första kartläggning har vi samlat på oss en del erfarenheter. I denna rapport har vi valt ut tillgänglig statistik utifrån inspiration från Folkhälsomyndigheten och den kartläggning som Stockholms stad genomförde 2015. Statistiken speglar flera aspekter utifrån teorin om hälsans bestämningsfaktorer. Det finns flera områden där vi ser behov av fördjupning, till exempel trångboddhet, stadsmiljökvaliteter, resväg till arbete och trygghet, kultur- och idrottsutbud för barn och unga med mera. Dessutom finns det behov av att se över hur kommunen samlar in egen statistik. För att denna typ av kartläggning ska kunna utföras och förbättras behöver all statistik vara tillgänglig och fördelad på Uppsalas nyckelkodområden.

När det gäller boende finns det stora skillnader mellan bostadsområden och mellan stad och landsbygd. I Uppsala stad dominerar flerbostadshus (bostadsrätt och hyresrätt) medan Uppsalas landsbygd domineras av småhus och äganderätter. Få områden i Uppsala stad har ett blandat bostadsbestånd med avseende på bostadstyp, upplåtelseform och bostadsstorlek. Specialbostäderna för äldre/funktionsnedsatta/studenter är huvudsakligen förlagda till ett begränsat antal bostadsområden.

Inom området arbete och försörjning finns stora variationer mellan olika områden i kommunen när det gäller andelen sysselsatta, förvärvsinkomster och utbildningsnivå. De områden med allra högst andel sysselsatta har kring 90 procent förvärvsarbetande medan områden med lägst andel har kring 60 procents förvärvsfrekvens. Skillnaderna i inkomst varierade år 2014 mellan 52 000 kr per år och 387 000 kr per år. Här är dock viktigt att notera att andelen studenter är hög inom vissa områden vilket påverkar inkomststatistiken. Bland personer som är utrikesfödda ökar sysselsättningen med vistelsetiden i Sverige. Den når dock inte upp till samma nivåer som för inrikesfödda, inte ens för dem med mycket lång vistelsetid i Sverige. Några undantag finns dock – samtliga av dessa är knutna till landsbygdsorterna. Andelen hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd från kommunen varierar stort mellan stadens olika geografiska områden. Andelen hushåll som har långa biståndstider med försörjningsstöd har ökat. Det är vanligare bland kvinnor att ohälsa är bakomliggande orsak till behovet av ekonomiskt bistånd. Skillnaderna mellan bostadsområdena inom kommunen är stora när det gäller ekonomisk utsatthet i barnfamiljer.

De flesta vårdnadshavare anser att förskolans kvalitet är god. Spridningen mellan olika förskolor är dock relativt stor och det finns förskolor där resultatet ligger avsevärt lägre än genomsnittet. Andelen som uppnår kunskapskraven i alla ämnen årskurs 9 skiljer sig mellan skolorna med så mycket som ca 40 procentenheter. Tillgång till fritidsklubb saknas i vissa bostadsområden. I de områden där fritidsklubb erbjuds är det varierande andel deltagande barn beroende på fritidsklubbens popularitet. Det finns ett antal upptagningsområden som har ett tillräckligt barnunderlag men där fritidsklubb ändå inte erbjuds.

Uppsala hade i det senaste valet totalt sett ett högre valdeltagande än rikssnittet både till riksdagen och kommunfullmäktige. Trots ett högt valdeltagande totalt sett låg cirka en tredjedel av valdistrikten under riksgenomsnittet när det gäller valdeltagande.

Statistiken speglar flera aspekter utifrån teorin om hälsans bestämningsfaktorer.

Uppgifter om tillit på nationell nivå visar att tilliten i samhället skiljer sig ganska mycket mellan olika befolkningsgrupper. De med eftergymnasial utbildningsnivå har störst tillit till andra människor och de som har grundskola som högsta utbildningsnivå är den grupp som har lägst tillit till andra människor. Den generella tilliten bland de yngre har minskat under senare år. Det är svårt att avgöra om detta är en tillfällig nedgång eller tecken på samhällsförändringar eller värderingsförskjutningar som påverkat de ungas tillit.

Den nationella trygghetsundersökningen visar att känslan av trygghet har minskat något för invånarna i Uppsala län. Men över tid, sedan mätningarna påbörjades 2006, har dock känslan av trygghet totalt sett ökat. När det gäller unga är det en stor andel som inte känner sig trygga på stan eller i centrum. Flickorna känner särskilt stor otrygghet.

Medellivslängden i Uppsala ligger något högre än genomsnittet i riket. Medellivslängden har ökat, främst hos män. När det gäller självskattad hälsa ligger Uppsala högst jämfört med övriga kommuner i länet samt även i förhållande till CDUT-landstingen. Det står för landstingen i Uppsala (C), Sörmland (D), Västmanland (U), och Örebro län (T). Sedan år 2002 har ohälsotalet i Uppsala kommun sjunkit fram till 2014 då ohälsotalen gått upp något. Skillnaderna i ohälsotalen mellan Uppsalas bostadsområden är stora. Det finns också stora variationer mellan könen.

Den ”Sociala kompassen” bekräftar bilden av skillnaderna i Uppsala. Med hjälp av modellen har vi också kunnat identifiera vilka områden som är socioekonomiskt lika. Det är ett relativt tydligt mönster som också har en geografisk koppling.

I rapporten
presenteras
befintlig statistik
utifrån olika
geografiska
bostadsområden

Uppdraget

Kommunfullmäktige fastställer årligen *Mål och budget* med inriktningsmål, uppdrag och ekonomiska prioriteringar för kommande treårsperiod. I mål och budget för 2016 finns två kommungemensamma inriktningsmål som handlar om att Uppsala kommun ska ge förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen och att skillnader i levnadsvillkor för kommunens invånare jämnas ut. Kommunstyrelsen har beslutat att en åtgärd för att nå dessa mål ska vara att *utreda skillnader i hälsoläge och levnadsvillkor mellan olika grupper och i kommunens olika geografiska delar samt kommunens insatser och verksamheter för att möta behov och ge förutsättningar till dessa grupper. I utredningen ingår att föreslå förändringsbehov samt föreslå mått på god hälsa.*

Syftet med rapporten

Syftet med denna rapport är att utifrån befintlig statistik och enkätundersökningar belysa vilka skillnader i hälsa och levnadsvillkor som finns mellan grupper och geografiska områden i Uppsala.

Tillvägagångssätt och avgränsning

Denna rapport är en sammanställning av statistik som beskriver levnadsvillkor som har betydelse för en god hälsa samt viss statistik som beskriver hälsoläget i kommunen. Där det är möjligt presenteras statistiken fördelat på olika geografiska områden och för olika grupper.

Rapporten har avgränsats till befintlig statistik från bland annat Statistiska centralbyrån (SCB), och kommun- och landstingsdatabasen Kolada med flera. Ett urval av statistik har gjorts för att kunna spegla en bredd i frågorna om skillnader i levnadsvillkor och hälsa samt för att ge en bild av hur skillnaderna i livsvillkor och hälsa ter sig för olika grupper och delar av kommunen. Vid valet av statistik har inspiration hämtats från liknande rapporter från andra kommuner samt Folkhälsomyndighetens indikatorer för folkhälsa.

I rapporten presenteras befintlig statistik utifrån olika geografiska bostadsområden, så kallade nyckelkodområden (NYKO-områden). NYKO är kommunens egen indelning i mindre områden som gör det möjligt att redovisa statistik för delområden inom en kommun.

Viss statistik finns inte fördelat på nyckelkodområden. Statistiken presenteras då i befintlig indelning. Det gäller t ex valdeltagande, skolresultat, deltagande i fritidsskubb, självskattad hälsa, trygghet och medellivslängd.

Resultatnätverket R9 har i uppdrag att ta fram mått som ur ett kommunledningsperspektiv kan användas för att följa och jämföra utvecklingen i följande nio ungefär lika stora kommuner: Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås och Örebro. I några fall presenteras statistiken i jämförelse med dessa kommuner.

Den politiska inriktningen om social hållbarhet och goda levnadsvillkor för invånarna

Det konstateras att god hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och bidra till samhällets utveckling.

Jämlikhetsmålet innebär bland annat att kommunen ska investera i flickors och pojkars utveckling för att nå social hållbarhet och minskade skillnader i hälsa och utbildning. Klyftorna mellan människor och områden ska minska.

Fokus för inriktningsmålet är således att skapa förutsättningar för en mer jämlik välfärd. Konkret handlar det bland annat om att kommunen i alla verksamheter ska ha ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt. Kommunen ska vara ett föredöme när det gäller skyddet av de mänskliga rättigheterna. Till stor del handlar det om att kommunen är en öppen, jämställd och solidarisk kommun som berikas av mångfald. Den gemensamma välfärden ska stärkas och alla som bor i kommunen ska få lika möjligheter utifrån skilda behov och förutsättningar.

Ett av de övergripande inriktningsmålen i Uppsala kommuns Mål och budget för 2017–2019 är att Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna.

Barnets bästa ska sättas i främsta rummet och kommunen ska ha idrotts- och fritidsverksamhet samt föreningsliv som stärker demokratin och möjliggör möten, kunskap, upplevelser och integration.

Budgeten gör tydligt att de olika dimensionerna av hållbarhet är mål i sig, men lägger stort fokus på den sociala hållbarheten. Särskild vikt läggs vid att integrera ett jämställdhetsperspektiv i budgetprocessen.

Kommunfullmäktige har även tagit fram olika indikatorer för att kunna följa utvecklingen inom området social hållbarhet¹.

Dessa indikatorer är:

- Ohälsotalet bland Uppsalas invånare 16–64 år (skillnaderna mellan bostadsområden ska minska)
- Självskattat hälsotillstånd bland Uppsalas invånare 16–84 år (värdena ska förbättras)
- Andel ungdomar på gymnasieskolans åk 2 som uppger att de mår bra eller mycket bra (andelen ska öka)
- Skillnaden mellan områden avseende andel arbetslösa (skillnaderna ska minska)

Vinster med minskade skillnader

En god hälsa är både en mänsklig rättighet och en viktig drivkraft för social och ekonomisk utveckling. Om hälsoläget är bra i en befolkning kan fler arbeta, vilket leder till att produktiviteten ökar och att investering i utbildning ger större utbyte. Hälsan uppmärksammas därför också alltmer som ett medel för ekonomisk utveckling.

Hälsan påverkas av olika livsvillkor, livsmiljöer och levnadsvanor. Ett hälsofrämjande arbete handlar om att försöka påverka de faktorer som kan bidra till en positiv och jämlik hälsoutveckling för alla. Det finns många vinster med att utjämna skillnader i hälsa och orättvisa livsvillkor, vinster både för individen och för hela samhället.

På en övergripande nivå tjänar hela samhället på minskade skillnader i hälsa och levnadsnivå. Om de samlade resurserna kan användas till annat än att bekämpa effekterna av stora skillnader i hälsa och livsvillkor så kan vi alla dra nytta av det. Samtidigt är det viktigt att slå fast att förbättrad hälsa är en vinst i sig, och har därför ett egenvärde, oavsett om det leder till positiva samhälls-ekonomiska konsekvenser eller inte.

Även om biologiska skillnader i hälsa påverkar hälsoutfall ger de oftast bara en marginell förklaring till skillnader i hälsa som finns inom och mellan grupper i samhället.

Att minska skillnader mellan olika grupper av människor är sammanfattningsvis positivt både för individen och för samhället i stort.

¹ Mål och budget 2017–2019 för Uppsala kommun.

Göteborgs stad har i sin rapport *Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg, 2014* sammanställt en lista över de positiva värden, som de menar – utifrån ett samlat kunskapsunderlag – kan erhållas av att minska skillnaderna mellan delar av staden och mellan grupper av befolkningen. Dessa positiva vinster med minskade skillnader i hälsa är framför allt².

- Höjd livskvalitet
- Ökad jämlikhet
- Ökad tillit mellan människor och till samhällsinstitutionerna
- Människor kan lättare uppnå sin fulla potential
- Ökade förutsättningar för social rörlighet
- Ökad framtidstro och känsla av tillhörighet
- Minskad social oro, otrygghet och kriminalitet
- Minskat utanförskap
- Större öppenhet i samhället
- Ett mer sammanhållet samhälle, i detta sammanhang åsyftas principen – att du ställer upp för samhället och samhället ställer upp för dig.
- Minskad polarisering och segregation
- Samhällets resurser kan användas till annat än att bekämpa effekterna av skillnaderna
- Samhällsekonomiskt lönsamt
- Humankapitalet ökar
- Ökade förutsättningar för tillväxt och utveckling
- Ökad produktivitet
- Fler kan arbeta
- Investeringar i utbildning ger större utbyte eller avkastning
- Ökad ekonomisk tillväxt

För individen växer möjligheterna till självförverkligande och förutsättningarna för en god hälsa och välbefinnande. För samhället innebär minskade skillnader en ökad sammanhållning, ökad produktivitet och förbättrade möjligheter för tillväxt och stärkt konkurrenskraft.

² Källa: Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg, delrapport 2014.

Omvärld och förutsättningar

En kommun med både möjligheter och utmaningar

Uppsala har goda förutsättningar för en positiv utveckling. Allt fler människor vill bo och verka här. Uppsala kommun är en av Sveriges snabbast växande och mest kunskapsintensiva kommuner.

Två universitet, ett universitetssjukhus och en god arbetsmarknad med en rad kunskapsintensiva branscher lockar människor hit. Närhet till utbildning och jobb bidrar till en stark framtidstro.

Bostadsbyggandet mätt per medborgare är bland det högsta i landet. Det är en välmående och välutbildad befolkning. Hälsan skattas som bra eller mycket bra hos tre fjärdedelar av befolkningen³ och invånarnas utbildningsnivå är högre än i riket som helhet⁴.

Samtidigt begränsas människors potential och livskvalitet av ojämlikheter i samhället. Uppsala är en delad kommun, med stadsdelar och orter som inte är fullt ut delaktiga i den positiva utvecklingen. Skillnader finns inom kommunen och mellan olika grupper i befolkningen och syns oavsett om vi tittar på hälsa, utbildningsnivå, sysselsättningsgrad eller de levnadsvanor som ger ökad risk för olika folksjukdomar.

Den regionala utvecklingsstrategin 2017–2020, Ett gott liv i en nyskapande region med internationell lyskraft, pekar på ett antal utmaningar för regionen och har även antagit tre prioriterade, övergripande områden att arbeta vidare med. Ett av dessa områden är *en region för alla*, som tar sin utgångspunkt i den socialt hållbara utvecklingen. Ett av målen inom området är att regioninvånarna ska ha landets högsta självskattade hälsa, med minskade skillnader mellan grupper och individer.

Även i Uppsala kommuns budget 2017–2019 konstateras att en av styrkorna i kommunen är just att Uppsalas invånare har, generellt sett, ett bra välmående, jämfört med andra kommuner. Samtidigt finns svagheten med skillnader i hälsa kopplat till inkomst och bostadsområde/-ort. Kommunfullmäktige i Uppsala kommun konstaterar att kunskaperna om bakomliggande faktorer till ojämlikhet behöver öka – och ska också ligga till grund för beslut om insatser. Liksom den regionala utvecklingsstrategin pekar på de inneboende möjligheter som finns i en fördjupad samverkan mellan kommun, landsting och andra regionala aktörer när det gäller social hållbarhet och hälsa, så görs även detta påpekande i Uppsala kommuns budget för 2017–2019: samverkan med landstinget behöver utvecklas och fördjupas.

³ Liv och hälsa 2012, Uppsala län.

⁴ Källa: SCB.

En så kallad SWOT-analys (analys av styrkor, svagheter, möjligheter och hot) för det sociala området har i samband med framtagandet av den nya regionala strategin genomförts på regional nivå. Analysen visar på följande när det gäller regionens förutsättningar:

Styrkor

- Ung befolkning
- Låg arbetslöshet
- God hälsa och hög medellivslängd
- Hög utbildningsnivå
- Växande befolkning
- Brett utbud av utbildningar av god kvalitet
- Stark lokal identitet och stolthet över kultur och historia
- Stark tillit mellan människor

Möjligheter

- Inflyttning och växande befolkning underlättar kompetensförsörjningen
- Många jobbchanser uppstår på växande arbetsmarknad
- Kompetensimport från andra länder och regioner
- Utvecklad tillit och samverkan ger utvecklingskraft
- Utvecklad samverkan mellan kommuner, landsting och andra aktörer

Svagheter

- Låg sysselsättningsgrad bland flera grupper
- Regionala och könsmässiga skillnader i hälsa, utbildningsnivå, arbetslöshet och övergång till högre utbildning
- Bristande inkludering
- Svaga skolresultat, framför allt bland killar
- Avhopp från gymnasieskolan
- Barnfattigdom och social utsatthet
- Könsuppdelad arbetsmarknad

Hot

- Stor inflyttning på kort tid försvårar integrationen
- Ökad konkurrens om kunskap och kompetens
- Ökade klyftor och utanförskap
- Lågkvalificerade jobb försvinner och ersätts av ny teknik – kräver omskolning
- Demografin skapar obalans mellan försörjda och försörjande

Tabell 1. Källa: Region Uppsala, Regional utvecklingsstrategi 2017–2020.

Expansiv arbetsmarknadsregion

Uppsala har en stark och expansiv arbetsmarknad, och har fortfarande bland de allra lägsta arbetslöshetssiffrorna i landet. Näringslivsstrukturen inom kommunen domineras av Life science-sektorn samt offentlig sektor. Branschen Life science täcker in många naturvetenskapliga områden, främst biologi, kemi, medicin, fysik, teknik och matematik, men även exempelvis miljö- och livsmedelsvetenskap.

Ytterligare ett kännetecken för arbetsmarknaden i Uppsala är det stora antalet småföretag. 2015 fanns cirka 20 000 företag i Uppsala kommun, 4 000 av dessa inom verksamhetsområdena juridik/ekonomi/vetenskap/teknik och 2 000 inom handel. Ungefär 1 500 företag startas i kommunen per år⁵.

När det gäller antalet anställda inom de olika branscherna har vård och omsorgssektorn flest anställda. De allra flesta återfinns inom offentlig sektor.

⁵ Källa: Bolagsverket 2016.

Utbildningssektorn är näst störst, också där företrädesvis offentligt anställda. Totalt finns cirka 100 000 jobb i Uppsala. 60 procent av dessa återfinns inom den privata sektorn.

Största arbetsgivare är Uppsala kommun. Största privata arbetsgivare är GE Healthcare.

Arbetsmarknaden i Uppsala är, liksom i många andra delar av landet, starkt konsuppdeld. Vanligaste yrket bland kvinnor är undersköterska och bland män universitets- och högskolelärare.

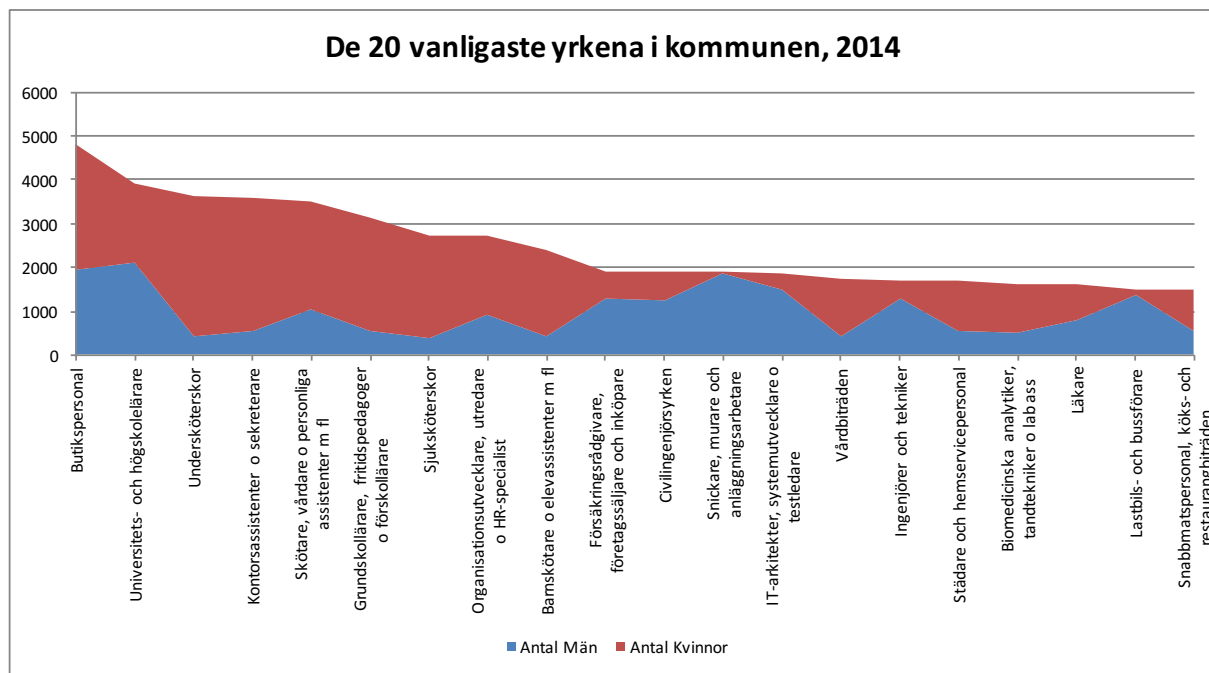

Diagram 1. Källa: SCB.

Inriktningsmål 5 i *Mål och budget 2017–2019* anger att Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete. För att nå detta mål finns ett uppdrag som handlar om att kommunen tillsammans med näringslivet ska skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050.

Befolkningsutveckling

Uppsala kommun växer. Under de senaste fem åren har befolkningsökningen legat på ungefär 2 500 personer per år i genomsnitt. Knappt hälften av befolkningsstillväxten beror på barnafödande. Resten förklaras av inflyttning, framförallt från utlandet.

Uppsala kommun har, i jämförelse med de flesta andra kommuner, en mycket ung befolkning. Två universitet med över 40 000 studenter är förklaringen till att befolkningsstrukturen avviker från den befolkningsstruktur som är för riket.

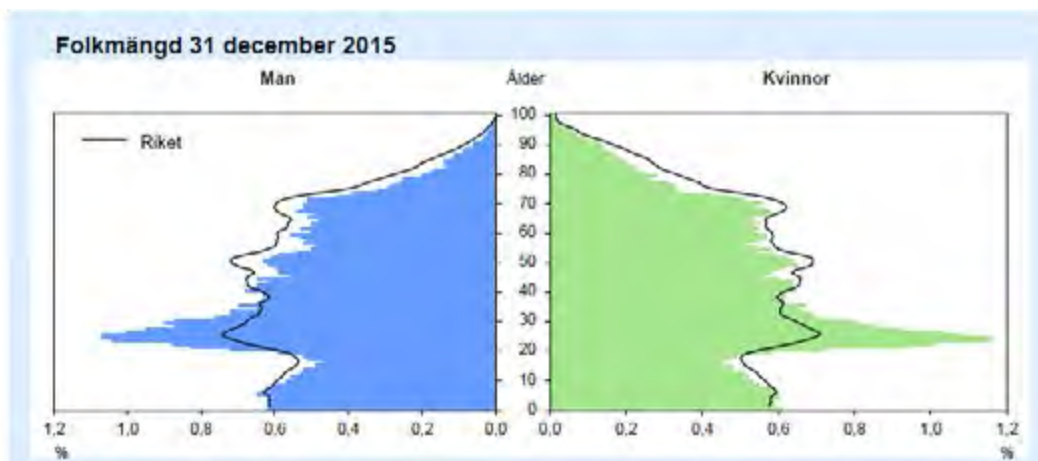

Diagram 2. Källa: Kommunfakta 2016, SCB.

2015 flyttade 13 950 personer in till kommunen. Drygt 10 procent av inflyttningarna kommer från andra kommuner inom Uppsala län och mer än hälften av alla inflyttningar från andra län i Sverige.

Samtidigt flyttar nästan lika många ut från kommunen. Majoriteten flyttar ut till andra län i Sverige och endast en mindre del till andra kommuner inom länet. En stor del av inflyttningarna till kommunen utgörs av unga. 36 procent av inflyttarna är i åldrarna 18–24 år.

12 393 personer flyttade år 2015 ut från kommunen. Hela 24 procent av dessa utgjordes av unga, i åldrarna 18–24 år.

Faktorer som har betydelse för levnadsvillkor och hälsa

Levnadsvillkor

Folkhälsomyndigheten beskriver en rad faktorer som har starka samband mellan människors välbefinnande och hälsa, vilka beskrivs närmare nedan⁶.

Boendet har betydelse för människors hälsa och välbefinnande. Att ha en bostad är att ha en egen plats dit man kan dra sig tillbaka för att hämta kraft och få vara privat. Den som inte har drägliga boendeförhållanden har svårt att klara övriga delar av livet, till exempel utbildning och arbete, som i sin tur har stor betydelse för hälsan. Forskning pekar också på samband mellan svårigheter att klara den månatliga boendekostnaden och sämre självskattad fysisk och psykisk hälsa.

Sysselsättning och möjligheter till arbete är centrala för vårt välmående. Sambanden mellan arbetslöshet och ohälsa är väl belagda i en rad studier. Att ha ett arbete med riktiga anställningsvillkor och en rimlig inkomst är en av de

⁶ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/livsvillkor-och-levnadsvanor/folkhalsans-utveckling-malomraden/delaktighet-och-inflytande-i-samhallet/demokratisk-delaktighet/>

viktigaste faktorerna för att människor ska kunna inkluderas och förverkliga sina ambitioner i livet. Att kunna försörja sig själv genom arbete ger möjligheter till ett bättre liv på många sätt. Arbetslösa skattar sin hälsa som sämre än personer som har arbete och har en ökad psykisk ohälsa.

Ekonomiska resurser som inkomster och ekonomiska tillgångar är bland de mest betydelsefulla faktorerna för hälsa. Personer med hög inkomst rapporterar ett gott hälsotillstånd i större utsträckning än personer med låg inkomst. Det här sambandet mellan inkomst och hälsa är mycket tydligt och brukar benämnas den sociala hälsogradienten. Gradient beskriver lutningen på en förändring. Inkomst är ett mått på social position i samhället och vår plats i den sociala hierarkin påverkar vår hälsa kraftigt. Den sociala hälsogradienten innebär att det inte bara är människors absoluta livsvillkor som påverkar vår hälsa, utan att även de relativa villkoren har betydelse – det vill säga var en person befinner sig i förhållande till andra. En del barn växer upp i ekonomiskt utsatta familjer. Det finns ett samband mellan *barnfamiljers ekonomi* och viktiga aspekter såsom barns hälsa, boendevillkor och möjligheter att delta i fritidsaktiviteter.

En av de faktorer som har starkast påverkan på medellivslängden är *utbildningsnivå*. Personer med kortare utbildning har generellt sämre hälsa än de med längre utbildning, och skillnaden har ökat under de senaste decennierna. Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och ska utgöra grunden för det livslånga lärandet. *Förskolans kvalitet* är av stor vikt, då det finns forskning som tydligt visar att förskola och pedagogisk omsorg har stor positiv påverkan på barns utveckling, lärande och välbefinnande långt upp i skollåldern⁷. *Barns möjligheter att delta i olika sociala och kulturella sammanhang* vid sidan av skolan är också viktigt när man studerar skillnader i förutsättningar under barns uppväxt. Att ha möjlighet att vara med i sådana sammanhang ger en ökad känsla av inkludering och deltagande.

För att känna samhörighet med samhället behöver människor ha rätten och möjligheten att påverka sina egna livsvillkor och samhället de lever i. Brist på makt och möjligheter att påverka har ett samband med hälsa. *Valdeltagandet* i allmänna val används ofta som ett mått på demokratisk delaktighet. Det finns ett positivt samband mellan demokratisk delaktighet och självskattad hälsa, där grupper med ett lågt valdeltagande också har en låg självskattad hälsa.

Sociala relationer och *tillit* mellan människor är hörnstenar i ett inkluderande samhälle. Det formas i bostadsområden, på skolor och arbetsplatser, i föreningslivet, på folkbiblioteken och i alla andra sammanhang där individer möts. Tillit baseras på ömsesidiga förtroenden mellan människor – det är individen i samspel med andra människor som avgör graden av tillit i ett samhälle. Det finns ett samband mellan en hög grad av tillit och minskad stress, vilket i sin tur har positiv inverkan på hälsan. Den som känner tillit till andra blir ofta mer benägen att delta i sociala nätverk och aktiviteter, vilket även det har avgörande betydelse för människors välbefinnande och hälsa. Folkhälsomyndigheten konstaterar att tillit till olika demokratiska institutioner och myndigheter är väsentligt för ett samhälle. Förutsättningarna för en hög tillit i samhället är bättre i länder med utpräglade och välutvecklade välfärdssystem och med välfungerande demokratiska institutioner. Sådana länder menar Folkhälsomyndigheten bör också ha bättre förutsättningar för en god folkhälsa.

Ekonomiska resurser är även viktiga för hälsan för att de kan omvandlas till andra resurser av betydelse för människors möjligheter att kontrollera och medvetet styra sina livsvillkor.

⁷ Kommission för ett socialt hållbart Malmö (2013), "Malmöns väg mot en hållbar framtid – hälsa, välfärd och rättvisa".

Trygghet är ett av de mest grundläggande och starkaste mänskliga behoven och centralt för människors välbefinnande och psykiska hälsa. Trygghet i ett samhälle hänger nära samman både med vilken tillit vi har till andra människor i samhället och med de livsvillkor människor lever under. Sverige är i jämförelse med andra länder ett förhållandevis tryggt samhälle. Samtidigt visar flera undersökningar att det finns stora skillnader mellan hur trygga olika grupper i befolkningen känner sig. Kvinnor är generellt sett mer oroliga för att utsättas för brott och känner sig mer otrygga än män när de vistas ute i det egna bostadsområdet kvällstid. Äldre är mer otrygga än yngre. Studier visar att bostadsområden har betydelse för upplevelse av trygghet. Otryggheten och oro för brott är högre för den som bor i hyresrätt i jämfört med den som bor i småhus eller flerfamiljshus. Personer med låg inkomst och låg utbildning upplever otrygghet i högre utsträckning än resursstarka personer. Otryggheten är också högre bland utrikesfödda jämfört med dem som är födda i Sverige⁸.

Hälsa

Folkhälsomyndigheten rapporterar årligen till regeringen om utvecklingen av hälsan och dess bestämningsfaktorer. I 2016 års rapport beskriver myndigheten en positiv utveckling när det gäller folkhälsan i Sverige. Hälsan och förutsättningarna för att ha en god hälsa är dock inte jämnt fördelade. Det finns skillnader mellan olika grupper i samhället och skillnaderna ökar dessutom för vissa indikatorer. När befolkningen till exempel delas in efter utbildningsnivå är det i stort sett alltid de med lägst nivå som har sämst hälsa. Den sociala gradienten, mätt i utbildningsnivå, är alltså tydlig. Rapporten visar att medellivslängden fortsätter att öka och att skillnaden mellan könen minskar. Det är nu större skillnad i medellivslängd mellan personer med låg respektive hög utbildningsnivå än vad det är mellan kvinnor och män.

Den psykiska ohälsan ökar bland yngre, samtidigt som den minskar för äldre. Självmoden minskar något totalt, förutom för åldersgruppen 15–24 år. Dödligheten i hjärt- och kärlsjukdomar samt cancer minskar överlag, men skillnaderna mellan olika utbildningsgrupper kvarstår. Personer med lägre utbildningsnivå löper större risk att såväl insjukna som dö i hjärt- kärlsjukdomar och cancer, jämfört med de med högre utbildningsnivå⁹.

Återstående förväntad medellivslängd är den fullständiga benämningen på det vi brukar kalla *medellivslängd*. Det är ett index som sammanfattar dödligheten i alla åldrar för ett år eller en period. Även *ohälsotalen* tillsammans med undersökningar kopplade till *självskattad hälsa* ger en samlad bild av folkhälsoläget och dess förändring över tid.

I nästa kapitel redovisas statistik för levnadsvillkor och hälsa inom ovan nämnda bestämningsfaktorer vilka har bedömts vara angelägna för en socialt hållbar utveckling i Uppsala kommun. Där det är möjligt presenteras statistiken fördelat på NYKO-områden samt mellan kön och andra grupper.

Hälsan och förutsättningarna för att ha en god hälsa är dock inte jämnt fördelade.

⁸ Nationella trygghetsundersökningen 2015, om utsatthet, otrygghet och förtroende. Rapport 2016:1.

⁹ Folkhälsan i Sverige 2016 – Årlig rapportering, Folkhälsomyndigheten.

Boende

Upplåtelseformer

I Uppsala kommun finns det (statistik från 2015) sammanlagt drygt 103 000 bostäder. Den ägandeform som totalt sett är vanligast förekommande är bostadsrätten som uppgår till drygt 40 000 stycken, följt av hyresrätter som uppgår till drygt 37 000 och äganderätter som uppgår till drygt 26 000. Fördelningen mellan de olika upplåtelseformerna skiljer sig tydligt. På landsbygden (utanför Uppsala stad) är 85 procent av bostäderna äganderätter, medan andelen i Uppsala stad är knappt 13 procent. I Uppsala stad är nästan hälften av bostäderna bostadsrätter (46 procent) medan det endast finns en liten andel (4 procent) bostadsrätter på landsbygden. Drygt fyra tiondelar av bostäderna i Uppsala stad är hyresrätter, medan det enbart är drygt var tionde bostad på landsbygden som är av denna upplåtelseform.

Variation mellan områden i Uppsala stad

Det finns ett antal områden där andelen hyresrätter klart dominerar. De tre områden som har högst andel hyresrätter är Sjukhuset-Polackbacken, Ultuna och Flogsta-Ekeby. I dessa områden utgör hyresrätt mer än 80 procent av det totala bostadsbeståndet, samtidigt utgörs mer än fyra femtedelar av hyresrättsbostäderna av studentbostäder.

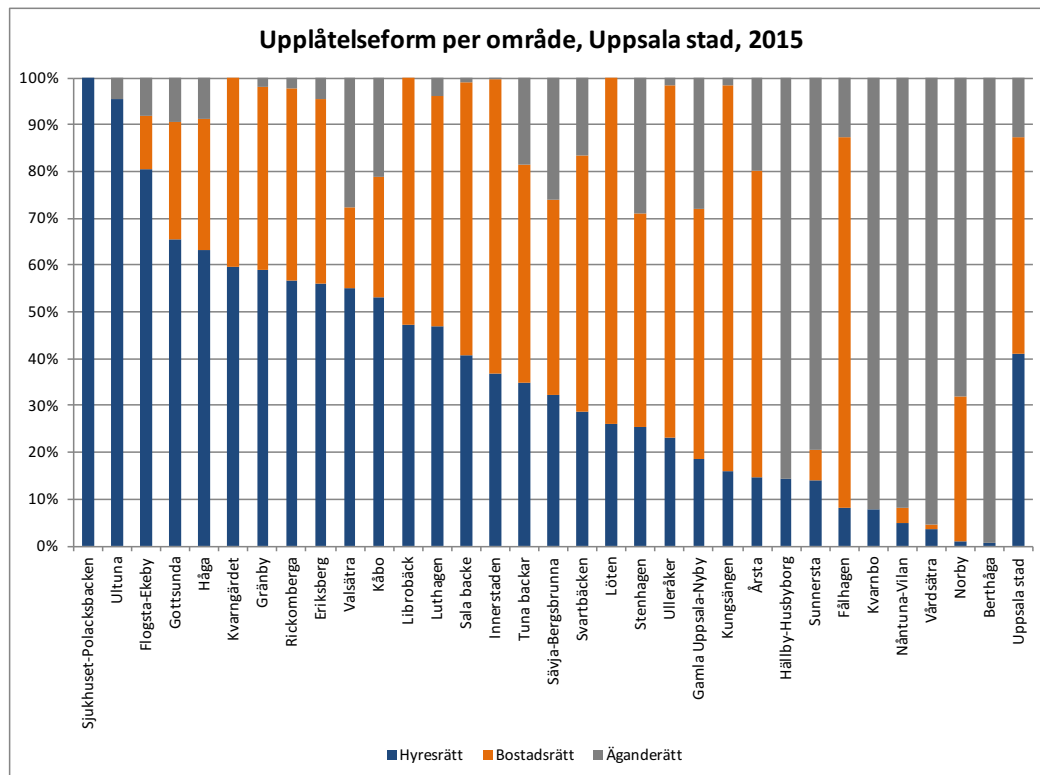

Diagram 3. Källa: SCB.

Den stadsdel som har störst andel hyresrättsbostäder som inte är studentbostäder är Gottsunda där 65 procent av bostadsbeståndet består av hyresrättsbostäder. I Berthåga, Norby, Vårdsätra och Nåntuna-Vilan är däremot antalet hyresrättsbostäder mycket begränsat. I dessa områden finns det sammanlagt 78 hyresrätter, vilket motsvarar under fem procent av beståndet, att jämföra med antalet äganderätter i samma områden som uppgår till 2 325 stycken, 80 procent av bostäderna.

De områden med störst andel bostadsrätter är Kungsängen, Fålhagen och Ulleråker. I alla dessa områden är mer än tre fjärdedelar av bostadsbeståndet bostadsrätter. Det finns sju områden i Uppsala stad som tydligt domineras av äganderätter. De är Berthåga (99 procent), Vårdsätra (95 procent), Kvarnbo (92 procent), Nåntuna-Vilan (92 procent), Hällby-Husbyborg (85 procent), Sunnersta (79 procent) och Norby (68 procent). I samtliga av dessa områden är mer än två tredjedelar av bostäderna äganderätt, att jämföra med stadsgenomsnittet på 13 procent.

Variation mellan områden på landsbygden i Uppsala kommun

I samtliga områden på landsbygden i Uppsala kommun dominerar äganderätterna kraftigt. I fem områden är mindre än fyra femtedelar av bostäderna äganderätter. De områden med minst andel äganderätter är Skyttorpsbygden (74 procent), Vaksalabygden (77 procent), Vängebygden (77 procent), Almungebygden (77 procent) och Storrätabygden (79 procent). I dessa områden finns 43 procent av hyresrätterna och 57 procent av bostadsrätterna av hela landsbygdens utbud, medan andelen äganderätter är 27 procent.

I fem områden är andelen äganderätter över 90 procent. Dessa är Västra Bälungebygden (97 procent), Norra Rasbobygden (96 procent), Gamla Uppsalabygden (94 procent), Järlåabygden (92 procent), och Östra Bälungebygden (91 procent).

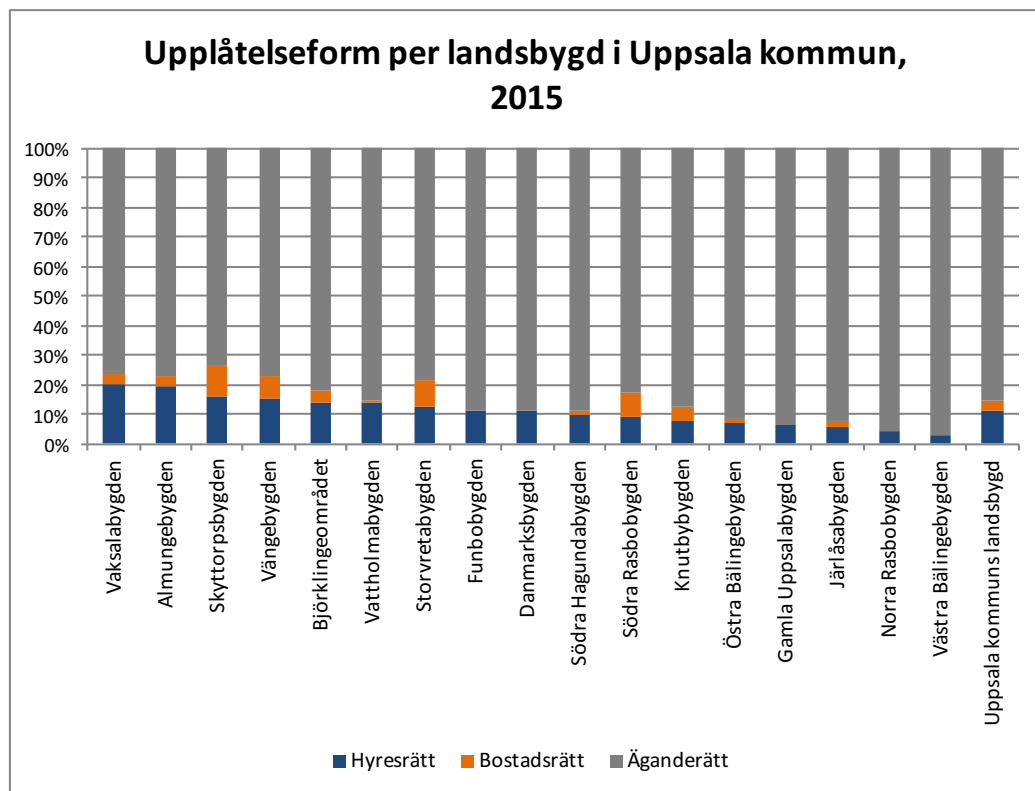

Diagram 4. Källa: SCB.

Bostadsstorlek

I Uppsala kommun är stora bostäder (större än 90 kvm) vanligast och utgör 47 procent av bostadsbeståndet. Små bostäder (mindre än 40 kvm) utgör 8 procent av det totala bostadsbeståndet.

I Uppsala stad är det en relativt jämn fördelning mellan bostadsstorlekarna med en viss dominans av bostäder om 60–90 kvm (39 procent). Den relativt jämna fördelning av bostadsstorlekar i staden hänger ihop med fördelningen av upplåtelseformer och bostadstyper som finns i Uppsala stad.

På landsbygden dominerar större bostäder (större än 90 kvm) och utgör 74 procent av bostadsbeståndet. Små bostäder som är mindre än 40 kvm eller 40–69 kvm utgör en liten del av bostadsbeståndet. I och med att äganderätter och småhus dominerar på landsbygden, ter det sig naturligt att stora bostäder är den vanligaste bostadsstorleken.

I nedanstående diagram redovisas bostadsstorleken fördelat på nyckelkod-områden. Bostadsstorlekens variation säger dock ingenting om eventuell trångboddhet då statistik som visar antal boende per bostad saknas.

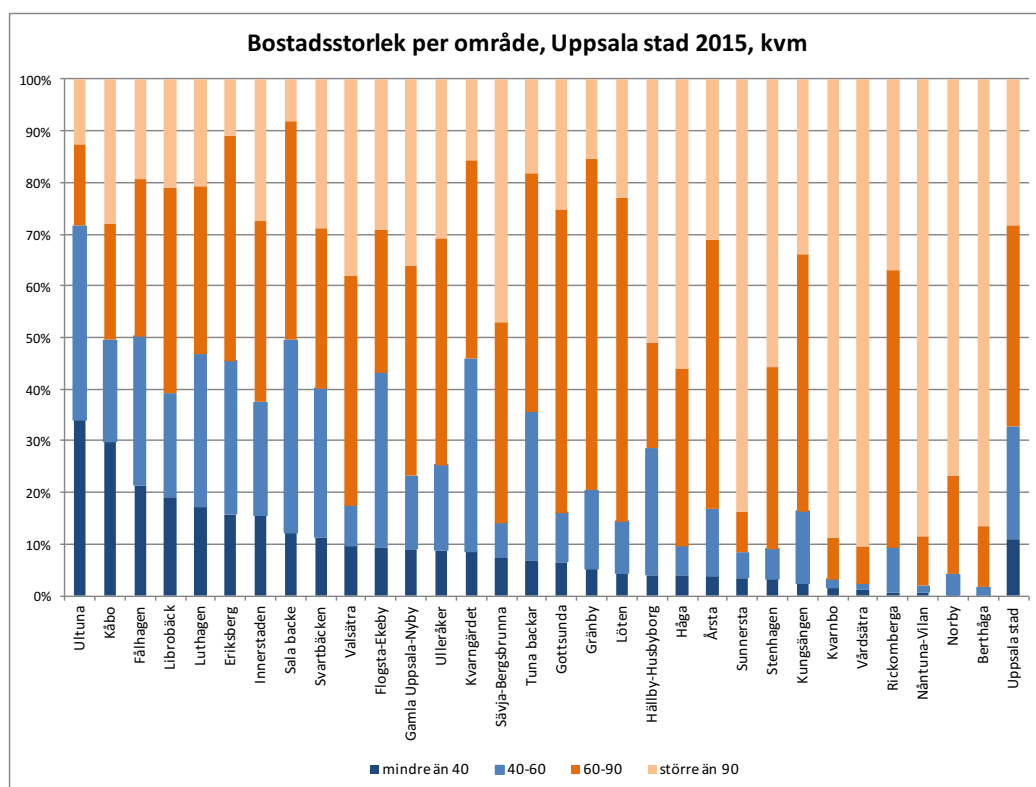

Diagram 5. Källa: SCB.

I Uppsala stad är den vanligaste bostadsstorleken 60–90 kvm. Områdena med flest små bostäder (mindre än 40 kvm) är Ultuna (34 procent), Kåbo (30 procent), Fålhagen (21 procent), Librobäck (19 procent), Luthagen (17 procent). Områdena med flest större bostäder (större än 90 kvm) är Vårdsätra (91 procent), Berthåga (87 procent), Kvarnbo (89 procent), Nåntuna-Vilan (89 procent) Sunnersta (84 procent), och Norby (76 procent).

Uppsala landsbygd

På landsbygden dominerar stora bostäder vilket är rimligt i och med den stora andelen småhus och äganderätter.

Andelen små bostäder (mindre än 40 kvm) utgör en väldigt liten andel i samtliga områden. Områdena med störst andel små bostäder (mindre än 40 kvm) är Skyttorpsbygden (6 procent) och Almungebygden (6 procent). Skyttorpsbygden är det område med minst andel stor bostäder (56 procent) följt av Järlåsabygden (59 procent) och Almungebygden (61 procent).

Bygderna med störst andel stora bostäder (större än 90 kvm) är Danmarksbygden (83 procent), Södra Hagundabygden (82 procent) och Björklingebygden (81 procent).

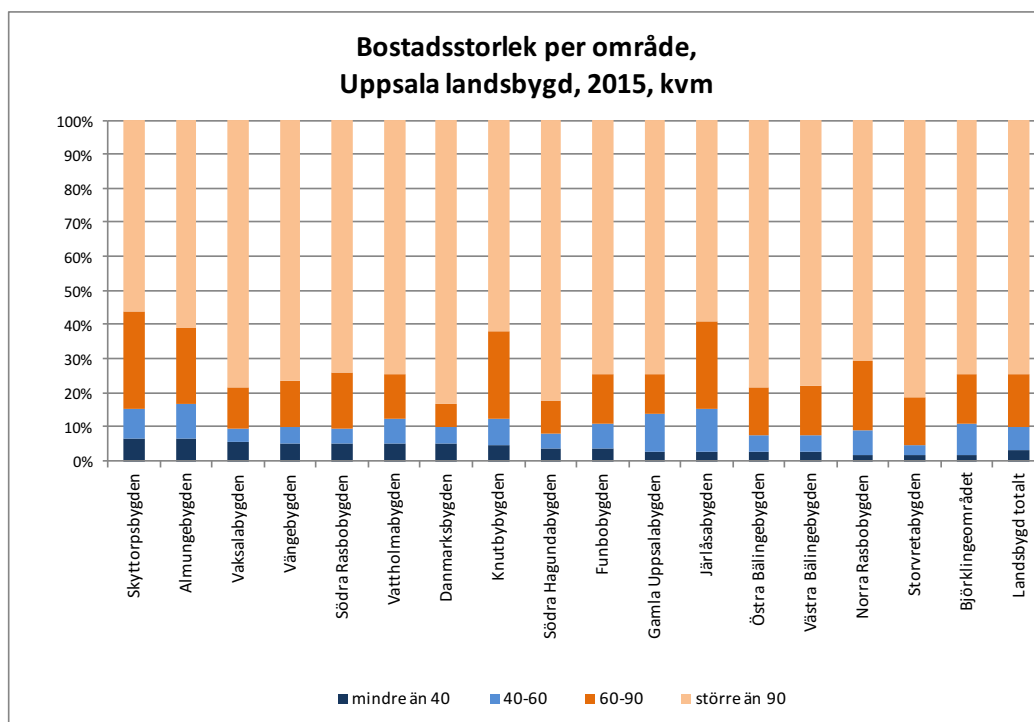

Diagram 6. Källa: SCB.

Studentbostäder och specialbostäder

I Uppsala kommun finns det totalt 11 117 studentbostäder fördelade på 16 områden varav det i tre områden endast finns en studentbostad. Det finns en tydlig koncentration till fyra områden i Uppsala stad. Luthagen och Flogsta-Ekeby är de områden med flest studentbostäder. Dessa områden utgör 60 procent av kommunens totala bestånd av studentbostäder. I området Kvarngärdet och Innerstaden finns 16 procent respektive 10 procent av studentbostäderna. Utanför Uppsala stad finns det studentbostäder i enbart Södra Hagundabygden (48 bostäder).

I Gamla Uppsala-Nyby finns flest specialbostäder för äldre/funktionsnedsatta, 240 bostäder (12 procent). Utöver området Gamla Uppsala-Nyby är specialbostäder för äldre/funktionsnedsatta relativt jämnt fördelat mellan sju områden. Årsta (9 procent), Sävja-Bergsbrunna (9 procent), Innerstaden (8 procent), Luthagen (7 procent), Salabacke (7 procent), Svartbäcken (7 procent), Eriksberg (6 procent).

När det gäller Uppsalas landsbygd finns flest specialbostäder för äldre/funktionsnedsatta i Storrötabygden (67 bostäder, 14 procent) följt av Östra Bällingebygden (61 bostäder, 13 procent) och Björklingsområdet (60 bostäder, 13 procent).

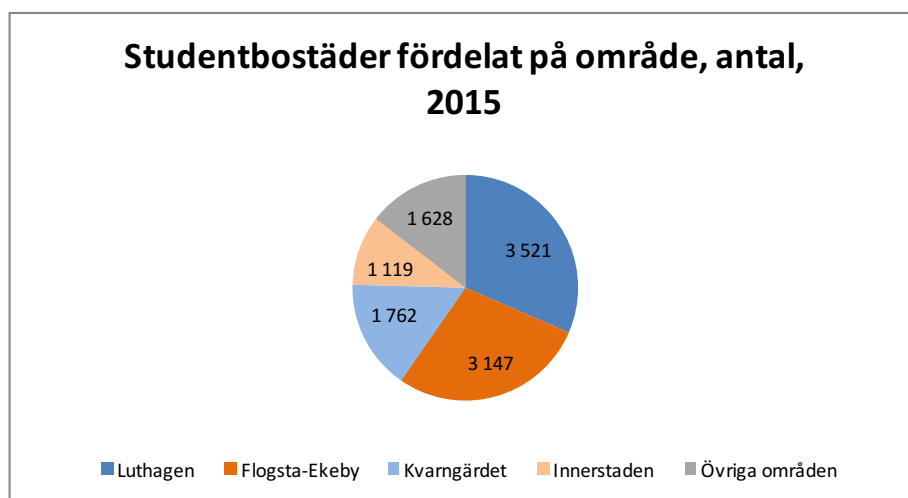

Diagram 7. Källa: SCB.

Sammanfattning • Boende

- I Uppsala stad dominerar flerbostadshus med 83 procent av det totala bostadsbeståndet vilket ger den naturliga följderna att bostadsrätt och hyresrätt är de dominerande upplåtelseformerna med 48 procent respektive 40 procent.
- På landsbygden är bostadsbeståndet väldigt homogent och består främst av småhus, äganderätt och större bostäder. I mer än hälften av områdena på landsbygden utgör småhus och äganderätter minst 95 procent av totala bostadsbeståndet. Mindre bostäder utgör endast en mycket liten del av bostadsbeståndet på bostadsmarknaden.
- Få områden i Uppsala stad har ett blandat bostadsbestånd med avseende på bostadstyp, upplåtelseform och bostadsstorlek. Det finns några områden som har en relativt jämn fördelning mellan hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter till exempel Sävja-Bergsbrunna och Stenhagen.
- Utöver områdena som till stor del består av studentbostäder är det några områden som domineras av hyresrätter till exempel Gottsunda, Kvarngärdet och Gränby. Gemensamt för områdena med en stor andel hyresrätter är att andelen äganderätter tenderar att utgöra en liten andel av bostadsbeståndet.
- Den vanligaste bostadsstorleken i Uppsala stad är 60–90 kvadratmeter. De områden som har störst andel små lägenheter (mindre än 40 kvadratmeter) är Ultuna, Kåbo, Fålhagen, Librobäck och Luthagen. De områden med störst andel bostäder över 90 kvadratmeter är desamma som har en stor andel äganderätter i småhus Vårdsätra, Berthåga, Kvarnbo, Nantuna-Vilan, Sunnersta och Norby.
- Flest specialbostäder för äldre/funktionsnedsatta i Uppsala stad finns i Gamla Uppsala-Nyby (240 bostäder, 12 procent). På landsbygden är det i Storsvretabygden som det finns flest specialbostäder för äldre/funktionsnedsatta (67 bostäder, 14 procent).

Arbete och försörjning

Andelen förvärvsarbete i Uppsala har sedan krisen på 1990-talet ökat år för år, bortsett från en liten nedgång i början av 2000-talet (IT-krisen) samt under finanskrisen år 2009.

Uppsala har en stark arbetsmarknad med bland de lägsta arbetslöshetssiffrorna i hela landet. Uppsalas invånare har också generellt hög utbildningsnivå för att möta efterfrågan från ett kunskapsintensivt näringsliv och offentlig sektor. Nedanstående diagram visar andelen förvärvsarbete i de områdena inom kommunen med allra högst respektive lägst förvärvsfrekvens. Diagrammet visar andelen (procent) förvärvsarbete i åldrarna 20–64 år, 2014.

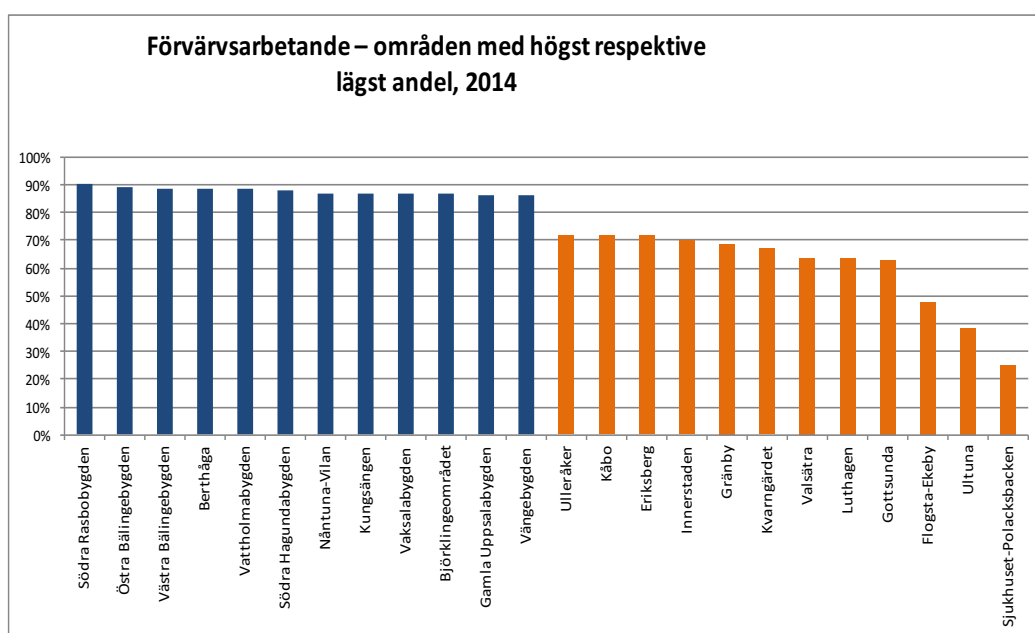

Diagram 8. Källa: SCB, Uppsala kommun.

De områden med den allra högsta förvärvsfrekvensen domineras av landsbygdsområdena. Södra Rasbybygden toppar listan med 90 procents förvärvsfrekvens, tätt följt av Östra och Västra Bältingebygden, Berthåga och Vattholmabygden. De områden med den allra lägsta förvärvsfrekvensen är Sjukhuset-Polacksbacken och Ultuna. Viktigt dock att notera är att detta är områden präglade av näringsverksamhet, såsom företagsparken Gluntenområdet samt delar av universitetets verksamhetsområde och med ett mycket litet befolkningsunderlag. Därefter följer Flogsta-Ekeby på listan av områden med lägre förvärvsfrekvens. Här återfinns dock en stor andel studenter inom området som därmed påverkar det statistiska underlaget. Värt att notera är ändå att det skiljer så mycket som 26,9 procentenheter mellan Gottsunda och Södra Rasbybygden när det gäller förvärvsfrekvens i den vuxna befolkningen mellan 20–64 år. Det betyder i praktiken att bland den vuxna befolkningen (20–64 år) i Södra Rasbybygden arbetar 9 av 10 personer, medan det i Gottsunda är 6 av 10 som arbetar.

Starka och svaga grupper på arbetsmarknaden

Arbetsförmedlingen har i sin senaste prognos för arbetsmarknaden i Uppsala län 2016–2017 identifierat fyra grupper som i genomsnitt möter en svårare arbetsmarknadssituation och därför löper större risk att bli långvarigt arbetslösa. Dessa grupper är personer med enbart förgymnasial utbildning, personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, utrikesfödda samt arbetslösa i åldrarna 55–64 år. Arbetsförmedlingen påpekar dock att skillnaderna är stora inom de utsatta grupperna. Alla som ingår i en utsatt grupp har inte svårt att få jobb, men den gemensamma nämnaren för grupperna är den förhöjda risken att hamna i långvarig arbetslöshet.

Två av tre inskrivna arbetslösa i Uppsala län ingår i någon av de så kallade utsatta grupperna och har större svårigheter att själva lösa sin arbetsmarknadssituation. Arbetslösheten för dem som har högst förgymnasial utbildning är exempelvis mer än dubbelt så hög jämfört med dem som har en gymnasial utbildning. En inte försumbar andel av de inskrivna saknar dessutom fullständig grundskoleutbildning. Vidare har utrikesfödda en arbetslöshet som är över tre gånger högre än arbetslösheten för personer födda i Sverige.

För ett par år sedan var antalet arbetslösa som tillhörde de utsatta grupperna lika många som övriga arbetslösa. Sedan dess har antalet arbetslösa i utsatta grupper fortsatt att öka medan övriga arbetslösa har sjunkit.

En grupp med sämre anknytning till arbetsmarknaden än genomsnittet är utrikesfödda. De som invandrat till Sverige är dock en mycket heterogen grupp med mycket olika förutsättningar och skiftande möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Andelen utrikesfödda varierar kraftigt mellan olika områden i kommunen och de områden och stadsdelar som har många boende som har flyttat in från utlandet har också en högre andel arbetslösa.

I arbetsförmedlingens statistik från oktober 2016 konstateras att Uppsala län är nära att närma sig det som kan kallas full sysselsättning. Men samtidigt är arbetsmarknaden fortsatt tudelad. I Uppsala kommun är arbetslösheten nere på 3,3 för inrikesfödda, men så hög som 15,3 procent för utrikesfödda.

Anknytningen till arbetsmarknaden varierar med vistelsetiden i landet. Ju längre tid en person som invandrat har bott i Sverige, desto bättre förutsättningar har hen att etablera sig på arbetsmarknaden.

SCB:s statistik på områdesnivå ger dock en splittrad bild. Bland de som är förhållandevis nyanlända är förvärvsfrekvensen generellt låg. Men stora variationer finns. Förvärvsfrekvensen i olika områden i kommunen när det gäller den grupp av människor som vistats i Sverige upp till ett år, varierar från 8 procent upp till 78 procent. Gruppen är förstås mycket heterogen när det gäller utbildningsnivåer, yrkeserfarenheter och möjligheterna att snabbt etablera sig på arbetsmarknaden.

Generellt uppskattas att det tar mellan åtta och tio år att etablera sig på arbetsmarknaden för utrikesfödda. Men skillnaderna är ändå stora. Utrikesfödda som vistats längre än tio år i Sverige har ofta en lägre förvärvsfrekvens än inrikesfödda. Det finns dock undantag.

Diagram 9 visar andel förvärvsarbetande i den vuxna befolkningen (20–64 år) i Uppsala, år 2014, för inrikesfödda jämfört med de som invandrat för 10–19 år sedan.

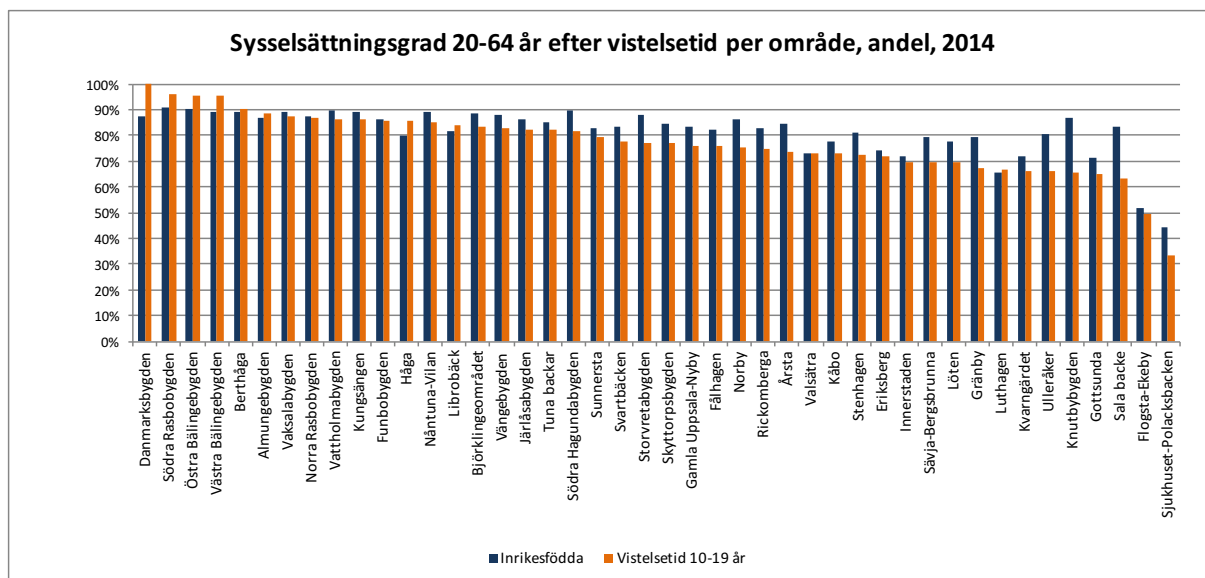

Diagram 9. Källa: SCB, Uppsala kommun.

Det generella mönstret när det gäller förvärvsfrekvensen för utrikesfödda i kommunen är att den inte fullt uppnår samma nivåer som för inrikesfödda, även om vistelsetiden i Sverige varit så lång som mellan 10–19 år – det är ett återkommande mönster som gäller i stort sett i alla stadsdelarna i kommunen, med några få undantag. Undantagen handlar uteslutande om landsbygdsområdena, där sysselsättningsgraden generellt ligger högst i kommunen. I dessa områden är även sysselsättningsgraden mycket hög bland de som invandrat till Sverige och som har lång vistelsetid i landet. I flera områden överstiger de invandrades sysselsättningsgrad de inrikesföddas. Exempel är Södra Rasbobygden, Östra och Västra Bålingebygd, Håga och Almungebygd.

I alla Uppsala kommuns övriga områden är förhållandet det omvända. Det är ett generellt mönster att sysselsättningsgraden bland inrikesfödda är högre än bland utrikesfödda, även när vistelsetiden varit lång i landet (10–19 år). Skillnaderna varierar mellan några procentenheter upp till över 20 procentenheter. De områden som särskilt utmärker sig genom de största skillnaderna är Sala backe (20 procentenheter skillnad), Gamla Uppsala (22 procentenheter skillnad) och Gränby (12 procentenheter skillnad), men även ett landsbygdsområde, Knutbybygd (21,7 procentenheter skillnad).

Ungdomar är ytterligare en grupp med varierande svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland de unga har dock fortsatt att sjunka. Uppsala län hade i mars 2016 den näst lägsta ungdomsarbetslösheten i landet (8,7 procent) efter Stockholms län (7,2 procent)¹⁰. I Uppsala kommun var 574 ungdomar 18–24 år inskrivna som öppet arbetslösa under september månad 2016¹¹. Det finns unga som går ut i arbetslivet utan fullföljd gymnasieutbildning. I Uppsala lämnar lite drygt tre av tio 20-åringar gymnasiet utan en fullföljd gymnasieutbildning¹². Det är dock svårt att dra några mer långtgående slutsatser av sådana förhållanden, då det också i statistiken ingår ungdomar som till exempel väljer att avbryta sina studier för ett sabbatsår, kanske studera på annan ort (utomlands) – helt enkelt göra något annat under en begränsad period i livet. Det är också vanligare idag att unga etableras allt senare på arbetsmarknaden. Det är ändå värt att notera att andelen gymnasieelever som fullföljer sin utbildning är i genomsnitt lägre i Uppsala kommun än i riket i genomsnitt.

¹⁰ Arbetsmarknadsläget i Uppsala län, mars 2016. Källa: Arbetsförmedlingen.

¹¹ Källa: Arbetsförmedlingen, arbetsmarknadsdata, september 2016.

¹² Källa: Kommunblad 2015, Skolverket.

Det finns också en grupp unga, som varken studerar eller har någon annan känd aktivitet, exempelvis ersättning för sjukdom eller föräldraledighet. Kommunen gjorde under hösten 2015 en kartläggning av situationen för olika grupper av unga och gjorde då en uppskattning att andelen unga i åldrarna 16–25 år som varken arbetar eller studerar eller har annan aktivitet utgjorde cirka 6–7 procent av den totala gruppen inom åldersspannet.

Utöver grupperna utlandsfödda samt ungdomar är sysselsättningen också tydligt lägre bland personer med funktionsnedsättning. Knappt 16 procent av befolkningen i Sverige i åldrarna 16–64 år uppger att de har någon form av funktionsnedsättning¹³. Bland personer med funktionsnedsättning bedömer 68 procent att funktionsnedsättningen medför nedsatt arbetsförmåga.

På nationell nivå var arbetslösheten 8 procent år 2015. Bland personer med funktionsnedsättning var arbetslösheten vid samma tidpunkt 10 procent. Andelen arbetslösa bland personer med funktionsnedsättning med nedsatt arbetsförmåga var 13 procent¹⁴.

Det finns svårigheter med att få fram aktuella uppgifter inom området, då det ofta saknas statistik kring funktionsnedsättning annat än för gruppen arbetslösa som har fått en funktionshinderkod av Arbetsförmedlingen. Kodningen i sig är även förhållandevis otydlig, ”funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga” är ett flytande begrepp.

2013 genomförde kommunen en inventering av personer med psykiska funktionsnedsättningar i Uppsala och tittade då bland annat på arbetsmarknadssituationen för gruppen ifråga. Inventeringen byggde på enkätundersökning och antalet insamlade enkäter för Uppsala kommun var 1 423. Undersökningen visade att endast 44 procent av de tillfrågade haft någon form av sysselsättning eller arbete under året.

Utbildning

Drygt 25 procent av Sveriges befolkning i åldrarna 25 till 64 år har *minst tre års eftergymnasial utbildning*, enligt en kartläggning gjord av Statistiska centralbyrån (SCB) våren 2016. Stockholmsområdet är den del av landet som har flest högutbildade personer i åldrarna 25 till 64 år. Listan toppas av Danderyd där andelen högutbildade ligger på 57 procent. Uppsala hamnar på en sjundeplats i landet med 41 procent¹⁵.

Statistiken som rör befolkningen med eftergymnasial utbildning (25–64 år) utifrån kön, visar en påtaglig skillnad mellan kvinnors och mäns utbildningsnivåer. Det är betydligt fler kvinnor som har eftergymnasial utbildning än män – och detta är en skillnad som har ökat mellan åren 2000–2015.

Diagram 10 visar andelen kvinnor och män (25–64 år) i Uppsala kommun med eftergymnasial utbildning, åren 2000–2015. Med eftergymnasial utbildning menas i detta sammanhang såväl *utbildningar som är kortare än 3 år, som utbildningar längre än 3 år samt forskarutbildning*. Skillnaden mellan kvinnors och mäns utbildningsnivå fortsätter att öka. År 2000 var skillnaden 3 procent, 2015 har skillnaden ökat till 8 procent.

¹³ Information om utbildning och arbetsmarknad, rapport 2016:1, SCB. Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2015.

¹⁴ Källa: SCB, Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2015.

¹⁵ Uppsala inte så akademiskt som vi tror, nyhet publicerad av TT 23 april 2016.

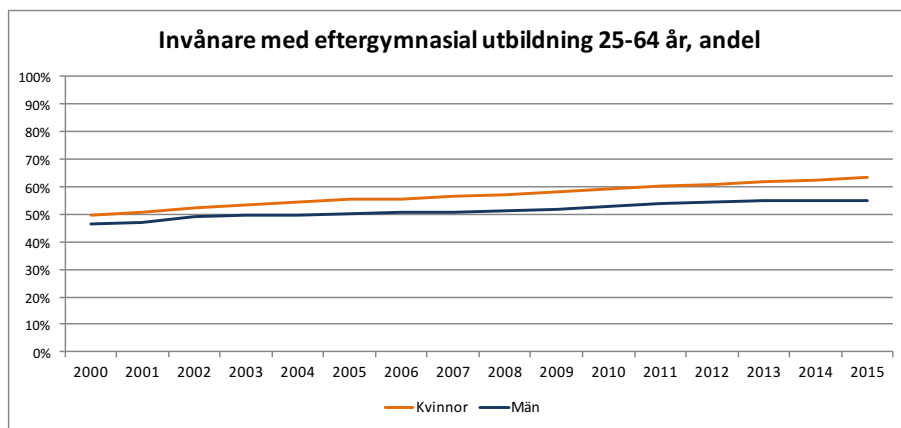

Diagram 10. Källa: SCB, Uppsala kommun.

Även på nationell nivå är mönstret detsamma. Fler kvinnor än män studerar på högskolan. Andelen kvinnor och män bland studenterna har legat på ungefär samma nivå under läsåren 2002–2013, på omkring 60 procent kvinnor och 40 procent män¹⁶.

Även inom olika delar av kommunen är det skillnader när det gäller andelen med eftergymnasial utbildning. Lägst andel av personer med eftergymnasial utbildning återfinns i områdena utanför staden; Knutbybygden, Västra Bälingebygden, Skyttorpsbygden och högst andel i de mer centrala områdena av staden.

Diagram 11 visar andelen med eftergymnasial utbildning uppdelat på kön, avseende åldrarna 20–64. Observera att statistiken även innefattar utbildning kortare än 3 år och kan därmed innebära enstaka kurser.

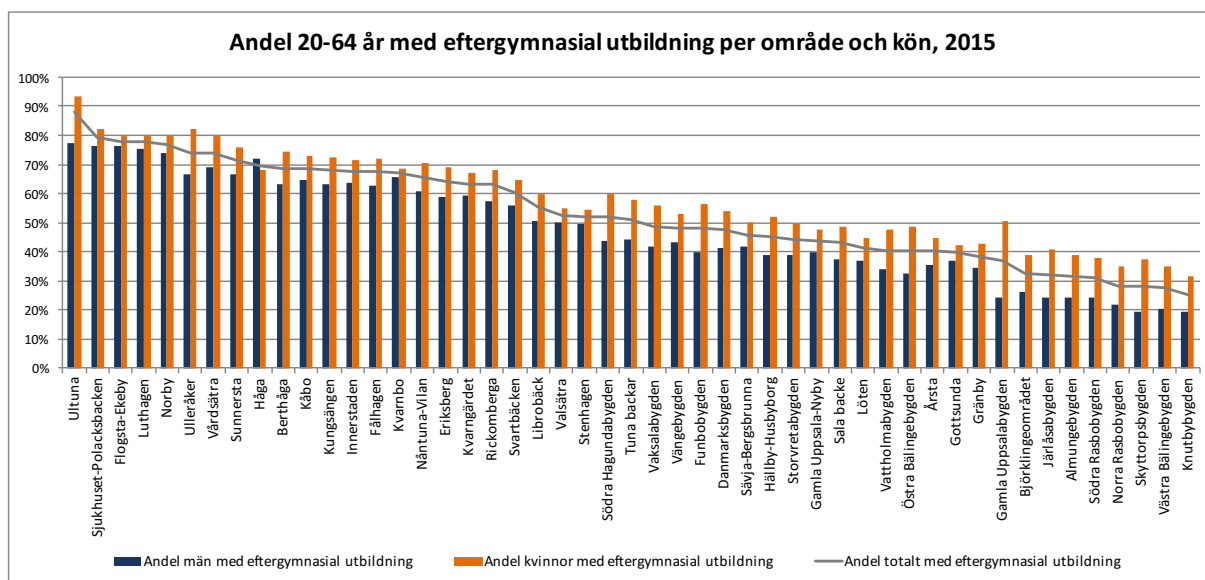

Diagram 11. Källa: SCB, Uppsala kommun.

¹⁶ Källa: Arbetsförmedlingen SCB.

Inkomster och försörjning

Mellan åren 2005 och 2014 har den sammanräknade förvärvsinkomsten¹⁷ (median) i Uppsala kommun ökat med knappt 29 procent.

Inkomsten skiljer sig mellan olika delar av kommunen. Diagrammet nedan visar medianen av den sammanräknade förvärvsinkomsten per område 2014, i åldrarna 20–64 år.

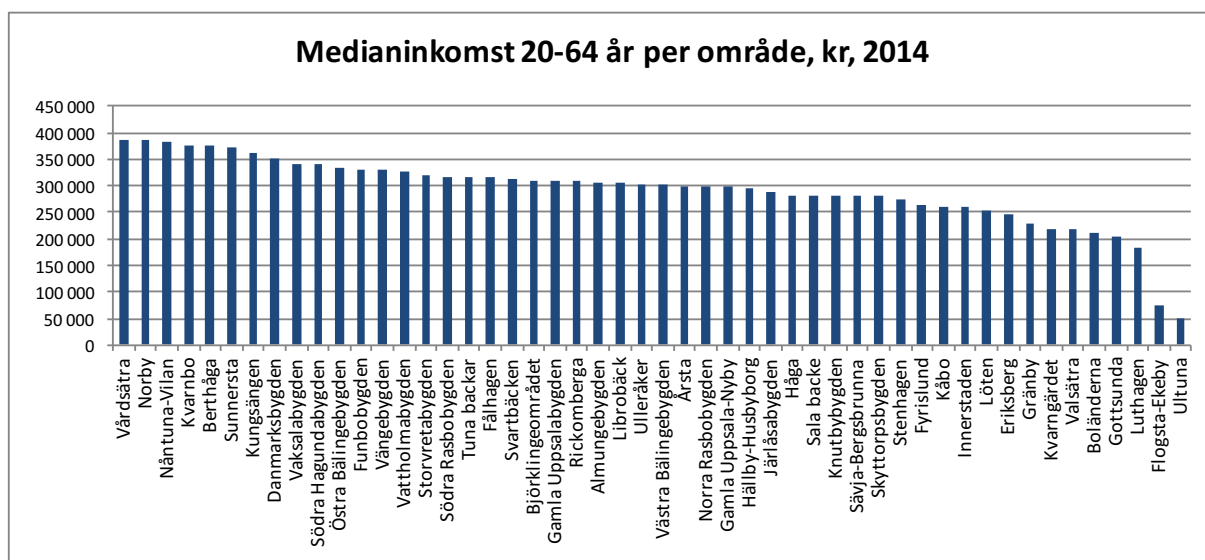

Diagram 12. Källa: SCB, Uppsala kommun.

Vårdsätra och Norby ligger högst med en sammanräknad medianinkomst år 2014 på cirka 387 000 kronor vardera. Områdena är också lika varandra när det gäller skillnad i inkomst mellan män och kvinnor, i båda områdena är kvinnornas andel av männens inkomst cirka 76 procent.

I Gottsunda, som är ett av de områden som har lägst medianinkomst med cirka 204 000 kronor, är skillnaderna mellan kvinnors och mäns inkomster mindre. Där uppgår kvinnornas förvärvsinkomst till 87 procent av männens.

I områden med många studenter ser fördelningen lite annorlunda ut, i Flogsta-Ekeby som är ett av de områden med lägst sammanräknad medianinkomst har kvinnorna en högre medianinkomst än männen. Även i Ultuna är medianinkomsten låg. Här har dock kvinnorna den lägsta andelen av männens medianinkomst av alla områden i kommunen.

Skillnaderna i förvärvsinkomst mellan kvinnor och män i Uppsala kommun har minskat över åren. År 2000 var kvinnornas medianinkomst 78 procent av männens, år 2014 var motsvarande siffra 82 procent.

¹⁷ Sammanräknad förvärvsinkomst i åldern 20-64 år kommun (median), kr. Sammanräknad förvärvsinkomst är summan av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Den sammanräknade förvärvsinkomsten består av de sammanlagda löpande skattepliktiga inkomsterna, vilket avser inkomster från anställning, företagande, pension, sjukpenning och andra skattepliktiga transfereringar. I sammanräknad förvärvsinkomst ingår inte inkomst av kapital. Källa: SCB.

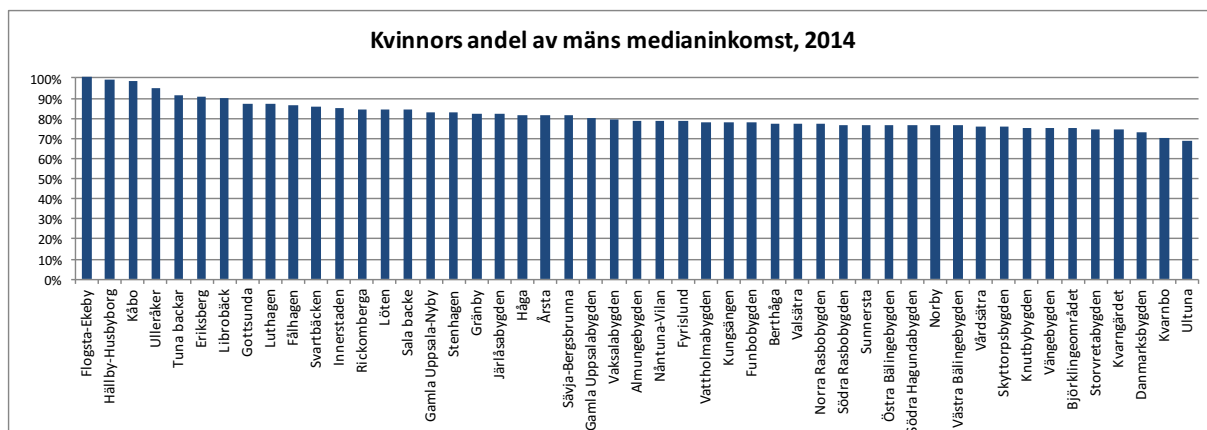

Diagram 13. Källa: SCB, Uppsala kommun.

Det är viktigt att notera att det är just förvärvsinkomst som mäts ovan. Det skiljer sig från begreppet lön. Lön är en ersättning för utfört arbete. Förvärvsinkomst innehåller alla ersättningar och kan förutom lön inkludera till exempel transfereringar.

När skillnader mellan kvinnor och mäns löner analyseras används månadslönen som mått. Hänsyn kan då tas till skillnader i olika faktorer som till exempel att kvinnor och män kan ha olika arbetstid (heltid-deltid), utbildningsnivå, yrke, ålder, befattning, bransch med mera, vilket alltså inte har gjorts här. När Medlingsinstitutet jämförde kvinnors och mäns löner år 2015 i Sverige hade kvinnor i genomsnitt 87,5 procent av mäns löner. Löneskillnaden mellan män och kvinnor var alltså 12,5 procent. Det i sig var en minskning av skillnaden med 0,7 procentenheter jämfört med året innan. Variationen mellan olika sektorer är fortfarande stor. Störst genomsnittlig löneskillnad finns fortfarande inom landstingen, där löneskillnaden 2015 var 22,4 procent. Minst var löneskillnaden inom kommunerna år 2015, där den var 4,6 procent.

Av Uppsalas samtliga biståndsmottagare är en relativt stor andel långvariga biståndsmottagare. Andelen personer som har haft ekonomiskt bistånd minst 27 månader av de senaste 36 månaderna utgör cirka 30 procent av samtliga som fått ekonomiskt bistånd. Ohälsa är den vanligaste orsaken till långvarigt ekonomiskt bistånd för kvinnor och arbetslöshet är den vanligaste orsaken för män i Uppsala kommun. Antalet hushåll som har fått långvarigt ekonomiskt bistånd på grund av ohälsa har ökat de senaste två åren. Mellan januari 2014 och december 2015 så var det en ökning med mer än 120 hushåll som fick ekonomiskt bistånd på grund av ohälsa. Över tid betraktat är faktorer som låg utbildning, svag position på arbetsmarknaden och psykisk ohälsa vanligt för personer med långvarigt ekonomiskt bistånd, faktorer antingen var för sig eller i kombination med varandra¹⁸.

Vid en jämförelse med R9-kommunerna när det gäller ekonomiskt bistånd ligger Uppsala en bra bit lägre än jämförelsekommunerna (diagram 14). Inom kommunen finns dock skillnader mellan olika bostadsområden (diagram 15).

¹⁸ Uppföljning av ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsinsatser samt vuxenutbildning, arbetsmarknadsförvaltningen, september 2016.

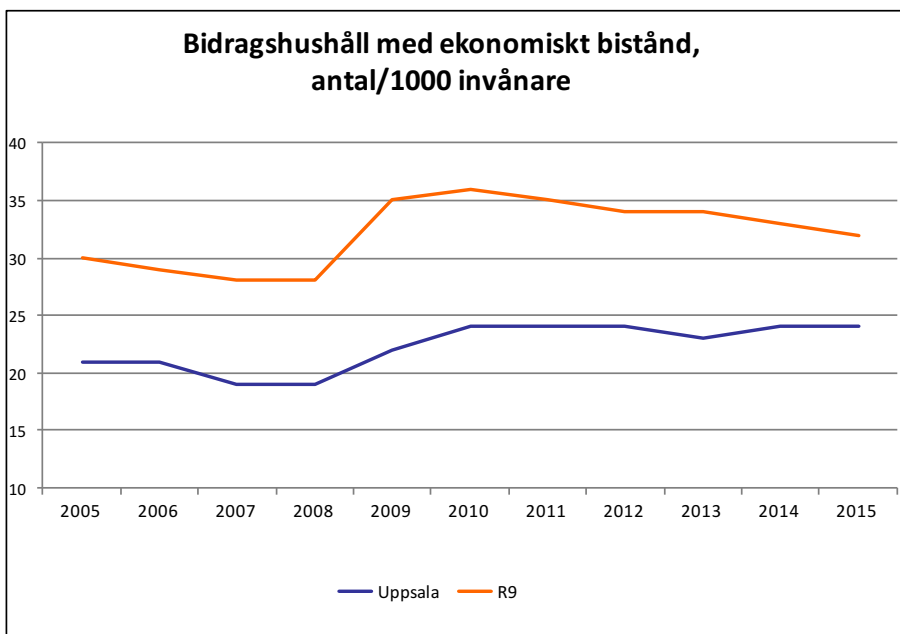

Diagram 14. Källa: SCB, Uppsala kommun.

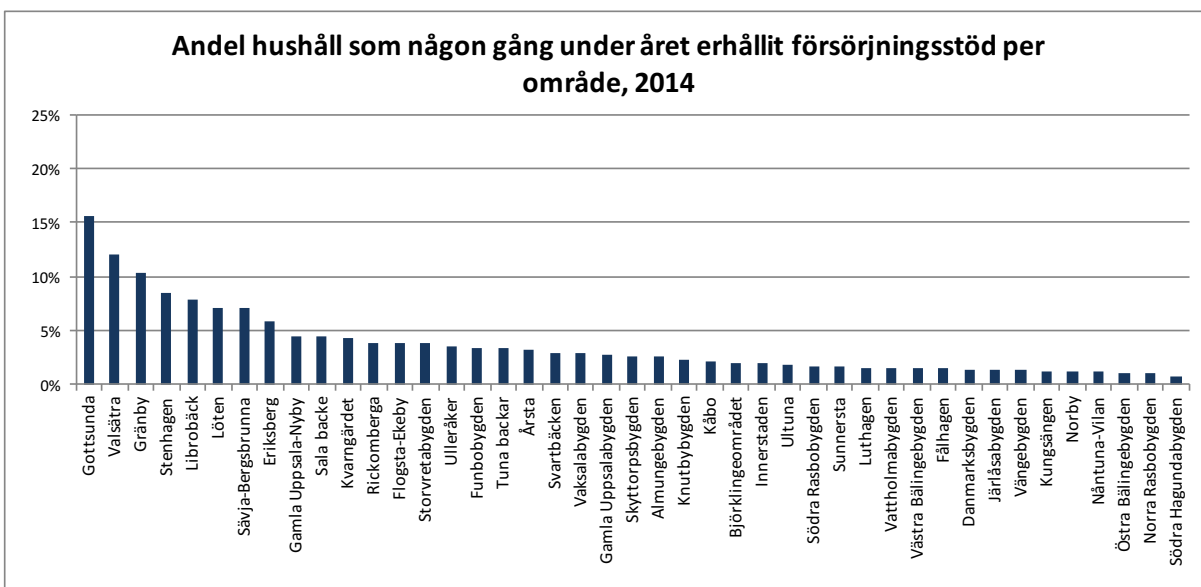

Diagram 15. Källa: SCB, Uppsala kommun.

Sammanfattning • Arbete och försörjning

- I Uppsala finns stora variationer mellan olika områden i kommunen när det gäller förvärvsfrekvenser, förvärvsinkomster och utbildningsnivå. De områden med allra högst andel har kring 90 procent förvärvsarbetande – Ultuna, Danmarksbygden, Rasbobygden och Bälungebygden – medan områden med lägst andel har kring 60 procents förvärvsfrekvens; Gottsunda, Luthagen och Valsätra. Skillnaderna i medianinkomst varierade år 2014 mellan 52 000 kronor i Ultuna till 387 000 kronor i Vårdsätra. Här är dock viktigt att notera skillnaderna när det gäller befolkningsstrukturen, där Ultuna till stor del samlar stora andelar studenter, vilket ger utslag i statistiken.
- Det finns en tydlig samvariation mellan variabler där sysselsättning och inkomstnivåer är betydligt högre bland de mer välutbildade och detta är också ett mönster som har förstärkts. Den generella trenden i samhället är att efterfrågan på välutbildade förväntas fortsatt öka medan det motsatta gäller för dem med kortare utbildningar.
- Bland personer som är utrikesfödda ökar sysselsättningen med vistelsetiden i Sverige. Den når dock inte upp till samma nivåer som för inrikesfödda, inte ens för de med mycket lång vistelsetid i Sverige. Några undantag finns dock – samtliga av dessa är knutna till landsbygdsorterna.
- Andelen hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd från kommunen varierar mellan stadens olika geografiska områden. Andelen hushåll med långa biståndstider med försörjningsstöd har ökat. Det verkar ha blivit svårare att ta sig ur ett långvarigt utanförskap. Det är vanligare bland kvinnor att ohälsa är bakomliggande orsak till behovet av ekonomiskt bistånd.

Uppväxtvillkor och utbildning

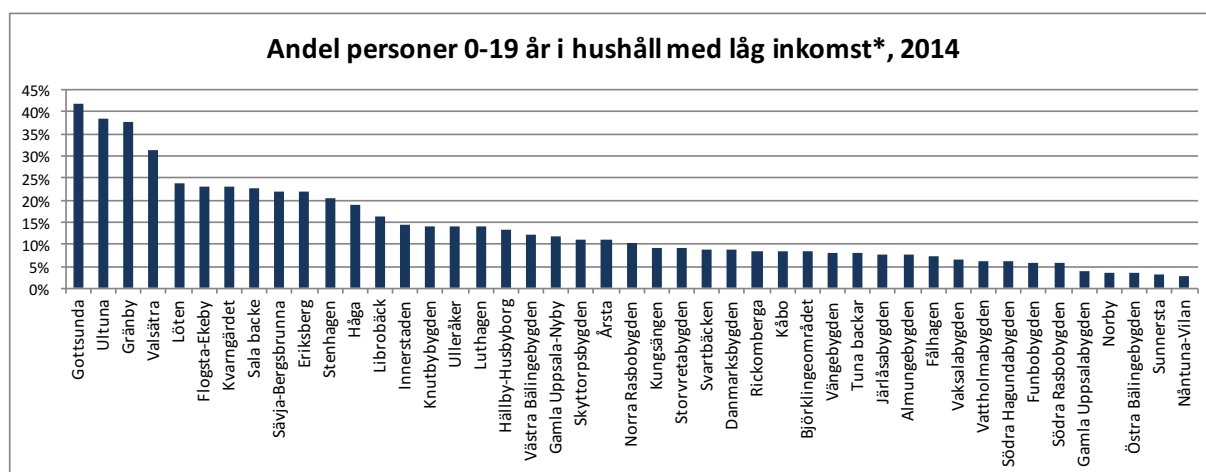
Barnfamiljers ekonomiska förutsättningar

För att ge en bild av barnfamiljers ekonomiska förutsättningar i Uppsala redovisas två nyckeltal. Det första är ett mått som mäter inkomsten i hushåll med barn och unga i åldrarna 0–19 år²⁰ i förhållande till den disponibla medianinkomsten i riket (relativa förutsättningar). Det andra mäter antalet barnfamiljer som uppstår försörjningsstöd i någon form.

Hushåll som har en disponibel inkomst som är lägre än 60 procent av medianinkomsten i riket

Här används ett mått som visar andelen hushåll med barn och unga i åldrarna 0–19 år som har en disponibel inkomst som är lägre än 60 procent av den disponibla medianinkomsten i riket. Den disponibla inkomsten redovisas efter skatt och innehåller förutom förvärvsinkomst även transföreringar. En person som bor i ett hushåll som har en disponibel inkomst per konsumtionsenhet¹⁹ som är lägre än 60 procent av medianvärdet för samtliga i riket är att betrakta som att denne lever i ett hushåll med låg inkomst. Nyckeltalet visar på inkomstskillnader och utgår från EU:s fattigdomsdefinition. Måttet beskriver ojämlikheten i den undre halvan av inkomstfördelningen och fångar den andel av barnfamiljerna som hamnar efter i relativ bemärkelse. I ett rikt land som Sverige har visserligen denna del av befolkningen råd med kläder och mat, men de har samtidigt små möjligheter att leva på samma nivå som de flesta andra.

Nedanstående diagram visar skillnaderna i relativ utsatthet mellan kommunens områden där Gottsunda har högst andel personer 0–19 år i hushåll med låg inkomst, 41,7 procent medan Nantuna-Vilan med 2,9 procent har lägst andel. Områden som har färre än fyra personer i gruppen 0–19 år med låg inkomst är exkluderade från redovisningen.

Låg inkomst. En person som bor i ett hushåll som har en disponibel inkomst per konsumtionsenhet som är lägre än 60 procent än medianvärdet för samtliga i riket är att betrakta som att denne lever i ett hushåll med låg inkomst
Diagram 16. Källa: SCB.

¹⁹ Viktsystem där konsumtionen är relaterad till hushållets sammansättning. Skalan fastställs av SCB. Källa: SCB

²⁰ Barnkonventionens definition av barn är 0–18 år. Enligt svensk lag föreligger försörjningsplikt för barn till och med 18 års ålder. Men om barnet studerar vid gymnasium föreligger försörjningsplikt upp till 21 års ålder. Eftersom de flesta ungdomar avslutar gymnasiet vid 19 års ålder har vi valt att inkludera barn i åldersspannet 0–19 år.

I sammanställningen ingår även personer upp till 19 år som flyttat hemifrån och alltså inte bor med sina föräldrar. I denna grupp är andelen personer med låg inkomst cirka 74 procent. Sett till antal personer är denna grupp dock relativt liten, ungefär en procent av samtliga i åldersgruppen, men skulle kunna få ett visst genomslag i områden med många studenter.

Hushåll med personer 0–19 år i Uppsala kommun med låg disponibel inkomst år 2014

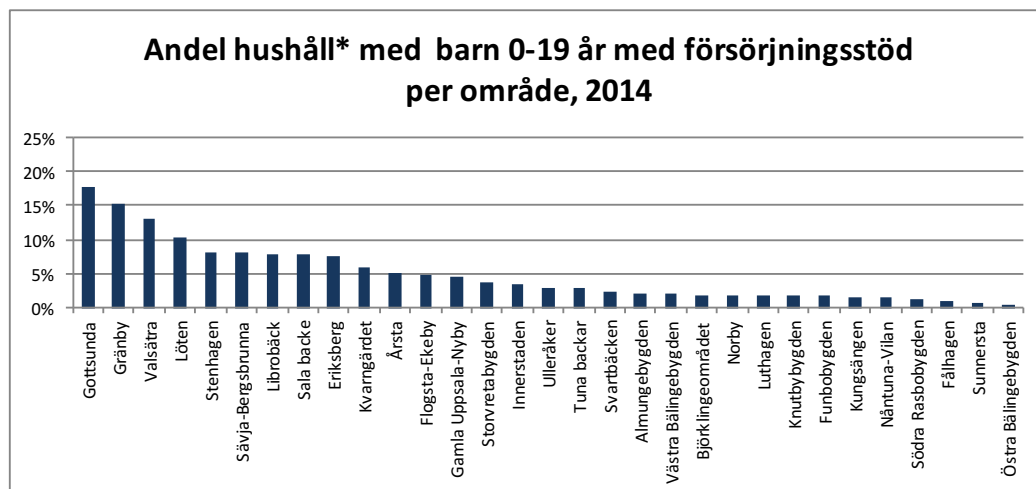
Totalt antal personer 0–19 år:	44 241
Totalt antal personer 0–19 år i hushåll med låg inkomst:	6 507
Total andel personer 0–19 år i hushåll med låg inkomst:	14,7 %

Tabell 2. Källa: SCB.

Inkomsterna understiger nödvändiga levnadskostnader

Det andra måttet vi tittar på är barnhushåll som erhåller försörjningsstöd. I dessa hushåll understiger inkomsterna nödvändiga levnadskostnader. Rädda barnen definierar ett sådant tillstånd som fattigdom.

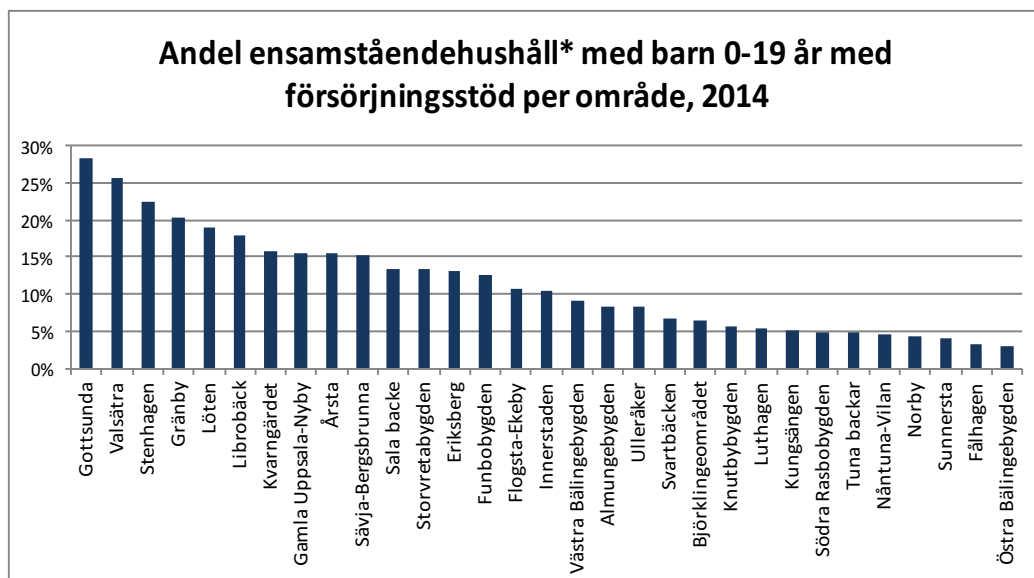
År 2014 var det totalt 4,6 procent av barnhushållen i Uppsala kommun som erhöll försörjningsstöd vilket motsvarade knappt 1 000 hushåll.

*Statistik från SCB år 2014. Avser andel hushåll över 20 år med försörjningsstöd någon gång under året i förhållande till det totala antalet hushåll över 20 år. Innehåller både sammanboende/gifta som har hemmaboende barn 0–19 år. Oavsett storlek och längd på försörjningsstödet. Diagram 17. Källa: SCB, Uppsala kommun.

Skillnaden mellan området med lägst respektive högst andel är 17 procentenheter. Det är alltså 17 procentenheter fler hushåll med hemmaboende barn som fått försörjningsstöd i Gottsunda jämfört med Östra Bältingebygden som har den lägsta andelen 2014.

När det gäller hushåll med ensamstående föräldrar som uppbär försörjningsstöd är skillnaderna ännu större. Gottsunda ligger högst på 28 procent i förhållande till det område med lägst andel, Östra Bältingebygden som ligger på 3 procent. Det skiljer alltså 25 procentenheter mellan det område med lägst respektive högst andel.

*Statistik från SCB år 2014. Avser andel hushåll över 20 år med försörjningsstöd någon gång under året i förhållande till det totala antalet hushåll över 20 år. Innehåller ensamstående som har hemmaboende barn 0–19 år. Oavsett storlek och längd på försörjningsstödet. Diagram 18. Källa: SCB, Uppsala kommun.

Det bör dock noteras att det finns flera områden som tagits bort på grund av att de har få eller inga hushåll med försörjningsstöd. Detta innebär att skillnaderna egentligen är ännu större om man jämför det område med högst andel i förhållande till de områdena med noll.

Kvaliteten i förskola och skola

Förskola

2015 började nästan 3 000 barn i någon av de närmare 200 förskolor som finns i Uppsala. Andelen barn i Uppsala i åldern 1–5 år som var inskrivna i förskolan 2015 var 78 procent.

Kommunen följer systematiskt upp kvalitetsläget i förskola, grundskola, fritidshem och gymnasieskola. Utgångspunkten är skollagens krav på likvärdig utbildning där barn och elever både ska ges förutsättningar att nå kunskapsmålen och att kunna känna trygghet och delaktighet under sina skoldagar²¹. Ett av underlagen i uppföljningen är *Föräldraenkäten*. Den skickas ut till vårdnadshavare årligen. Sedan 2012 har enkätfrågorna varit desamma vilket ger möjligheter att göra jämförelser över tid. Det är överlag goda resultat totalt på enkäten. Totalt svarar drygt 86 procent av vårdnadshavarna positivt på frågorna om hur de uppfattar förskolans kvalitet. Medelvärde för år 2015 är också något bättre än 2014 då medelvärdet låg på knappt 85 procent. Om man delar in förskolorna i fjärdedelar och jämför den fjärdedel som har högst resultat (grupp A) med den fjärdedel förskolor som har lägst resultat (grupp D), kan man se att det är förskolorna i grupp D som främst höjer sina resultat, vilket är en positiv utveckling.

Spridningen mellan olika förskolor är dock fortfarande relativt stor och det finns förskolor där resultatet ligger avsevärt lägre än genomsnittet. Det finns ett visst samband mellan antalet barn per personal och hur positivt föräldrar svarar på de frågor som handlar om trygghet i föräldraenkäten. I grupper med färre barn per personal är andelen positiva svar högre.

²¹ Kvalitetsrapport: Uppföljning av pedagogisk verksamhet 2015.

Grundskola

I Uppsala finns totalt 80 grundskolor. Skolorna har olika årskurssammansättningar, är spridda mellan stad och landsbygd och mellan olika huvudmän (kommunala och fristående). Gymnasiebehörighet är grundskolans viktigaste/tydligaste leverans då den ger förutsättningar för fortsatt skolgång. För de ungdomar som inte klarar grundskolan är risken stor att de hamnar i en svårbruten arbetslöshet. Uppsalas grundskolor presterar något över rikssnittet och har gjort så under flera år. År 2015 låg medelvärdet i Uppsala för elever som är behöriga till yrkesprogram på 88,5 procent medan det för riket låg på 85,6 procent. Även om resultaten för Uppsala är goda jämfört med riket sjönk resultaten 2015 och det finns skolor där eleverna inte lyckas i samma utsträckning som medelvärdet visar.

Den statistik som finns avseende skolresultat är kopplad till respektive skola. Andelen som uppnår kunskapskraven i alla ämnen årskurs 9 skiljer sig mellan skolorna. Den skola som läsåret 2015/2016 hade högst andel var Uppsala musikklasser med 96,2 procent jämfört med Stordammen där endast 55 procent uppnådde kunskapskraven. Det skiljer alltså 41,2 procentenheter.

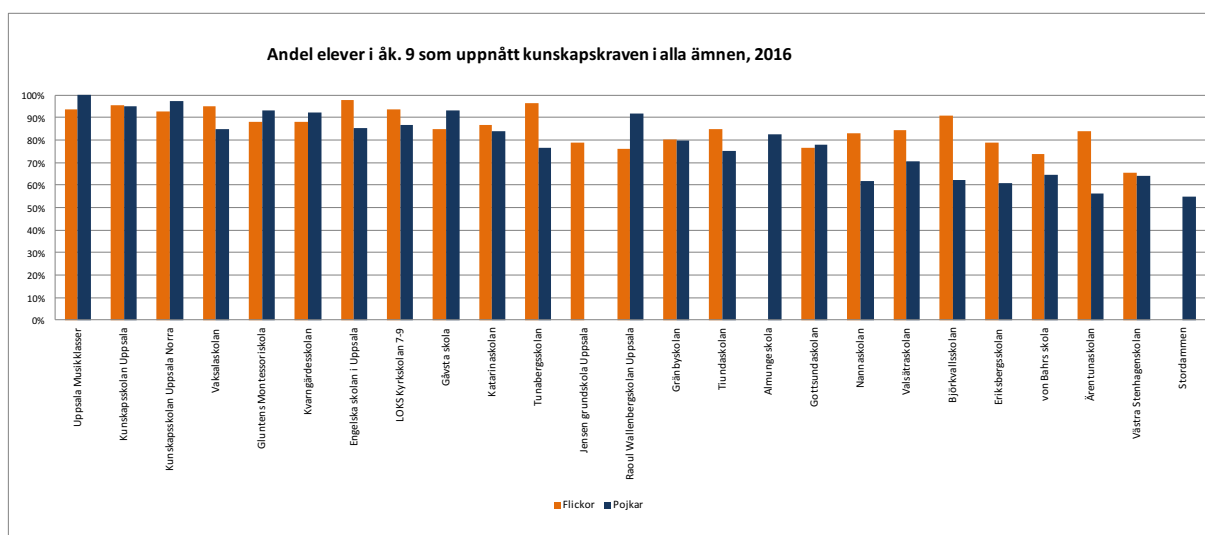

Diagram 19. Källa: Kolada.

För de skolor där bara en stapel redovisas är elevunderlaget för lågt (mindre än 10 elever) för att visa båda grupperna.

Deltagande i fritidsklubb

Uppsala kommun erbjuder barn årskurs 4–6 att delta i fritidsklubb. I Uppsala kommun finns 21 fritidsklubbar (2016) som är spridda över kommunen. Fritidsklubben är en öppen fritidsverksamhet där det ges möjlighet att spela spel, pyssla, läsa läxor, vara med på utflykter, spela teater, skapa musik med mera. Barn och föräldrar bestämmer själva vilka dagar, tider och aktiviteter som barnen deltar i. Avgiften är för närvarande 150 kronor per månad.

Av Uppsalas 10–12 åringar var 35 procent inskrivna vid någon av kommunens fritidsklubbar i oktober 2016. Skillnaderna mellan olika upptagningsområden är dock stora. Det upptagningsområdet med högst andel är Vattholma, Järlåsa, Björklinge med över 80 procent. Medan Sunnersta, Danmark och Börje ligger på lägst andel med mindre än 5 procent.

När vi i stället tittar på tillgången till fritidsklubbar i olika områden ser vi att det finns en stor variation och att fritidsklubb saknas i vissa områden. I de områden där fritidsklubb erbjuds är det varierande andel deltagande barn.

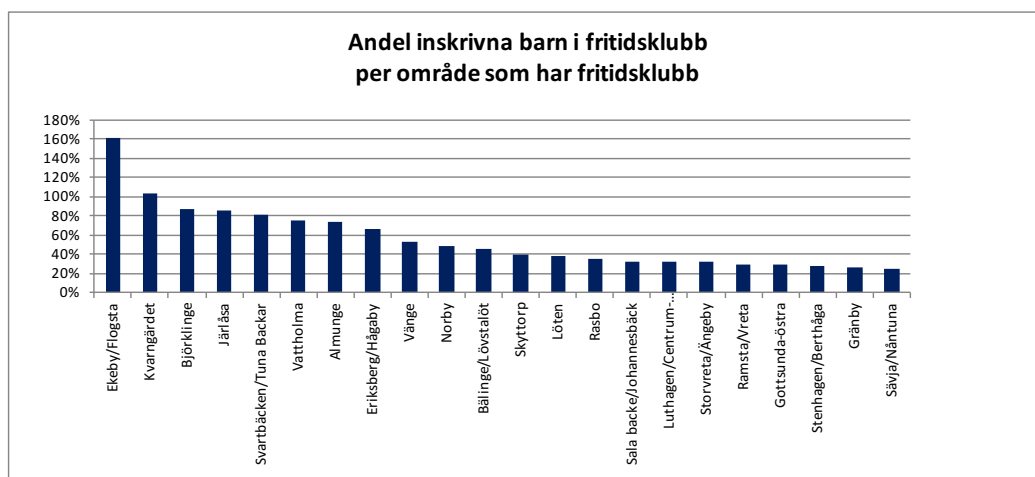

Diagram 20. Källa: Uppsala kommun.

Diagram 20 visar andelen inskrivna barn i förhållande till andelen barn i åldersspannet som bor inom respektive område. De områden som har ett högt deltagande (ibland över 100 procent) ligger i områden där det finns skolor som lockar elever från hela kommunen. I vissa fall deltar alltså barn i en fritidsklubbs verksamhet trots att de inte själva bor inom det geografiska upptagningsområdet för fritidsklubben.

Det finns ett antal upptagningsområden som har ett tillräckligt barnunderlag men där fritidsklubb ändå inte erbjuds. Dessa områden redovisas i tabell 3.

Upptagningsområde	Totalt antal barn 10–12 år	Potentiellt antal inskrivna barn om beläggning på 35 procent
Årsta/Slavsta/Vaksala	348	122
Sunnersta	317	111
Fålhag/Kungsäng/Centrum ö	310	109
Nyby/Gamla Uppsala	256	90
Gottsunda-norra/Valsätra	194	68
Gottsunda-södra/västra	155	54
Funbo/Gunsta/Bärby	127	44
Kåbo/Centrum-södra	99	35

Tabell 3. Källa: SCB.

Sammanfattning • Uppväxtvillkor och utbildning

- I Uppsala kommun var det 2014 totalt 6 507 barn och unga i åldern 0–19 år (14,7 procent) som levde i så kallad relativ ekonomisk utsatthet och totalt knappt 1 000 (4,6 procent) hushåll med barn som erhöll försörjningsstöd vid något tillfälle under året. Skillnaderna mellan områdena inom kommunen är stora när det gäller ekonomisk utsatthet i hushåll med barn.
- Totalt svarar drygt 86 procent av vårdnadshavarna positivt på frågorna om hur de uppfattar förskolans kvalitet. Spridningen mellan olika förskolor är dock relativt stor och det finns förskolor där resultatet ligger avsevärt lägre än genomsnittet.
- Andelen som uppnår kunskapskraven i alla ämnen årskurs 9 skiljer sig mellan skolorna. Den skola som läsåret 2015/2016 hade högst andel var Uppsala musikklasser med 96,2 procent jämfört med Stordammen där 55 procent uppnådde kunskapskraven. Det skiljer alltså 41,2 procentenheter.
- I de områden där fritidsklubb erbjuds är det varierande andel deltagande barn. Vissa fritidsklubbar som ligger i anslutning till skolor som lockar barn från hela kommunen har särskilt högt deltagande. Tillgång till fritidsklubb saknas i vissa bostadsområden. Det finns ett antal upptagningsområden som har ett tillräckligt barnunderlag men där fritidsklubb ändå inte erbjuds.

Demokrati och trygghet

Valdeltagande

Statistiken för valdeltagande är uppdelad på valdistrikt. Nedan presenteras utfallen avseende valdeltagande i Uppsala kommun till riksdagsvalet respektive kommunalvalet år 2014.

Val till riksdagen

Totalt valdeltagande för riket i riksdagsvalet 2014 var 86 procent. I Uppsala låg det totala valdeltagandet på 88 procent. Även om Uppsala totalt sett låg över rikssnittet var det 55 av 163 (34 procent) valdistrikt som låg under rikssnittet. Skillnaden mellan det valdistriktet med högst (Södra Kungsängen, 95 procent) respektive lägst (Sydvästra Valsätra, 64 procent) valdeltagande var 31 procentenheter.

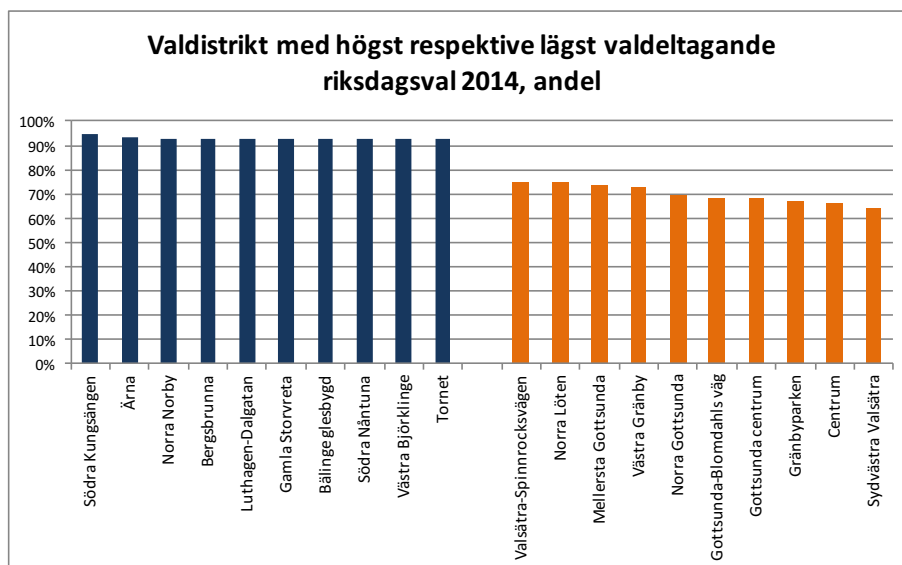

Diagram 21. Källa: Valmyndigheten.

Val till kommunfullmäktige

Totalt valdeltagande för riket i kommunalvalet 2014 var 83 procent. I Uppsala låg det totala valdeltagandet på 85 procent. Även i kommunalvalet låg Uppsala över rikssnittet men av 163 valdistrikt var det 41 (25 procent) distrikt som låg under rikssnittet.

Skillnaden mellan det valdistriktet med högst (Södra Nantuna, 94 procent) respektive lägst (Sydvästra Valsätra, 58 procent) valdeltagande var 36 procentenheter.

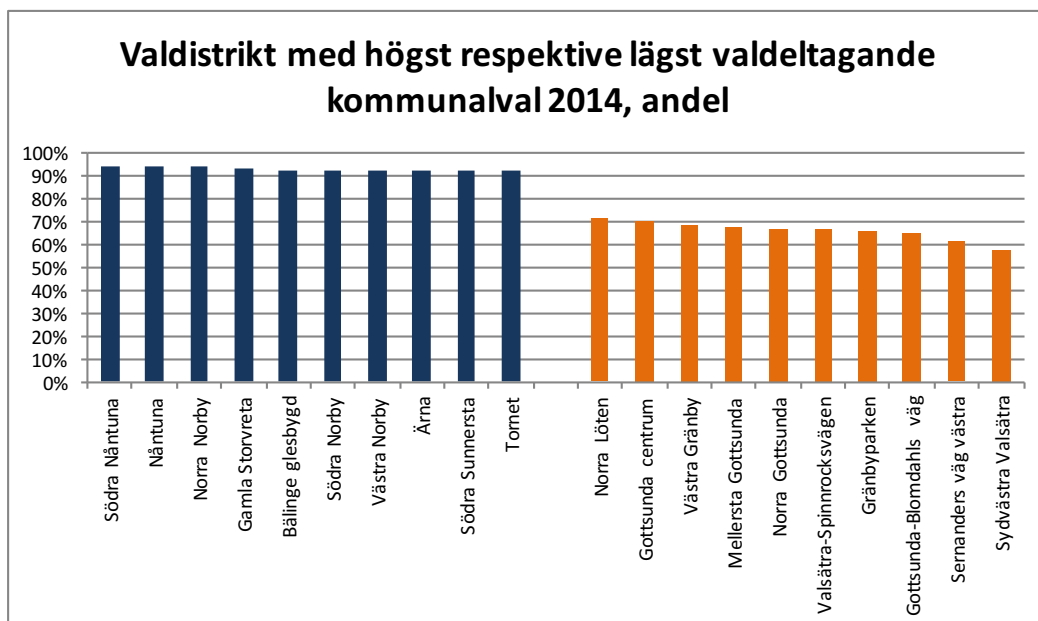

Diagram 22. Källa: Valmyndigheten.

Tillit till andra

Inom det globala forskningsnätverket *World Value Survey*, har forskare från hela världen samlat data om värderingar i världen sedan 1981. Enligt dessa studier, som redovisar data i den så kallade kulturkartan, utmärker sig de nordiska länderna genom sekulära värderingar som individualism och hög tillit till medmänniskor.

I Folkhälsomyndighetens undersökning, den nationella folkhälsoenkäten *Hälsa på lika villkor*, går det att bryta ned statistiken på åldersgrupper. Den undersökningen visar att den generella tilliten främst har minskat i åldersgruppen 16–29 år, medan tilliten har ökat något bland ålderspensionärer.

Även landstingets senaste undersökning *Liv och hälsa* från 2012, visar att tilliten är lägre bland yngre i Uppsala kommun. I studien svarar 32 procent av de i åldersgruppen 16–34 år, såväl kvinnor som män, nej på frågan ”Tycker du att man i allmänhet kan lita på de flesta människor?”.

Andel med hög generell tillit uppdelat på åldersgrupper 2005 och 2014			
Ålder	År 2005	år 2014	Differens
16–29 år	63	59	-4
30–44 år	74	74	0
45–64 år	78	77	-1
65 år –	78	81	3
Samtliga	74	73	-1

Tabell 4. Källa: Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsomyndigheten konstaterar också att tilliten i samhället skiljer sig ganska avsevärt mellan olika befolkningsgrupper. De med eftergymnasial utbildningsnivå har störst tillit till andra människor och de som har grundskola som högsta utbildningsnivå är den grupp som har lägst tillit till andra människor. Tiden innan 2010 var det överlag inte så stora skillnader mellan olika socioekonomiska gruppers förtroende för riksdagen, framför allt inte mellan lägre tjänstepersoner och arbetare. Skillnaderna har dock ökat markant från 2010.

Nära varannan person med låg utbildning har svårt att lita på sina medmänniskor och samma andel gäller för personer som är födda utanför Europa²².

Folkhälsomyndigheten konstaterar vidare att det är vanligare att homo- och bisexuella i åldern 16–29 år har lågt förtroende för myndigheter, institutioner och politiker jämfört med heterosexuella. Det är också vanligare att unga (16–29 år) som är utrikesfödda saknar tillit till andra människor jämfört med ungdomar födda i Sverige. Låg tillit till andra människor är även vanligare bland unga med funktionsnedsättning jämfört med ungdomar utan funktionsnedsättning.

Känslan av trygghet

Uppgiften att bedöma trygghet är mycket komplex. Mätningar av trygghetsbilden i länet har skett med samma frågeformulär under åren 2003, 2004, 2005 och därefter senast 2011. Trygghetsundersökningar med i princip samma frågeformulär har använts av polismyndigheter, kommuner och andra aktörer mellan åren 1997–2011.

Under 2011 genomfördes en undersökning av upplevelse av trygghet inom Uppsala kommun uppdelat på Uppsala stad och landsbygden. 1 240 respondenter erhöll ett frågeformulär med frågor rörande utemiljön, missbruksproblematik, ordningsstörningar, trafikproblem, utsatthet för brott, allmän oro för brott, konkret otrygghet samt om polisens agerande i bostadsområdet. 516 svar kom in, vilket motsvarar en svarsfrekvens på cirka 42 procent. Detta bedömdes vid det tillfället vara tillräckligt för att kunna ge indikationer på problem- och trygghetsbilder för Uppsala kommun. Av de svarande var 64 procent kvinnor och 36 procent män – en ojämn könsfördelning som innebar ökad komplexitet vid tolkning av svaren. Den helt övervägande gruppen av respondenter var över 45 år, men pensionärerna utgjorde en betydligt mindre grupp än normalt för Uppsalas respondenter över tid.

Resultaten av denna studie visade bland annat att den allmänna oron för att bli utsatt för egendomsbrott minskat i Uppsala kommun sedan mätningarna påbörjades i början av 2000-talet. Vidare visade resultaten att oron för att bli överfallen eller misshandlad i bostadsområdet är mycket låg. Sammantaget är detta mycket positivt. Det som dock tycks ha förvärrats sedan mitten av 2000-talet är framför allt känslan av problem i utemiljön, så som exempelvis nedskräpning och skadegörelse. Vid nationell jämförelse visade dock Uppsalas resultat när det gäller problem med ungdomsgång mycket låga värden.

Det finns även en nationell studie – Den Nationella trygghetsundersökningen (NTU) som genomförs årligen av Brottsförebyggande rådet. Detta är en brottsoffer- och trygghetsundersökning som genomförts årligen sedan 2006. Den senaste undersökningen (från 2016) visar att utvecklingen när det gäller trygghet, inom flera områden gått i negativ riktning för Uppsala län²³.

²² Nationella folkhälsoenkäten – Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten.

²³ Källa: Brå, Rapport 2017:2, Nationella trygghetsundersökningen 2006-2016, Regionala resultat.

Framför allt gäller detta frågorna som behandlar upplevelserna av trygghet i olika situationer. Som exempel kan nämnas att andelen som uttrycker att de känner otrygghet sena kvällar eller som inte går ut till följd av sin otrygghet, har ökat från 10 till 15 procent mellan de två senaste åren. Detta kan jämföras med siffrorna för hela riket, som 2015 var 15 procent respektive 19 procent 2016. Sedan undersökningen startade 2006 är det dock totalt sett en minskning då samma siffra i Uppsala län låg på 19 procent.

Även den andel som tror att antalet brott har ökat de senaste tre åren, har minskat med tiden. Fortfarande tror 64 procent i länet att antalet brott ökat (för riket är siffran 72 procent), men detta ska jämföras med resultaten 10 år tillbaka i tiden då 80 procent av de svarande gav samma svar. Likaså när det gäller oro för brottslighet i samhället, eller oro för bostadsinbrott eller för att närstående ska drabbas av brott, ligger länets siffror under genomsnittet för riket.

I den nationella undersökningen finns även en frågeställning om människor på grund av otrygghet till exempel valt en annan väg eller ett annat färdssätt, eller om de avstått från en aktivitet på något sätt. För riket som helhet har utvecklingen varit väldigt stabil över tid, med mellan 3–5 procent som uppger denna påverkan på beteendet. För Uppsala läns vidkommande har det över tid varit en större förändring i positiv riktning. 2006, när undersökningen för första gången genomfördes, uppgav 7 procent att otryggheten påverkat det egna beteendet, 2016 var det endast 3 procent som uttryckte samma förhållande.

Förtroendet för rättsväsendet som helhet har minskat från 69 procent 2015 till 60 procent 2016.

I undersökningen *Liv och hälsa ung*, som genomfördes 2015 av Landstinget i Uppsala län tillsammans med länets kommuner, svarade pojkar och flickor på frågan om trygghet i hemmet och på stan. Resultatet visade på en ganska låg känsla av trygghet på stan för både pojkar och flickor men där flickors känsla av trygghet dessutom var mycket lägre än pojkars.

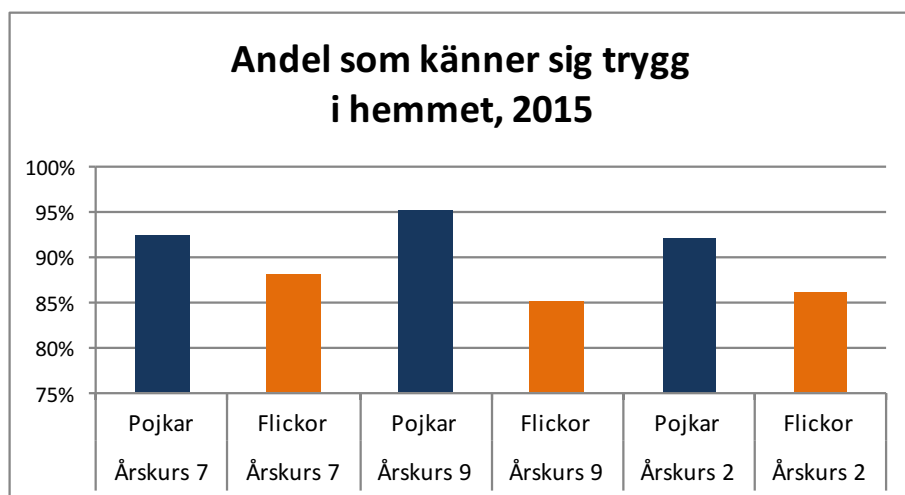

Diagram 23. Källa: Liv och hälsa ung 2015.

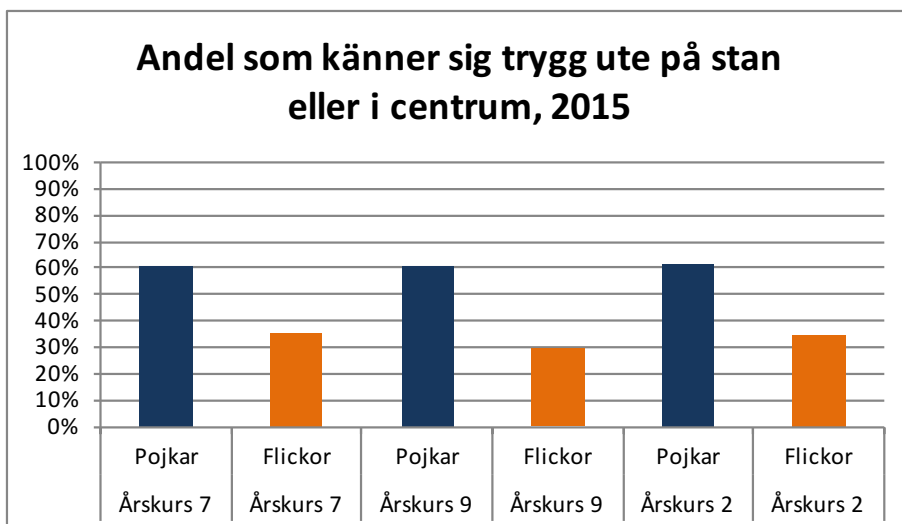

Diagram 24. Källa: Liv och hälsa ung 2015.

Under 2017 kommer Region Uppsala i samverkan med kommunen att göra en ny enkätundersökning för unga, *Liv och hälsa ung 2017*. Dessutom planerar kommunen att göra en trygghetsundersökning i Uppsala.

Sammanfattning • Demokrati och trygghet

- Uppsala har, i valet 2014, haft ett högre valdeltagande än rikssnittet både till riksdagen och kommunfullmäktige. Trots ett högt valdeltagande totalt sett ligger många valdistrikt under riksgenomsnittet när det gäller valdeltagande. Skillnaderna mellan valdistrikten är stora och har exempelvis varierat så mycket som mellan 94 procent och 58 procent (kommunalval 2014).
- Uppgifter om tillit på nationell nivå visar att tilliten i samhället skiljer sig mellan olika befolkningsgrupper. De med eftergymnasial utbildningsnivå har störst tillit till andra människor och de som har grundskola som högsta utbildningsnivå är den grupp som har lägst tillit till andra människor.
- Den generella tilliten bland de yngre har minskat under senare år. Det är svårt att avgöra om detta är en tillfällig nedgång eller tecken på samhällsförändringar eller värderingsförskjutningar som påverkat de ungas tillit.
- Den nationella trygghetsundersökningen visar att känslan av trygghet har minskat något för invånarna i Uppsala län. Över tid, sedan mätningarna påbörjades 2006, har dock känslan av trygghet totalt sett ökat.
- Enligt undersökningen *Liv och hälsa ung* är ungdomars känsla av trygghet när de vistas på stan eller i centrum ganska låg, särskilt låg är den för flickor.

Välbefinnande och hälsa

Medellivslängd

I Sverige har medellivslängden aldrig tidigare varit så hög som i dag. Ökningen i medellivslängd drivs sedan flera decennier av minskad dödlighet i medel- och pensionsåldern i stället för, såsom tidigare i historien, minskad dödlighet bland barn.

Medellivslängden i Uppsala beräknades år 2011–2015 vara omkring 84 år för kvinnor och 81 år för män. Det är något högre än genomsnittet i riket som ligger på 83 år för kvinnor och 80 år för män. Medellivslängden har ökat under de senaste decennierna och den viktigaste orsaken är att dödligheten har minskat bland hjärt- och kärlsjukdomar främst bland män²⁴.

Uppsalas befolkningsunderlag är för litet för att det ska vara meningsfullt att redovisa medellivslängden fördelat på bostadsområden (NYKO). En jämförelse har istället gjorts i förhållande till jämförelsekommunerna R9.

Nedanstående diagram visar att medellivslängden i Uppsala under den senaste 10-årsperioden legat något högre än R9. Det framgår också av diagram 25 att medellivslängden har ökat. Ökningen har främst skett hos män.

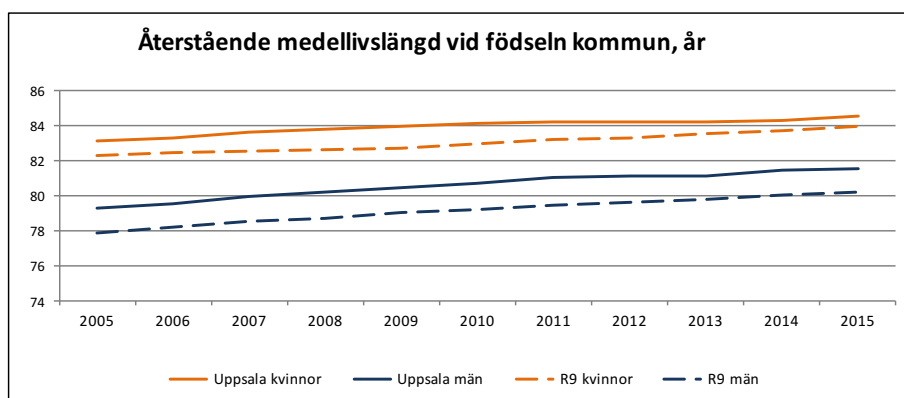

Diagram 25. Källa: Kolada.

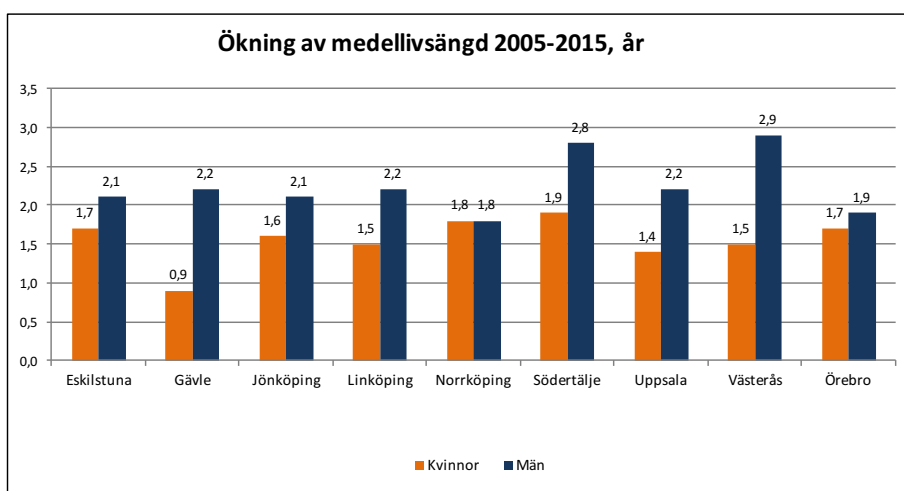

Diagram 26. Källa: Kolada.

²⁴ <http://www.regionfakta.com/Uppsala-lan/Halsa-och-ohalsa/Medellivslangd/>

Självskattad hälsa

Undersökningen *Liv och hälsa* har gett kunskap om livsvillkor, levnadsvanor, hälsa och vårdkontakter hos den vuxna befolkningen. Undersökningen har genomförts ett antal gånger i samarbete mellan landstingen i Uppsala (C) Sörmland (D), Västmanland (U) och Örebro län (T), vilket förkortas CDUT. År 2012 användes den nationella studien *Hälsa på lika villkor* som Folkhälsomyndigheten genomför, med en tilläggsmodul från Liv och hälsaenkäten, som ett samarbete mellan CDUT-landstingen.

Nästa befolkningsundersökning är planerad att genomföras till befolkningen 18 år och äldre våren 2017 i samverkan med CDUST-landstingen (Uppsala (C), Sörmland (D) Västmanland (U,) Värmland (S), och Örebro län (T)).

Av undersökningen 2012 framgår att andelen som svarat att de bedömer sin hälsa som mycket god/god är högst i Uppsala jämfört med övriga kommuner i länet. Även i förhållande till CDUT-landstingen ligger Uppsala högst. I Uppsala är det något fler män än kvinnor som bedömt sin hälsa som mycket god/god.

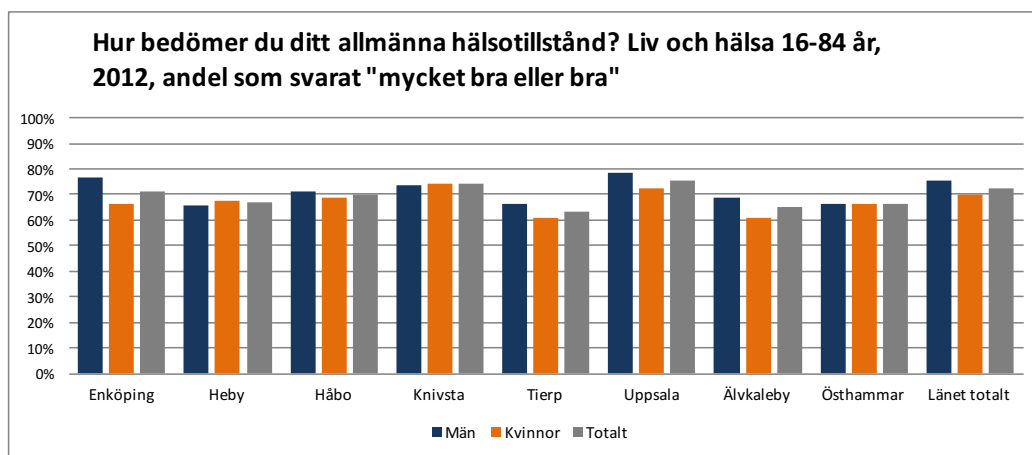

Diagram 27: Källa Liv och hälsa 2012.

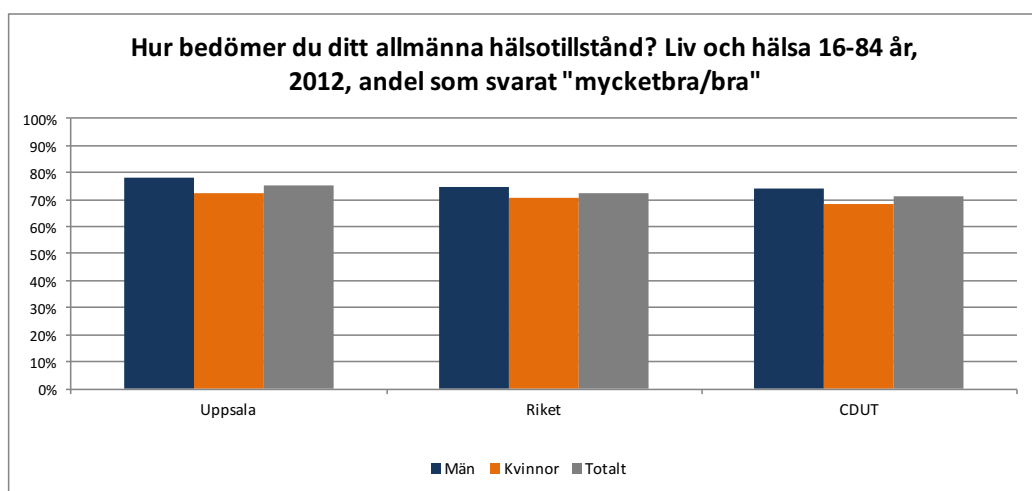

Diagram 28: Källa Liv och hälsa 2012.

Tandhälsan är en viktig del av individens livskvalitet och välbefinnande. Kvaliteten på tänderna kan sägas ha ett dubbelt samband med kostvanorna, dels genom att kosten påverkar tandhälsan och dels genom att tandkvaliteten påverkar kostintaget.

När det gäller självskattad tandhälsa ligger Uppsala på ungefär samma nivå som övriga kommuner i länet och CDUT-länen. Andelen kvinnor som upplever sin tandhälsa som god är generellt högre än andelen män.

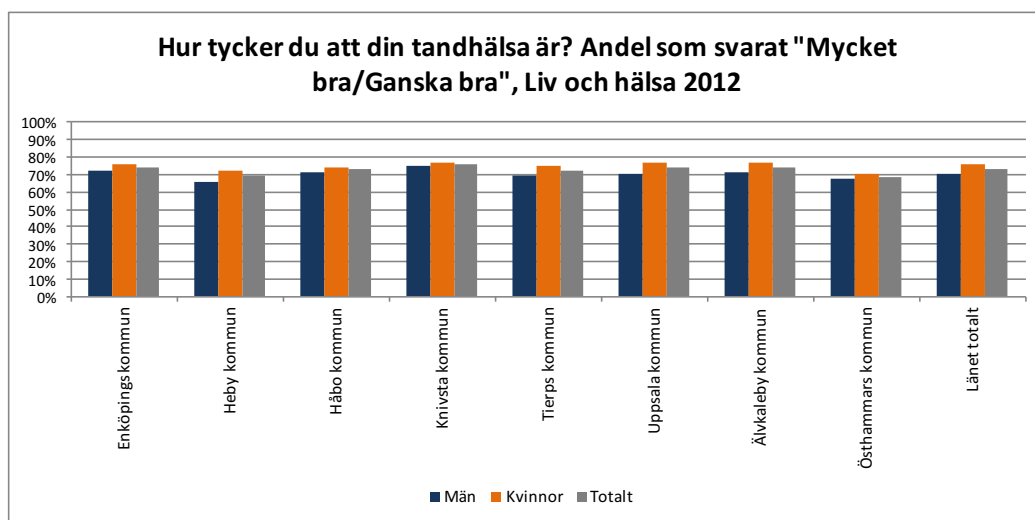

Diagram 29: Källa Liv och hälsa 2012.

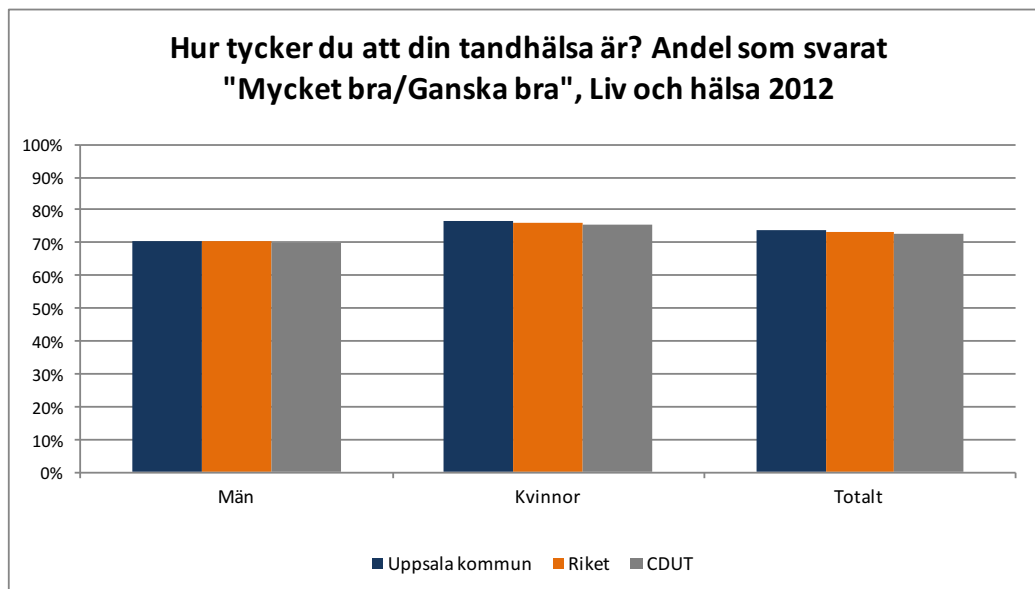

Diagram 30: Källa Liv och hälsa 2012.

Psykisk hälsa

Av *Liv och hälsa vuxen 2012* kunde utläsas att andelen som upplevde ett lågt psykiskt hälsotillstånd låg på 22 procent för kvinnor och 15 procent för män. Uppsala låg vid denna undersökning relativt nära övriga kommuner i länet och CDUT-länen.

När det gäller psykisk hälsa har Uppsala län nyligen (hösten 2016) genomfört en länsgemensam kartläggning och analys²⁵. Analysen indikerar såväl styrkor som svagheter på området psykisk hälsa i Uppsala län. Uppsala län placerar sig relativt väl på området psykisk hälsa enligt ett flertal nationella indikatorer. Bland annat kan nämnas att länet placerar sig väl avseende nationella indikatorer inom psykiatrin (exempelvis för självmord och uppfyllelse av vårdgaranti inom BUP) samt vad gäller vissa indikatorer kopplade till folkhälsa och tidiga insatser (såsom genomförda hälsoundersökningar för nyanlända). Samtidigt finns stora skillnader i länet, både mellan kommunerna men också mellan grupper. Analyser visar exempelvis att barn och unga med funktionsnedsättningar i länet mår sämre än övriga barn och trivs sämre i skolan. Även äldre är en grupp med nedsatt psykiskt välbefinnande och förhöjd suicidrisk.

Ohälsotal

Ohälsotalet är antalet utbetalade ersättningsdagar från Försäkringskassan per person och år. Ohälsotalet varierar därför inte endast beroende på ohälsa utan även beroende på ersättningssystemets uppbyggnad. Skillnader i hälsa och välbefinnande kan bland annat beskrivas med antal ohälsodagar. Sedan år 2002 har ohälsotalet i Uppsala kommun sjunkit fram till 2014 då ohälsotalen gått upp något.

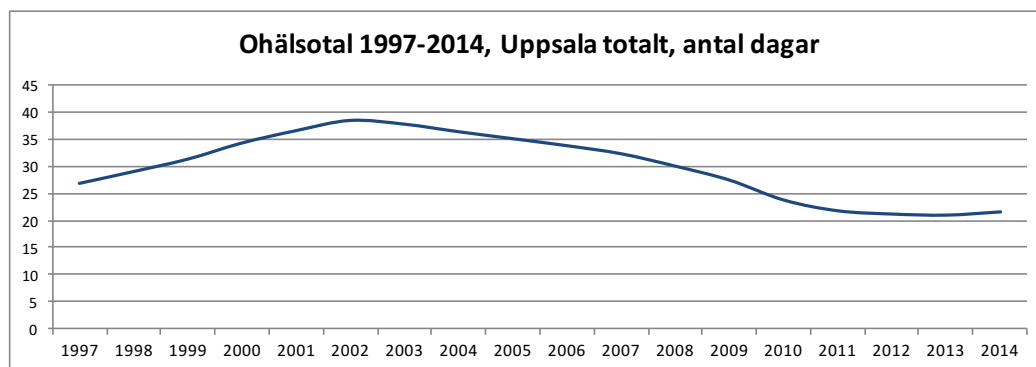

Diagram 31. Källa: SCB.

I diagram 32 på nästa sida redovisas de högsta respektive lägsta ohälsotalen för år 2015 fördelat på bostadsområden och kön. Det är stora skillnader i ohälsotalet mellan olika bostadsområden och mellan könen. Ultuna har lägst ohälsotal med 1,7 dagar medan Hällby-Husbyborg ligger högst med 36,8 dagar.

²⁵ Länsgemensam kartläggning och analys av området psykisk hälsa i Uppsala län.

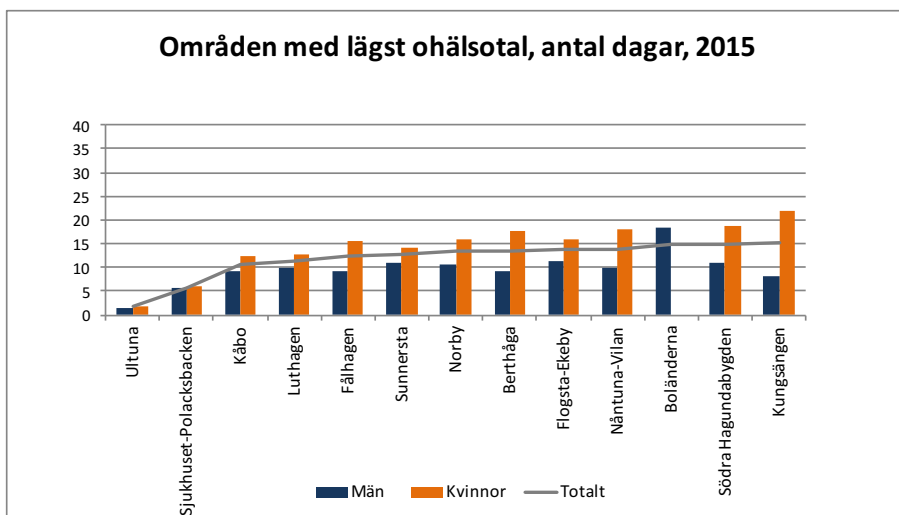

Diagram 32. Källa: SCB.

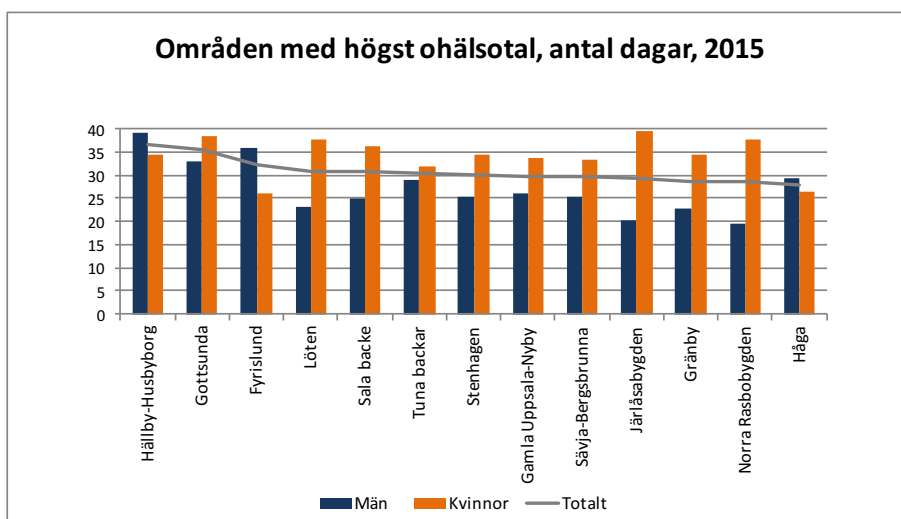

Diagram 33. Källa: SCB.

Sammanfattning • Välbefinnande och hälsa

- Medellivslängden i Uppsala ligger något högre än genomsnittet i riket. Medellivslängden har ökat, främst hos män. Skillnaden i medellivslängd mellan män och kvinnor är lägst i Uppsala i förhållande till jämförelsekommunerna R9.
- När det gäller självskattad hälsa ligger Uppsala högst jämfört med övriga kommuner i länet samt även i förhållande till CDUT-lands-tingen. I Uppsala är det något fler män än kvinnor som bedömt sin hälsa som mycket god/god. Även när det gäller tandhälsa ligger Uppsala högt. Det är något högre andel kvinnor än män som upplever sin tandhälsa som god/mycket god.
- Sedan år 2002 har ohälsotalet i Uppsala kommun sjunkit fram till 2014 då ohälsotalen gått upp något. Skillnaderna i ohälsotalen mellan Uppsalas nyckelkodområden är stor. Det finns också stora variationer mellan könen. Mellan det området med lägst respektive högst antal sjukdagar (ohälsotal) skiljer det sig 31,5 dagar.

Bostadsområden som är lika

Vi har tittat på hur faktorer som påverkar levnadsvillkor och hälsa skiljer sig mellan bostadsområden i Uppsala. Genom olika jämförelser har vi konstaterat att skillnaderna i flera aspekter är stora mellan områden och mellan män och kvinnor.

Som ett komplement till genomgången av statistik och för att få en överblick över det socioekonomiska landskapet i Uppsala kommun har en analys gjorts som syftar till att gruppera de bostadsområden som är lika ur socioekonomiskt avseende. Analysen är gjord genom en modell som har utvecklats av företaget Statisticon och som kallas SEKOM (SocioEkonomisk analys för KOMuner). Baserat på variabler avseende befolkningens socioekonomiska och demografiska egenskaper grupperas kommunens geografiska bostadsområden (i vårt fall Uppsala kommuns nyckelkodsområden, NYKO 3)²⁶.

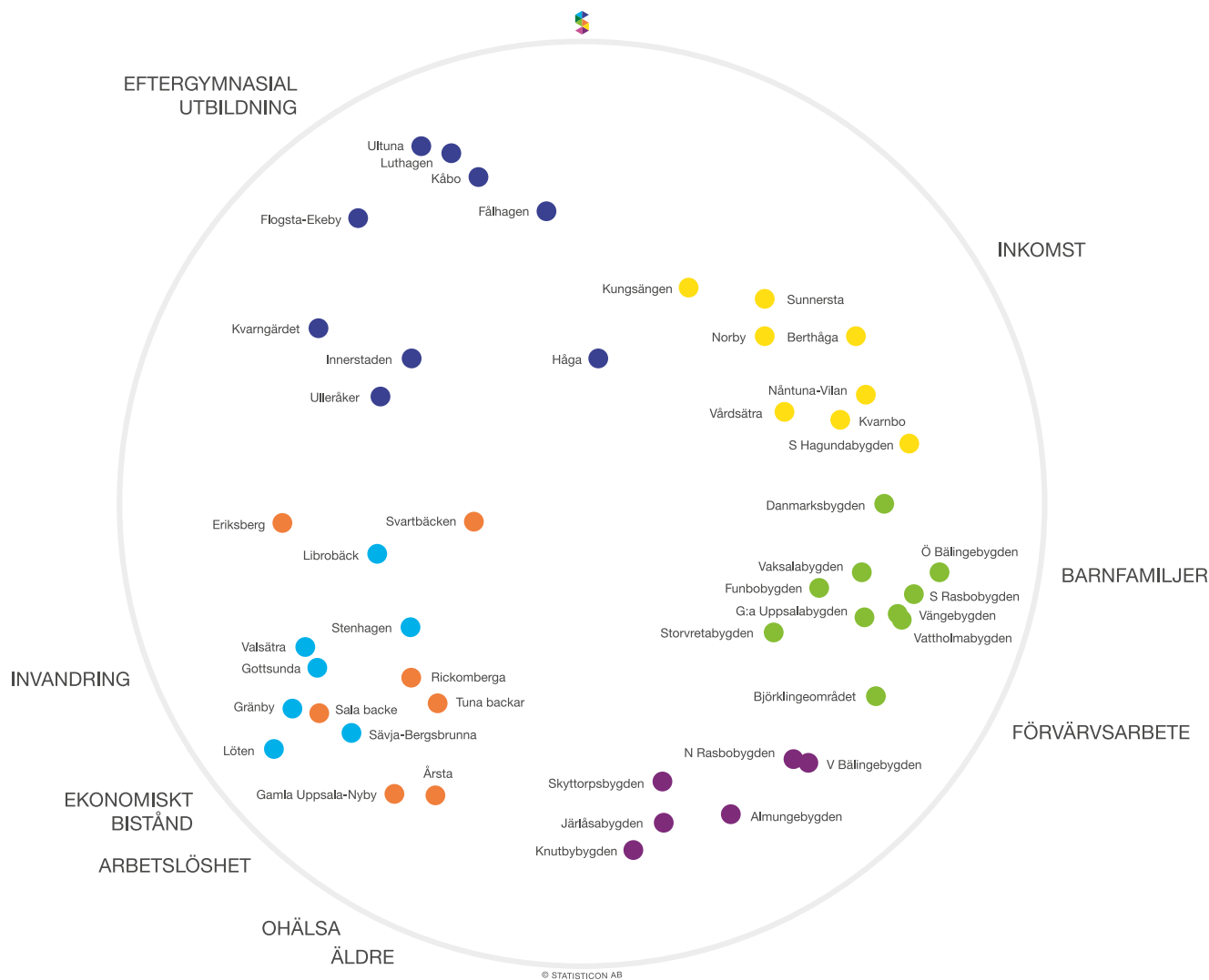
Modellen består av fyra delar:

1. Inventering och val av ingående variabler i analysen.
2. Tillämpning av sk. Random Forest, en datavetenskaplig metod som grupperar bostadsområden utifrån hur variablerna sammantaget korrelerar med varandra.
3. Visualisering med metoden MDS (multidimensional scaling) som visar graden av samband samt variationerna mellan bostadsområdena. Områdena placeras i en kartbild.
4. Tolkning av det visuella utfallet, här bestäms antalet "landskap/kluster" och dessa färgkodas, definieras och karaktäriseras.

Resultatet blir en socioekonomisk karta eller en så kallad "social kompass" som visar kluster av bostadsområden som är socioekonomiskt lika.

Uppsalas analys visar på sex distinkta socioekonomiska områden. Fyra centralt belägna och två på landsbygden. De områdesgrupper som har identifierats har markerats i sex olika färger. Färgerna indikerar de olika klustren med områden som uppvisar likheter med avseende på de i analysen ingående variablerna. Dessa variabler återfinns utanför den omgärdade cirkeln och är positionerade utifrån den riktning i vilken respektive variabel ändrar värde (figur 2). Till exempel ökar hushållens inkomstnivå i nordöstlig riktning respektive minskar i sydöstlig. Andelen personer med eftergymnasial utbildning ökar i nordvästlig riktning och minskar i sydöstlig.

²⁶ Rapport Statisticon, Nio nyanser av Uppsala – en socioekonomisk resa i fyra kvarter och två landsbygder.

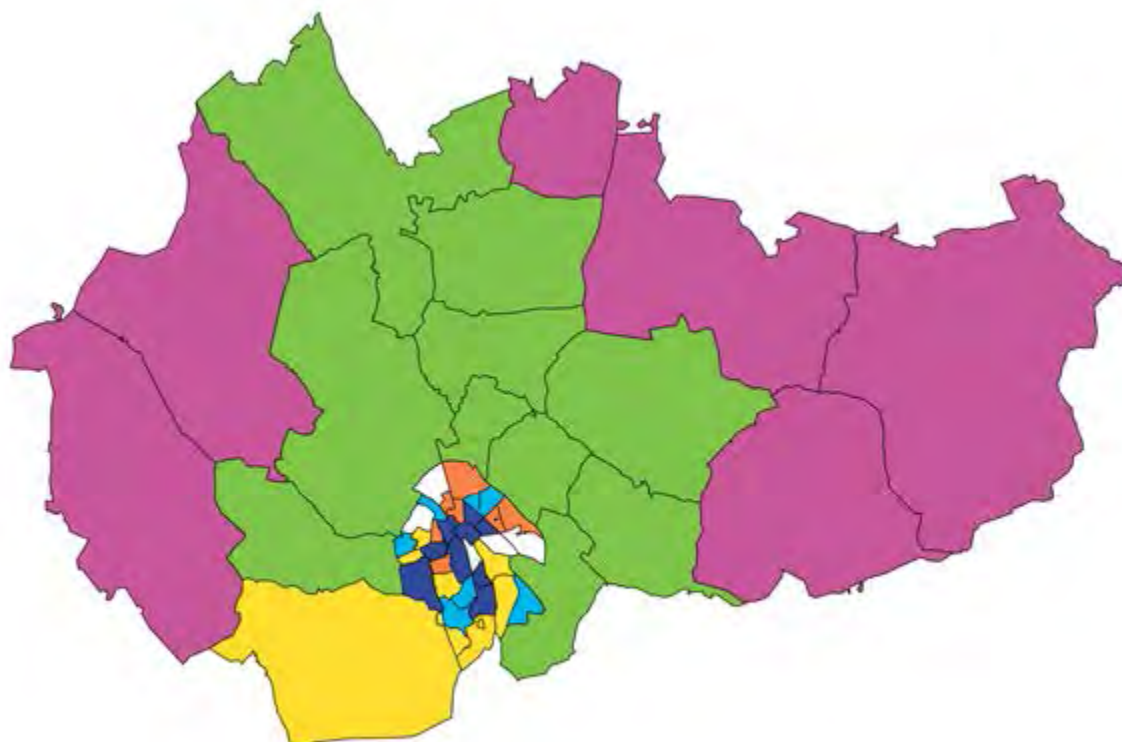
Figur 2. Källa Statisticon.

Följande variabler har ingått i analysen – förklaring till bilden ovan

- Andel öppet arbetslösa i åldern 20–64 år (arbetslöshet).
- Andel invånare med ekonomiskt bistånd (ekonomiskt bistånd).
- Genomsnittligt antal sjukdagar per invånare (ohälsa).
- Andel förvärvsarbetande i åldern 20–64 år (förvärvsarbete).
- Nettoinkomst 20 år+ (hushållens sammanräknade disponibla medianinkomst) (inkomst).
- Andel invånare med eftergymnasial utbildning (eftergymnasial utbildning).
- Andelen invånare födda utanför EU/EFTA (invandring).
- Antal unga (0–19 år) i förhållande till befolkningen i arbetsför ålder (20–64 år) (barnfamiljer).
- Antalet äldre (65 år+) i förhållande till befolkning i arbetsför ålder (20–64 år) (äldre).

Den geografiska kartan

Den ”sociala kompassen” har resulterat i ett antal kluster som tydligt sammanfaller med geografisk hemvist. Från kommunens ytterområden kan vi i en påtaglig symmetri notera förekomst av homogena kluster (landskap) ända in till stadens centrum. De olika landskapens geografiska områden och utmärkande egenskaper redovisas i följande kartor.

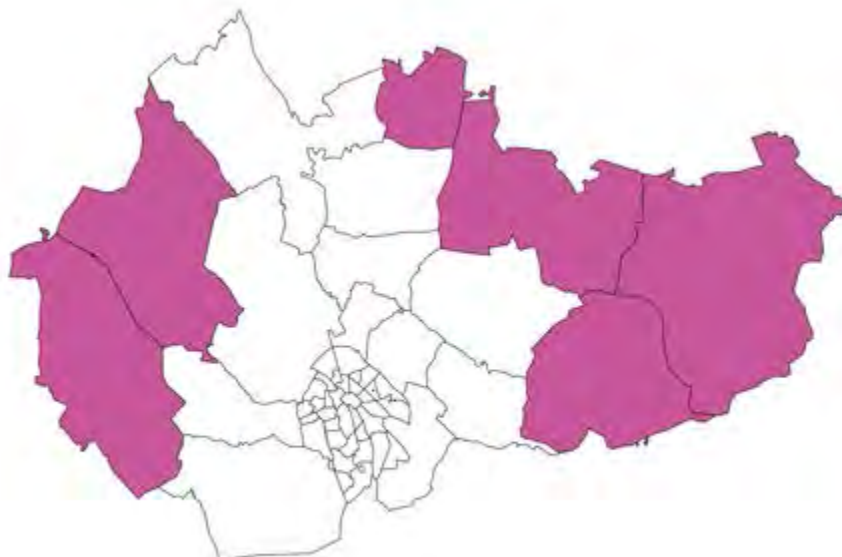
Figur 3. Källa Statisticon.

Uppsalas socioekonomiska "landskap"

De lila områdena

Knutby, Järlåsa, Skyttorp, Almunge, Norra Rasbo och Västra Bälinge

Här bor närmare 12 100 personer, motsvarande sex procent av kommunens befolkning. Utbildningsnivån är förhållandevis låg, liksom andelen invånare födda utanför EU/EFTA.

De gröna områdena

Björklinge, Vattholma, Storröta, Gamla Uppsalabygden, Funbo, Vänge, Vaksala, Östra Bälinge och Danmark

Här bor ca 33 000 invånare, motsvarande 16 procent av kommunens befolkning. Utmärkande för landskapet är de många barnfamiljerna och den höga förvärvsgraden hos befolkningen i arbetsför ålder.

De gula områdena

Sunnersta, Vårdsätra, Norby, Berthåga, Nantuna-Vilan, Kvarnbo och Södra Hagunda, Kungsängen

Här bor 21 500 invånare, motsvarande drygt tio procent av Uppsalas befolkning. Här finns Uppsalas högsta inkomstnivå, lägsta arbetslöshet och lägsta andel invånare med ekonomiskt bistånd.

De mörkblå områdena

Innerstaden, Fålhagen, Luthagen, Kåbo, Ultuna, Ulleråker, Flogsta-Ekeby, Håga och Kvarngärdet

Här bor drygt 60 000 invånare, motsvarande 30 procent av kommunens befolkning. Det mörkblå landskapet är därmed Uppsalas område med flest invånare. Här bor människor i ung vuxen ålder med hög utbildningsnivå. Ohälsotalet är lågt, liksom andelen invånare i förvarvsarbete och inkomstnivån.

De ljusblå områdena

Gottsunda, Valsätra, Stenhagen, Librobäck, Sävja-Bergsbrunna, Gränby och Löten

Här bor drygt 38 000 invånare, motsvarande 18 procent av kommunens befolkning. Här återfinns förhållandevis höga ohälsotal, hög arbetslöshet och hög andel som uppbär ekonomiskt bistånd. I dessa områden bor många människor som är födda i ett land utanför EU/EFTA. Flerbostadshus präglar flertalet kvarter i dessa områden.

De orange områdena

Eriksberg, Svartbäcken, Tunabackar, Sala backe, Rickomberga, Gamla Uppsala-Nyby samt Årsta

Här bor 42 000 invånare, motsvarande 20 procent av befolkningen i Uppsala. De orange områdena påminner i många avseenden om de ljusblå områdena, framför allt med avseende på en förhållandevis låg utbildningsnivå, hög arbetslöshet, höga ohälsotal, låg förvärvsarbetandegrad samt inkomstnivå. Däremot är det en lägre andel invånare som är födda utanför EU/EFTA och andelen äldre i befolkningen är högst bland samtliga områden i Uppsala.

Det fortsatta arbetet

Denna kartläggning kan utgöra ett underlag för Uppsala kommun när det gäller att prioritera insatser och att planera inom kommunen. Kartläggningen bör hållas levande och uppdateras löpande för att se förändringar över tid och effekter av genomförda insatser.

Under 2017 fortsätter arbetet med att analysera resultaten i denna kartläggning och att sammanställa vilka insatser som nu görs i kommunen för att möta behov. Förslag på åtgärder och mått på god hälsa kommer att tas fram baserat på det insamlade underlaget.

Källhänvisningar i rapporten

- [1] Uppsala kommun, Mål och budget 2017-2019.
- [2] Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö, "Malmö väg mot en hållbar framtid – hälsa, välfärd och rättvisa", Malmö stad, Malmö 2013.
- [3] <https://www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/livsvillkor-och-levnadsvanor/folkhalsans-utveckling-malomraden/delaktighet-och-inflytande-i-samhallet/demokratisk-delaktighet/>
- [4] Nationella trygghetsundersökningen 2015, om utsatthet, otrygghet och förtroende. Brå. Rapport 2016:1
- [5] Folkhälsan i Sverige 2016 – Årlig rapportering, Folkhälsomyndigheten
- [6] Arbetsmarknadsläget i Uppsala län, mars 2016. Källa: Arbetsförmedlingen, analysavdelningen
- [7] Arbetsmarknadsdata, september 2016, Arbetsförmedlingen.
- [8] Kommunblad 2015, Skolverket.
- [9] Information om utbildning och arbetsmarknad, rapport 2016:1. SCB. Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2015.
- [10] Information om utbildning och arbetsmarknad, rapport 2016:1. SCB. Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2015.
- [11] Uppsala inte så akademiskt som vi tror, nyhet publicerad av TT 23 april 2016
- [12] SCB, http://www.scb.se/sv_/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/befolkningens-utbildning/utbildningsstatistik-arsbok/64475/64482/behallare-for-press/379597/
- [13] Sammanräknad förvärvsinkomst i åldern 20-64 år kommun (median), kr. SCB.
- [14] Uppföljning av ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsinsatser samt vuxenutbildning, arbetsmarknadsförvaltningen, september 2016, Uppsala kommun.
- [15] FN:s konvention om barnets rättigheter, SÖ 1990:20
- [16] Rapport Uppföljning av pedagogisk verksamhet 2015, Utbildningsförvaltningen, Uppsala kommun 2015.
- [17] <http://www.regionfakta.com/Uppsala-lan/Halsa-och-ohalsa/Medellivslangd/>
- [18] Psykisk hälsa. Regional analys. Kartläggning och analys av området psykisk hälsa i Region Uppsala, oktober 2016.
- [19] Rapport Statisticon, Nio nyanser av Uppsala – en socioekonomisk resa i fyra kvarter och två landsbygder.

Övrig litteratur och rapporter

- Nationella trygghetsundersökningen 2006-2015, regionala resultat. Brå.
- Befolkningsprognos för Uppsala kommun 2016-2050, Uppsala kommun.
- Befolkningsprognos för Uppsala kommun delområden 2016-2020, Uppsala kommun.
- Det handlar om jämlik hälsa – utgångspunkter för Kommissionens vidare arbete. Delbetänkande. SOU 2016:55.
- En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020. Regeringskansliet.
- Minska folkhälsoklyftan. Åtgärder för minskade skillnader i hälsa. Sveriges kommuner och landsting.
- Ojämlighet i hälsa – den skandinaviska erfarenheten. Rapport, kortversion. Köpenhamns universitet.
- Arbetsmarknadsutsikterna våren 2016 Uppsala län. Prognos för arbetsmarknaden 2016-2017. Arbetsförmedlingen.
- Regional utvecklingsstrategi, remissutgåva från regionförbundet Uppsala län.
- Tillit och tolerans – en skrift om det sociala kapitalets betydelse för platsens utveckling. Arena för tillväxt, 2015.
- Trygghetsbilder i Uppsala läns åtta kommuner gällande augusti 2011 – analys byggd på de boendes egna bedömningar. Rapport av Kjell Elefalk, Trygghet och Management AB, 2011.
- Uppsala Kommunfakta 2016.
- Välfärd inte för alla. Den ekonomiska familjepolitikens betydelse för barnfattigdomen i Sverige. Rapport, Rädda Barnen, 2011.
- Bergh, A, Nilsson T och Waldenström D: Blir vi sjuka av inkomstskillnader? En introduktion till sambanden mellan inkomst, ojämlikhet och hälsa. Studentlitteratur, 2012.
- Utgjörna hälsoskillnaderna inom en generation. Sammanfattning av slutrapporten, kommissionen för sociala beträffningsfaktorer för hälsa.

Bilaga 8 Bedömning av kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag

Bedömning av måluppfyllelse per mål

Förklaring till färgmarkeringarna:

- Mörkgrön färgmarkering betyder att nämnderna uppnått det de planerat (eller mer) för att bidra till inriktningsmålet.
- Ljusgrön färgmarkering betyder att nämnderna uppnått övervägande del av det de planerat för att bidra till inriktningsmålet.
- Gul färgmarkering betyder nämnderna uppnått delar av vad de planerat för att bidra till inriktningsmålet.
- Röd färgmarkering betyder att nämnderna inte uppnått det de planerat för att bidra till inriktningsmålet.

Förklaring till trendmarkeringarna som finns i samma ruta som färgmarkeringen:

- ↗ Positiv utveckling över tid.
- ↘ Negativ utveckling över tid.
- Stabil situation över tid.
- ~ Spretig utveckling över tid.
- () Utveckling över tid saknas eller kan inte bedömas.

Kommungemensamma mål

Uppsala kommun ger förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen.

Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, RÄN, SCN, SVO, UBN, ÄLN, ÖFN

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år.	Minska	22 (2016)	26	18	23	27
Skilnader i ohälsotal mellan områden bland Uppsalas invånare 16-64 år (K1=kvartil 1, M=median, K3=kvartil 3).	Minska	K1: 12,5 M: 19,2 K3: 27,9 (2015)	-	-	K1: 12,2 M: 18,8 K3: 27,2	-

Kommentar: Ohälsotal (genomsnittligt antal utbetalda dagar med bl.a. sjukpenning) har ökat med ett (1) sedan föregående år. Trenden är också ökande om man ser till de senaste tre åren. Kommunen ligger dock fortfarande lägre än genomsnittet i R9-kommunerna. Skillnaderna mellan män och kvinnor är stora där ohälsotal för kvinnor är större än för män. Skillnaderna i ohälsotal mellan områden i Uppsala är också stora. I den fjärdedel av Uppsalas områden som har högst ohälsotal, är ohälsotal minst mer än dubbelt så högt som i de områden som tillhör den fjärdedel som har lägst ohälsotal. Skillnaderna har också ökat det senaste året.

Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsboksluten rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Sex nämnder (arbetsmarknadsnämnden, idrotts- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen, kulturnämnden, styrelsen för vård och omsorg, äldreomsorgen) rapporterar att målet är uppnått. Ytterligare sex nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, räddningsnämnden, socialnämnden, överförmyndarnämnden) rapporterar att de uppnått målet till övervägande del. Två nämnder (miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått.

Nämnderna rapporterar om en rad vidtagna åtgärder, både internt arbete som ska bidra till målet på sikt och åtgärder som riktar sig mot boende i kommunen. Kommunstyrelsen har genomfört en kartläggning av skillnader i hälsoläge och levnadsvillkor vilken ska leda till förslag på åtgärder och mått på god hälsa. Styrelsen för vård och omsorg har ökat bemanningen inom vården och omsorgen av äldre och har då ökat trygghet och kvalitet för den enskilde brukaren. Utvecklingen av trygghetslarmen har också förbättrat säkerheten för brukarna. Kulturnämnden rapporterar att starten av bl.a. Uppsala kulturskola ger ökad tillgång till kultur för barn och unga vilket är en bidragande faktor för en god hälsa. Inom egenregiverksamheten Fritid Uppsala har barns och ungas möjlighet att utveckla sina intressen stärkts och nämnden har bidragit till att målgrupperna har fått en meningsfull och innehållsrik fritid. En del nämnder identifierar också utvecklingsbehov för kommande arbete. T.ex. har omsorgsnämnden utvecklat hälsofrämjande och förbyggande aktiviteter vid träffpunkterna som kan komma att bidra till ett hälsosamt liv för personer med funktionsnedsättning. Miljö- och hälsoskyddsnämnden rapporterar att den inte mättat med vissa åtgärder och ser inte heller att detta kommer prioriteras under 2017.

De enda nämnderna som inte arbetar mot målet är namngivningsnämnden och styrelsen för teknik och service som rapporterar att de inte har någon verksamhet inom området. Även om alla nämnder bidragit till målet blir bedömningen gul, mot bakgrund av de försämrade värdena i indikatorerna.

Barns och ungdomars delaktighet bidrar till att verksamheten anpassas till deras behov.

Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, NGN, OMN, PBN, SCN, STS, SVO, UBN, ÖFN

Inga kommunövergripande indikatorer har tagits fram, utan måluppfyllelse bedöms utifrån en sammanvägning av nämndernas återrapportering.

Kommentar: Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsboksluten rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan, utom kommunstyrelsen som då rapporterade att den behövde göra mer eller annorlunda enligt plan. Jämfört med 2015 är det betydligt fler nämnder som arbetar med frågan. Tre nämnder (kulturnämnden, socialnämnden, styrelsen för teknik och service) rapporterar att målet är uppnått. Tre nämnder (namngivningsnämnden, omsorgsnämnden, styrelsen för vård och omsorg) rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Åtta nämnder (arbetsmarknadsnämnden, gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, utbildningsnämnden, överförmyndarnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått.

Nämnderna rapporterar om olika åtgärder. Arbetsmarknadsnämnden har skapat team med uppdrag att skapa relationer till ungdomar inom ett av sina projekt. Gatu- och samhällsmiljönämnden har kontaktat förskolor som ligger i anslutning till parker som ska rustas upp för medverkan som idésprutor. Kulturnämnden kan bland annat visa att andelen ungdomar som upplever att de har möjlighet att utveckla sina intressen i fritidsverksamheten har ökat från 88 till 90 procent. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har bjudit in barn och ungdomar att delta i tillsyn på skolor men kommer fortsättningsvis att arbeta med riktad information istället. Namngivningsnämnden har samlat in namnförslag till två parker i Ulleråkerområdet från elever. Styrelsen för teknik och service inkluderar elever i måltidsarbetet genom matråd på kommunens skolor. Omsorgsnämnden har under året ingått i ett projekt med andra kommuner för att utveckla metoder för att barn och unga ska bli mer delaktiga i beslut som berör dem. Projektet kommer att fortsätta under 2017.

De enda nämnderna som inte arbetar mot målet är räddningsnämnden och äldreomsorgen.

Skilnader i levnadsvillkor för kommunens invånare jämnas ut.

Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, SCN, STS, SVO, UBN, ÄLN	
Inga kommunövergripande indikatorer har tagits fram, utan måluppfyllelse bedöms utifrån en sammanvägning av nämndernas återrapportering.	

Kommentar: Det finns inga kommunövergripande indikatorer för målet. Det finns dock en intressant indikator för målet om att kommunen ska ge förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen, som kan användas för även detta mål. Skillnaderna i ohälsotal mellan områden i Uppsala är stora. I den fjärdedel av Uppsalas områden som har högst ohälsotal, är ohälsotalest minst mer än dubbelt så högt som i de områden som tillhör den fjärdedel som har lägst ohälsotal. Skillnaderna har också ökat det senaste året. Detta kan vara en indikation på att skillnaderna i levnadsvillkor inte rör sig i önskvärd riktning.

Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsboksluten rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Fem nämnder (kommunstyrelsen, socialnämnden, styrelsen för teknik och service, styrelsen för vård och omsorg, äldre- och barnnämnden) rapporterar att målet är uppnått. Fem nämnder (arbetsmarknadsnämnden, idrotts- och fritidsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, omsorgsnämnden) rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Tre nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, plan- och byggnadsnämnden, utbildningsnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått.

Nämnderna rapporterar om olika åtgärder. Arbetsmarknadsnämnden prioriterar barnfamiljer i handläggningen. Kommunstyrelsen har genomfört jämställdhetsanalyser inom flera områden vilket bland annat lett till omprioriteringar av resurser inom exempelvis intervåghållning och föreningsstöd. Nämnden har också genomfört en första kartläggning av skillnader i hälsoläge och levnadsvillkor som ska leda till förslag på åtgärder och mått på god hälsa. Kulturnämnden har inlett arbetet med kulturell allemansrätt/kulturgaranti och startat Uppsala kulturskola. Nämnden har under året också infört fri entré till konstmuseer vilket lett till ökade besöksiffror både hos Uppsala konstmuseum och Bror Hjorths Hus. Uppsala konstmuseum ökade besöksantalet med 29 procent jämfört med föregående år. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har konstaterat skillnader ur hälsosynpunkt i bostäder i olika bostadsområden och kommer därför att utveckla hälsoskyddstillsynen. Omsorgsnämnden har med krav på kultur- och fritidsaktiviteter i samtliga förfrågningsunderlag och uppföljningar. Styrelsen för teknik och service tillhandahåller 279 platser för välfärdsanställning, daglig verksamhet och liknande vilket var en ökning med 8 procent jämfört med föregående år.

De nämnder som inte arbetar mot målet är namngivningsnämnden, räddningsnämnden och överförmyndarnämnden som rapporterar att de inte har någon verksamhet inom området.

Uppsala kommun möjliggör för ett utökat utbud av bostäder och arbetstillfällen.						
Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, NGN, OMN, PBN, RÄN, SCN, SVO						
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Antal påbörjade bostäder per 1000 invånare (genomsnitt senaste tre åren). (Uppgifterna för 2016 är preliminära, vilket brukar innebära att de är underskattade).	Öka	11,4 (2016)	-	-	8,5	-
Antal färdigställda bostäder per 1000 invånare (genomsnitt senaste tre åren). (Uppgifterna för 2016 är preliminära, vilket brukar innebära att de är underskattade).	Öka	5,5 (2016)	-	-	5,4	3,6
Förändring av antalet bostäder jämfört med föregående år per 1000 invånare.	Öka	10,3 (2015)	-	-	7,2	7
Andel hyresrätter i bostadsbeståndet.	Öka	36 (2015)	-	-	36	46
Antal bostäder i anvisad mark.	Öka	1637 (2016)	-	-	1333	-
Antal byggherrar.	Öka	62 (2016)	-	-	50	-
Sysselsatta på dagarbetsmarknaden 20-64 år, skillnad mot föregående år (antal).	Öka	2214 (2015)	1057	1157	1252	1229
Sysselsatta på dagarbetsmarknaden 20-64 år, skillnad mot föregående år (procent).	Öka	2,4 (2015)	2,2	2,6	1,4	2,0
Sysselsatta på dagarbetsmarknaden 16- år per 1000 invånare.	Öka	484 (2015)	490	479	479	493
Antal nystartade företag per 1000 invånare (16-64 år).	Öka	10,6 (2016)	-	-	9,4	9,5
Antal företag, skillnad mot föregående år.	Öka	-*	-	-	535	-*

* På grund av att Bolagsverket gjort en större registervårdande insats har antalet företag i officiell statistik drastiskt minskat 2016. Det går därför inte att använda indikatorn för att visa skillnader mellan 2016 och 2015.

Kommentar: Indikatorerna visar att bostadsbyggandet ökar i kommunen. Sysselsättningen ökar men trenden över tid är spretig. Antalet nystartade företag per 1000 invånare är stabilt i Uppsala medan genomsnittet i R9-kommunerna sjunker. Sammantaget kan sägas att inget värde drar iväg åt fel håll.

Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsbokslutet per augusti rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Fem nämnder (arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, namngivningsnämnden, styrelsen för vård och omsorg, utbildningsnämnden) rapporterar att målet är uppnått. Fyra nämnder (kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, räddningsnämnden, socialnämnden) rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Fyra nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, omsorgsnämnden, plan- och byggnadsnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått.

Nämnderna rapporterar om en rad genomförda åtgärder. En stor del av det utförda arbetet handlar om sådant som ska ge effekter på sikt, såsom planering. Kommunstyrelsen har under året anvisat mark för 1 637 lägenheter vilket överstiger målsättningen på 1 500 lägenheter och reviderat näringslivsprogrammet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har utvecklat samarbetet med plan- och byggnadsnämnden vilket gör att nämnden bättre kan bidra till effektiv stadsbyggnad så att staden kan växa på ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart sätt.

Styrelsen för teknik och service, äldre- och barnnämnden och överförmyndarnämnden har bedömt att de inte kan bidra till måluppfyllelse med motiveringen att målet inte ligger inom ansvarsområdet.

Uppsala kommun är i framkant i miljö- och klimatomställningen. Utsläppen av växthusgaser minskar totalt sett, miljömålen uppfylls och åtgärder vidtas för anpassning efter förändrat klimat.							
Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, RÄN, SCN, STS, SVO, UBN, ÄLN							
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. Snitt R9	
Överskridande normvärde partiklar PM10 (antal tillfällen, avser mätpunkt i centrala staden).	Minska	12 (2016)	-	-	16	-	
Överskridande normvärde kvävedioxid (antal tillfällen, avser mätpunkt i centrala staden).	Minska	1 (2016)	-	-	7	-	
Utsläpp av växthusgaser per invånare [ton CO2ekc/inv] (kommungeografiskt).	4,6	5,7 (2014)	-	-	6,4	-	
Utsläpp av växthusgaser från trafikarbete och arbetsmaskiner [ton CO2ekc/inv] (kommungeografiskt).	1,2	1,3 (2014)	-	-	1,6	-	
Energianvändning per yta (kWh/m2) (kommunorganisatoriskt).	Totalt	162			174		
	För lokaler	143			160		
	För bostäder	171 (2015)	-	-	187	-	
Total energianvändning för stationära ändamål (GWh) (kommunorganisatoriskt).	454	436 (2015)	-	-	457	-	
Andel använd förnybar energi – stationära ändamål exkl. VA-verksamhet, gatubelysning, markvärme (kommunorganisatoriskt).	100	64 (2015)	-	-	64	-	
Andel använd förnybar energi – egna fordon personbilar/lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt).	100	32 (2016)	-	-	23	-	
Solenergi – installerad effekt (MW). A. Kommungeografiskt. B. Kommunorganisatoriskt.	A: 30 B: -	A. 1,11 B. 1,08 (2016)	-	-	A: - B: 0,35	-	
Andel ekologiskt producerade livsmedel. A. I egen verksamhet. B. I kommunalt finansierad verksamhet i övrigt.	A: 100 B: 100	A. 35 B. i.u. (2016)	-	-	A: 21 B: -	A: 72*	
Nöjd-medborgar-index - Miljöarbete (Kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt).	Öka	57 (2016)	54	54	61	62	

* Bästa kommun (Vellinge)

Kommentar: I de fall indikatorerna har fastställda målvärden så gäller de för år 2020, undantaget ekologiskt producerade livsmedel där målvärdet gäller 2023. Utvecklingen för indikatorerna går åt rätt håll med undantag för nöjd-medborgar-index där värdet sjunker.

Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsboksluten rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Tre nämnder (socialnämnden, utbildningsnämnden, äldreomsorgsnämnden) rapporterar att målet är uppnått. Fem nämnder (arbetsmarknadsnämnden, kommunstyrelsen, kulturnämnden, räddningsnämnden, styrelsen för teknik och service) rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Sex nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, omsorgsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, styrelsen för vård och omsorg) rapporterar att målet är delvis uppnått.

Nämnderna rapporterar om flera genomförda åtgärder, till exempel fordonsomställning till miljöbilar, transporteffektivisering och energieffektivisering samt övergång till miljövänligare fordon och transporter, förtydligade miljökrav i upphandlingar, ökad andel inköp av ekologiska livsmedel och förbättrade metoder och material vid brandsläckning. Ett resultat är också att kommunens systematiska arbete med klimatanpassning rankas som nummer två i Sverige. Arbetsmarknadsnämnden rapporterar bland annat att Konsument Uppsalas arbetar för miljö- och klimatsmarta val. Idrotts- och fritidsnämnden har bytt ut kvicksilverlampor mot LED-belysning i två elljusspår. Kommunstyrelsen rapporterar att samarbetet mellan de 33 medlemmarna i Uppsala klimatprotokoll har utvecklats väl. Styrelsen för teknik och service har tagit fram en strategi och rutin för omställningen till fossilbränslefri fordonsflotta. Måltidsverksamheten har arbetat aktivt med att utveckla sina upphandlingar, utbilda och inspirera måltidspersonalen och öka andelen vegetariska rätter på menyerna.

De enda nämnderna som inte arbetar mot målet är namngivningsnämnden och överförmyndarnämnden som rapporterar att de inte har någon verksamhet inom området.

Uppsala kommun är attraktiv för nyetableringar och företag.							
Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, RÄN, UBN, ÄLN							
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9	
Antalet nystartade företag per 1000 invånare (16-64 år).	Öka	11,6 (2015)	-	-	11,8	10,1	
Sysselsatta på dagarbetsmarknaden 16- år i relation till nattbefolkning.	Öka	0,98 (2014)	1,02	0,94	0,98	1,03	
Här är bäst att bo. Tidningen fokus rankning av 290 kommuner, bästa resultat 1.	Topp 3	1 (2016)	-	-	2	-	
Antal företag, skillnad mot föregående år.	Öka	-*	-	-	535	-*	
Företagarnas uppfattning av kommunens service.	Öka	66 (2014)	-	-	-	68	

* På grund av att Bolagsverket gjort en större registervårdande insats har antalet företag i officiell statistik drastiskt minskat 2016. Det går därför inte att använda indikatorn

för att visa skillnader mellan 2016 och 2015.

Kommentar: Värdena på indikatorerna är stabila med små skillnader mot föregående år. Uppsalas värden är snarlika R9-kommunernas. Extra positivt är att Uppsala gick upp på första plats i undersökningen *Här är bäst att bo*.

Trots att det är ett kommungemensamt mål har fem nämnder bedömt att de inte kan bidra till måluppfyllelse med motiveringen att arbetet inte faller inom ansvarsområdet: namngivningsnämnden, socialnämnden, styrelsen för teknik och service, styrelsen för vård och omsorg och överförmyndarnämnden. Situationen var likadan vid delårsboks slutet. Bedömningen av måluppfyllelse blir därför gul då flera nämnder behöver förändra sina arbetssätt för att kunna bidra till måluppfyllelse. De fem nämnderna ansvarar alla för områden som är viktiga för att Uppsala kommun ska vara ett väl fungerande samhälle vilket är viktigt för attraktiviteten för nyetableringar och företag.

Övriga nämnder har bidragit till målet. Tre nämnder (kommunstyrelsen, kulturnämnden, omsorgsnämnden) rapporterar att målet är uppnått. Fem nämnder (arbetsmarknadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, räddningsnämnden, utbildningsnämnden, äldreomsorgsnämnden) rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Tre nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, plan- och byggnadsnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått.

Nämnderna rapporterar om en rad viktiga åtgärder. Arbetsmarknadsnämnden samverkar med och ger stöd till sociala företag, satsningar på subventionerade sommarjobb och en bred vuxenutbildning. Kommunstyrelsen har arbetet för att skapa förutsättningar för att företag ska utvecklas och etablera sig inom kunskapsintensiva tillväxtbranscher genom att samverka med bland annat näringsliv, akademi och företagsfrämjande aktörer. Ett reviderat näringslivsprogram underställs kommunfullmäktige för beslut i januari. Utbildningsnämnden bidrar till målet bland annat genom att i samarbete med Ung företagsamhet stimulera entreprenörskap i skolan.

Uppsala kommun ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner.						
Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, RÄN, SCN, SVO, UBN, ÄLN						
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Nettoinflyttning till landsbygden.	Öka	624 (2014)	-	-	36	-
Helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på - total.	Öka	61 (2016)	63	60	65	60
Helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på - boende i centralort.	Öka	62 (2016)	-	-	67	-
Helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på - boende i annan tätort.	Öka	64 (2016)	-	-	60	-
Helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på - boende utanför tätort.	Öka	57 (2016)	-	-	63	-
Helhetsbedömning av kommunens verksamheter - total.	Öka	54 (2016)	53	56	60	56
Helhetsbedömning av kommunens verksamheter - boende i centralort	Öka	54 (2016)	-	-	60	-
Helhetsbedömning av kommunens verksamheter - boende i annan tätort.	Öka	59 (2016)	-	-	61	-
Helhetsbedömning av kommunens verksamheter - boende utanför tätort.	Öka	52 (2016)	-	-	57	-
Antal boende per jobb på landsbygden.	Minska	3,5 (2014)	3,9	3,2	3,9	-
Andel andra upplåtelseformer än äganderätt på landsbygden.	Öka	15 (2015)	-	-	14	-
Andel av kommunens befolkning som har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.	Öka	82 (2015)	-	-	70	78
Andel arbetsställen i kommunen som har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.	Öka	72 (2015)	-	-	65	63

Kommentar: Helhetsbilden man får av indikatorerna är splittrad. Nettoinflyttningen till landsbygden har ökat med flera hundra personer jämfört med föregående år. Utvecklingen är dock spretig över tid. Helhetsbedömningen av kommunen som en plats att leva och bo på sjunker totalt, i centralorten och utanför tätort medan den stiger i kommunens mindre tätorter. Helhetsbedömningen av kommunens verksamheter sjunker i samtliga fall. Uppsala ligger i nivå med genomsnittet för R9-kommunerna. Värdena för antal boende per jobb på landsbygden och andel andra upplåtelseformer än äganderätt på landsbygden rör sig svagt i rätt riktning medan bredbandsutbyggnaden går starkare framåt.

Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsboks slutet rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Tre nämnder (arbetsmarknadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, äldreomsorgsnämnden) rapporterar att målet är uppnått. Fyra nämnder (kommunstyrelsen, kulturnämnden, omsorgsnämnden, styrelsen för vård och omsorg) rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Sex nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, räddningsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått.

Nämnderna rapporterar om en rad viktiga åtgärder. Kommunstyrelsen beslutade om landsbygdsprogrammet i december och det underställs kommunfullmäktige för beslut i januari 2017. Ett landsbygdsperspektiv har också arbetats in i den reviderade översiktsplanen som beslutades av kommunfullmäktige i december 2016. Räddningsnämnden har genomfört särskilda insatser för att sprida information om brandskydd på landsbygden. Rekrytering av räddningspersonal i beredskap blir dock allt svårare, vilket innebär utmaningar för nämnden.

De nämnder som inte arbetar mot målet är namngivningsnämnden, styrelsen för teknik och service och överförmyndarnämnden. Detta motiveras med att arbetet inte faller inom ansvarsområdet.

God service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag, ideell sektor samt kommuninvånare.							~
Nämnder som arbetat med målet: Samtliga nämnder							
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9	
Företagarnas uppfattning av kommunens service.	Öka	66 (2014)	-	-	-	68	
Medborgarnas helhetsuppfattning om kommunens verksamheter.	Öka	54 (2016)	53	56	60	56	
Företagarnas sammanfattade omdöme av företagsklimatet i kommunen, andel positiva svar.	Öka	32 (2016)	-	-	29	38	
Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet.	Öka	52 (2016)	49	56	54	54	
<i>Kommentar:</i> Andelen positiva svar på företagarnas sammanfattande omdöme av företagsklimatet har ökat med tre procentenheter även om Uppsala har en bit kvar för att nå upp till genomsnittet för R9-kommunerna. De två indikatorerna om medborgarnas uppfattning uppvisar sjunkande värden. Vid en jämförelse mot R9-kommunerna ligger Uppsala knappt under dessa kommuner.							
Alla nämnder har bidragit till målet. Vid delårsboksluten rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan, utom kommunstyrelsen i augusti och socialnämnden i april som då rapporterade att de behövde göra mer eller annorlunda enligt plan. Två nämnder (namngivningsnämnden, styrelsen för teknik och service) rapporterar att målet är uppnått. Sju nämnder (arbetsmarknadsnämnden, kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, styrelsen för vård och omsorg, utbildningsnämnden, äldreomsorgen) rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Sju nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, kulturnämnden, omsorgsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, räddningsnämnden, överförmyndarnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått.							
Nämnderna rapporterar om en rad vidtagna åtgärder. Arbetsmarknadsnämnden har under året koncentrerat arbetet mot ökad digitalisering. Kommunstyrelsen har utvecklat kommunens webbplats för att öka möjligheten för medborgare att vara delaktiga och påverka. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har arbetat med att korta väntetiderna hos lantmäterimyndigheten. Nämnden har också arbetat med att beskriva och informera om handläggningstider och handläggningsskeden inom flera myndighetsområden och har genomfört djupintervjuer med verksamhetsutövare i syfte att kunna utveckla tillsyn och service. Styrelsen för teknik och service lanserade i september appen Felanmälan Uppsala kommun och en webbtjänst som samlar flera av de befintliga felanmälningsformuläerna. Tjänsterna gör det enklare för medborgare att anmäla fel och lämna synpunkter till kommunen vilket visar sig i att antalet mottagna ärenden ökat. Även återkopplingen till medborgarna har förbättrats genom att medborgaren får meddelande om att ärendet har registrerats samt när ärendet avslutas.							
Det förebyggande arbetet och tidiga insatser utvecklas inom kommunens alla verksamheter.							➔
Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, MHN, OMN, PBN, RÄN, SCN, SVO, UBN, ÄLN							
Inga kommunövergripande indikatorer har tagits fram, utan måluppfyllelse bedöms utifrån en sammanvägning av nämndernas återrapportering.							
<i>Kommentar:</i> Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsboksluten rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Fyra nämnder (miljö- och hälsoskyddsnämnden, omsorgsnämnden, styrelsen för vård och omsorg, äldreomsorgen) rapporterar att målet är uppnått. Fyra nämnder (kommunstyrelsen, kulturnämnden, räddningsnämnden, socialnämnden) rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Fem nämnder (arbetsmarknadsnämnden, gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, utbildningsnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått.							
Nämnderna rapporterar om en rad vidtagna åtgärder. Arbetsmarknadsnämnden har under året genomfört en riktad satsning för elever på gymnasieskolans språkintruktionsprogram och en särskild satsning på gruppen asylsökande ungdomar utan arbetstillstånd. Som ett led i arbetet för en minskad brottslighet i Uppsala kommun har kommunstyrelsen beslutat att Uppsala kommun ska samverka med statliga myndigheter mot organiserad brottslighet. Omsorgsnämnden arbetar med en hälsofrämjande inriktning med bland annat stöd till idéburna organisationer och föreningar. Socialnämnden har vidtagit en mängd förebyggande och tidiga insatser, bland annat skolnärvaroprojekt och satsningar mot social oro.							
De enda nämnderna som inte arbetar mot målet är namngivningsnämnden, styrelsen för teknik och service och överförmyndarnämnden. Detta motiveras med att arbetet inte faller eller är möjligt inom ansvarsområdet.							
Tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer.							()
Nämnder som arbetat med målet: GSN, IFN, KS, OMN, PBN, ÄLN							
Inga kommunövergripande indikatorer har tagits fram, utan måluppfyllelse bedöms utifrån en sammanvägning av nämndernas återrapportering.							
<i>Kommentar:</i> Trots att det är ett kommungemensamt mål har tio nämnder bedömt att de inte kan bidra till måluppfyllelse med motiveringen att arbetet inte faller inom ansvarsområdet: arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, namngivningsnämnden, räddningsnämnden, socialnämnden, styrelsen för teknik och service, styrelsen för vård och omsorg, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden. Trots detta bedöms måluppfyllelsen som grön. Nämnderna kan svårigen bidra till måluppfyllelsen för målet givet sina ansvarsområden. Idrotts- och fritidsnämnden har dock påbörjat ett arbete mot målet under hösten. Nämnden rapporterade att den avstod från att bidra till måluppfyllelse vid delårsboksluten.							
Övriga nämnder har också bidragit till målet. Vid delårsboksluten rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan, utom kommunstyrelsen som i augusti då rapporterade att den behövde göra mer eller annorlunda enligt plan. Äldreomsorgen rapporterar att målet är uppnått. Kommunstyrelsen och omsorgsnämnden rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Tre nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, plan- och byggnadsnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått. Nämnderna rapporterar om en rad vidtagna åtgärder.							
IFN rapporterar att nämnden förser allt fler områden med platser där såväl unga som äldre kan mötas för fysisk aktivitet och rekreation vilket stärker förutsättningarna för bland annat äldre att bibehålla sin fysiska status. Kommunstyrelsen har tagit fram ett socialt konsekvensanalysverktyg för att bland annat få in tillgänglighetsperspektivet tidigt i planeringsprocessen. Nämnden har också vidtagit andra förberedande åtgärder i form av utbildning och informationsinsatser.							

Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet för kommunens medarbetare, samtidigt som delade turer motverkas i verksamheten.							↗
Nämnder som arbetat med målet: Samtliga nämnder utom NGN							
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9	
Andel tillsvidareanställda som arbetar heltid.	Öka	74 (2015)	71	80	73	78	
Övertids- och fyllnadstidstimmar omräknat till antal heltider.	Minska	181 (2016)	136	45	96	-	
Arbetad tid utförd av visstidsanställda timavlönade, kommun (andel).	Minska	8 (2015)	7	10	7	8	

Kommentar: Andelen tillsvidareanställda som arbetar heltid fortsätter den svagt ökande trenden och uppgår nu till 74 procent. Det är en större andel män än kvinnor som arbetar heltid och skillnaden har ökat något jämfört med april 2016. Uppsala ligger något under genomsnittet för R9-kommunerna. Även arbetad tid utförd av visstidsanställda fortsätter att öka svagt. Övertids- och fyllnadstidstimmar omräknat till antal heltider ökar drastiskt från 96 heltider 2015 till 181 heltider 2016. Det är framförallt kvinnor som står för ökningen. Kvinnor står för 136 av heltiderna medan män endast står för 45 stycken. Två av indikatorerna rör sig således i fel riktning.

Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsboksluten rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan, utom styrelsen för teknik och service och styrelsen för vård och omsorg som tidigare under året rapporterade att de behövde göra mer eller annorlunda enligt plan. Hela tio nämnder (arbetsmarknadsnämnden, gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, omsorgsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, räddningsnämnden, socialnämnden, styrelsen för vård och omsorg och överförmyndarnämnden) rapporterar att målet är uppnått. Äldrenämnden rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Tre nämnder (kulturnämnden, styrelsen för teknik och service och utbildningsnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått. Namngivningsnämnden bedömer att nämnden inte kan bidra till måluppfyllelse med motiveringen att gatu- och samhällsmiljönämnden är arbetsgivarnämnd för samtliga medarbetare på stadsbyggnadsförvaltningen.

Generellt sett erbjuds kommunens medarbetare heltid med möjlighet till deltid. Inom styrelsen för teknik och service, styrelsen för vård och omsorg och kulturnämnden är situationen delvis annorlunda. Styrelsen för teknik och service och kulturnämnden avvaktar med införande av heltid då kommunledningskonoret under slutet av 2016 beslutat att etablera ett program för införandet där kontoret kommer att ta en styrande och stödjande roll. Alla nämnder ska ha genomfört konvertering från deltidsanställning till heltidsanställning senast vid utgången av verksamhetsåret 2018, men en genomförandeplan är ännu inte beslutad. Styrelsen för vård och omsorg har under året erbjudit heltid vid nyanställningar och har vidtagit alla förberedelser som krävs för en konvertering till heltid för alla tillsvidareanställda från och med 1 januari 2017. Assistans utgör dock ett undantag, där konvertering sker vid ett senare tillfälle.

Uppsala kommun erbjuder attraktiva möjligheter och villkor som står sig väl i konkurrensen, jämfört med andra arbetsgivare.							~
Nämnder som arbetat med målet: Samtliga nämnder utom NGN							
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9	
Index över attraktiva arbetsvillkor.	Öka	106 (2015)	-	-	99	115*	
Avgångna tillsvidareanställda under året, kommun, andel.	Minska	10 (2015)	10	10	9	8	
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, procent.	Minska	6,2 (2015)	7	4,2	6,0	6,8	
Lönegap median kvinnor - median män anställda av kommunen, kr.	Minska	- 293 (2015)	-	-	- 555	12	
Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex.	Öka	76 (2016)	76	73	-	78	

* Median deltagande kommuner.

Kommentar: Index över attraktiva arbetsvillkor ökar från 99 till 106 men ligger fortfarande något under medianen för deltagande kommuner. Andelen avgångna tillsvidareanställda är stabil; den ökar med en procentenhet. Sjukfrånvaron fortsätter att öka om än mycket lite jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron för kvinnor är högre än sjukfrånvaron för män. Uppsala ligger dock under genomsnittet för R9-kommunerna. Lönegapet (median) har nästan halverats jämfört med föregående år. Fortfarande har Uppsala dock en lång väg att gå för att nå Gävles siffra på 12 kronors skillnad. Uppsala har nu siffror på hållbart medarbetarengagemang. Skillnaderna mellan kvinnor och män och gentemot genomsnittet för R9-kommunerna är små. Sammantaget ger indikatorerna en något splittrad bild.

Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsboksluten rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan, utom arbetsmarknadsnämnden, omsorgsnämnden och räddningsnämnden som då rapporterade att de behövde göra mer eller annorlunda enligt plan. Fem nämnder (arbetsmarknadsnämnden, kommunstyrelsen, socialnämnden, styrelsen för teknik och service och överförmyndarnämnden) rapporterar att målet är uppnått. Fyra nämnder (idrotts- och fritidsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och styrelsen för vård och omsorg) rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Sex nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, räddningsnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått. Namngivningsnämnden bedömer att nämnden inte kan bidra till måluppfyllelse med motiveringen att gatu- och samhällsmiljönämnden är arbetsgivarnämnd för samtliga medarbetare på stadsbyggnadsförvaltningen.

Omsorgsnämnden och räddningsnämnden uppger att det är svårt att attrahera och rekrytera vissa kompetenser. Sett till alla nämnder så varierar utmaningar i kompetensförsörjningen. Vissa har svårt att rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens, medan andra lyckas väl med kompetensförsörjningen. För de nämnder som har utmaningar krävs situationsanpassade åtgärder, baserat på en analys av den enskilda nämndens problematik att behålla kompetens. För kommunen som helhet är det en utmaning att etablera en optimal och attraktiv balans mellan krav, förutsättningar, möjligheter och resurser, vilket alla är delar av ett attraktivt arbetsgiveri.

Medarbetare har förutsättningar att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling. Utvecklingsvägar är kända och kommunicerade.						→
Nämnder som arbetat med målet: Samtliga nämnder utom NGN						
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Hållbart medarbetarengagemang (HME) avseende mål, utvärdering och förväntningar (styrningsindex).	Öka	75 (2016)	76	71	-	79
Antal medarbetare per chef.	Minska	35 (2016)	-	-	35	-

Kommentar: Uppsala har nu siffror på hållbart medarbetarengagemang, styrningsindex. Här finns skillnader mellan kvinnor och män där kvinnorna gett mer positiva svar i enkäten än männen. Uppsala ligger något under genomsnittet för R9-kommunen. Antalet medarbetare per chef är stabilt.

Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till målpuppfyllelsen. Vid delårsboksluten rapporterade också alla dessa nämnder att de bidrog till målpuppfyllelse enligt plan, utom arbetsmarknadsnämnden, kommunstyrelsen, och räddningsnämnden som då rapporterade att de behövde göra mer eller annorlunda enligt plan. Kommunstyrelsen och socialnämnden rapporterar att målet är uppnått. Sju nämnder (arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, omsorgsnämnden, räddningsnämnden, styrelsen för teknik och service och styrelsen för vård och omsorg) rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Sex nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, utbildningsnämnden, äldreomsorgen och överförmyndarnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått. Namngivningsnämnden bedömer att nämnden inte kan bidra till målpuppfyllelse med motiveringen att gatu- och samhällsmiljönämnden är arbetsgivaransvar för samtliga medarbetare på stadsbyggnadsförvaltningen.

De åtgärder nämnderna vidtagit omfattar i huvudsak att förbättra rutiner för återkoppling på den enskilde medarbetarens prestation och att öka möjligheterna för medarbetare att aktivt delta i verksamhetsutvecklingen. En fortsatt utmaning är att tydliggöra utvecklingsvägar, både på nämnd- och kommunövergripande nivå. Kommunstyrelsen som har ett övergripande arbetsgivaransvar har valt att förskjuta vissa åtgärder till våren 2017, med anledning av att en större omorganisation planerats till 1 januari 2017. De normativa åtgärder som kommunstyrelsen ansvarar för behöver matchas mot övriga förändringar av verksamhetsstyrningen som organisationsöversynen kommer innebära.

Uppsala kommun erbjuder fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning.						→
Nämnder som arbetat med målet: AMN, GSN, IFN, KS, KTN, OMN, PBN, SCN						
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf.*
Andel av maxpoäng enkäten om funktionshinderpolitiken och arbetsmarknad.	Öka	60 (2015)	-	-	60	50

* Jämförelsen är med genomsnittet för större städer.

Kommentar: Inga nya uppgifter finns för indikatorn sedan den förra årsredovisningen. Vid en jämförelse mot andra större städer har dock Uppsala bättre resultat och dessa har också förbättrats i förhållande till föregående år. Någon långsiktig trend finns ännu inte att tillgå då undersökningsmetoden är förhållandevis ny.

Trots att det är ett kommungemensamt mål bedömer nio nämnder att den inte kan bidra till målpuppfyllelse med motiveringen att arbetet inte faller inom ansvarsområdet. Räddningsnämnden har tillkommit till de åtta nämnder som rapporterade detta vid delårsboksluten: miljö- och hälsoskyddsnämnden, namngivningsnämnden, styrelsen för teknik och service, styrelsen för vård och omsorg, utbildningsnämnden, äldreomsorgen och överförmyndarnämnden. Dessutom rapporterar idrotts- och fritidsnämnden att målet inte är uppnått.

Övriga nämnder bidrar till målet. Arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden rapporterar att målet är uppnått. Omsorgsnämnden rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Fyra nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, kommunstyrelsen, kulturnämnden, plan- och byggnadsnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått. Gatu- och samhällsmiljönämnden kommenterar dock inte sin bedömning medan plan- och byggnadsnämnden och kulturnämnden rapporterar att de inte gjort några aktiva satsningar för att erbjuda människor med funktionsnedsättning arbete.

Arbetsmarknadsnämnden rapporterar att fem välfärdsjobb vikts för personer med funktionsnedsättning. Nämnden medverkar till personer med funktionsnedsättningen är en behovsgrupp som Arbetsmarknadsrådet kommer att fokusera specifikt på under 2017 för att utveckla stödet ytterligare så att fler personer får arbete eller meningsfull sysselsättning. Under året togs också ett samverkansavtal med Samhall och Arbetsförmedlingen fram för att långsiktigt stärka unga och vuxna med funktionsnedsättnings position på arbetsmarknaden. Omsorgsnämnden rapporterar att fler människor med funktionsnedsättning har fått arbete under 2016 än 2015. Inom daglig verksamhet har utförarna lyckats att matcha och stödja personer att få och behålla ett arbete. Resultatet är det bästa som har uppnåtts på minst fem år.

Kommunstyrelsen	
Kommunen underlättar för innovationer i den egna verksamheten och utgör testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer.	
Nämnder som arbetat med målet: KS	
Inga kommunövergripande indikatorer har tagits fram, utan målpuppfyllelse bedöms utifrån en samlad bedömning av kommunstyrelsens arbete med att utveckla organisationens förmåga till innovationer.	

Kommentar: Kommunstyrelsen rapporterar att nämnden nått målet i hög grad. Nämnden rapporterade också vid delårsboksluten att den bidrog till arbetet enligt plan. En innovationsstrategisk handlingsplan har tagits fram och ett projekt är snart avslutat. Samarbeten med Uppsala universitet bidrar till kommunens arbete med innovationer. Kommunen underlättar för innovationer i den egna verksamheten genom att ta fram en vision och genomföra strategiska aktiviteter samt utveckla former för det interna arbetet. Under året har 11 innovationsprojekt startats och ett avslutats. Jämfört med tidigare år är detta en högre aktivitet. Kommande projekt förläggs bland annat på arbetsmarknads- och äldreförvaltningen. Utöver detta har en grupp med samtliga aktörer i innovationsstödsystemet (Innovationsforum) bildats och en handlingsplan med nio prioriterade mål tagits fram.

Uppsala utvecklas som destination.						
Nämnder som arbetat med målet: KS						
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Kommersiella gästnätter (på hotell, vandrarhem, stugby och camping) i Uppsala kommun, ökning i procent per år.	4	5 (2015)	-	-	12,1	-
Plats i ICCA:s ranking över städer i Sverige där det arrangeras flest konferenser (med bl.a. minst 50 deltagare och en natts övernattnig).	3	3 (2015)	-	-	3	-

Kommentar: Uppsala behåller tredjeplatsen i ICCA:s ranking och antalet kommersiella gästnätter ökar med fem procent jämfört med förra året.

Kommunstyrelsen rapporterar att nämnden nått målet i hög grad. Nämnden rapporterade också vid delårsboksluten att den bidrog till arbetet enligt plan. För att vidareutveckla Uppsala kommuns arbete med att ta emot besök har Destination Uppsala presenterat ett förslag på hur en professionell besöksmottagningsfunktion kan se ut och organiseras. Denna funktion kommer införas under första halvåret 2017 i samarbete med berörda förvaltningar och bolag. Nya riktlinjer för mottagande av besök till Uppsala kommun tas fram under första halvåret 2017.

Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende flyktingmottagande och särskilt avseende ensamkommande barn.						
Nämnder som arbetat med målet: AMN, KS, KTN, SCN, UBN						~
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Andel av planerade anvisningsbara platser för nyanlända flyktingar, som är behov av hjälp med sin bosättning, som kommer till stånd.	Öka	100 (2016)	-	-	0	-
Anvisade ensamkommande barn, antal per 1000 invånare.	Öka	0,2 (2016)	-	-	0,37	0,21
Antal dagar från ankomst tills dess nyanlända barn och ungdomar går i skolan.	Minska	-	-	-	-	-
Antal mottagna i flyktingmottagande under året/1 000 invånare.	Öka	6,1 (2016)	4,7	7,6	3,8	7,3

Kommentar: Andel planerade anvisningsbara platser för flyktingar som kommer till stånd är en ny indikator. Förra året var andelen 0 procent. Antalet anvisade ensamkommande barn har sjunkit från 0,37 till 0,2 jämfört med förra året, medan antal mottagna i flyktingmottagande ökat från 3,8 till 6,1. Uppsala ligger dock under genomsnittet för R9-kommunerna. Indikatoren, antal dagar från ankomst tills dess nyanlända barn och ungdomar går i skolan, fungerar inte. Inga värden kan tas fram. Däremot finns uppgifter för, antal dagar från inskrivning på mottagningsenheten till skolplacering för nyanländ. Värden för 2016 är då för grundskola 70 dagar och gymnasieskola 43 dagar. Till saken hör dock att antagningsenheten, när den öppnade sin verksamhet i februari 2016, tappade en del historik. Den genomsnittliga väntetiden på skola under 2016 är därför egentligen betydligt längre.

Kommunstyrelsen, kulturnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden rapporterar alla att målet är uppnått. Kommunstyrelsen inrättade i början av året en temporär enhet med ansvar för flyktingsamordning. Under året har flera samordnade processer etablerats mellan berörda förvaltningar och samarbetet med det civila samhället har stärkts. Kulturnämnden har genomfört åtgärder för att öka inkluderingen av nyanlända i Sverige och skapa meningsfulla aktiviteter för alla åldrar. Alla verksamheter arbetar aktivt med att utveckla metoder och aktiviteter för att ta emot flyktingar i alla åldrar. Nämnden har under året genomfört en rad riktade satsningar för målgruppen ensamkommande flyktingbarn och ungdomar. Bibliotek Uppsala arbetar uppsökande gentemot asylboenden för att informera om och underlätta användningen av bibliotek. Arbetsmarknadsnämnden rapporterar att den delvis nått målet. Nämnden har startat svenska för invandrare med yrkesinriktning mot vård och omsorg. Nämnden utvecklar också svenska för invandrare för att ge brukarna de bästa verktygen att kunna kombinera studier med praktik och arbetsmarknadsinsatser.

Vid delårsboksluten rapporterade också alla nämnderna att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan, utom arbetsmarknadsnämnden som i augusti rapporterade att den behövde göra mer eller annorlunda enligt plan.

Stadsbyggnad

Uppsalas grönområden och parker håller hög kvalitet och finns nära Uppsalaborna.						
Nämnder som arbetat med målet: GSN, IFN, MHN, NGN, PBN						→
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Medborgarnas uppfattning om tillgången på parker, grönområden och natur (skala 1-10).	Öka	7,5 (2016)	7,6	7,4	7,4	7,7

Kommentar: Värdet på indikatorn ligger stabilt över tid, kring 7,5 och kvinnorna är något mer nöjda än männen. Uppsala ligger knappt under genomsnittet för R9-kommunerna.

Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsboksluten rapporterade också alla att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Namngivningsnämnden rapporterar att målet är uppnått och miljö- och hälsoskyddsnämnden att målet är uppnått i hög grad. Övriga tre nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden och plan- och byggnadsnämnden) rapporterar att målet är delvis uppnått. Åtgärder som nämnderna vidtagit under året är till exempel naturreservatsbildning och namngivning av parker samt att frågan hanteras i samband med lokalförslöjningsplanering och undersökning av fritidsvanor.

Räddningsnämnden bedömer att nämnden inte kan bidra till måluppfyllelse med motiveringen att nämnden inte har någon verksamhet inom ansvarsområdet.

Uppsala har väl fungerande kommunikationer och infrastruktur som främjar hållbara transporter.						
Nämnder som arbetat med målet: GSN, IFN, NGN, PBN						
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Medborgarnas uppfattning om möjligheten att använda kollektivtrafiken för resor, medelbetyg 1-10.	Öka	6,6 (2016)	6,7	6,5	6,9	6,8
Andel av det motoriserade resandet som invånare i Uppsala kommun gör med kollektivtrafik.	Öka	32 (2016)	40	25	31	-
Tillgången på gång- och cykelvägar, medelbetyg 1-10.	Öka	7 (2016)	7,1	7	7,2	7,1
Medborgarnas uppfattning om gång- och cykelvägar.	Öka	59 (2016)	57	61	59	58
Medborgarnas uppfattning om gator och vägar.	Öka	58 (2016)	56	60	58	55
Andel använd förnybar energi – egna fordon personbilar/lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt).	100	32 (2016)	-	-	23	-

Kommentar: Värdena på indikatorerna är stabila eller ökande förutom medborgarnas uppfattning om möjligheten att använda kollektivtrafiken för resor som spretar något. Uppsalas värden ligger i nivå med genomsnittet för R9-kommunerna. Andelen använd förnybar energi har ökat med nio procentenheter jämfört med föregående år. Fortfarande återstår dock ett stort arbete för att nå målet om 100 procent år 2020. En skillnad som är värd att lyfta fram är, att den andel av det motoriserade resandet som kvinnor i Uppsala kommun gör med kollektivtrafik uppgår till 40 procent, jämfört med männens 25 procent.

Alla nämnder som arbetat med målet har bidragit till måluppfyllelsen. Vid delårsboksleden rapporterade också alla att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Namngivningsnämnden rapporterar att målet är uppnått medan övriga tre nämnder rapporterar att målet är delvis uppnått. Gatu- och samhällsmiljönämnden har påbörjat flera projekt som leder till måluppfyllelse, till exempel framkomlighetsåtgärder och planerar ytterligare sådana. I alla fördjupade översiktsplaner och planprogram är en av utgångspunkterna närhet till kollektivtrafik. Möjligheten att ta sig till och från anläggningar eller andra platser där den fria tiden spenderas är en viktig aspekt.

Räddningsnämndens mål och uppdrag återfinns till stora delar i handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst som beslutats av nämndens tre kommunfullmäktige.						()
Nämnder som arbetat med målet: RÅN						
Inga kommunövergripande indikatorer har tagits fram, utan måluppfyllelse bedöms utifrån uppföljning av handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst.						

Kommentar: De mål som räddningsnämnden arbetar mot i handlingsprogrammet är:

- Bryta olycksförlopp i ett så tidigt skede som möjligt genom att tillgängligheten till och effektiviteten av räddningsinsatser ska förbättras.
- Stärka den enskildes förmåga till riskmedvetet beteende och kunskap att handla vid bränder och olyckor genom information, rådgivning och utbildning.
- Stärka förmågan till krisberedskap.
- Stärka skyddet mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd genom lokala aktörer.
- Utveckla förmågan att förebygga och hantera bränder och olyckor.
- Utveckla samarbeten med andra samhällsaktörer för att minska antalet och effekterna av bränder och andra olyckor.
- Verka för att riskhänsyn tas i samhällsplaneringen.
- Återuppta planering för civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap.

Räddningsnämnden rapporterar att den i hög grad uppnått målen om att stärka den enskildes förmåga till riskmedvetet beteende och att utveckla samarbeten med andra samhällsaktörer. Nämnden når delvis upp till målen om att stärka förmågan till krisberedskap, skyddet mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd, utveckla förmågan att förebygga och hantera bränder och olyckor, verka för att riskhänsyn tas i samhällsplaneringen och att återuppta planering för civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap. Åtgärder som nämnden vidtagit innefattar bl.a. utbildning, rådgivning och information samt upprättandet av en krishanteringsplan.

Nämnden når dock inte upp till målet om att bryta olycksförlopp i ett så tidigt skede som möjligt, där man behöver genomföra en djupare analys för fortsatt arbete för att minska tiderna. Vid delårsboksleden rapporterade nämnden att den behövde göra mer eller annorlunda jämfört med plan, för att kunna bidra till måluppfyllelse för tre av målen.

Utbildning och arbete						
Utbildningsresultaten ska förbättras.						
Nämnder som arbetat med målet: AMN, UBN						
Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Andel elever med behörighet till yrkesprogram i gymnasieskolan efter avslutad grundskola.	Öka	92 (2016)	92	91	91	86
Andel elever med behörighet till naturvetar- och teknikprogrammet i gymnasieskolan efter avslutad grundskola.	Öka	88 (2016)	90	87	88	82
Genomsnittligt meritvärde för flickor och pojkar i grundskolans åk 9 (17 ämnen).	Öka	241 (2016)	255	228	227	227
Andel gymnasieelever med examen inom tre år.	Öka	66 (2016)	69	64	65	64
Andel gymnasieelever med grundläggande behörighet till universitet och högskola, högskoleförberedande program.	Öka	92 (2016)	-	-	92	91

Andel grundskoleelever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i åk 9.	Öka	82 (2016)	85	80	83	76
Andel förskolor som utvecklat barnens förmågor och intressen inom språk, matematik, teknik och naturvetenskap som beskrivs i läroplanen.	Öka	86 (2016)	-	-	-	-
Grundläggande kurser vuxenutbildning, andel godkända.	Öka	80 (2016)	83	76	84	-
Gymnasiala teoretiska kurser vuxenutbildning, andel godkända.	Öka	78 (2016)	80	75	77	-
Yrkesutbildningar vuxenutbildning, andel godkända.	Öka	89 (2016)	90	88	88	-

Kommentar: Det genomsnittliga meritvärdet i grundskolans årskurs 9 fortsätter att stiga men skillnaderna mellan könen är fortsatt stora. Uppsala ligger högt över genomsnittet i R9-kommunerna. Andelen godkända i grundläggande kurser inom vuxenutbildningen sjunker dock något jämfört med föregående år. Övriga indikatorer ligger kvar på liknande nivåer som 2015 men över tid så är trenden positiv inom grund- och gymnasieskolan och negativ inom vuxenutbildningen. Indikatorn om andel förskolor som utvecklat barnens förmågor och intressen enligt läroplanen är ny för året.

Arbetsmarknadsnämnden rapporterar att målet är delvis uppnått och utbildningsnämnden att målet är uppnått i hög grad. Vid delårsboks slutet rapporterade båda nämnderna att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Arbetsmarknadsnämnden har arbetat med insatser för att nå studerande med information om utbildning och vägledning. Ett syfte med uppsökande verksamhet är att få fler elever att börja studera och därmed förbättra utbildningsresultaten i kommunen i stort.

Segregationen ska minska.

Nämnder som arbetat med målet: AMN, UBN

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Andel gymnasieelever som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter avslutad gymnasieutbildning.	Öka	72 (2014)	74	70	71	68
Skillnad mellan områden i Uppsala kommun avseende andel hushåll som har ekonomiskt bistånd (K1=kvartil 1, M=median, K3= kvartil 3).	Minska	K1: 0,8 M: 1,8 K3: 3,5 (2015)	-	-	K1: 0,7 M: 1,7 K3: 3,3	-
Skillnad mellan områden i Uppsala kommun avseende andel arbetslösa (K1=kvartil 1, M=median, K3= kvartil 3).	Minska	K1: 2,0 M: 2,9 K3: 4,7 (2015)	-	-	K1: 1,9 M: 2,9 K3: 4,4	-

Kommentar: För indikatorn om andel gymnasieelever som är etablerade på arbetsmarknaden finns inga uppgifter efter 2014. Indikatorn kan därför inte användas för bedömningen av måluppfyllelse för 2016. Det finns klara skillnader mellan olika områden i kommunen avseende andel hushåll som har ekonomiskt bistånd och andel arbetslösa. Andelen hushåll med ekonomiskt bistånd i de områden där flest hushåll har ekonomiskt bistånd är mer än fyra gånger högre än i de områden som har lägst andel hushåll med ekonomiskt bistånd. Andelen arbetslösa är mer än dubbelt så stor i de områden som har flest arbetslösa som i de områden som har minst andel arbetslösa. Skillnaderna mellan områdena ökar också jämfört med föregående år.

Både arbetsmarknads- och utbildningsnämnden rapporterar att de delvis uppnått målet. Vid delårsboks slutet rapporterade båda nämnderna att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Arbetsmarknadsnämnden ser över var man ska fokusera på att förvärva eller starta nya projekt för bostäder för nyanlända, för att motverka att kommunen i sitt mottagande bidrar till att ytterligare öka klyftorna mellan olika områden i staden och ge ökade förutsättningar för bättre integration från start. Utbildningsnämnden placerar nyanlända elever i grundskolan utifrån en medveten strategi att skapa en blandad elevsammansättning i flera skolor. Utbildningsnämnden satsar på kompetensutveckling på i gymnasieskolan för att öka kunskaperna om mottagandet av nyanlända.

Uppsalaborna i arbetsför ålder har egen försörjning.

Nämnder som arbetat med målet: AMN

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Antal hushåll som fått ekonomiskt bistånd per 1000 invånare.	Minska	24 (2015)	-	-	24	32
Andel till arbete eller studier vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet.	Öka	44 (2015)	45	43	47	31
Andel ungdomar som haft feriejobb eller praktik via kommunen, av det totala antalet ungdomar 14-18 år.	Öka	19 (2015)	19	18	18	15

Kommentar: Antalet hushåll som fått ekonomiskt bistånd är stabilt jämfört med 2015 men om man bortser från ett ökat antal nyanlända i kommunen så har antalet personer med ekonomiskt bistånd minskat jämfört med 2015. Andelen som gått vidare till arbete eller studier efter deltagande i kommunens arbetsmarknadsverksamhet har minskat något sedan förra året. Andelen ungdomar som haft feriejobb eller praktik via kommunen fortsätter att öka svagt. Skillnaderna mellan könen är små och Uppsala ligger betydligt bättre till en genomsnittet i R9-kommunerna.

Arbetsmarknadsnämnden rapporterar att målet är uppnått och redovisar om en rad olika åtgärder. Vid delårsboks slutet rapporterade nämnden att den skulle kunna bidra till måluppfyllelse, men behövde göra mer eller annorlunda jämfört med plan. Förra året rapporterade nämnden att man inte nått målet. Nämnden har gett ungdomar utanför studier och arbete möjligheten till åtgärder. Flexibla lösningar vad avser till exempel studie- och yrkesvägledning, antagning, mottagande på skolor samt framtagande av arbetsplatser har arbetats fram och förbättrats. Sedan november finns möjlighet att kombinera svenska för invandrare med yrkessvenska för legitimerade yrkesgrupper inom vården.

Personer med långvarigt biståndsmottagande erbjuds aktivt stöd, utbildningsinsatser eller arbetsmarknadsanställning för att nå egen försörjning.						~
Nämnder som arbetat med målet: AMN						

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel.	Minska	41 (2015)	45	37	40	42
Barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av alla barn i kommunen.	Minska	2,7 (2015)	-	-	2,6	4
Andel av biståndstagare med långvarigt behov av försörjningsstöd som deltagit i kommunens arbetsmarknadsverksamhet.	Öka	76 (2016)	76	76	62	-

Kommentar: Andelen vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd och andelen barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd är stabilt jämfört med föregående år. Skillnaden mellan kvinnor och män avseende ekonomiskt bistånd är betydande. Uppsala ligger något lägre än genomsnittet för R9-kommunerna avseende andelen barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd. Andelen biståndstagare som deltagit i kommunens arbetsmarknadsverksamhet har ökat med 14 procentenheter jämfört med föregående år.

Arbetsmarknadsnämnden rapporterar att den delvis uppnått målet och att personer som har långvarigt ekonomiskt bistånd på grund av ohälsa ökar liksom antalet hushåll med långvarigt och mycket långvarigt ekonomiskt bistånd. Skillnaderna mot indikatorerna förklaras av en eftersläpning i den nationella statistiken och av att arbetsmarknadsnämnden tittar på andra grupper. Vid delårsboks slutet rapporterade nämnden att den skulle kunna bidra till målpuppfyllelse, men behövde göra mer eller annorlunda jämfört med plan.

Alla barn och unga garanteras en trygg och lärande miljö och elever med behov av stöd ges möjlighet till tidiga insatser.						→
Nämnder som arbetat med målet: UBN						

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Andel elever som känner sig trygga i skolan, grundskolans åk 5.	Öka	92 (2016)	91	92	93	92
Andel elever som känner sig trygga i skolan, grundskolans åk 8.	Öka	91 (2016)	90	91	91	89
Andel elever som känner sig trygga i skolan, gymnasieskolans år 2.	Öka	93 (2016)	92	94	94	-
Andel föräldrar som är trygga när deras barn vistas i förskolan.	Öka	97 (2016)	97	97	97	-
Medelvärde för andel positiva svar på samtliga frågor i föräldraenkäten.	Öka	87 (2016)	87	86	86	-
Elevers uppfattning om undervisningens kvalitet, (index 0-100), grundskolans åk 5.	Öka	84 (2016)	85	84	86	-
Elevers uppfattning om undervisningens kvalitet, (index 0-100), grundskolans åk 8.	Öka	73 (2016)	73	73	72	-
Elevers uppfattning om undervisningens kvalitet, (index 0-100), gymnasieskolans år 2.	Öka	73 (2016)	74	72	76	-
Andel elever som har nått kravnivån för samtliga delprov i de nationella proven i åk 3.	Öka	76 (2016)	79	73	74	70

Kommentar: Värdena på indikatorerna ligger kvar på samma nivåer som föregående år och skillnaderna mellan könen är små. Ett undantag är andelen elever som har nått kravnivån för delproven i de nationella proven i årskurs 3 där skillnaderna mellan könen är större. Här ligger Uppsala också högre än genomsnittet i R9-kommunerna.

Utbildningsnämnden rapporterar att den delvis uppnått målet. Med stöd av statsbidrag har personaltätheten ökat i förskolan och i lågstadiet. Nämnden rapporterade också vid delårsboks slutet att den bidrog till målpuppfyllelse enligt plan.

Barns och ungdomars delaktighet bidrar till att skolan anpassas till deras behov.						→
Nämnder som arbetat med målet: UBN						

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Andel elever som upplever att de är med och bestämmer hur de ska arbeta med olika skoluppgifter, åk 5.	Öka	79 (2016)	80	78	82	-
Andel elever som upplever att de är med och bestämmer hur de ska arbeta med olika skoluppgifter, åk 8.	Öka	60 (2016)	62	59	62	-
Andel elever som upplever att lärarna tar hänsyn till deras åsikter, åk 5.	Öka	88 (2016)	87	88	89	86
Andel elever som upplever att lärarna tar hänsyn till deras åsikter, åk 8.	Öka	75 (2016)	78	72	74	71

Kommentar: Andelen elever som upplever att de är med och bestämmer hur de ska arbeta med olika skoluppgifter sjunker något jämfört med föregående år. Skillnaderna mellan könen är små. Andel elever som upplever att lärarna tar hänsyn till deras åsikter ligger kvar på samma nivåer som föregående. Här finns dock skillnader mellan könen i årskurs 8 där färre pojkar upplever detta. Andelen i Uppsala är något högre än genomsnittet för R9-kommunerna.

Utbildningsnämnden rapporterar att den delvis uppnått målet. Nämndens åtgärder är i stort genomförda enligt plan. På gruppnivå går det inte att se något samband mellan höga studieresultat och uppfattad möjlighet att påverka. Ytterligare analys behövs för att bedöma om delaktigheten har olika betydelse för olika elevgrupper. Nämnden rapporterade också vid delårsboksluten att den bidrog till måluppfyllelse enligt plan.

Fritidshemmen ska uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning genom att stimulera deras utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation i en trygg miljö.

Nämnder som arbetat med målet: UBN

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Elevernas uppfattning om fritidshemmets kvalitet (index 0-100).	Öka	83 (2016)	84	82	84	-

Kommentar: Elevernas uppfattning om fritidshemmets kvalitet är liggar kvar på samma nivå som föregående år och skillnaderna mellan könen är små. Skillnaderna mellan de fritidshem som har bäst respektive sämst resultat är dock fortsatt stora.

Utbildningsnämnden rapporterar att den delvis uppnått målet. Verksamheten i fritidshemmen har under året förändrats och anpassats till krav i skollagen. Nämnden rapporterade också vid delårsboksluten att den bidrog till måluppfyllelse enligt plan.

Ökad likvärdighet ska uppnås genom att lägstaniån för elevernas kunskapsresultat i Uppsalas skolor höjs.

Nämnder som arbetat med målet: UBN

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Andel skolor oavsett huvudman i Uppsala, där under 80 procent av eleverna i åk 9 har uppnått målen i alla ämnen.	Minska	30 (2016)	-	-	33	-

Kommentar: Andelen skolor där under 80 procent av eleverna i årskurs 9 har uppnått målen i alla ämnen, har minskat något jämfört med föregående år och uppgår nu till 30 procent (8 stycken skolor). Trenden är också minskande över tid.

Utbildningsnämnden rapporterar att den delvis uppnått målet och att fortsatt arbete behövs för att minska skillnaden mellan elevgrupper och skolor. Nämnden rapporterade också vid delårsboksluten att den bidrog till måluppfyllelse enligt plan.

Vård och omsorg

Inflytande och delaktighet inom välfärden ökar för Uppsalaborna.

Nämnder som arbetat med målet: OMN, SCN, ÄLN

Inga kommunövergripande indikatorer har tagits fram, utan måluppfyllelse bedöms utifrån en sammanvägning av nämndernas återrapportering.

Kommentar: Omsorgsnämnden och socialnämnden rapporterar att målet är uppnått medan äldreomsorgen rapporterar att målet är uppnått i hög grad. Vid delårsboksluten rapporterade också nämnderna att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan, utom äldreomsorgen som i augusti rapporterade att den behövde göra mer eller annorlunda enligt plan.

Omsorgsnämnden har startat ett LSS-råd och hållit medborgardialoger för att ta tillvara på medborgarnas engagemang. Socialnämnden har tagit fram en aktivitetsplan för romsk inkludering. Nämnden har också deltagit i SKL:s nationella brukarundersökning i höst. Äldreomsorgen har arbetat med HBTQ-certifiering på boenden. Överförmyndarnämnden bedömer att nämnden inte kan bidra till måluppfyllelse med motiveringen att nämnden inte har någon verksamhet inom ansvarsområdet. Även överförmyndarnämnden har dock brukare som bör kunna vara delaktiga i och ha inflytande över den insats de har rätt till.

Väntetid till särskilda boenden ska minska

Nämnder som arbetat med målet: ÄLN

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Genomsnittlig väntetid till särskilt boende, medelvärde.	Minska	48 (2016)	48	48	82	56

Kommentar: Den genomsnittliga väntetiden till särskilda boenden har minskat med 48 dagar från 96 till 48 dagar sedan föregående år. Uppsala ligger numera också betydligt under genomsnittet för R9-kommunerna. Äldreomsorgen rapporterar att nämnden uppnått målet. Resultatet är en effekt av en utbyggnad av lägenheter i vård- och omsorgsboenden under 2016. Nämnden rapporterade också vid delårsboksluten att den bidrog till måluppfyllelse enligt plan.

Ökat inflytande för brukarna inom äldreomsorgen

Nämnder som arbetat med målet: ÄLN

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel.	Öka	87 (2016)	87	87	86	87
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel.	Öka	75 (2016)	76	74	74	78
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - möjlighet påverka tider, andel.	Öka	61 (2016)	61	61	59	63

Kommentar: Värdet på indikatorerna är stabilt över tid. Jämfört med förra året har de ökat med en eller två procentenheter. Skillnaderna mellan könen är små. Uppsala ligger lika eller strax under och genomsnittet för R9-kommunerna.

Äldrenämnden rapporterar att den delvis uppnått målet och behöver fortsätta arbetet. Under 2017 genomför nämnden översyner av förfrågningsunderlagen för boende och hemvård och en kartläggning av språkbakgrunder. Nämnden rapporterade vid delårsboksluten att den bidrog till arbetet enligt plan.

Andelen äldre som är nöjda med maten ska öka

Nämnder som arbetat med målet: ÄLN

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Andelen personer på vård- och omsorgsboenden som upplever att maten smakar ganska bra/mycket bra.	Öka	73 (2016)	74	73	73	75
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - måltidsmiljö, andel.	Öka	67 (2016)	66	69	65	69

Kommentar: Värdet på indikatorerna är stabilt över tid. Jämfört med förra året har brukarbedömningen av måltidsmiljön ökat med två procentenheter. Männen är något mer nöjda än kvinnorna. Uppsala ligger strax under och genomsnittet för R9-kommunerna.

Äldrenämnden rapporterar att den uppnått målet i hög grad och att den egna individuppföljningen indikerar ökad nöjdhet. Nämnden rapporterade också vid delårsboksluten att den bidrog till arbetet enligt plan.

Kultur, idrott och fritid

Uppsalas evenemang bidrar till att stärka Uppsalas attraktivitet för medborgare och besöksnäringen

Nämnder som arbetat med målet: GSN, IFN, KTN

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Medborgarnas uppfattning om tillgången till kulturevenemang, skala 1-10.	Öka	6,9 (2016)	7,1	6,7	7,2	6,9
Medborgarnas uppfattning om tillgången till idrottsevenemang, skala 1-10.	Öka	6,7 (2016)	6,9	6,5	6,6	7,2

Kommentar: Båda indikatorerna uppvisar endast mycket små förändringar. Medborgarnas uppfattning om kulturevenemang minskar med 0,3 enheter och uppfattningen om idrottsevenemang ökar med 0,1 enhet. Kvinnorna är något mer nöjda än männen i båda fallen. Uppsala ligger lägre än genomsnittet för R9-kommunerna avseende idrottsevenemang och lika avseende kulturevenemang.

Kulturnämnden rapporterar att den uppnått målet. Nämnden har tagit aktiv del i arbetet med att stärka Uppsalas kultur- och fritidsutbud inom det finska förvaltningsområdet. Nämnden har också stött en mängd större och mindre evenemang. Gatu- och samhällsmiljönämnden och idrotts- och fritidsnämnden rapporterar att målet är delvis uppnått. Idrotts- och fritidsnämnden skapar anläggningar som kan användas för evenemang främst inom idrotten men även som plats för annan upplevelse. Nämnderna rapporterade också vid delårsboksluten att de bidrog till arbetet enligt plan.

Plan- och byggnadsnämnden bedömer att nämnden inte kan bidra till måluppfyllelse.

Uppsala kommuns utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter är jämställt och tillgängligt för alla

Nämnder som arbetat med målet: GSN, IFN, KTN

Indikator	Mål	Utfall totalt	Utfall ♀	Utfall ♂	Föreg. år	Jämf. snitt R9
Medborgarnas uppfattning om idrotts- och motionsanläggningar.	Öka	62 (2016)	61	63	63	63
Medborgarnas uppfattning om fritidsmöjligheter.	Öka	66 (2016)	69	64	67	68
Medborgarnas uppfattning om möjligheterna att kunna utöva fritidsintressen t.ex. sport, kultur, friluftsliv, föreningsliv.	Öka	7,4 (2016)	7,6	7	7,4	7,6
Andel ungdomar som upplever att de har möjlighet att utveckla sina intressen i fritidsverksamheten.	Öka	90 (2016)	90	91	88	-
Andel barn som upplever att de har möjlighet att utveckla sina intressen på fritidsklubben.	Öka	94 (2016)	93	95	89	-
Medborgarnas uppfattning om bibliotek.	Öka	76 (2016)	79	73	78	75
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 invånare.	Öka	264 (2015)	-	-	271	260
Andel elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år.	Öka	16 (2015)	-	-	16	16

Kommentar: Värdet på de allra flesta indikatorerna är stabilt över tid. Andelen barn som upplever att de har möjlighet att utveckla sina intressen på fritidsklubben ökar dock med fem procentenheter. De aktiva låntagarna i kommunala bibliotek fortsätter att minska, sju stycken per 1000 invånare från föregående år. Kvinnorna är mer nöjda med fritidsmöjligheterna och biblioteken. Uppsala ligger i nivå med genomsnittet i R9-kommunerna.

Idrotts- och fritidsnämnden och kulturnämnden rapporterar att de nått målet i hög grad. Gatu- och samhällsmiljönämnden rapporterar att de delvis nått målet. Vid delårsboksluten rapporterade också alla att de bidrog till måluppfyllelse enligt plan. Idrotts- och fritidsnämndens fokus under året har varit att kartlägga hur lokaler och anläggningar används utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Med denna kartläggning som grund har en analys gjorts och förslag till förändrade subventioner tagits fram vilka ska främja både jämställdhet och jämlikhet. Kulturnämnden har genomfört åtgärder som ger

ökade möjligheter att ta del av kultur- och fritidsverksamhet för flera personer och på flera ställen i kommunen. Ett omfattande arbete sker också för att öka barns och ungas möjligheter att uppleva och utöva kultur på sin fritid genom starten av Uppsala kulturskola. Nämnden har även kraftigt utökat möjligheterna att ta del av kultur- och fritidsverksamhet under skollov. Nämndens uppsökande verksamhet inom kulturområdet har stärkts. Inte minst den som riktas till nyanlända.

Bedömning av arbetet per uppdrag

Förklaring till färgmarkeringar:

- Grön färgmarkering betyder att uppdraget är genomfört.
- Gul färgmarkering betyder att uppdraget är påbörjat.
- Röd färgmarkering betyder att uppdraget ännu inte är påbörjat.

KOMMUNFULLMÄKTIGES UPPDRAG FÖR 2016

Uppdrag riktade till samtliga nämnder

Arbeta med jämställdhetsintegrering utifrån den beslutade CEMR handlingsplanen i all kommunal service och i den kommunala organisationen.

Kommentar: Kommunstyrelsen, socialnämnden, styrelsen för teknik och service samt äldre- och barnnämnden rapporterar att uppdraget är genomfört. En riktlinje för CEMR har tagits fram och underställs kommunstyrelsen för beslut i februari 2017. Riktlinjen styr hur CEMR ska integreras i verksamhetsplaneringen. Redan hösten 2016 har samtliga nämnder fått stöd att integrera jämställdhetsperspektivet i sina verksamhetsplaner. Kompetenshöjande insatser har erbjudits chefer, biståndshandläggare och övriga nyckelpersoner. Socialnämnden har tagit fram *Program och handlingsplan mot kvinnofridskränkningar, våld i nära relationer och hedersrelaterat*.

Övriga nämnder rapporterar att de påbörjat arbetet med uppdraget. Många nämnder har tillsatt utredningar för att kartlägga sin verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv. Flera nämnder har utbildat medarbetare i jämställdhetsarbete.

Bevaka möjligheter att söka statlig finansiering för investeringar och löpande verksamhet.

Kommentar: Tio nämnder (arbetsmarknadsnämnden, kommunstyrelsen, kulturnämnden, plan- och byggnadsnämnden, räddningsnämnden, socialnämnden, styrelsen för vård och omsorg, utbildningsnämnden, äldre- och överförmyndarnämnden) rapporterar att uppdraget är genomfört. Fem nämnder (gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och styrelsen för teknik och service) rapporterar att uppdraget är påbörjat. Nämnderna redovisar olika medel som söks och/eller hur de arbetar för att bevaka sådana medel. Namngivningsnämnden rapporterar att uppdraget inte är påbörjat eftersom det inte är relevant för nämnden.

Uppdrag riktade till flera nämnder

Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden tillsammans med kulturnämnden, plan- och byggnadsnämnden och de kommunala fastighetsbolagen.

Nämnder som har uppdraget: KS, KTN, PBN

Kommentar: Plan- och byggnadsnämnden rapporterar att uppdraget är genomfört medan kommunstyrelsen och kulturnämnden rapporterar att uppdraget är påbörjat. Arbetet med att ta fram en strategisk plan för infrastruktur för kultur och fritid påbörjades under 2016. En översyn av befintliga lokaler för kultur och fritid ingår i arbetet.

Verka för att kostnader för pedagogiska lokaler per barn eller elev är oförändrade eller minskar jämfört med 2014 års nivå.

Nämnder som har uppdraget: KS, UBN

Kommentar: Kommunstyrelsen rapporterar att uppdraget är genomfört medan utbildningsnämnden rapporterar att det är påbörjat. Ett kontinuerligt arbete pågår enligt den strategiska lokalförsörjningsplanen för pedagogiska lokaler som beslutades i april. Ansvarsfördelning i frågan har därmed tydliggjorts. Inom ramen för dessa processer finns bättre förutsättningar att bevaka kostnadsutvecklingen. Utvecklingsarbete har inletts för att ta fram ett robust nyckeltal för jämförelser som även kan vara styrande vid nyproduktion och lokalförändringar.

Uppdrag till kommunstyrelsen

Sociala investeringar inför kommande budgetperioder ska planeras utifrån framtagna riktlinjer.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Under året har kommunen arbetat utifrån en överenskommelse med SKL (Sveriges kommuner och landsting), genomfört utbildningsinsatser samt reviderat riktlinjen för sociala investeringar. En social investering beviljades medel under 2016 och ytterligare ett antal är under beredning. Ny överenskommelse mellan kommunen och SKL kommer att ingås för 2017. Medel för sociala investeringar finns avsatta i budget 2017.

Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälan.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. En utredning av olika ingångar till kommunen, strukturer för hantering samt uppföljningsmetodik av synpunkter, felanmälan och avvikelser, är påbörjad och beräknas vara klar i början av 2017.

Ta fram en samordnad planeringsprocess för hållbar stads- och landsbygdsutveckling tillsammans med berörda nämnder och bolag.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. En process, arbetssätt och kriterier är framtagna och ett första förslag till prioriterad projektportfölj finns. I det fortsatta arbetet kommer arbetssätt och kriterier att utvecklas. Planen är att de kriterier som ska ligga till grund för prioriteringarna ska vara politiskt beslutade i början av 2017.

Kommunen ska förenkla för medarbetarna att resa klimatsmart till jobbet genom att utveckla förmånserbjudanden för cykling och kollektivt resande.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Kommunstyrelsen beslutade om förmånserbjudande för cykel i oktober och införande pågår. Avseende kollektivt resande påbörjas diskussioner under våren 2017.

Implementera kommunens reviderade upphandlingspolicy.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Ett förslag till ny policy togs fram under hösten 2015 men har varit vilande i väntan på ny lagstiftning. På grund av detta har ingen implementering skett. Beslut om ny lagstiftning togs i november 2016 och policyn kommer därmed att uppdateras 2017. Utbildning som omfattar upphandlingspolicy och riktlinjer sker löpande.

Implementera jämställdhets- och barnperspektivet i styrdokument och beslutsärenden.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Ett socialt konsekvensanalysverktyg har tagits fram för att bland annat få in jämställdhets- och barnperspektivet tidigt i fysisk planering. En förstudie för att få in perspektiven i styrdokument och beslutsärenden pågår. Arbetet kopplar till hållbarhetspolicyn. Enstaka styrdokument har i dagsläget ett integrerat jämställdhets- och barnperspektiv. Vägledningar för jämställdhets- och barnperspektivet är under framtagande.

Innehavet av värdepapper hos kommunen och stiftelser i vilka kommunen har avgörande inflytande ska utredas i syfte att avveckla placeringar i bolag som producerar kol, olja och gas.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Arbetet sammanfaller med åtgärder till inriktningsmålet om att Uppsala kommun ska vara i framkant i miljö- och klimatomställningen, att utsläppen av växthusgaser ska minska totalt sett och att miljömålen ska uppfyllas och åtgärder vidtas för anpassning efter förändrat klimat. Uppsala kommun har inga värdepapper, dessa finns hos donationsstiftelserna samt hos pensionsstiftelsen. För båda dessa har placeringsreglementena gått igenom och ändrats avseende fossila bränslen. Innehaven ändras genom att sälja av fonder och byta till fonder med fossilfria placeringar.

Systematiskt medverka till goda arbetsvillkor hos kommunens externa leverantörer och säkerställa en systematisk uppföljning som förhindrar svartarbete och ekonomisk brottslighet, exempelvis genom "Vita jobb"-modellen.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Ett pilotprojekt avseende upphandling av städtjänster till Fyrishov pågår med annonsering första kvartalet 2017. I upphandlingen ställs kollektivavtalsliknande krav i syfte att säkra goda arbetsvillkor. Städtjänster har valts utifrån att området bedöms vara ett högriskområde gällande svart arbetskraft och oskäligen arbetsvillkor.

Kommunen ska fortsätta att vara en aktiv part i arbetet med Fairtrade City.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Kommunen är en aktiv part i arbetet med Fairtrade City. Den beslutade handlingsplanen är genomförd. Antalet produkter som projektet har fokuserat på har successivt ökat. Kaffe och bananer står för den stora inköpsvolymen och där är andelen inköp av Fairtrademärkta produkter jämförelsevis hög. Även andelen inköp av Fairtrademärkt automatchoklad är hög, medan andelen inköp av Fairtrademärkt te är låg. När det gäller projektets insatser och förnyad ansökan kommer en särskild rapport för 2016 att redovisas för kommunstyrelsen i mars 2017.

Utreda förutsättningarna att vidarutveckla arbetet kring en professionell besöksutveckling inklusive Technical Visit. Utredningen ska ske i nära samverkan med Destination Uppsala AB.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Destination Uppsala har presenterat ett förslag på hur en professionell besöksmottagningsfunktion kan se ut och organiseras. Denna funktion kommer att införas under första halvåret 2017, i samarbete med berörda förvaltningar och bolag.

Stadsbyggnad

Uppdrag till gatu- och samhällsmiljönämnden

Att anlägga en större utflyktslekplats i varje stadsdel och större tätort i kommunen.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Lekplatser har anlagts men inte i den omfattning som uppdraget anger och medel saknas för att genomföra uppdraget i sin helhet. Nämnden har under året byggt en lekplats för personer med autism, utflyktslekparken Svankärrsparken och temalekparken High Chaparall i Vänge. Arbetet med upprustning av Flogstaparken har påbörjats. Arbetet kommer fortsätta under 2017.

Att öka kollektivtrafikens framkomlighet genom prioritering av stomlinjestråk.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Under året har framkomlighetsåtgärder (framkollus) planerats för att möjliggöra genöförandet inför det nya busslinjesystem som införs 2017.

Utbildning och arbete

Uppdrag till arbetsmarknadsnämnden

Revidera det befintliga arbetsmarknadsprogrammet.

Kommentar: Uppdrag är påbörjat. Beredningen av ärendet är i stort sett klar. Beredningen har skett i samarbete med flera förvaltningar. Förslag om nytt program tas upp i nämnden i februari och beslut i kommunfullmäktige planeras till augusti 2017.

Revidera riktlinjerna för ekonomiskt bistånd så att vårdnadshavare som uppbär både bistånd och underhållsstöd inte missgynnas i och med den statliga höjningen av underhållsstödet.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Riktlinjerna reviderades i slutet av 2015 och är sedan dess en del av den ordinarie handläggningen av ansökan av ekonomiskt bistånd.

Uppdrag till utbildningsnämnden

Initiera HBTQ-certifiering av utbildningsverksamhet.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat, men arbetet har fått en ny inriktning. En skola kommer att certifieras och i övrigt används medlen för en bred utbildning för elevhälsopersonal om HBTQ-frågor. Det är för att få en satsning som når ut brett i verksamheten som nämnden har beslutat att genomföra en utbildningssatsning riktad till personal inom elevhälsan istället för att certifiera ett fåtal skolor. Båda satsningarna har mottagits väl och flera ser ett behov av ökad kunskap inom området för att ge eleverna de bästa förutsättningarna att nå målen. Att arbeta normkritiskt lyfts fram som en framgångsfaktor i arbetet.

Ta fram en gemensam policy för avgiftsfri skola för samtliga skolformer.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Ett seminarium med verksamhetsföreträdare och den ideella föreningen Uppsala Barnombudsman har genomförts. Förslag till riktlinjer för kommunens förskolor och skolor kommer preliminärt att läggas fram för beslut i nämnden under våren 2017.

Utveckla samarbetet mellan huvudman och rektor för att stärka det pedagogiska ledarskapet utifrån läroplansuppdraget.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Nämnden medverkar under hösten i en forskningsstudie kring ledning och styrning som drivs av Institutet för näringslivsforskning. Under hösten 2016 har samtliga rektorer och förskolechefer intervjuas utifrån en frågemall kring hur de arbetar med ledning och styrning av sin verksamhet. Resultatet ska sammanställas och redovisas hösten 2017. Nämnden har också inrättat ett pedagogiskt ledarskapspris.

Ta fram mål för arbetet med att öka attraktiviteten för yrkesutbildningarna.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Fokus under hösten har legat på samverkan mellan gymnasieskolor och grundskolor. Utifrån en dialog med grundskolan har de årliga grundskolebesöken omvandlats till yrkesinformation istället för skolinformation. En serie workshop har också hållits mellan rektorer och studie- och yrkesvägledare från grund- och gymnasieskolor. Ett pilotföräldramöte med medverkan från yrkesprogram har hållits på Gränbyskolan och en delegation med yrkeslärare besökte Yrkes-VM i Göteborg inför Uppsalas värdskap för Yrkes-SM. Planer finns på att starta ett yrkes-expo vårterminen 2019 som en fortsättning på Yrkes-SM.

Minska snedfördelningen vad gäller anställda förskollärare i syfte att alla barn ska ha tillgång till pedagogisk verksamhet under ledning av förskollärare varje dag.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Fördelningen av förskollärare kopplas till varje förskolas struktursättning. Omfördelning av förskollärare mellan enheter sker genom motiverande åtgärder. De tjugo förskolor som har lägst antal förskollärare/barn prioriteras för särskilda insatser.

Vård och omsorg

Uppdrag till äldrenämnden

Att se över och eventuellt förnya hjälpmedlen i syfte att säkerställa att de svarar mot brukarnas behov.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Ett samverkansavtal med länets kommuner är framtaget men ännu inte beslutat. Diskussioner förs med landstinget om organisering för hjälpmedel. Nya riktlinjer framtagarna men ännu inte beslutade.

Kultur, idrott och fritid

Uppdrag till kulturnämnden

Utveckla barn- och ungas möjligheter att utöva och uppleva kultur i skolan och under den fria tiden i samverkan med utbildningsnämnden.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Nämnden har påbörjat en kartläggning av barns och ungas tillgång till kultur i förskola och skola och samarbetar med utbildningsnämnden i uppdraget att ta fram en modell för kulturgaranti för barn och unga. Webbplatsen Kubik Uppsala, som samlar och synliggör utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter för barn och unga, har utvecklats och nylanserats i september och nämnden har genomfört en scenkonstsatsning under året där elever i högstadieskolor på landsbygden fått ta del av kvalitativ scenkonst.

Utveckla modell för kulturell allemansrätt/kulturgaranti för barn och unga i samarbete med utbildningsnämnden.

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Nämnden har under hösten 2016 påbörjat en kartläggning av barns och ungas tillgång till kultur i förskola och skola och samarbetar med utbildningsnämnden i uppdraget att ta fram en modell för kulturell allemansrätt/kulturgaranti.

KVARVARANDE UPPDRAG FRÅN 2015

Uppdrag riktade till flera nämnder

Omsorgspris i Uppsala kommun (KF 2014-09-29 § 195)

Nämnder som har uppdraget: OMN, ÄLN

Kommentar: Omsorgsnämnden har påbörjat arbetet och tagit kontakter med social- och äldrenämnden. Äldrenämnden rapporterar att den inte påbörjat uppdraget men att det ingår som gemensam åtgärd med omsorgs- och socialnämnden i verksamhetsplanerna för 2017-2019.

Att utarbeta och införa ett uppföljnings- och utvärderingssystem för bostadsbyggande

Nämnder som har uppdraget: KS, PBN

Kommentar: Kommunstyrelsen rapporterar att uppdraget är genomfört för nämndens del och att plan- och byggnadsnämnden ansvarar för genomförandet. Plan- och byggnadsnämnden rapporterar att uppdraget är påbörjat. Systemet för att följa upp planreserven har tagits fram och arbete med att förbättra indata och utveckla mjukvaran pågår. Uppföljningsrutiner för verksamheten vid delårsrapporter vad gäller bostadsbyggandet har utvecklats. Fler viktiga data kommer att kunna mätas 2017 vilket kommer att kunna ge en tydligare bild av det faktiska byggandet.

Ta fram ett framkomlighetspaket för kollektivtrafiken i Uppsalas centrala delar

Nämnder som har uppdraget: GSN, PBN

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Ett framkomlighetsprojekt för kollektivtrafiken har genomförts. Busskörfält planeras på huvudstråk. Var dessa ska placeras i gaturummen, studeras i ett antal gatusektioner.

Utred de samhällsekonomiska förutsättningarna för en investering i spårvagn och ta fram en finansieringsplan

Nämnder som har uppdraget: GSN, PBN

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Under året har en systemvalsstudie för framtida kollektivtrafik tagits fram. I studien presenteras olika alternativ för kollektivtrafiklösningar med kostnadsberäkningar. Uppsala kommun har sökt och fått stadsmiljöbidrag med inriktning kollektivtrafik. Bidraget kommer att finansiera delar av infrastrukturen till Ulleråkers kollektivtrafik.

Att ta fram en handlingsplan för hur ökad innovation och IT-stöd kan användas för att utveckla kvalitetsarbetet och det förebyggande arbetet

Nämnder som har uppdraget: OMN, ÄLN

Kommentar: Omsorgsnämnden rapporterar att uppdraget är påbörjat. Målsättningen är att upphandla och införa ett modernt systemstöd för hälsa, vård- och omsorgsområdet inom de närmaste åren. Som en del i det långsiktiga arbetet med att möta ökande välfärdsutmaningar har en förfrågan om information inför upphandling annonserats. Syftet är ge kommunen information i förberedelserna med att skapa ett förfrågningsunderlag genom att tillvarata branschens kunskaper. Den framtida upphandlingen ska säkerställa en funktionell lösning från dag ett som kan utvecklas och utökas under avtalstiden. Stor vikt kommer att läggas på leverantörens/leverantörernas innovationsförmåga. Äldrenämnden rapporterar att uppdraget är genomfört och att arbetet med digital teknik till trygghetslarm är överfört till kommunstyrelsen. En webbplats för hälsofrämjande stöd är framtagen. Planarbete för utveckling och införande av välfärdsteknologi pågår och samordnas med arbetet mot inriktningsmålet om ökat inflytande för brukarna inom äldreomsorgen.

Utred möjligheterna att skapa jämlika och jämställda förutsättningar för barn och ungas kultur och idrottsutövande

Nämnder som har uppdraget: IFN, KTN

Kommentar: Båda nämnderna rapporterar att uppdraget är påbörjat. Idrotts- och fritidsnämnden har undersökt fritidsvanor och kartlagt användningen av anläggningar och fria ytor. Subventionen vid bokning av anläggningar har beräknats per idrott och kön. Baserat på detta material har en analys av jämlikhet och jämställdhet gjorts och förslag till justerad bidragsgivning och lokalsubvention tagits fram. Kulturnämnden har påbörjat en kartläggning av barns och ungas tillgång till kultur i förskola och skola och samarbetar med utbildningsnämnden med att ta fram en modell för kulturgaranti för barn och unga. Nämnden har även som ett led i arbetet med att revidera kommunens biblioteksplan genomfört undersökningar i samarbete med utbildningsnämnden om barns och ungas tillgång till bibliotek. Nämndens riktlinjer för stödet till barns och ungas fritid har reviderats under året. De reviderade riktlinjerna syftar till att underlätta för föreningar att söka olika stöd inom området. Arbetet med att öka utbudet av fritids- och kulturaktiviteter i Gränby med ett kulturcentrum i Gränbyskolan är påbörjat.

Uppdrag till kommunstyrelsen

Att komplettera miljöprogrammet med de miljömål som är tillämpliga för Uppsala kommun.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. En återstående aktivitet, genomlysning av arbetet med biologisk mångfald, har överförts till kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2016 som en åtgärd till målet *Uppsala kommun är i framkant i miljö- och klimatomställningen. Utsläppen av växthusgaser minskar totalt sett, miljömålen uppfylls och åtgärder vidtas för anpassning efter förändrat klimat.*

Att revidera policy och riktlinjer för upphandling i syfte att medverka till goda arbetsvillkor hos kommunens externa leverantörer och säkerställa en systematisk uppföljning som förhindrar svartarbete och ekonomisk brottslighet, exempelvis genom 'Vita jobb'-modellen

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Ett förslag till ny policy skrevs fram under hösten 2015 men har vilat i väntan på ny lagstiftning 2017 och därför har ingen implementering skett. Beslut om ny lagstiftning togs i november 2016. Policyn kommer att uppdateras under 2017. Utbildning som omfattar upphandlingspolicy och riktlinjer sker löpande.

Ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning med tillhörande stadsbyggnadsmodell för ökat bostadsbyggande

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Kommunfullmäktige beslutade att anta *Riktlinjer för bostadsförsörjning* den 5 september.

Partnerskap med idéburna organisationer (KF 2014-03-31 § 76)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Kommunstyrelsen har beslutat om *Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap.*

Ändring av reglementet för kommunstyrelsen och nämnderna i Uppsala kommun (KF 2014-11-24 § 233)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Det nya reglementet beslutades av kommunfullmäktige i december. Reglementet innehåller en beskrivning av hur närvaro på distans i nämnderna ska hanteras.

Stadsbyggnad

Uppdrag till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Att kartlägga och ta fram en handlingsplan om förorenad mark i kommunen

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Uppdraget har letts av stadsbyggnadsförvaltningen och miljöförvaltningen har deltagit i arbetsgruppen. En vägledning för förorenade områden kommer att fastställas under 2107.

Uppdrag till plan- och byggnadsnämnden

Att implementera en snabbare hantering av bygglovsärenden med garanterade svarstider

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Hanteringen av bygglovsärenden går tack vare ökad bemanning och förbättrade rutiner i allt snabbare takt. Antalet beviljade bygglov för bostäder är rekordstort, ca 3 900 bostäder 2016. Medelhandläggningstiden är 3,7 veckor för beviljade bygglov 2016 mot 5,1 veckor 2015. 79 procent av alla bygglov har beslutats inom sex veckor. 93 procent får beslut inom 10 veckor. 2015 var det 86 procent som fick beslut inom 10 veckor.

Utbildning och arbete

Uppdrag till arbetsmarknadsnämnden

Utveckla formerna för hur kommunen stödjer och samverkar med sociala företag

Kommentar: Uppdraget är genomfört. En hearing har genomförts med representanter för sociala företag och flera nämnder och förvaltningar. Nämnden har också genomfört ett möte med Arbetsförmedlingen. Riktlinje för stöd till sociala företag har tagits fram och beslutats.

Uppdrag till utbildningsnämnden

Ta fram mål för barngruppernas storlek och för kvaliteten i förskolan

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Skolverket har tagit fram en nationell riktlinje kring barngruppernas storlek i förskolan.

Vård och omsorg

Uppdrag till omsorgsnämnden

Att ta fram ett förslag till program för funktionshinderpolitiken

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning har tagits fram i samarbete med intresseorganisationer och beslutats av kommunfullmäktige. Programmet ska användas i kommunens arbete med att förbättra och utveckla delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Utifrån programmet har en handlingsplan tagits fram som tydliggör ansvarsfördelningen för genomförande av de prioriterade delmålen och åtgärderna.

Uppdrag till socialnämnden

KS 2014-06-18 § 109, om kommunens ansvar för socialt utsatta, att uppdra till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden att tillskriva regeringen att vara en försökskommun för socialt arbete inriktat mot romer som är EU-mobila

Kommentar: Uppdraget är genomfört. En handlingsplan för socialt utsatta EES-medborgare är klar. Ett härbärge ska drivas på helår med inriktning mot akuta insatser. Dagverksamhet samt uppsökande verksamhet med inriktning mot att uppmärksamma barnen planeras.

Att ta fram ett förslag till program för arbetet mot våld i nära relationer (kvinnofrid)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer har beslutats av nämnden och i kommunfullmäktige. Stöd till förvaltningarna i implementering av Program och handlingsplan mot kvinnofridskränkningar, våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck startar under våren 2017.

Uppdrag till äldrenämnden

Införande av LOV i vård- och omsorgsboende (KF 2014-12-15 § 265)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Förvaltningen har i översyner av förfrågningsunderlag så långt som det bedömts vara möjligt genomfört revideringar utifrån nuvarande majoritets reservationer.

Kultur, idrott och fritid

Uppdrag till kulturnämnden

Utveckla lokala kulturskolor

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Uppsala musikskola har bytt namn till Uppsala kulturskola och breddat verksamheten med kurser inom dans och teater. Nämnden har sett över förutsättningar för externa aktörer med kulturkurser och kulturskoleverksamhet och beslutat om förslag till nya stödformer för barns och ungas kulturutövande. Förslaget har gått på remiss till berörda aktörer. Nämnden har ansökt om statliga medel för att utveckla kulturskolan, och beviljats 1 miljon kr för att utöka elevplatser för nya målgrupper samt för att bredda verksamheten.

TILLKOMMANDE UPPDRAG 2016

Uppdrag riktade till flera nämnder

Barnens träd (KF 2016-05-30 § 109)
Nämnder som har uppdraget: GSN, KS

Kommentar: Båda nämnderna rapporterar att uppdraget är genomfört. Kommunstyrelsen rapporterar att kommunalråd och barn planterade en fem meter hög kastanj utanför Johannesbäckskolan i juni.

Strategisk försörjning av utbildningslokaler 2016-2020, KSN-2016-0536 (KS 2016-04-06 § 57)

Nämnder som har uppdraget: IFN, KS, KTN, STS

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att inleda beställningsprocessen för lokalåtgärderna i planen och återkomma till kommunstyrelsen med slutliga genomförandeförslag enligt gällande ansvarsfördelning och delegationsordning", "att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen, i samverkan med kommunledningskontoret och Uppsala Skolfastigheter AB, att vid genomförandet tillse att de samlade åtgärderna genomförs, eller löpande justeras till, de investeringsramar som fastställs av kommunfullmäktige i mål och budget", "att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att samordna dessa åtgärder med intressen inom idrotts- och fritidsnämnden, kulturnämnden och teknik & service" och "att uppdra till Uppsala Skolfastigheter AB att i samråd med kommunstyrelsen, i framtagandet av åtgärder utifrån planen, pröva finansiering genom exploatering av mark i fastighetsbeståndet". Alla nämnder utom styrelsen för teknik och service rapporterar att uppdraget är påbörjat. Idrotts- och fritidsnämnden har flera åtgärder i gång och svarar för att det finns ett långsiktigt lokalförsörjningsunderlag som ska styra investeringsbehovet. Kommunstyrelsen har en lokalberedningsgrupp som ser till att beslutade åtgärder. Kulturnämnden integrerar uppdraget i arbetet med plan för infrastruktur för kultur och fritid.

Medlemskap i Partnerskap Elitidrott Uppsala 2016-2017, KSN-2014-0036 (KS 2016-02-10 § 12)

Nämnder som har uppdraget: IFN, KS

Kommentar: Båda nämnderna rapporterar att uppdraget är genomfört. Kommunstyrelsen rapporterar att avtal är tecknat. Idrotts- och fritidsnämnden rapporterar att den är medlem i partnerskapet och innehar ordförandeposten.

Åtgärder för socialt utsatta EES-medborgare, KSN-2016-0594 (KS 2016-05-25 § 105)

Nämnder som har uppdraget: KS, SCN

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till socialnämnden att ansvara för att driften av härbärge och dagverksamhet för EU-migranter sker året om så länge behov finns", "att uppdra till socialnämnden att, årligen i samband med återrapportering av tertiär tre, till kommunstyrelsen särskilt återrapportera de verksamheter som bedrivs till förmån för EU-migranter", "att uppdra till socialnämnden att utveckla den uppsökande verksamheten för EU-migranter som vistas i Uppsala kommun", "att uppdra till kommunledningskontoret att utreda och återrapportera till kommunstyrelsen hur samverkan mellan Uppsala kommun och EU-migranternas hemländer skulle kunna utvecklas, samt återkomma med förslag till kommunstyrelsen" och "att uppdra till kommunledningskontoret att intensifiera arbetet med att söka tillgängliga EU-medel och statliga medel för att säkerställa en långsiktig extern finansiering". Båda nämnderna rapporterar att uppdraget är påbörjat. Socialnämnden meddelar att Handlingsplan för EES-medborgare är klar och att kommunstyrelsens beslut om året-runt-härbärge har verkställts. Den uppsökande funktionen för målgruppen med fokus på barn har inte kunnat verkställas under 2016 på grund av oklara ekonomiska förutsättningar. Nämnden har genomfört en studieresa till Rumänien tillsammans med Livets ord och Polisen i syfte att utveckla arbetet och nätverk kring målgruppen.

Uppföljning av Uppsalas drogpolitiska program, KSN-2016-1077 (KS 2016-06-15 § 134)

Nämnder som har uppdraget: KS, SCN

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till kommunledningskontoret att tillsammans med socialförvaltningen se över förbättringsområden avseende styrning och implementering enligt föredragningen" och "att uppdra till kommunledningskontoret att tillsammans med berörda förvaltningar och bolag se över samtliga styrdokument beslutade av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige inom området social hållbarhet enligt föredragningen samt återkomma med en rapport till kommunstyrelsen med förbättringsförslag". Socialnämnden rapporterar att uppdraget är genomfört. Uppföljningen genomfördes våren 2016 och utifrån den pågår förbättringsåtgärder. Kommunstyrelsen rapporterar att uppdraget inte är påbörjat. Arbetet kommer att ingå i uppdraget om att ta fram ramverk för social hållbarhet 2017.

Omsorgsnämnden och arbetsmarknadsnämndens ansökan om medel för social investering för projekt med stöd mot studier för personer med psykisk funktionsnedsättning KSN-2016-1515 (KS 2016-09-14)

Nämnder som har uppdraget: AMN, KS, OMN

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till omsorgsnämnden att inkomma med rapportering om satsningen till kommunstyrelsen tre gånger per år" och "att uppdra till kommunledningskontoret att följa upp och utvärdera satsningen". Kommunstyrelsen och omsorgsnämnden rapporterar att uppdraget är påbörjat. Projektet startar 1 januari 2017 och det finns ingen ekonomisk uppföljning för 2016. Starten för klienterna blir från och med juni 2017. Arbetsmarknadsnämnden återrapporterar inte uppdraget.

Verksamhetsanpassning av delar av Samariterhemmet för att kunna ta emot 70 ensamstående personer, KSN-2016-1648 (KS 2016-09-14)

Nämnder som har uppdraget: KS, PBN

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att genomföra en verksamhetsanpassning av Samariterhemmet till en kostnad av 12 000 000 kronor i enlighet med redovisningen i ärendet". Plan- och byggnadsnämnden lämnar ingen bedömning eller kommentar. Kommunstyrelsen rapporterar att uppdraget är påbörjat och att man inväntar upphandling av viktiga funktioner såsom el och vvs.

Riktlinje för stöd till sociala företag KSN-2016-1923 (KF 2016-12-12)

Nämnder som har uppdraget: KS, AMN

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunfullmäktige "att uppdra till kommunstyrelsen att skapa och samordna former och forum med berörda nämnder, sociala företag och myndigheter, med syftet att implementera riktlinje för stöd till sociala företag" och "att uppdra till arbetsmarknadsnämnden att utifrån riktlinjens strategiska områden samordna arbetet med att ta fram en handlingsplan mellan berörda nämnder och i dialog med sociala företag och myndigheter". Arbetsmarknadsnämnden meddelar att en plan för genomförande ska finnas senast i mars.

Uppdrag till kommunstyrelsen**Ansökan om ekonomiskt stöd för verksamhetsåret 2016 från Rasbo i samverkan, Utvecklingsrådet för Storvretabygden och Knutby i samverkan, KSN-2016-0538 (KS 2016-05-25 § 106)**

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att återkomma med förslag till riktlinjer för kommunens bidrag till samverkanföreningar/byalag". Uppdraget är påbörjat och beräknas bli klart under våren 2017.

Borgensärende Fyrisfjädern AB, KSN-2016-0528 (KS 2016-05-11 § 89)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Det finns en rutin för att säkerställa att uppföljning sker enligt beslut.

Fairtrade City 2016, KSN-2015-2117 (KS 2016-03-03 § 34)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Ansökan till Fairtrade Sverige är godkänd.

Finskt förvaltningsområde 2016, KSN-2016-0547 (KS 2016-05-11 § 88)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till berörda nämnder att i samband med del- och årsboksut redovisa hur medlen använts" och "att kommunstyrelsens arbetsutskott en gång per år kallar representanter för den sverigefinska minoriteten till ett särskilt samråd". Uppdraget är påbörjat. Kommunstyrelsen beslutade om fördelning av statsbidrag i maj. Arbete går enligt plan. Samråd med teman har fallit väl ut men statsbidraget har inte nyttjats fullt ut, främst på grund av att inga tomtplatser på förskolan har behövt finansieras med statsmedlen.

Förslag till ny nämndorganisation (KF 2016-06-13 § 127)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Kommunfullmäktige har beslutat om månadsarvoden, reglemente och program för externa utförare. Kommunstyrelsen har beslutat om gemensam verksamhet, organisatorisk placering, inrättande av utskott och principorganisation för förvaltningen. Kommunstyrelsen följer implementeringen och överlämnningen till linjen.

Förslag till ny nämndorganisation för Uppsala kommun, KSN-2015-2455 (KS 2016-05-25 § 101)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till kommunstyrelsen att ge förslag på månadsarvoden för berörda nämnders presidier att fastställas av kommunfullmäktige i oktober 2016", "att uppdra till kommunstyrelsen att ge förslag på reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder att fastställas av kommunfullmäktige i oktober 2016", "att uppdra till kommunstyrelsen att senast i september 2016 fatta beslut om organisering, styrning och finansiering av gemensam verksamhet i enlighet med föredragningen", "att uppdra till kommunstyrelsen att fastställa principorganisation för förvaltningen", "att uppdra till kommunstyrelsen att särskilt följa implementeringen av den nya organisationen för att vid behov föreslå förändringar", "att uppdra till kommunstyrelsen att i övrigt fatta de beslut som krävs för nämndorganisationens genomförande" och "att uppdra till kommunstyrelsen att ta fram ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av externa utförare. Programmet ska garantera insyn och transparens i beslutsprocesser samt skapa förutsägbarhet och stabila förutsättningar för såväl externa utförare som för egenregi utifrån bl. a. samordningsfördelar, effektivitet och affärsmässighet. I programmet ska ersättningsmodellerna i respektive nämnd till såväl egenregi som externa utförare bygga på förutsägbarhet och ha god framförhållning. Programmet ska fastställas av KF och utvärderas årligen." Uppdraget är påbörjat. En ny ekonomimodell med principer för fördelning av kostnader beslutades av kommunstyrelsen i oktober. Översyn av stadsbyggnadsförvaltningen är inte påbörjad.

Justerad ansvarsfördelning för lokalförsörjning av utbildningslokaler samt ramavtal med Uppsala Kommun Skolfastigheter AB, KSN-2016-0531 (KS 2016-04-06 § 56)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till Uppsala Kommun Skolfastigheter AB att i samarbete med berörda förvaltningar utarbeta ett förslag till en utvecklad projektmodell för större ny- och ombyggnadsprojekt". Uppdraget är påbörjat. Arbete pågår med projektmodell, effektanalyser i den ekonomiska modellen och ramavtal.

Revidering av varumärkesplattform för varumärket Uppsala, KSN-2016-0374 (KS 2016-04-06 § 46)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Kommunstyrelsen beslutade om ny varumärkesplattform i april och en samverkansgrupp har startat sitt arbete. Implementering i kommunens egna verksamheter är påbörjad och hanteras framöver i ordinarie verksamhet.

Uppföljning av nämndernas verksamhetsplanering och internkontroll, KSN-2015-2371 (KS 2016-04-06 § 45)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Kommunstyrelsen beslutade i september om reviderade riktlinjer för riskanalys och intern kontroll samt riktlinjer för nämndens verksamhetsplanering.

Upphandling som villkor för vita jobb, goda arbetsvillkor och kollektivavtalsenliga villkor, KSN-2016-0573 (KS 2016-06-15 § 131)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till kommunledningskontoret att genomföra ett pilotprojekt vid upphandling av städtjänster i syfte att garantera goda arbetsvillkor genom tillämpning och uppföljning av för branschen gällande kollektivavtalsenliga villkor" och "att uppdra till kommunledningskontoret att återkomma med förslag till revidering av riktlinje till upphandlingspolicy avseende upphandling och tillämpning av social hänsyn och arbetsvillkor". Uppdraget är påbörjat. Piloten fortsätter enligt plan. Utvärdering sker under 2017.

Vårdskap för O-ringen 2020, KSN-2015-1239 (KS 2016-06-15 § 132)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Avtal är tecknat med O-ringen och medel finns avsatta i *Mål och budget 2017-2019*.

Yrkes-SM 2018, KSN-2016-0356 (KS 2016-04-06 § 54)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. En projektgrupp finns för det fortsatta arbetet med representanter från kommunledningskontoret, utbildningsförvaltningen och Destination Uppsala samt en nyrekryterad projektledare.

Översiktsplan 2016, KSN-2014-1327 (KS 2016-05-11 § 82)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Samtliga uppdrag i ärendet finns omhändertagna i verksamhetsplanerna för 2017.

Översyn av Destination Uppsala AB, KSN-2016-0572 (KS 2016-04-06 § 49)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Kommunfullmäktige beslutade i september om namnändring och ny bolagsordning och i november om nya ägardirektiv för DUAB.

Översyn av nämndernas ansvar och organisering, KSN-2015-2455 (KS 2016-03-03 § 36)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Kommunfullmäktige beslutade i juni om ny nämndorganisation som implementerades per den 1 januari 2017. KS beslutade om principer för förvaltningsorganisationen i september 2016.

Antagande av översiktsplan för Uppsala kommun KSN-2014-1327 (KS 2016-11-23)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att pröva förutsättningarna för utbyggnad med

bostäder på kommunal mark i Vänge upp till kapacitetstaket för vatten- och avloppsanläggningen" och "att inom ramen för programarbetet för Stabbyfältet och Flogsta utreda en naturreservatsbildning av Stabby Backe". Dessa beslut kom sent under året och har inte påbörjats under 2016. En naturreservatsbildning av Stabby Backe kommer att utredas inom ramen för programarbetet för Stabbyfältet och Flogsta. Uppdraget att pröva förutsättningarna för utbyggnad med bostäder på kommunal mark i Vänge upp till kapacitetstaket för vatten- och avloppsanläggningen påbörjas 2017.

Utställning av förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden KSN-2012-0452 (KS 2016-11-23)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att utarbeta förslag till mark- och dagvattenplan för Södra staden". Uppdraget är påbörjat. Ett utredningsdirektiv för arbetet med att ta fram förslag till mark- och dagvattenplan för Södra staden håller på att tas fram. Utredningen genomförs under 2017 och underställs kommunfullmäktige för beslut efter sommaren.

Översyn av besittningsrätt inom det kommunala bostadsrättsbeståndet KSN-2016-2315 (KS 2016-11-23)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att ge stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att föreslå lämpligt tillvägagångssätt för att lösa inläsningsproblemet som uppstått i de bostadsrätter i kommunens bestånd som idag har hyresgäster med besittningsrätt". Uppdraget är påbörjat med intern planering.

Ombildning av Uppsala R3 AB till destinationsbolaget USAB-2016/20 (KF 2016-09-05)

Kommentar: Uppdragen är genomförda i enlighet med beslutet.

Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019 samt fastställande av skattesats för 2017 KSN-2015-1920 (KS 2016-10-19, KF 2016-11-07/08)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunfullmäktige "att uppdra åt kommunstyrelsen att återkomma med principer för hur kostnaden för projektet Ulleråkers anläggningstillgång bör hanteras för 2017 då färdigställande av detaljplaner, och därmed omvandling till omsättningstillgång, inte i sin helhet kommer att ske under 2017" och "att uppdra till kommunstyrelsen att återkomma till kommunfullmäktige senast i juni 2017 med förslag gällande reviderad budget om 47,5 miljoner kronor för att invänta effekter som konsekvens av omorganisationen per den 1 januari 2017". Uppdraget är påbörjat. I samband med ombudgeteringsärendet som underställs KF för beslut i juni kommer hanteringen av Ulleråker samt konsekvenserna av omorganisationen (47,5 mnkr) att hanteras.

Premier och priser i Uppsala kommun KSN-2016-2192 (KF 2016-12-12)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunfullmäktige "att uppdra till kommunstyrelsen att utarbeta förslag till modell för ett kvalitetspris i Uppsala kommun i enlighet med de föreslagna riktlinjerna" och "att uppdra till omsorgsnämnden att tillsammans med socialnämnden och äldreomsorgen utarbeta förslag till modell för ett pris inom omsorgsområdet i Uppsala kommun i enlighet med de föreslagna riktlinjerna". Dessa beslut kom sent under året och har inte påbörjats under 2016.

Samarbetsavtal med Vattenfall 2016 KSN-2016-1627 (KS 2016-09-14)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. En samverkansgrupp är bildad med representation från kommunstyrelsens ordförande och biträdande stadsdirektör. De biträds av förste vice kommunstyrelsens ordförande och miljöchefen.

Samverkan mellan Uppsala kommun och statliga myndigheter mot organiserad brottslighet (KS 2016-10-19)

Kommentar: Samverkan inledd genom gemensamt uppstartsmöte.

Rapportering av internkontroll 2016 och internkontrollplan 2017 kommunstyrelsen KSN-2016-2160 (KS 2016-12-14)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till kommunledningskontoret att göra en riskanalys samt internkontrollplan för verksamheten inom gemensam service och återrapportera till kommunstyrelsens utskott för gemensam service vid utskottets första sammanträde under 2017". Uppdraget är påbörjat. En riskanalys samt internkontrollplan för verksamheten inom gemensam service är framtagen och rapporteras till kommunstyrelsens utskott för gemensam service vid det första sammanträdet 2017.

Revidering av riktlinjer för sociala investeringar KSN-2016-2186 (KS 2016-12-14)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till kommunledningskontoret att förtydliga den finansiella modellen och bifoga denna till föreliggande riktlinje samt följa upp och vid behov föreslå förändringar för sociala investeringar". Uppdraget är påbörjat. I samband med årsredovisningsärendet i april kommer den ekonomiska modellen för sociala investeringar underställas kommunfullmäktige för beslut.

Landsbygdsprogram för Uppsala kommun KSN-2015-1907 (KS 2016-12-14)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till kommunledningskontoret att i gemensam beredning med berörda nämnder och bolag utveckla metoder för att arbeta med delgeografiska utvecklingsfrågor, enligt föredragningen". Detta beslut kom sent under året och har inte påbörjats under 2016. Uppdraget att utveckla metoder för att arbeta med delgeografiska utvecklingsfrågor har lagts in som en åtgärd i landsbygdsprogrammets handlingsplan och har inarbetats i kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2017.

Stadsbyggnad

Uppdrag till gat- och samhällsmiljönämnden

Riktlinjer och avgift för street food, KSN-2016-2044 (KF 2016-12-12)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunfullmäktige "att uppdra till gat- och samhällsmiljönämnden att besluta om upplåtelseavgifter för testperioden som innebär att kommunen får kostnadstäckning". Detta beslut kom sent under året och har inte påbörjats under 2016.

Uppdrag till plan- och byggnadsnämnden

Bildande av naturreservat Årike Fyris, KSN-2016-2027 (KS 2016-11-23)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till plan- och byggnadsnämnden att senast i december 2017 återkomma med

förslag till naturreservat i Årike Fyrir enligt föredragningen". Detta beslut kom sent under året och har inte påbörjats under 2016.

Utbildning och arbete

Uppdrag till utbildningsnämnden

Uppföljning per april 2016 ekonomi och verksamhet (KS 2016-08-24)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Nämnden beslutade den 2 november att överlämna nämndens analys över volymökning 2016 av folkbokförda elever till kommunstyrelsen, att föreslå kommunstyrelsen följa volymökningen av folkbokförda elever och vid behov föreslå kommunfullmäktige besluta om justeringar av utbildningsnämndens budget under löpande budgetår.

Vård och omsorg

Uppdrag till omsorgsnämnden

Avgifter för resor inom daglig verksamhet, KSN-2016-0762 (KF 2016-04-25 § 85)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Kommunfullmäktige har beslutat att ta bort avgiften för dem som åker med transporterna. I samband med beslutet fick omsorgsnämnden i uppdrag att göra en översyn av alla resor till och från daglig verksamhet. Nämnden föreslog sedermera att ta bort avgiften även för dem som åker med upphandlade taxiföretag. Samtliga som är beviljade transport till och från daglig verksamhet åker numera gratis.

Uppdrag till socialnämnden

Ansökan om bidrag för utveckling av kommunal verksamhet för romsk inkludering, KSN-2016-0290 (KS 2016-04-06 § 58)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Kommunen har ansökt och blivit utvald som utvecklingskommun för romsk inkludering i minst två år. Socialnämnden har beviljats 500 tkr per år under två år för arbetet. I arbetet ingår att utveckla metoder, strategier och hållbara strukturer inom kommunen för romsk inkludering.

Handlingsplan mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer, KSN-2016-0315 (KF 2016-09-05)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunfullmäktige "att uppdra till socialnämnden att ansvara för samordning och implementering av programmet och handlingsplanen i enlighet med föredragningen". Uppdraget är påbörjat. Nämnden planerar stöd för implementeringen av *Program och handlingsplan mot kvinnofridskränkningar, våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck* med start våren 2017. Nämnden kartlägger hedersrelaterat våld och förtryck i grundskolan. Bidrag har beviljats för ett våldsförebyggande skolprojekt i samarbete med polisen.

Uppdrag till äldrenämnden

Ansökan om medlemskap i WHO:s nätverk för äldrevänliga städer (KF 2016-04-25 § 83)

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Ansökan till WHO är inlämnad och godkänd.

Kultur, idrott och fritid

Uppdrag till kulturnämnden

Handlingsplan för strategiskt förbättringsarbete avseende mottagande av nyanlända och asylsökande, KSN-2016-0068 (KS 2016-02-10 § 4)

Kommentar: I detta ärende beslutade kommunstyrelsen "att uppdra till kulturnämnden att återkomma med en plan för en snabb start av ett kulturcentrum/allaktivitetshus i Gränby" och "att uppdra till kulturnämnden att ta fram en plan för hur kulturcentrumen i Sävja, Stenhagen och Gottsunda liksom fritidsgården Grand i city kan bidra i arbetet för att i samverkan med frivilligsektorn erbjuda ensamkommande barn och nyanlända en meningsfull fritid". Uppdraget är påbörjat. Arbetet med att öka utbudet av fritids- och kulturaktiviteter i Gränby med ett kulturcentrum i Gränbyskolan är påbörjat. En svårighet nämnden vill uppmärksamma är de begränsningar som finns i lokalerna. Skolan ser ökat behov av lokaler för egen verksamhet vilket medför svårigheter att utveckla verksamhet för kultur- och fritidsverksamhet. Skolans behov, trygg skolmiljö där besök anmäls, överensstämmer inte med de behov kulturnämnden ser, öppenhet för civilsamhället. Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan för hur kulturnämnden ska erbjuda ensamkommande barn och nyanlända en meningsfull fritid 2016 - 2017. Planen har ännu inte nämndbehandlats.

Bedömning av arbetet per riktad satsning

Förklaring till färgmarkeringar:

- Grön färgmarkering betyder att den riktade satsningen är genomförd.
- Gul färgmarkering betyder att den riktade satsningen är påbörjad.
- Röd färgmarkering betyder att den riktade satsningen inte ännu inte är påbörjad.

KOMMUNFULLMÄKTIGES RIKTADE SATSNINGAR FÖR 2016

Riktade satsningar till flera nämnder

Framtagande av en arkitekturpolicy samt planering och genomförande av ett arkitekturår.
Nämnder som arbetat med den riktade satsningen: KS och PBN

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Kommunstyrelsen har beslutat om arkitekturpolicy och den underställs kommunfullmäktige för beslut i januari 2017. Arkitekturpolicy förväntas ge en förutsägbarhet i vad som genererar hög arkitektonisk kvalitet och bilda en gemensam plattform. I samband med arbetet med arkitekturpolicy har flera åtgärder för att öka intresset för arkitektur och stadsbyggnad genomförts. Organiserade stadsvandringar kommer att genomföras under 2017. Mötesplatsen Uppsalarummet i Stadshuset, har utvecklats som plats för visningar, diskussioner, pressträffar och information om Uppsalas arkitektur och stadsplanering. En modell över Uppsala har tagits fram och blivit föremål för stort intresse.

Förbättra möjligheterna för Uppsalaborna att komma ut i naturen genom att utveckla och förvalta gamla och nya naturreservat. Nya reservat bildas i bland annat Hammarskog, Kronparken och Örnsåtra. Intensifiera arbetet för att skapa ett naturreservat i Årike Fyris.

Nämnder som arbetat med den riktade satsningen: GSN, PBN

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Reservatsbildningen i Örnsåtra är ute på samråd. Beslut om reservatsbildning i Kronparken togs 2016. Beslut om Hammarskog tas 2017.

Medborgardialoger och konsultstöd inom ramen för Planprogram för Gottsunda med social inriktning 2015-2017.

Nämnder som arbetat med den riktade satsningen: KS och PBN

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Under 2016 har flera olika utredningar och dialoger genomförts. Medborgardialogen i december fokuserade bland annat på de utvecklingsområden som tidigare har pekats ut av förtroendevalda och medborgare i Gottsunda: trygghet, trivsel, attraktionskraft, arbetstillfällen och hållbara renoveringsprocesser. Detta har inkluderats i framtaget planprogramsförslag med tillhörande handlingsplan. Ambitionen är att detta ska underställas kommunfullmäktige för beslut under 2017. Parallellt med planprogramsarbetet inleds även arbete med fokus på sociala perspektiv.

Riktade satsningar till kommunstyrelsen

Utreda omställning till ekologisk produktion av verksamheten vid Jälla egendom. Utredningen är en viktig del av kommunens miljöomställning, liksom ett steg i att ytterligare stärka Jällas attraktionskraft.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Resultatet hanteras inom ramen för arbetet med att undersöka möjligheten att ge Jällastiftelsen/Jällaskolan en större roll som en större producent av betesdjur och närproducerad mat till de kommunala verksamheterna.

Implementera landsbygdsprogrammet.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Landsbygdsprogrammet beslutades av kommunstyrelsen i december och underställs kommunfullmäktige för beslut i januari 2017. Det finns påbörjade projekt inom varje fokusområde i landsbygdsprogrammet.

Implementera den strategiska IT-planen. Utveckling av ekonomisystemet i syfte att uppnå målet om ordning och reda i den kommunala ekonomin. Utveckling och säkerställande av kommunens grundläggande IT-infrastruktur.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Viktiga milstolpar är passerade för flertalet stora projekt vad gäller till exempel digitalisering, nytt personalsystem, förstudie för systemstöd hälsa, vård och omsorg samt moderniserat systemstöd för kartrelaterad information. Åtgärderna i den strategiska IT-planen har inarbetats i nämndernas verksamhetsplaner för 2017.

Implementera jämställdhetsintegrering enligt CEMR Breddinsats för att HBTQ-certifiera utvalda verksamheter och höja kunskapen kring HBTQ-personers situation.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Utifrån befintlig kartläggning och nulägesanalys har en riktlinje för CEMR tagits fram. Riktlinjen underställs kommunstyrelsen för beslut i februari och styr hur CEMR ska integreras i den ordinarie verksamhetsplaneringen. Elevhälsoteamen utbildas i HBTQ-frågor och Tiundaskolan har inlett certifieringsprocessen. Arbetet med Uppsala kommuns egen HBTQ-utbildning och diplomering pågår och pilotprojekt planeras till våren 2017.

Arbetet med ny översiktsplan, fördjupad översiktsplan för södra staden och innerstadsstrategi som ska beslutas under 2016.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Översiktsplanen och innerstadsstrategin beslutades av kommunfullmäktige i december 2016. Den fördjupade översiktsplanen för Södra staden är utställd för granskning och underställs kommunfullmäktige för beslut innan sommaren.

Arbete med Framtida kollektivtrafik för Uppsala stad (Framkollus).

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Landstinget beslutade i juni om ett nytt linjenät från augusti 2017. Arbetet med en handlingsplan för framkomlighetshöjande åtgärder fortskrider. Stort fokus ligger på upphandling av nytt system för prioritering av kollektivtrafik i trafiksignaler.

Stadsbyggnad

Riktade satsningar till gatu- och samhällsmiljönämnden

Som i ett led i att främja hållbara transporter ska Uppsala bli Sveriges främsta cykelstad. För att nå denna målsättning krävs investeringar i anläggande samt drift av cykelvägar, liksom på information och kommunikation.

Kommentar: Den riktade satsning är påbörjad och löper på enligt plan.

Genomförande av investeringsplanen för skattefinansierade infrastrukturinvesteringar, kräver att nämnden kompenseras för ökade drift- och kapitalkostnader.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Nämnden rapporterar att samtliga nya anläggningar och deras behov av drift kartläggs och att kartläggningen används som underlag till nästkommande års budget och att alla beslut om upphandling av anläggningar ska åtföljas av en driftskalkyl.

Riktade satsningar till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Skolor, förskolor och omvårdnadslokaler ska vara hälsosamma, funktionella och ekonomiskt hållbara.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Arbetet samordnas med åtgärder för inriktningsmålet att Uppsala kommun ska ge förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen. Nämnden har dock inte hunnit med att definiera vad som är hälsosamma miljöer eller att utreda hur miljömål och folkhälsomål kopplade till hälsosamma miljöer kan tillämpas i tillsynen under året. Nämnden ser heller inte att detta kommer prioriteras under 2017.

Riktade satsningar till plan- och byggnadsnämnden

I en starkt expanderande kommun krävs åtgärder för bland annat den långsiktiga vattenförsörjningen. Föreskrifter för vattenskyddsområdet behöver därför förstärkas.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Inom den fördjupade översiktsplanen för Södra staden och i arbetet med Ulleråker har riskfaktorer identifierats och vattenfrågan har pekats ut som ett av de viktigaste fokusområdena. I den fördjupade översiktsplanen för Södra staden pekas på utredningar som måste göras i det fortsatta arbetet för att säkra vattenskyddsområdet. Arbetet med en åsstrategi har påbörjats med en fördjupning över Ulleråker.

En handlingsplan utifrån översiktsplanen för framtida tillväxtområden.

Kommentar: Den riktade satsningen är inte påbörjad. Nämnden har avvakat beslut om ny översiktsplan. Den antogs i slutet av året och pekar ut framtida utvecklingsområden. Dessa lyfts fram i samband med prioriteringar av framtida fördjupade översiktsplaner och program.

Riktade satsningar till räddningsnämnden

Ett nytt handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst ska implementeras.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Målen i handlingsprogrammet är desamma som räddningsnämndens inriktningsmål i verksamhetsplanen. Nämndens strategier utgår också från handlingsprogrammet.

Arbetsmiljön vid olyckor är komplicerad och riskerna med brandrök större än vad som tidigare uppmärksammats. Aktuella forskningsresultat ska tas tillvara i verksamheten. Förändringar i attityder och rutiner som bidrar till att förbättra arbetsmiljön ska genomföras.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Enkätundersökningar har gjorts för att undersöka attityder och brister i rutiner. Åtgärder för att förbättra både praktiska förutsättningar och rutiner har genomförts. En ny enkätundersökning kommer att göras under 2017 för att se om utvecklingsområdena har förbättrats.

Utbildning och arbete

Riktade satsningar till arbetsmarknadsnämnden

Arbetsbefrämjande insatser ska prioriteras för långvarigt biståndsmottagande personer med särskilt fokus på barnfamiljer. Män och kvinnor ska på lika villkor få del av arbetsmarknadsinsatser.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Vägen till arbetsmarknadsinsats har gjorts tydligare och målgruppen har definierats och analyserats ytterligare. Barnfamiljer prioriteras för insats. Anpassning av arbetsträningsinsatserna har gjorts för att bättre möta personer med svaga kunskaper i svenska och personer med fysiska begränsningar. Under 2017 kommer ytterligare fokus läggas på att förbättra övergången från olika verksamheterna inom nämndens verksamhetsområden. Könsfördelningen för de nya välfärdsanställningarna 2016 var 44 procent kvinnor och 56 procent män. Krav på snabbt ökade volymer under hösten påverkade könsfördelningen som under resten av året i princip var jämnt fördelat. Alla de som varit aktuella för välfärdsjobb under hösten har fått det oavsett kön.

Genom utvecklingsinsatser främja socialt företagande för att inkludera människor, som har stora svårigheter att få eller behålla ett arbete, i samhällslivet.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Dokument om riktlinjer och strategiska områden för stöd till sociala företag har tagits fram. I dessa beskrivs strategiska områden för utvecklingsinsatser. Dessutom ges förslag till fortsatt arbete i samverkan med andra berörda nämnder, sociala företag och myndigheter.

Med finansiellt stöd från Samordningsförbundet Uppsala län utveckla en plattform för långsiktig samverkan med Arbetsförmedlingen, Landstingen och Försäkringskassan kring personer som är i behov av samordnad arbetslivsriktad rehabilitering.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Ett forum för långsiktig samverkan är bildat med representanter från bl.a. nämnden, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Landstinget.

Genom en väl fungerande utbildning i svenska för invandrare med möjlighet till att parallellt kunna ta del av praktik, arbetsmarknadsinsatser och övrig vuxenutbildning ska fler av kommunens nyanlända kunna konkurrera om jobben.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. SFI har flexibla undervisningstider och individanpassning för att möjliggöra kombinationen av arbete och praktik med studier.

I samarbete med Omsorgsnämnden, Arbetsförmedlingen, Landstinget, Försäkringskassan och brukarorganisationer utveckla insatser för personer med psykiska funktionshinder så att fler får arbete eller meningsfull sysselsättning.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Nämnden vill genom långsiktig samverkan skapa ett bättre organiserat stöd till individer i behov av samordnad arbetslivsriktad rehabilitering. Inom ramen arbetet kartläggs behov av insatser och samverkan mellan myndigheter, så att personer i behov av samordnade insatser får rätt stöd. Nämnden medverkar även till att utveckla arbetsfrämjande insatser som kan leda till arbete eller utbildning för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför sitt framtida inträde på arbetsmarknaden.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Samtliga elever i årskurs 9 som anmält intresse för feriearbete har erbjudits plats. Gymnasieungdomar i årskurs ett och två har erbjudits att söka platser eller föreslå ett eget sommarjobb där kommunen subventionerar en del av lönen. År 2016 genomfördes en riktad satsning för SPRINT-elever (nyanlända elever på gymnasiet språkintruktionsprogram) för att kunna ta emot elever i feriearbeten. Fler ungdomar än tidigare år erbjöds och genomförde sina feriearbeten. En särskild satsning på gruppen asylsökande ungdomar utan arbetstillstånd har genomförts. Ett femtiotal ungdomar har deltagit i ett treveckorsprojekt med samhällsorienterade karaktär och med inslag av entreprenörskap.

Riktade satsningar till utbildningsnämnden

För att förbättra utbildningsresultaten och tidigt upptäcka och stötta barn i behov av särskilt stöd avser nämnden ta del av riktade statliga medel. En förutsättning för att kunna ta del av statsbidraget är att nämnden tar fram handlingsplaner inom fyra av regeringen identifierade utvecklingsområden. Det handlar om rekrytering av personal i förhållande till pensionsavgångar och mottagandet av nyanlända barn samt tillgången till skolledare och legitimerade och behöriga lärare.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Nämnden har deltagit i ett flertal nationella satsningar, t.ex. för mindre barngrupper i förskolan och för att öka personaltäteten i lågstadiet. Handlingsplaner finns för mottagandet av nyanlända barn och elever. Nämnden har också beslutat om en plan för strategisk kompetensförsörjning.

Nämnden avser att systematiskt identifiera och tillgodose de yngre barnens varierade behov av utvecklingsstöd i förskolan och i de tidiga åren i grundskolan. Andelen årsarbetare med förskolläraexamen, andelen lärare, speciallärare och fritidspedagoger ska öka i de lägre årskurserna för att förbättra den pedagogiska kvaliteten. För att möjliggöra minskade barngrupper i förskolan och utöka antalet lärare i verksamheterna avser nämnden ta del av riktade statliga medel.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Uppsala kommun får statliga medel för att hålla mindre barngrupper i förskolan och att hålla högre personaltätet i lågstadiet.

Ett av nämndens viktigaste uppdrag är att utjämna skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Samordningen av ett systematiskt kvalitetsarbete mellan de olika skolformerna utvecklas för att få en jämlik skola från förskola till gymnasium.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Under 2016 har nämnden fokuserat rutiner och stöd för att få en röd tråd att löpa i elevernas skolgång vid övergångar mellan och inom skolformer och skolor.

Genuspedagogik tillämpas för att ge alla elever möjligheter att utvecklas oavsett kön, sexuell läggning eller könsidentitet/könsuttryck. Nämndens uppföljning är könsuppdeldad för att skillnader ska uppmärksammas och återkopplas.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Två satsningar avseende HBTQ har påbörjats under året. Dels genomförs en certifiering på en kommunal grundskola och dels genomförs en bred satsning på skolornas elevhälsoteam. Båda satsningarna har mottagits väl och flera ser ett behov av ökad kunskap inom området för att ge eleverna de bästa förutsättningar att nå målen. Att arbeta normkritiskt lyfts fram som en framgångsfaktor i arbetet. Statistik är könsuppdeldad där det är möjligt.

Elevernas byten under första året i gymnasieskolan orsakar en förlängd gymnasieutbildning som i sin tur leder till ökade kostnader för kommunen. Samverkan för bra övergångar samt nära samarbete mellan de olika skolformerna ska optimeras för att undvika programbyten. Ett viktigt förebyggande arbete för att minska avhopp på grund av felval till gymnasiet är att det finns studie- och yrkesvägledning på alla grund- och gymnasieskolor. En handlingsplan kring studievägledning för lågstadiet, mellanstadiet och högstadiet tas fram och implementeras.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. En ny organisation för studie- och yrkesvägledningen är genomförd och nämnden har tagit beslut om nya riktlinjer för studie- och yrkesvägledningsarbetet.

Elevhälsan ska utvecklas i nära samarbete med landstinget. Tillgången till medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser ska säkras för alla elever. Elevhälsan ska vara ett stöd i elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Skolornas elevhälsoplaner har under året kvalitetssäkrats och reviderats. En arbetsgrupp och en styrgrupp bildad för närårdssamverkan. Problemområden har belysts och arbete kring dessa påbörjats, bl.a. för att tydliggöra roller och ansvar mellan kommun och landsting. Projekt har startat kring elever med hög frånvaro med mål att finna samverkansformer mellan förvaltningar och kommun för att öka elevers skolnärvaro.

Lärarkyrket ska vara ett attraktivt yrke. En central arbetsgrupp arbetar med att minska lärares arbetsbelastning. Det lönepolitiska ställningstagandet om en genomsnittlig ökning av lärarlönerna med 5000 kronor fullföljs under år 2016.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Utbildningsnämnden deltar i lärarlönelyftet. Förslag till ett nytt lönepolitiskt ställningstagande 2016-2021 för lärarpersonal har tagits fram och ska beslutas i kommunstyrelsen.

Nämnden avser att förstärka det förebyggande arbetet med fokus på barn i förskoleåldern.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Statsbidraget för mindre barngrupper i förskolan har möjliggjort mindre barngrupper i de förskolor som deltar i satsningen. Statsbidraget har också möjliggjort att personal har fått kompetensutveckling och handledning kring arbetssätt och att arbeta i pedagogiska par. Antalet barn per medarbetare har i den kommunala förskolan sjunkit från 5,69 2015, till 5,35 2016.

Kvaliteten i fritidshemmen ska förstärkas.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Utbildningsnämnden tar del av statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i fritidshemmen. Uppföljningen av verksamheten i fritidshemmen ska utvecklas så att fritidshemmen ska kunna redovisas som egen skolform. Detta syftar i sin tur till att synliggöra såväl ekonomiska resultat som kvalitetsmått.

Vård och omsorg

Riktade satsningar till omsorgsnämnden

Genom att öka möjligheten till inflytande och egenmakt för nämndens målgrupp ska det stöd och insatser nämnden erbjuder bättre motsvara de behov som målgruppen har.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Nämnden har under 2016 verkat för ett ökat brukarinflytande. Möjlighet till inflytande ges på olika nivåer inom verksamheten. På individnivå handlar det om att påverka sin livssituation och det stöd som ges i vardagen. Inflytande på verksamhetsnivå berör frågor där flera personer påverkas i en verksamhet. På styr- och systemnivå handlar inflytandet om frågor som rör flera verksamheter. Det kan till t.ex. vara frågor på politisk nivå eller förvaltningsnivå. Nämnden har ställt krav i avtal med utförare i syfte att stärka individens egenmakt och inflytande och har anlitat brukarrevisioner och har finansierat en utvecklingsledare som arbetar halvtid med brukarinflytandefrågor inom socialpsykiatri. Nämnden har också flera olika styrgrupper med brukarrepresentation och har tillsammans med brukarorganisationer gemensamt beslutat att en brukarombudsman ska tillsättas 2017.

Samverkan med landstinget genom närårdssamarbete ska fortsätta utvecklas för att erbjuda samordnade insatser till barn och unga samt vuxna. Genom samarbetet tydliggörs även huvudmännens ansvar för de olika insatserna.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. En ny organisation och styrning av närårdssamarbete har införts under 2016 med en politisk styrgrupp samt ledningsgrupper med ansvar för planering och genomförande.

Rättsäker och effektiv myndighetsutövning ska fortsätta utvecklas för att kunna ge en god service till medborgare och för att säkerställa kvaliteten i myndighetsutövningen.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. En revidering av myndighetsprocessen har genomförts och nya riktlinjer och vägledningar arbetas fram. Nämnden deltar i Socialstyrelsens arbete med att vidareutveckla Behov i Centrum (BIC), en metod för att kvalitetssäkra myndighetsutövning inom funktionsnedsättning. Utveckling av uppföljningar har varit ett prioriterat område inom nämndens ansvarsområde. Närmare samverkan och samordning mellan avtals- och individuppföljning ger en bättre helhetsbild av insatsernas kvalitet.

Utveckla metoder för uppföljning och utvärdering för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt samt att enskilda personer får sina behov tillgodosedda.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Ett utvecklings- och effektivitetsarbete har genomförts av avtalsuppföljningarna för att kunna göra fler uppföljningar per år. Ett förslag till ny rapportmall för avtalsuppföljning har utarbetats. Arbete pågår för att samordna uppföljningen av individ och verksamhet.

Behålla och kompetensutveckla medarbetare för att skapa kontinuitet i kontakten med medborgarna samt säkerställa kompetensförsörjning under kommande år.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Ledningsorganisationen ska ge möjlighet för biståndshandläggarna att få stöd i handläggning och myndighetsutövning. Antalet biståndshandläggare har utökats för att få ner antalet ärenden per handläggare. Handläggarna har blivit tydligt ansvariga för sina ärenden och inriktats mot olika områden. Alla handläggare har tillgång till handledning av extern handledare. Förslag finns om att inrätta en funktion med specialisthandläggare som ska vara en stödfunktion i komplicerade ärenden och ses som en karriärmöjlighet för biståndshandläggarna. Förutom påbörjade satsningar måste också löneläget ses över för att det ska vara attraktivt söka sig till biståndshandläggaryrket. Biståndshandläggare ska få kompetensutveckling inom jämställdhetsområdet.

Vidta åtgärder utifrån genomförd utredning under 2015 avseende vilket stöd som ska erbjudas inom socialpsykiatri med syfte att ge rätt insatser i rätt omfattning till personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Utredningen är godkänd av kommunstyrelsen. Den nya organisationen har skapat förutsättningar för att nämnden ska kunna ta ett helhetsansvar för hela verksamhetsområdet och ger förutsättningar för delaktighet och inflytande både för enskilda individer och ideella organisationer. Processen med utformandet av vägledning för myndighetsutövning måste intensifieras, inte minst utifrån den enskildes rätt till likabehandling och rättsäkerhet. Utredningen visar på att gränsdragningen mellan omsorgsnämnden och socialnämnden fungerar bra, att samarbetet med landstinget fungerar bra men behöver utvecklas på individnivå, att kommunen får ta ett alltför stort ekonomiskt ansvar eftersom landstinget inte har tillräckliga resurser och att gränsdragningen mellan landsting och kommun bör utredas i syfte att hitta rätt kostnadsnivå för både kommunen och landstinget samt att nämnden bör fastställa en tydlig och strukturerad plan för hur det uppsökande arbetet ska bedrivas. Socialförvaltningen och omsorgsförvaltningen samverkar kring att arbeta fram en plan för uppsökande arbete. En ny samverkanschef har tillsatts för 2017 för att kunna samordna den samverkan som finns med bl.a. landstinget. Processen med utformandet av riktlinjer eller motsvarande lyfts fram. Inte minst utifrån den enskildes rätt till likabehandling och rättsäkerhet. Riktlinjer eller motsvarande dokument skapar trygghet, både för den enskilde och den kommunala myndighetsorganisationen och håller på att arbetas fram i samverkan med intresseorganisationerna. Ett strukturerat uppsökande arbete är en förutsättning för ett framgångsrikt arbete på längre sikt.

Vidta åtgärder för att behov och den enskildes önskemål kring kultur- och fritidsaktiviteter i bostad med särskild service ska tillgodoses i enlighet med LSS.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Krav ställs i förfrågningsunderlag och uppdrag på att den enskildes önskemål kring kultur- och fritidsaktiviteter ska tillgodoses. I uppföljningen av avtal ingår uppföljning av hur utföraren har levt upp till avtalet.

Vidta åtgärder utifrån genomförd kartläggning under 2015 avseende boendeprocessen, det vill säga hur beslut om bostad med särskild service ska erbjudas till enskilda med beslut om insats.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Förbättringar av arbetssätt har gjorts i och med ett utvecklat samarbete mellan myndighet och boendesamordnare och start av en boendepaneringsgrupp. Den slutliga versionen av boendeprocessen är dock ännu inte implementerad. Nämnden har också påbörjat arbetet med gemensamma rutiner för boendesamordning för både barn och vuxna.

Riktade satsningar till socialnämnden

Myndighetsutövningen ska fortsätta utvecklas för att kunna ge en god service till medborgarna och för att säkerställa kvaliteten och rättsäkerheten i myndighetsutövningen. Nämnden avser att ta del av riktade statliga satsningar för att utveckla myndighetsutövningen inom barn- och ungdomsområdet.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Nämnden har under hösten rekviderat tilldelade medel för stärkt bemanning samt för samarbetsprojekt med facken. Verksamheten har stärkts med olika handlägg- och specialisttjänster. Andra utvecklingsexempel är ett aspirantprogram med studerande, studentmedarbetare, ökad annonsering, stärkt administration, utveckling av IT-stöd och utbildning.

Under 2016 se över kommunens och nämndens mottagande av ensamkommande barn som söker asyl i syfte att förbättra mottagandet.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Under 2016 har mottagandet av ensamkommande barn och unga kvalitetssäkrats, återsökningsprocessen kartlagts, förbättringsområden identifierats och åtgärder vidtagits. Några exempel på åtgärder är förebyggande traumabehandling, samt samarbete med och föreningsbidrag till RFSU för utbildning av leverantörerna om samtal med ungdomarna om sex, kärlek, relationer och kroppen utifrån ett normkritiskt förhållningssätt.

Fortsätta utveckla arbetet med målgruppen unga vuxna med missbruks- eller annan beroendeproblematik.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. En mängd åtgärder har vidtagits avseende förebyggande arbete och tidiga insatser, bland annat skolnärvaroprojekt och satsningar mot social oro. Ytterligare arbete planeras avseende stöd till unga vuxna och utredning av insatser för små barn. En idéskiss till ett projekt inom ramen för sociala investeringar har lämnats in, men den har inte gått vidare till en formell ansökan.

Fortsätta utveckla det förebyggande arbetet i syfte att motverka vräkningar och avhysningar.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad och arbete pågår enligt plan. En idéskiss till ett projekt inom ramen för sociala investeringar har lämnats in. Den har dock inte gått vidare till en formell ansökan.

Regeringens satsning på kvinnojourer innebär en ökad möjlighet för jourerna att arbeta och stödja våldsutsatta kvinnor. Nämnden avser att fortsätta söka de statliga utvecklingsmedel som kan komma inom området.

Kommentar: Den riktade satsningen är inte påbörjad. I dagsläget finns inga statliga medel att söka för kvinnojourer. Nämnden bevakar frågan.

Inleda arbetet med att etablera så kallade halvvägshus i kommunen och arbetet med Bostad först för att skapa goda förutsättningar för människor att lämna missbruk och beroendeproblematik bakom sig.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Nämnden har förberett arbetet enligt plan men lämplig lokal har ännu inte hittats.

Riktade satsningar till äldreomsorgen

Enligt vårpropositionen avser regeringen att satsa två miljarder årligen 2016-2018 på anställningar inom äldreomsorgen. Nämnden ska säkerställa att Uppsala får del av satsningen för att på så sätt kunna öka bemanningen inom äldreomsorgen.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Samtliga hittills tillgängliga stimulansmedel, vilka rör den statliga bemanningssatsningen, har rekviderats och även fördelats ut till kontrakterade leverantörer.

En fortsatt satsning på rehabiliteringsteam för att långsiktigt minska behovet av äldreomsorgsinsatser.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Den fortsatta utvecklingen av rehabiliteringsteamet pågår och verksamheten flyttas över i egen regi.

Projekten ÅBIC och individuell behovsstyrning (IBS) är ett led i att utveckla en mer rättssäker myndighetshandläggning.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Handläggning enligt ÅBIC pågår. Bedömningsdelen med individuell målsättning är under implementering. Utveckling av verksamhetssystemet Siebel är under utredning.

Under 2016 fortsätter satsningarna på olika typer av välfärdsteknologi i ordinärt boende, som ett led i att minska behovet av äldreomsorgsinsatser och bidra till ökad trygghet och större självständighet för äldre i kommunen.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd och ingår i arbetet med ny systemlösning för hälsa, vård och omsorg 2019.

Under 2016 fortsätter bland annat satsningar på fallprevention, fysisk aktivitet på recept (FAR), satsningar för gruppen äldre med psykisk ohälsa för att långsiktigt minska behovet av äldreomsorgsinsatser samt insatser för att motverka riskkonsumtion av alkohol bland äldre.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Flera aktiviteter är genomförda kring fallprevention och psykisk ohälsa. Aktiviteter pågår under året med riktade satsningar inom områdena och utbildningar av medarbetare. Nämnden behöver ta ställning angående framtiden för FAR.

Vidta åtgärder utifrån genomförd utredning 2015 om hur matsituationen på kommunens särskilda boenden kan vidareutvecklas.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Nämnden rapporterar att någon utredning på aggregerad nivå inte är genomförd. Bedömningen har gjorts eftersom nämnden följer och har kontroll på matsituationen på individnivå. Särskilda åtgärder har utifrån denna kunskap inte bedömts som nödvändiga.

Vidta åtgärder utifrån genomförd utredning under 2015 om hur äldre genom ökad delaktighet och inflytande i större utsträckning ska kunna påverka innehållet i hemvården.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Behovsbedömning enligt ÅBIC förtydligar samplanering av hjälpinsatser mellan brukare och utförare.

En fortsatt utveckling av tydlig information och relevanta jämförelsemått baserade på kvalitetsmätningar, med syftet att underlätta för medborgaren att göra informerade val.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Förslag till utveckling av jämförelseverktyget *Hitta & jämför* är framtaget och godkänt men ska kompletteras avseende parametrar för boende innan publicering.

Riktade satsningar till överförmyndarnämnden

Fortsätta arbetet med att hitta nya vägar att rekrytera gode män och förvaltare som startades under 2015.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Arbetet har fortsatt under 2016 och nämnden har godkänt flera professionella ställföreträdare vilket underlättat vid rekrytering.

Erbjuda möjlighet till enklare e-tjänst i form av blanketter som kan signeras med en säker signatur.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Blanketterna finns på plats på uppsala.se.

Insatser för att tillförsäkra att en rättssäker handläggning för ärenden med ensamkommande barn bibehålls, trots kraftigt ökande ärendetillströmning.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Processer och rutiner har setts över.

Handläggare på överförmyndarförvaltningen utbildas i hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. En handläggare har deltagit i ett seminarium och sedan vidareutbildat handläggargruppen.

Kultur, idrott och fritid

Riktade satsningar till idrotts- och fritidsnämnden

Rusta befintliga anläggningar så de får full funktionalitet.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Anläggningar rustas och inventarier ersätts successivt.

Förstärkning av föreningsstöd till aktiviteter för barn och unga.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. En genomgång av hur aktivitetsstödet och lokalsubventionen fördelas på kön och idrott har gjorts. En förändring av bidragen har utarbetats under året innebärande att bidragen ökas för sammankomster samt att föreningar med egna anläggningar kan få ett utökat driftbidrag.

Resurs för föreningsbidrag till innebandy- och friidrottsarena i enlighet med kommunfullmäktiges tidigare beslut.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd och avtal om föreningsbidrag finns enligt kommunfullmäktiges beslut.

Ersätt kvicksilverarmatur med LED för energieffektivisering.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. I elljusspårarna i stadsskogen och Stabby har belysningarna bytts till LED under året. Fem av 22 spår är nu åtgärdade.

Realisera ombyggnad av Studenternas med ny fotbollsarena inom nuvarande område samt utveckling av anslutande område till en attraktiv aktivitetsanläggning för användning hela året, inklusive isbanor med huvudinriktning bandy, hastighetsåkning och allmänhetens åkning.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Beslutsunderlag togs fram under året avseende helheten på Studenternas. Beslut med förslag till utformning för fotbollsarenan finns. För bandy finns ett förslag att fortsätta på befintlig arena och att endast nödvändiga underhållsinsatser görs för att skapa mer tid till en utredning av vad som är möjligt att åstadkomma med Relitahallen.

Utomhusarena för träning och tävling i friidrott på Gränby sportfält.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad och byggstart skedde mot slutet av året.

Österängens plan rustas upp för amerikansk fotboll på elitnivå.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Planering och beräkning är genomförd för så investeringen hålls inom beslutad ram.

Upprustning av Löten.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Nämnden rapporterar att Lötens träningsanläggning för fotboll har fått nytt konstgräs av elitkvalitet, att översyn av omklädningskapaciteten har gjorts och att ett förslag avseende nya omklädningsrum togs fram mot slutet av året.

Kvalitetshöjning av motionsspår inklusive utvecklad information för förbättrad tillgänglighet till enskilda spår och möjligheter att ta sig mellan olika spår.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Två elljusspår har fått ny belysning under året, ett nytt utegym har installerats vid spåret i Stabby, nya informationsskyltar har satts upp vid spåren i staden och nya skyltar ska sättas upp vid spåren på landsbygden.

Riktade satsningar till kulturnämnden

Fortsätta utvecklingen av en kulturskola.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Uppsala musikskola har bytt namn till Uppsala kulturskola och breddat verksamheten med kurser inom dans och teater. Kulturnämnden utreder under hösten 2016 förutsättningar för externa aktörer att bedriva kulturkurser och kulturskoleverksamhet. Den 24 november 2016 beslutade kulturnämnden om ett förslag för nya stödformer för barns och ungas kulturutövande, och förslaget har gått på remiss till berörda aktörer. Nämnden har ansökt om statliga medel för att utveckla kulturskolan, och beviljats 1 miljon kr för att utöka elevplatser för nya målgrupper samt för att bredda verksamheten.

Utveckla kulturcentrum i Gränbyområdet som försörjer de nordöstra stadsdelarna.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. I december 2016 inleddes utredningsarbetet som kommer att återrapporteras under våren 2017.

Höja kvaliteten i fritidsklubbar och fritidsgårdar och utreda behoven av att etablera nya fritidsklubbar i områden med brist på öppen fritidsverksamhet.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Arbetet med att utreda behovet av nya fritidsklubbar ingår som en del i arbetet med att ta fram en strategi för infrastruktur inom kultur- och fritidsområdet. Nämndens verksamhet i egen regi, Fritid Uppsala har genomfört ett kontinuerligt utvecklingsarbete på sina enheter och en plan för utveckling av nya fritidsklubbar ska tas fram.

Fortsätta utvecklingen av Uppsala konstmuseum.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Under 2015 utökades konstmuseets utbud med kafé och hörsal. Den verksamheten har utvecklats vidare under 2016. Utvecklingen av konstmuseet har annars präglats av utåtriktade satsningar på ett aktivt bemötande av besökare och aktiviteter på andra platser. Konstmuseet deltog i augusti i festivalen Gottsunda Hiphop. Genom fri entré till museet har verksamhetens besöksantal ökat med 29 procent. Museets fortsatta utveckling ingår även i den översyn som nämnden gör över hela konstområdet där konstmuseets framtid utgör en viktig del i arbetet.

Utveckla marknadsföringen av kultur- och fritidsutbudet och därmed synliggöra kulturevenemang i högre utsträckning.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Nämnden har utvecklat och lanserat webbplatsen Kubik Uppsala för att samla och synliggöra utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter för barn och unga, med en markant ökning av besöksfrekvensen som resultat. Fritid Uppsala arbetar aktivt med marknadsföring bland annat via sociala medier. En namntävling har genomförts på Uppsala kommuns skolor avseende namn på nya allaktivitetshuset. Två elever från Raoul Wallenbergskolan vann med namnet "Allis".

Utveckla kulturkvarteret Karin med Walmstedtska gården.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Diskussioner om ombyggnation och lokalanpassningar har inletts och dialog förs med olika parter som berörs av utvecklingen. En workshop om utvecklingen av kvarteret kommer att hållas i början av 2017. Kulturnämnden har ökat stödet till Konstnärsklubben för att möjliggöra ett starkare engagemang från dem i det gemensamma utvecklingsarbetet. Under Kulturnatten höll alla verksamheter öppet och en mängd aktiviteter pågick.

Ansöka om att delta i Statens konstråds satsning av konstnärlig berikning av miljöprogrammets gemensamma platser.

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Ansökan lämnades in men gick inte vidare.

Tidiga insatser på barn och ungas fria tid. Dessa medel syftar till att göra riktade insatser gentemot områden och målgrupper där behoven är som störst. Det handlar om stöd till föreningsverksamhet samt resursförstärkningar till fritidsklubbar och fritidsgårdar. Kulturnämndens fördelning av medlen ska bygga på en omvärldsbevakning och levande dialog kring utvecklingen i stadsdelarna, ungdomskulturen och föreningslivet.

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. I december 2016 inleddes utredningsarbetet som kommer att återrapporteras under våren 2017. De medel nämnden avsatt för tidiga insatser har därför inte kunnat tas i anspråk i sin helhet för Gränby kulturcentrum som nämnden avsåg.

Bilaga 9 Ordförklaringar

Aktualiseringsgrad. Den andel av personakterna för anställd medarbetare som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställningar.

Anläggningstillgångar. Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav. Tillgångarna kan vara materiella, till exempel byggnader, eller finansiella, till exempel obligationer.

Ansvarsförbindelse. Åtagande att fullgöra viss ekonomisk förpliktelse, exempelvis pensionsåtagandet.

Avskrivning. Anläggningstillgångens periodiserade kostnad utifrån beräknad livslängd/nyttjandetid.

Avsättningar. Ekonomiska förpliktelser eller åtaganden som är säkra eller sannolika, men ovissa till belopp eller till den tidpunkt de ska infrias, till exempel pensionsförpliktelse.

Balanskravet. I kommunallagen regleras att kommunerna varje år ska ha ekonomi i balans samt vilka åtgärder som ska vidtas vid avvikelse mot detta krav.

Balansräkning. Beskriver kommunens finansiella ställning vid en viss tidpunkt. Visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur detta har anskaffats, det vill säga med främmande (skulder) och med egna (eget kapital) medel.

Eget kapital. Visar den del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Inriktningsmål. Mål i kommunfullmäktiges planerings- och budgetdokument Inriktning, Verksamhet, Ekonomi (från och med 2016 kallat Mål och budget).

Kassaflödesanalys. Visar hur en räkenskapsperiods löpande verksamhet har finansierats samt hur periodens löpande verksamhet och investeringar har inverkat på finansiell verksamhet och likvid ställning.

Kommunbidrag. De ekonomiska ramar som kommunfullmäktige fördelar till uppdragsnämnderna. Huvudsakligen består dessa ramar av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Kortfristiga skulder/fordringar. Lån, skulder och fordringar som förfaller till betalning inom ett år.

Likvida medel/likviditet. Anger vilken betalningsberedskap som finns på kort sikt. Motsvarar kassa och bank.

Kassalikviditet. Indikator för kortsiktig betalningsförmåga. En kassalikviditet om 100 % eller mer innebär att kortfristiga skulder kan betalas direkt

Långfristiga skulder/fordringar. Skulder och fordringar som förfaller till betalning senare än ett år efter räkenskapsårets utgång.

Nettokostnad. Skillnaden mellan verksamhetens driftkostnader och intäkter (exempelvis vissa statsbidrag, taxor och avgifter från kunder och brukare). Verksamhetens nettokostnader finansieras med skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Nettokostnadsavvikelse. Skillnaden mellan kommunens nettokostnader och den strukturårsjusterade standardkostnad som beräknats inom ramen för det kommunala kostnadsutjämningssystemet. Den strukturårsjusterade standardkostnaden tar hänsyn till strukturella skillnader mellan kommuner. Den visar vilken kostnad kommunen skulle ha om kommunen har samma ambitions- och effektivitetsnivå som riksgenomsnittet. Nettokostnadsavvikelser går bl.a. att hitta i jämförelsedatabasen Kolada (www.kolada.se).

Ohälsotal. Mått på utbetalda dagar med sjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjuk- och aktivitetsersättning. Med utbetalda dagar avses heldagar, vilket innebär att delar av dagar summeras upp till hela dagar. Ohälsotalet beräknas genom att summan av dessa dagar divideras med befolkningen 16-64 år. Ohälsotalet innehåller inte dagar med sjuklön från arbetsgivare.

Omsättningstillgångar. Tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk utan löpande byts ut eller förändras.

Periodisering. Fördelning av kostnader och intäkter till den period då resurserna förbrukas eller tillkommer.

R9-kommuner. Jämförelsenätverk av större mellansvenska kommuner där Uppsala ingår: Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Uppsala, Västerås, Södertälje och Örebro. Genomsnittet för R9-kommunerna används som jämförelsegrund på flera ställen i årsredovisningen.

Resultaträkning. Sammanställning av årets driftverksamhet (intäkter och kostnader) och hur den genom sitt resultat påverkar eget kapital.

Sammanställd redovisning. Omfattar all kommunal verksamhet i den mån kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, oavsett om den bedrivs i förvaltnings- eller företagsform. I denna årsredovisning avses Uppsala kommun med hel- och delägda aktiebolag.

Soliditet. Andelen tillgångar som finansieras med egna medel (förhållandet mellan eget kapital och total balansomslutning). Soliditet är ett mått på långsiktig betalningsförmåga, där en högre soliditet innebär en lägre finansiell risk.

Soliditet inklusive ansvarsförbindelse. Den andel som eget kapital minus ansvarsförbindelse utgör av den totala balansomslutningen

Strukturårsjusterad standardkostnad. Den kostnad som kommunen skulle haft om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå och med hänsyn till de egna strukturella förutsättningarna. Strukturella förutsättningar är faktorer som kommunen har svårt att påverka, exempelvis åldersstruktur, invånarnas sociala bakgrund och bebyggelsestruktur.

Bilaga 10 Revisionsberättelse

Uppsala Stadshus AB
organisationsnummer
556500-0642

Årsredovisning
för räkenskapsåret 2016

Styrelsen och verkställande direktören för Uppsala Stadshus AB avger härmed följande årsredovisning och koncernredovisning.

Innehåll

ORDFÖRANDE HAR ORDET	3
ÅRET I KORTHET – NYCKELTAL OCH RESULTAT	4
LEDNING OCH STYRNING	6
INTERNKONTROLL.....	8
ÖVERSIKT ÖVER BOLAGEN I STADSHUSKONCERNEN.....	9
UPPSALA STADSHUS	10
UPPSALAHEM	11
UPPSALA KOMMUN FASTIGHETS	13
UPPSALA KOMMUN INDUSTRIHUS.....	15
UPPSALA KOMMUN SKOLFASTIGHETER.....	17
UPPSALA KOMMUN FÖRVALTNINGSFASTIGHETER	19
UPPSALA KOMMUN SPORT- OCH REKREATIONSFASTIGHETER	21
UPPSALA PARKERINGS	23
FYRISHOV	25
UPPSALA STADSTEATER.....	27
UPPSALA KONSERT & KONGRESS	29
UPPSALA VATTEN OCH AVFALL	31
UPPSALA BOSTADSFÖRMEDLING.....	33
ÖVRIGA BOLAG	34
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	35
KONCERNEN	
RESULTATRÄKNING	42
BALANSRÄKNING	43
RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL.....	45
KASSAFLÖDEANALYS	46
MODERFÖRETAGET	
RESULTATRÄKNING	47
BALANSRÄKNING	48
RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL.....	50
KASSAFLÖDEANALYS	51
REDOVISNINGSPRINCIPER OCH VÄRDERINGSREGLER	52
NOTER	58
UPPSALA STADSHUSKONCERNEN - ORGANISATIONSSCHEMA.....	76

Ordförande har ordet

Uppsala är en av Sveriges mest attraktiva städer, vilket för med sig en mycket stark befolkningsökning, en expansiv arbetsmarknad och stark tillväxt. Utvecklingen innebär utmaningar i form av att utveckla hållbara miljöer, både ur ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv. Uppsala ska vara tryggt att leva och vistas i för alla.

En växande och hållbar stad kräver ökad kapacitet, utrymme och samordning inom många områden; samhällsservice, marktillgång, omfattande investeringar i kommunal infrastruktur som skolor, äldreboenden, vatten- och avloppssystem, transport-infrastruktur och platser för umgänge och motion. Uppsala kommun ska också stärka sin roll som kulturell och demokratisk mötesplats. Uppsala ska anta utmaningen om att vara en föregångskommun på jämställdhetsområdet, att i grunden angripa de orättvisa livsförutsättningarna mellan kvinnor och män.

Inom Uppsalas Stadshus AB och dess dotterbolag bedrivs omfattande och betydelsefull verksamhet. Dotterbolagen svarar för en stor del av investeringarna och utvecklingen av den kommunala infrastrukturen, därför är deras bidrag avgörande för att vi tillsammans kan skapa ett hållbart Uppsala. 2016 har präglats av ett intensivt arbete med pågående underhålls-, om- och tillbyggnadsprojekt i flertalet bolag i koncernen för att kunna möta en växande befolkning i Uppsala kommun.

Under året har Uppsalahem startat produktionen av 318 nya hem. Den 1 juni 2016 invigdes bostadsförmedlingen. Detaljplanen för Studenternas fotbollsarena, inklusive kommersiella lokaler, har varit ute på samråd. Gränby Sportfält håller på att färdigställas och bygget av en utomhusarena för friidrott har inletts. En ny sporthall i Storvreta har börjat byggas. Under hösten avslutades den arkitekttävling som genomförts under året avseende projektet ”Stadshus 2020”.

I Uppsala är vi stolta över våra framgångsrika kommunala bolag. En tydligt uttalad samsyn – ett Uppsala - skapar en stark grund att arbeta utifrån. År 2016 var ett bra år för bolagen inom Uppsala Stadshus AB. Ägardirektiven är i stort sett uppfyllda och resultatet efter finansiella poster är 157 miljoner kronor, vilket är 46 miljoner kronor högre än föregående år. De kommunala bolagen tar ansvar för hela Uppsalas utveckling.

2016 har varit ett bra år för Uppsala, inte minst för våra framgångsrika bolag med sina engagerade medarbetare och förtroendevalda. Nu fortsätter vi och tar oss an framtidens utmaningar tillsammans.

Marlene Burwick
Ordförande, Uppsala Stadshus AB

Året i korthet – nyckeltal och resultat

Uppsala stadshuskoncernen	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet medarbetare	879	807	755	741	694
Rörelsens intäkter, mnkr	2 808	2 721	2 710	2 513	1 988
Nettoomsättning, mnkr	2 740	2 636	2 579	2 388	1 850
Balansomslutning, mnkr	21 401	19 707	18 757	18 034	12 493
Resultat efter finansiella poster, mnkr	157	111	181	119	30
Resultat efter skatt, mnkr	77	58	148	134	35
Eget kapital, mnkr	4 210	4 200	4 156	4 008	3 067
Räntabilitet på eget kapital, %	4%	3%	4%	3%	1%
Investeringar, mnkr	1 898	1 626	1 476	1 367	1 489
Soliditet, %	20%	21%	22%	22%	24%

Resultatet efter finansiella poster är 157 miljoner kronor, vilket är 46 miljoner kronor högre än föregående år. Om realisationsvinster och realisationsförluster exkluderas är resultatet 184 miljoner kronor, motsvarande 44 miljoner kronor bättre än i fjol. Resultatet för koncernen och bolagen kommenteras på sidan 10 ff. och under respektive bolags avsnitt.

Resultat efter skatt är 77 miljoner kronor. I detta ingår en skattekostnad på 80 miljoner kronor. Av skattekostnaden avser 24 miljoner kronor moderbolaget, Uppsala Stadshus AB, där koncernbolagens skattemässiga överskott samlats. 26 miljoner kronor av skattekostnaden avser de bolag i koncernen som av Skatteverket nekats avdrag för räntor på vissa lån från Uppsala kommun. Dessa bolag har gjort avsättningar för skattekostnaderna i sina bokslut. Skatteverkets beslut har överklagats.

Balansomslutningen per 31 december uppgår till 21 401 miljoner kronor, en ökning med 1 694 miljoner kronor från de 19 707 miljoner kronor som redovisades i fjol. Ökningen speglar den höga investeringstakten i koncernen. En relativt stor andel av bolagens investeringar lånefinansieras.

Soliditeten är 20 procent och ligger strax under fjolårets nivå.

Investeringarna uppgår till 1 898 miljoner kronor, vilket är 272 miljoner kronor mer än föregående år. Uppsalahemkoncernen påbörjade under året byggandet av 318 nya lägenheter och investerade för 832 miljoner kronor. Uppsala Kommuns Fastighets AB investerade i Gottsunda tennishall vilket står för merparten av bolagets investeringar på 95 miljoner kronor. AB Uppsala Kommuns Industrihus investerade 94 miljoner kronor, där samtliga investeringar avser om- och nybyggnation av befintliga lokaler. Uppsala Kommun Skolfastigheter AB:s investeringar uppgår till 500 miljoner kronor och avser om-, ny- och tillbyggnad av skolor samt åtgärdande av skador. Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB:s investeringar är 114 miljoner kronor och bland större projekt under året märks utvändigt målning av Gamla Uppsala sporthall, byte av sarg i Gränby Ishallar samt nybyggnation av Studenternas IP. Uppsala Vatten och Avfall AB:s investeringar är 224 miljoner kronor och avser bland annat VA-arbeten i Jälla-Skölsta, Östra Fyrislund och Kungsängen.

Stadshuskoncernen hade i medeltal 879 medarbetare 2016, vilket är 72 fler än året innan. Den största förändringen kan noteras för Uppsala Parkerings AB som den 1:a mars övertog parkeringsvaktsverksamheten från Teknik & service i Uppsala kommun. Uppsala Bostadsförmedling startade sin verksamhet i juni 2016. Även Uppsala Vatten och Avfall AB ökade sin bemanning till följd av nyanställningar kopplade till större investeringsprojekt.

Resultat efter finansiella poster	2016	2015	2014	2013	2012
Belopp i miljoner kronor					
Uppsala Stadshus AB	-23	97	194	-2	-14
Uppsalahemkoncernen	224	233	235	195	130
Uppsala Kommuns Fastighetskoncernen	-3	-3	-6	7	-6
Uppsala Kommuns Industrihuskoncernen	32	9	41	55	27
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	22	2	22	-2	-
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	1	-7	-2	2	-
Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB	16	5	-2	0	-
Uppsala Parkerings AB	19	16	16	0	-3
Fyrishov AB	-8	-4	-8	-2	-1
Uppsala stadsteater AB	-71	-68	-65	-62	-60
Uppsala Konsert och Kongress AB	-28	-34	-34	-15	-18
Uppsala Vatten och Avfall AB	-3	8	32	26	29
Uppsala Bostadsförmedling AB	-6	-2	0	0	0
Uppsala R2 AB	0	0	0	-	-
Nya Destination Uppsala AB	0	0	0	-	-
Summa	172	252	425	201	85
Elimineringar och justeringar	-15	-141	-244	-84	-55
Uppsala stadshuskoncernen	157	111	181	119	30
Realisationsvinster/realisationsförluster	27	29	-46	-54	-88
Resultat exklusive					
realisationsvinster/realisationsförluster	184	140	135	65	-58

Uppsalahemkoncernen redovisar ett resultat efter finansiella poster på 224 miljoner kronor, vilket är något sämre än föregående år. I förra årets resultat redovisas en intäkt om 29 mnkr avseende ersättning för miljösanering av Frodeparken vilket inte påverkat årets resultat.

Uppsala Kommun Fastighetskoncernen redovisar ett resultat om -3 miljoner kronor. En del av förklaringen till det negativa resultatet är att uthyrningen av lokaler i Gottsunda Centrum inte nått upp till planerad nivå.

Uppsala Kommuns Industrihuskoncernens resultat på 32 miljoner kronor är 23 miljoner bättre än föregående år. Föregående år gjordes en avsättning på 21 miljoner som inte har någon motsvarande kostnad i år.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB:s resultat uppgår till 22 miljoner kronor vilket är 20 miljoner bättre än föregående år. Det bättre resultatet beror på en kombination av olika faktorer, bland annat av att bolagets kostnader för yttre skötsel och snöröjning var lägre jämfört med året innan samt att man tagit över en del av underhåll från Teknik & service.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB:s resultat uppgår till 1 miljon kronor. Resultatet är bättre än föregående år vilket främst beror på utökad uthyrning i Stadshuset.

Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB:s resultat är 16 miljoner kronor, vilket är bättre än föregående år. Det starkare resultatet beror främst på en realisationsvinst från försäljningen av Rödboladan.

Uppsala Parkerings AB:s resultat efter finansiella poster är 19 miljoner kronor, vilket är 3 miljoner kronor bättre än resultatet för 2015. Resultatförbättringen beror främst på en högre beläggning i bolagets garage samt en ökning av antalet gatuparkeringar.

Fyrishov AB:s resultat på -8 miljoner kronor är 4 miljoner kronor sämre än föregående år. Förklaringen till det försämrade resultatet är främst kostnader för reparationer och planerat underhåll. Under året har bolaget bland annat genomfört renoveringar av A-hallen.

Uppsala Stadsteater AB:s resultat är 3 miljoner kronor sämre än föregående år, vilket till stor del förklaras av strategiska satsningar och renoveringar under året.

Uppsala Konsert och Kongress AB:s resultat är 6 miljoner bättre än föregående år, vilket beror på en kombination av minskade kostnader och ökade intäkter.

Uppsala Vatten och Avfall AB:s resultat är -3 miljoner kronor, vilket är sämre än föregående år. Att resultatet är sämre beror främst på att mer avfallskatt än planerat har betalats.

Uppsala Bostadsförmedling AB:s resultat är -6 miljoner kronor vilket är i linje med förväntningarna då förmedlingsverksamheten startades 1 juni 2016.

Ledning och styrning

Kommunfullmäktige i Uppsala har det övergripande ansvaret för och beslutar om vilka verksamheter som ska bedrivas av kommunen. Vissa av dessa har organiserats i aktiebolagsform. De helägda bolagen bildar en aktiebolagskoncern, med Uppsala Stadshus AB, som moderbolag. Koncernen ägs till 100 procent av Uppsala kommun och består av fjorton aktiebolag, varav tre är underkoncerner.

Kommunfullmäktige har delegerat den operativa ägarstyrningen till Uppsala Stadshus AB:s styrelse. Bolagskoncernen verkar inom områden som är till nytta för kommunens invånare till exempel bostadsförsörjning, fastighetsförvaltning, fritids- och kulturverksamhet, vatten- och avfallsverksamhet samt produktion av energi.

Precis som de verksamheter som bedrivs i förvaltningsform är bolagens verksamheter en del av kommunkoncernen.

Kommunala bolag omfattas av en lagstiftning som är mer omfattande än för privata och publika bolag. Bolagen lyder under aktiebolagslagen och kommunallagen (som reglerar att ett kommunalt bolag kan sköta en kommunal angelägenhet som inte enligt lag ska handhas i viss ordning och som faller inom den kommunala kompetensen). Vidare gäller offentlighets- och sekretesslagen (om rätten att ta del av allmänna handlingar) och förvaltningslagen (om motivering, underrättelse och anvisning för hur beslut kan överklagas). Därutöver finns arkivlagen, lagen om offentlig upphandling samt lagen om allmänna vattentjänster.

Kommunfullmäktige fastställer bolagsordningarna och det kommunala ändamålet med bolagens verksamheter. Bolagsordningarna får inte ändras utan kommunfullmäktiges medgivande. Kommunfullmäktige ska ges tillfälle att ta ställning i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt i verksamheten, innan bolaget fattar beslut.

Tillkomst av nya bolag, är en fråga för kommunfullmäktige liksom val av styrelseledamöter.

Årsstämman är högsta beslutande organ, där aktieägarna utövar sin rätt att besluta i bolagets angelägenheter. Kommunfullmäktige utser ombud till ordinarie och extra årsstämmor.

Uppföljning av bolagens verksamhet sker löpande samt genom kommunens årsredovisning då den även innefattar de kommunala bolagen. Uppsala Stadshus AB följer upp dotterbolagens verksamhet utifrån kommunfullmäktiges direktiv. Bolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Koncernens bolag revideras av upphandlade auktoriserade revisorer samt lekmannarevisorer utsedda av kommunfullmäktige. I de direktiv som kommunfullmäktige fasställer för moderbolaget ingår att leda och samordna verksamheten i koncernen. Moderbolaget ska avgöra frågor som är koncerngemensamma och som inte är av större vikt eller principiell beskaffenhet samt sträva efter högsta möjliga samordning mellan koncernens olika bolag. Det innebär att moderbolaget ska svara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning samt utöva ekonomisk kontroll och uppföljning.

Internkontroll

Kommunfullmäktige fattade 2007 beslut om ett reglemente för internkontroll som gäller samtliga nämnder, styrelser och bolag inom kommunkoncernen. Därtill beslutade fullmäktige 2016 om riktlinjer för riskanalys och internkontroll med tillhörande mallar. Riktlinjerna sätter miniminivån för arbetet med internkontroll inom Uppsala kommun.

Syftet med internkontrollreglementet är att säkra ändamålsenlig och effektiv verksamhet, tillförlitlig ekonomisk rapportering, efterlevnad av lagar och förordningar samt säkra kommunens tillgångar. I reglementet tas hänsyn till Uppsala kommuns styrmodell och ägarstyrningen av de helägda bolagen.

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen uppsiktsplikt över all verksamhet som sker i den kommunala organisationen. Uppföljningen av samtliga internkontrollplaner är därför ett viktigt moment för att säkerställa en fullgod uppsikt över verksamheterna.

Samtliga bolag upprättar årligen en internkontrollplan. Efter årets slut följs planerna upp dels av bolagen själva och dels av moderbolaget. Löpande under året har möten och utbildningar hållits där internkontrollen diskuterats. Årlig uppdatering och dokumentation av bissysslor har tillkommit som en del av arbetet med internkontroll.

Kommunrevisionen har genomfört insatser för att stärka medvetenheten kring mutor och jäv. På www.uppsala.se finns en gemensam webbsida för kommunens nämnder, styrelser och bolag där samtliga internkontrollplaner är tillgängliga och regelverken dokumenterade.

Bolagens internkontrollplaner för 2017 och uppföljning av interkontrollplaner avseende 2016, visar att internkontrollen har utvecklats och som helhet fungerar väl. Ambitionsnivån har ökat, riskanalyserna är mer genomarbetade och kontrollpunkterna är fler än tidigare.

Ambitionen är att fortsätta med återkommande utbildningar och workshops där det egna arbetet med internkontrollen diskuteras och utvecklas. Arbetet kommer att fortsätta för att ytterligare öka medvetenheten kring mutor och jäv i linje med de riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige.

Löpande uppföljning av dotterbolagens ekonomi och verksamheter har under 2016 skett bland annat genom månadsrapportering från dotterbolagen till Uppsala Stadshus AB.

Översikt över bolagen i stadshuskoncernen

Uppsala stadshuskoncern består av moderbolaget Uppsala Stadshus AB och dess fjorton dotterbolag, varav tre är underkoncerner. Samtliga koncernbolag uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Ägardirektiv för samtliga bolag

Kommunfullmäktige har beslutat om ett antal styrdokument. Dessa omfattar och ska tillämpas av samtliga nämnder och bolag. Som exempel kan nämnas jämställdhets- och arbetsgivarpolicy, miljö- och klimatprogram och upphandlingspolicy. De av kommunstyrelsen fattade riktlinjerna för sponsring och sociala medier ska tillämpas av bolagen.

Respektive bolag ska genom affärsplanen synliggöra dess bidrag till uppfyllelse av fullmäktiges prioriteringar uttryckta i styrdokument samt generella och bolagsspecifika ägardirektiv. Samråd och dialog mellan bolag och ägare ska ske inför styrelsens fastställande av affärsplan.

Moderbolaget och dotterbolagen ska verka för värdeskapande samarbeten med andra bolag inom stadshuskoncernen.

Bolagen ska arbeta med klimatdriven affärsutveckling och energieffektiviseringar. Bolagen ska stödja systematisk tillämpning av ny energiteknik, energisnåla uppvärmningslösningar, klimatneutrala transporter samt materialval med hög miljöprestanda. Bolagen ska bidra till en hållbar utveckling genom att använda gröna obligationer där så är tillämpligt.

Dotterbolagen ska följa fastställda redovisningsprinciper för koncernen. Särskilda värderingsfrågor ska lösas i samråd med Uppsala Stadshus AB.

Dotterbolagen ska anmäla följande till Uppsala Stadshus AB

1. årligt fastställande av affärsplaner med strategiska mål för de närmaste tre åren,
2. fastställande av budget för verksamheten,
3. ställande av säkerheter,
4. bildande/avveckling av bolag,
5. köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant,
6. köp eller försäljning av fast egendom,
7. månadsrapportering,
8. års- och delårsbokslut.

Moderbolaget ska samordna och nyttja möjligheter till resultatutjämning inom Stadshuskoncernen, bland annat koncernbidragsmöjligheter.

Investeringar som påverkar annat kommunalt bolag eller nämnd inom Uppsala kommun ska godkännas av Uppsala Stadshus AB. Frågor av principiell beskaffenhet ska godkännas av kommunfullmäktige.

Rekrytering och förhandling av anställningsvillkor för verkställande direktör och vice verkställande direktör i dotterbolagen ska ske i enlighet med process fastställd av styrelsen för Uppsala Stadshus AB.

Nyckeltal

Nedan presenteras nyckeltal för koncernens bolag. Två av dotterbolagen har de senaste åren inte bedrivit någon verksamhet, se vidare information under avsnittet Övriga bolag

Miljoner kronor	Medelantalet anställda		Netto-omsättning		Resultat efter finansiella poster		Balans-omslutning		Eget kapital		Soliditet, %		Investeringar	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Uppsala Stadshus AB	0	0	8	5	-23	97	5 745	5 547	4 000	3 975	70%	72%	0	0
Uppsalahem AB, koncern	269	262	1 222	1 181	224	233	10 618	9 652	3 533	3 306	33%	34%	832	847
Uppsala Kommuns Fastighets AB, koncern	19	18	87	85	-3	-3	913	859	204	226	22%	26%	95	56
Uppsala Kommuns Industrier AB, koncern	24	22	168	152	32	9	1 146	1 089	614	650	54%	60%	94	106
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	38	37	497	477	22	2	4 882	4 657	694	734	14%	16%	500	249
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	0	0	41	37	1	-7	357	378	180	186	50%	49%	9	5
Uppsala Kommun Sport-och Rekreativfastigheter AB	12	9	72	69	16	5	552	357	43	44	8%	12%	114	49
Uppsala Parkerings AB	28	5	70	65	19	16	180	178	13	20	7%	11%	2	0
Fyrishov AB	96	96	101	103	-8	-4	332	334	9	7	3%	2%	9	19
Uppsala stadsteater AB	98	97	14	13	-71	-68	33	30	11	11	34%	38%	7	1
Uppsala Konsert & Kongress AB	67	67	60	52	-28	-34	55	48	3	3	5%	6%	6	2
Uppsala Vatten och Avfall AB	199	191	492	480	-3	8	2 275	2 111	140	141	6%	7%	224	283
Uppsala bostadsförmedling AB	18	3	7	0	-6	-2	26	13	7	7	28%	56%	8	3
Uppsala R2 AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	89%	91%	0	0
Nya Destination Uppsala AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	97%	97%	0	0

Uppsala Stadshus

Uppsala Stadshus AB (USAB) är moderbolag i stadshuskoncernen och ägs till 100 procent av Uppsala kommun. USAB äger i sin tur 100 procent av aktierna i stadshuskoncernens 14 dotterbolag, varav tre är underkoncerner. Moderbolaget svarar för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning samt ekonomisk kontroll och uppföljning. Dotterbolagens affärsplaner och förändringar av grundläggande affärsidéer godkänns av USAB och vid principiellt viktiga förändringar även av kommunfullmäktige. Investeringar som påverkar annat kommunalt bolag eller förvaltning godkänns av USAB och vid principiell beskaffenhet av kommunfullmäktige.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	-	-	-	-	-
Nettoomsättning, mnkr	8	5	4	6	3
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	0%	0%	0%
Balansomslutning, mnkr	5 745	5 547	5 239	4 813	3 720
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-23	97	194	-2	-14
Eget kapital, mnkr	4 000	3 975	3 819	3 588	2 627
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	2%	6%	neg	neg
Investeringar, mnkr	-	-	-	-	-
Soliditet, %	70%	72%	72%	75%	71%

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster är -23 miljoner kronor. I jämförelse med föregående års bokslut och när man rensat för utdelning som moderbolaget erhöll under förra året är årets resultat 12 miljoner kronor bättre huvudsakligen tack vare det låga ränteläget och en nedskrivning av aktier i dotterbolag på 7 miljoner som gjordes under förra året. I moderbolaget fanns per den 31 december 2016 en låneskuld om 1 500 miljoner kronor, en ökning med 123 miljoner kronor sedan föregående årsskifte. Låneskulden ökar i storlek då de koncernbidrag som kommer in från dotterbolagen inte motsvarar de aktieägartillskott och koncernbidrag som betalas ut till dotterbolagen. Även ränte- och skattebetalningar påverkar låneskuldens ökning.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Stadshus AB är moderbolaget i Stadshuskoncernen och ska äga samtliga aktier i dotterbolagen.

Moderbolaget ska leda och samordna verksamheten i bolagskoncernen samt avgöra frågor som är gemensamma för koncernen och som inte är av större principiell beskaffenhet.

Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och i kommunkoncernen och aktivt följa bolagskoncernens utveckling.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsalahem

Uppsalahemkoncernen består av moderbolaget Uppsalahem med tre dotterbolag. Under året har Studentstaden i Uppsala AB fusionerats med moderbolaget. Uppsalahem AB är Uppsalas ledande bostadsbolag med cirka 16 000 bostäder, inklusive bolagets studentbostäder. Totalt bor nästan 30 000 Uppsalabor i bolagets hyresrätter.

Uppsalahem AB bidrar till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och utveckla fastigheter och erbjuda boenden för olika faser i livet. Bolaget erbjuder bostäder för såväl studenter och ungdomar som seniorer. Målet är att skapa trygga, trivsamma och hållbara boendemiljöer. Förutom bostäder förvaltas även drygt 1 600 lokaler varav cirka 550 kommersiella lokaler. Uppsalahem är en av Uppsalas största byggherrar.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	269	262	253	256	262
Nettoomsättning, mnkr	1 222	1 181	1 132	1 082	1 050
Andel av koncernens nettoomsättning, %	45%	45%	44%	45%	56%
Balansomslutning, mnkr	10 618	9 652	9 070	8 584	8 275
Resultat efter finansiella poster, mnkr	224	233	235	195	130
Eget kapital, mnkr	3 533	3 306	3 074	2 832	2 743
Räntabilitet på eget kapital, %	6%	7%	8%	7%	5%
Investeringar, mnkr	832	847	785	1 023	993
Soliditet, %	33%	34%	34%	33%	33%

Ekonomiskt utfall

Uppsalahemkoncernen redovisar ett resultat efter finansiella poster på 224 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor sämre än föregående års bokslut. Årets resultat har belastats med cirka 11 miljoner kronor i utranteringskostnad för två fastigheter som rivits ner under 2016.

Investeringarna uppgår till 832 miljoner kronor, att jämföra med planerade 950 miljoner kronor. Investeringarna avser nyproduktion och förnyelse av bostäder. Skillnaden mellan budget och bokslut beror i huvudsak på förseningar i planprocessen.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsalahem AB ska, som allmännyttigt bostadsbolag bidra till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och bygga hyresfastigheter i Uppsala. Uppsalahem AB ska erbjuda kunderna det boende de vill ha i olika faser i livet.

Med utgångspunkt i den av kommunfullmäktige antagna bostadspolitiska strategin, ska Uppsalahem bidra till att nya lägenheter tillkommer i kommunen.

Uppsalahem ska erbjuda minst sju procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter AB Uppsalahem hyr ut per år).

Uppsalahem ska vara en aktiv part i Uppsalas stadsutveckling och därmed samverka med övriga bolag och nämnder i arbetet med att utveckla nya och förnya befintliga stadsdelar.

I arbetet med hållbar stadsutveckling ska Uppsalahem särskilt fokusera på energibesparingar i rekordarens flerbostadsområden samt att minska boendesegregationen.

Uppsalahem ska verka för ett brett utbud av kommersiell och samhällelig service i de områden där Uppsalahem verkar.

Utifrån allmännyttans principer och på affärsmässiga grunder ska Uppsalahem söka uppnå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter per år.

Uppsalahem ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Uppsalahem AB är undantaget från kravet att följa Uppsala kommuns finanspolicy då en egen finanspolicy finns.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Uppsalahem

Den 20 september 1946 bildades Stiftelsen Uppsalahem. Under året har det uppmärksammats genom många olika erbjudanden till de boende på Uppsalahem. Under året har bland annat ett nytt spännande konstverk placerats på innergården av Lassebygårde som var det första projektet som byggdes år 1947. Under jubileumsåret har det också ordnats extra många aktiviteter tillsammans med hyresgäster där barn och vuxna från olika områden i Uppsala kan möta varandra, vilket möjliggjort för hyresgäster att vara delaktiga i utvecklingen av sitt boende. Uppsalahems 70-årsjubileum i Parksnäcken lockade till exempel 1300 besökare.

Bostadsförmedlingen

Den första juni flyttades Uppsalahems bostadskö över till Uppsala bostadsförmedling och under november lämnades Studentstadens bostadskö över. Sedan dess sköts förmedling av Uppsalahems såväl som Studentstadens lediga lägenheter via Uppsala bostadsförmedling.

Ansvarstagande

Enligt ägardirektivet ska Uppsalahem under 2016 ha erbjudit sju procent av nyuthyrningen till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få bostad på egen hand. Genom god dialog och en särskild överenskommelse ökades denna volym till 10 procent under året. Totalt erbjöds 138 bostäder och 60 korttidskontrakt under året. Utöver detta erbjöds också fem lägenheter enligt konceptet "bostad först". Utöver dessa upplåts även en del bostäder med kommunal borgen som hyresgaranti.

Fortsatt nyproduktion

Under 2016 har Uppsalahem startat produktionen av 318 nya lägenheter i tre olika projekt: kvarteret Sverre vid Vaksala torg, kvarteret Koret på Råbyvägen samt i Brillinge. Den ursprungliga planen för 2016 var att starta produktionen av fler än 400 lägenheter, men överklaganden av detaljplaner har orsakat stora förseningar av projekt. Totalt färdigställdes ändå 355 lägenheter under året och för kommande år planeras den siffran att öka.

Miljö & energieffektivisering

Det har varit fortsatt fokus på att genomföra energibesparande åtgärder. I miljonprogramsområdena har bolaget genomfört flertalet projekt med till exempel installation av inomhusgivare, byte av ventilation, kulvertbyten och byte av belysning, där bolaget räknar med en kommande energibesparing. I områdena Lasseby, Tunabackar, Gröna gatan och Sala backar, har det genomförts en besiktning av behov och tagits fram en plan för kommande åtgärder.

Det har startats en fokusgrupp för hyresgäster om miljö- och energifrågor där hyresgäster från flera olika bostadsområden deltar och därmed påverkar Uppsalahems arbete inom miljö- och energieffektivisering.

Uppsala Kommuns Fastighets

Uppsala Kommuns Fastighets AB är ett allmännyttigt fastighetsbolag, som äger och förvaltar tre centrumanläggningar i Uppsala av varierande storlek: Gottsunda Centrum, kvarteret Flöjten och Störvreta Centrum, totalt cirka 72 000 kvadratmeter uthyrningsbar yta. Cirka 45 procent av ytan hyrs av Uppsala kommun och Uppsala läns landsting, 30 procent är kommersiella lokaler och resterande 25 procent består av bostäder. Bolaget har under 2016 rekryterat en ny verkställande direktör, Anders B Lundh, som tillträdde den 1 januari 2017.

Uppsala Kommuns Fastighets AB:s affärsidé är att förvärva, utveckla och förvalta stadsdelar och närcentrum och därmed bidra till kommunens hållbara utveckling och tillväxt. Bolaget balanserar långsiktig samhällsnytta med affärsnytta och är därför en pålitlig fastighetsägare och partner i både låg- och högkonjunktur som kan vara en brygga mellan privata, offentliga och ideella aktörer.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	19	18	18	16	13
Nettoomsättning, mnkr	87	85	84	83	74
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	3%	3%	3%	4%
Balansomslutning, mnkr	913	859	820	805	757
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-3	-3	-6	7	-6
Eget kapital, mnkr	204	226	221	228	211
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	3%	neg
Investeringar, mnkr	95	56	41	76	197
Soliditet, %	22%	26%	27%	28%	28%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är -3 miljoner kronor, ett resultat som är i nivå med både budget och föregående års utfall. Att resultatet är negativt förklaras i huvudsak av att uthyrningen av lokaler i Gottsunda Centrum inte nått upp till en tillräckligt hög nivå.

Investeringarna uppgår till 95 miljoner kronor och till största delen avser kontorshusprojektet i Gottsunda.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Kommuns Fastighets AB är kommunens redskap för att bygga, utveckla och förvalta lokaler och centrumanläggningar.

Bolaget ska bidra till utveckling i Uppsalas kransorter och stärkt social sammanhållning i kommunen.

Bolaget ska vara delaktigt i arbetet med framtagandet av översiktsplaner.

Uppsala Kommuns Fastighets AB ska erbjuda, om kommunen begär det, upp till fem procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter Uppsala Kommuns Fastighets AB hyr ut per år).

Bolaget ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv, men inte det ena av de två avkastningskraven.

Bolagets verksamhet

Gottsunda Centrum, navet i utvecklingen

Mycket av Uppsalas framtida tillväxt kommer att ske i södra Uppsala. Det innebär att Gottsunda Centrum kommer att ha en viktig uppgift att fylla under lång tid framöver i sin roll som traditionellt stadsdelscentrum. Här finns stort utrymme för kultur, social service samt hälsa och välbefinnande. De nya bostadsområden som växer fram i södra Uppsala kommer att ha lokala inslag av närservice. Verksamheter som kräver större utrymme, god tillgänglighet med mera kommer att ha en naturlig plats i Gottsunda Centrum.

Stärkt social sammanhållning

Nyckeln till att långsiktigt säkra utvecklingen av Gottsunda ligger i att stärka stadsdelen socialt och skapa en enhet av södra Uppsala. Uppsala Kommun Fastighets AB har arbetat mycket aktivt med detta bland annat genom att driva Kulturpunkten som aktivt samverkar med de fasta institutionerna i kommunen, samt driver olika projekt tillsammans med Kulturförvaltningen, i syfte att vända negativ energi som finns i stadsdelen till något positivt.

Solceller – satsning för framtiden

Gottsunda Centrum har ett elbehov som väl matchas av el producerad med solceller med hög förbrukning dagtid på sommaren (på grund av kylbehovet under centrals öppettider). Solel följer också kommunens mål om ett fossilfritt Uppsala och ägardirektivet till bolaget om att stödja ny energiteknik. Som en första etapp togs 197 kilowatt solceller i drift som gav mer än 160 megawattimmar el. Mängden motsvarar cirka 7 procent av bolagets elanvändning och nästan 1 procent av kommunens mål för total solcellsinstallation till 2020.

Storvreta Centrum och landsbygdsutveckling

En utvecklingsplan har utarbetats för Storvreta Centrum. "Storvreta – Från landsby till stadsby", syftar till att skapa ett mer stadsmässigt närcentrum med hållbar profil, där handel och kommunikationer är mer samlat än idag. Detta ska leda till en attraktiv mötesplats som på sikt stärker hela ortens identitet. Arbete med ändring av detaljplanen har pågått sedan 2013 och har passerat samrådsfasen under 2016.

Under 2016 har samarbeten startat för att stärka landsbygdsarbetet. Ett exempel är Åkerlänna skola där bolaget deltagit i diskussioner med kommunledningskontoret, utbildningsnämnden, Uppsala Kommun Skolfastigheter AB och den lokala bygdeföreningen, om hur ett utvecklingsprojekt ska kunna startas och vilken roll bolaget i så fall ska ta.

Uppsala Kommuns Industrihus

AB Uppsala Kommuns Industrihus ägs för att vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen.

Bolaget startades 1972 och hyr sedan dess ut kontors-, industri- och lagerlokaler till Uppsalas näringsliv och offentliga sektor. Den uthyrningsbara ytan uppgår till cirka 190 000 kvadratmeter fördelade på 33 fastigheter. Ändamålsenliga lokaler tillhandahålls till konkurrenskraftiga priser i syfte att öka nyföretagandet samt erbjuda Uppsalas befintliga näringsliv lösningar vid förändrat lokalbehov.

Bolagets syfte är att skapa tillväxt och utveckling för Uppsala kommun genom att tillhandahålla rum att utvecklas i. Syftet är kopplat till bolagets kärnvärden: säker, uppmärksam och dynamisk.

Verksamheten bedrivs i huvudsak inom tre huvudområden; förvaltning, uthyrning och projekt/utveckling. Bolaget arbetar kontinuerligt med att anpassa verksamheten utifrån ägardirektiven samt utveckla och förädla fastighetsbeståndet med hållbarhet som ledstjärna. Det kontinuerliga utvecklingsarbetet består i ett flertal mindre underhållsprojekt samt ett fåtal stora genomgripande om- och nybyggnationer.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	24	22	19	19	15
Nettoomsättning, mnkr	168	152	160	170	157
Andel av koncernens nettoomsättning, %	5%	5%	6%	7%	8%
Balansomslutning, mnkr	1 146	1 089	1 026	1 004	954
Resultat efter finansiella poster, mnkr	32	9	41	55	27
Eget kapital, mnkr	614	650	637	604	571
Räntabilitet på eget kapital, %	5%	1%	6%	9%	5%
Investeringar, mnkr	94	106	61	78	13
Soliditet, %	54%	60%	62%	60%	60%

Ekonomiskt utfall

Uppsala Kommuns Industrihus bildar tillsammans med sina elva dotterbolag en underkoncern. Den koncernen redovisar ett resultat på 32 miljoner kronor, vilket är 23 miljoner kronor bättre än föregående års utfall. Resultatförbättringen beror på att vakansgraden har minskat vilket gett högre hyresintäkter samtidigt som rörelsekostnader har minskat.

Investeringarna uppgår till 94 miljoner kronor, vilket är 138 miljoner kronor lägre än budget. Orsaken till avvikelserna är en kombination av resursbrist, förseningar, överklaganden av upphandlingsbeslut samt omprioriteringar.

Bolagsspecifika ägardirektiv

AB Uppsala Kommuns Industrihus ska vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen. Det näringspolitiska uppdraget ska leda till en attraktiv kommun byggd på ett mångfacetterat och diversifierat näringsliv.

Bolaget ska på ett effektivt sätt erbjuda ändamålsenliga lokaler inom kommunen till konkurrenskraftiga priser.

Bolaget ska pröva särskilda lokaler för inkubator-verksamhet.

Bolaget ska arbeta strategiskt för att säkerställa en god omsättningshastighet på sina fastigheter och genom uppföljning, löpande för ägaren, redovisa sin omsättningsstrategi.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv, men inte avkastningskraven.

Bolagets verksamhet

Hållbar verksamhet

AB Uppsala Kommuns Industrihus vision lyder ”Vi är stolta och ledande förebilder för ett hållbart samhälle”. Hållbarhetsaspekterna har arbetats in helt i affärsplanen och i verksamhetsmålen. Bolaget är miljöcertifierat enligt standarden ISO 14001: 2004 och under 2017 genomförs en omcertifiering enligt ISO 14001:2015.

Ett arbete pågår för att öka medvetenheten kring hållbarhetsfrågorna hos samarbetspartners och leverantörer. Under 2016 har bland annat utbildningar hållits i hållbarhet för ramavtalsleverantörer, för att tydliggöra vilka frågor som är viktiga för verksamheten. Vid två tillfällen har hyresgästräffar hållits med information om hållbarhetsarbetet. Tanken är att genom information och effektiv samverkan, på ett tydligt sätt prioritera och intensifiera arbetet med långsiktighet och hållbarhet.

Hyresgäster

AB Uppsala Kommuns Industrihus hyresgäster består till stor del av småföretagare. Ungefär 80 procent av bolagets cirka 300 hyresgäster är företag med mellan 1-20 anställda. Under 2016 har 88 nya hyresgäster flyttat in, 45 stycken har bytt lokal inom beståndet och 82 hyresgäster har lämnat. Vakansgraden har sjunkit under året och uppgår till 9,2 procent. Inga fastigheter har köpts eller sålts under året.

Väl rustade inför framtiden

Genom utveckling av befintliga fastigheter och planerad nybyggnation skapas ett brett och varierat lokalutbud och bolaget kan därigenom på ett effektivt sätt erbjuda ändamålsenliga lokaler i syfte att öka nyföretagandet i kommunen. Detta innebär samtidigt en möjlighet att erbjuda kreativa lösningar, för Uppsalas befintliga näringsliv, vid förändrat lokalbehov.

Uppsala Kommun Skolfastigheter

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB (Skolfastigheter) äger merparten av kommunens pedagogiska lokaler, allt från villor som inhyser förskolor till större gymnasieskolor.

Bolagets uppgift är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler inom Uppsala kommun för skol- och barnomsorgs verksamhet. Därigenom ska bolaget bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomträtter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Bolagets lokaler är definierade som speciallokaler och inte kommersiella lokaler.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	38	37	24	18	-
Nettoomsättning, mnkr	497	477	461	446	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	18%	18%	18%	19%	-
Balansomslutning, mnkr	4 882	4 657	4 388	4 227	-
Resultat efter finansiella poster, mnkr	22	2	22	-2	-
Eget kapital, mnkr	694	734	744	687	-
Räntabilitet på eget kapital, %	3%	0%	3%	neg	-
Investeringar, mnkr	500	249	315	117	-
Soliditet, %	14%	16%	17%	16%	-

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är 22 miljoner kronor, att jämföra med budgeterade 49 miljoner kronor och 2 miljoner kronor föregående år. Att resultatet är 27 miljoner kronor sämre än budget förklaras bland annat av att planerade försäljningar av fastigheter inte verkställdes och av nedskrivningar av fastigheter. Detta har dock uppvägs av att vissa kostnader varit lägre, till exempel för snöröjning och underhåll.

Årets investeringar uppgick till 500 miljoner kronor att jämföra med en budget på 600 miljoner kronor. Det lägre utfallet följer av förseningar i några av bolagets projekt, bland annat till följd av överklaganden och försenade upphandlingar.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska utveckla aktivt funktionella och ekonomiskt effektiva pedagogiska lokaler som stödjer verksamhetens behov.

Bolaget ska utgå från det generella lokalprogrammet för funktions- och kvalitetskrav för kommunala verksamhetslokaler.

Bolaget ska verka för att lokalkostnader per barn eller elev är oförändrade eller minskar jämfört med 2014 års nivå.

Bolaget ska arbeta för att skapa hälsosamma utbildningslokaler, bland annat i enlighet med beslutet om giftfria förskolor.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv, men inte avkastningskraven.

Bolagets verksamhet

Aktiv samarbetspartner

I mars 2016 tecknades ett nytt ramavtal för pedagogiska lokaler. Ramavtalet omfattar alla pedagogiska lokaler som Uppsala kommun hyr av Skolfastigheter. Syftet med avtalet är att ge riktlinjer och klargöra grunderna för samarbete mellan parterna samt ge övergripande principer för hyres- och ansvarsförhållandet. Målet är att skapa en gemensam syn med koncernnyttan i fokus och att parterna tillsammans ska söka lösningar som håller kostnaderna nere. Tillsammans ska bolaget skapa ändamålsenliga lokaler som uppfyller pedagogiska krav och erbjuder en god arbetsmiljö.

Klimatsmarta, energieffektiva och giftfria skollokaler

På Fyrissskolans tak installerades under året bolagets hittills största satsning på solenergi. Solcellsanläggningen motsvarar en yta på 1 500 kvadratmeter och togs i bruk sommaren 2016. Anläggningen beräknas leverera cirka 140 000 kilowattimmar per år. Satsningen görs som en del av miljöarbetet inom Uppsala kommun och har erhållit statligt bidrag.

Den el som produceras kommer i huvudsak att förbrukas av skolan. Energin ska också användas till laddstolpar för elbilar som bolaget i ett samarbetsprojekt med Uppsala Parkerings AB monterat vid två parkeringsplatser i anslutning till idrottshallen.

Åtgärder för att uppfylla kraven på utfasning och minimering av farliga ämnen ska göras i samband med all om-, till- och nybyggnation. Även i samband med reparationer ska kontroll och miljöprovning av de varor och produkter som används göras.

Plattformsarbete

Under 2016 har Skolfastigheter arbetat med revidering av vision, mission och värdegrund. Detta för att skapa en gemensam plattform som hjälper både individ, grupp och organisation att utvecklas. För att säkra rätt kompetens för bolaget, och fortsätta attrahera och behålla kompetenta chefer och medarbetare har bolaget inlett ett arbete med lokalisera medarbetarnas drivkrafter genom att genomföra en kompetenskartläggning/ karriärprofil. Arbetet påbörjades hösten 2016 och kommer att avslutas under 2017.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB (FFAB) bedriver uthyrning av lokaler huvudsakligen till de olika specialverksamheter som Uppsala kommun bedriver. Det övergripande syftet är att skapa en långsiktig och effektiv förvaltning med fokus på att utveckla kvaliteten i fastigheterna på ett sådant sätt att medborgarnas, de kommunala verksamheternas och de berörda nämndernas behov säkerställs. Bolaget äger bland annat stadshuset och konsert- och kongresshuset.

Verksamheten bedrivs i huvudsak inom tre huvudområden; förvaltning, uthyrning och projekt/utveckling. Bolaget arbetar kontinuerligt med att anpassa verksamheten utifrån ägardirektiven samt utveckla och förädla fastighetsbeståndet med hållbarhet som ledstjärna.

Bolaget har gemensam administration med AB Uppsala Kommun Industrihus AB. Bolagets styrelse är även identiskt med styrelsen i AB Uppsala Kommun Industrihus AB. Sammantaget innebär detta att bolaget drivs med samma övergripande syfte, värdegrund, regler och rutiner som AB Uppsala Kommun Industrihus AB.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	0	0	0	0	-
Nettoomsättning, mnkr	41	37	36	34	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	1%	1%	1%	-
Balansomslutning, mnkr	357	378	390	406	-
Resultat efter finansiella poster, mnkr	1	-7	-2	2	-
Eget kapital, mnkr	180	186	190	188	-
Räntabilitet på eget kapital, %	1%	neg	neg	neg	-
Investeringar, mnkr	9	5	6	1	-
Soliditet, %	50%	49%	49%	46%	-

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster är 1 miljon kronor, vilket är 8 miljoner kronor bättre än föregående år, men 1 miljon kronor sämre än budget. Det förbättrade resultatet förklaras av mindre vakanser och högre hyresintäkter.

Investeringarna, som budgeterats till 19 miljoner kronor, uppgår till 9 miljoner kronor. Årets investeringar avser till största delen förbättringsåtgärder på Walmstedtska gården och konsert- och kongresshuset.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska särskilt fokusera på att hitta rätt och lämplig förvaltningsform för var och en av de olikartade specialfastigheter som ingår i beståndet.

Utifrån tidigare beslut att utveckla stadshuset ges Förvaltningsfastigheter AB i uppdrag att inom ramen för beslutade investeringsramar på 850 miljoner kronor i 2015 års priser utarbeta systemhandlingar och kalkyler som underlag för slutligt investeringsbeslut.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Om- och nybyggnad av Stadshuset

Under 2016 har bolaget fortsatt arbetet med att skapa en struktur för det fortsatta samarbetet mellan hyresvärd och hyresgäst för projektet "Stadshus 2020". Under hösten 2016 avslutades den arkitekttävling som genomförts under året. Det vinnande bidraget "Fröja Ånyo" kom från den danska arkitektfirman Henning Larsen, som tillsammans med sina teknikkonsultkollegor från Tyréns kommer att utföra den fortsatta projekteringen. "Fröja Ånyo" har potential att bli ett värdigt stadshus och fullända det hus som Erik och Thore Ahlsen påbörjade. Förslaget passar väl in i stadsbilden och är robust i sitt grundkoncept med stora möjligheter att utvecklas, både under projekteringsfasen och som byggnad. I projektet läggs stort fokus på ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Hållbarhet

Bolaget arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor och i slutet av 2015 tecknades ett avtal med Vattenfall om koldioxidneutral fjärrvärme och kyla för alla fastigheter. Under 2016 har arbetet med att teckna gröna hyresavtal med kommunen fortsatt och slutdiskussioner pågår med stadsbyggnadsförvaltningen.

Hyresgäster

Bolagets hyresgäster består nästan uteslutande av verksamheter inom Uppsala kommun, genom stadsbyggnadsförvaltningen. Under 2016 har en ny hyresgäst flyttat in och två hyresgäster har sagt upp sina kontrakt. Inga lokaler är vakanta och inga fastigheter har köpts eller sålts under året.

Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter

Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB ägde vid årsskiftet efter regleringar, förvärv och försäljningar, 49 fastigheter med totalt 45 olika anläggningar/objekt. Den sammanlagda ytan uppgår till 42 600 kvadratmeter lokalarea och 274 hektar mark. Bolaget utvecklar och förvaltar därmed Uppsalas största utbud av arenor och platser för idrott, fritid, rekreation och evenemang. Anläggningarna finns på attraktiva platser i centrala Uppsala samt i natursköna områden inom hela Uppsala kommun. Vissa tilläggsköp respektive återförsäljningar till Uppsala kommun pågår fortfarande för att renodla beståndet.

Uppsala Kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB ska genom nytänkande och ett klimatsmart tänkande förbättra standarden i fastighetsbeståndet och bidra till bästa möjliga tillgänglighet och nyttjande av mark och lokaler.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	12	9	5	2	-
Nettoomsättning, mnkr	72	69	67	49	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	3%	3%	2%	-
Balansomslutning, mnkr	552	357	330	327	-
Resultat efter finansiella poster, mnkr	16	5	-2	0	-
Eget kapital, mnkr	43	44	44	42	-
Räntabilitet på eget kapital, %	37%	11%	neg	0%	-
Investeringar, mnkr	114	49	26	19	-
Soliditet, %	8%	12%	13%	13%	-

Ekonomiskt utfall

Bolagets resultat efter finansiella poster är 16 miljoner kronor, vilket är 12 miljoner kronor bättre än budget och 11 miljoner kronor bättre än föregående år. Det, i jämförelse med budget, bättre resultatet beror främst på en realisationsvinst vid försäljning av Rödboförrådet samt av lägre räntekostnader till följd av senareläggning av lån.

Årets investeringar är 114 miljoner kronor, att jämföra med en budget på 145 miljoner kronor. Bland större investeringar under året märks Gränby fotboll och parkering, Studenternas, Gränby friidrottsarena samt Storvreta idrottshall.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska fokusera på att genom underhåll och erforderliga investeringar förbättra standarden på fastighetsbeståndet.	Bolaget ska verka för att ytterligare förbättra tillgängligheten.
Bolaget ska verka för att erbjuda bra och kostnadseffektiva lokaler.	Bolaget ska samarbeta med idrotts- och fritidsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden i samordningen av användningen av lokaler, mark och anläggningar.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Bättre förutsättningar för sport och rekreation

Flera angelägna projekt har gått in i produktionsfasen, såsom ny sporthall i Storvreta och Lindbacken samt en ny utomhusanläggning för friidrott på Gränby sportfält. På sportfältet har dessutom hela området iordningställt med parkering och infarter. Ett samarbete med övriga arenaägare och verksamma aktörer på området har också etablerats. Detaljplan för ny fotbollsarena och kommersiella lokaler på Studenternas har varit ute på samråd och utredning om elitbandyns fortsatta lokalisering har lämnats till idrotts-och fritidsnämnden.

Ökad tillgänglighet och hållbara energi- och miljösystem

Genom bland annat utbyte av styr- och reglersystem har bolaget åstadkommit en avsevärt mer effektiv ventilation och värmeåtervinning och därmed kostnadseffektivare energilösningar i ett flertal fastigheter. Inom ramen för samarbetet med Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS) planeras nu för test av ny energibesparande teknik för att sänka luftfuktigheten i ishallarna, liksom för nya materialval vid anläggande av konstgräs.

Tillgängligheten till anläggningarna har förbättrats via bättre belysning, hårdgjorda ytor till entréer, ramper och toaletter liksom röjning av skymmande buskage.

Renodling och förvärv

Under året har renodlingen av bolagets fastighetsbestånd fortsatt, genom dels avyttring av fem fastigheter, dels genom förvärv av Storvreta sporthall och konstgräs samt Stenhagens konstgräs. Underhållsarbetet har legat på en fortsatt hög nivå och förbättringar börjar nu vara påtagliga för brukarna. På de välbesökta rekreationsanläggningarna i Björklinge, Fjällnora och Ulva kvarn har både den inre och yttre miljön förbättrats. I Ulva har samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen för att anlägga fisktrappan gått in i ett avslutande skede, med ombyggnation kring och i den gamla kvarnbyggnaden.

Uppsala Parkerings AB

Uppsala Parkerings AB erbjuder parkeringskunder, såväl privatpersoner som fastighetsägare och näringsidkare, parkeringslösningar med hög kvalitet till rimliga priser. Bolaget har en aktiv roll i de olika planeringsprocesserna i syfte att bidra till att de övergripande trafikpolitiska målen uppnås.

Bolaget äger ett parkeringsgarage (Centralgaraget) och förvaltar ytterligare två (Kvarnengaraget och Stadshusgaraget) med sammanlagt cirka 700 platser. Bolaget förvaltar dessutom all gatumarksparkering på allmän plats (cirka 10 000 parkeringsplatser) och 2 500 platser på kommunal kvartermark. Bolaget deltar i ett flertal garageprojekt vilka samtliga ännu är i tidiga skeden, men varav ett, Rosendal 1, är inne i en byggprocess. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under den kommande 10-årsperioden.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	28	5	1	0	0
Nettoomsättning, mnkr	70	65	53	11	9
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	2%	2%	0%	1%
Balansomslutning, mnkr	180	178	166	143	148
Resultat efter finansiella poster, mnkr	19	16	16	0	-3
Eget kapital, mnkr	13	20	13	11	14
Räntabilitet på eget kapital, %	146%	80%	127%	3%	neg
Investeringar, mnkr	2	0	4	0	4
Soliditet, %	7%	11%	8%	8%	9%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster för 2016 var 19 miljoner kronor, vilket är i 3 miljoner kronor bättre än utfallet 2015 och 2 miljoner kronor bättre än budget. Resultatförbättringen beror i huvudsak på en ökad betalning via mobilapp och högre intäkter av betalningsanmärkningar.

Årets investeringsbudget var 80 miljoner och avsåg köp av parkeringsgarage i centralt läge, i syfte att avlasta Centralgaraget. Bolaget har dock beslutat att avvakta med detta köp till förmån för de planerade byggnationerna av parkeringshus i Rosendal, Ulleråker, Salaplan, Österplan samt Katedralskolan. Investerings-utfallet 2016 blev därmed totalt 2 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Parkerings AB ska vara ett redskap för att skapa ändamålsenliga kommunala parkeringar för både cykel och bil och bidrar därmed till stadens utveckling.

Bolaget ska arbeta strategiskt utifrån kommunens övergripande mål om att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik samt minska trafikens miljöbelastning genom parkeringsstyrning och verka för fler avgiftsbelagda parkeringar och höjda avgifter.

Bolaget ska bidra aktivt till ett högt utnyttjande av parkeringsgaragen i innerstaden och bidrar med sin kompetens i utformningen av kommunens parkeringsstrategi.

Bolaget ska säkerställa att, i syfte att tillgodose parkeringsbehovet i centrala Uppsala, inom en sjuårsperiod skapa 600 nya parkeringsplatser i ett eller flera parkeringsgarage och/eller vid kollektivtrafikförsörjda pendelparkeringar. Utbyggnaden ska mötas av borttagna parkeringsplatser på markplan.

Bolaget ska i samverkan med plan- och byggnadsnämnden utarbeta rutiner för aktiv hantering av parkeringsköp.

Bolaget ska i de egna parkeringsanläggningarna arbeta med differentierade avgifter och andra marknadsincitament i syfte att höja belägningsgraden i garagen, samt verka för höjda avgifter på markparkeringar.

Bolaget ska i samverkan med övriga aktörer i kommunen arbeta för utökade möjligheter för laddning av elbilar.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Långsiktig planering

Bolaget deltar i planering för nya parkeringshus både i nyexploateringsområden och i centrumnära lägen. Genom att bolaget anlägger nya p-hus i strategiska lägen skapas förutsättningar för att Uppsala ska kunna växa på ett hållbart sätt. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under den kommande 10-årsperioden. Fler projekt står i startgroparna, men det är långa processer innan byggstart kan ske. Bolaget har idag en stark finansiell ställning, men är beroende av att framöver kunna erhålla projektfinansiering från kommunen.

I december tog gatu- och samhällsmiljönämnden beslut om utökat område för parkeringsavgifter, samt förändring av taxor. Genomförandet sker succesivt under 2017 och får full årseffekt först 2018.

Ny teknik och energieffektivisering

Många aktörer inom digital teknik utvecklar kontinuerligt nya produkter och system. Inköp av stolpar, automater och annan utrustning behöver vara ”smarta” med öppna källkoder så att många aktörers system kan anpassas till bolagets verksamheter.

Avveckling av mynthantering har påbörjats och genomförs fullt ut före sommaren 2017. Mobilbetalssystem har utvecklats och andelen betalning med appar har under 2016 ökat från 6 procent till cirka 13 procent. Äldre parkeringsautomater har tagits ur bruk och i några fall ersatts med solcellsdrivna automater.

Bolaget har fått bidrag från Klimatklivet för utbyggnad av flera laddstationer under 2016.

Fyrishov

Fyrishov AB äger och driver Fyrishov som är Sveriges mest besökta arena med drygt 1,6 miljoner besök år 2016. Bolaget driver också Gottsundabadet som är ett populärt stadsdelsbad i Gottsunda Centrum med drygt 120 000 besök år 2016. Målet för Fyrishov är att anläggningen ska vara den ledande upplevelsearenan i regionen för bad, idrott och evenemang. Arenans olika verksamheter och breda utbud bidrar till utvecklingen av den totala besöksnäringen i Uppsala och till stadens varumärke.

All verksamhet har öppet alla dagar året runt. På Fyrishov finns ett av Sveriges populäraste äventyrsbad samt en simbassäng med olympiska mått. Här erbjuds även träning, tävlingar och aktiviteter för såväl nybörjare som elitidrottare. Årligen genomförs en rad tävlingar och evenemang inom idrott men även många möten, mässor och evenemang inom andra områden. Till verksamheten hör också stugby och camping samt ett aktivitets- och parkområde med beachvolleyboll, bangolf, fotboll och kanotuthyrning.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	96	96	94	96	95
Nettoomsättning, mnkr	101	103	96	90	86
Andel av koncernens nettoomsättning, %	4%	4%	4%	5%	5%
Balansomslutning, mnkr	332	334	339	306	261
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-8	-4	-8	-2	-1
Eget kapital, mnkr	9	7	13	10	12
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	9	19	8	62	88
Soliditet, %	3%	2%	4%	3%	5%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är -8 miljoner kronor, att jämföra med de -10 miljoner kronor som budgeterats och de -4 miljoner kronor som redovisades i bokslut 2015. Att resultatet är bättre än budget beror bland annat på ej planerade intäkter för uthyrning av transitboende för flyktingar samt av lägre räntekostnader.

Årets investeringar var 9 miljoner kronor, jämfört med budgeterade 33 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras i huvudsak av att renoveringen av äventyrsbadet ännu inte påbörjats.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Fyrishov AB ska tillhandahålla arena för fritid, idrott, bad och evenemang med syfte att bidra till en ökad folkhälsa.

Arenan och badet, som besöksattraktion, ska stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, besöksmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag. Verksamheten ska vara relevant och välkomnande för alla människor oavsett kön, bakgrund och funktionsnedsättning.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten i Fyrishovsanläggningen och efter uppdrag Gottsundabadet i Uppsala kommun och svara för bad, sport och rekreation samt därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom besöksnäringen, och särskilt inom Uppsala Stadshuskoncernen, för att stärka Uppsala som besöksmål och uppnå samordningsvinster.

Tillhandahålla simundervisning kostnadsneutralt till Uppsala skolor.

Bolaget ska verka för ökad simkunnighet i Uppsala.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Bad, idrott och evenemang

På Fyrishov finns utöver simhallen med olympiska mått, ett av landets stora äventyrsbad. Utebadet är ett uppskattat utflyktsmål för uppsalaborna på sommaren. Simskolor för barn, unga och vuxna finns både på Fyrishov och på Gottsundabadet.

Många Uppsalabor tränar på Fyrishov eller Gottsundabadet, antingen i en förening eller individuellt. Fyrishov är också den givna hemmaarenan för många av Uppsalas idrottare.

De flesta evenemangen på Fyrishov är idrottsevenemang. Men här ryms också mässor, möten, konferenser och festivaler av olika slag.

Affärsmässig samhällsnytta

Bolaget bidrar till en ökad samhällsnytta för Uppsala, till exempel ökad simkunnighet, träningsmöjligheter för idrottsföreningar, en viktig del av besöksnäringen med mera. Dessutom vävs hållbarhetsaspekten in i all verksamhet.

Bolagets anläggningar har hög tillgänglighet, både vad gäller öppettider och fysisk tillgänglighet. Fyrishovs simakademi har genomfört simkurser för grupper som inte gått i simskola, till exempel nyanlända flyktingar. För arbetet med simakademin fick bolaget 2016 den europeiska utmärkelsen Ceep-Csr Label.

Bolaget har en genomarbetad miljöprofil. Fyrishovs restaurang är Svanencertifierad och närmare en fjärdedel av alla inköp till restaurang och serveringar är miljömärkta. Multihallarna är Green Building-märkta och Fyrishov har två egna solcellsanläggningar. Bolagets fordonspark består delvis av elfordon. Under 2016 har laddstolpar för besökarnas elbilar satts upp på Fyrishovs parkering för att bidra till stadens utveckling av fossilfria transporter.

Utveckling för Uppsalas framtid

Fyrishov är en av landets ledande arenor och när Uppsala växer behövs utökade möjligheter till både bad, idrott och evenemang. 2013 öppnade Fyrishov de nya multihallarna, 2016 renoverades A-hallen och 2017 kommer äventyrsbadets omklädningsrum och teknik att renoveras. Därefter planeras nästa större steg i arenans utveckling inom baddelen, där målsättningen är att bygga en ny simhall samt att utveckla den befintliga badanläggningen för att möta Uppsalabornas behov i framtiden. Arbetet sker i etapper för att hela tiden kunna hålla anläggningen öppen för badbesökarna.

Uppsala stadsteater

Uppsala stadsteaters vision är att vara Sveriges främsta konstnärliga teater och en ny typ av lokal scen med internationell utblick. Genom kombinationen av en bred och spetsig repertoar är teatern en av landets mest uppmärksammade stadsteatrar. Bolaget strävar efter att aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala och stärka Uppsala som en attraktiv stad.

Varje år producerar teatern 12-18 nya uppsättningar, samt ett antal som återkommer från tidigare säsonger, huvudsakligen på de tre scenerna: Stora scenen, Lilla scenen och källarscenen Ettan. Teatern sätter också upp föreställningar också utanför huset i samproduktioner och ger årligen ett antal gästspel inom både teater, dans och performance.

Förutom dekorateljéerna som ligger på Bolandsgatan, ryms alla scener samt kontor och tillverkning i teaterhuset på Kungsgatan. I teaterhuset finns också Teaterrestaurangen, Teaterbaren, Kulturkaféet och galleriet Offkonsten c/o Teatergalleriet.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	98	97	95	93	88
Nettoomsättning, mnkr	14	13	21	12	11
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	1%	0%	1%
Balansomslutning, mnkr	33	30	29	28	28
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-71	-68	-65	-62	-59
Eget kapital, mnkr	11	11	11	12	12
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	7	1	4	2	2
Soliditet, %	34%	38%	38%	43%	43%

Ekonomiskt utfall

Uppsala stadsteater AB får årligen ett koncernbidrag från moderbolaget, Uppsala Stadshus AB. Beloppet uppgick 2016 till 70,8 miljoner kronor. Årets resultat efter finansiella poster är -71,1 miljoner kronor, det vill säga 0,5 miljoner kronor lägre än det koncernbidrag bolaget erhållit.

Underskottet, som täcks via bolagets egna kapital, har använts för strategiska satsningar och för delar av den renovering av teaterns lokaler som skedde under året.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala stadsteater AB bidrar genom sin konstnärliga verksamhet till en utveckling av kulturlivet i Uppsala.

Stadsteatern som mötesplats ska stärka den positiva bilden av Uppsala som en attraktiv stad och därmed bidra till att stärka besöksnäringen.

Uppsala stadsteater AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

Bolaget ska tillhandahålla en arena för gästspel och andra aktiviteter.

Bolaget ska samverka med andra kulturinstitutioner och besöksmål, särskilt inom Uppsala stadshuskoncern, för att stärka kulturlivet och uppnå samordningsvinster.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

En teater för alla

Med tre scener kan besökare erbjudas ett brett utbud av scenkonstupplevelser. Teaterns uppsättningar lockar publik från hela länet samt Stockholm och musikteatern lockar till sig nya grupper av besökare. Det totala antalet besökare under året har slagit nytt rekord.

Stadsteatern har under de senaste åren drivit ett mycket framgångsrikt dramapedagogiskt projekt. Det har vilat på fyra grundpelare, ungdomsensemblen, pedagogiskt arbete i skolorna, teaterföreställningar och pedagogiskt arbete på teatern. Under 2016 har delar av projektet permanentats genom att bolaget bland annat tillsvidareanställt en dramapedagog.

Två samproduktioner för barn och unga på arabiska och svenska mötte en ny publik och Stadsteaterns ungdomsteatergrupp fortsätter att arbeta tillsammans inför nästa säsong.

Under 2016 har bolaget arrangerat många workshopar ute i länet. Ett samarbete har till exempel inletts med flyktingboendet Ribbingebäck, vilket lett till både besök på teatern och pedagogiskt arbete på boendet med både barn och vuxna.

Internationell utblick

Under våren 2016 tog Uppsala stadsteater ett första steg utanför Europa tack vare en inbjudan att spela "Fanny & Alexander", i regi av Linus Tunström, på den stora och internationellt välrenommerade scenkonstfestivalen i Bogota, Colombia. Den framstående regissören Anja Susa satte återigen Uppsala Stadsteater på den nationella och internationella scenkonstkartan med sin uppsättning av "Inte hela världen". "Scener ur ett äktenskap" blev uttagen till Swedstage som presenterar svensk teater utomlands, inte bara i Europa utan i hela världen. Förhoppningsvis kan detta resultera i gästspel utomlands.

Ny teaterchef och framtiden

Efter nio år som teaterchef avslutade Linus Tunström sitt uppdrag 2016. Ny teaterchef från och med augusti 2016 är Petra Brylander som tidigare var teaterchef vid Malmö stadsteater. Tillgänglighetsfrågor ligger högt på agendan inför 2017 liksom teater för barn och unga samt att bidra till att stärka Uppsala som besöksmål och en attraktiv stad att leva, verka och bo i.

Uppsala Konsert & Kongress

Uppsala Konsert & Kongress AB (UKK) bedriver konsert-, kultur-, kongress- och restaurangverksamhet i konsert- och kongresshuset vid Vaksala torg. Bolaget hyr även ut lokaler och arrangerar och samarbetar kring kongresser, konferenser, möten, mässor, utställningar och evenemang. I samband med ovanstående bedrivs servering och utöver detta även lunchservering.

Konsert och kongresshuset består av stora salen (1 150 platser), Sal B (600 platser), Sal C (120 platser), Sal D (800 platser bankett, alternativt 1 500 platser stående publik) samt ett antal konferens- och mötesrum. Under 2016 etablerades ytterligare en scen i restaurangdelen som rymmer mellan 200 och 600 besökare beroende på möblering.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	67	67	65	64	58
Nettoomsättning, mnkr	60	52	51	71	71
Andel av koncernens nettoomsättning, %	2%	2%	2%	3%	4%
Balansomslutning, mnkr	55	48	40	32	43
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-28	-34	-34	-15	-18
Eget kapital, mnkr	3	3	2	23	6
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	6	2	1	2	1
Soliditet, %	5%	6%	5%	37%	14%

Ekonomiskt utfall

UKK får årligen ett koncernbidrag från moderbolaget, Uppsala Stadshus AB. Resultatet efter finansiella poster är -28 miljoner kronor, vilket är 6 miljoner kronor bättre än föregående års resultat. Årets omsättning överträffar budget med 11 procent, vilket motsvarar 6 miljoner kronor, samt föregående år med 8 miljoner kronor. En satsning på säljaktiviteter för konferenser och möten samt en ökning av egna arrangemang har bidragit till den ökade omsättningen. Ökningen gäller främst intäkter från konferenser samt försäljning av mat och dryck i restaurangen.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Konsert & Kongress AB ska tillhandahålla en mötesplats för musik för alla Uppsalabor.

Bolaget ska genom sin musikverksamhet aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala samt genom kongress- och konferensverksamheten bidra aktivt till en utveckling av besöksnäringen i Uppsala.

Genom konserter och möten ska bolaget stärka bilden av Uppsala som en attraktiv stad.

Uppsala Konsert & Kongress AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom kulturlivet och besöksnäringen för att stärka respektive område och uppnå samordningsvinster.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv och avkastningskrav.

Bolagets verksamhet

Till UKK är alla lika välkomna

Under 2016 ökade antalet kulturevenemang från ett tidigare genomsnitt på 200 per år till 275. Antalet egenproducerade evenemang ökade från 65 till 115. Av dessa riktade sig 23 procent till barn och unga. Det totala antalet besökare på kulturevenemang var under året cirka 115 000 personer.

Sport- och höstloven fylldes under året med aktiviteter för skolbarn och ungdomar. Bolaget inledde ett samarbete med Uppsala konstmuseum och konst med lokala konstnärer och gallerister visades. En fjärde scen skapades i restaurangen med nya möjligheter till ett intimt och avslappnat lyssnande. UKK var en del av Kulturkompis. Det interaktiva projektet Byggplats, riktat till nyanlända, genomfördes. Samarbetet med Uppsala internationella gitarrfestival utökades och lördagssatsningen Market vidareutvecklades.

UKK blev medlem av Dansnät Sverige. Cirkus Cirkör och deras internationella partners Radical Circus genomförde en inspirationsdag.

Konferenser, evenemang och möten

Antalet internationella konferenser, evenemang och möten på UKK fördubblades under 2016. Antalet stora möten (fler än 500 deltagare) ökade med nära 50 procent. Konferensdeltagarna blev 18 procent fler. Nära 70 000 personer deltog i de 436 möten som arrangerades.

Kundnöjdheten ökade och UKK blev, som enda skandinaviska anläggning, återigen utsedd till en av världens 16 främsta konferensanläggningar av det internationella branschorganet AIPC.

Uppsala Vatten och Avfall

Uppsala Vatten och Avfall AB ansvarar för kommunens VA-försörjning och avfallshantering. Med avancerad teknik och stort kunnande tillgodoser bolaget inom verksamhetsområdet behov av vattenförsörjning och avlopp, tar hand om hushållsavfall, producerar biogas samt återvinner avfall. Sammantaget levererar bolaget dricksvatten och hanterar avloppsvatten för cirka 190 000 personer samt ansvarar för hämtning och behandling av hushållsavfall från alla hushåll och företag inom Uppsala kommun. Bolaget producerar och levererar även biogas till bland annat stadsbussarna i Uppsala. Vid bolagets avfallsanläggning Hovgården sorteras och behandlas grov-, bygg- och industriavfall, askor, förorenade jordmassor med mera.

VA-försörjningen och den för kommunen obligatoriska avfallshanteringen finansieras via taxor enligt lagen om allmänna vattentjänster respektive miljöbalken. Verksamheterna regleras även till stor del av nationella lagar och förordningar. Dessa kompletteras med föreskrifter fastställda av kommunfullmäktige som reglerar de lokala förhållandena. Bolaget bedriver, enligt affärsmässiga principer, även biogasproduktion vid Hovgården.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	199	191	181	174	163
Nettoomsättning, mnkr	492	480	487	479	465
Andel av koncernens nettoomsättning, %	16%	16%	18%	20%	25%
Balansomslutning, mnkr	2 275	2 111	2 079	1 772	1 611
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-3	8	32	26	29
Eget kapital, mnkr	140	141	275	132	87
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	5%	12%	20%	33%
Investeringar, mnkr	224	283	229	218	190
Soliditet, %	6%	7%	13%	7%	5%

Ekonomiskt utfall

Bolaget redovisar ett resultat efter finansiella poster på -3 miljoner kronor. Det är 17 miljoner kronor sämre än budget och 11 miljoner kronor sämre än föregående års utfall.

Resultatet avser i sin helhet den konkurrensutsatta verksamheten där återvinning och deponi redovisade ett negativt resultat på 9 miljoner kronor och biogasverksamheten ett positivt resultat på 6 miljoner kronor. Att resultatet är sämre jämfört med såväl budget som föregående år beror främst på att mer avfallsskatt betalats än planerat. Storleken på avfallsskatten följer av hur stora mängder avfall som levereras in och ut på Hovgården, vilket varierar mellan åren.

För den taxefinansierade verksamheten är resultatet alltid noll. Resultatet regleras mot förutbetalda avgifter i balansräkningen. Underliggande resultat är 16 miljoner kronor för affärsområdet Vatten och Avlopp samt 11 miljoner kronor för affärsområdet Avfall. Båda resultaten är i nivå med budget.

Investeringarna uppgick till 224 miljoner kronor, vilket är lägre än de budgeterade 400 miljoner kronor. Orsaken är förskjutningar av ett antal projekt, till exempel nytt vattenverk i Storvreta, nybyggnation på Kungsängsverket, och på Kungsängens gård.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun (ABVA) och föreskrifter om taxa för brukande av den allmänna anläggningen samt förslag till verksamhetsområde. Bolaget ska besluta om avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i taxeföreskrifterna.

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt förslag till taxa för hushållsavfallstjänster.

Uppsala vatten ska utveckla strategier för att kunna ställa miljökrav på upphandlade tjänster och därigenom åstadkomma en klimatomställning av fordonsflottan.

Bolaget ska aktivt medverka i samhällsplaneringen och delta i Mälarens Vattenvårdsförbundsprojekt "Mälaren-en sjö för miljoner".

Bolaget ska ha ett strategiskt utvecklingsansvar för biogas, samt verka för att ytterligare tankställen för biogas etableras.

Bolaget uppfyller 2016 kommunfullmäktiges ägardirektiv, men inte avkastningskraven.

Bolagets verksamhet

En del av Uppsalas utveckling

En hållbar välfärd kräver en väl fungerande VA-försörjning och avfallshantering. Med investeringar och vidareutveckling av sina verksamheter möter bolaget samhällets successivt höjda förväntningar och krav på minskad miljö- och hälsopåverkan. För Uppsalas del är en utbyggnad av VA- och avfallssystemen nödvändig även för att möta den ökande befolkningen och nya bostadsområden.

Aktiv förvaltning av bolagets tillgångar

Även om omfattande investeringar genomförs varje år för att utöka servicen och ersätta uttjänta delar av bolagets system, är det mycket viktigt att säkerställa att förvaltning och underhåll av äldre anläggningsdelar får fortsatt fokus och samprioriteras med andra investeringsbehov. Med rätt underhåll kan den tekniska livslängden av anläggningstillgångar förlängas betydligt. Under 2016 har exempelvis investeringar i driftsäkerhet av vattenverken utförts. Även en kartläggning av framtida underhållsbehov av processanläggningar har genomförts.

Framtidens insamlingssystem

En utredning om framtidens fastighetsnära insamlingssystem av avfall gjordes under 2016. Utredningen kommer under 2017 och 2018 att fördjupas och en genomförandeplan kommer att tas fram. Vid återvinningscentralerna pågår en förändring av verksamheten som syftar till att stimulera besökarna att i större utsträckning lämna användbara produkter till återanvändning och inte bara till material- och energiåtervinning.

Minskad klimatpåverkan

Bolaget har på olika sätt arbetat med att minska påverkan på klimatet och konsekvenserna av en framtida klimatförändring. Bolaget arbetar kontinuerligt med att minska energianvändningen och öka produktionen av biogas som ett alternativ till fossila bränslen. Material- och energiåtervinning av insamlat och mottaget avfall bidrar till en bättre hushållning med resurser och mindre klimatpåverkan.

Kunddialog

Bolagets ambition är att kunderna ska uppfatta bolaget som en pålitlig leverantör. För att minska miljöbelastningen på avloppsvattnet och förbättra sorteringsgraden av hushållsavfall arbetar bolaget aktivt för att öka förståelsen och förändra beteendet hos sina kunder. En bra kunddialog är därför viktig. Kundtidningen *Information och inspiration* delas ut till alla hushåll och informationskampanjen *Varje droppe räknas* genomfördes för att minska spridningen av oönskade ämnen via avloppsvattnet.

Uppsala Bostadsförmedling

Uppsala Bostadsförmedling har i uppdrag att förmedla hyresrätter från privata och kommunala hyresvärdar i Uppsalaregionen. Genom en långsiktig, strategisk och målinriktad förmedlingsverksamhet erbjuder bolaget en digital och modern tjänst som ska göra det enkelt och tryggt för bostadssökande och hyresvärdar att hitta varandra.

Bolaget förmedlar bostäder i turordning till den bostadssökande som har längst kötid och uppfyller hyresvärdens kriterier.

God service, enkelhet och tillgänglighet präglar bolagets tjänster och kontakter med bostadssökande, hyresvärdar och övriga intressenter. Ambition är att skapa förtroende. Nöjda bostadssökande och hyresvärdar är bolagets viktigaste mål.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet anställda	18	3	-	-	-
Nettoomsättning, mnkr	7	0	-	-	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	-	-	-
Balansomslutning, mnkr	26	13	-	-	-
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-6	-2	-	-	-
Eget kapital, mnkr	7	7	-	-	-
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	-	-	-
Investeringar, mnkr	8	3	-	-	-
Soliditet, %	28%	56%	-	-	-

Bolaget existerade innan 2015 men med en annan verksamhetsform, därav inga jämförelsesiffror.

Ekonomiskt utfall

Resultat uppgår till -6 miljoner kronor och är i nivå med budget. Såväl intäkter som kostnader blev något högre än beräknat. Bolaget räknar inte med att kunna bära sina egna kostnader under de första verksamhetsåren. Verksamheten finansieras dock inte av skattemedel utan av beviljad checkräkningskredit.

Årets investeringar är 8 miljoner kronor, att jämföra med budgeterade 17 miljoner kronor. Investeringarna avser en digital förmedlingstjänst. Resterande 7 miljoner kronor kommer att investeras under 2017 i samband med att förmedlingstjänsten utvecklas.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Bostadsförmedling AB är kommunens verktyg för att säkerställa en effektiv hyresrättsmarknad i Uppsalaregionen.

Bostadsförmedlingen verkar för att underlätta inträde på bostadsmarknaden med särskilt fokus på ungdomar och studenter.

Bostadsförmedlingen har god kunskap om och marknadsför bostads- och fastighetsmarknaden i Uppsalaregionen samt stärker dess attraktionskraft.

Bostadsförmedlingen bär sina egna kostnader och finansieras genom avgiftsbelagd kö samt avgift för förmedling.

Bostadsförmedlingen har möjlighet att erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning.

Bolaget spelar en viktig roll inom det bostadssociala området.

Bolaget uppfyller 2016 alla utom ett av kommunfullmäktiges ägardirektiv, det om att bära sina egna kostnader. Bolaget är fortfarande i en uppstartsfas. Bolaget uppfyller inte ett av avkastningskraven.

Bolagets verksamhet

Uppbyggnaden av en enkel och modern bostadsförmedling

Under 2016 arbetade Uppsala Bostadsförmedling med att bygga upp verksamheten för att förbereda en effektiv lansering och övergång av bostadsköer från Uppsalahem, Uppsala Kommun Fastighets AB, Studentstaden och Enköpings Hyresbostäder.

Bolaget stod väl rustat när verksamheten påbörjades den 1 juni för den som letar efter hyresrätt i Uppsala-regionen. Efter lanseringen började ett intensivt arbete med att erbjuda alla hyresvärdar i regionen möjlighet att förmedla sina lediga bostäder genom bolaget.

Med en av landets största nybyggnationstakter kommer Uppsala Bostadsförmedling fortsätta att vara en viktig aktör som bidrar till att allt fler bostadssökande får en ny bostad i regionen.

En marknadsplats för alla hyresvärdar

I bolagets uppdrag ingår att bidra till en långsiktig och hållbar utveckling för Uppsala och regionen genom att erbjuda regionens kommunala och privata hyresvärdar att förmedla sina lediga bostäder via bolagets förmedlingstjänst.

Uppsala-regionens privata och kommunala hyresvärdar har visat stort intresse. Vid årets slut samarbetade bolaget med 10 hyresvärdar och hade hunnit träffa och fört diskussion med många fler.

Kundresan i fokus

Med kundupplevelsen som den viktigaste framgångsfaktorn har Uppsala Bostadsförmedling arbetat med ett inkluderande förhållningssätt under uppstartsåret. Genom en tydlig kommunikation i digitala och traditionella kanaler, service och tillgänglighetsanpassning av förmedlingstjänsten, har bolaget arbetat för att nå ut till så många som möjligt.

Som en viktig aktör inom det bostadssociala området har bolaget dialog och samarbete med olika instanser såsom kommunala förvaltningar och ideella organisationer. Tillsammans med sina samarbetspartners har bolaget utvecklat en digital och tillgänglig förmedlingstjänst som möter de bostadssökandes och hyresvärdarnas behov före, under och efter förmedlingsprocessen.

Övriga bolag

Nya Destination Uppsala AB (f.d. Uppsala R3 AB)

Nya Destination Uppsala AB har under 2016 bytt namn från Uppsala R3 AB samt ändrat sin verksamhetsinriktning till verksamhet inom besöksnäring. Namn- och verksamhetsändringen har gjorts i syfte att förbereda bolaget för verksamhetsövertagande från, det av Uppsala kommun delägda bolaget, Destination Uppsala AB. Verksamhetsövertagandet genomfördes per den 1 januari 2017.

Uppsala R2 AB

Uppsala Stadshus AB förvärvade under 2014 samtliga aktier i Uppsala R2 AB (före detta Grafiskt Utbildningscenter Media AB) från Uppsala R1 AB (före detta Grafiskt Utbildningscenter i Uppsala AB). Uppsala R2 AB bedriver för närvarande ingen verksamhet.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Uppsala Stadshus AB avger härmed berättelse över bolagets verksamhet för räkenskapsåret 1 januari - 31 december 2016.

Uppsala Stadshus AB, organisationsnummer 556500-0642, ägs till 100 procent av Uppsala kommun, organisationsnummer 212000-3005. Uppsala Stadshus AB med 14 helägda dotterbolag utgör Uppsala stadshuskoncernen. Denna ingår och konsolideras in i Uppsala kommunkoncern, vilken redovisas i Uppsala kommuns årsredovisning.

Moderbolaget Uppsala Stadshus AB har ett övergripande ansvar för att leda och samordna verksamheten i koncernen i enlighet med ägardirektiv, avkastningskrav och utdelningsprinciper som beslutas av kommunfullmäktige i Uppsala kommun.

Inom Uppsala stadshuskoncernen bedrivs bostadsförsörjning, fastighetsförvaltning, handel med fastigheter, kultur- och fritidsverksamhet, vatten- och avfallsverksamhet, parkeringsverksamhet, bostadsförmedling samt produktion av elkraft.

Enligt beslut i kommunfullmäktige ingår i styrelsen för Uppsala Stadshus AB samma personer som i kommunstyrelsens arbetsutskott. Därigenom består styrelsen av åtta ledamöter, varav en är arbetstagarrepresentant. Därutöver finns fyra suppleanter. Verkställande direktör i moderbolaget är Joachim Danielsson, tillika stadsdirektör i Uppsala kommun.

Viktiga händelser 2016

2016 har präglats av ett intensivt arbete med pågående underhålls-, om- och tillbyggnadsprojekt i flertalet bolag i koncernen för att kunna möta en växande befolkning i Uppsala kommun.

Den 1 juni 2016 inrättades en kommunal bostadsförmedling efter beslut av kommunfullmäktige. Vid årsskiftet hade 76 000 betalande kunder anslutit sig till bostadskön.

Detaljplanen för Studenternas fotbollsarena, inklusive kommersiella lokaler, har varit ute på samråd. Gränby Sportfält håller på att färdigställas och bygget av en utomhusarena för friidrott har inletts. En ny sporthall i Storvreta har börjat byggas. En plan för utveckling av arenan Fyrishov har tagits fram och omfattar såväl renovering som nybyggnation av simhall och befintlig badanläggning.

Under hösten avslutades den arkitekttävling som genomförts under året avseende projektet "Stadshus 2020". Den danska arkitektfirman Henning Larsen kommer att utföra den fortsatta projekteringen.

I december tog gatu- och samhällsmiljönämnden beslut om utökat område för parkeringsavgifter, samt förändring av taxor. Fri parkering på gatumark är inte förenligt med de mål som kommunen har satt upp för bl.a. ökad kollektivtrafik och ökad andel cykeltrafik. Genomförandet kommer ske succesivt under 2017.

Bolagsstämman i Destination Uppsala AB (org.nr 556307-5042) har under hösten 2016 fattat beslut om att dels sälja inkråmet till ett av Uppsala kommun helägt bolag, Nya Destination Uppsala AB (org.nr 556457-1460), dels har stämman fattat beslut om att inleda frivillig likvidation av bolaget. Destination Uppsala AB:s personal och verksamhet har flyttats över till Nya Destination Uppsala AB per den 1 januari 2017. I samband med detta har Nya Destination Uppsala AB fått nya ägardirektiv och ny styrelse.

Skatteverket har beslutat att inte medge avdrag för räntor på vissa lån från Uppsala kommun för fem av bolagen i stadshuskoncernen. Det gäller lån där Uppsala kommun inte har motsvarande extern upplåning. Skatteverket driver motsvarande processer mot fler kommuner i Sverige. Sveriges

kommuner och landsting (SKL) har skrivit till regeringen och bett den att skyndsamt ändra inkomstskattelagen i den del den hindrar kommunalt ägda bolag att dra av räntor på koncerninterna lån. SKL betonar att lagstiftningen vilar på felaktig grund och att det inte handlar om upplägg som syftar till skatteundandragande. Tillämpningen av lagen har fått till följd att kommuner och landsting avvecklar sina internbanker, vilket påverkar möjligheten att låna till goda villkor. Bevekelsegrunderna för internbankerna är affärsmässiga och handlar regelmässigt om bättre villkor på de finansiella marknaderna, minskade finansiella risker, förutsättningar för bättre samlad kompetens, minskade administrativa kostnader samt en effektivare likviditetshantering.

De fem bolagen i stadshuskoncernen har med anledning av Skatteverkets nekade ränteavdrag kostnadsfört motsvarande skatteeffekt i årsbokslutet. År 2016 har 26 mnkr reserverats som skattekostnad och 2015 reserverades 34 mnkr. Bolagens uppfattning är att räntekostnaderna på koncerninterna lån bör vara avdragsgilla då skuldförhållandena mellan bolag och kommun är affärsmässigt motiverade. Bolagen kommer av den anledningen även fortsättningsvis att göra skattemässigt avdrag i inkomstdeklarationen, med öppet yrkande, för samtliga räntekostnader på dessa lån. Bolagen har överklagat Skatteverkets beslut.

Resultat och ställning

Fem år i sammandrag

Uppsala stadshuskoncernen	2016	2015	2014	2013	2012
Medelantalet medarbetare	879	807	755	741	694
Rörelsens intäkter, mnkr	2 808	2 721	2 710	2 513	1 988
Nettoomsättning, mnkr	2 740	2 636	2 579	2 388	1 850
Balansomslutning, mnkr	21 401	19 707	18 757	18 034	12 493
Resultat efter finansiella poster, mnkr	157	111	181	119	30
Resultat efter skatt, mnkr	77	58	148	134	35
Eget kapital, mnkr	4 210	4 200	4 156	4 008	3 067
Räntabilitet på eget kapital, %	4%	3%	4%	3%	1%
Investeringar, mnkr	1 898	1 626	1 476	1 367	1 489
Soliditet, %	20%	21%	22%	22%	24%

Koncernen

Koncernen redovisar ett resultat efter skatt på 77 (58) miljoner kronor. Summorna inom parentes avser föregående år. I resultatet ingår realisationsvinster och realisationsförluster med -27 (-29) miljoner kronor. I resultatet ingår en skattekostnad på 50 (6) miljoner kronor och en uppskjuten skattekostnad på 30 (47) miljoner kronor.

Rörelsens intäkter i koncernen uppgår till 2 808 (2 721) miljoner kronor. Försäljningen till Uppsala kommun och dess delägda bolag motsvarar 28 (27) procent av koncernens intäkter.

Rörelsens kostnader i koncernen uppgår till 2 383 (2 310) miljoner kronor. 10 (13) procent är köp från Uppsala kommun och dess delägda bolag.

Koncernens rörelseresultat uppgår till 426 (410) miljoner kronor.

Årets räntekostnader är 268 (300) miljoner kronor, vilket är 32 miljoner kronor lägre än föregående år. Trots att låneskulden har ökat är räntekostnaderna lägre till följd av sjunkande räntor.

Koncernens resultat efter finansiella poster uppgår till 157 (111) miljoner kronor.

Uppsala kommun har lämnat villkorade aktieägartillskott till moderbolaget, Uppsala Stadshus AB och dotterbolagen med totalt 269 (269) miljoner kronor.

Moderbolaget

Moderbolagets resultat efter skatt är 83 (171) miljoner kronor. I resultatet ingår en skattekostnad om 24 (13) miljoner kronor.

Rörelsens intäkter i moderbolaget uppgår till 8 (5) miljoner kronor och avser försäljning och vidarefakturerings av tjänster till dotterbolag.

Kostnader för köp av tjänster från Uppsala kommun och konsulter är 9 (7) miljoner kronor. Räntekostnader för lån från Uppsala kommun uppgår till 22 (27) miljoner kronor. Trots en ökad låneskuld minskade räntekostnaden då ränteläget varit lågt och de flesta av bolagets lån lagts om till bättre villkor.

Moderbolagets resultat efter finansiella poster uppgår till -23 (97) miljoner kronor och beror på räntekostnaderna. Ingen anteciperad utdelning har redovisats i år. I föregående års resultat ingår en anteciperad utdelning om 133 miljoner kronor och en nedskrivning av värdet på aktier i dotterbolag med 7 miljoner kronor. Rensat för utdelning och nedskrivning uppgår föregående års resultat till -29 miljoner kronor. Förklaringen till att årets resultat är 6 miljoner kronor bättre än föregående års resultat är det lägre ränteläget.

Uppsala kommun har lämnat villkorade aktieägartillskott till moderbolaget, Uppsala Stadshus AB med totalt 246 (246) miljoner kronor.

Investeringar

Koncernens investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgår till 1 898 (1 626) miljoner kronor. Det är 272 miljoner kronor högre än föregående år.

Investeringarna i Uppsalahemkoncernen uppgår till 832 (852) miljoner kronor där 318 (486) nya bostäder påbörjades under året. Årets investeringar omfattar både nyproduktion och förnyelse av befintligt bestånd.

Uppsala Kommuns Fastighets AB:s investeringar uppgår till 95 (56) miljoner kronor, där enskilt största projekten är Gottsunda Sporthall och tillbyggnad på Gottsunda Centrum.

AB Uppsala Kommuns Industrihus investerade 94 (105) vilket avser om- och nybyggnationer i befintliga lokaler, bland annat i Vaksala-Eke samt kvarteret Noatun.

Investeringarna hos Uppsala Kommun Skolfastigheter AB uppgår till 500 (249) miljoner kronor och avser nybyggnationer och inre upprustningar av skolor/förskolor med stort underhållsbehov. Det största projektet är nybyggnationen av Tiundaskolan.

Uppsala Kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB:s investeringar är 114 (49) miljoner kronor och avser hyresgäst Anpassningar, underhållsinvesteringar och nybyggnationer. Flera angelägna projekt har gått in i produktionsfasen, såsom nya sporthallar i Storvreta och Lindbacken och utomhusanläggning för friidrott på Gränby sportfält.

Uppsala Vatten och Avfall AB:s investeringar är 224 (283) miljoner kronor vilket är en minskning jämfört med föregående år. Orsaken är bland annat förseningar och förskjutningar av planerade anläggningsprojekt. Av årets investeringar är 198 miljoner kronor i VA-verksamheten och 26 miljoner kronor i avfallsverksamheten.

Finansiering

Koncernens lång- och kortfristiga skulder till kreditinstitut ökade under året med 1 505 miljoner kronor till 7 511 (6 006) miljoner kronor per 31 december 2016. Lång- och kortfristiga nettoskulder till Uppsala kommun minskade samtidigt med 37 miljoner kronor till 8 059 (8 096) miljoner kronor. Med bolagens höga investeringstakt kommer belåningsgraden att öka kommande år.

Miljöredovisning

Uppsalahemkoncernen är certifierad enligt miljöledningssystemet ISO 14001. Koncernen arbetar fortlöpande med att minska den negativa miljöbelastningen som verksamhet innebär. I det stora hela medför Uppsalahems verksamhet en begränsad miljöpåverkan. Bolaget bedriver ingen tillståndspliktig verksamhet, förutom vid enstaka fall av ny- och ombyggnation. Miljöarbetet styrs av en miljöpolicy som fastställs av styrelsen. Särskild miljöredovisning lämnas årligen till ägarna och klimateffekter redovisas löpande under året via kommunens hållbarhetsportal. Den sammanlagda miljörisken bedöms som låg.

Uppsala Kommuns Fastighetskoncernen har ett miljöledningssystem sedan 2003. Bolaget avser inte att certifiera ledningssystemet men har valt att inarbeta övrig kvalitetsstyrning där dokumentation krävs, till exempel intern kontroll och systematiskt arbetsmiljöarbete. Miljöaspekter och miljömål följer bolagets aktuella situation avseende fastighetstillstånd och personalsammansättning. Särskilda miljöprogram och planer fastställs för större projekt. Bolaget arbetar med ständiga förbättringar med hjälp av energieffektiviseringar, giftminskningar och miljöanpassning av underhållet. Bolaget bedriver ingen anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt Miljöbalken.

Uppsala Kommuns Industrihuskoncernen bedriver ingen anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt Miljöbalken men har varit certifierat enligt ISO 14001:2004 standarden i 13 år. Under 2017 kommer bolaget att genomföra en omcertifiering enligt ISO 14001:2015. De övergripande målen för detta arbete är bland annat att minimera uttaget av naturresurser, energieffektivisera och investera i förnybar energi samt minimera mängden farliga ämnen i verksamheten. Hållbarhetsaspekterna har arbetats in helt i bolagets affärsplan och verksamhetsmål. Under året har bolaget genomfört informationsträffar med hyresgäster i syfte att i samverkan med dem prioritera och intensifiera arbetet med långsiktighet och hållbarhet.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB, är som bolag inte tillstånds- eller anmälningspliktigt. Däremot kan enskilda aktiviteter inom bolagets uppdrag vara anmälningspliktiga enligt andra förordningar. Transport av farligt avfall som uppkommer i den egna verksamheten är anmälningsplikt enligt 42 § avfallsförordningen (2011:927). Under 2016 har bolaget tagit fram *Strategi för energisnålt byggande och förvaltande* samt *Strategi för giftfritt byggande och förvaltande*. För att uppfylla kraven på utfasning och minimering av farliga ämnen kommer åtgärder att vidtas i samband med all om-, till- och nybyggnation. På Fyrisskolans tak installerades under året Skolfastigheters hittills största satsning på solenergi. Solcellsanläggningen motsvarar en yta på 1 500 kvadratmeter och togs i bruk sommaren 2016. Satsningen görs som en del av miljöarbetet inom Uppsala kommun och har erhållit statligt bidrag.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor och i slutet av 2015 tecknades ett avtal med Vattenfall om koldioxidneutral fjärrvärme/fjärrkyla för alla fastigheter. Under 2016 har bolaget fortsatt sitt arbete med att teckna gröna hyresavtal med kommunen.

Uppsala Kommun Sportfastigheter AB bedriver inte tillståndspliktig verksamhet men kan i specifika fall behöva inkomma med en anmälan. Bolaget har antagit en strategisk miljö- och klimatplan, som baseras på kommunfullmäktiges Miljö- och klimatprogram 2014 - 2023. Samverkansavtalet med STUNS syftar till att, bland annat via testbäddsprojekt, bidra till en systematisk utveckling av ny miljö- och energiteknik. Inom ramen för STUNS-samarbetet planerar bolaget för test av ny

energibesparande teknik för att sänka luftfuktigheten i ishallarna och test av nya materialval vid anläggande av konstgräs.

Uppsala Parkerings AB bedriver ingen anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet. Bolaget har fått bidrag från Klimatklivet för utbyggnad av flera laddstationer för bilar med elmotor under 2016. Bland annat invigdes tio nya platser i Centralgaraget i november 2016. När de äldre parkeringsautomaterna tagits ur bruk har de i några fall ersatts med solcellsdrivna automater.

Fyrishov AB, som bl a tillhandahåller bassängbad för allmänheten, bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt § 38 förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Den anmälningspliktiga verksamheten utgör 45 procent av bolagets nettoomsättning. Bolaget har under året arbetat utifrån fem strategiska miljömål. De rör inspiration för besökare, miljöhänsyn vid affärsutveckling, energianvändning, källsortering och återvinning av avfall samt miljömärkning av verksamheten.

Uppsala Vatten och Avfall AB bedriver tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet. Den gäller uttag av yt- och grundvatten för vattenproduktion, utsläpp till recipient av renat avloppsvatten och dagvatten, biogasproduktion samt verksamheten vid Hovgårdens avfallsanläggning. Utsläpp av renat avloppsvatten och dagvatten påverkar mottagande vattendrag. Biogasproduktionen kan påverka luft och vatten. Verksamheten vid Hovgården kan ge påverkan på vatten, luft samt ge upphov till buller. Inga nya tillstånd, förnyade tillstånd eller godkända anmälningar behövs för kommande räkenskapsår. Den tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheten utgör 100 procent av bolagets nettoomsättning. Bolaget arbetar kontinuerligt med att minska energianvändningen i verksamheten och öka produktionen av biogas som ett alternativ till fossila bränslen. Bolaget har beviljats ytterligare 26,3 mnkr klimatinvesteringssöd från Naturvårdsverket för byggnation av ny röt-kammare och förbehandling vid biogasanläggningen, samt 2,7 mnkr för investering i ett avgasningstorn vid Kungsängsverket, som kommer att reducera metanutsläppet.

Förväntad framtida utveckling samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Uppsala kommun växer och står inför en fortsatt befolkningstillväxt. Bolagen i Stadshuskoncernen står för en stor del av den kommunala infrastrukturen och de investeringar som behöver göras för att möta framtiden. Uppsvinget i byggproduktionen har pågått under några år med kapacitetsproblem inom byggsektorn och stigande byggpriser som följd. Hyresnivåerna för hyresgäster kan komma att öka i och med de stigande byggpriserna. Den tillväxt vi sett i Uppsala kan framåt komma att påverkas negativt av denna prisutveckling.

En del av de kommande investeringarna behöver finansieras med externa medel. Uppsala Stadshus AB hade vid årsskiftet en låneskuld på 1 500 miljoner kronor och skulden kan komma att öka. Delar av investeringarna kan koncernbolagen behöva finansiera med egna medel, så långt det är möjligt. De senaste åren har marknaden präglats av mycket låga räntor. I och med låneskulden är Uppsala Stadshus AB i hög grad påverkat av ränteutvecklingen. En förändring av räntenivån med en procentenhet motsvarar en förändring av moderbolagets kostnader med cirka 15 miljoner kronor. Låneskulden uppvägs emellertid av väsentliga värden i dotterbolagens fastigheter.

Ägardirektiven stadgar att Uppsalahemkoncernen på affärsmässiga grunder varje år ska försöka uppnå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter. I likhet med flera andra fastighetsägare har Uppsalahem tecknat intentionsavtal med Uppsala kommun om fortsatt hög nyproduktion av hyresrätter. Detta förutsätter att det finns prisvärd mark att bygga på.

En nyckelfaktor för Uppsala Kommuns Fastighetskoncernens framtid är möjligheterna att hyra ut lokaler, till marknadsmässiga hyresnivåer utan stora kompletteringsinvesteringar. Omvärlds-utvecklingen är här den största riskfaktorn. En lågkonjunktur skulle få en direkt påverkan då Gottsunda Centrum och tätorter på landsbygden är tredje- eller fjärdehandsvalet för en etablering i

Uppsala kommun för de större kedjeföretagen. Vid etablering skapar dessa företag en kvalitetsstämpel och möjliggör att fler ärenden kan uträttas. Bolaget arbetar aktivt för att öka antalet besökare och bedömer att goda förutsättningar för detta finns genom att Gottsunda Centrum redan är mötesplats där utbudet inom dagligvarusegmentet och offentlig service är i toppklass.

Uppsala Kommuns Industrihuskoncernen har såväl offentliga som privata hyresgäster från olika branscher vilket bidrar till en låg riskexponering. Den offentliga sektorn i Uppsala är stor, vilket ger stabilitet i sämre tider. Realräntan tillsammans med framtida vakansgrader samt hyresnivåer är avgörande faktorer vid bedömning av kommande fastighetsinvesteringar. Fastighetsmarknaden präglas fortfarande av låga räntor vilket gör att fastighetinvesteringarna har tillgång till billiga krediter. Att investera i fastigheter ter sig gynnsamt beroende på gapet mellan låneräntan och fastigheternas avkastning. Omvandlingen av före detta industriområden till bostadsområden har skapat ett tryck på lager- och produktionslokaler. Man kan nu se att flera fastighetsägare uppför fastigheter inte bara för eget bruk utan även kombinerat med uthyrning. Omvandlingen till handel från industri har också bidragit till den rådande bristen på lager och industrilokaler.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB ser att ökad inflyttning, demografiska förändringar, samt markant ökning av antalet asylsökande under 2016 utgör en stor utmaning för bolaget då behovet av antal platser inom barnomsorg och skola ökat. Uppsalas snabba tillväxt med omfattande nybyggnation innebär också ett ökat tryck på Uppsala kommun och på marknaden vilket får till följd längre handläggningstider och svårigheter att hitta byggnadsentreprenörer. Det stora behovet av nya platser på kort tid är en utmaning och kräver samverkan med andra kommunala aktörer för att hitta effektiva lösningar. Tillgång på mark i en expanderande kommun kan medföra tekniska och ekonomiska utmaningar. Bolaget har en relativt stor låneskuld vilket även innebär en finansiell risk vid ett stigande ränteläge.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB har i huvudsak offentliga hyresgäster vilket bidrar till en låg riskexponering. Den offentliga sektorn i Uppsala är stor, vilket ger stabilitet i sämre tider. Räntehöjningar får effekter på resultatet men då belåningsgraden är relativt låg bedöms en räntehöjning kunna hanteras utan större inverkan på verksamheten. Uppsvinget i byggproduktionen som har pågått under några år kommer säkerligen att fortsätta under 2017 med stigande byggpriser som följd vilket i sin tur kan påverka investeringsutgiften för om- och tillbyggnad av Stadshuset.

För Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB kan ökade krav på tillgänglighet samt krav från myndigheter och idrottsförbund komma att kräva åtgärder som innebär ökade kostnader. Finansiella risker kommer i första hand att uppkomma i samband med bolagets genomförande av de förhållandevis stora projekten inom Studenternas idrottsområde. Byggmarknaden i Uppsalaregionen är överhettad vilket leder till färre intressenter i anbudsfrågningar och därmed svårare att generellt hålla nere kostnader i ny- och ombyggnadsprojekt. En fortsatt låg ränta och gott samarbete med ägaren vad gäller effektiv finansiering blir allt viktigare. Positivt är att utbudet av hållbara material och byggsystem ökar likväl som intressanta system och produkter som stödjer energieffektiviseringen

Uppsala Parkerings AB bedömer att efterfrågan på attraktiva parkeringsplatser är och kommer att vara stor i och med att befolkningen i Uppsala ökar. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under den kommande 10-årsperioden, främst i nybyggnadsområdena. Detta i kombination med att även elbilsförsäljning bedöms ta fart innebär att bolaget har ett ansvar att möta den utvecklingen dels genom att satsa på offentligt tillgängliga laddplatser i befintliga stadsdelar dels genom att säkerställa att nya parkeringsanläggningar också har en hög andel laddplatser. Bolaget har även ett intresse i att lösa cykelparkeringar då Uppsala är en cykelstad. Bolaget bedömer att risk finns i de framtida investeringar som betalningsmässigt är framtunga vilket innebär att det tar tid för nya garage att uppnå lönsamhet.

Fyrishov AB är en av landets ledande arenor och när Uppsala växer behövs utökade möjligheter till både bad, idrott och event. 2013 öppnade Fyrishov de nya multihallarna, 2016 renoverades A-hallen och 2017 kommer äventyrsbadets omklädningsrum och teknik att renoveras. Därefter planeras nästa

större steg i arenans utveckling inom baddelen, där målsättningen är att bygga en ny simhall samt att utveckla den befintliga badanläggningen för att möta Uppsalabornas behov i framtiden. Arbetet sker i etapper för att hela tiden kunna hålla anläggningen öppen för badbesökarna.

Uppsala stadsteater AB har haft en mycket positiv utveckling under de senaste åren, fler produktioner på scener och ett ökat publikantal. Den statliga finansieringen av kulturen har sedan Samverkansmodellens introduktion minskat vilket är en av två huvudutmaningar som verksamheten måste bemöta. Den andra huvudutmaningen är kulturkonsumenternas beteende där vissa konsumenter har den internetdrivna synen att kultur ska vara gratis och tillgängligt för alla.

Uppsala Konsert och Kongress AB har en stor andel fasta kostnader vilket gör bolaget känsligt för bransch- och konjunktursvängningar. Konkurrensen om besökarna växer från olika former av branscher och upplevelser vilket bolaget ska möta med ett brett och levande utbud som lockar många målgrupper.

För Uppsala Vatten och Avfall AB innebär Uppsalas befolkningsökning ett behov av kapacitetsutbyggnad i infrastruktur. Från 2017 gäller ett nytt ägardirektiv som ger bolaget ett större planeringsansvar i att verka för att miljökvalitetsnormer för vatten uppnås samt ger bolaget en mer framträdande roll i Uppsalas klimatanpassningsarbete. Det nya riksintresset som Havs- och vattenmyndigheten har beslutat om pekar ut delar av Uppsalas dricksvattenanläggningar, vilket stärker skyddet för stadens dricksvattenförsörjning där Uppsalaåsen är en central resurs. Kraven på avfallshanteringen ökar successivt. Det gäller så väl krav från kunder som ny lagstiftning samt förväntningar från samhället om hur miljöfrågorna kan få en större tyngd i avfallshanteringen. Framtida förändringar av klimatet innebär att det ställs nya krav även på vattenförsörjning och avledning av dagvatten. Systemen måste klara både perioder med mindre nederbörd och perioder med mer nederbörd än i dag. En ökande befolkning och markutnyttjande ställer också krav på klokt nyttjande av kommunens naturresurser. För att kunna klara av alla de kraven och förändringar är det viktigt att det finns en samsyn i kommunens samhällsplanering. Bolaget planerar för stora investeringsvolymerna vilket innebär att ränteutvecklingen är en betydande resultatrisk som ökar ytterligare i takt med en ökad låneskuld. Tillgången av substrat till biogasframställning och aktiviteten inom byggsektorn är andra osäkerheter som kan komma att påverka resultatet.

Uppsala bostadsförmedling AB startade sin verksamhet 1 juni 2016 och vid årets slut var det över 76 000 bostadssökande i bostadskön. Bolaget kommer under 2017 att fortsätta att arbeta aktivt med införsäljning till kommunala och privata hyresvärdar i hela Uppsalaregionen. Då bolaget ska bära sina egna kostnader och finansieras genom avgiftbelagd bostadskö och förmedlingsavgift är bolagets strategi att det ska upplevas som en rimlig kostnad att stå i bostadskön.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel, i kronor:

Balanserade vinstmedel	1 699 801 690
Årets resultat	<u>83 411 572</u>
Utgående balanserade vinstmedel	1 783 213 262

Styrelsen föreslår att de stående vinstmedlen disponeras så att 1 783 213 262 kronor överförs i ny räkning.

RESULTATRÄKNING FÖR KONCERNEN

1 januari - 31 december

		2016	2015
		mnkr	mnkr
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	not 1, 26	2 740	2 636
Punktskatter		-30	-20
Övriga rörelseintäkter	not 2, 25	<u>93</u>	<u>105</u>
Summa rörelsens intäkter		2 808	2 721
Rörelsens kostnader			
Driftskostnader	not 26	-745	-773
Handelsvaror		-91	-95
Övriga externa kostnader	not 3	-369	-379
Personalkostnader	not 3	-508	-468
Av- och nedskrivningar	not 4	-628	-561
Övriga rörelsekostnader	not 5	<u>-41</u>	<u>-35</u>
Summa rörelsens kostnader		-2 383	-2 311
Rörelseresultat		426	410
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	not 6	8	1
Räntekostnader och liknande resultatposter	not 7	<u>-277</u>	<u>-300</u>
Summa resultat från finansiella investeringar		-268	-299
Resultat efter finansiella poster	not 1	157	111
Skatt	not 8	-80	-53
Årets resultat		77	58
Hänförligt till			
Moderbolagets aktieägare		77	58
Minoritetsintresse		0	0

BALANSRÄKNING FÖR KONCERNEN

per 31 december

2016

2015

mnkr

mnkr

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Övriga immateriella anläggningstillgångar

9

2

9

2

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark

not 9

15 886

15 913

Maskiner och andra tekniska anläggningar

not 10

134

136

Inventarier, verktyg och installationer

not 11

1 592

1 239

Pågående nyanläggningar

not 12

2 477

1 626

20 089

18 913

Finansiella anläggningstillgångar

Andra långfristiga värdepappersinnehav

not 14

206

0

Uppskjutna skattefordringar

not 8,15

26

24

Fordringar hos Uppsala kommun

2

0

Andra långfristiga fordringar

not 15

89

171

323

195

Summa anläggningstillgångar

20 422

19 111

Omsättningstillgångar

Varulager

Handelsvaror

1

1

1

0

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar

112

87

Fordringar hos Uppsala kommun

148

100

Övriga fordringar

262

156

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

not 16

35

43

557

386

Likvida medel

not 17

421

208

Summa omsättningstillgångar

979

596

SUMMA TILLGÅNGAR

21 401

19 707

BALANSRÄKNING FÖR KONCERNEN

per 31 december

2016

2015

mnkr

mnkr

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Aktiekapital	not 23	370	370
Övrigt tillskjutet kapital		3 007	3 007
Annat eget kapital inklusive årets resultat		833	822
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare		4 210	4 200

Avsättningar

not 18

Avsättningar för pensioner		5	5
Avsättningar för övriga skatter	not 8	39	19
Avsättningar för uppskjuten skatt	not 8	139	99
Övriga avsättningar		<u>62</u>	<u>62</u>
		245	184

Långfristiga skulder

not 19,22,24

Skulder till kreditinstitut		4 300	3 805
Skulder till Uppsala kommun		6 443	6 867
Övriga långfristiga skulder		<u>438</u>	<u>395</u>
		11 181	11 067

Kortfristiga skulder

Skulder till kreditinstitut	not 22	3 211	2 201
Skulder koncernkonto hos Uppsala kommun	not 20	298	10
Skulder till Uppsala kommun		1 466	1 319
Leverantörsskulder		356	329
Skatteskulder	not 8	39	33
Övriga skulder		74	65
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	not 21	322	300
		5 766	4 257

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

21 401

19 707

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I KONCERNENS EGET KAPITAL

	Aktie- kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Annat eget kapital inkl. årets resultat	Minoritets- intresse	Totalt
Ingående balans 2015-01-01	370	3 007	779	0	4 156
Lämnad utdelning			-15		-15
Årets resultat			58		58
Utgående balans 2015-12-31	370	3 007	822	0	4 200
Lämnad utdelning			-59		-59
Effekter av rättelse tidigare år			-8		-8
Årets resultat			77		77
Utgående balans 2016-12-31	370	3 007	833	0	4 210
			2016-12-31		2015-12-31
Ej återbetalade villkorade aktieägartillskott			269		269

Fordringsägaren, Uppsala kommun, har rätt att erhålla återbetalning ur disponibla vinstmedel enligt fastställd balansräkning under förutsättning att sådan betalning är förenlig med aktiebolagslagens vinstutdelningsregler.

KASSAFLÖDESANALYS FÖR KONCERNEN

per 31 december

	2016 mnkr	2015 mnkr
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	426	410
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
- avskrivningar (+)	634	574
- nedskrivningar (+)/återförda nedskrivningar (-)	-6	-13
- realisationsvinster (-) / -förluster (+)	-13	28
- avsättningar (+)	1	0
- övriga ej kassapåverkande poster (+)/(-)	40	3
- erhållen ränta	8	1
- erlagd ränta	-279	-303
 Betald inkomstskatt (-)	 -82	 22
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	729	722
 Förändring i rörelsekapital		
- ökning(-)/minskning(+) av kortfr fordringar och placeringar	-171	-99
- ökning(+)/minskning(-) av leverantörsskulder	27	86
- ökning(+)/minskning(-) av övriga kortfristiga skulder	317	-167
Kassaflöde från den löpande verksamheten	903	542
 Investeringsverksamheten		
Förvärv (-) / försäljning (+) av dotterbolag	0	0
Förvärv av materiella anläggningstillgångar (-)	-1 898	-1 620
Försäljning av anläggningstillgångar (+)	58	18
Förändring av övriga finansiella anläggningstillgångar	-128	52
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 968	-1 549
 Finansieringsverksamheten		
Upptagna lån (+)	2 205	1 747
Amortering av skuld (-)	-2 133	-84
Ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder till kreditinstitut	1 164	-664
Ökning (+)/minskning (-) av övriga långfristiga skulder	43	34
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	1 278	1 033
 Ökning(+)/minskning(-) av kassa och bank	213	26
 Kassa och bank vid årets början	208	182
 Kassa och bank vid årets slut	421	208

RESULTATRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

1 januari - 31 december

		2016 mnkr	2015 mnkr
Rörelsens intäkter			
Fakturerad försäljning	2	<u>8</u>	<u>5</u>
Summa rörelsens intäkter		8	5
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	<u>-9</u>	<u>-7</u>
Summa rörelsens kostnader		-9	-7
Rörelseresultat		-1	-2
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från andelar i koncernföretag		0	-7
Utdelning från dotterbolag		0	133
Räntekostnader	not 7	<u>-22</u>	<u>-27</u>
Summa resultat från finansiella investeringar		-22	99
Resultat efter finansiella poster		-23	97
Mottaget koncernbidrag		300	297
Lämnat koncernbidrag		-134	-190
Avsättning periodiseringsfond		-36	-20
Skatt	not 8	<u>-24</u>	<u>-13</u>
Årets resultat		83	171

BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

per 31 december

2016

mnkr

2015

mnkr

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar

Aktier och andelar i dotterbolag

not 13

5 676

5 402

Summa finansiella anläggningstillgångar

5 676

5 402

Summa anläggningstillgångar

5 676

5 402

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Fordringar hos dotterbolag

56

144

Övriga fordringar

13

0

Summa kortfristiga fordringar

69

144

Likvida medel

Summa omsättningstillgångar

69

144

SUMMA TILLGÅNGAR

5 745

5 547

BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

per 31 december

2016

2015

mnkr

mnkr

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

not 23

Bundet eget kapital

Aktiekapital

370

370

Reservfond

1 846

1 846

Summa bundet eget kapital

2 216

2 216

Fritt eget kapital

Balanserad vinst

1 700

1 588

Årets resultat

83

171

Summa fritt eget kapital

1 783

1 759

Summa eget kapital

4 000

3 975

Obeskattade reserver (periodiseringsfond)

56

20

Långfristiga skulder

not 20

Skulder till dotterbolag

140

7

Skulder till Uppsala kommun

1 095

1 120

Summa långfristiga skulder

1 235

1 127

Kortfristiga skulder

Skulder till dotterbolag

0

143

Skulder till Uppsala kommun

312

187

Skatteskulder

37

13

Skulder koncernkonto hos Uppsala kommun

Not 21

105

82

Summa kortfristiga skulder

454

425

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

5 745

5 547

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I MODERBOLAGETS EGET KAPITAL

	Aktie- kapital	Reserv- fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Ingående balans 2015-01-01	370	1 846	1 371	232	3 819
Överföring resultat föregående år			232	-232	0
Lämnad utdelning			-15		-15
Årets resultat				171	171
Utgående balans 2015-12-31	370	1 846	1 588	171	3 975
Överföring resultat föregående år			171	-171	0
Lämnad utdelning			-59		-59
Årets resultat				83	83
Utgående balans 2016-12-31	370	1 846	1 700	83	1 783

	2016-12-31	2015-12-31
Ej återbetalade villkorade aktieägartillskott	246	246

Fordringsägaren, Uppsala kommun, har rätt att erhålla återbetalning ur disponibla vinstmedel enligt fastställd balansräkning under förutsättning att sådan betalning är förenlig med aktiebolagslagens vinstutdelningsregler.

KASSAFLÖDESANALYS FÖR MODERBOLAGET

per 31 december

	2016 mnkr	2015 mnkr
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	-1	-2
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
- övriga ej kassapåverkande poster (+)/(-)	0	1
- erlagd ränta	-22	-29
Betald inkomstskatt (-)	-13	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	-36	-29
Förändring i rörelsekapital		
- ökning(-)/minskning(+) av kortfr fordringar och placeringar	0	0
- ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder	-110	-64
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-147	-92
Investeringsverksamheten		
Förvärv (-) / försäljning (+) av dotterbolag	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	0
Finansieringsverksamheten		
Lämnade aktieägartillskott	-278	-333
Erhållet koncernbidrag (+)	289	257
Lämnat koncernbidrag (-)	-110	-220
Upptagna lån (+)	100	150
Erhållen utdelning (+)	13	213
Ökning (+)/minskning (-) av övriga långfristiga skulder	133	25
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	147	92
Ökning(+)/minskning(-) av kassa och bank	0	0
Kassa och bank vid årets början	0	0
Kassa och bank vid årets slut	0	0

Redovisningsprinciper och värderingsregler

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncern-redovisning (K3).

Bedömningar och uppskattningar

Företagsledningen gör bedömningen att fastigheternas verkliga värden överstiger de bokförda värdena och att inga nedskrivningsbehov föreligger. I not 9 framgår hur värderingarna har gjorts och vilka antaganden som använts.

Skatteverket har i ett ställningstagande givit uttryck för en skärpt tillämpning av reglerna för ränteavdrag för koncerninterna lån. Den reviderade tolkningen av reglerna började gälla från och med den 11 mars 2014. Skatteverket har i linje med ställningstagandet beslutat att inte medge avdrag för räntor på lån från Uppsala kommun för fyra av bolagen i stadshuskoncernen. Det gäller lån där Uppsala kommun inte har motsvarande externa upplåning, så kallade reverslån. De bolag som berörs har gjort avsättningar i bokslutet för den skattekostnad som de ej avdragsgilla räntorna medför. Företagsledningens uppfattning är att räntekostnaderna på koncerninterna lån bör vara avdragsgilla då skuldförhållandena mellan bolag och kommun är affärsmässigt motiverade. Skatteverkets beslut kommer därför att överklagas.

Intäkter

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. De redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Försäljning av varor och tjänster redovisas vid leverans av produkt eller tjänst till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning redovisas netto efter moms och rabatter.

Ränteintäkter och utdelning har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Hysesintäkter redovisas i den period som uthyrningen avses.

I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning.

Prissättning för försäljning av produkter och tjänster för vatten- och avfallsverksamhet, som bland annat regleras i va-lagen, sker med hänsyn till självkostnadsprincipen. Taxorna ska täcka verksamhetens kostnader över tid.

Offentliga bidrag

Offentliga bidrag som inte är förenade med krav på framtida prestationer redovisas som intäkt, när villkoren för att få bidraget uppfyllts. Ett offentligt bidrag som är förenat med krav på framtida prestation redovisas som intäkt, när prestationen utförs. Offentliga bidrag som hänför sig till förvärv av en anläggningstillgång minskar tillgångens anskaffningsvärde (eller redovisas som en förutbetalad intäkt).

Finansiella instrument

Finansiella omsättningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Kundfordringar och övriga fordringar som är omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar och med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Räntebärande finansiella tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Utgifter som är direkt hänförliga till upptagande av lån korregerar lånets anskaffningsvärde och periodiseras enligt effektivräntemetoden

I likvida medel ingår kassa, disponibla tillgodohavanden och kortfristiga placeringar.

Leverantörsskulder värderas till det belopp med de väntas betalas.

Säkringsredovisning

Då transaktionen ingås dokumenterar koncernen förhållandet mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten, liksom även koncernens mål för riskhanteringen och riskhanteringsstrategin avseende säkringen. Koncernen dokumenterar också sin bedömning, både när säkringen ingås och fortlöpande, av huruvida de derivatinstrument som används i säkringstransaktioner är effektiva under den period för vilken säkringen har identifierats.

Orealiserade värdeförändringar på säkringsinstrumentet och den säkrade posten, som är hänförliga till den säkrade risken, redovisas inte givet att kraven för säkringsredovisning uppfylls. Vid säkring av ränterisk redovisas den erlagda respektive erhållna räntan på säkringsinstrumentet i samma period som den då räntan på den säkrade posten redovisas, det vill säga de realiserade värdeförändringarna redovisas i samma period i resultatet.

Säkringsredovisningen kan avslutas av två huvudsakliga skäl:

- Säkringsinstrumentet förfaller, säljs, löses eller avslutas på annat liknande sätt.
- Säkringen inte längre uppfyller kraven för säkringsredovisning.

Upphör säkringsredovisningen värderas och redovisas både säkringsinstrumentet och den säkrade posten enligt principerna för värdering vid det första redovisningstillfället men utifrån förhållandena vid den tidpunkt då säkringen upphör. Principerna för värdering vid det första redovisningstillfället innebär att en derivattillgång värderas enligt lägsta värdets princip och en derivatskuld värderas till det negativa verkliga värdet på balansdagen. Resultateffekter som uppkommer när säkringen upphör redovisas i resultaträkningen.

Varulager

Varulager har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Med nettoförsäljningsvärdet avses varornas beräknade försäljningspris minskade med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att eventuell inkurans i varulagret har beaktats.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Materiella anläggningstillgångar har delats upp på betydande komponenter när komponenterna har väsentligt olika nyttjandeperioder.

Avskrivningsbart belopp utgörs av anskaffningsvärdet minskat med ett beräknat restvärde om detta är väsentligt. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden.

Inom koncernen sker årlig värdering av koncernens fastigheter. Uppsalahem AB gör en samordnad värdering varje år. Övriga fastighetsbolag gör extern värdering vart femte år, däremellan interna värderingar. Senast extern värdering gjordes för vissa bolag var per 31 december 2012.

Byggnader och mark skrivs ned i de fall marknadsvärdet bedöms understiga det bokförda värdet och skillnaden är av bestående karaktär. Nedskrivning sker till det lägsta av det bokförda värdet och marknadsvärdet. Återföring av tidigare nedskrivningar sker i de fall fastigheternas värde återhämtas.

Avyttringar och förvärv av fastigheter redovisas per tillträdesdatum.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Företaget och koncernen tillämpar den så kallade ”aktiveringsmodellen” avseende internt upparbetade immateriella anläggnings-tillgångar. Metoden innebär att samtliga utgifter som uppfyller kriterierna i K3 aktiveras som immateriell anläggningstillgång och skrivs av under tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Avskrivningar

Avskrivningar enligt plan på byggnader och mark, maskiner, inventarier med mera har beräknats på dotterbolagens ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad nyttjandeperiod. Dessutom har koncernens resultat belastats med avskrivningar enligt plan på övervärden som hänför sig till byggnader.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas inom koncernen:

Fastighetsrelaterade komponenter:

Markanläggning

20-27 år (3,7 - 5,0 procent)

Markinventarier

3-50 år (2,0 - 33,3 procent)

Byggnadsinventarier

3-50 år (2,0 - 33,3 procent)

Stomme och grund

20-100 år (1,0 - 5,0 procent)

Tak

15-50 år (2,0 - 6,7 procent)

Fasad

25-100 år (1 - 4 procent)

Installationer

15-50 år (2,0 - 6,7 procent)

Inre ytskikt

15-50 år (2,0 - 6,7 procent)

Hyresgäst Anpassning (lokaler)

Antagen längd på hyresgäst Anpassning

Övrigt
50 år (2 procent)

Övriga anläggningstillgångar:

Inventarier
3-5 år (33 - 20 procent)

Datorer, IT-investeringar
3-4 år (33 - 25 procent)

Maskiner och andra tekniska anläggningar
5-20 år (20 - 5 procent)

Fordon
5-10 år (20 - 10 procent)

Övriga anläggningstillgångar:
Immateriella anläggningstillgångar
5 år (20 procent)

Avsättningar

Avsättningar redovisas i balansräkningen när bolaget har en förpliktelse, legal eller formell, på grund av en inträffad händelse och när det är sannolikt att ett utflöde av resurser som är förknippat med ekonomiska fördelar kommer att krävas för att uppfylla förpliktelsen och beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fonderade medel inom taxefinansierad verksamhet

För den taxefinansierade va- och hushållsavfallsverksamheten regleras balansposternas saldon för förutbetalda intäkter och avgifter mot resultatet. Reglering innebär att de redovisade resultaten för dessa verksamheter är noll. Intäkterna och avgifterna har som mål att balansera över en tre till fem års cykel.

Leasing

Ett leasingavtal enligt vilket de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren, klassificeras som ett finansiellt leasingavtal. De leasingavtal som inte är finansiella klassificeras som operationella.

Tillgångar som hyrs enligt finansiella leasingavtal redovisas som en materiell anläggningstillgång och värderas initialt till det lägsta av leasingobjektets verkliga värde och nuvärdet av minimileasingavgifterna vid ingången av avtalet. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- och kortfristiga skulder. De leasade tillgångarna skrivs av över respektive tillgångs nyttjandeperiod. Leasingbetalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna.

Leasingavgifter som erläggs under operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Leasingintäkter från operationella leasingavtal där bolag inom Uppsala Stadshuskoncernen är leasegivare intäktsredovisas linjärt över leasingperioden.

I juridisk person redovisas samtliga leasingavtal, såväl finansiella som operationella.

I koncernen redovisas tillgångar som leasas genom ett finansiellt leasingavtal som en materiell anläggningstillgång samtidigt som framtida leasingavgifter redovisas som skuld.

För närvarande har bolagen i Uppsala Stadshuskoncernen endast tecknat operationella leasingavtal.

Ersättning till anställda efter avslutad anställning

Koncernen har endast avgiftsbestämda pensionsplaner. Som avgiftsbestämda planer klassificeras planer där fastställda avgifter betalas och det inte finns förpliktelser att betala något ytterligare, utöver dessa avgifter. Utgifter för avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad under den period de anställda utför de tjänster som ligger till grund för förpliktelsen

Skatter

Redovisad skatt utgörs av aktuell samt uppskjuten skatt. Den aktuella skatten baseras på periodens resultat och beräknas på balansdagens skattesats. Skatt som betalas eller erhålls under det aktuella året klassificeras som aktuell skatt. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Vid ändring av skattesatser redovisas förändringen i koncernens resultaträkning.

Skatter redovisas i resultaträkningen förutom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital.

Uppskjuten skatt vilken betalas i framtiden eller reducerar framtida skatt, redovisas för differenser mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder, så kallade temporära skillnader. De temporära skillnaderna har i huvudsak uppkommit genom förvärv av fastigheter efter 2001.

Även kostnader som är skattemässigt avdragsgilla, senare än de redovisas i resultaträkningen, kan ge upphov till uppskjutna skattefordringar. Uppskjuten skatt beräknas på de skattesatser som har beslutats eller aviserats per balansdagen och som förväntas gälla när den uppskjutna skattefordran realiserar eller den uppskjutna skatteskulden regleras. Uppskjutna skattefordringar hänförliga till skattemässiga underskottsavdrag redovisas, i den mån det bedöms som sannolikt att de kommer att kunna utnyttjas i framtiden. Vid varje balansdag omprövas den uppskjutna skattefordrans redovisade värde och reduceras i den mån det inte längre är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga överskott kommer att finnas tillgängliga. I den mån det senare bedöms som sannolikt, att tillräckliga överskott kommer att finnas tillgängliga, återförs reduktionen.

Värdering av samtliga skatteskulder och skattefordringar sker till nominella belopp.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras endast kassa- och banktillgodohavanden.

Koncernredovisning

Förvärvsmetoden

Koncernredovisningen omfattar de bolag, i vilka moderbolaget har direkt eller indirekt, ett bestämmande inflytande.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärvsanalysen fastställs anskaffningsvärdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuellt minoritetsintresse.

Skillnaden mellan anskaffningskostnaden för dotterbolagsaktierna och de genom förvärvsanalysen bestämda nettotillgångarna hos dotterbolagen utgör koncernmässigt övervärde i fastigheter.

Övervärden som hänförs till specifika tillgångar har en avskrivningstid som motsvarar den underliggande tillgångens avskrivningstid.

I förvärvskalkylen för Uppsala Stadshus AB:s förvärv av fastighetsbolag från Uppsala kommun uppkom ett övervärde som allokerades till fastigheter. Någon uppskjuten skatt hänförlig till övervärdet vid förvärvet redovisas inte då någon uppskjuten skatt inte kalkylerades vid värderingen av köpeskillingen.

Minoritetsintresse redovisas till verkligt värde, vilket innebär att minoritetsintresse har andel i goodwill. Förvärv eller avyttring av andelar i företag som är dotterföretag, såväl före som efter förändringen, redovisas som en transaktion mellan ägarna inom eget kapital.

I koncernredovisningen faller koncern-företagens bokslutsdispositioner bort och ingår i det redovisade resultatet efter avdrag för uppskjuten skatt. Detta innebär att koncernföretagens obeskattade reserver i koncernens balansräkning fördelas mellan uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Utöver vad som framgår om bokslutsdispositioner och obeskattade reserver så överensstämmer samtliga i koncernredovisningen tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper med de som beskrivs och tillämpas av moderföretaget.

Närmast överordnade moderföretag, som upprättar koncernredovisning, i vilken företaget ingår är Uppsala kommun (org.nr. 212000-3005) som också är moderföretag för hela koncernen. Moderföretaget har säte i Uppsala.

Redovisning av tillskott och koncernbidrag i moderbolaget

Lämnade aktieägartillskott redovisas som en ökning av andelens redovisade värde. Erhållna aktieägartillskott redovisas som en ökning av eget kapital.

Såväl erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition.

Fordringar, skulder och avsättningar

Om inget annat anges ovan värderas kortfristiga fordringar till det lägsta av dess anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Långfristiga fordringar och långfristiga skulder värderas efter det första värderingstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Övriga skulder och avsättningar värderas till de belopp varmed de beräknas bli reglerade. Övriga tillgångar redovisas till anskaffningsvärde om inget annat anges ovan (se även finansiella instrument och avsättningar ovan).

Redovisade belopp i resultaträkningar, balansräkningar och noter

Alla poster i resultaträkningar, balansräkningar och noter är registrerade med sina exakta värden i tusentals kronor. Avrundningsdifferenser kan därför förekomma då beloppen, som anges i miljoner kronor, i resultaträkningarna, balansräkningarna och noterna i årsredovisningen, summeras.

Nyckeltal

Justerat eget kapital =	Eget kapital + 78 procent av obeskattade reserver
Räntabilitet på eget kapital =	<u>Resultat efter finansiella poster</u> Justerat eget kapital
Soliditet =	<u>Justerat eget kapital</u> Balansomslutning
Balansomslutning =	Summan på vardera sidan av en balansräkning, det vill säga summan tillgångar eller summ eget kapital och skulder.

Noter

NOT 1- SEGMENTSREDOVISNING

	2016	2015
Fastighetsförvaltning		
Bruttoomsättning	2 157	2 067
Koncerninternt	<u>-39</u>	<u>-33</u>
Nettoomsättning	2 118	2 035
Resultat efter finansiella poster	296	240
Fritid och kultur		
Bruttoomsättning	175	168
Koncerninternt	<u>-1</u>	<u>-1</u>
Nettoomsättning	173	167
Resultat efter finansiella poster	-107	-106
VA och avfall		
Bruttoomsättning	492	480
Koncerninternt	<u>-51</u>	<u>-46</u>
Nettoomsättning	442	435
Resultat efter finansiella poster	-3	8
Övrigt		
Bruttoomsättning	14	5
Koncerninternt	<u>-7</u>	<u>-5</u>
Nettoomsättning	7	0
Resultat efter finansiella poster	-28	-31
Totalt		
Bruttoomsättning	2 838	2 721
Koncerninternt	<u>-99</u>	<u>-84</u>
Nettoomsättning	2 740	2 637
Resultat efter finansiella poster	157	111

NOT 2 - ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER I KONCERNEN RESP. FAKTURERAD FÖRSÄLJNING I MODERBOLAGET

Övriga rörelseintäkter koncernen	2016	2015
Förvaltningsarvoden och diverse försäljning	18	41
Realisationsvinst avyttring anläggningstillgång	11	6
Statligt bidrag teaterverksamhet	17	17
Övriga intäkter	47	40
	93	105

Fakturerad försäljning moderbolaget	2016	2015
Fakturerad försäljning	8	5
Varav till andra koncernföretag	100%	100%
Inga inköp från andra koncernbolag har skett under året		

NOT 3 - PERSONALKOSTNADER OCH ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER

Medelantalet medarbetare	2016		2015	
	Antal	varav män	Antal	varav män
Moderbolaget	-	-	-	-
Dotterbolag	868	54%	807	56%
Koncernen totalt	868	54%	807	56%

Fördelning mellan kvinnor och män i ledning

	2016		2015	
	kvinnor	män	kvinnor	män
Koncernen				
Styrelseledamöter	31%	69%	35%	65%
VD och övr. ledande befattningshavare	53%	47%	41%	59%
Moderbolaget				
Styrelseledamöter	38%	62%	38%	62%
VD och övr. ledande befattningshavare	0%	100%	0%	100%

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2016		2015	
	Löner och andra ersättningar*	Sociala kostnader (varav pensionskostnader)**	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnader)
Moderbolaget	-	-	-	-
Dotterbolag	352 ▼	140 (30)	323 ▼	127 (28)
Koncernen totalt	352 ▼	140 (30)	323 ▼	127 (28)

* Lön till moderbolagets VD ingår i stadsdirektörens lön i Uppsala Kommun.

** Av koncernens pensionskostnader avser 3,0 mnkr (3,0 mnkr) gruppen styrelse och VD.

Koncernens utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 4,5 mnkr (1,0 mnkr).

Löner och andra ersättningar fördelad mellan styrelseledamöter m fl och medarbetare

	2016		2015	
	Styrelse och VD	Övriga anställda	Styrelse och VD	Övriga anställda
Moderbolaget	-	-	-	-
Dotterbolag	16	336	14	309
Koncernen totalt	16	336	14	309

NOT 3 - PERSONALKOSTNADER OCH ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER - fortsättning

Förpliktelser till verkställande direktör

Uppsala AB

Uppsägningstiden för vd är sex månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 12 månader med lön.

Uppsala Kommuns Fastighets AB

Uppsägningstiden för vd är sex månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 24 månader med lön.

AB Uppsala Kommuns Industrihus

Vid uppsägning av vd från arbetsgivarens sida gäller en uppsägningstid om 12 månader. Vid uppsägning från vd:s sida gäller en uppsägningstid om sex månader. Några speciella avtal om pensionsförmåner eller avgångsvederlag föreligger ej.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB

Från vd:s sida är uppsägningstiden 6 månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida ska ersättning motsvarande sex månader plus tolv månader utbetalas månadsvis om uppsägning inte är att likställa med avskedande enligt § 18 LAS i vilket fall reglerna uppsägningslön och engångsättning inte gäller.

Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB

Från vd:s sida är uppsägningstiden tre månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från bolaget återgår vd till ospecificerad tillsvidare anställning vid kommunledningskontoret i Uppsala kommun.

Uppsala Parkerings AB

Enligt anställningsavtal med vd gäller sex månaders uppsägning från bolagets sida och två månader från vd:s sida.

Fyrishov AB

Enligt anställningsavtal med vd gäller sex månaders uppsägning från dennes sida. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 12 månader.

Uppsala stadsteater AB

Uppsala stadsteaters vd har ett tidsbegränsat förordnande fram till 31 juli 2020. Ingen möjlighet till uppsägning finns för VD. Om arbetsgivaren säger upp avtalet i förtid har VD rätt till omställningsersättning motsvarande 12 månadslöner. Om kortare tid än 12 månader till avtalets utgång föreligger så blir omställningsersättningen motsvarande den återstående tiden.

Uppsala Konsert & Kongress AB

Vid uppsägning från bolagets sida äger vd rätt till en uppsägningstid på 6 månader, samt en omställningsersättning på 12 månadslöner. Vid uppsägning från vd:s sida föreligger en uppsägningstid om 6 månader.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Vid uppsägning från bolagets sida äger vd rätt till en uppsägningstid på 6 månader, samt en omställningsersättning på 12 månadslöner. Vid uppsägning från vd:s sida föreligger en uppsägningstid om 6 månader.

NOT 3 - PERSONALKOSTNADER OCH ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER fortsättning

Revisors arvode	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Revisionsuppdrag (lagstadgad revision)				
EY	1,6	2,4	0,1	0,2
PWC	0,2	0,6	0,0	0,0
KPMG	0,5	0,0	0,0	0,0
Lekmannarevisorer	0,5	0,2	0,1	0,0
Totalt	2,8	3,3	0,2	0,3
Revisionsverksamhet (utöver revisionsuppdraget)				
EY	0,6	0,3	0,0	0,1
Totalt	0,6	0,3	0,0	0,1
Skatterådgivning				
EY	1,7	1,7	0,9	1,1
Totalt	1,7	1,7	0,9	1,1
Övriga tjänster (t.ex. juridiska tjänster som rör annat än skatter)				
EY	0,1	0,1	0,0	0,0
Totalt	0,1	0,1	0,0	0,0

NOT 4 - AV- OCH NEDSKRIVNINGAR	2016	2015
(koncernen)		
Mark och markanläggning	19	16
Byggnader som utgör anläggningstillgång	508	458
- varav nedskrivningar	-6	-13
- varav återförda nedskrivningar	0	0
Maskiner	17	15
Inventarier	84	71
	628	561

NOT 5 - ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER	2016	2015
(koncernen)		
Bokfört värde vid utrangering av inventarier	40	34
Diskonteringsränta deponifond	1	1
Totalt	41	35

NOT 6 - RÄNTEINTÄKTER OCH LIKANDE RESULTATPOSTER	2016	2015
(koncernen)		
Ränteintäkter och liknande resultatposter	8	1

NOT 7 - RÄNTEKOSTNADER OCH LIKANDE RESULTATPOSTER	2016	2015
Moderbolaget		
Ränta till Uppsala kommun	22	27
Koncernen		
Ränta	277	300
	277	300
varav avseende Uppsala kommun	154	170

NOT 8 - SKATT

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Skatt på årets resultat				
Aktuell skatt	-50	-6	-24	-13
Uppskjuten skatt	-30	-47	0	0
Summa skatt på årets resultat	-80	-53	-24	-13

Avstämning av effektiv skattesats

Redovisat resultat före skatt	157	111	-23	184
Skatt på redovisat resultat enligt gällande skattesats (22%)	-35	-24	5	-41
skatteeffekt av:				
Bokföringsmässiga avskrivningar på byggnader	-110	-100	0	0
Ej avdragsgill nedskrivning	-4	0	0	0
Avskrivning på uppskrivningar	0	0	0	0
Övriga ej avdragsgilla kostnader	-8	-1	0	-2
Justering för ej avdragsgilla räntor	-26	-34	0	0
Utnyttjat underskottsavdrag	1	3	0	0
Skattemässiga avskrivningar på byggnader	109	87	0	0
Ej skattepliktiga intäkter	1	1	0	29
Uppskjuten skattekostnad avseende temporära skillnader	-41	-15	0	0
Uppskjuten skatteintäkt avseende temporära skillnader	7	10	0	0
Effekt av koncernbidrag	0	0	-37	0
Avsättning till periodiseringsfond	8	0	8	0
Övrigt	18	20	0	0
Redovisad skatt	-80	-53	-24	-13

Nominell skattesats för svenska aktiebolag utgör för år 2016 22,0 % (22,0 % för år 2015).

Uppskjutna skattefordringar

Redovisade uppskjutna skattefordringar avser:

Nedskrivning av fordringar	1	1	0	0
Underskottsavdrag	1	0	0	0
Temporära skillnader	22	23	0	0
Övrigt	2	0	0	0
Summa uppskjutna skattefordringar	26	24	0	0

Uppskjutna skatteskulder

Redovisade uppskjutna skatteskulder avser:

Skattemässiga överavskrivningar	11	9	0	0
Periodiseringsfonder	54	5	0	0
Temporära skillnader	35	52	0	0
Övrigt	39	32	0	0
Summa uppskjutna skatteskulder	139	99	0	0

Skatteskulder

Avser inkomstskatt	39	33		
--------------------	----	----	--	--

NOT 9 - BYGGNADER OCH MARK

(koncernen)

	2016	2015
Mark och markanläggningar		
Ingående anskaffningsvärden	2 482	2 347
Årets anskaffningar	18	40
Årets försäljningar/utrangeringar	-16	-6
Omklassificeringar	41	101
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 525	2 482
Ingående avskrivningar	-90	-74
Ack avskrivningar sålt utrangerat	2	0
Årets avskrivningar	-19	-16
Omklassificeringar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-108	-90
Ingående nedskrivningar	0	0
Omklassificeringar	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	0
Utgående planenligt restvärde	2 417	2 392

NOT 9- BYGGNADER OCH MARK - fortsättning
(koncernen)

	2016	2015
Byggnader		
Ingående anskaffningsvärden	17 823	16 888
Årets anskaffningar	122	165
Årets försäljningar/utrangeringar	-90	-52
Omklassificeringar	410	823
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	18 264	17 823
Ingående investeringsbidrag	-259	-259
Årets investeringsbidrag	5	0
Utgående investeringsbidrag	-254	-259
Ingående avskrivningar	-3 911	-3 460
Årets försäljningar/utrangeringar	31	8
Årets avskrivningar	-489	-458
Omklassificeringar	-24	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-4 393	-3 911
Ingående uppskrivningar	388	428
Ackumulerade uppskrivningar sålt/utrangerat	-1	0
Omklassificeringar uppskrivningar	0	-28
Årets avskrivning på Uppskrivning	-13	-13
Utgående ackumulerade uppskrivningar	375	388
Ingående nedskrivningar	-521	-561
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Ackumulerade nedskrivning sålt/utrangerat	0	0
Återförd nedskrivning	0	0
Omklassificeringar	3	28
Årets nedskrivningar	-6	13
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-524	-521
Utgående planenligt restvärde	13 468	13 521
Byggnader och mark totalt		
Utgående planenligt restvärde	15 886	15 913
Uppgifter om förvaltningsfastigheter		
Redovisat värde	16 112	15 430
Verkligt värde	27 712	24 056

Uppsalahemkoncernen värderar hela sitt bestånd med hjälp av extern värderare. Övriga bolag har utfört interna värderingar, men låtit externa värderare göra kontrollvärdering av ett antal fastigheter. Samtliga bolags värderingar bygger på kassaflödesberäkningar. Uppsalahem AB tillämpar en sk samordnad värdering. Kalkylräntan för hyresbostäder varierar mellan 4,00 och 7,57 procent beroende på risk med ett viktat snitt på 6,0 procent. För övriga typer av fastigheter ligger kalkylräntan på 8,17 - 8,22 procent.

Sport- och Rekreationsfastigheter AB samt Fyrishov AB är svårvärderade och ingår därför inte i värdena på förvaltningsfastigheterna.

Inget av bolagen har väsentliga åtaganden att köpa, uppföra, repararera, underhålla eller förbättra förvaltningsfastigheterna.

NOT 10 - MASKINER OCH ANDRA TEKNISKA ANLÄGGNINGAR
(koncernen)

	2016	2015
Ingående anskaffningsvärden	199	160
Årets anskaffningar	16	36
Årets försäljningar/utrangeringar	-4	0
Omklassificeringar	1	3
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	212	199
Ingående avskrivningar	-63	-48
Ackumulerade avskrivningar sålt/utrangerat	2	0
Årets avskrivningar	-17	-15
Omklassificeringar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-78	-63
Utgående planenligt restvärde	134	136

NOT 11 - INVENTARIER, VERKTYG OCH INSTALLATIONER
(koncernen)

	2016	2015
Ingående anskaffningsvärden	1 705	1 527
Årets anskaffningar	394	156
Årets försäljningar/utrangeringar	-9	-6
Omklassificeringar	39	28
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 129	1 705
Ingående investeringsbidrag	-9	-9
Årets investeringsbidrag	-5	0
Utgående investeringsbidrag	-14	-9
Ingående avskrivningar	-458	-392
Ackumulerade avskrivningar sålt/utrangerat	8	6
Årets avskrivningar	-84	-71
Omklassificeringar	11	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-523	-458
Utgående planenligt restvärde	1 591	1 239

NOT 12 - PÅGÅENDE NYANLÄGGNINGAR
(koncernen)

	2016	2015
Ingående anskaffningsvärden	1 626	1 359
Årets anskaffningar	1 836	1 463
Årets försäljningar/utrangeringar	0	-8
Omklassificeringar	-985	-1 189
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 476	1 626
Ingående investeringsbidrag	0	0
Årets investeringsbidrag	0	0
Utgående investeringsbidrag	0	0
Utgående planenligt restvärde	2 477	1 626

NOT 13 - AKTIER OCH ANDELAR I DOTTERBOLAG

	2016	2015
Ingående värde	5 487	5 162
Förvärv av bolag	0	0
Avyttring av bolag	0	0
Lämnade aktieägartillskott	273	325
Utgående ackumulerade anskaffningsvärder	5 760	5 487
Ingående nedskrivningar	-84	-77
Årets nedskrivningar	0	-7
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-84	-84
Utgående planenligt restvärde	5 676	5 402

NOT 13 - AKTIER OCH ANDELAR I DOTTERBOLAG - fortsättning

Dotterbolag	Kapital- andel	Rösträts- andel	Antal aktier och andelar	Ägd del av aktiekapital	Bokfört värde	
					2016	2015
Uppsalahem AB	100%	100%	1 668	166,8	3 503	3 259
Uppsala Kommuns Fastighets AB	100%	100%	6 000	6,0	167	167
Uppsala Parkerings AB	100%	100%	50	0,3	22	22
AB Uppsala Kommuns Industrihus	100%	100%	5 650	56,5	809	809
Fyrishov AB	100%	100%	5 000	5,0	5	5
Uppsala stadsteater AB	100%	100%	20 560	5,1	8	8
Uppsala Konsert och Kongress AB	100%	100%	1 550	1,5	2	2
Uppsala Vatten och Avfall AB	100%	100%	5 000	5,0	181	168
Uppsala bostadsförmedling AB	100%	100%	1 000	0,1	7	7
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	100%	100%	10 000	10,0	731	716
Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB	100%	100%	10 000	10,0	50	49
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	100%	100%	10 000	10,0	191	190
Uppsala R2 AB	100%	100%	2 000	0,2	0	0
Uppsala R3 AB	100%	100%	2 000	0,2	0	0

5 676 5 402

Dotterbolag och dotterdotterbolag	Organisationsnr.	Säte
Uppsalahem AB	556137-3589	Uppsala
- Kretia i Uppsala Kvarngärdet AB	556831-8348	"
- Uppsalahem Eksätragården AB	556862-0461	"
- Uppsalahem Elmer AB	556862-0453	"
Uppsala Kommuns Fastighets AB	556099-5077	"
- Storröta Centrum AB	556833-8312	"
- Fastighetsbolaget Storröta HB	916514-6029	"
- Gottsunda Marknad AB	556643-0608	"
Uppsala Parkerings AB	556044-4498	"
AB Uppsala Kommuns Industrihus	556162-6606	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Förvaltnings AB	556396-3403	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Sleipner HB	916671-9550	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Rälsen HB	916671-9535	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Brand HB	969643-4480	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Sandbacken HB	916408-9220	"
- Förvaltningsbolaget Industrihus Kölen KB	916634-0183	"
- Uppsala Industrihus Cykeln AB	556445-3859	"
- Uppsala Industrihus Västland AB	556181-2412	"
- DLIJ Förvaltning AB	556694-5183	"
- Industrihus i Eke AB	556701-2157	"
- AB Boländerna 32:2	556997-5591	"
Fyrishov AB	556380-4524	"
Uppsala stadsteater AB	556009-4095	"
Uppsala Konsert och Kongress AB	556414-8301	"
Uppsala Vatten och Avfall AB	556025-0051	"
Uppsala bostadsförmedling AB	556109-6628	"
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	556911-0751	"
Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter AB	556911-0744	"
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	556911-0736	"
Uppsala R 2 AB	556457-1452	"
Nya Destination Uppsala AB	556457-1460	"

NOT 14 - ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

(koncernen)

	2016	2015		
Ingående värden	0,05	0,04		
Årets anskaffning	205,74	0,00		
Årets avyttringar	0,00	0,01		
Utgående värde	205,79	0,05		
Avser	Bokfört värde		Marknadsvärde	
	2016	2015	2016	2015
Insatskapital SCR	0,01	0,01	0,01	0,01
Obligation	205,74	0,00	205,99	0,00
HBV andel	0,04	0,04	0,04	0,04
Totalt	205,79	0,05	206,04	0,05

NOT 15 - ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR

(koncernen)

	2016	2015
Uppskjuten skattefordran	26	24
Fordran investeringsmoms	88	169
Övriga långfristiga fordringar	1	2
Totalt	115	195

NOT 16 - FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

(koncernen)

	2016	2015
Förutbetalda hyror	5	5
Övriga förutbetalda kostnader	21	27
Upplupna intäkter	7	8
Övriga poster	2	3
Totalt	35	43

NOT 17 - KASSA OCH BANK

(koncernen)

	2016	2015
Kassamedel	1	1
Disponibla tillgodohavanden	420	207
Totalt	421	208

NOT 18 - AVSÄTTNINGAR

(koncernen)

Pensioner	2016	2015
Pensioner och liknande förpliktelser		
Belopp vid årets ingång	5	5
Årets avsättningar	0	0
Under året ianspråkstagna belopp	0	0
Under året återförda belopp	0	0
Belopp vid årets utgång	5	5
Övriga skatter		
Belopp vid årets ingång	19	0
Årets avsättningar	21	19
Under året ianspråkstagna belopp	0	0
Under året återförda belopp	-1	0
Belopp vid årets utgång	39	19
Uppskjuten skatteskuld		
Belopp vid årets ingång	99	79
Årets avsättningar	32	31
Under året ianspråkstagna belopp	14	0
Under året återförda belopp	-6	-12
Belopp vid årets utgång	139	99
Övriga avsättningar		
Belopp vid årets ingång	62	41
Årets avsättningar	1	21
Under året ianspråkstagna belopp	0	0
Under året återförda belopp	0	0
Belopp vid årets utgång	63	62
Totalt belopp vid årets utgång	246	184

Uppsala Vatten och Avfall AB har gjort fondering av medel för den framtida återställningen av Hovgårdens avfallsanläggning. Fondering är beräknad utifrån ett nuvärde på den bedömda framtida återställningskostnaden. Deponifonden uppgår till 32,4 mnkr i årsbokslut 2016.

NOT 19 - LÅNGFRISTIGA SKULDER

Nedan anges den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning 1-5 år efter balansdagen.

	2016	2015
Moderbolaget		
Skulder till dotterbolag	140	7
Skulder till Uppsala kommun	1 095	1 120
	1 235	1 127
Koncernen		
Skulder till kreditinstitut	4 300	3 805
Skulder till Uppsala kommun	5 361	5 030
Övriga långfristiga skulder	438	12
	10 098	8 847

Nedan anges den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen.

	2016	2015
Moderbolaget		
Skulder till dotterbolag	0	0
Skulder till Uppsala kommun	0	0
	0	0
Koncernen		
Skulder till kreditinstitut	0	0
Skulder till Uppsala kommun	1 082	1 836
Övriga långfristiga skulder	0	384
	1 082	2 220

NOT 20 - CHECKRÄKNINGSKREDIT

	2016	2015
Moderbolaget		
Beviljad kredit	150	150
Koncernen		
Beviljad kredit	1 254	1 254

NOT 21 - UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

(koncernen)

	2016	2015
Semesterlöneskuld	23	22
Sociala avgifter	4	4
Upplupna räntor	23	21
Upplupna lönekostnader	4	4
Förskottsbetalda hyror	102	89
Förutbetalda intäkter	75	26
Förutbetalda bruksintäkter VA-verksamhet	34	39
Förutbetalda hushållsavfallsavgifter	58	47
Övrigt	0	48
Totalt	322	300

NOT 22 - STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

Koncernen	2016	2015
Ställda säkerheter		
För egna skulder och avsättningar		
avseende långfristiga skulder till kreditinstitut:		
- Fastighetsinteckningar	818	1 913
Summa ställda panter	818	1 913
Eventualförpliktelser		
Borgensförbindelser	1	1
Garantiförbindelser	2	2
Övriga eventualförpliktelser	2	2
Summa eventualförpliktelser	5	5
Moderbolaget		
Ställda panter	Inga	Inga

Eventualförpliktelser

Moderbolaget har lämnat kapitaltäckningsgaranti till samtliga dotterbolag.

Not 23 - ANTAL AKTIER

	2016		2015	
	Kvotvärde	Antal	Kvotvärde	Antal
Koncernen	1 kr	370 000	1 kr	370 000
Moderbolaget	1 kr	370 000	1 kr	370 000

NOT 24 - UPPLYSNINGAR OM FINANSIELLA INSTRUMENT

Säkringsredovisning

Uppsalahem AB

Enligt Uppsalahems finanspolicy får derivatinstrument endast användas för att förändra eller eliminera de ränte- och valutarisker som uppstår i koncernen och ska därför alltid vara kopplade till en underliggande exponering. Framtida upplåning för planerade investeringar får säkras.

Vid bokslutstillfället innehöll derivatportföljen endast vanliga ränteswappar. Inga swappar med framtida start finns kvar i portföljen och ränteswappar netto har minskat med 100 miljoner kronor under 2016. Swapparna utgör säkringar till låneportföljen och kan därför säkringsredovisas. Volymen ränteswappar uppgick vid årsskiftet till 3 610 miljoner kronor.

Derivatportföljens totala marknadsvärde uppgick vid årsskiftet till -317 (-269) miljoner kronor.

Uppsala Kommuns Fastighets AB

Omvandling från rörlig till fast ränta på två lån om totalt 170 miljoner kronor. Effektiviteten är 100% av beloppet, men med en längre löptid på derivatet än kapitalbindningen på lånen. Dock är detta godkänt av kommunens finansutskott och därmed är risken pga skillnaden i löptid övertagen kommunen som är motpart för bägge transaktionerna.

NOT 25 - OFFENTLIGA BIDRAG

Uppsala Parkerings AB

Bolaget har, för egen del samt som ombud för Fyrishov och Skolfastigheter, ansökt om klimatinvesteringsstöd från Naturvårdsverket. Enligt beslut per 2015-12-14 har bolaget tilldelats 0,5 miljoner kronor varav hälften utbetalades under 2015. Resterande belopp kommer att utbetalats när bolaget gjort slutredovisning. Bolaget kommer att uppföra och äga laddningsstationer för elfordon. Efter godkänd slutredovisning och utbetalning av stödet kommer laddningsstationer att säljas till Fyrishov och Skolfastigheter.

Uppsala stadsteater AB redovisar i resultaträkningen 2016:

Bolaget har erhållit verksamhetsstöd från Samverkansmodellen om 16 miljoner kronor, projektstöd från Kultur och bildning, barn och ungdomsprojekt 0,5 miljoner kronor, projektbidrag utbyte med Bogota 0,2 miljoner kronor och Theatronbidrag 0,5 miljoner kronor.

Uppsala stadsteater AB redovisar i balansräkningen per 2016

Bolaget redovisar projektstöd från EU Theatronprojektet med 1,1 miljoner kronor, utvecklingsbidrag från Statens kulturråd, barn och ungdomsprojekt 0,2 miljoner kronor, projektstöd från Kultur och bildning, barn och ungdomsprojekt 0,3 miljoner kronor.

Bidragen i balansräkningen avser projekt under perioden 2016-2017.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Bolaget har erhållit lönebidrag samt trygghetsanställningsbidrag på sammanlagt 0,2 miljoner kronor av arbetsförmedlingen för år 2016.

Uppsala Vatten har även beviljats klimatinvesteringsstöd med 28,9 miljoner kronor från Naturvårdsverket för uppförandet av ny förbehandling och ny rötkammare på Kungsängens gård samt för ett avgasningstorn på Kungängsverket.

Årets utbetalda investeringsbidrag från Naturvårdsverket är 75 % av totalbeloppet det vill säga 21,7 miljoner kronor. (Bokfört i balansräkningen)

Uppsala Kommuns Fastighets AB

Bolaget har beviljats bidrag med 0,5 miljoner kronor från Uppsala kommuns fond för förebyggande åtgärder.

Not 26 - OPERATIONELL LEASING

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015 	2016	2015
Kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal	53	48	0	0
Framtida minimileaseavgifter avseende ej uppsägningsbara operationella leasingavtal				
Ska betalas inom 1 år	50	31	0	0
Ska betalas inom 1-5 år	145	94	0	0
Ska betalas senare än 5 år	26	5	0	0
Tillgångsslag				
Fordon	1	1		
Kontorsinventarier	0	0		
Lokaler	50	46		
Övrigt	1	1		
	52	48		

Koncernen har väsentliga leasingavtal som avser olika typer av lokaler, t.ex. teater, kontor, arkiv, verkstad och garage.

Hyresintäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
Kontraktsförfallstruktur	Antal kontrakt	Kontraktsvärde	Antal kontrakt	Kontraktsvärde
Lokaler				
inom ett år	285	229	0	0
senare än ett år men före fem år	344	320	0	0
senare än fem år	27	88	0	0
Summa lokaler	656	637	0	0
Bostäder	15 751	1 127	0	0
Garage och p-platser	7 395	35	0	0
Övrigt	1 525	45	0	0

Hyresavtal avseende bostäder och garage ingås normalt tills vidare där hyresgästen har möjlighet att säga upp avtalet med 3 månaders uppsägningstid

Not 27 - FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	1 700
Årets resultat	<u>83</u>
Utgående balanserade vinstmedel	1 783

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att:

Till aktieägarna utdelas	0
i ny räkning överförs	<u>1 783</u>
	1 783

Not 28 - VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER BALANSDAGENS SLUT

Inga väsentliga händelser efter balansdagen har identifierats.

Uppsala den / 2017

Marlene Burwick
Ordförande

Maria Gardfjell

Fredrik Ahlstedt

Stefan Hanna

Mohamad Hassan

Ilona Szatmári Waldau

Erik Pelling

Eduards Freijs
Arbetsagarrepresentant

Joachim Danielsson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den / 2017

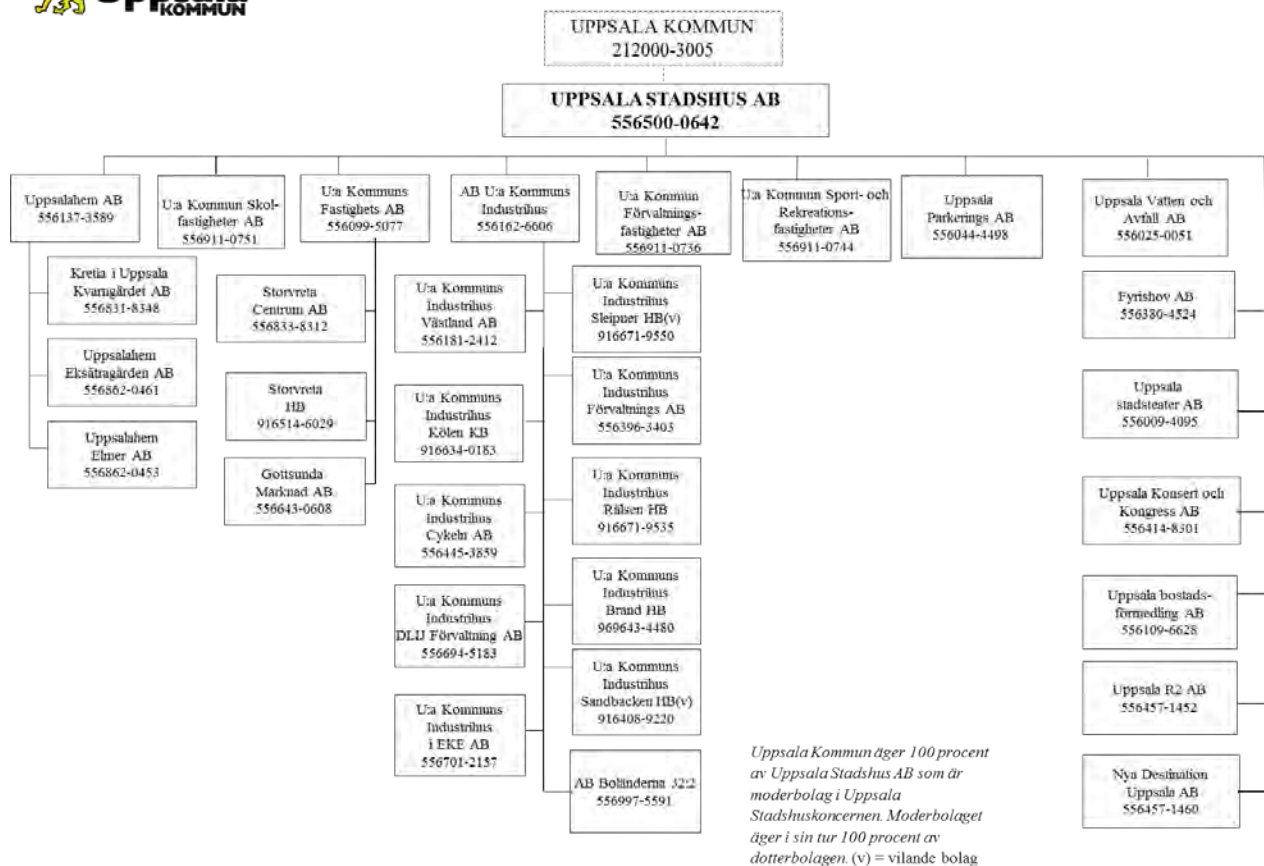
Ernst & Young AB

Björn Ohlsson
Auktoriserad revisor

UPPSALA STADSHUSKONCERNEN

2016

Handläggare
Eva Hermansson FlodinDatum
2017-03-21

Diarienummer

Bilaga 5**Lekmannarevisionens granskningsrapporter år 2016 för bolagen i
Uppsala stadshuskoncern**

Bilagat finns lekmannarevisionens granskningsrapporter år 2015 för nedanstående bolag i Uppsala stadshuskoncern.

Uppsalahem AB

Studentstaden i Uppsala AB

Kretia i Uppsala Kvarngärdet AB

Uppsalahem Elmer AB

Uppsalahem Eksätragården AB

Uppsala Kommuns Fastighets AB

AB Uppsala Kommuns Industrihus

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB

Uppsala Kommun Sport- och Rekreattionsfastigheter AB

Uppsala Parkerings AB

Fyrishov AB

Uppsala stadsteater AB

Uppsala Konsert och Kongress AB

Uppsala Vatten och Avfall AB

Uppsala bostadsförmedling AB

Nya Destination Uppsala

R2 AB

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsalahem AB**

Organisationsnummer 556137-3589

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Vi har noterat att bolaget inte når upp till sin ambition rörande antal nybyggda hyreslägenheter under året.

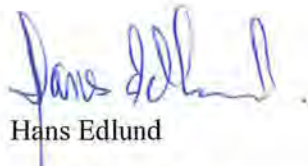
Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 16:e mars 2017

Lars-Olof Lindell

Hans Edlund

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

Uppsalahem AB
556137-3589

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

Lekmannarevision

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	3
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	4

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsalahem AB med dotterbolagen Kretia i Uppsala Kvarngärdet AB, Uppsalahem Eksätragården AB, Studentstaden i Uppsala AB och Uppsalahem Elmer AB.

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Vi har noterat att bolaget inte når upp till sina planer för nybyggda hyreslägenheter under året.

Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande

5. Fördjupad granskning

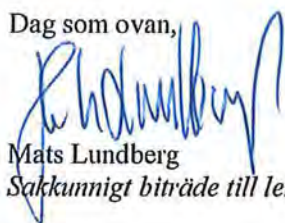
En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerttänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Studentstaden i Uppsala AB**

Organisationsnummer 556137-3589

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

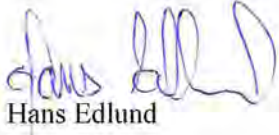
Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 16:e mars 2017

Lars-Olof Lindell

Hans Edlund

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Kretia i Uppsala Kvarngärdet AB**

Organisationsnummer 556831-8348

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 16:e mars 2017

Lars-Olof Lindell

Hans Edlund

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsalahem Elmer AB**

Organisationsnummer 556862-0453

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 16:e mars 2017

Lars-Olof Lindell

Hans Edlund

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsalahem Eksätragården AB**

Organisationsnummer 556861-0461

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 16:e mars 2017

Lars-Olof Lindell

Hans Edlund

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala Kommuns Fastighets AB**

Organisationsnummer 556099-5077

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionsd i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 15 mars 2017

Lise-Lotte Argulander

Henry Montgomery

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

cutting through complexity™

Uppsala Kommuns Fastighets AB
556099-5077

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

Lekmannarevision

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	3

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsala Kommuns Fastighets AB.

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

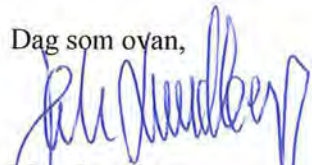
En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala Kommuns Industrihus AB koncern**

Undertecknade har granskat Uppsala Kommuns Industrihus (556162-6606) och dess dotterbolags verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att koncernens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 11 mars 2017

Cecilia Hämenius

Lars-Olof Lindell

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

cutting through complexity™

Uppsala Kommuns Industrihus AB
556162-6606

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

Lekmannarevision

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	3

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsala Kommuns Industrihus AB med dess dotterbolag

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala Kommun Skolfastigheter AB**

Organisationsnummer 556911-0751

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

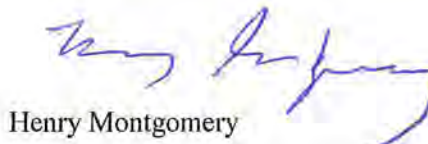
Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 15 mars 2017

Hans Edlund

Henry Montgomery

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

cutting through complexity™

**Uppsala Kommun Skolfastigheter
AB
556911-0751**

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	3

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsala Kommun Skolfastigheter AB.

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

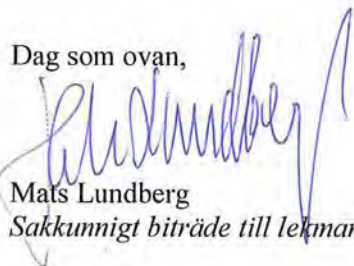
En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala Kommuns Förvaltningsfastigheter AB**

Organisationsnummer 556911-0736

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 11 mars 2017

Lars-Olof Lindell

Cecilia Hamenius

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

cutting through complexity™

**Uppsala Kommuns
Förvaltningsfastigheter AB
556911-0736**

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	3

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsala Kommuns Förvaltningsfastigheter AB.

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

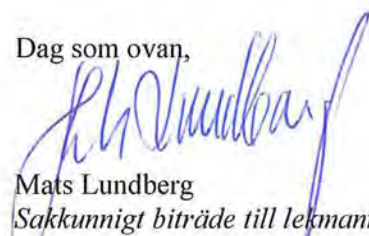
En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmanrevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB**

Organisationsnummer 556911-0744

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 10 mars 2017

Gunilla Zetterling

Sture Jansson

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

cutting through complexity™

**Uppsala Kommun Sport- och
Rekreationsfastigheter AB
556911-0744**

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	3

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB.

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

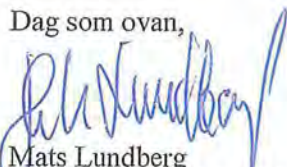
En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala Kommun Parkerings AB**

Organisationsnummer 556044-4498

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 21 mars 2017

Sture Jansson

Gunilla Zetterberg

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

cutting through complexity™

Uppsala Kommuns Parkerings AB
556044-4498

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

Lekmannarevision

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	3

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsala Kommun Parkerings AB.

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

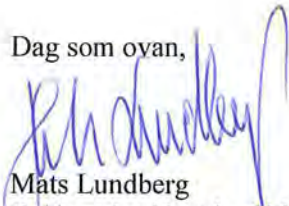
En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i Fyrishov AB

Organisationsnummer 556380-4524

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 23 mars 2017

Lise-Lotte Argulander

Pradip Datta

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

cutting through complexity™

Fyrishov AB
556380-4524

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

Lekmannarevision

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar / Aktuella frågor	4

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Fyrishov AB

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

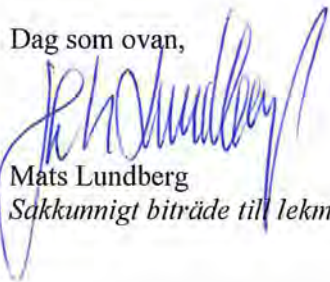
6. Uppföljning av tidigare granskningar / Aktuella frågor

Vi konstaterar att notering från föregående år att uppdragsavtalet mellan Fyrishov AB och kommunen inte är samordnat med ägardirektivet kvarstår.

Vi konstaterar att behovet av upprustning av bassängen kvarstår och att inget beslut i frågan är redovisat.

Vi aktualiserar att bolaget bör göra en översyn över hantering av utlämning av allmänna handlingar i enlighet med JO:s kritik

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala Stadsteater AB**

Organisationsnummer 556009-4095

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 21 mars 2017

Fredrik Leijerstam

Jan-Olov Sjölund

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

cutting through complexity™

Uppsala Stadsteater AB
556009-4095

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

Lekmannarevision

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	3

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsala Stadsteater AB.

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

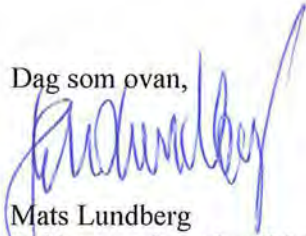
En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala Konsert & Kongress AB**

Organisationsnummer 556414-8301

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorerna och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 23 mars 2017

Magnus Andersson

Fredrik Leijerstam

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorerna

Uppsala Konsert & Kongress AB
556414-8301

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

Lekmannarevision

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	3

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsala Konsert & Kongress AB.

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

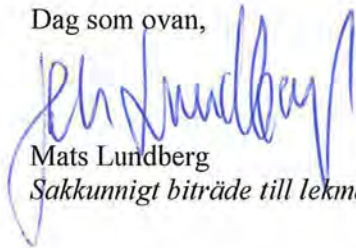
En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala Vatten och Avfall AB**

Organisationsnummer 556025-0051

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 24 mars 2017

Sture Jansson

Gunilla Zetterling

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

cutting through complexity™

Uppsala Vatten och Avfall AB
556025-0051

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

Lekmannarevision

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	3

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsala Vatten och Avfall AB.

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m.m.) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala Bostadsförmedling AB**

Organisationsnummer 556109-6628

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Samordning har skett mellan oss lekmannarevisorer och de auktoriserade revisorerna från E&Y.

Vi har genomfört en fördjupad granskning beträffande bolagets arbete med risker.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 17 mars 2017

Gunilla Zetterling

Sture Jansson

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

cutting through complexity™

Uppsala Bostadsförmedling AB
556109-6628

Granskning av ändamålsenlighet och
effektivitet samt intern kontroll

Lekmannarevision

KPMG AB
Februari 2017
Antal sidor: 4

Innehåll

1.	Uppdragets omfattning	2
2.	Planering	2
3.	Bolagets ändamål och styrning	2
3.1	Bolagsordning och ägardirektiv	2
3.2	Egenvärdering av styrning och ledning	2
4.	Intern kontroll	3
5.	Fördjupad granskning	3
6.	Uppföljning av tidigare granskningar	3

1. Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns arbete regleras i aktiebolagslagens tionde kapitel.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt,
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av årsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed.

Lekmannarevisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en granskningsrapport till årsstämman. Nedan redogörs för genomförd granskning avseende verksamhetsåret 2016.

2. Planering

Information från ledningen, från styrelseprotokoll samt från revisioner av bolaget tidigare år ligger till grund för inriktningen av årets granskning. Granskningen är att inriktas på att bolaget följer fastställda principer och regler, såväl interna som externa samt om bolaget har förutsättningar och ramverk som knyter an till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Granskningen omfattar Uppsala Bostadsförmedling AB.

3. Bolagets ändamål och styrning

3.1 Bolagsordning och ägardirektiv

Ändamålet med verksamheten för bolaget står inskrivet i bolagsordningen.

Bolaget har en klart uttalad affärsidé och driver verksamheten i överensstämmelse med av ägaren beslutade övergripande mål och uppgifter för bolaget. Bolaget har strategier/handlingsplaner för hur målen ska uppnås.

3.2 Egenvärdering av styrning och ledning

Bolagets ledning har besvarat en enkät rörande bolagets instrument för styrning och kontroll. Enkätsvaret har följts upp med ett möte mellan lekmannarevisionen och bolagets ledning.

Bolaget har tydliga ansvarsområden, klara spelregler och fungerande verktyg (system, rutiner, nyckeltal m m) för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen följer kontinuerligt upp verksamhet och resultat.

Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Det finns önskemål från bolaget att utveckla dialogen med moderbolaget till att bli mer verksamhetsfokuserad och inte enbart utifrån bolagets resultat och ställning.

4. Intern kontroll

Avseende den interna kontrollen har lekmannarevisorn inhämtat bolagets system och rutiner för arbetet med intern kontroll. Utifrån detta görs en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig i bolaget.

Kommentar

Vi konstaterar att bolaget har en ändamålsenlig intern kontroll. Bolaget följer den koncernövergripande riktlinjen för intern kontroll. Det finns tydliga arbetsordningar och instruktioner för hur styrelsen och VD ska arbeta och vilket ansvar de har, utöver ABLs regelverk. Styrelsen följer också upp att den interna kontrollen i verksamheten är tillfredsställande.

5. Fördjupad granskning

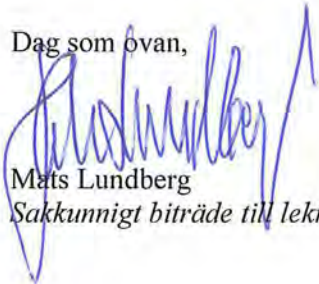
En fördjupad granskning är genomförd under året inom lekmannarevisionen – *Bolagens arbete med risker*. Granskningen omfattade samtliga bolag i kommunkoncernen. Övergripande slutsatser för hela koncernen;

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det finns ett systematiserat arbetssätt kring riskarbetet i de flesta bolag. Detta arbete kommuniceras dock inte till andra bolag – endast till Stadshus AB. Risker analyseras i samband med arbetet med intern kontroll. Detta arbete är väl dokumenterat och uppföljning sker minst årligen till beslutande organ. Löpande justeringar under året redovisas mestadels internt i bolagen. Vi bedömer att den politiska styrningen av området är svag, då styrelsen i flertalet bolag inte deltar i framtagandet av riskanalysen. Återkopplingen från Stadshus AB avseende insänt material bedömer vi också som relativt svag. Det första är att vi i hög grad saknar ett koncerntänkande i Uppsala kommun och dess helägda kommunala bolag. Vi ser möjligheter till samordningsvinster både när det gäller kunskaps- och informationsöverföring, men även gällande resursallokering.

6. Uppföljning av tidigare granskningar

Inga väsentliga utestående noteringar kvarstår från föregående år.

Dag som ovan,

Mats Lundberg

Sakkunnigt biträde till lekmannarevisionen

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Nya Destination Uppsala AB**

Organisationsnummer 556457-1460

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 30 mars 2017

Hans Edlund

Sture Jansson

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i **Uppsala R2 AB**

Organisationsnummer 556457-1452

Undertecknade har granskat bolagets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har utgått från de beslut bolagets ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger. Vår granskning har varit översiktlig.

Undertecknade anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Undertecknade bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Undertecknade finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Uppsala den 30 mars 2017

Hans Edlund

Sture Jansson

Av fullmäktige i Uppsala kommun utsedda lekmannarevisorer